

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

**CEMİLİ DİVANI
İNCELEME-METİN-SÖZLÜK**

DOKTORA TEZİ

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

TÜLAY GENÇTÜRK DEMİRCİOĞLU

T 111006
CİLT I

İSTANBUL 2002

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

CEMİLİ DİVANI
İNCELEME-METİN-SÖZLÜK

DOKTORA TEZİ

TÜLAY GENÇTÜRK DEMİRCİOĞLU

Tez Danışmanı: Prof. Dr. ORHAN BİLGİN

111006 111006

İSTANBUL 2002

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Doktora öğrencisi Tülay Gençtürk Demircioğlu " Cemili Divanı (İnceleme - Metin" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı doktora tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

Tez Danışmanı : Prof.Dr.Orhan Bilgin
Üniversitesi

imza
O. Bilgin

Üye : Prof.Dr.Günay Kut
Üniversitesi

Günay Kut

Üye : Prof.Dr.Kemal Yavuz
Üniversitesi

K. Yavuz

Üye : Prof.Dr.Süleyman Beyoğlu
Üniversitesi

S. Beyoğlu

Üye : Doç.Dr.Sebahat Deniz
Üniversitesi

S. Deniz

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu' nun 18.11.2002 tarih ve 65 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof.Dr. Emine Gürsoy-NASKALI
Müdür

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	V
ABSTRACT	VI
KISALTMALAR	VII
ÖNSÖZ	
I. GİRİŞ	
1.Cemilî'nin Yaşadığı Dönem ve Çevrelerdeki Siyasî ve Tarihî, Gelişmelere Kısa Bir Bakış.....	1
II. CEMİLÎ'NİN HAYATI ve EDEBÎ KİŞİLİĞİ	
1.Hayati.....	7
2.Edebî Kişiliği.....	11
III. DİVANI	
1. Şekil Özellikleri	24
1.1. Tertip Şekli	24
1.2. Nazım Şekilleri	25
1.3. Vezin	25
1.4. Kafiye ve Redif	29
1.5. İmlâ	31
2. Muhteva Özellikleri	40
2.1. Dîbâce	40
2.2. İşlenen Konular	44
2.2.1. Aşk	44
2.2.2. Âşık	48

2.2.3. Sevgili	59	
2.2.4. Rak'ib	82	
2.2.5. Zâhid-Şeyh-Vaiz-Nâsîh-Rind	86	
2.2.6. Şarap	96	
2.2.7. Felekten Şikâyet	99	
2.2.8. Günlük Hayat Unsurları	103	
3. Üslup	106	
3.1. Dil Özellikleri	106	
3.2. Atasözü ve Deyimler	111	
3.3. Söz ve Anlam Sanatlarının Kullanılışı	113	
3.4. Şairliği	118	
3.4.1. Hayal Dünyası	118	
3.4.2. İkilemeler	125	
3.4.3. Kelime ve Harf Oyunları	128	
3.4.4. Tekrarlar	136	
3.4.5. Etkiler.....	141	
IV. NÜŞHANIN DEĞERLENDİRİLMESİ		
Nüsha Tavsifi.....	148	
V. METİN TESPİTİYLE İLGİLİ HUSUSLAR		
1. Transkripsiyonlu Metnin Kurulmasında Takip Edilen Yol	151	
1.1. Farsça ve Arapça Terkipler, Ekler ve Kelimelerin Yazımı	152	
1.2. Çeviri Yazı Alfabetesi		
VI. CEMİLİ DİVANI- TRANSKRİPSİYONLU METİN.....		154
SONUÇ	596	
KAYNAKÇA.....	598	
ÖZGEÇMİŞ.....	603	
İNDEKSLER		
1. Sözlük		
2. Metnin İndeksi		

ÖZET

Bu çalışmanın 'Giriş' bölümünde Cemilî'nin XV-XVI. yüzyıllarda İstanbul'a gidene kadar yaşadığı yerler Tebriz, Diyarbakır ve Herat'ta bu yüzyıllarda vuku bulan tarihî ve siyasî gelişmelerden kısaca bahsedilmiştir. Daha sonra şairin hayatı ve başka eserlerinin olup olmadığının ortaya çıkarılması için tezkire ve diğer kaynaklardan elde edilen bilgiler değerlendirilerek hayat hikâyesi ve edebî kişiliği ortaya konmaya çalışıldı.

Divan'ın 'şekil özellikleri' bölümünde nazım biçimleri, vezin, kafiye, redif ve imlâ ele alınmıştır. Bu bölümün ikinci kısmı muhteva özellikleri bölümünü içerir. Burada önce şairin poetikasını anlattığı 'dibace' bölümü üzerinde durulmuş, ardından gazellerde işlenen temel konular ele alınmıştır. 'Aşk-sevgili-rakip-zahid-rind-şarap-felekten şikâyet' gibi divanda öne çıkan bu konuların önce Klâsik edebiyatta ne şekilde yer aldığı verildikten sonra bunların Cemilî Divanı'ndaki kullanılışları metinden örnek beyitlerle anlatıldı.

Son bölümde dil özellikleri, atasözü ve deyimler, söz ve anlam sanatlarının kullanılışı, şairliği (Hayal Dünyası, İkilemeler, Kelime Oyunları, Tekrarlar ve Etkiler). 'Etkiler' bölümünde şairin Nevayî'den ne derece etkilendiğini bir nebze olsun görebilmek amacıyla Cemilî'nin, Nevayî'nin *Garaibü's-sıgar* ve *Fevayidü'l-kiber*'deki şiirlerine benzerlikleri tespit edilebildikleri ölçüde örneklendirilmiştir. Ayrıca Fuzulî'den de (Fuzulî'nin de Nevayî'den etkilendiğini biliyoruz) etkilenmiş olan Cemilî'nin Fuzulî'nin şiirlerine benzeyenler yine bu çalışmanın sınırları ölçüsünde örneklendirildi.

Dördüncü bölüm olan 'Nüshanın Değerlendirilmesi' bölümünde nüshanın özellikleri verilerek nüsha tavsifi yapıldı ve metin tesbitinde izlenen yol açıklandı. Altıncı bölümde ise 220 varaktan oluşan Cemilî Divanı'nın transkripsiyonlu metni verildi. Bu incelemeden elde edilen bilgiler 'Sonuç' kısmında değerlendirildi. 'İndeksler' bölümünde ise metinde geçen Çağatay ve Batı Türkçesine ait kelimelerin sözlüğü yapıldı.

İndeksler bölümünde ise sözlük-indeks ve metnin indeksi yer alır. Sözlük-indekste hem metnin söz varlığını ortaya koymak hem de bundan sonraki çalışmalara biraz da olsa katkı sağlamak amacıyla metinde geçen Çağatayca ve Batı Türkçesine ait sözcükler aldıkları eklerle birlikte gösterildi.

ABSTRACT

This thesis includes not only a transcribed edition of the *Divan* by Cemilî who is one of the sixteenth century poets, but also an analysis on his poetry.

Chapter 1 or introduction section gives a brief historical and political background on the affairs in such regions as Tebriz, Diyarbakır and Herat, those where Cemilî lived before moving to İstanbul.

Chapter 2 focuses on the examination of some critical literary biographies called *tezkire*, and other sources in order to write about his biography, and to search for other works except his *Divan*.. This chapter also examines various aspects of his poetry.

Chapter 3 includes an examination of the *Divan* on the basis of its form, content and style within three sections. In the first section, formal aspects are questioned in terms of versification, meter scheme, rhyme and *redif*. In the second section, content is analyzed through the structural organization of the *Divan* within two subsections. First, one of the significant parts where poet talks conventionally about his own poetics, i.e. *dibace*, is examined. Then essential themes in *gazels* are analyzed in terms of not only conventional issues in the classical poetry but also Cemilî's way of using them in his *Divan* providing with textual examples. In the third section, grammatical, orthographic and rethorical aspects are discussed on the basis of his world of images, word plays and repetitions. In one of the subsections titled as Effects, Cemilî and his poems are compared to those in *Garaibü's-sıgar* and *Fevayidü'l-kiber* by Nivayî in order to understand Nevayî's effect on Cemilî. Because Cemilî is also affected by Fuzulî, another famous poet affected by Nevayî, similar poems between Cemilî and Fuzulî are tried to find out in this subsection.

Chapter 4 discribes textual characteristics of the *Divan* and explains the methodology followed in the text edition.

Chapter 5 provides a Latin transcription of the *Divan* including 220 pages i.e. *varak*. In the conclusion part, various findings are evaluated. Index, the last section, provides a dictionary compiled from words in the *Divan*. It includes words in Chagatay Turkish and their meanings in western Turkish.

KISALTMALAR

a.g.e	: adı geen eser
a.g.m	: adı geen makale
a.g.t	: adı geen tez
AÜDTCF	: Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafiya Fakültesi
bkz	: bakınız
c.	: cilt
FK	: Fevayidü'l-kiber
G	: Gazel
GS	: Garaibü's-sıgar
haz	: hazırlayan
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
Muh	: Muhammes
Müs	: Müseddes
NŞ	: Nevadirü'ş-şebab
öl	: ölümü
R.	: Revan Kitaplığı
R	: Rubai
s.	: sayfa
TDAY	: Türk Dili Araştırmaları Yıllığı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
t.y.	: yayın tarihi yok
y.y.	: yayınevi yok

ÖNSÖZ

XV-XVI. yüzyıl şairlerinden Cemilî, Çağatay edebiyatının en bilinen şairlerinden Nevayî'nin muasırlarındandır. Tezkireler ve diğer bazı kaynakların kiminde Türkistanlı, kiminde Diyarbakırlı olduğu söylenen Cemilî, çeşitli coğrafyalarda yaşamıştır. Tebriz'de bulunmuş, bir müddet Herat'ta Hüseyin-i Baykara'nın yanına giderek Nevayî ile birlikte olmuş ve Nevayî tarzında şiirler kaleme almıştır. Birkaç yıl Herat'ta kaldıktan sonra İstanbul'a giderek uzun yıllar İstanbul'da yaşamıştır.

Cemilî'nin mürettep divanı 730 gazel ve diğer nazım türlerini içermektedir. Bu kadar çok şiirle Türk edebiyatının en hacimli birkaç divanından birini yazmış olan şairin ismi, pek çok şuarâ tezkiresinde yer almakla birlikte, genellikle kendisinden çok kısaca söz edilmiş, divanından başka bir eseri zikredilmemiştir. Tezkirecilerin hemen tamamı Cemilî'nin çok fazla sayıda şiir yazdığını, şiirlerinin Nevayî-edâ olduğunu ancak sanat ve hayalde asla Nevayî'ye ulaşamayacağını belirtirler.

Divanının dışında elde başka bir eseri bulunmayan Cemilî'nin şiirlerinin çoğu âşıkâne ve rindâne tarzda yazılmıştır. Şiirlerinde halk diline yakın, sade, akıcı bir Türkçe kullanmıştır. Şairin farklı coğrafyalarda yaşaması nedeniyle şiirlerinde Çağatayca, Azerî Türkçesi ve Batı Türkçesine ait unsurlar birarada yer alır.

Bu çalışmanın 'Giriş' bölümünde şairin yaşadığı dönem ve çevrelerdeki siyasî ve tarihî gelişmelerin şiirine olan etkisini görebilmek için Cemilî'nin yaşadığı dönem ve çevrelerdeki siyasî ve tarihî gelişmeler özetlenmiştir. İkinci bölümde Cemilî'nin hayatı ve edebî kişiliği üzerinde durulmuştur. Üçüncü bölümde, divanın tertip şekli, nazım şekilleri, vezin, kafiye, redif ve imlâ gibi şekilsel özellikleri ele alınır. Bu bölümün ikinci kısmında muhteva özellikleri verilmiştir. Şairin poetikasını göstermesi bakımından divanın en önemli unsurlarından olan 'dibace' ele alınmış, ardından şairin divanda en çok üzerinde durduğu konulardan 'aşk, âşık, sevgili, rakîb, zâhid-sofu-rind, şarap, felekten şikâyet' örnekler verilerek işlenmiştir. Son kısımda ise şairin yerel unsurlardan da faydalandığının bir göstergesi olan günlük hayat unsurlarını içeren beyitler sıralanmış ve bunlarla ilgili açıklamalarda bulunulmuştur.

Son bölümde ise 'Üslup' başlığı altında 'Dil Özellikleri, Atasözü ve Deyimler, Söz ve Anlam Sanatlarının Kullanılışı, Şairliği (Hayal Dünyası, İkilemeler, Kelime Oyunları, Tekrarlar) ve şairin en çok etkilendiği şairlerden Nevayî'nin ve Fuzulî'nin şiirleriyle olan benzerlikler tespit edilebildikleri kadarıyla örneklendirilmiştir.

İnceleme kısmından sonra 220 varaktan oluşan ve başka bir nüshası elde olmayan metin, transkripsiyonlu olarak tespit edilmiştir. Sonuç kısmından sonra, daha sonraki çalışmalara biraz da olsa bir katkısı olması için metnin söz varlığını içeren sözlük-indeks yapılmıştır. Sözlüğe yalnızca Çağatayca ve Batı Türkçesine ait kelimeler alınmıştır. [=] şeklinde verilen sayılar o kelimenin metinde kaç kere yer aldığını gösterir. Şairin, şiirlerini yazarken hangi kelimeyi ne kadar kullandığı veya kelimeler konusunda belli tercihleri olup olmadığını göstermesi bakımından sözlüğün yararlı olabileceği kanaatini taşımaktayız.

Divanın elde bulunan tek nüshasını kullanarak metni tesbit etmeye çalıştığımız bu çalışmada bana yol gösteren, sabır ve titizlikle yardımlarını esirgemeyen tez danışmanım, hocam Prof. Dr. Orhan Bilgin'e ve metin tespitinde ve diğer sorunları çözmeye yardımlarını esirgemeyen hocam Prof.Dr. Günay Kut'a ve Prof.Dr. Kemal Eraslan'a teşekkürlerimi sunarım.

I. GİRİŞ

1. Cemilî'nin Yaşadığı Dönem ve Çevrelerdeki Siyasî ve Tarihî Gelişmelere Kısa Bir Bakış

1465-66/1543-44 yılları arasında yaşayan Cemilî, dönemindeki çeşitli siyasî ve tarihî gelişmelerin de etkisiyle değişik yerlerde yaşamıştır. Diyarbakır'da doğan Cemilî'nin ilk zamanları Akkoyunlu hükümeti dönemine rastlar. O tarihlerde Diyarbakır bu devletin idare merkezidir. Akkoyunluların Tebriz'i zabtetmesi üzerine merkezi idare oraya naklolunur. Cemilî de bir müddet sonra Tebriz'e gider. Herat'ta Ali Şir Nevayî'nin de yanında bulunan Cemilî burada kaldığı müddette Nevayî'nin divanına nazireler yazar. 1500'de Nevayî'nin, 1503'te ise Sultan Hüseyin-i Baykara'nın ölümleri üzerine tekrar Tebriz'e gelir. Akkoyunlu devletinin çökmesi ve Azerbaycan'ın Şah İsmail tarafından istilası sonucu Azerbaycan ve Diyarbakır'da da kalmayarak İstanbul'a gider. Akkoyunlular-Karakoyunlular döneminin siyasî ve tarihî gelişmelerinin bir özetini (Cemilî'nin 1507'de İstanbul'a gelmesine kadar olan devresini) aşağıda vermeye çalıştık.

Tarihî rekabet ve husumetleri içinde birbirleriyle sürekli savaşan Karakoyunlular ve Akkoyunlular, 15.yüzyılda büyük imparatorluklar haline gelmiş ve yine bu yüzyılda yok olmuşlardır. Her ikisi de göçebe Türkmen boylarına dayanır. Ancak ikisi de köklü müesseseler kurarak yerleşik ve kalıcı devletler haline dönüşmemiştir¹.

Oğuz boyundan olan Karakoyunlular veya Bârânîlerin bir kısmı Moğol istilası esnasında Maverâünnehir ve Horasan taraflarından batıya sürüldüğü zaman bunların içinden Akkoyunlu ve Karakoyunlu aşiretleri, İlhanîler zamanında ve Argun Han devrinde (1284-1292) Türkistan'dan göçüp Fırat ve Dicle nehirlerinin yukarı vadilerine yerleşirler.Göçmen bir Türk aşireti olan Karakoyunlular yazı Aladağ yaylalarında, kışı Diyarbakır ve Fırat civarında geçirirlerdi².

---

¹Nevzat Kösoğlu, 'Karakoyunlular-Akkoyunlular' *Büyük Türk Klâsikler*c. 2, İstanbul, Ötüken-Söğüt, 1985, s. 95. Akkoyunlularla ilgili daha geniş bilgi için bkz. Mükrimin Halil Yımanç, 'Akkoyunlular', *İslam Ansiklopedisi*, c.1, İstanbul, MEB, 1993, s.251-270 ve Faruk Sümer, 'Akkoyunlular', *İslam Ansiklopedisi*, c.2, İstanbul,TDV, 1989, s.270-274.

²İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu Karakoyunlu Devletleri*, Ankara, TTK, 1988, s.180.

Karakoyunluların reisi olan Kara Mehmed 1387'te Tebriz'i ele geçirmiş, sonra burayı Timur'a terketmeye mecbur olmuştur. Kara Mehmed'in 1390'da bir savaşta ölmesi üzerine başa kardeşi Kara Yusuf Bey geçer³.

Kara Yusuf'un işbaşına geçtiği zamanlar, Timur'un Azerbaycan, Irak, Suriye ve Anadolu'yu işgal etmek üzere olduğu tarihe rastlar. Kara Yusuf, Timur'a karşı Sultan Ahmed-i Celayirî ile birlikte hareket ettiyse de mağlup olur. Birkaç defa Timur'un önünden kaçarak tekrar memleketine sahip olan Kara Yusuf Bey, Sultan Ahmed'le beraber bu felaketli günlerinde Osmanlılara ve Suriye'ye kaçar. Timur'dan çekinen Memlûk Sultanı, Timur'un emriyle Sultan Ahmed ve Kara Yusuf'u Şam'da hapsetmiş fakat Şam naibi Şeyh Mahmud kendisine yardım etmek üzere bunları hapisten çıkarmıştır⁴.

Celayirli Sultan Ahmed ve Kara Yusuf hapisten kurtulduktan sonra memleketlerine dönüp Bağdad'ı Timur'un torunu Mirza Ebu Bekir'in elinden alırlar ve Sultan Ahmed böylece memleketine sahip olur. Kara Yusuf da faaliyetlerine tekrar başlar⁵.

Kara Yusuf, 810-811/1407-1408'de ilk defa Timurîlerle çarpışır ve her iki harpte de Ebu Bekir Mirza'yı mağlup ederek Tebriz valisi olan Ebu Bekir'in babası Miranşah'ı öldürerek Tebriz ile Azerbaycan'ı istila eder. Bundan sonra Timur taraftarlarından olup Diyarbekir'i merkez yapmış olan Akkoyunlu beyi Kara Osman'ı da mağlup eden Kara Yusuf'un mevki kuvvetlenir⁶.

Kara Yusuf Bey, Tebriz'i kendisine merkez yaparak Pir Budak isimindeki oğluyla birlikte burada hükümdarlığını ilan eder.813/1410'da aralarında çıkan ihtilaf nedeniyle Tebriz'e akın yapan Sultan Ahmed, Tebriz'i işgal edip Kara Yusuf'un oğullarından Şah Mehmed'i kaçıtır. O sırada Kara Yusuf, Erzincan'ı işgal etmiştir. Hemen Azerbaycan'a dönerek Sultan Ahmed'le savaşır. Mağlup olan Sultan Ahmed öldürülür⁷.

Bu zaferden sonra Kara Yusuf, oğlu Pir Budak'ı hükümdar ilan eder (814/1411). Irak-ı Arap üzerine yürüyüp orayı işgal eder. Oğlu Şah Mehmed'i Bağdad'a vali tayin eder. Irak-ı Acem'i de tamamen ele geçirir. Antep taraflarına da akınlar yapar. (1419)

---

³Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s.181.

⁴Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s.181.

⁵Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s.181.

⁶Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s.181.

⁷Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s.182.

1420'de Kara Yusuf vefat eder. Hayattayken hiçbir oğlunun hükümdarlığını vasiyyet etmediğinden ordusunda karışıklık olur, kuvvetleri dağılır. Karakoyunlu aşireti, Kara Yusuf'un ikinci oğlu İskender Mirza'yı hükümdar yapar. İskender, Azerbaycan ve Doğu Anadolu'yu istila etmekte olan Timur'un oğlu Şahruh'u epeyce hırpaladıysa da Eleşkird mevkiinde mağlup olur (1421). İskender, Şahruh'un Azerbaycan'a dönmesinden sonra Tebriz, Bitlis ve Ahlat'ı ele geçirir.

Bundan sonra İskender'in kardeşleri Şahruh tarafına geçer. Bunu bahane eden Şahruh 838/1434'te Azerbaycan'a yürür. İskender, Erzurum üzerinden batıya doğru kaçır. Tam bu sırada kendisinin yolunu kesmek isteyen Akkoyunlu Beyi Kara Yölük Osman'ı Erzurum kalesi eteğinde yaralayarak öldürür ve Osmanlılara ait Tokat kasabasına iltica eder⁸.

İskender kaçtıktan sonra hükümeti, Şahruh'un yanında bulunan kardeşi Cihanşah'a verilir ve bu suretle Karakoyunlu devleti Şahruh'un ölümüne kadar Tumurîlerin himayesi altına girmiş olur. Cihanşah, Timur'un oğulları arasındaki kavgalardan istifade ederek Fars, Kirman eyaletlerini zapt ve 861/1457'de Horasan ve Herat'ı işgal eder. Cihanşah zamanında Karakoyunlu devletinin hududu Horasan'dan Osmanlı ve Memlük devletleri hudutlarına kadar genişler. Cihanşah, Diyarbekir ve Erzincan taraflarını Akkoyunlu beyi Uzun Hasan'dan almak üzere o taraflara yürür. Ancak kış şiddetli olduğundan geri çekilmek zorunda kalır⁹.

Uzun Hasan, Cihanşah'tan önce hareket ederek yanındaki kuvvetleri dağıtıp Cihanşah'ı öldürür. Cihanşah'ın öldürülmesi üzerine babası Kara Yusuf'un adamları oğlu Hasan Ali'yi hükümdar yapar. Uzun Hasan'ın yaptığı bu başarılı baskın Karakoyunlu devletini parçaladığı gibi Akkoyunlular için de parlak bir devir açır (872/1467)¹⁰.

Akkoyunlu beyi, Karakoyunlu hanedanını yıkmak için bütün kuvvetiyle çalışır. Timurîlerden Ebu Said'in himaye ve yardımına rağmen Hasan Ali'nin Azerbaycan'da toplamış olduğu yüz seksen bin kişilik kuvvetini Hemedan'da baskın yaparak bozar ve çarpışma esnasında Hasan Ali zor kurtulup Ebu Said'in yanına kaçır 873/1468. Bu suretle Azerbaycan ve Irak-ı Acem taraflarındaki Karakoyunlu devleti

---

⁸Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s.183.

⁹Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s.184.

¹⁰Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s.184.

sona erer. Geride Bağdad kalır. En son Bağdad'ı da Cihanşah'ın beylerinin elinden alır. (1468)¹¹.

On beşinci yüzyılın önemli simalarından Uzun Hasan, Osmanlıyı örnek alarak devletini düzenlemeye ve kanunlar çıkarmaya başlar. 'Hasan Padişah Kanunları' diye anılan bu düzenlemeler, Osmanlı hakimiyet dönemlerine kadar gelir. Merkezini Âmid'den Tebriz'e nakleder. Kendisine bağlı büyük Türkmen kitlelerini Doğu Anadolu'dan çekerek Azerbaycan ve İran ortalarına yerleştirir. Tebriz'de büyük bir saray teşkilatı kuran Uzun Hasan, âlim ve şairleri çevresinde toplar. Bir çok hayır eserleri yanında çeşitli dillerden Türkçeye tercümeler yaptırır ve bu arada Kur'ân-ı Kerim'in de Türkçe mealini hazırlattırarak huzurunda okutturur. Şarkta büyük bir imparatorluk kuran ve devletini kuvvetli esaslara bağlamak isteyen Uzun Hasan, pek mükemmel bir idare ve askerlik teşkilatı vücuda getirdiği sırada memleketinde ilim ve fennin yayılmasına da çok önem verdiği için her tarafta medrese, imaret gibi hayırlı müesseselerle Tebriz ve diğer şehirleri ihya etmekte, Irak, İran ve Maverâünnehir ve Türkistan'ın âlim, şair ve ediplerini davet ederek etrafında toplamaktaydı¹².

Şairimiz Cemilî işte böyle bir siyasî çevrenin içinde doğup büyümüştür. Daha önce hayat hikâyesinde de değindiğimiz gibi Diyarbakır'da doğan Cemilî, kültür çevresinin buradan yeni başkent olan Tebriz'e kaymasıyla ve orada bir şair olarak sanatını daha uygun şartlarda icra etmek amacıyla Diyarbakır'dan Tebriz'e gitmiştir. Divanındaki

Kördi hûblardın sitem yüz nev' ile her küçede
Şehr-i Tebriz içre bolmuşdur Cemilî çün garîb (47/7)

Gül çağı gül-ruhlar ile mey içip gül-riz idip
Şükrili'llâh kim Cemilî menzili Tebriz olur (145/9)

Kilse cennet gülşeni kökdin yire gül-riz için
Ay Cemilî bil yakîn menzil anğa Tebriz olur (146/9)

Cemilî bâde iç gül-riz idip kim
Mağâmınğ oldı gül vaktinde Tebriz (252/7)

---

¹¹Uzunçarşılı, a.g.e., s.185, Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, c.2, Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1949 s.445.

¹²Kösoğlu, a.g.e., s.97, Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu Karakoyunlu Devletleri*, s. 194, Uzunçarşılı, *Osmanlı Taihi*, s.445.

beyitlerinde Cemilî'nin Tebriz'de gurbette bulunduğu, ancak bundan çok da ıstırap duymadığı, çünkü Tebriz'i cennete benzettiği anlatılmaktadır.

Uzun Hasan, bütün kudretine rağmen devletini merkezileştiremez ve devamını sağlayacak müesseseler kuramaz. Akkoyunlu beylerinin her biri kendi sahasında hakim kalır; hanedan mensupları ise buldukları bölgelerde kendi başlarına buyruk hüküm sürerler. Böylece geleneksel yapının, hükümdar ölünce ardı kesilmeyecek olan taht kavgalarına uygun zemini aynen kalır. Uzun Hasan'ın ölmesiyle de çekişme başlar¹³.

Uzun Hasan'ın yerine kısa bir süre oğlu Halil tahta oturur; onu kardeşi Yakup devirir ve kendisi de diğer kardeş ve hanedan mensuplarının isyanları ile uğraşır. Yakup Sultan 1480'de, Sultan Kayıtbay'ın Memlûk ordusunu yener. Bu arada Bayındır Bey isyan eder, 1481'de onu da yener. 1482'de Gürcistan üzerine sefere çıkar, kaleler alır. 1488'de Şirvanşahi'nin isteği üzerine kuvvet göndererek Erdebil Şeyhi Hasan Safevî'yi öldürtür. Âlim ve sanatçıları koruyup destekleyen, kendisi de Türk ve Fars dillerinde şiirler yazan bir şair olan Yakup Sultan, 1490 yılında genç yaşında ölür¹⁴.

Akkoyunlu devleti önceleri Diyarbakır ve etrafında ve on beşinci asrın son yarısından sonra da bütün İran ve Azerbaycan, Irak-ı Arap ve Irak-ı Acem taraflarına kadar genişlemiş ve 1490'dan sonra kuvvet ve şevketini kaybetmeye başlamıştır¹⁵.

Yakup Sultan'ın ölümünden sonra, Akkoyunlu beylerinin herbiri bir hanedan mensubunu tahta çıkarmaya çalışır. Şehzade Baysungur'u tahta çıkartanlar bir ara hakim gibi olurlarsa da çok sürmez. 1492'de Rüstem Bey tahtı ele geçirir. Hanedan kavgaları içinde geçen beş yılın sonunda Fatih Mehmed Han Gazi'nin torunu olan Ahmed Bey Tebriz'e gelerek Rüstem Bey'den tahtı alır. Osmanlı gibi bir teşkilat kurmaya ve birbirleriyle çekişen ümerayı temizlemeye çalışır. Ancak başarılı olamaz ve bu kişilerce 1497'de çıkarılan bir isyan sonucu öldürülür. Bu tarihten itibaren her şey karışır. Hanedan mensupları içinde, bölünen boylar arasında şiddetli bir iç savaş başlar. Devlet, Sultan Murad Bey ve Elvend Mirza Bey arasında ikiye bölünür. Irak-ı Acem, Irak-ı Arap, Fars ve Kirman tarafları Murad Beye, Diyarbakır ve Azerbaycan yöresi Elvend Mirza Bey'e kalır. Şehirler harap olmuş, iktisadi güç tükenmiş, her tarafta derebeyler türemiş ve yağmacılık artmıştır. Erdebil'de güçlenip gelişen Şah İsmail bu durumdan yararlanarak 1502'de Elvend Mirza üzerine yürür, onu yener, Tebriz'e girer. 1503'te ise

¹³Kösoğlu, *a.g.m.*, s.97, Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, c.2, s.445-446.

¹⁴Kösoğlu, *a.g.m.*, 97, Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu Karakoyunlu Devletleri.*, s. 195.

¹⁵Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu Karakoyunlu Devletleri.*, s.197.

Sultan Murad Beyi yenerek Diyarbakır ve Bağdat dahil olmak üzere bütün Akkoyunlu ülkesi ve Akkoyunlu ulusuna mensup boylar içinde büyük katliam yapar¹⁶.

Gerek Hasan Bey ve gerek oğlu Yakup zamanlarında ilim, şiir, musiki hayatı, Akkoyunlu sarayının çok önem verdiği meşgalelerden olmuştur. Uzun Hasan'ın pek mükemmel bir kütüphanesi olduğunu bildiğimiz gibi, Mardin'de de Kasım bin Cihangir'in bir kütüphanesi olduğu malumdur¹⁷.

Kara Yusuf'un oğlu Cihanşah'ın, Hakikî mahlası ile şiirleri olduğunu ve Abdurrahman Câmî ile mektuplaştığını, şairlerle birlikte olduğunu, Şah Budak ile İskender'in iki kızının şair olduğunu biliyoruz. Meşhur âlimlerden Celâlüddin-i Devvanî, Akkoyunlulara intisab etmeden evvel Cihanşah'a mensup olup Tebriz'de, onun medresesinde müderris idi. Devvanî, Farsça olarak kaleme aldığı (Risale-i huruf) isimli Cifr gibi harflerden ahkam çıkarma usulündeki eserini Cihanşah adına telif etmiştir. Şeyh Mevlana Kasımî müntesibinden Şeyh Şücauddin bin Kemalüddin Kirmanî, *Hadikatü'l-mearif* ismini verdiği ve (867/1462) senesinde tamamladığı *Gülşen-i raz* şerhini Cihanşah namına kaleme almıştı. Şair Mevlana Tusî de Cihanşah ile oğlu Şah Budak'a intisap etmişti. Uzun Hasan zamanına ait vekayii (Kitab-ı Diyarbekriyye) ismiyle kaleme alan Tahranlı Mevlana Ebu Bekir, yüksek riyaziyatçı olan Mahmud Can ve âlim ve edib Kadı Mesihüddin İsa Sâvecî, Celal-i Devvanî ve Ali Kuşçu, İdris Bitlisî ile beraber Uzun Hasan Bey sarayının müdavimlerinden bulunuyorlardı¹⁸.

Tahminen XVI. yüzyılın başına kadar bu bölgelerde yaşayan Cemilî, 1494'te büyük kültür merkezi Herat'a, şiirlerine nazireler yazdığı ve şairliğine hayran olduğu Nevayî'nin yanına giderek bir süre kalır. Ancak yukarıda bahsettiğimiz siyasî gelişmelerden dolayı, yani Azerbaycan'ın Şah İsmail Safevî tarafından istila edilmesi üzerine önce Diyarbakır'a, oradan da 1507'de , İstanbul'a gitmiştir. Bu tarih bizce Cemilî'nin şairlik yolculuğunun ikinci ve esas aşamasının başladığı tarihtir. Zira burada Batı Türkçesiyle tanışan şair uzun yıllar burada yaşamış ve tezkire şairlerince artık kendilerinden/Osmanlı sayılmıştır.

---

¹⁶Nevzat Kösoğlu, *a.g.m*, s.95-96.

¹⁷Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu Karakoyunlu Devletleri*, s.198.

¹⁸Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu Karakoyunlu Devletleri*, s. 224, 225.

II. CEMİLİ'NİN HAYATI ve EDEBİ KİŞİLİĞİ

1. Hayatı

Cemilî'nin hayatı hakkında tezkireler ve diğer kaynaklarda sınırlı sayıda bilgi mevcuttur. Sehî'ye¹⁹ göre Türkmen; Latifî²⁰, Kınalızâde²¹, Gelibolulu Âlî²², Şemsettin Samî²³, Müstakim-zâde²⁴ ve Mehmed Süreyyâ'ya²⁵ göre Türkistanlı, Kâtip Çelebi²⁶, Ali Emirî²⁷, Nâil Tuman²⁸ ve Ahmed Bâdî'ye²⁹ göre ise Âmidî yani Diyarbakırlıdır. Sicill-i Osmanî, Cemilî'nin Sultan Selim-i Evvel (1512-1520) devri şairlerinden olduğunu

---

¹⁹*Heşt Bihişt: Sehî Bey Tezkiresi (İnceleme, Tenkidli Metin, Dizin)* Haz. Günay Kut, Cambridge, MASS, Harvard Üniversitesi, 1978, s.309.

²⁰Rıdvan Canım, *Latîfi Tezkiretü's-Şu'arâ ve Tabsiratü'n-nuzamâ (İnceleme-metin)*, Ankara, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 2000, s.217.

²¹Kınalızade Hasan Çelebi, *Tezkiretü's-şuarâ*, 1.cilt, Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1989, s.262.

²²Mustafa İsen, *Kühü'l-Ahbar'ın Tezkire Kısmı*, Ankara, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1994, s.43.

²³Şemsettin Samî, *Kâmûsu'l-A'lâm* c.3, Ankara, Kaşgar Neşriyat, 1996, s. 1838.

²⁴Müstakîm-zâde Süleyman Sa'deddin, *Mecelletü'n-nisâb*, Tıpkıbasım, Ankara, Kültür Bakanlığı, 2000, y.173b.

²⁵Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmanî Osmanlı Ünlüleri*, c.2, yay. haz. Nuri Akbayar, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1996, s.394.

²⁶Kâtip Çelebi, *Keşfü'z-zünûn an esâmü'l-kütüb ve'l-fünûn* 1.cilt, İstanbul, 1360-1941, s.782.

²⁷Ali Emirî, *Tezkire-i Şuarâ-yı Âmid*, c.1, Dersaadet, Matbaa-i Âmid, 1328, s.154-155. Ayrıca bkz. Şevket Beysanoğlu, *Kültürümüzde Diyarbakır*, Ankara, Ziya Gökalp Derneği, 1992, s.129-130; aynı yazar, *Diyarbakırlı Fikir ve Sanat Adamları*, İstanbul, Diyarbakır'ı Tanıtma Derneği Neşriyatı, 1957, s. 78.

²⁸Mehmet Nail Tuman, *Tuhfe-i Nâilî: Divân Şâirlerinin Muhtasar Biyografileri*, Haz. Cemal Kurnaz, Mustafa Tatçı, c.1, Ankara, Bizim Büro 2001, s.150.

²⁹Henüz yayınlanmamış olan Ahmed Bâdî'nin *Divan Şiirinde Atasözleri ve Deyimler* adlı çalışmasında da Cemilî'den bir beyit yer alır ve eserin indeks kısmında Âmidli olarak geçer. Örnek olarak verilen "Gubâr-ı mey-kedeyi tütüyâ bilirse n'ola/Gözü o kapıda açıldı rind-i mey-hârın" beyti yine kimi tezkirelerde örnekler içinde yer alan ancak Cemilî Divanı'nda bulunamayan beyitlerdendir. Bkz. Süreyya Ali Beyzadeoğlu, *Ahmed Bâdî-Armağan, Divan Şiirinde Atasözleri ve Deyimler*, Trakya Üniversitesi Araştırma Projesi, Edirne, 1998, s.132.

belirtirken Gelibolulu Âlî³⁰, I. Mehmed Çelebi (1413-1421) devrinde yaşadığını öne sürer.

Cemilî'nin doğum tarihi ve hayat hikâyesi ile ilgili bilgi ikisi dışında tezkirelerde ve diğer kaynaklarda zikredilmez. Hakkında en çok ve tafsilatlı bilgiyi veren Ali Emîrî ve muhtemelen ondan nakleden Nail Tuman ve yine Emirî'den nakleden Şevket Beysanoğlu'na göre Cemilî 870/1465-66'da Diyarbakır'da doğmuştur³¹. Emirî'ye göre Cemilî'nin ilk zamanları Akkoyunlu hükümeti dönemine tesadüf eder. Önce Tebriz'e 900/1494 civarında ise Herat'a giderek Sultan Hüseyin-i Baykara'nın veziri Ali Şir Nevayî'nin Çağatayca divanına nazireler yazar. 906/1500'de Nevayî'nin ve 909/1503'te Sultan Hüseyin-i Baykara'nın ölümleri üzerine Tebriz'e gelir. Akkoyunlu devletinin çökmesi ve Azerbaycan'ın Şah İsmail Safevî tarafından istilasını görerek memleketi olan Diyarbakır'a döner. 914/1507'de Şah İsmail'in Diyarbakır'daki savaşları nedeniyle İstanbul'a gider ve kırk seneye yakın oradaki şairlerle bir arada bulunur. Yaklaşık 950//1543-44 yılı civarında ölmüştür³². *Tuhfe-i Nailî*'ye göre Diyarbakır'da medfundur³³.

Cemilî'nin hayatı ile ilgili divanından çok fazla bilgi edinememekteyiz. Tebriz'de gurbette bulunduğunu ve Tebriz'i cennete benzettiğini şu beyitlerden anlamaktayız:

Kördi hûblardın sitem yüz nev' ile her küçede
Şehr-i Tebriz içre bolmuşdur Cemilî çün garib (47/7)

Gül çağı gül-ruhlar ile mey içip gül-riz idip
Şükrili'llâh kim Cemilî menzili Tebriz olur (145/9)

Kilse cennet gülşeni kökdin yire gül-riz için
Ay Cemilî bil yakın menzil anğa Tebriz olur (146/9)

Cemilî bâde iç gül-riz idip kim
Mağâmınğ oldı gül vaktinde Tebriz (252/7)

³⁰Mustafa İsen, *Künhül-Ahbar'ın Tezkire Kısmı*, Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1994, s.28.

³¹Mehmet Nail Tuman, *a.g.e.*, s.159; Beysanoğlu, *Kültürümüzde Diyarbakır*, s.129.

³²Ali Emirî, *a.g.e.*, s. 154-155. Şevket Beysanoğlu, *Kültürümüzde Diyarbakır*, s.129-130; *Diyarbakırlı Fikir ve Sanat Adamları*, s.78.

³³Mehmet Nail Tuman, *a.g.e.*, s.159.

Aşağıdaki beyitte ise şair İstanbul, Bursa, Edirne, Mısır ve Şam'dan söz eder. İstanbul'da yaşayan Cemilî'nin Bursa ve Edirne'de de bulunduğu düşünülebilir. Ancak Mısır ve Şam'da bulunduğu dair bir bilgimiz mevcut değil:

Körse her şehre içre yârını Cemilî farkı yok
Bolsa İstanbul u Bursa Edirne yâ Mısır u Şâm (453/7)

Cemilî'nin hangi padişah devrinde yaşadığına gelince, şair, divanında padişahlardan yalnızca Sultan Süleyman'ın adını zikreder ve onu zamanın halifesi, İran ve Turan'ın fatihi, Türk, Arap ve Acem memleketlerinin sahibi, yeryüzünün ve denizin zabiti, fazıl, kâmil ve adil bir padişah olarak niteler: "... pādşāh-ı rüy-ı zemîn ta'rifi (8) birle ya'nî ki ḥalife-i zamân ḥākān-ı cihān kişver-küşā-yı İrān u Tūrān (9) ḥulāşa-i Āl-i 'Oşmān bergüzide-i ādem şāhenşāh-ı 'ālem şāhib-i memālikü't-Türk ve'l-'Arab (10) ve'l-'Acem zābitü'l-berr ve'l-bahr bi's-siyāset ve'l-kerem fāzıl u kâmil ve 'ādil u 'āmil Sultān (11) Süleymān Ḥān bin Sultān Selīm Ḥān bin Sultān Bāyezid Ḥān zıllu'l-lāh-ı Ta'ālā (12) fi'l-arzeyn ḥalleda'llāhu mülketehu ve saltānatehu vü efāza 'ale'l-'ālemin birrehu ve ihsānehu" (2b/7-12)

Cemilî bu şekilde nitelediği Sultan Süleyman için bir de on beş beyitlik bir kaside yazmıştır. Kasidede Sultan'ın medhiyesini yaptıktan sonra ondan kendisine lutuf ve ihsanda bulunmasını diler. (3a/1-15)

Cemilî Divanı'nda, Padişah Sultan Süleyman'dan sonra ismi geçen ikinci kişi İbrahim Paşa'dır. Bu İbrahim Paşa, Kanunî devrinde yaşayan ve Kanunî'nin kızkardeşi Hatice Sultan'la evli olan Makbul İbrahim Paşa (ö.942/1536) olmalıdır³⁴. Zira İbrahim Paşa'nın cömert olduğu, şair ve edipleri koruduğu, ondan sonra gelenlerin hazineden almakta oldukları in'âm ve caizelerinin kesildiği bilinmektedir³⁵. Cemilî, İbrahim Paşa için de bir ruba'î ve bir gazel-i muvaşşah yazmış ve onu şu cümlelerle övmüştür: "Siyāset ü 'adālet iklîmini nġ kişver-küşāsı feşāhat u belāgat u ferāset cevāhirini nġ menba'ı letāfet ü 'ināyet ü şehāvet 'ālemini nġ mecma'ı ya'nî ki Ḥāzret-i İbrāhīm Pāşā" (4a/5-6)

³⁴Makbul İbrahim Paşa hakkında Uzunçarşılı'da şu bilgiler vardır: "Manisa'da Sultan Süleyman'ın hizmetinde bulunmuş (Pargalı, Frenk ve Maktul) gibi lakaplarla da anılır. Muhtemelen Manisa'da iken Sultan Süleyman'ın en yakın adamı oldu, tahta geçmesi üzerine de onunla birlikte İstanbul'a gitti. Padişah'a yakınlığı nedeniyle sarayda önemli görevlerde bulundu. Bkz. İ. H. Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, c.2, Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1949, s.305-306.

³⁵Feridun Emecen, "İbrahim Paşa, Makbul", *İslam Ansiklopedisi*, c.21, İstanbul, TDV, 2000, s. 333-335.

Kaynaklarda yaklaşık olarak 870/1465/66'da doğup 950/1543/44'te öldüğü kayıtlı olan Cemilî bu hesaba göre yaklaşık olarak 80 yıllık bir ömür sürmüştür. Divanda da saçlarının ağarıp yaşlandığını, altmış yetmiş yaşlarında olduğunu ve artık tövbe edip isyanı bırakması gerektiğini şu beyitlerle anlatır:

Çün ağartdıñg başıñgı köñglün kara bolmış sañga
Veh ni sūd eyler daşın ağı içiñg bolmış kara

Çün kılur altı cihetdin kaçdını yiddi felek
Veh ni sūd olsa yaşıñg altmış eger yetmiş sañga (41/1-2)

Tevbe idip çek nedāmet imdi 'ișyānıñg añgıp
Kim şebāb eyyāmı kitdi keldi bu devrān-ı şeyb (60/6)

Gaflet ü 'ișyān bile 'ömrünñg āhır eylediñg
Ay Cemilî kıl inābet imdi tevbe çağıdur (164/7)

Diyarbakırlı olan Cemilî önce Tebrize'e daha sonra Herat'a gitmiş, bir müddet kaldıktan sonra yine Tebriz'e oradan da Diyarbakır'a dönmüştür. Şah İsmail'in Diyarbakır'daki savaşları nedeniyle son olarak 30 yıl kadar yaşayacağı İstanbul'a gitmiştir. Bu zorunlu gidiş gelişler nedeniyle sürekli gurbette yaşayan şair, gurbette çektiği sıkıntılardan da divanında bahsetmiştir:

Kıl vañan kaçdın Cemilî eyleyip 'azm-i sefer
Kılmasun āzürdelik tā miñnet-i gurbet sañga (42/7)

Cemilî boldı yüz miñg miñnet okına nişān tā kim
Vañan terkini kılmışdur dutup her yan reh-i gurbet (72/7)

Cemilî hānmānıdın keçip 'ișk içre kim düşdi
Vañan terkin kılıp imdi añga lāzım sefer bolmış (291/7)

Çün vañan terkin Cemilî kıldı kılsa ni 'aceb
Cisini küle şu'le-i endūh-ı gurbet ay köñgöl (414/7)

Tā vañan terkin Cemilî kılmışam gurbet ara
Miñnet ü endūh birle bolmışam hem-hāne men (510/7)

Bir beyitte ise evinden yurdundan ayrıldığı için kendisinin gurbette bir daha vatanı yâd etmediğini söyler:

Gurbet içre kılmadı hergiz vatan yâdın dağı
Dehr ara keçdi Cemilî çünki hân mânâdın (540/7)

2.Edebî Kişiliği

Daha önce de belirttiğimiz gibi Cemilî³⁶ hakkında kaynaklardaki bilgiler sınırlı ve birbirini tekrar eden bilgilerdir. Öyle ki beyitlerinden verilen örnekler de hemen hemen değişiklik göstermez.

Sehî, Cemilî'nin Türkmen olduğunu, Diyar-ı Şark'tan Anadoluya geleli çok zaman olduğunu ve kendisinin bu cemiyetle birlikte bulunduğunu, şiirlerinin tamamını Türkçe olarak yazdığını, bu nedenle bazı dostların onu Osmanlı şairlerinden ayrı görmediklerini ve kendisinin bu düşünceyle tezkiresine dahil ettiğini söyler. Ona göre Cemilî, hoş tabiatlı, âşık-meşrep bir şairdir. Çok sayıda âşıkâne şiiri vardır. Gazel söylemekte mahirdir ve kolay şiir söyler. Ancak ilimden nasibini alamamıştır:

"Cemilî Türkmendür. Diyâr-ı Şarkdan gelmişdür. Vilâyet-i Rûma geleli hayli zamân olmuşdur ve kendüsi bu cem'iyetde bile bulunup eş'ârı dağı küllî Türki olup ba'zı yârân-ı şafâ ve hallân-ı vefâ anı bu cümleden ayru olmak münâsib görmedikleri cihetden bu tezkireye yazılıp zikr olundu. Hoş-tab', 'âşık-meşreb vâfir eş'ârâ mâlik, eş'ârı 'âşıkâne ve elfâzı merdâne, çok levendlik itmiş lâubâlî kimesnedür. Egerçi 'ul*m-ı müktesebeden çendân behremend degül likin cevdet-i tab'ıla nedenlü gerekse 'ale'l-fevr şi'r dimege kâdir gazel-gülükde mâhir şâ'irdür³⁷.

Bu sözlerin ardından Sehî, Cemilî'nin şiirine örnek olarak aşağıdaki iki beyti verir:

Bolmasun ol encümen kim anda şahbâ bolmadı
Bolmasun şahbâ dağı ger bir dil-ârâ bolmadı

Neylerem ol meclisi anda ki men dîvâneğa

³⁶Cemilî Divanı ile ilgili daha önce bir dil tezi yapılmıştır. Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada metnin dil ve imlâ özellikleri verildikten sonra metin tespiti yapılmış, tezin sonunda da bir sözlük hazırlanmıştır. Bkz. Nergis Biray, *Cemilî Divanı* (Metin-Gramer Notları-Sözlük), Ankara- Gazi Üniversitesi, 1988.

³⁷Sehî Bey , *a.g.e.*, s.309.

Bir melek-simā periveş bāde-peymā bolmadı³⁸

Latîfî ise Cemilî'yi "*Türkî 'ibârât nâzımlarından*" olarak niteler ve Nevayî tarzında şiirler yazdığını söyler. Latîfî daha önce hiçbir kaynakta yer almayan şu bilgiyi de verir: Cemilî, Nevâyî'nin üç cilt divanında olan şiirlerinin tümüne "kafiye-ber-kafiye" nazire söylemiştir. Ancak nazireler yalnızca vezin ve kafiye itibarıyledir, sanat ve hayalde asla Nevâyî'ye ulaşamaz: "*Türkî 'ibârât nâzımlarından ve Türkistân şâ'irlerindendir. Elfâz u edâsı terkib-i Nevâyîdür. Nevâyî'nün üç cild dîvânında olan eş'ârına külliyyen kâfiye-ber-kâfiye nazire dimişdür. Ammâ didüğü ecvibe ve nezâyir mücerred vezn ü kâfiyedür. Ne şan'at u hayâlde ve ne letâfet-i maqâalde degüldür. Zirâ o lisân üzre nazm-ı kelâm ve irâd u intizâm yine Nevâyîye maşşûs ve muhtaşşdur.*" dedikten sonra şiir tarzının aşağıdaki üç beyitten anlaşılabilceğini söyler:

Bolmasun ol encümen ki anda şahbâ bolmaya
Bolmasun şahbâ daği ger bir dilârâ bolmaya

İrdi gūyâ bülbül efgānı kulağına gülünğ
Kim irürdi cāmesinünğ çākini dāmānına

Âteşin gül gerçi ziyetdür cihān bustānıga
Berķ ider her yıl uçurğan berki bülbül cānıga³⁹.

Gelibolulu Âlî ise Cemilî'nin şiirlerinin "*Nevayî ve rüstâî edâ*" tarzında olduğunu belirttiikten sonra onu "*evsât-ı nâs*"un mahirlerinden *bikr-i mazmûnun cemâl-i cemîlini min-vech görmiş kelâm-ı mevzûnunu secî ve kâfiye ile encâma irgürmiş*" olarak niteler⁴⁰.

Şemsettin Samî, onun Nevayî tarzında şiirler söylediğini ve şiirlerine nazire yazmaya özendiğini belirterek şiirinden bir beyit örnek verir⁴¹.

Günümüz araştırmacılarından Cemal Kurnaz ise, *Türküden Gazele-Halk ve Divan Şiirinin Müşterekleri Üzerine Bir Deneme* adlı çalışmasında tezkire ve diğer kaynaklardan yararlanarak önce Cemilî'nin hayat hikâyesini verir. Daha sonra Sehî'nin ifadelerine dayanarak onun ümmî bir şair olduğunu ileri sürer ve kitabında ümmî şairler

³⁸Sehi Bey, *a.g.e.*, s.309.

³⁹Latîfî, *Tezkiretü'-ş-Şuarâ ve Tabsiratü'n-nuzamâ*, s. 217. Latîfî'nin, Cemilî'nin şiirinden verdiği örnek beyitler Cemilî Divanı'nda bulunamayan örneklerdendir.

⁴⁰Mustafa İsen, *a.g.e.*, s.111.

⁴¹Şemsettin Samî, *Kâmûsu'l-A'lâm*, s.1838.

bölümünde bahseder: "*Ulum-ı müktesebeden çendân behremend degil*" ifadesi onun *ümmî en azından doğru dürüst bir tahsil görmediğini düşündürüyor*⁴²"

Cemilî'nin medreseye devam edip etmediği, ümmî olup olmadığına dair diğer kaynaklarda herhangi bir bilgi mevcut değil.

Tezkirelerde Cemilî'nin şiirinden örnekler kısmında verilen beyitlerden kimileri, metin tespitini yaptığımız Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi R. 755 numaradaki nüshada bulunamamıştır. Bunun nedeni, şiirlerin ya divanın daha önce var olan ancak kaybolmuş, bir başka yazma nüshasından alındığı ya da Cemilî'nin şiirlerini henüz divan haline getirmeden bir tezkire yazarının bunu tezkiresine dahil ettiği ancak şairin divanına o beyitleri koymadığı ve daha sonrakilerin aynı örnekleri vermeye devam etmiş olmaları olabilir.

Gubâr-ı meykedeyi tütüyâ bilürse n'ola
Gözi o kapuda açıldı tıfl-ı mey-^hvârıñg

Birbiriyle anları her şeb güler oynar sanur
Bilmeyen süz u güdâzi şem' ile pervânedür

Dıraht-ı derd idi güyâ vücûdı Kays-ı şeydânıñg
Ki murgân-ı belâ vü miñnet anda âşyân itdi

Neylerem ol meclisi anda ki ben divâneğa
Bir melek-simâ periveş bâde-peymâ bolmaya

Bolmasun ol encümen kim anda sahbâ bolmaya
Bolmasun sahbâ dañi ger bir dil-ârâ bolmaya

beyitleri *Cemilî Divanı*'nda bulunamayan beyitlerdendir. *Cemilî Divanı*'ndaki

Boldı fânüs-ı hayâl içindeki şüret kimi
Veh ki ser-gerdân Cemilî günbed-i gerdân ara (10/7)

beyti Emirî'nin *Tezkire-i Şu'arâ-yı Âmid*'inde 'kimi'nin 'kibi' ve 'bol-'un 'ol-' olması gibi değişikliklerle

⁴² ayrıca bakınız Cemal Kurnaz, *Türküden Gazele Halk ve Divan Şiirinin Müştarekleri Üzerine Bir Deneme*, Ankara, Akçağ, 1997, s. 72.

Oldı fānūs hayāl içindeki şüret kibi
Veh ki ser-gerdān Cemilî günbed-i gerdān ara

şeklinde yer alır. Ayrıca Emîrî bazı beyitleri Osmanlıca olarak nitelerken 'bol-' fiilinin geçtiği beyitlere ise 'Çağatayca' der.

Binlerce beyitlik şiir yazan Cemilî bunca beyit içinde etkilendiği şairlerin adını tek bir beyitte, gazeliyat bölümünün sonunda anar. Bunlar 'Hallakü'l-me'ânî' lakaplı Kemal-i İsfehanî, Ali Şir Nevayî, Hafız-ı Şirazî, Emir Husrev-i Dihlevî ve Abdurrahman-ı Câmî'dir. Nevayî'nin divanlarından etkilenerek yazdığı divanında Cemilî, Nevayî'nin adını (Nevayî'nin Cemilî'nin şiirine olan etkisi için bkz. Etkiler Bölümü) dahi bir başka beyitte anmaz. Gazeller bölümünün son beytinde bir anlamda son söz olarak, beğendiği ve etkilendiği şairleri

Kemāl içre Nevāyî tek Cemilî'dür ki nazmında
Bolupdur Hâfız elfâzıyla söz Husrev ü Câmî (729)

olarak anar. Cemilî bir müddet aynı çevrelerde yaşadığı ve etkilendiği Fuzulî'nin adını ise hiç anmaz.

Tezkire yazarlarının şiiri hakkındaki düşüncelerinin yanısıra Cemilî, divanında kendi şiiriyle ilgili sözler de söylemiştir. Şiirinin ateşli olduğunu:

Ay Cemilî otlu nazmınîngni ki saldıng 'āleme
Ni 'acebdür düşse anıng sūzıdın 'ālemğa ot (92/7)

beytiyle ifade etmiş, cana can katmasını ise

Cān-fezā nazmı Cemilî'niñ lebiñg şevkinde bar
Şire-i cāndın elezz hem Āb-ı hayvāndın leziz (131/5)

beytinde dile getirmiştir. Şiirinin mucizelerle dolu olduğunu

Dimezem sâhir özüm güyā kelimu'llāh men
Munça mu'ciz kim Cemilî nazm-ı dür-pāşımdadur (182/7)

beytiyle, renkli ve akıcı şiirler yazdığını

Ni 'aceb bolsa Cemilî nazmı rengin ü revân
Közi yaşı birle köngli kanı çünkim andadur (171/7)

Ni 'aceb şirin ü rengindür Cemilî nazmı kim
Okımağa meylin anğa her şeker-güftâr ider (211/9)

beyitlerinde anlatır. Cemilî'nin kendi şiiri için en çok kullandığı sıfat, mânâ yüklü olmasıdır. Sevgilinin, mânâ incisiyle dolu şiirleri için kendisini övmesini

Yâr alıp nazmım kulağa körgüzür yüz iltifât
Ay Cemilî dürr-i ma'nâ tâ ki güftârımdadur (183/7)

beytiyle, mânâ ülkesini fethetmesini ise

Ay Cemilî bu sanğa besdür cihânda nazm ile
Kim zebân tigin çekip aldınğ ma'ânâ kişverin (529/7)

beytiyle dile getirir. Şiirine anlam incisi dizildiğini

Tab'-ı hecridin Cemilî dür-fişân bolmuş meger
Kim düzilmiş nazmına anınğ me'ânî gevheri (696/7)

dediği beyitte ifade eden Cemilî, şiirlerinin güzellerin ağızına düşmesine şaşırmadığını, zira güzellerin methe ihtiyaç duyduğunu

Ay Cemilî dürr-i nazmınğ düşse hüblar ağızına
Yok 'aceb anlarğa çünkim medh bolur ihtiyâc (100/9)

şeklinde söyler. Şiirini marifet ehlinin beğendiğini ve kıymetini bildiğini

Ma'rifet ehli ferah tapdı Cemilî nazmıdın
Eyle kim boldı ferah gevher tapıp cevher-şinâs (267/7)

söylerken, şiirinin yolunu kaybetmişlerin derdine derman olacağını da belirtir.

Bolupsın cehl renci birle çün dermânde ay güm-reh
Cemilî nazmına fehm it kim olsun derdinğe dermân (555/7)

Gazellerini aşk derdinden mustarip olduğu zamanlarda yazdığını anlatan Cemilî, onları okuyanların da dertli olacağını

Derd ü 'ışkım gālib olğan dem ki didim her gazel
Ni 'aceb her kim okuğaç anı bolsa ehl-i derd (128/2)

beytiyle dile getirirken aşk için söylediği gazellerinden, başka âşıkların aşklarını arzetmede yararlanacaklarını

Her gazel kim ay Cemilî 'ışk ara 'arz eylediñg
Her birisi ehl-i 'ışka 'arz-ı isti'dāddur (181/9)

şeklinde belirtir. Cemilî, şiirlerinin müdde'inin yani rakîbin canına yüz hançer olacak değerinde olduğunu

Nazm ara ol nev' ile sürdüm zebān tiginî kim
Her sözümdür müdde'i cāniğa yüz hançer kimi (646/6)

beytinde söyler. Şiirinin dünyayı tuttuğunu ve ünlü olduğunu

Ay Cemilî çün sözüñg dutdı cihānı dime kim
Bu fenā deyrinde bî-nām u nişān boldum yana (607/7)

beytiyle, zaman geçtikçe bunların kendisine yadigâr olması dileğini ise

Ay Cemilî dürr-i nazmıñg rişte-i devrānga çek
Kim zamān bolduğa bolsun ol seniñg-çün yādgar (240/9)

şeklinde belirtir.

Cemilî, âşikâne gazeller yazdığını söyler. Ona göre aşk lâkırdısı etmek isteyenler divanını alıp ezberlemelidirler:

'İşk harfi tavrınıñg her kim ki ister bilmegin
Hıfzına alsun Cemilî'niñg alıp dīvānını (726/9)

Rubâiyât bölümünün ve Divanın sonunda Cemilî, bir anlamda son söz olarak, dünya durdukça, dünyada insan var oldukça ve kendi cisminde can oldukça şiir yazmaya devam edeceğini yazarak divanını bitirmiştir:

Yir birle niçe ki çarh gerdān bolgay
Bu yir bile ol çarh ara insān bolgay

Nazm ile Cemilî güher-efşân bolğay
Her niçe anıñg cismide kim cān bolğay (R. 82)

Cemilî, çok fazla Arapça-Farsça kelime kullanmadan, sade bir üslupla, konuşma diliyle yazılmış izlenimi uyandıran şiirler yazmıştır. Kimi şiirlerinde halk şiiri üslubuna yakın bir tarz kullanmıştır. Hatta Türkî-i Basit tarzında yazılmış denebilecek şiirleri vardır. Cemilî, halk edebiyatı üslubuna yakın olarak kimi beyitlerde 'dedim-dedi' karşılıklı söyleyişine de başvurmuştur:

'Ârızınğnı 'anberin zülfünğ ara köster disem
Dir ki hiç kim körmedi kün şem'ini akşam ara (18/3)

Çekme didim otlu köñglümdin oқunğ peykānını
Çekmesem ol ot su eyler didi bu peykānı bil (409/6)

Didim ay cān leblerinğdin cān isi keldi mañga
Didi bu sözdin kelür qan issi zinhār urma dem (438/2)

Yaşlıñga yetkeç köñgülni nişe köydürdünğ disem
Dir ki bu ma'nini fehm it şem' ile pervānedin (533/5)

Didi küyümde ni divānedür bu ol perî didim
Men-i Mecnūn giriftār olduğumni yār bilmes mi (686/6)

Aşağıdaki gazeller ise *Cemilî Divanı*'nda sayısı çok fazla olan, sade ve halk şiiri üslubuna yakın bir üslupla yazılmış şiirlere yalnızca iki örnektir (G. 681-682):

Her oқ kim köksüme cānānım urdı
Anı cānım kimi cismim yaşurdı

Bolupmen teşne-leb tā köñglüm anıñg
Ol ikki la'l-i sır-ābını kördi

Men andın dönmesem ol gerçi mendin
Niçe kim uğraşıp yüzün çevürdi

Meger kim kildi yārim tıfl-ı eşkim
Közümdin düşdi yolına yügürdi

Könğül çıkmadı zülfünğdin meger kim
Karanku kiçede yolın itürdi

Çekip çekip itimni yidi itinğ
Üzüp üzüp sümüklerim kemürdi

Cemilî āh oqın közyaşı birle
Yidi kat kök bile yirdin keçürdi

**

Mañga la'linğdür āb-ı zindegāni
'Aceb mü ölmegüm çün tapman anı

Firākınğ nişidin boldum çü bimār
Vişālinğ nüşidin kılğil devāni

Alıp dīn naqdını ay muğ-beçe bir
Mañga mey dolu cām-ı dostkāni

Sañga mihr ü vefā resmi çü yokdur
Mañga kem kılmagil cevr ü cefāni

Közüm ger zāhir itdi lāle-gün yaş
Veli könğlüimde bar dāğ-ı nihāni

Karardı zülfi tek bahtım çü közüm
Körüpdür ol közi kaşı karanı

'Adem mülkide ister munça tapmas
Cemilî şorup ağzınğdın nişāni

Daha önce de belirttiğimiz gibi, *Cemilî Divanı*'ndaki gazellerin çok büyük kısmı âşıkâne gazellerden oluşur. Şair, sürekli olarak sevgiliye seslenir, onun vuslatını ister, ama arada rakîb vardır. Sevgili ona yüz vermez ve sürekli cevr ü cefa eder. Kısacası *Cemilî Divanı* âşığın sevgiliyle ilgili kurduğu hayallerin, sevgiliye seslenmelerin, âşığın düştüğü durumların anlatıldığı beyitlerle doludur.

Cemilî, âşıkâne şiirlerini lirik bir tarzda söylemiştir. Gazellerinin büyük çoğunluğuna, Fuzûlî'nin şiirlerinde olduğu gibi lirizm ve samimane bir söyleyiş hâkimdir. Aşağıdaki gazel âşığın sevgiliye duygulu ve samimi bir şekilde seslenişine bir örnektir.

Ay perî vaşlınğdın ayru könglümi zâr eyleme
Tîg-i hecrinğ birle cism-i zârım efgâr eyleme

Deyr ara çün kâfir-i 'ışk olmışam ay muğ-beçe
Küfr-i zülfünğ gayrıdın boynumğa zünnâr eyleme

Bu cihân bâğı ara gülzâr-ı hüsnünğdin cüdâ
Ay perî dîvâne könglüm bülbülin zâr eyleme

Çok cefâlar bi-vefâlardın çü kördünğ ay köngül
Anlara zînhâr özünğ dağı giriftâr eyleme

Öpsem anınğ la'lin uyğuda ol uyğudın meni
Âb-ı hayvân içmege ay Hızır bîdâr eyleme

La'l-i cân-bağşı ki her dem yüz ölüğni tirğüzür
Ay Mesîh anınğ lebi yanında güftâr eyleme

Tâ sañga ta'n itmeye her kim sözüñğ fehm itmeyip
Ay Cemilî her kime Hâk sırrın izhâr eyleme (613)

Yine

Küyi daşın kan yaşım ki kıldı rengin ay refîk
Ölsem anın gayrıdın kabrim üze daş eyleme (614/5)

beytinde ve gazelin tamamında lirizm hakimdir. Cemilî, sevgiliye seslendiği aşağıdaki gazelde ise ayrılığı sade, yalın ve duygulu bir şekilde anlatır:

Vâmık u Ferhâd u Mecnûn 'ışk vâdisi ara
Hayret idip kaldılar hâlimğa hayrân sensizin

Közlerimdin dürr-i eşkim bardı güyâ anlarıñğ
Her biri bir baır-ı 'ummân boldı ay cân sensizin

Bir kez oldı Nüh Tûfânı velî her kün salur

Bu Cemilî eşk ile 'âlemğa tûfân sensizin (527/5-7)

Cemilî, klâsik mazmunlar yanında kimi zaman sık rastlanmayan mazmunlara da yer verir. Örneğin sevgilinin sesinin güzel olduğunu

Hoş-dilmen ünidin ol hoş-h^vân meh-likânîng
Gerçi okurda yüzge eyler kitâb mâni' (332/4)

şeklinde anlatır. (Cemilî'nin kullandığı diğer mazmunlar çalışmanın 'Hayal Dünyası' bölümünde anlatılmıştır.)

Âşıkâne gazellerinin yanında şair, zaman zaman pendname özellikleri taşıyan didaktik şiirler de yazmıştır. Padişaha seslendiği (G.43-44) iki gazelde ihtişamın, kudretin geçici olduğunu, zulm edip yedi iklimi alsa da bir padişah için gerekli olanın adalet ve ihsan olduğunu belirterek efsanevî şahsiyetleri örnek gösterir:

Ni asıg kök günbedidin gerçi eyvândur sanğa
Âhır yir birle ay şeh çünki yeksândur sanğa

Yiddi düzah bil yiddi iklimi alsanğ zulm idip
Bilmesenğ ger sūdın anıng 'adl ü ihsândur sanğa

'Âkıbet zir ü zeber idip seni nâ-kâm ider
İmdi kāmıng birle gerçi çarğ gerdândur sanğa (43/1-3)

Çün beka 'ömrünğga yok ahır ne sūdı bar imiş
Munça şevket birle haşmet ger müyesserdür sanğa

'Âkıbet bu yir bile yeksân kılur ay şeh seni
Gerçi rāyunğ birle biş kün çarğ u ahterdür sanğa

Çün eşer kıalmaz imiş ahır ne sūdı bar eger
Haşmet-i Cemşid ü Efridün muğadderdür sanğa (44/3-5)

338. gazelin kimi beyitleri ise hem insanlar hem de sultanlar için didaktik öğeler içermektedir:

Ger dilersenğ yetmeye âzârlıg ildin sanğa

Her kiři kılsa yamanlığ kıł anđa sen yakıılığ

'Adl ü ihsân kılmasanđ 'âlemđa ay sultân-ı dehr
Hızır 'ömrin genc-i Kârün birle tapsanđ ni asığ (338/5-6)

Pendname özelliği gösteren 415. gazel ise tasavvufî yorumlara da açıktır ve tasavvufî aşkı konu edinir:

İstesenđ Hâk zâtını gayrı bile biğâne bol
Âşnâ bolup anđa 'âlem ara ferzâne bol

Maħrem olup istesenđ anığ ħarîminde ħuzûr
Ay köñgöl derd ü ħam ile hem-dem ü hem-ħâne bol

İstesenđ künc-i ħanâ'at içre gencin ay refik
Kes tama' ildin tevekkül yolına merdâne bol (415/1-3)

Nevayî gibi Cemilî de şiiirlerinde anlam bütünlüğüne önem vermiş ve yek-âhenk/yek-âvâz gazeller yazmıştır. Gazeliyât bölümünün başındaki ilk gazel tevhid, ikinci gazel münacattır. Yine 384. gazel bir na'ttır ve

Hâk-ı cihân serveri eyledi seyr-i felek
Yolına koydı yüzün ħür u perî vü melek

Ni 'aceb olsa eger her biri 'âlî-maħâm
Başın ayağına çün koydı anığ nüħ-felek (384/1-2)

beyitleriyle başlar. 580. gazelde de yine kimi beyitler na't özelliği gösterir:

Yüzünđ Muşhaf bolup çünkim ħadîsinđ Hâk kelâmıdır
Seni ger Muşhaf-ı nâħık disem doğru bolur bi'llâħ

Maħâmınđ lâ-mekân cev lâñgehinđ kim 'arş u ferş olmış
Rüsül ħaylı sañđa çâkerler oldı anlara sen şeh (580/3-4)

110 ve 111. gazel 'şeyh' rediflidir ve şeyhleri anlatır. 499. gazel ise 'şeyh' redifli olmamasına rağmen yek-âvâzdır ve konu bütünlüğü içinde 7 beyit boyunca şeyhlerden bahseder:

Her şeyh-i muzıl kim kıılır ol tālibin azğun
Şeytān-ı la'ın olur özi mel'ün

Ol şeyh-i müzevvirni körünğ kim niçe halkı
Gafletğa salıpdur idip efsāne vü efsün (499/1-2)

'Vâiz' redifli 329. gazelde ise kimi vaizlerin o dönemdeki hal ve hareketleri hakkında yorumlar yapılmıştır. 572. gazel ise redifi 'rûze' olmamakla birlikte bir anlam bütünlüğü içinde orucu konu edinmiştir:

Tā ki boldunğ rüzedin sen teşne-leb ay māh-rū
La'linğge cānım fidā itmek kıılırmen ārzū

Teşnemen la'ı-i lebinğga ay perī ol nev' sen
Rüze bolğan çağda kııldınğ ārzū niçük ki su

La'line su ārzū bolur seniñ kim rüzede
Gonca tek köñglümde gamdın bağlanur ған tū-be-tū

Ni 'aceb cānım lebi la'linğga birsem rüzede
Za'f tapdınğ çünkü sen bī-hüş ol ay māh-rū (572/1-4)

'Telh' redifli yine yek-ahenk gazelde şair bu kelimeyi bütün mısralarda manidar bir şekilde kullanarak dile olan hakimiyetini de göstermiştir:

Gonca ağzınğ bāde-i gülfām ider her bār telh
Cām-ı 'ıyşım bolsa ni tañğ ay şeker-güftār telh

Özge birlen kim lebi-ā-lebi sāğar içdınğ dem-be-dem
Boldı 'ıyşım sensizin ay şüh u şirīn-kār telh

Yüregüm ған birle dolsa ni 'aceb kim gonca tek
Ağzını gül-reng mey her dem kıılır ay yār telh (108/1-3)

Yine 'mug-beçe' redifli, yek-âhenk bir gazel olan 632. gazel de tasavvufî yorumlara açıktır:

Her müselmān kim bolur 'ışkınğla zār ay mug-beçe

Terk idip İslām ider küfr ihtiyār ay muğ-beçe

Ehl-i İslām içre kılmışdım nihān küfrüm yana

Deyr içinde kıldım anı āşkār ay muğ-beçe

Bolsa her büt-hāne andın sen maŋga bolduŋg murād

Sendin özge yok maŋga çün anda yār ay muğ-beçe (632/1-3)

III.DİVANI

1. Şekil Özellikleri

Bu bölümde divanın önce dış görünüşü 'tertip şekli' başlığı altında incelenmiş; burada nazım şekilleri açısından Divandaki bölümler ve bu bölümlerdeki şiir ve beyit sayısı tespit edilmiştir. Ardından nazım şekli ve türleri altbaşlığında Divan'da kullanılan nazım şekilleri ve türleri verilmiş, sonra vezin, kafiye ve redif gibi unsurlar incelenmiştir.

1.1. Tertip şekli

Mürettep bir Divan olan *Cemilî Divanı*, nazım-nesir karışık bir 'dibace-i divan'la başlar. Bu bölüm, 2 rubai, İbrahim Paşa'ya yazılmış bir gazel-i muvaşşah, biri Kanunî Sultan Süleyman'a, diğeri mesnevi başlığı altında (belirtilmemekle birlikte muhtemelen yine Kanunî'ye yazılmış) 2 kasideden oluşmaktadır. 'Dibace-i divan'da İbrahim Paşa için 11 beyitlik 'gazel-i muvaşşah' adı verilmiş bir akrostişli gazel ve 2 rubai yer alır. 'Mesnevi', 'na't' adı verilmiş birkaç beyitten oluşan nazım türleri de bu bölümde kullanılmıştır.

Dibaceden sonra 729 gazelden oluşan ve divanın en hacimli kısmı olan 'gazeliyat' bölümü yer alır. Cemilî, Arap alfabesindeki bütün harfleri kullanarak gazeller kaleme almış ve mürettep bir divan tertip etmiştir.

Musammatlar bölümünde 4 manzume bulunmaktadır. Birincisi 28 beyitlik müstezad, ikincisi 7 bendden oluşan 35 beyitlik muhammes, üçüncüsü ise 108 beyitlik terci-bendir.

Rubaiyat bölümünde şair yine her harfi kullanarak 82 tane rubai kaleme almıştır.

1.2. Nazım Şekilleri

Cemilî Divanı'nda klâsik şiirin nazım şekillerinden kaside, gazel, terci-bend, murabba,, rubai nazım şekilleri kullanılmıştır. Divanın başındaki dibace bölümünde *nazm* başlığı altında 2 beyit, *mesnevi* başlığı altında 3 beyit, *na't* başlığı altında 2 beyit, yine *nazm* başlığı altında 3 beyit, *kaside* başlığı altında Kanuni Sultan Süleyman'a yazılmış 16 beyitlik bir kaside, *mesnevi* başlığı altında zannımızca yine Kanuni Sultan Süleyman'a yazılmış 15 beyitlik bir kaside ve İbrahim Paşa'ya yazdığını belirttiği 1 rubai ve 11 beyitlik gazel-i muvaşşah, *nazm* başlığı altında 1 beyit, 1 rubâî ve yine 2 kere *nazm* başlığı altında 2 beyit vardır. Kanuni'ye yazılan kasideye ayrıca matla beyti konulmuş, ardından kaside başlığıyla şiire geçilmiştir. Bu kasidelerde nesib/teşbib, girizgâh, tegazzül, fahriye bölümleri yer almamıştır. Bunlar, memduhun lutfunun, cömertliğinin, adaletinin, kuvvetinin övüldüğü birer medhiyedirler.

Cemilî Arap alfabesinde bulunan yirmi sekiz harfin hepsiyle biten gazeller kaleme almıştır. "Elif"ten kırk dört, "be" ve "pe"den yirmi yedi, "te"den yirmi bir, "şe"den üç, "cim" ve "çim"den altı, "ha"dan beş, "hı"dan beş, "dal"dan on sekiz, "zel"den üç, "re"den yüz sekiz,"ze"den on beş, "sin"den on iki, "şın"dan kırk altı, "şad"dan dört, "dat"dan üç, "tı"dan beş, "zı"dan dört, "‘ayn"dan yedi, "ğayn"dan yedi, "fe"den altı, "kaf"tan on bir, "kef"ten kırk üç, "lâm"dan yirmi dokuz, "mim"den altmış, "nun"dan yetmiş iki, "vav"dan on beş, "he"den elli altı, "lâm-elif"ten altı, "ye"den seksen sekiz gazel vardır.

Yukarıdaki tablodan da görüldüğü gibi, şiirlerinde Türkçe kelimelere yer vermeye çalışan, samimi duygularını Türkçe sözlerle ifade eden Cemilî, diğer klâsik edebiyat şairleri gibi Türkçe söyleyişlere uygun gelen "re", "şın", "kef", "lâm", "mim", "nun", "he" ve "ye" gibi harflerle biten gazellere daha çok yer vermiştir.

1.3. Vezin

Cemilî, divanında rubainin ahreb kalıplarını kullanmıştır. Öteki şiirlerinde ise daha ziyade remel bahrinin *fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün* kalıbını tercih etmiştir. Cemilî, hem ahengi, hem kullanılışının kolaylığı bakımından Türk şiirinde en çok rağbet gören kalıplardan biri olan *fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün* kalıbını 487 gazelde kullanmıştır. Bunu 115 şiirle *mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün* kalıbı izler. Aşağıda Cemilî'nin gazellerde kullandığı vezinlerin sayıları verilmiştir:

fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün 487
fâilâtün fâilâtün fâilün 2
feilâtün feilâtün feilâtün feilün 2
feilâtün feilâtün feilâtün feilâtün 1
mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün 115
mefâîlün mefâîlün feûlün 49
mefûlü mefâîlü mefâîlü feûlün 41
mefûlü fâilâtü mefâîlü fâilün 4
mefûlü mefâilün feûlün 2
mefûlü mefâîlün mefûlü mefâîlün 8
mefûlü fâilâtün mefûlü fâilâtün 5
müfteilün fâilün müfteilün fâilün 5
müfteilün mefâilün müfteilün mefâilün 1
müstefilün müstefilün müstefilün müstefilün 6
mütefâilün feûlün mütefâilün feûlün 1

Cemilî'nin şiirlerinde de başka pek çok şairde olduğu gibi imale ve zihaf lar vardır . Cemilî sade bir dille, Arapça Farsça kelimeleri az kullanarak Türkçe ağırlıklı şiirler yazdığı için özellikle Türkçe kelimelerde imaleye başvurmuştur. Aşağıdaki beyitte Türkçe kelimelerde üçkez imale yapılmıştır:

Gerçi dördünçi felek kün üzre bes boldı niķāb
Likin ol ay **yüzine** bolmadı doķķuz kök hicāb (61/1)

Aşağıdaki beyitin ikinci dizesinde Türkçe kelimelerde dört kez imaleye başvurulmuştur:

Cismimi yār itleri zaķm itdiler çün dişleyip
Ol yaralardın tenimde **ķanım aķdı** durmayıp (64/1)

Zaman zaman imale-i memdud da yapılmıştır. Aşağıdaki beyitte 'āsmān' kelimesinin ikinci hecesi 1,5 hece değerindedir.

Dem urmaņģ aķter-i baķtımdın ay ehl-i nücüm çünkim
Tün ü kün derd ü āhım içre bolmaz ā**smān** peydā (30/4)

Türkçe kelimelerde de imāle-i memdud az da olsa görülür.

Ağzınğ u bilinğ hayāli bir ança kāl u kıl
Eyledim veh kim 'adem boldı vücūdım anğlagil (409/1)

beytinde 'bir' kelimesinin 1,5 hece okunması durumunda fâilâtün fâilâtün fâilün olan vezin tutmaktadır.

Niçük kim ay kün karşıısına yetkeç münir olmuş
Küneş kün yüzünğ bile hem rû-be-rû bolğaç münevverdür (169/4)

beytinde ise 'ay' kelimesinin 1.5 hece okunmasıyla mefâîlün mefâîlün mefâîlün mefâîlün vezni düzelir.

Hazer kıl rāstī kaddinğ haqı-çün dehr bāğıninğ
Ki her nāzük-nihāli könglüm āhı yilidin hamdur (219/6)

beytinde ise 'rāstī' ve 'dehr' kelimelerinin ikisinin birden 1.5 hece okunmasıyla vezin düzelir. Şairin bu dizede vezni zorladığı görülür.

Divanda vezin gereği Arapça ve Farsça kelimelerde zaman zaman az da olsa zihaf lar yapılmıştır.

Bir kafesdür düşdi gūyā tūti birle zāğ anğa (4/3)
Māvī atlasdur sanğa devrānda çetr ay şeh eger (28/6)
Keyikler birledür anı dime ay Leyliveş yalguz (241/7)

dizelerinde 'tūti', 'māvī' ve 'Leyli' kelimelerinin ikinci hecelerinde zihaf vardır.

Cemilî Divan'nda vezin zarurietini nedeniyle bazı eklerin düştüğü görülür. Aşağıdaki beyitte genetik ekleri düşürülmüştür:

Közi müjgānı oқи peykānıdın bir katre su
Ağzıma tamzırmadı çekdim niçe bīmārlıg (342/4)

Fâilâtün fâilâtün fâilün kalıbıyla vezin gereği 'közi müjgānı oқи peykānıdın' şeklinde yazılan kelime grubu, 'közi müjgānı oқи[ninğ] peykānıdın' şeklinde olmalıdır.

Yine 26. gazelde de anlam bakımından 'ārızı[nġnġ] Őem'i[niġ] ħayāli' olması gereken tamlama grubu vezin gereği 'ārızınġ Őem'i ħayāli' olarak yer alarak iki genetik eki dūŐürülmüŐtür. (26/6)

Vezni genellikle iyi kullanan Cemilî, kimi beyitlerde vezin kusurları yapmıştır:

Yokdur tefāvüt hecr ara ger bir kün olsa ger yüz yıl
Çün zehrdin bir kıatre vü deryā teng olmuş anġlagil (423/1)

beyti, müstefilün müstefilün müstefilün müstefilün olan vezne uymamaktadır.

Ni hicrāndur bu yā Rab bir küniniġ Şiddeti Őerġin
Cemilî eylesem ger yüz miġ yıl vaşfıda kıaŐır men (508/7)

beytinde ise yine bir vezin bozukluğu görülmektedir. Bu bozukluk ancak 'miġ' kelimesinin çıkarılıp 'yıl' kelimesinin 1.5 hece değerinde okunmasıyla düzelebilir.

Başımda taşıdın yara tenimde tiğidin pāre
Cünün bidādıdın boldı mu yā 'ıŐkınġ Őiddetdin (525/6)

beyti de yine mefāilün mefāilün mefāilün mefāilün veznine uymamaktadır.

Bahār eyyāmı 'ıyş ilge maġga ansızın 'azā olmuş
Külüp ħālimġa berķ ü yıġlağan her dem sehāb olmuş (297/1)

beytinde ise 'ansızın' kelimesinin 'ansız' olarak okunmasıyla vezin düzelmektedir.

AŞağıdaki beyitte anlam gereği 'efġān-ı Şad-hezār' olması gereken terkip bu Şekilde okununca vezin tutmadığı için tamlamasız okunmuŐtur:

'Ārızınġ gülzārı vü bāġ u bahārıdın cüdā
Körüp aġvālim kıılır bülbüller efġān Şad hezār (139/3)

Şair veya müstensih aşağıdaki beyitte 'dün ü kün' olması gereken kelime grubunu 'düni vü kün' Şeklinde yanlıŐ yazarak fāilātün fāilātün fāilātün fāilün olan veznin bozulmasına neden olmuştur:

Zülf ü yüzünġga Őabā āŐıfte vü ħayrān irür

Düni vü kün küyüñgde men tek zâr u ser-gerdân irür (150/1)

Aşağıdaki beyitte de anlam gereği 'katıda' olması gereken kelime vezin gereği 'katda' yazılmıştır.

Sebze vü su niçe bolsa Hızr u 'İsî yanıda
Eyledür hatt u lebiñg **katda** hemân Hızr u Mesîh (106/5)

Ünlü ile biten bir kelimeyi yine ünlü ile başlayan bir kelime takip ettiğinde vezin gereği iki ünlüden birinin düşürülmesi zaman zaman Cemilî'nin şiirinde de görülür. *Ki anıñg* bağlaç ve zarfı (556/5 ve 666/3) vezin zorunluluğundan *k'anın* şeklinde, yine *ki anıga* (647/6) bağlaç ve zamirinden oluşan kelime grubu *k'anıga* şeklinde yazılmıştır. *Ne ola* soru zarfı ise yine vezi gereği *n'ola* şeklinde (6/4, 77/5, 87/5) yazılmıştır.

1.4. Kafiye ve redif

Kafiye ve redif, şiirin dış ahengini sağlayan en önemli unsurlarındandır. Cemilî, şiirinde daha çok bir sesli bir sessiz benzeşmesine dayanan tam kafiyeler kullanmıştır. Tek harfin benzeşmesine dayanan yarım kafiye de tam kafiyeden sonra gelir.

Üç harfin benzeşmesine dayanan mukayyed (zengin) kafiye örneklerine de divanda az da olsa rastlanır.

Cemilî'nin şiirlerinde bulunması zor kafiyeler de yer alır. 128. gazeldeki 'gerd-derd-lâciverd-neverd-verd-zerd' ve 129. gazeldeki 'zerd-lâciverd-gerd-verd-serd-ferd-derd', 431. gazeldeki 'meyl-tufeyl-seyl-keyl-Süheyl-hayl-leyl'; 368. gazelde 'şeng-neng-çeng-hadeng-zeng-deng-beng' bu kafiyeye örnek olarak verilebilir.

Klâsik kafiye anlayışına göre gramer bakımından aynı fonksiyona sahip kelimelerin kafiyelendirilmesi esastır. Bu nedenle isimle isim, fiille fiil, zarfla zarf kafiye olarak kullanılır. Ancak Cemilî bu anlayışa her zaman uymaz ve gramer açısından farklı fonksiyona sahip kelimeleri birbiriyle kafiyelendirir. Örneğin 311. gazelde zaman eki, Farsça isim ve Türkçe isim imiş-eylemiş-perveriş- kemiş-iş-kelmemiş-anlamış-togramış-kizlemiş- gibi görev bakımından farklı kelimeleri bir gazelde kullanmıştır. Yine 460. gazelde tef'îl kalıbıyla kafiye yapmışken 4. beyitte sayı sıfatı olan 'bir' kelimesini kullanmakta sakınca görmemiştir: *tasvîr-tedbir-ta'bir-bir-tahrîr-tezvîr-takrîr*

657. gazelde isimlere akkuzatif getirmek suretiyle kafiyelendirdiği gazelin 9. beytinde geçmiş zaman ekiyle kafiye kurar: mānendi-ārzūmendi-ḥandi-ferzendi-peyvendi-mānendi-bendi-pendi-perkendi-öğrendi'.

Bu kadar hacimli bir divan yazmış olan Cemilî'nin kafiye bulmada zaman zaman hatalara düşmesi tabiidir. Bu nedenle şair kafiyeleri uydurmak için çeşitli tasarruflarda bulunmuştur. Örneğin Hz. Nuh'un üçüncü oğlu Yafes'i kafiye uydurmak için Yafis okutmuştur.

Ölürsin 'ākıbet 'ömr ile bolsanğ

Eger Ādem ü ger kim Nūḥ u Yāfiş (94/2)

Cemilî'nin kafiyelerinde göze çarpan önemli bir özellik de klâsik şiirde pek makbul sayılmayan, aynı kafiyenin bir şiir içinde hatta bir sonraki beyitte tekrar kullanılmasıdır. Bu durumun divanda pek çok örneği vardır. Örneğin 285. gazelde birinci beyitteki 'gülistân' kelimesi ikinci beyitte; 289. gazelin birinci beytindeki 'eşer' kelimesi yine hemen arkasındaki beyitte; 299. gazelin ikinci beytindeki 'mübtelâ' kelimesi yine hemen arkasındaki beyitte, 318. gazelin birinci beytindeki 'envâr' kelimesi yine hemen arkasından tekrarlanır.

361. gazelde ise Cemilî iki ayrı kelimeyi iki kez kafiye olarak tekrarlamakta da bir sakınca görmez. 'Sünbül-i ter' kelimesi birinci ve dördüncü beyitte tekrarlanırken 'muanber' kelimesi de birinci ve beşinci beyitlerde tekrar edilmiştir. Bu durumu Cemilî'nin çok hacimli bir divan yazdığı için kafiye bulmakta zorlanmasına bağlayabiliriz.

Cemilî'nin kafiyelerinde görülen bir başka özellik de klasik şiirde daha az rastlanan kafiyelerin tamamının Türkçe kelimelerden seçilmesidir. Cemilî Türkçe söyleyiş önem veren ve Türkçeyi şiirlerinde çok kullanan bir şair olduğu için kafiyelerde de tamamı Türkçe kelimeler seçilmiştir. Örneğin 370. gazelde 'tişük-ölük-köyük-sürük-üzük-çürük-yük-tişük'; 360. gazelde 'ayruluk-yavuk-yazuk-aruk-yaruk-tamuk-açuk-mamuk'; 369. gazelde 'tirig-kıçık-bitik-işik-tik-bilig-itik'; 246. gazelde 'yüz-üz-ucuz-kopuz-tüz-dokuz'; 559. gazelde 'kün-tütün-odun-uzun-tün-tügün'; 567. gazelde 'közğü-su-incü-agu-kaygu-karşu-yakdu-ordu' gibi tamamı Türkçe kafiyeler kullanmıştır. Divanda bu duruma örnek olacak daha pek çok gazel vardır.

Cemilî Divanı'nda redifler de çoğunlukla Türkçe kelimeler seçilmiştir. Kelime grupları halinde redif de kullanılmıştır. 686. gazelde 'olduğumnu yār bilmes mi' kelime grubu rediftir. 12. gazelde 'eyler mañga', 13. gazelde 'kılmaz mañga', 95. gazelde

'kıldı bahş', 420. gazelde 'eksük düğül' redif olarak seçilen kelimelerdendir.

1.5. İmlâ

H.900/1494'te Herat'a giden Cemilî, Hüseyin-i Baykara'nın veziri büyük şair Nevayî'nin Çağatayca divanından etkilenecek Nevayî tarzında şiirler yazmıştır. M.1507'de İstanbul'a gitmiş ve uzun yıllar İstanbul'da kalmıştır. Şiirlerinin tamamını Türkçe yazan Cemilî'nin Divanı'nda, Herat, Tebriz ve Azerbaycan'da kalması nedeniyle hem Çağatayca ve Âzerice gibi Doğu Türkçesine ait unsurlar hem de İstanbul'da geçirdiği uzun yılların etkisiyle Batı Türkçesi özellikleri birlikte yer alır. Bu nedenle ek ve kelimelerin yazılışlarında ikili kullanımlar görülür.

1) Ünlüler

1) Ünlü uyumu: Türkçenin en belirgin özelliği kalınlık-incelik ve düzlük-yuvarlaklık uyumlarıdır. Eski Türkçe devrinden beri devam eden kalınlık-incelik uyumu Çağatay Türkçesinde yer yer bozulmaktadır. Metnimizde bu kurala aykırı olarak bazı örneklerde kalın ünlülü kelimelere ince, ince ünlü kelimelere kalın ünlülü eklerin getirildiğini görüyoruz.

könğlünğga (616/5) közgüga (440/5) közlerimğa (269/1) ikiğa (93/7) kimseğa (440/5), yıllık (62/4)

Alınma kelimelere genellikle uyuma aykırı olarak kalın ünlülü ekler getirilmiştir. -ga ve -lıg eklerinin, alınma kelimelere genellikle kalın ünlülü olarak getirildiği görülür:

'âlemğa (1/1) vaşlınğga (2/4) hâlinğga (4/5) bi-ğodlğ(157/3), doğrulğ (R 3/2), bi-dillğ (597/3), melâmetlğ (36/67), âvârelğ (638/2)

Divanda düzlük-yuvarlaklık uyumuna her zaman uyulmamıştır. Bu uyuma tâbi kelime kök ve gövdelerinin yanında tâbi olmayan kelime kök ve gövdeleri de vardır:

altun (126/2), yaruk, savuğ (450/6) yaşurun, okır (351/1), kiltürür (230/2), kayğu. (167/1) kanlu (4/7) timur (42/3) okımağa (211/9) artuk (261/7)

Bazı kelimelerin hem düzlük yuvarlaklık uyumuna göre hem bu uyuma aykırı olarak kullanıldığını görüyoruz:

sarı (161/1) saru (82/2)

avıdınġ (33/2) avut (76/6)
yılduz (3/3) yulduz (443/6)

2) e~i deġiřmesi

e~i meselesi, Türkçede tereddütlüdür. Arap asıllı alfabeyle kelime başında elif ve yâ ile, ilk hecede (yâ) ile yazılan ünlüyü /i/ olarak kabul etmek mümkün olabileceği gibi, bu durumdaki ünlüleri çağdaş lehçe ve şivelerde de kapalı /e/ olarak kabul etmek mümkündür.⁴³ Çaġatay Türkçesinde ilk hecedeki -e- sesi istisnalar olmakla birlikte -i-ye dönüşmüştür. *Cemilî Divan*'nda daha çok -e-li şekillerin tercih edildiğini söyleyebiliriz:

a. Kelime başında e~i durumu

Metnimizde kelime başında elif ve yâ ile yazılan ünlüleri /i/ olarak, sadece elifle yazılan ünlüleri ise /e/ olarak yazmayı tercih ettik.

Elif ile yazılanlar: eski (103/7, 152/4, 154/6, 211/8), 321/3,7, 370/5) elig (2/5, 10/5, 62/7, 160/4, 259/6, 273/3, 383/2, 449/7, 543/5, 627/7, 663/1, 668/4, 449/7
egme (230/7, 282/4, 309/7, 678/3, 707/1, 710/5) egin (64/5, 608/3), egri (246/7, 440/5, 575/1)

'elif-ye' ile yazılanlar: Başkası, ülke ve Çaġataycadaki guruh anlamı kastedildiğinde 'il' kelimesi 'elif' ve 'ye' ile azılmıştır. il (12/2, 18/6, 46/1, 56/6) ili (53/3), ilni (10/6, 51/7) ilin (57/3)

b. İlk hecede e~i durumu

Divanda kelimeler ilk hecedeki e~i sesi bakımından genellikle 'y'siz yazılmıştır ve metin tespitinde de /e/ olarak kabul edilmiştir:

kelmiş (24/6, 46/5) yetür- (59/7), yet-(63/6, 72/5), yetmesün(109/5), kelip (70/2) kelür (73/5, 101/7), keçür-(76/3), çeker (125/1), kesem(172/4), keçip(121/4), keçürdüġ (199/7) çekermen (266/6), neşter(39/7)

İlk hecedeki ünlüsü iki şekilde belirtilen kelimeler:

ne (R.47/3, R.79/1-4) ni (699/3, 537/2, 727/2, 728/1-2)

⁴³Mevlânâ *Sekkâkî Divanı*, Haz. Kemal Eraslan, Ankara, TDK, 1999, s. 62.

kelmiş (24/6, 46/5) kelür (73/5) kelip (70/2), kil(81/8), kilse (104/5, 146/9) kilseñg (139/4)

keçe (601/5) keçdi (612/4) keçmegiñg (625/1) keçip (626/1) keçmes (670/7)

kiçer (450/6, 453/6, 536/2, 537/2), kiçürdüm (457/6) kiçip (464/6), kiçürseñg (564/8) kiçip (564/9)

İlk hecede yazılmayan ünlü metin tesbitinde /e/ olarak kabul edildi: keydi (448/4, 508/3), keydiñg (664/3) Tenğriğa (4b/14), Tenğri (72/5, 113/2)

Metnimizde 'men', 'sen' şahıs zamirlerinin ilk hecede hiçbir zaman yazılmayan ünlüsü /e/ olarak kabul edildi ve 'men', 'sen' şeklinde yazıldı. Bu durumu Azeri Türkçesinin de bir etkisi olarak kabul edebiliriz.

3) Ünlü değişimleri

-o->a- değişmesi: kog-(<kav)

II) Ünsüzler

1) Ünsüzlerin yazılışı

/t/ ünsüzünün yazılışı

Çağatay edebiyatının karakteristik bir özelliği olarak⁴⁴ gerek kalın, gerek ince Türkçe kelimeler genellikle ( )'t' ünsüzü ile yazılmıştır:

tonın (123/4) tırnağıdur (164/5)

toğramış (311/8) tolganıp (418/3)

tofrağ (434/2) taşkarı (477/3)

tutaştı (719/1) talaştı (719/2)

⁴⁴Bkz. Janos Eckmann, *Çağatayca El Kitabı*, çev. Günay Karaağaç, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1988, s.24; *Şiban Han Dîvânı*, Haz. Yakup Karasoy, Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Kurumu, 1998, s. 36; *Lutfî Divanı*, Haz. Günay Karaağaç, Ankara, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1997, s.340-729.

Buna karşılık 'tarar da' (272/5) kelimesi "tı" ile yazılmıştır.

/s/ ünsüzünün yazılışı

Yine Türkçe kelimeler genellikle 'sat' yerine 'sin' ile yazılmıştır.

sağlaram (21/2), sulu (25/7), sanma (28/1, 37/4, 69/4) sağınma (30/6), saç (31/2)

sanığa (110/6), sürağ (339/7), ısığ (343/3)

soguldu (442/7)

Bazı kelimelerde ise (sat) kullanılmıştır:

şungil (102/9) şormanğız (46/3, 236/5)

2) Ünsüzlerin korunması

/k/ ünsüzünün korunması

kil (428/1), kildi (239/8), kilip (269/2), köngül (355/1, 358/3, 373/6), kirdi (237/1), kirmekni (260/1), kirmiş (279/5), kir (318/6)

/t-/ ünsüzünün korunması

Çağatay Türkçesindeki 't' sesi Batı Türkçesinde 'd'ye dönüşmüştür. Ancak Divanda hem 't'li hem de 'd'li kullanım örnekleri mevcuttur:

tüzüp (67/2)	~	düzdüm (138/5)
tüşer (444/3)	~	düşer (289/5, 290/3)
turam (479/1)	~	durmuş (287/5)
tügün (17/1)	~	dügün (552/1, Müst.4/1)
türiğ (157/2)	~	dirilmekdin (72/2)
tüzlükde (122/6)	~	düz (245/2)
taşkarı (477/3)	~	daşkarı (697/3)

/ğ/-g/ ünsüzünün korunması

Doğu Türkçesinin bir özelliği olarak kelime sonundaki /ğ/-g/ ünsüzünün kimi kelimelerde korunduğu görülür:

ķuruğ (68/1), sarığ (538/5), ķatığ (343/4), tamuğ (166/4, 176/4, 193/9), ķanlığ (603/1, 629/3, 703/7), acığ(343/2) arığ (343/6)

Bu seslerin korunmadığı örnekler de mevcuttur:

ķatı (476/3), sarı (62/2, 229/4) tamu (470/7, 525/7)

Batı Türkçesinin etkisiyle 'ğ' ve 'g' sesinin düştüğü örneklerde yuvarlaklaşma görülür⁴⁵:

sulu (25/7), ķanlı (471/1, 496/5, Müst 4/1), ğamlu (502/7, 519/6, 551/7) cerāhatlu (223/4), fitnelü (344/1) ķāmetlü, saru (577/3, 578/2, 579/6)

3) Ünsüz düşmesi

'g'lerin düşmesi

Bazı kelimelerde 'g' sesinin düştüğü görülür.

yalğan (38/3) yalan (586/5), yetkünçe (127/2) yetinçe (72/5) sizge (146/7) bize (103/6) kılgan (28/4) kılan (155/6)

4) Ünsüz değişmeleri

-p>-f değişmesi

İki kelimedede görülür.

tofrağ (426/3, 434/2, 442/5), yafrağ (292/2, 6, 308/7)

⁴⁵Bu konuda Faruk Timurtaş şunları söylüyor: "Sıfat yapma eki -lu, -lü Eski Türkçedeki -lığ, -lig ekinin inkişafından meydana gelmiştir. -ğ ve -g düşerken, vokalle kaynaşmış, onu yuvarlaklaştırarak uzatmıştır. Kısa olarak da telafuz edilmiştir. *Eski Türkiye Türkçesi*, İstanbul, Enderun, 1994, s.51.

-b->v değişmesi

yalbar- (<yalvar-) (449/6)

b>m değişmesi

Eski Uygur Türkçesi'nde görülen bazı kelimelerdeki b->m- değişmesi metnimizde min- (272/8, 244/4), sayı sıfatı miŋg (446/3, 449/4, 454/2) ve menlik (425/5) kelimelerinde görülür.

-k->ğ değişmesi

sağın-(<sakın)

-hemze->-y- değişmesi

Klâsik Çağatay yazı dilinde de devam eden, Arapça kelimelerdeki hemzenin 'yâ'ya dönüşmesi metnimizde de görülür:

dāyim<dā'im (464/9, 465/3, 485/4), kāyināt<kā'ināt (1b/3,4,10, 81/4, 82/9)

5) Ünsüz göçüşmesi (metatez)

Metatez, metnimizde iki örnekte görülmektedir

yamğur (<yağmur)(3a/7, 6/6,77/3, 109/5) örgen- (<ögren-) (352/7)

6) Ünsüz ikizleşmesi

Vezin yoluyla bazı kelimelerde ünsüz ikizleşmesi görülür:

ikki (89/5, 100/1, 101/3, 113/3), yiddi (113/1, 165/6, 187/5)

7)İzafet kesresinin yazılışı

Metnimizde bazı Farsça tamlamalarda özellikle 'men' ile kurulan tamlamalarda izafet kesresi 'ye' ile yazılmıştır. Bu şekilde yazılan tamlamalar da metin tesbitinde olması gerektiği gibi *men-i* şeklinde gösterildi:

men-i divāne (56/6), men-i hayrān (40/3), men-i mahzūn (57/5), men-i Mecnūn (103/4),
men-i āvāre (50/6)

8) Hareke kullanımı

Metnimizde şu kelimeler harekelenmiştir:

közleyip (73/5), istegen (29/5), geh (390/6, 670/6)

9) Şedde kullanımı

Aşağıdaki kelimeler hemzeli olarak yazılmıştır: yiddi (479/3, 577/9), kıttāl (157/2)
müsellem (3b/2), izzet (1b/2), küffār (3b/5), mücellā(4b/9) celle (2a/3)

10) Eklerin yazılışı

isim hal ekleri:

Akuzatif (yükleme, belirtme) eki daima -nı, -ni şeklinde yazılmıştır. Bir tutarsızlık görülmez:

Ka'beni(25/3), hūb-rūnı (396/7), sunı (700/8), leblerinġni (60/2), riştesini (55/5)

Datif (yönelme) eki -ğa, -ge şeklinde genellikle ses uyumuna uygun yazılmıştır:

ālemġa (1/1), vaşlınġġa (2/4), hālınġġa (4/5), bizge(46/5), közümge(52/8), yitmege (54/7)

Yönelme eki -ġa/-ge'nin Batı Türkçesindeki şekli -a/-e de Divanda yine ikili kullanıma örnek teşkil eder:

medhinġe (93/1) lebinġe (119/2) yüzünġe (133/3)

cemālınġe (163/7) zülfünġe (215/3) özünġe (6/8)

müşġininġe (16/4) hüsünġe (39/1) könġlünġe (39/7)

Yönelme eki ile ilgili bir başka özellik de bir örnekte -ğa şekli yerine Batı Türkçesindeki -ya şeklinin kullanılmış olmasıdır :

karāğa (638/5)   qaraya (640/2)

Ablatif (çıkma) hali ( ) şeklinde yazılmıştır:

andın (72/1) 'ışkıdın (73/4) gamdın (76/2)

yaşımдын (104/3) vişālīngdin (177/7) 'ālemdin (180/4)

Bazı örneklerde ise ek 'y'siz yazılmıştır:

elindin (62/7) kamusındın (142/8) meyindin (611/1)

Lokatif (çıkma) hali -da/-de şeklinde yazılmıştır:

bağrında (206/7) açılğanda (207/2)

küyinde (208/6)

şevkiñgde (227/5) yüzde (3/3) tende (17/2)

İki örnekte ise bu ek -ta/-te şeklindedir:

akmaktaður (243/8), işte (88/3)

(olumsuz geniş zaman) partisibi Çağataycada -mas/-mes'tir. *Cemilî Divanı*'nda bu konuda da bir tutarlılık yoktur. Hem Çağataycadaki şekli -mas/-mes hem de Batı Türkçesindeki -maz/-mez olarak her iki yazılış da mevcuttur:

yorulmas (243/4), kılmaz (245/3), bolmas (262/1), çıkmas (272/3), tapmas (315/5)

itmes (325/6), sürmes (338/1), bilinmes (351/2), körmes (357/7)

tapmaz (255/7) kalmaz (231/2) bolmaz (238/7) işitmez (254/5) itmezem (376/3)

kitmez (238/5)

Çekim edatı -ile ve -bile zaman zaman -ilen ve -bilen olarak kelimedenden ayrı olarak yazılmıştır. Kelimeye birleşik olarak yazılışlar da mevcuttur. Ancak bunlarda (elif harfi) yoktur. 'ile' edatının kelimedenden ayrı ve 'elif'le yazılanları metin tesbitinde ayrı olarak

yazılmıştır. 'Elif'siz yazılanlar kelimeye bitişik olarak ve '-' işareti ile gösterilmiştir. 'Le' ve 'len' edatı ise kelimeye bitişik olarak yazılmıştır:

sihr ile (230/3), 'ışk ile (231/4), gül bile (233/3), ihtiyār ilen (232/7), şevki bile (243/1) yārı bilen (279/5), peykānlar-ile (263/7), 'ışk-ile (271/5)

-le ve -len edatının kelimededen ayrı olarak yazıldığı da görülür. Bunlar metin tesbitinde kelimeye birleşik olarak yazılmışlardır.

ruhlarınġlan (207/2), yayılan (270/1), şevkile (19/1), dişlerinġlen (475/2), eşkile (563/8), lebile (657/1), āhıle (465/7)

2. Muhteva Özellikleri

2.1. Dîbâce

Dîbâceler, şairlerin divanlarının başında poetikalarını anlattıkları önemli bir bölümdür. Şairler, şiir hakkındaki görüşlerini, divanlarını kim için yazdıklarını, şiir anlayışlarını ve kendi divanlarını bu bölümde anlatırlar. Nevayî ve Fuzulî'nin dîbâceleri Türk edebiyatının zirvesindeki iki şairin şiirle ilgili görüşlerini kendi ağızlarından vermeleri bakımından Divan edebiyatının en önemli dibacelerindedir.

Cemilî de en çok etkilendiği bu iki şair gibi nazım-nesir karışık uzun bir dîbâce yazmıştır. 'Dîbâce-i Dîvân' başlığından hemen sonra Dîvanı, cihan padişahı sultan Süleyman Hana ithaf ederek ömrüne ve devletine dua eder. Ardından kudreti ve büyüklüğüyle bu kainâtı yokluktan var eden, celâl ve cemâl sahibi olan Allah için 'nazm' başlığıyla iki beyit ve 'mesnevi' başlığıyla üç beyit söyler:

Ezeldin tâ ebed ol bî-bedeldür
Hudâvend ü kadîm ü lem-yezeldür (1b/9)

Allah bu kâinat içinde bitki, hayvan ve insanoğluluyla birlikte cihanı süslemiştir. Ancak insanı 'ahsen' surette yaratıp mantık, marifet ve ferasetle bütün yaratılmışlardan yüce ve muazzam kılmıştır:

Ahsen-i takvîm içinde âdemi peydâ kılıp
Haq anğa kılmış müsahhar 'âlemi şeydâ kılıp (2a/5)

İnsanın övülmesinden sonra Hz. Muhammed'in övgüsüne geçilir. O, yaratılmışların en seçkinidir, kevn ü mekân onun için yaratılmıştır. 'Nazm' başlığı altında aşağıdaki beyit söylenir:

'Iyân kılmış yüzi nûr-ı celîli
Cemâline anıng hayrân Cemilî (2a/12)

Yukarıdaki beyitin ardından 'na't' başlığıyla Hz. Peygamber için iki beyit söylendikten sonra Cemilî "Hâzret-i Risâlet'nin çâr-yârınıng esmâsın nazmımız içre beyân idip dîvânımıznıng dîbâcesin müzeyyen kılduq" diyerek 'nazm' başlığı altında 'dört halife için dört beyit yazmıştır (2b/1).

Cemilî, 'hamd u sitâyîş-i na't'dan' sonra , divanı süslemek gerektiğini belirterek Sultan Süleyman Han'ın övgüsüne geçer: O, zamanın halifesi, cihanın hakani, İran ve Turan'ın fatihi, Âl-i Osman'ın sonuncusu, insanların seçkini, Türk, Arap ve Acem memleketlerinin sahibi, yeryüzünün ve denizlerin fatihidir. 'Fâzıl, kâmil, âdil ve âmil'dir. Nesren söylediği bu sözlerin sonunda Sultan'ın devletine ve saltanatına dua eder (2b/7-12). Ardından

Devlet bile bol il ara Dārā vü Sikender
Şevket bile çāker saṅga ḥākān ile kayser (2b/14)

'matla' ıyla Sultan Süleyman hakkında 15 beyitlik bir kaside söyler. Bu kasidede onu kahramanlıkta Rüsteme, adalette Anuşirvan'a benzetir. Cemilî cömertliğini anarak bu kaside yoluyla Padişah'tan kendisine lutuf ve ihsanda bulunmasını ister:

Hak saṅga kılmış 'atā cūd u sehā 'ālemde çün
Ger gedā ger şāh aṅga sendin dağı ihsān bolur

Fakr ile dermānde bolsa her kim ay şāh-ı kerem
Lutf u ihsānıṅ bile sendin aṅga dermān bolur

Hatem-i Tayy birle Cemşid-i cihān-baḥş olsa miṅṅ
Baḥşışiṅ deryāsı gird-ābında ser-gerdān bolur (3a/11-13)

Kaside'nin ardından 'mesnevî' başlığıyla yine Sultan Süleyman'ın övgüsünün yapıldığı 15 beyitlik bir şiir yer alır. Bu şiirde de şair yine onun adaletinden, kahramanlığından, haşmetinden ve cömertliğinden bahsettikten sonra son iki beyitte kendisinin onun muhlis bir kulu ve duacısı olduğunu ve ihsanlarını beklediğini söyleyerek asıl amacını açıklamış olur:

Cemilî'dür çü bir muhlis du'ā-gūy
Aṅga her kün 'ıyān kıl ay küneş-rūy

Füzün bolsun saṅga ihsān u taḥsîn
Be-ḥakk-ı süre-i Tahā vü Yāsîn (4a/1-2)

Sultan Süleyman'ın övgüsünden sonra şair "Siyāset ü 'adālet iklîminiṅ kişver-küşāsı feşāḥat u belāḡat u ferāset cevāhiriniṅ menba'ı leṭāfet ü 'ināyet ü sehāvet 'āleminiṅ mecma'ı ya'nî ki Ḥazret-i İbrāhîm Pāşā " diyerek Sultan Süleyman'ın en yakın adamı olan vezir-i a'zamı ve ayrıca kızkardeşi Hatice Sultanla evli bulunan İbrahim Paşa'nın övgüsüne girişir. (4a/4-7) Ardından onun için aşağıdaki rubâ'iyi söyler:

Şehdin saňa dāyım ihtirām olsun
'İşret-i mey elginğde müdām olsun
Rūzi saňa devlet bile kām olsun
Cennet dağı hūr ile maķām olsun (4a/8-9)

Cemilî, İbrahim Paşa için bir de 'Gazel-i muvaşşah be-nām-ı Hazret-i İbrāhim Pāşā' başlığıyla akrostişli bir gazel yazmıştır. 11 beyitlik gazelin ilk harflerine bakıldığında 'İbrāhim Pāşā' ismi ortaya çıkmaktadır. (4a/11-15, 4b/1-6)

İbrahim Paşa'nın övgüsünden sonra şair, divanın sebep-i telif'ini anlatmaya başlar. Bu cihan içinde cism ü canının yokluk ülkesine varıp bunlardan eser kalmayacağını gördüğü için 'ışk-bāzlık' kılıp sevgililerin yüzü suyundan, göz ve gönül bostanına su verip, yaradılışının aynasının da bundan cilalanarak nazım ve beyitler cevheri denizine dalgıç gibi dalıp, tekrar edilmeyecek gazeller yaratıp, kendisi için yadigâr yapmıştır. (4b/7-10) Bu sözleri sanatlı bir şekilde nesren anlattıktan sonra şair, 'nazm' başlığıyla

'İşk bahrına Cemilî düşdi çün rüz-ı ezel
Dür-r-i nazmında bolupdur yādğarı her gazel (4b/11)

gazellerinin yadigâr olacağını söyler. Ayrıca kendisine aşkın yol gösterdiğini, zâhidliğe meyl etmediğini, vaktini şiir yazmakla geçirdiğini rubâ'i nazım biçimiyle anlatır:

'Uşşāk ara 'ışk oldu çü işbāt mańga
Zāhidliğa meyl itmege heyhāt mańga
Şā'irliğ ile yetdi çü evķāt mańga
Yüz birse ni tańg nazm ile ebyāt mańga (4b/12-13)

Cemilî, tekrar Allah'a şükreder. O'nun şefkati, yardımı ve hidayetiyle kemal sahiplerinin keramet, himmet ve yardımlarıyla cisim ülkesindeki gönül evinin hazinesi, nazım, beyit ve anlam cevheriyle mamur, mükemmel ve süslü bir hale gelmiştir. Kendisi de elmas gibi dil kılıcını çekip mânâ âlemini feth edip fani cihanda, baki olan söz cevherlerini nazma salıp, harfleri tertip ederek bir divan meydana getirmiştir. (4b/14-15, 5a/1-2) 'Nazm' başlığı ile

'Ālem ara nazm ilin kim çekmişem tiğ-i zebān
Ni 'aceb hūrşid tek nazmım bile dutsam cihān (5a/3)

beytini de söyledikten sonra divanı yazmasının asıl sebebini açıklar. Türk, Tacik ve Arab'a mensup önceki şairlerin ve keramet sahiplerinin yardımlarıyla feyz ve hidayet kapısı gönül kulübesine açılıp, yeni bir şeyler yapıp bunları yâdigar kılmıştır. Bunu başka hiçbir şair hayal edememiştir. (5a/1-6)

Şair, 'ihtirâ" yani yenilik dediği ve başka hiçbir şairin daha önce hayal edemediği yeniliği de açıklar. Divanı'nda her harf için gazel yazmış ve gazel hangi harfle başlıyorsa önüne o harfle başlayan ve mahbublarla ilgili üç kelime eklemiştir:

"... ol ihtirâ'ı hergiz ki şu'arâdın hayâl kılmamışlar. Ol ihtirâ' didigümüz imdi budur kim hurûf tertibi birle dîvân ki yasaduğ, dîvânımızda her harfe kim yetdük evvelî ol harf ile üç kelime dağı peydâ kılduğ kim ol kelimeler maḥbûblar şânındadır. Yana ol maḥbûblar şânında peydâ kılduğımız üç kelimeni her harfiñg gazelleriniñg evvelinde inşâ kılıp ibtidâdın intihâya degin tertib birle dîvânımız tamâm kılduğ." (5a/6-11)

Cemilî'nin yenilik dediği ve daha önce hiçbir şairin akıl edemediğini ileri sürdüğü bu yöntemi biz Nevâyî'nin de uyguladığını biliyoruz. Tek farkla ki Cemilî üç kelime kullanırken Nevâyî bunun için iki kelime kullanmıştır. Cemilî'nin daha önce Nevâyî gibi çok büyük ve divanları herkesçe okunan bir şair tarafından kullanılmış ve bu nedenle kolayca ispatlanabilecek bir yöntemi ilk defa kendisinin kullandığını iddia etmesinin sebebini anlayabilmek oldukça güç. Nevâyî Dîvânından örnek verecek olursak: "Zî Harfiniñg Zîbâlarıñg Zîneti", "Sin Harfiniñg Sîmîn-berleri Sevdâsı", "Şad Harfiniñg Şanemleriñg Şıytı"⁴⁶

Son olarak divanını okuyanların kendisine hayır dua etmesini dileyerek gazeliyât bölümüne geçer:

Her kim ki bu dîvânı okur nuşret anğa
Bir ḥayr du'â eylese miñg rahmet anğa (5a/12)

⁴⁶Ali Şir Nevâyî, *Gara'ibü's-sigâr*, Haz. Günay Alpay (Kut], Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1965, gazel.207, 232, 282.

2.2 İşlenen Konular

2.2.1. Aşk

Klâsik edebiyatın en önemli ve şairler tarafından en çok ele alınan konularının başında aşk gelir. 730 gazel yazmış olan Cemilî'nin de divanındaki gazellerinin büyük çoğunluğunun konusu aşktır. Bu aşk, genellikle cismânî aşktır. Şiirlerde aşkın tasavvufî boyutu pek ele alınmamıştır. Aşk; sevgili, rakîb, âşık, meyhane vb. konular ekseninde işlenmiştir.

Aşk yakıcıdır. Cemilî'ye göre aşk o kadar yakıcıdır ki bir kıvılcımı bile her şeyi yakıp yıkmaya yeter. Ondandır kurtulmanın imkânı yoktur. Âşığı yakıp küle çevirir. Aşk ateşi saklanamaz. Yakıcılığı Semender'e benzer. Yedi cehennem ateşi aşk ateşinin yanında bir kıvılcım gibi kalır. Vaiz bile aşk ateşini gördüğünde cehennem ateşini artık anmaz olur:

Ot içre özin kıldı Semender'ğa münāsib
'İşkinîng otığa kim ki özin eyledi mensüb (48/4)

Āteş-i 'ışkım aradur yiddi damu bir şerer
Yiddi deryā dağı eşkim içredür bir katre āb (52/3)

Āteş-i 'ışkı anıng kim hānmānım köydürür
Veh ni hānmān hemīn cān u cihānım köydürür (185/1)

Aşk, çaresi bulunmayan bir derttir. Dünyadaki en zor şeylerden biridir. Hakîm bile hikmetini çözememiştir:

'İşk derdi ni 'aceb derd olmuş anıng kim hakīm
Hikmetinde 'āciz oldı tapmadı hergiz devā (23/4)

Veh bu devrān içre bolğan hāsıl ay şeydā köngül
Ol periniñg derd ü 'ışk u dāstānidur mañga (25/6)

Bes ki bar āşüb u āsibi cihānıng lık bu
'İşk āyini kāmusındın beter düşvārdur (142/8)

Aşk, hüznü verir. Aşkın şerhini nazmedeli her beyti bir beytü'l-ahzan olur. 'Beyt' kelimesinde 'iham' sanatı yapılmıştır:

İtkeli 'ışkıñg gamınıñg şerhini nazm ay peri
Veh ki her beyti anıñg bir beytü'l-ahzāndur mañga (9/8)

Aşk ateşinden bıkmaz. Aşk dünyadaki en zor şeylerden biri olmasına rağmen âşık yine de aşk ateşinden bıkmaz, aşk için her şeyini feda eder, canını verir, âlemden geçer. Gönlüne seslenen şair aşk derdinden kurtulmamasını ister. Çünkü aşk derdi zevk vermektedir. Bu nedenle Cemilî de Fuzuli gibi aşk derdinden sıhhat bulmak istemez:

Kiçdi 'ālemdin Cemilî 'ālem-i 'ışka düşüp
'Ālem-i 'ışk içre çünküm özge 'ālemdür mañga (14/7)

Ger tilersenğ zevk ü hālet birle bolmak dāyimā
Derd ü 'ışka mübtelā bol tapma şihhat ay köñgöl (414/3)

Aşk ateşi saklanmaz. Nasıl yıldırım çaktığında karanlık ev aydınlanırsa âşığın karanlık gönlü de aşkın ateşiyle aydınlanır:

'İşkınıñmı köñglüm ister kılmak nihān velikin
Berğ otı hergiz olmas tîre iv içre pinhān (553/5)

Ay ki dîrsin 'ışkıımı köñglünğde pinhān eylegil
Veh anı kılmakka pinhān dağı imkân kalmadı (650/3)

Aşkın oku sivri ve keskindir. Demirciler bile düşman için böyle bir ok yapmamıştır.

Tîg-i 'ışkın körünğüz cānımda anıñg dostlar
Kılmadı düşmenler için beyle bir haddād tîg (337/2)

Ay Cemilî 'ışk tîgi çāk idip cisminğni hiç
Künd bolmas tîz anıñg tek bolmadı pülād tîg (337/7)

Dünya aşkla dönmektedir. Bu aşk dünyanın bile belini bükmüşken, Cemilî'nin aşk yüzünden iki büklüm olmasına şaşılmaz. Aşağıdaki beyitte Cemilî, hüsn-i talil yoluyla, dünyanın düz olmamasının nedenini de aşk yükünün verdiği ağırlığa bağlar:

'İşk yükidin egilsenġ ay Cemilî ni 'aceb
Çünkü ol yükdin bolupdur günbed-i devvâr ġam (440/7)

Aşk bir denizdir. Aşkın en çok benzetildiġi objelerden biri olan deniz Cemilî'de de sıkça görülen bir benzetmedir. Aşk bir denizdir, âşığın cismi ise bu denizde başıboş, âvare dolaşan bir gemi gibidir:

Keşti-i cismim bolursa zâr u ser-gerdân ni taġ
Anı 'ışkıġ baġrı gird-âbına saldı çün kazâ (39/4)

Aşk denize benzetilince sevgili de dürr-i yektâdır. Âşık, aşk denizi içine düşen bir balıktır :

'İşk deryâsında kim buldum anıġ tek gevheri
Kaysı deryânıġ bir anıġ tek dür-i yektâsı bar (156/7)

Ni 'acebdür 'ışk deryâsı ara ferd olmaġum
Anda peydâ çün maġa sen tek dür-i yektâ bolur (173/6)

Düşdi Cemilî anıġ 'ışkı denġizi ara
Baġr-ı muġit içine eyle ki düşdi semek (384/7)

Aşk-akıl birbirine karşıttır. Klâsik edebiyatın ortak malzemesinde aşk-akıl tezağı ele alınan konulardandır. Bu tezat Cemilî'nin şiirlerinde de görülür. Âşık olan kimse akıl yerine duygularıyla hareket eder. Aşk gelince akıl gider. Aşk, âşığı divane, âvare ve rüsvâ eder. Aşk yolculuġuna çıkmış yolcu o sefer için bütün varını yoġunu feda eder. Sevgilinin aşkı âşığın gönül tahtına sultan olunca akıl ve sabır da o sultanın haracı olur:

Düşkeli 'ışkıġ yolına bolmuşam âvâre çün
Ol seferġa yoġ u bar u ġânmanımdur fidâ (15/5)

Seni 'âlemde kim 'ışk eyledi divâne vü rüsvâ
Cemilî ol ikiga bir periveş boldı hem bâ'ış (93/7)

Köġlümünġ tahtına sultân boldı 'ışkı çün anıġ
'Akl u şabr u hüş andın anġa bolmuşdur ġarâc (100/2)

Aşk bir derstir. Cemilî, aşk için 'aşk harfi', yani 'aşk lâkırdısı' kavramını kullanır. Aştan başka bir şeyi okuyup yazan kişinin dilini kesmeli, başını da ortadan ayırmalıdır. Aşk bir derstir, bu dersin bilinmesi için candan ve cihandan vazgeçmek gerekir:

'İşk harfi ğayrıdın her kim okır yazıp varak
Kes tilin anıñg kalem tek eylegil başını şak (351/1)

'İşk harfi dersini bilmek tilersenġ bol fenā
Kılmadın cān u cihān terkin bilinmes bu sebaġ (351/2)

Aşk için can verilir. Can vermeden aşk davası etmek lâftan öteye gitmez. İkinci beyitte şair aşk yoluna sadık bir şekilde ayak bastığını, bu yoldan ayak çekerse başının gideceğini belirtir, 'ayak' kelimesinin 'kadeh' anlamını da hatırlatarak iham sanatı yapar:

Ay ki kıldıñg da'vî-i 'ışk itmedin cān terkini
Birmedin cān her ne kim dirsın bil anı boldı lâf (345/4)

Şıdġ ile 'ışkıñg yolına başmışam tā kim kadem
Ger kider başım bu yoldın çekmesem her giz ayaġ (339/3)

Aşk katında sultanla kulun bir farkı yoktur. Cemilî, bunun için Sultan Mahmut'la Ayaz örneğini verir:

Bolmadı sultān bile kulnıñg çü farkı 'ışk ara
Şāh-ı Ğaznî boldı maġkūm anġa ħūkm itdi Ayāz (249/6)

Aşk ehli pervaneye benzer. Aşk konu olunca şairler şem-pervane ilişkisini anlamadan geçmez. Cemilî de aşk ehlini pervaneye benzetir. Sevgili güzelliğinin mumunu açtığında âşık ateşe vurulup yanar. Şair, 'urulup' kelimesini 'büyülenmek, âşık olmak' anlamında kullanarak güzel bir îham yapıyor :

Cemālīñg şem'in açkanda başıñgga urulup köydüm
Çü köymeklikde 'ışk ehli kerek pervānevār olmak (356/4)

Niçe cüst olsam ħalās imkānı yok 'ışk otıdın
Kim yanar pervāne çālāk olsa şem'e ser-be-ser (134/4)

Âşikâne şiirler yazdığını belirttiğimiz Cemilî, Divanı'nda 'ışk' redifli bir gazele de yer vermiştir. Gazelde aşkın vücudu yakıp yıktığını, ateşli âhının küllerini her yana savurduğunu, aşkın âşığı öldürmesi için sevgilinin gözlerini cellat ettiğini, ayrılık acısı, dert ve hasretin âşığı öldürdüğünü, ancak aşkın hepsinin ustası olduğunu, şeyhin zühd telkin etmemesini çünkü ezelden aşk irşad edildiğini, sevgiliden ayrı düştüğünden beri aşkın cismine çeşitli zulümler ettiğini, aşkın cisim evini yıktığı anlatılır. Sonunda şair kendisine seslenerek aşk konusunda ustata olduğunu, Ferhat ve Mecnun'un aşkı kendisinden öğrenmesi gerektiğini belirtir:

Cismimi köydürmeği kim eyledi bünyâd 'ışk
Otlı âhım yilidin kıldı külüm berbâd 'ışk

Gamze tûgile helâk itdi meni ol kâtilim
Kıldı çün katlimğa anıñg közlerin cellâd 'ışk

Heç ü âfet derd ü hasret boldılar kâtil eger
Cümlesine boldı bu işde velî üstâd 'ışk

Zühd ü taqvâ emrini ay şeyh bizge kılmagil
Kim bolupdur deyr pîridin bize irşâd 'ışk

Düşkeli cānāndın ayru veh ki maḥzūn cānıma
Bir zamānda eyledi yüz nev' ile bî-dād 'ışk

La'li şevkinde anıñg kanlu sirişkim seylidin
Nā-tüvān cismim ivin veh koymadı ābād 'ışk

'İşk ara üstâd bolduñg ay Cemilî ni 'aceb
Sendin örgense kelip Mecnūn bile Ferhād 'ışk (352)

2.2.2. Âşık

Âşık-sevgili-rakîb üçlüsünün en önemli karakterlerinden olan ve divanda çoğu zaman şairi de temsil eden âşık tipinin üzerine pek çok beyit söylenmiştir. Bu beyitler çoğunlukla âşığın penceresinden anlatılır. Sevgiliye olan bağlılığı, sevgilinin kendisine yüz vermeyişi, hatta öldürmeye bile tenezzül etmemesi, ettiği cevr ü cefalar, rakîbe meyli, bunun verdiği ıstırap, ayrılık acısı, döktüğü gözyaşları, çektiği âhlar duygulu bir şekilde anlatılır. Aşağıdaki örnek beyitlerde *Cemilî Divanı*'nda âşığın sevgili nedeniyle yaşadığı duyguları anlatılmıştır.

Sevgilinin cevr ü cefasına katlanır. Âşığı en çok yaralayan vefasız sevgilinin kendisine ettiği cefadır. Âşık sevgiliyi canını verecek kadar sevmesine rağmen ondan vefa görmez, pek çok cefasına katlanır:

Körgüzüp mihr ü vefâ cevr ü cefâ kördüm besî
Cân birip veh tapmadım hergiz ki cānāndın vefâ (38/4)

Sevgili ne kadar cefa edip, âşığı görmezden gelse de âşık yalvarıp yakarmalarına devam eder:

Cevr ü istiğnâ mañga her niçe kim yâr eyledi
Veh men-i hayrân niyâz u 'acz körgüzdüm anğa (40/3)

Aşağıdaki beyitte şair kendisinin sevgiliye sonsuz sevgi ve vefa göstermesine rağmen karşılığında sonsuz cevr ü cefa gördüğünü samimâne bir şekilde anlatır:

Anğa mihr ü vefâ men bi-nihâyet kılmışam yâ Rab
Nidin cevr ü cefâ andın mañga bi-intihâ bolmuş (298/4)

Aslında âşık sevgiliden ne gelse razıdır. Cefa da bir anlamda sevgilinin kendisiyle ilgilenmesidir. Bu nedenle sevgili cefa da kılsa vefa da gösterse âşığın gönlüne hepsi hoş gelir:

Her niçe körsenğ anıñg cevr ü cefâsın ay köñgöl
Bolmagil âzürde ger kılsañg vefâsındın tama' (335/5)

Sevgilinin tüm yaptıklarına karşın âşık her zaman sâdıktır. Sevgilinin cefası da vefası da gönlüne hoş gelir. Sevgilinin âşıkları ne kadar çok olursa olsun kendisi gibi bir âşık bulunmaz:

Çün bolupdur 'âşık-ı şâdıķ Cemîlî ay peri
Hoş kelür köñgline kılsañg yâ cefâ yâhüd vefâ (22/7)

Âşıkım çokdur diyip salma közünğdin kim meni
'Âşık-ı şâdıķ benim tek yok durur bi'llâh sañga (34/4)

Âşık, ayrılık acısı çeker. Âşığın en büyük düşmanlarından biri de ayrılıktır. Âşık sevgiliden ayrılmanın kendisini ne hallere düşürdüğünü uzun uzadıya anlatır. Ayrılık acısı nedeniyle sabırsız ve kararsızdır:

Men-i mahzûn kimi 'ışkıñg gamında kim zâr olmuş

Gam u hicrân ara anğa ni şabr u ni karar olmuş (273/1)

Ayrılık acısı âşığı viraneye döndürmüştür. Ömrünün sonu gelmiştir ancak yine de sevgiliye kavuşamamıştır:

Veh ki hecr âzârı kıldı nâ-tüvân cânımın zâr
Boldı 'ömrüm âhîr ü bolmaz müyesser vaşl-ı yâr (137/1)

Aşağıdaki beyitte şair, vücudu bir meskene benzeterek ayrılıkta deli gönlünü orada bulamadığını, çünkü o divanenin sevgilisiz cisimde durmayacağını, yani sevgilinin gönlünü alıp gittiğini hoş bir hayalle anlatıyor:

Hecriñg içre tapmadım şeydâ köñgölüni ay perî
Durmaz ol divâne sensiz veh kim bu mesken ara (20/5)

Ayrılık okları sevgilinin cismini baştan aşağı yaralamıştır. Ancak bu oklar sevgilinin yüzünün özlemiyle atıldığı için ağaç dallarını andıran âşığın vücudunda kan peyda etmez, gül olur. Bu beyitte şairin güzel bir hayal kurduğunu söyleyebiliriz:

Yüzüñg şevkinde kim hecr okları cismim figâr itdi
Tenim şâhında güllerdür sağınmañg boldı kan peydâ (30/6)

Vuslatı kuşa benzeten şair gözyaşlarını yem, can ipini tuzak yapmasına rağmen kavuşma kuşunu avlayamadığını yine benzetmeler yoluyla anlatır:

Hecride vaşlı kuşın şayd itmedim veh niçe kim
Dâne kıldım közyaşın cân riştesini dâm idip (51/6)

Âşığın ayrılık ateşiyle parça parça olan gönlü yanık bir haldedir ve lâleye benzemesine şaşılmaz:

Lâle tek bolsa 'aceb mü çâk çâk olgan köñgöl
Laḫza laḫza hecriñg otudın ki bolmışdur köyük (370/2)

Sevgili ayrılık okuyla âşığın gönlünü o kadar yaralamıştır ki yüz tane İsa-nefesli bile bu yaraları iyileştiremez:

Bolsa yüz 'İsi-demi bolmas 'ilâc ay kâtilim
Tiğ-i hecriñg birle cismim eyle efgâr eylediñg (372/2)

Âşık, ayrılıktan çok korktuğu için sürekli gamlıdır, ancak kavuşmanın verdiği ümit onu tekrar neşelendirmektedir:

Hecr bîmi eyledi könġlümni gamġin veh anı
Vaşl ümîdi birle men her niçe kim şād eyledim (459/3)

Âşık, sevgili yanındayken de sürekli ayrılığı düşünmekte ve vuslatı ayrılık korkusuyla kendine zehir etmektedir. Dolayısıyla hicranda da vuslatta da âşık için acıdan, dertten, kederden başka bir şey yoktur:

Cānım al imdi 'uķūbet birle ay hicrān gamı
Vaşl ķadrin bilmedim idip çü hecr endişesin (530/5)

Ayrılık cehennem ateşiyle bile bir tutulamaz. Ayrılık ateşinin verdiği korku, cehennem ateşinin korkusundan yüz kat fazladır. Hatta cehennem ehli âşığın ayrılık ateşini görseler kendilerini cennet bahçesinde sanırlar:

Her niçe kim bolsa dūzah ħavfı maşer ehline
Mende hecrinġ otı ħavfı veh yüz ol miķdārdur (143/6)

Vaşlınıġ nūşıdın anıġ merhem ümmîdi ki bar
Hecri nişidin ni gam dil çāk u cān efgārdur (144/3)

Ayrılık hançere benzer ve âşığın cisminde yüzlerce yara açar. O yaraların verdiği acıyla şair ölü mü yoksa diri mi olduğunun farkına varamaz:

Ĥançer-i hecrinġ ki ķıldı cismimi yüz miġ tişük
Ol cerāhatlar bile bilmen tirigmen yā ölüg (370/1)

Âşığın ayrılıkta başıboş bir şekilde dolaşması gibi felek de bunca dönüp durmasına rağmen asla muradına eremez. Bu beyitte şair, feleğin dönüp durmasıyla hüsn-i talil sanatı yapmıştır:

Hecr ara ser-geştedür çarĥ-ı felek hem men kimi
Tapmadı her giz murādın ança kim ķıldı şitāb (61/5)

Âşık hep gamlıdır. Sevgiliden ayrı olmak âşığa sonsuz bir gam vermektedir. Şairler gamı vücut ülkesini yıkıp yağmalayan ordulara benzetirler. Cemilî de 'gam sipahı',

'leşker-i gam', 'hayl-ı gam' gibi benzetmelerle üzüntüsünün, derdinin ne kadar çok olduğunu anlatmaya çalışır:

Ġam sipāhı bozdı kōnġlüm kişverin yaġmalayıp
Ni belādur her zamān veh kim ni ġāretdür maŋa (26/3)

Leşker-i gam kaşdım itse ay Cemilī şükr kim
Bāde birle deyr pīridin himāyetdür maŋa (26/7)

Ġayl-ı gam eylese kaşdım ni gamım bar ki maŋa
Bolmuş ol muġ-beçe vü bāde bile deyr-i hişār (190/6)

Âşık gam askerinden bir türlü kurtulamaz. Çünkü gündüz âhının dumanı gece ise gönlünün ateşi düşmana yerini belli etmektedir. Şair bu beyitte bir savaş durumunu hoş bir hayalle anlatıyor:

Ġam sipāhıdın niçe pinhān bolam çüncim 'ıyān
Kündüz āhım dūdı kiçe kōnġlüm otı bardur (142/5)

Aşağıdaki beyitte gam klâsik anlayıştan farklı olarak Yecuc'a benzetilir ve ona engelin İskender'in seddi gibi ancak sevgilinin kasrının duvarı olduğu söylenerek telmih sanatı yapılır:

Bu gamım Ye'cücü'na her yan Sikender seddi tek
Ay Cemilī ol periniŋ kaşrınıŋ divārıdur (194/7)

Âşık sürekli gözyaşı döker. Âşık ayrılıkta gözyaşlarına engel olamaz. Sürekli gözyaşı döker. Bu gözyaşlarından aşkı kolaylıkla anlaşılır ve aşkı saklanamaz olur. Gözyaşı seli âlemi harap eder:

Hecr ara közyaşı yolın dutmaġa kıldım şitāb
Men dutınça seyli anıŋ 'ālemi kıldı ġarāb (53/1)

Ger kōnġöldin 'ışkım eyler āşkāra közyaşıım
Şevk otıdın cān ara dāġ-ı nihānidür maŋa (25/4)

Âşıklığın en önemli belirtilerinden biri de gözlerin ağlamaktan kan çanağına dönmesi hatta çoġu zaman da kör olmasıdır. Şair aşağıdaki beyitte ağlamaktan gözlerinin beyaza döndüğünü yani kör olduğunu tezat sanatıyla anlatır:

Ağ itdi eger közlerimi keşret-i eşkim
Anlar yana zülfünğ kimi gam şarnı karardı (663/4)

Sevgilisi acımasız olan âşığın gözleri yaşlı, işi de her zaman feryat etmek olur:

‘Âşıkınğ ma‘şūkı ger bi-rahm bolsa cevridin
Közleri giryan u cismi zâr işi feryād olur (198/5)

Şair, kendisinin aşk ülkesinin şahı olduğunu ve gözyaşlarının da şahın ordusu olduğunu anlatırken yine aşk için ne kadar çok gözyaşı döktüğünü dile getirir:

Kişver-i ‘ışk üzre şeh boldı Cemilî güyiyā
Kim habāb-ı eşkidin her yan düzüpdür ordunu (700/9)

Âşığın aşk derdiyle döktüğü gözyaşları o kadar çoktur ki önüne gelen her şey âşık, felek, âşığın onca uğraşarak sağladığı akıl ve sabır sele kapılıp gitmektedir. Âşık yine akıldan ve sabırdan yoksun bir şekilde kalakalır:

‘Akl u şabrım ivine kıldım ‘imāret niçe kim
Seyl-i eşkim veh yana yıkdı anıñ bünyādımı (698/3)

Çün mañga mātem yetürdüñg ay felek hicrān ara
Ança eşkim aqidam kim eylesün virān seni (709/6)

Âşığın ağlamaktan gözlerinin biri Ceyhun biri Fırat olmuş olsa da bunun ayrılık ateşiyle yanmakta olan can ve gönüle bir faydasının olmadığı mübalağa yoluyla anlatılır:

Hecr otıdın cān u dil köydi anğa sūd itmedi
Gerçi boldı bir közüm Ceyhün bir közüm Fırāt (81/6)

Âşık sürekli âh çeker. Âh, gözyaşıyla birlikte en önemli âşıklık alâmetlerinden biridir. *Cemilî Divanı*'nda da âhla ilgili çok fazla sayıda beyite yer verilmiştir. Bu nedenle bu bölümde âhı kapsamlı bir şekilde ele alacağız.

Âhla ilgili beyitlere baktığımızda şairin âhla gözyaşını genellikle birlikte kullandığı beyitlerin fazlalığını görürüz. Yukarıda gözyaşı ile ilgili beyitlerde bahsettiğimiz gibi âşıklığın en önemli alâmetlerinden biri gözyaşı ile birlikte âşığın derinden çektiği âhtır. Kendini tutamayan âşık bir âh çeker ve ağlamaya başlar. Böylece âşığın içinde tutmaya

çalıştığı aşkı işşa olur ve saklanamaz bir hale gelir. şair leff ü neşş sanatıyla gözyaşını tûfan, âhı da sarsar olarak alır ve gönül tülkesinin ayrılıkta âh ve gözyaşı tarafından bozulduğunu söyler:

Ay Cemîlî bozdı köñglüm kişverin hicrân ara
Âh u eřkimniñg biri şarşar biri Tûfân bolup (50/9)

Köñglüm âhı birle közüm yaşıdın vehm eyle kim
Ay perî nâ-geh biri şarşar biri Tûfân bolur (147/3)

Bu iki unsur, gözyaşı ve âh, aşkın bilinmesine neden olduğu için şair tarafından gammaz olarak nitelenir:

Cân içre nihân 'ıřkıñı her niçe ki kıldım
Boldı anğa veh eşk ile âhım yana gammâz (251/6)

Gözyaşı ve âh, aşkın bilinmesinde ortak hareket ederler ancak zaman zaman da zıt şeyler yaparlar. Âşık, sevgilinin dudağının verdiği ateşle âlemi yakacak bir âh çeker . Ancak gözden akan kanlı yaş buna engel olur:

Lebleriñg şevkinde 'âlem otlu âhımdın yanar
Közlerimdin bolmasa ger mâni' anğa kanlu yaş (270/5)

Âhın ateşi de aşk ateşi gibi çok yakıcıdır ve bütün âlemi yakar:

Otlu âhım ilni köydürse ta'accüb kılmânğız
Süz-ı hicrândın dem-â-dem âteşin demdür mañga (14/4)

Yaşanılan duygunun yoğunluğunu anlatmak için cehennem ateşiyle karşılaştırma geleneği âh için de kullanılır. şair, vâize seslenerek cehennem ateşini bu kadar anlatmamasını ister, zira âhının ateşinin yanında onun sözü bile edilemez:

Kılursın vâ'izâ damu otınıñg şerhîni munça
Meger âhım otıdın anğa bir zerre eşer bolmış (289/2)

Ateşli âh çekince duman ortaya çıkar. Âşık sevgilinin saçından ayrıldığı için bu ateşli âhı nedeniyle âlem karanlıklara gömülür. Hemen hemen tüm beyitlerde şairin mübalağa sanatına başvurduğunu unutmamak gerekir:

Sanma ay mehveş gamım şāmını zülfünğ hecride
‘Ālemi zulmet kılan āhım otıdın dūd imiş (311/2)

Âşığm bunca anlattığı, feleklere kadar gidip hatta felekleri aştığı, cehennem ateşinden bile yakıcı olan âhı sevgilinin taş kalbine yine de etki etmez. Yıldırım ateşi taşa düştüğünde iz bırakır ama âşığm yıldırımdan da yakıcı âhı sevgilinin gönlünde hiçbir eser bırakmaz:

Eşer kılmadı hergiz kim bu āhım otı könglünğge
Egerçi berç otı daşa düşüp anda nişān kıldı (674/6)

Âşık, āhının dumanının karalığı ile kendisini kara kaşlı, kara gözlü sevgiliden ayıran ağyarın yüzünü kara kılar:

Ayırđı ol közi kaşı karadın çün meni ağıyār
Bu dūd-ı āh ile men hem anıñg yüzün kara kıldım (456/2)

Cemilî, pek çok beyitte āh mazmununu gök cisimleriyle anlatma yolunu seçer. Bunun için de çoğunlukla hüsn-i talil sanatına başvurur. Âşığm āhı o kadar etkilidir ki feleklere, gerduna çıkar, hatta yedi göğü, dokuz göğü bile aşar:

Serv-ğaddın hecridin her āhım okı boldı med
Yiddi kökdin keçdi anıñg her biri ay serv-ğad (113/1)

Dokuz felek kalkan olsa bile âşığm vücudundan çıkan āhın karşısında duramaz:

Ay Cemilî āhım otı eyle çıkdı kim anıñg
Durmadı karşusına kalkan bolup dokuz felek (383/15)

Men ki bir ay fūrkatinde vaşlını yād eyledim
Eyle āh itdim ki yiddi kökni ber-bād eyledim (486/1)

Gökyüzünde görünenler yıldız değil, aya benzeyen sevgilinin ayrılığında âşığm ettiği āhın oklarının gökyüzünde açtığı deliklerdir:

Ay meh-i hārgeh-nişin hecrinğde āhım okıdur
Kim tişipdür kökyüzün kevkeb dime gerdün ara (34/2)

Şair, güneş tutulması olayını da yine âhla ilişkilendirerek bunu bir doğa olayı olmaktan çıkarır. Ona göre güneş tutulmasının nedeni âşığının ettiği âhtan çıkan dumandır. Yine bir hüsn-i talil söz konusudur:

Mihr şem'in sanmañgız itmiş kara ancak kūsūf
Dūd-ı âhım eylemiş kün yüzünü ekşer kara (37/4)

Âşık feleğe seslendiği aşağıdaki beyitte hüsn-i talil sanatı yaparak eğer kendisinin âhının okunun korkusundan değilse feleğin neden zırha benzer bir şekilde olduğunu sorar:

Keymediñ cevşen eger âhım okıñınñ vehmidin
Ay felek bu kök timur tek bes nidür hey'et sañga (42/3)

Ay Cemilî âhım okı sehmidin tās-ı felek
Kabza gerdān kalkan oldu çarh urup eyler şitāb (52/9)

Yukarıdaki beyitte ise âhı bir oka benzeten şair kendisine seslenerek âhının okunun korkusundan felek tasının, kabzası dönen bir kalkan haline geldiğini ve aceleyle sürekli dönüp durduğunu belirtir.

Yine benzer bir beyitte şaire göre gökyüzünde görünenler yıldız değil, âşığının âhına kalkan olan çarhın üzerindeki deliklerdir:

Ay Cemilî dime kevkebler tişükler kökyüzi
Boldı tā kim nāvek-i âhımğa kalkan boldı çarh (109/7)

Aşağıdaki beyitte ise yine benzer bir ifadeyle şair, feleklerin dönmesinin nedenini âşığının âh okundan kaçmalarına bağlar:

Nidür bes ham bolup her yan şitābı
Eger âhım okıdın kaçmas eflāk (381/8)

Şair sevgiliye "Kızarmakta olanın şafak olduğunu zannetme gam gecesi âhımın ateşinden gökyüzü kızarmıştır" şeklinde seslenerek hüsn-i talil sanatıyla, şafak vakti gökyüzünün kızarmasını âhının ateşine bağlar:

Sanma ay mehveş kızargandır şafak gerdün ara
Kim yanar her şām-ı gam âhım otıdın āsmān (506/3)

Bazı beyitlerde bulutların kızarıklığının sebebi de âhın ateşine bağlanır. İlk beyite göre gökyüzündeki bulutun kızarıklığı güneşin ışığından değil aya benzeyen sevgilinin gamının sebep olduğu âh okunun yarasındandır. İkinci beyitte ise şair yine gökyüzünde görünenin gece renkli bulut değil sevgilinin ayrılığından dolayı âh eden aşkın âhının dumanı olduğunu söyler :

Küneş nûrı dimenġ gül-gün bulutnı eylemiş ol ay
Gamında âhım okı zaġmı kökyüzini kılmış ƣan (564/6)

Âhım otı düdü zâhir boldı ol ay hecride
Çarġ ara şeb-gün bulut sanmaġ ki peydâ kıldı bād (127/6)

Klâsik edebiyatta âh kelimesi aynı zamanda güneş mazmununu da gizler. Güneşin kendisi yuvarlak "he" harfine, ışıkları da elif harfine benzer⁴⁷. Cemilî'de de böyle bir beyit kullanılır. Şair gam gecesi âhının dumanının âlemi kararttığını, bütün yıldızların güneş gibi ışık saçsalar da gam gecesinin aydınlanmayacağını söyleyerek mübalağaya başvurur:

Anıġ tek düdü-ı âhım kıldı gam şâmını zulmet kim
Anġa bir zerre nûrı yok küneş bolursa her yıldız (241/2)

Âşık dertten öyle bir âh eder ki herkes perişan olur. Kıyamet günü çalınan sûrun bunun yanında hiçbir değeri yoktur:

Derd ile ol nev' âh itdim ki il boldı helâk
Şûr ünidin haşır ilige eyle efġân bolmamış (288/5)

Cemilî, toprak olsa bile âh rüzgârı esip toprağını sürekli sevgilinin mahallesine götürecektir:

Cemilî tofraġ oldı ger tükenmes şarşar-ı âhı
Esip tofraġını her dem anıġ kûyine yetkürdi (659/7)

Âşık her ne kadar uğraşarak sabır ve akıl yaprakları toplasa da âhı onları yele verip savurur. Âşık yine akıl ve sabırdan yoksun bir halde kalır:

---

⁴⁷Cemal Kurnaz "Âh"a Dair" *Osmanlı Divan Şiiri Üzerine Metinler*, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1999, s. 321.

Niçe kim cem' eyledim şabr u hıred evrākını
Veh yana āhım yetip anlarını berbād eyledi (691/4)

Âhın bir tehdit unsuru olarak ele alındığı şu beyitte sevgilinin kendisine ettiği cevr ü cefalara dayanamayan âşık en sonunda sevgiliyi tehdit yoluna gider ve artık kendisini incitmemesini, çünkü ansızın bir âhın onu tutabileceğini söyler:

Meni cevriñgle çok āzürde kılma
Seni tā dutmasun bu āh-ı nā-gāh (596/5)

Âşık rüsvadır. Onu görenler haline kimi zaman ağlayıp kimi zaman gülmektedirler:

'İşk ile ol nev' rüsvāmen ki 'ālemde meni
Körgeli hālimğa geh giryān geh hāndāndur il (421/3)

Her zaman sarhoştur. Âşık aşkından deli olup zamanının çoğunu meyhanede geçirdiği için hep sarhoştur. Bu nedenle 'aşktan vazgeçtim' dese bile delinin ve sarhoşun sözüne inanılmaz:

Terk-i 'ışk itdim disem sözüm işitmenğ kim kişi
Söz kabül itmes işitse esrük ü dīvānedin (532/2)

Mecnun ve Ferhad'a benzer. Âşık, aşk hikâyelerine telmihte bulunarak kendisini Ferhad, Mecnun ve Vamık'a sevgilisini ise Leyla, Şirin ve Azra'ya benzetir. Âşık, aşk konusunda Ferhad, Mecnun ve Vamık'tan üstündür. Âşığın sevgiliye olan aşkını görenler onu aşklarıyla ün salmış Ferhad ve Mecnun'la bile karşılaştırmazlar:

Cān-ı bīmārım dil-i zārım ten-i h^vārım körüp
Vāmık u Ferhād u Mecnūn kaldılar hayret ara (19/2)

'Uşşāk ara 'āşıklıgımı kördi çü her kim
Ferhād ile Mecnūn'ğa meni kılmadı nisbet (86/6)

Aşağıdaki beyitte şair mübalağayı arttırarak kendisinin ikinci Ferhad ve Mecnun olduğunu söyleyerek şöhreti kendisine Acem ve Arapların verdiğini belirtir:

Sānī-i Ferhād u Mecnūn'dur Cemīlī kim meger
'İşk ara birdi anğa şöhret 'Acem birle 'Arab (65/9)

Sevgili güzelliğini Şirin ve Leyla'dan miras almış, Ferhad ve Mecnun da âşığı aşkına varis kılmıştır:

Niçük Şirîn ü Leylî hüsnini koydı sanğa mirās
Barıp Ferhād ü Mecnūn kıldı 'ışkına meni vāriş (93/2)

Leyla ve Şirin sevgili kadar güzel değil, Mecnun'la Ferhad ise aşkta âşık kadar kâmil değildir. Aşk aşkta üstad olmuş âşıktan öğrenseler iyi olur. Onlar aşkın verdiği delilikte de âşığa yetişemezler:

Seniñ tek hüsn ile zibā düğül Leyli bile Şirîn
Menim tek 'ışk ile kâmil düğül Mecnūn bile Ferhād (121/2)

Şeydālîg-ile kılsalar bahş ay Cemilî 'ışk ara
Ferhād u Mecnūn Vāmıķ ol bahş içre sendin kalalar (205/9)

'İşk ara üstād bolduñg ay Cemilî ni 'aceb
Sendin örgense kelip Mecnūn bile Ferhād 'ışk (352/7)

2.2.3. Sevgili

Âşık-rakîb-sevgili üçlüsünden sevgili de divanın en çok işlenen konularındandır. Şair, sevgilinin kaşından, gözünden, saçından, boyundan kısacası fiziksel yönlerinden ve bunların kendi üzerindeki etkilerinden uzun uzadıya bahseder. Ancak sevgilinin bir de âşık üzerinde yarattığı ruhsal etkiler vardır ve bu ruhsal etki divanın önemli bir kısmını oluşturur. Sevgilinin ettiği cevr ü cefa, sevgiliden ayrılma, ayrılığın verdiği gam, rakîb ile olan ilişkisi, döktüğü gözyaşları âşığı doğrudan ilgilendirdiği için âşık konusunda bunlardan bahsedildi. Bu bölümde ise sevgili ile ilgili tasavvurlar ve sevgilinin fiziksel özelliklerinden bahsedilecektir.

Tasavvurlar:

Âşık için sevgili **perî, perî-zâd, perî-peyker ve perî-çehre**dir. Sevgilinin peri olarak tasavvurunda perilerin insanlardan kaçma özelliği ön plandadır. Bununla birlikte *Cemilî Divan*'nda âşığın sevgili için deli divane olması ve güzellik gibi özellikler de yer alır. Bazı beyitlerde ise 'peri' sıfatı sadece sevgiliye seslenmek için kullanılır.

Ay perî-peyker közümdin bolma pinhân kim seniñg
Yüzünği körmekke men yüz vech ile hasret sanğa (42/5)

Periřān zūlfünđi āřufte könglüm
Körüp dīvāne boldı ay peri-zād (124/4)

Niçe kim bolsa cihān bāđı ara gülşen ü gül
Ay peri-çehre seniňg bāđ-ı cemālinđga fidā (16/5)

Şeh, sultān, řāh, řāh-ı cihān āřıđın sevgiliyi vasfetmede kullandığı diğer sıfatlardandır. Güzellik sultanı olan sevgiliye seslenen āřık onun değersiz bir kölesidir. Sevgilinin řirīn dudağına āřıđın gönlü Ferhād olur:

Bir gulām-ı kemteriniňg bolsam ay sultān-ı hūsn
Ni ‘aceb řirīn lebiňgga kim köngül Ferhād olur (198/3)

Āřıđın gönlü, şah sevgilinin zulmiyle harap olur. Her ne kadar şahlar kullarına lutuf ve ihsan eyleseler de o güzellik sultanı āřıđa zulüm yapar. Nasıl güneş sultanına yıldızlar asker iseler güzeller de o şah sevgilinin kölesidir:

Bededür hūblar saňga anlar ga sen řeh eyle kim
Mihr sultānıga encümdin münāsibdür sipāh (585/3)

Āřık, ayrılıkta kavuşmayı arzular. Ancak bunun mümkün olmadığını bilir. Çünkü sevgili âlemlerin şahı, o ise bir dilencidir. Güzellik şahı sanki âlemde bir katliam yapmıştır. Çünkü ona canını vermeyen kimse kalmamıştır:

Kalmadı bir kimse ‘âlemdin saňga cān birmedi
Eylediňg ay hūsn řāhı gūyiyā kim řatl-i ‘ām (452/7)

Güneş, māh, meh, meh-likā sevgilinin güzelliğini, parlaklığını tanımlamada kullanılan sıfatlardandır. Sevgilinin ay olarak tasavvurunda hercayiliği, her zaman görünmemesi, bir görünüp bir kaybolması özellikleri etkili olmuştur. Āřık sevgiliye seslendiği aşağıdaki beyitte gönlünü bir viraneye benzetir ve ayın ışığıyla viranelerin aydınlanması gibi sevgilinin de gam gecesi dertli gönlü evini aydınlatmasını ister:

Rūřen it ay meh bozuđ könglüm ivin gam kiçesi
Eyle kim rūřen bolur ay nūrıdın virāneler (207/3)

Dünyanın etrafında dönen aya benzeyen sevgili gözden kaybolunca āřıđın sarı yüzü āřıklıđını halka belli eder. şair, sevgili için 'mah-ı cihan-gerd' tabirini kullanarak ayın

dünyanın etrafında döndüğü şeklindeki dönemin inanışlarından birine de işaret eder. Ayın ortadan kaybolmasıyla güneş ortaya çıkar. Şairin şiirinde doğa olaylarından da yararlandığı bu beyitte görülüyor:

Mihrini fâş itdi halka çehre-i zerdim benim
Bolgalı közdin nihân mäh-ı cihân-gerdim benim (434/1)

Sevgili aya benzediği için 'mäh-ı şeb-gerd', yani geceleri dolaşan bekçidir. Âşık gündüz âleme rüsva olmasına aldırılmaz. Çünkü gece o 'mäh-ı şeb-gerd' ile dolaşmıştır. Beyitte gece-gündüz kelimeleriyle tezat sanatı yapılmıştır:

Kündüz olsam 'ışk ile rüsvâ-yı 'âlem ni 'aceb
Kiçe kim seyr itdim ilni ol meh-i şeb-gerd ile (612/6)

Âşığın hastalığı ve çaresinin sevgilide bulunması nedeniyle sevgili tabîb olarak da karşımıza çıkar. Âşığın derdinin çaresi sevgilide, sevgilinin gül dudağının şerbetindedir. Âşık sevgiliye bin tane derdini söylese o tabip sevgilinin bunların birini dahi dinleyip, derman bulacağı yoktur. Âşık, tabip sevgiliden halini görüp cevri ü cefayı bırakıp mihr ü vefa etmesini ister:

Ay tabîbim rahm idip her derdime kılsañg devâ
Terk idip cevri ü cefânı eylesenñ mihr ü vefâ (32/1)

Yüz ü la'lin şevkıdin kim hastadur şeydâ köñgöl
Ay tabîbim anğa dermân boldı gül-ķandıñg seniñg (396/2)

Dil-ber, dil-rüba sevgilinin âşığın gönlünü almasından dolayı kullanılan vasıflardandır. Sevgili âşığın gönlünü alıp onu gama düşürmesine rağmen kendisi âşık için bir şey yapmaz. Güzellik ve muhabbet ehli var olduğundan beri sevgili gibi acımasız, ve gönül alan kimse olmamıştır. Gönül alanlardan vefa beklemek olmaz. Çünkü dünyada hiç kimse gönül alanlardan vefa görmemiştir:

Dil-rübâlardın vefâ köz dutmañgız ay ehl-i 'ışk
Körmedi hiç kim cihânda köñglin algandıñ vefâ (38/2)

Sevgili **âşûb-ı devran** ve **şuhtur**. O, devranı karıştıran sevgiliden vefa görmemeye şaşılmalıdır. Âşık ne kadar yalvarıp yakarsa da o şuh sevgili naz eder. Cevri ü zulmü çok, mihr ü lufu azdır. Aşk ağaçtaki meyveye benzer. Çocukların ağaçtaki meyveyi görüp taşlamaları gibi şuh sevgili de âşığın cisminde taş yağdırır:

Cismime yağdurdı daş ol şūh 'ışkımni bilip
Tıfl daş atğan kimi körüp ağaç üzre şemer (133/4)

Büt, büt-i zîbâ, büt-i ayyâr, kâfir, sanem, Cemilî'nin sevgili için sık kullandığı sıfatlardandır. Sevgili güzelliği ile putları bile geride bırakır. Manastır, kilise anlamındaki 'deyr' mecazen meyhane anlamında *Cemilî Divanı*'nda pek çok beyitte istiareli bir şekilde kullanılır. Deyr meyhane olunca sevgili de büt, yani muğbeçe olur. Âşık deyre girip puta yani muğbeçeye secde etse şaşılmaz. Çünkü onun dudağının şarabından mest olmuştur. Âşık zâhide seslenerek kendisini mescide davet etmemesini ister. Çünkü sarhoştur, koynunda put kadar güzel sevgili ve belinde zünnar vardır. Put sevgili o kadar güzeldir ki meyhanede onun yüzünü gören, âşık gibi dinini, aklını, gönlünü evini terk edip kalles olur. Âşığın o put sevgilinin yüzünü görünce eğilerek secde etmesine şaşılmaz:

Deyr piri bütğa secde kılamak emr eyler eger
Veh seni körgeç anğa ni i 'tibâr ay muğ-beçe (632/4)

Bir büt-i kâfir periveşniñg körüp ruhsârını
Nağd-ı dînim 'aql u hûşum yilge birdim barını (643/1)

Mañga deyr içre vâcibdür yir öpüp secde kımalık
Körüp ol büt yüzini ni 'aceb ger kıddim itsem ham (484/8)

Sevgilinin göğsü, teni gümüş gibidir, **sim-ber**dir. Âşıkların yüzlerinin aşk yüzünden sarardığı sanılmamalıdır, onlar gümüş göğüslü sevgililerin yollarına dökmek için altın kazanmaktadırlar:

Sanmañgız 'uşşâk yüzün sarğarur 'ışk içre kim
Sim-berler yolığa salmağğa altun kızganur (230/5)

Âşık, sevgilisine seslendiği aşağıdaki beyitte, onun gümüş göğsüne sarı yanağını koymayı ister, çünkü altınla gümüşün aynı yerde olması uygundur:

N'ola ay sim-ber köksünğge kıoysam rüy-ı zerdimni
Münâsib çünkü bir yirde gümüş birle bolur altun (496/4)

Aşağıdaki beyitte ise âşık yine sevgiliye seslenir ve zayıflıktan yüzünün altın gibi sarardığını, bu sarılığın gözlerinden gümüş gibi gözyaşları dökmesine rağmen gitmediğini söyler. İki beyitte de altın-gümüş zıtlığının kullanıldığı görülür:

Za'fdın kim yüzüm altın kimidür ay sîm-ber
Kılmadım tağyîr anı tøküp közüm sîm-âbını (712/2)

Âşığın sabahlara kadar köpek gibi ulmasına şaşılmaz. Çünkü sevgili gece sabahlara kadar gezen **şeb-rev** ve **ayyardır**:

Her kiçe tâ şubh it kimi ürünsenğ ni 'aceb
Ay Cemilî çünki yârınğ şeb-rev ü 'ayyardur (142/9)

Sevgili acımasız, **bî-rahm**dir. Hatta güzeller yaratıldığından beri onun gibi acımasız, âşık gibi perişan kimse olmamıştır.

Bolğalı hüsn ü maḥabbet ehli peydā bolmadı
Sen teki bî-rahm bir men kimi zār ay dil-rübā (33/4)

Közlerim merdümlearığa niş urar körgeç yüzün
Veh kim ol bî-rahm merdümdārılığ kılmaz maḥğa (13/2)

Zalimdir. Âşığın sızlanıp yakarmalarına rağmen yine zulüm eder. Çünkü Allah onu zalim, âşığı mazlum olarak yaratmıştır.

Kıldım saḥğa ay zālîm çün munça tazallüm
Rahm eyle bu mazlûmunığa kıl mihr ü teraḥhüm (443/1)

Her nev' kılursın maḥğa kıl kıl zulm ü sitem kim
Ḥalk eyledi Ḥālîk seni zālîm meni mazlûm (444/4)

Sevgisiz, **bed-mihr**dir. Âşığa hiç sevgi, muhabbet göstermez.

Sen bol ay bed-mihr ber-ḥordār 'ömrünğ naḥlidin
Men eger sensiz ḥayātım şâhidın bî-bār men (517/5)

Fiziksel özellikleri:

Saç, divanın en çok kullanılan, çeşitli hayallere konu edilen unsurlarındandır. Zülf, saç, gîsû, mû olarak da adlandırılır. Saçın, divanda şekil, renk ve koku olmak üzere üç ana yönüyle işlendiği görülür. Şekil itibarıyla ele alındığında saç, dağınıktır (perîşân) ve üzerinde bir sürü gönlü divane âşıklar asılıdır. Yüz bin kıvrımı vardır (pîç pîç) ve bu kıvrımlar gönülleri bağlar. Uzun olduğu için yılan, ejderha, kemend, ip gibidir. Ejderha, ve şehmara benzetilmesi yüz hazinesini beklemesi nedeniyledir.

Bu divâne köngülge ol peri zülfin kemend itdi
Bu şaydını hemânâ ol kemendi birle bend itdi (675/1)

Ol peri kim zülfin açıp 'anber-efşân eyledi
Mâtem-i 'uşşâk için kâkül perîşân eyledi (654/1)

beyitlerinde görüldüğü gibi sevgili âşıkların gönlünü saçıyla avlar ve avladığını hemen bağlar. Sevgilinin saçlarının dağınık olması ise âşıkların matemi için kâkülünü dağıtmasındandır.

Saç, kemend ve ipe benzemesi dolayısıyla avlayıcıdır, can kuşunu avlar. Âşığın gönlünü öldüren bir tuzaktır. Âşık bu tuzağa düşmek ister. Sevgilinin itlerinin yoluna giren âşık ondan zülfünü kemend yaparak kendisini kurtarmasını ister. Âşık, genellikle öldürücü özelliğe sahip olan saçın bu kez kendisini kurtarmasını ister:

İtlerinġ yoluġa kirdim çekmek için her taraf
Eylegil ay çâbüktüm boynumġa zülfünġni kemend (118/4)

Âşığın boynuna doladığı upuzun saçlarıyla, sevgili âşığı köpek gibi her tarafa sürükler:

İti kimi çekmekke her yan meni ol çâbük
Boynumġa salıp müşġin zülfini tınâb itdi (676/4)

Saç, kıvrımlı olduğu için Arap alfabesindeki lâm ve dâl harflerine benzer. Yine şeklinden dolayı şairce nala benzetilir ve sevgilinin boyuyla birlikte âşıktaki açtığı yaralar leff ü neşr sanatıyla anlatılır:

Bir elif kıddinġni iki lâm-ı zülfünġ içre vaşf
Ança kıldım ki tilim bu ma'nide veh oldı la'ı (405/3)

Zülfiyle kadi şekli kimi na'l u elifler
Tığile keser köksüme yâr egri vü doğru (575/5)

Saçın karışık ve kıvrımlı (çîn) olması nedeniyle Çin askerine benzetilmesi de divanda çokça başvurulan hayallerdendir. Şair, genellikle yüzle birlikte kullandığı saç mazmanunda yüzün aydınlık olması ve nur saçması özelliğini, saçın ise siyahlık özelliğini yani küfr özelliğini kullanarak Çin askerinin imana gelmesini tevriye yoluyla anlatır :

Zülf-i müşgîniñ ki düşdi yüzünñ üzre ay perî
Güyyiâ Çin leşkeridür kaşd-ı imân eylemiş (285/8)

Saç, uçlarının kıvrımlı olması nedeniyle çevgana benzer. Sevgilinin yanağındaki ben ise toptur. Güzellik meydanında yani sevgilinin yüzünde saçının çevganıyla top oynanmaktadır:

'Anberîn hâli anıñ bir güy olupdur güyyiâ
Hüsni meydāni ara kim zülfi çevgānındadır (140/4)

Uzunluğu nedeniyle boyna asılan muskaya benzetilen saçın her bir teli, âşığı yüz türlü beladan korur. Âşığı avlayıp gönlünü bağlayan, canına kast eden, gönlünü öldüren saç böylece bu beyitte değişik olarak onu türlü belalardan koruyan bir konumdadır:

Yüz belādındur nigeħbān ay perî-peyker mañga
Her ħam-ı zülfünñ ki boynumga ħamāyildür benim (472/4)

Saçın divanda renk itibarıyla ele alınışına baktığımızda ilk olarak siyahlık unsurunun öne çıktığını görürüz. Genellikle yüz kelimesiyle birlikte kullanılan saç, zulmet, yüz ise ışıktır ve küfr-iman tezdı burada da görülür. Bu hayal divanda pek çok kez tekrarlanır:

Zülf ara yüzünñni ilge zāhir idip eylediñg
Zulmet-i küfr içre peydā nūr-ı imān güyyiâ (5/5)

Bu özelliği ile ilgili olarak saç, gece, şeb-i yelda, Kadir gecesi, Leyl suresi, zünnar gibi sıfatlarla anılır. Bunların pek çoğunda saçın çokluğu ve rengi nedeniyle zulmet-küfür özelliğine değinilir.

Yine yüz-saç karşılaştırması yaptığı bir beyitte şair yüzü aya, saçı, şekli ve rengi nedeniyle akrebe benzetir. Burada akrebin gökyüzünde bir burç olması ve akreplerin ayın olduğu yerde bulunmaları inanışı da hatırlatılır:

Yüzünġ üzre düşer zülfünġ çü her dem
Kamer birle bolur bir yirde 'akreb (66/2)

Yüz-zülf tezdı çerçevesinde siyahlıġı nedeniyle Hind askerine benzetilen saç, Rum'a benzetilen yüz üzerine düşünce Anadolu'ya hücum eden Hind askerine teşbih edilir. Beyitin arka anlamında yine küfr-iman zıtlıġı bulunur:

'Anberin zülfünġ ki düşmişdür yüzünġe her taraf
Leşker-i Hindü çekipdür güyiyâ Rüm üzre şaf (349/1)

Koku ile ilgili özelliklere gelince, saç, müşġin, anberin, anber-efşân, müşġ-efşân, abir-efşân, sünbül, semen-sâ gibi kelimelerle de tanımlanır. Misk ve sünbül, kokunun yanısıra renk bakımından da saçla ilgilidir:

Perde-i zülfünġdin mü âhım 'âleme yetkürdi müşġ
Yâ şabâ gülşende sünbüldin 'abir-efşân kıur (235/4)

Kaş, *Cemilî Divanı*'nda saç, göz, yanak, ağız, dudak ve yüz kadar fazla yer almaz. Şekil olarak eğridir ve beyitlerde bununla ilgili olarak çeşitli teşbih ve mecazlar kullanılır.

Kaş, kavisli olması nedeniyle hilale benzer. Hatta sevgilinin hilal kaşlarına dokuz göğün bin tane hilali bile benzeyemez. Yay benzetmesi de kaş için sıkça kullanılır. Sevgili kaşı yayını çekip kirpik okuyla âşığın gönlünü yaralar. Kaşı ve gözüyle türlü fitneler yaparak âşığı avlamaya çalışır. Kaşların birbirine olan yakınlığı nedeniyle kurban (yakınlık) kelimesiyle tevriye yapılır:

Kirpük ü kaşınġ hayâli birle çâk olġan köñġül
Boldı bir kurbân ki güyâ düşmiş anġa oġ u yâ (24/5)

Yüz vech ile yetişmeye kaşınġ hilâline
Doġkuz kökünġ herâyine ger minġ hilâli bar (163/4)

Kaş, şekil olarak mihrap ve kibleye benzer. Hatta âşık için Ka'be'de secde etmek gerekmez. Çünkü kâfir sevgilinin kible kaşı secde edilecek yönü göstermiştir:

Hâcetim yok Ka'be vü secdeġa deyr içre maġa
Kible kaşı büt özi ol kâfir-i 'ayyâr bes (258/2)

Bozuğ köñglümde kim bolmış qaşınğ tek bir ‘aceb şüret
Anınğ tekdür ki bar virānede mihrābdın hey’et (84/1)

Kaşlar şekil olarak *nun* harfine benzer, kıvrımlı olduğu için *çîn* ve *egme* olarak vasıflandırılır. *Vesmelidir*. Bir beyitte şair, sevgilinin süs vermesi için saçlarını yüzüne döktüğünü ve kaşlarını laciverte boyayıp, yani rastıklayıp altın çizgilerle çizdiğini belirtir:

Zinet için yüzünge zülfünğ perişān eylediñg
Lāciverdi eyleyip qaşınğ zer-efşān eylediñg (392/1)

Aşağıdaki beyitte sevgilinin gözlerini, oku olan bir cellada benzeten şair, kaşlarını ise okun kımına benzetir:

Közleriñg cellādı tıgi kim kılur cismim şikāf
Kaşlarıñgdın bolur ay kātıl anğa güyā gılāf (345/1)

Kaşın önemli bir özelliği de göz gibi fitneli olması ve sevgiliyi bu fitnelerle avlamasıdır. Bu nedenle sevgiliye 'ālemi karıştıran' dense yeridir. Renk olarak kaş, *Cemilî Divanı*'nda göz ve saç gibi siyah renkli, kara olarak tavsif edilir.

Göz; *Cemilî Divanı*'nda en önemli güzellik unsurlarındandır. Genellikle gamze, kaş ve, kirpikle birlikte kullanılır. Göz için sevgili tipinin karakteristik özelliklerini taşır denilebilir⁴⁸. O da sevgili gibi âşıkları katletmekte mahirdir. Yani katildir. Kan dökücüdür, âşıkların kanını akıtır. Kan dökmek için gamzeyi hançer, kirpiği neşter yapar:

Ni közdür kim bu yā Rab tökmek için her dem il kanın
Bolupdur gamzesi hançer anınğ her kirpügi neşter (220/3)

Sayyâddır, vahşi gönülleri avlar. Göz-sayyad ilişkisi, gönlün kuşa, saçın tuzaga, benlerin de daneye benzetilmesine dayanır. Kırmızıdır. Ancak onun kırmızılığı içtiği şarabın etkisinden değil âşığın kanını içmiş olmasındandır:

Ni ‘aceb köñglüm kuşın şayd itmegi kim ol peri
Dām-ı zülfin dāne hāl üzre perişān eylemiş (285/3)

Mey içip al itdi rengin nā-tüvān il niçe kim
Kanımı içip kızardı közleriñg ay gül-‘izār (240/3)

⁴⁸Bkz. Harun Tolasa, *Ahmet Paşanın Şiir Dünyası*, Ankara, Akçağ, 2001, s.191.

Sevgilinin iki gözü iki gamzeyle bir olup âşığın katlini ister. Âşık bu iki kılıçtan canını kurtarmanın imkânsız olduğunu bilir:

İki közüñg ki gamzeñg birle katlim ister ay kâtil
Ni imkân cân aparmak beyle iki tığ arasıdın (519/4)

Nasıl şarap içenlere meze gerekiyorsa âşığın kanını içen gözlere de meze yine âşığın bağı olur:

Bağrım yidiler kanım içip közleriñg ay yâr
Dâyim çü kerek bâde içenlerge tenakkül (418/5)

Kan dökücü özelliği ile ilgili olarak göz, **harami** ve **ayyâr** olarak vasıflandırılır. Tasavvufi manada göz, insanda manayı öldürüp maddeye sevkeden bir semboldür. Madde haramdır. Çünkü saliki yoldan çevirip onu dünyaya sevkeder⁴⁹. Aşağıdaki beyitte kafir sevgilinin gözleri yoluyla âşığın dinine kast ettiğini görürüz. Beyit tasavvufî anlamda da yorumlanabilir:

Ay büt-i kâfir benim tek bir müselmân kaşdına
Ol harâmî közleriñg tek ikki cellâd olmasun (551/3)

Renk olarak göz *Cemilî Divanı*'nda siyahtır, başka bir renk kullanılmamıştır. Siyahlığı nedeniyle kâfirdir ve İslam ehlini küfre sevkettiği için afettir.

Gözün yukarıda saydığımız kan dökücü özelliklerinin yanında büyüleyicilik özelliği de mevcuttur. Sâhirdir, Sâmiri sihride üstattır. Gamze de gözün öğrencisidir ve ondan sihir öğrenerek üstad olur. Beyitte telmih sanatına başvurulmuştur:

Sâmirî sihride üstâd olsa her sâhir közüñg
Gamzesi şākirdin ol sehâr için üstâd ider (210/5)

Göz cadıdır, işi mekr, hile ve füsundur. Âşığın uykusunu haram eder. Sarhoş ve hastadır. Gözün sarhoş oluşu görüntüsü dolayısıyledir. Sarhoş göz şarabın verdiği coşkunlukla kavga çıkarıp arbede yapar:

İl bile ağâz kılsa 'arbede 'ayb itmeñgiz

⁴⁹Harun Tolasa, *a.g.e.*, s.195.

Kim içip mey neş'esi ol çeşm-i hammārımdadur (183/5)

Gözün 'bimar', hasta olarak vasıflandırılması ise baygın ve mahmur görünüş bakımındandır:

Közleri bīmār u mest olmuş anıñ kim dāyimā
Mey içip men dağı boldum esrük ü bīmār u zār (238/6)

Şekil olarak ise gözün benzetildiği unsurlar , nergis, ahu ve bademdir.

Yüzüñg bāğında hālīñg her taraf çeşmiñg bile gūyā
Hoten mülkinde gülşen üzre müşgin saçğan āhūdur (167/4)

Gamze; *Cemilî Divan*'nda diğer güzellik unsurları yanında az kullanılan unsurlardandır. Daha önce de belirttiğimiz gibi göz ve kirpiğin özelliklerini gösterir. Navek, ok, hadeng ve sinan olarak adlandırılır. Hançer gibidir. Kan dökücüdür. Cellattır, şehit eder. Fitnessi ve mekr ü âlı vardır. Afettir:

Çeşm-i hūn-rūziñg bile gamzeñg ki bolmış müttefik
Tökken il kanın ol ikki ittifākīdür henüz (242/4)

Fitnelü gamzeñg ki tīgilen kılur köksüm şikāf
Ni 'acebdür anğa bolmaq zār cismimdin gılāf (344/1)

Tīg-i gamzeñg köksümü çāk itdi çün ay kātīlim
Tīr-i müjgānıñg bile bārī yana ol çāki tik (369/5)

Gerçi hālka cān birür la'ī-i lebiñg ay kātīlim
Tīg-i gamzeñgdin veli bir laħza kan eksük dügöl (420/6)

Kirpik; Sevgilinin güzellik unsurlarından kirpik, şeklen oka ve peykana benzetilir. Hiçbir okun yarası kirpiklerin açtığı yaraya benzeyemez. Sevgilinin kaşıyla birlikte anılan kirpiğinin hayali, ok ve yaya benzer. Âşığın vücudu ise kurbandır. Burada yine kaşların birbirine olan yakınlığı dolayısıyla 'kurban' mazmununun kullanıldığı görülür:

Seniñ müjgān bile kaşınğ hayālī bu köñgöl içre
Anıñ tekdür ki bu qurbān ara oğ birle yā bolmış (298/2)

Kirpik, kaş ve gözün genellikle birlikte hareket ettiğini söylemiştik. Aşağıdaki beyitte şair sevgiliye seslenerek gözlerinin, kirpiklerinden oluşturduğu orduyla âşığın can ve gönlüne saldırdığını söyleyerek yine göz ve kirpigin kan dökücü özelliğini öne çıkarıp bir savaş sahnesi canlandırır:

Ay şūh k̄atil k̄özlerinġ müjġānları şaf şaf olup
Veh veh yanġa cān u k̄önġül kaşdın kılıp çekdi sipeh (583/4)

Divanda kirpikler âşığı yaralamak için ok ve peykanın yanında diken, kamış, neşter gibi sivri cisimlere benzetilir. Aşağıdaki beyitlerin ilkinde âşık kirpiğinden iğne, göz damarlarından iplik yaparak sevgiliye verir ve ondan bununla yakasının yırtığını, dikmesini ister. Amaç sevgilinin tenini kimsenin görmemesini sağlamaktır. İkinci beyitte ise klâsik kirpik mazmununun dışında bir hayalle sevgili başını yıkayıp saçını tarasın diye âşık kirpiğini tarak, gözyaşını su ve gözünü hamam yaptığını söyler. Böylece sevgiliyi gözbebeği içine alıp gözbebeği yaparak kimsenin onu görmemesini sağlar:

Kirpügümdin iġne kıl k̄öz regleridin tār idip
Tik yaġanġ çākin teninġ il k̄özidin bolsun nihān (495/3)

Kirpügümni şāne eşkim su k̄özümni ġalvet ivi
Kılmışam ger ol perī başın yuyup saçın tarar (239/3)

Yüz; Sevgilinin divanlarda en çok bahsedilen güzellik unsurlarındandır. **Ârız, ruhsâr, rûy, ruh, çehre, yanak** gibi adlarla da anılır. *Cemilî Divanı*'nda yüzün en çok sıcaklık ve ışık saçmasıyla ilgili hayallerin varlığı görülür. Bu nedenle yüz, ışık veren pek çok şeye benzetilir. Güneş, ay, yıldız, nur, sabah, gündüz, mum, çerağ şairin sevgilinin yüzünü tasvir ederken kullandığı klâsik benzetmelerdir. Bu hayallerde çoğunlukla şair mübalağa, tezat ve leff ü neşr sanatlarına başvurarak sevgilinin yüzünün ne kadar aydınlık olduğunu anlatır. Yüzün parlaklığıyla ilgili olarak ayna ve su ile ilgili hayaller de kurulmuştur.

Yüz, genellikle sevgilinin saçıyla birlikte ele alınarak tezatlı olarak kullanılır. Saç ne kadar siyahsa yüz de o kadar beyazdır ve nur saçmaktadır. Yıldızlar ve felek sevgilinin yüzünü görüp hayran bir şekilde semada dolaşırlar. Âşığın da bu nedenle başıboş dolaşmasına şaşılmaz:

Niçük kim çarġ ara yüzünġ kimi mihr-i münevver yok
ġam-ı zülfünġ kimi devrān ara bolmaz şeb-i yeldā (31/3)

Men-i ser-geşte vâlih bolsam ol ayğa 'aceb yokdur
Ki bolmuş encüm ü eflāk anıng yüzün körüp hayrān (563/7)

Sevgilinin yüzü saç ejderhasının beklediği bir hazinedir. Sevgilinin yüzü görülünce cennet arzulanmaz. Gülbahçesine, güle, gül yaprağına, bağa, laleye, yasemine, semene benzer. Gül renklidir. Saç gibi etrafa anber kokusu saçar. Bütün bu benzetmelerde yüzün en çok renk benzerliğinden yararlanır.

Sevgilinin yüzünü görenler dinini, gönlünü, evini terkedip kalles olur. Âşık yüzün hasretinden uyuyamaz, gözleri 'kevkeb-i seyyâre' olur. O kadar parlaktır ki âşığın yüzü yanıp kül olur. Âşığın nazargâhıdır, gözünü yüzden alamaz. Aklını, sabrını, canını ve gönlünü götürür. Âşık yüzü görünce iradesini yitirir, can vermek ister. Hatta ona secde eder. Aşağıdaki beyitte meyhaneciye seslenen âşık boyunu eğri görünce yere eğildiğini sanmamasını, o put gibi sevgilinin yüzüne secde ettiğini söyler:

Secde kıldım körgeç ol büt yüzini ay pîr-i deyr
Yir öpiüp sağınmagil kim eyledim kıddimni ham (439/6)

Ka'be, Mushaf, Şems suresi, Rahman suresi gibi dinî unsurlar da şairin sevgilinin yüzünü betimlemede başvurduğu unsurlardandır. Âşık sevgilinin yüzünü gördüğünden beri Rahman suresini düşünür. Yüz Mushaftır, hatta tefsirdir ve yüzdeki ben ve ayva tüyleri o tefsirin nokta ve i'rabıdır. Şair yüzü övmeye o kadar mübalağaya varır ki Ka'be'nin bile sevgilinin yüzünün bayramına kurban olacağını söyler:

Yolunğğa fidā kıldı Cemîli dil ü cānın
Çün Ka'be yüzünğ 'ıydına kurbāne kelipdür (215/7)

Yüz, ateşlidir, ateş saçmaktadır. Âşık bu sıcaklık yüzünden sararıp solmaktadır. Sevgili bu ateş nedeniyle mum, âşık da ateşine yanan pervanedir. Âşığın vücudu yüzün parlaklığından yanıp kül olmuştur. Âşık o yüze bakmaktan çok incinmiştir, ancak yine de gözlerini oradan alamaz. Sevgiliye seslenen âşık, ateşli yanağına peçe takmadan evden çıkmamasını salık verir. Zira başkalarının da yanmasını istememektedir:

Köymesün il körmeyip yüzünğni ivdin çıkmagil
Âteşin ruhsārına tâ perde hāyil kılmadın (537/3)

Şair, sevgilinin yüzünü tasvirde minyatür sanatından da yararlanarak onun yüzünün kâğıttaki resimlere benzediğini yani çok güzel olduğunu ve görenlerin hayretten parmaklarının ağızlarının içinde kalacağını belirtir:

Körüp her kim yüzünġ kâğıddaki şüret kimi anınġ
Kalışa ni 'aceb hayretdin aġzı içre barmaġı (669/4)

Sevgilisine seslenen âşık, Yusuf ve Züleyha'nın çocuklarının bile onun kadar güzel olamayacağını söyleyerek mübalaġaya kaçar:

Ger ata Yūsuf bolup olsa Züleyhā hem ana
Bolmaya gerdün ara ay meh seniġ tek bir oġul (416/6)

Sevgilinin yüzü bir başka beyitte ise Çin nakşına benzetilir:

'Arızınġ Çin nakşı zülfünġ müşġ ġālınġ ġüiyā
Hind ilidür Çin' ġa kildi müşk anġa sevdāy irür (151/5)

Âşığın gece gündüz meyhaneyi makam tutmasının sebebi de yüzdür. Çünkü saki olan sevgilinin yüzünün aksi kadehteki şaraba düşmüştür:

Zülf ü yüzünġ 'aksi meyde bolmasa ay muġ-beçe
Kiçe kündüz mey içip deyr içre kılmadım maġām (453/2)

Ben; genellikle şekil ve renk bakımından ele alınır. Beyitlerde tek başına yer aldığı pek görülmez, diġer unsurlarla birlikte kullanılır. En çok daneye benzetildiġi görülür. Bu ilişki saçın tuzaaġa, gönlün de kuşa benzetilmesiyle kurulur. Sevgili dane olan benini koyacak, gönül bülbülü de onu almak bahanesiyle o gülün yüzünü öpebilecektir:

Dāne-i ġālınġni koy almakka köġlüm bülbülin
Bu bahāne birle tā kim öpkey ol yüzünġ gülün (536/1)

Ben konusunda diġer bir benzetme unsuru olarak nokta kullanılır. Yüz Mushaf olunca ben ve ayva tüyü bu Mushaf'ın üzerindeki noktaldır:

Müşkili āsāndur ol yüz Muşhafı tefsiriniġ
Üstide çün ġāl ü ġattınġ nokta vü i'rābıdır (165/3)

Ben, siyahlığı nedeniyle Hintliye teşbih edilir. Bu benzetmelerde Hintlilerin ateşe tapmaları, siyah oldukları için su ile ilişkileri gibi özellikler yer alır. Hintli, yani ben ya cennette kevser suyunu vatan edinir, yani hayat veren dudağın üzerinde yer alır, ya da

terli yüzün üstünde olduğu için sulara gark olur. İkinci beyitte ise Hintlilerin ateşe tapmaları ile ilgili bir hayal kurulmuştur:

Yüzünğde 'anberin hâlinğ mü ter altında kalmışdur
Kirip yā gülşen içre su ara gark oldı mu hindü (565/6)

Şem'-i ruhuñgda müşğın hâlinğ mü ay semen-bū
Yoħsa kim otğa düşmiş âteş-perest hindü (569/1)

Ben, siyahlığı nedeniyle Bilal-i Habeşî'ye de benzetilir. Bu kez dudağın değil kaşın üstündeki ben, Kabe'nin üstünde Kur'an okuyan Bilal olarak tasavvur edilir:

Kaşınğ üstinde hâl āvāzesin işitdim ay mehveş
Bu Ka'be tākımınğ üstinde ol gūyā Bilāl olmuş (295/3)

Bir beyitte dudakların üzerindeki ben şekere hücum eden sineklere, bir beyitte lale bahçesi içindeki kargaya, bir başka beyitte ise lalenin içindeki yaraya benzetilir. Bunlardaki benzetme yönü yine siyahlıktır. Ayrıca bazı beyitlerde ben, müşk ve anber kokulu olarak yer alır.

Benle ilgili son olarak çok fazla kullanılmayan 'âhû' ve 'gūy' hayallerinin *Cemilî Divan*'nda kullanıldığını söyleyebiliriz. Gül bahçesine benzeyen yüzdeki ben, gözle birlikte Hoten ülkesinde gül bahçesine müşk saçan ahudur veya bir top olmuştur ve sevgilinin güzelliğinin gül bahçesinde saçıyla çevgan oynamaktadır:

Yüzünğ bağında hâlinğ her taraf çeşminğ bile gūyā
Hoten mülkinde gülşen üzre müşğın saçğan āhūdur (167/4)

'Anberin hâli anınğ bir gūy olupdur gūyiyā
Hūsni meydānı ara kim zülfi çevgānındadır (140/4)

Hat; çoğunlukla yanak, dudak, saç, ben gibi diğer güzellik unsurlarıyla birlikte kullanılır. Yanak, dudak ve çene kenarında bulunur. Yüzün gül bahçesine veya cennete benzetilmesiyle ayvatüyü de burada bulunan *sebze* yani yeşillik olarak hayal edilir. Divanda hattın en çok benzetildiği diğer bir unsur ise Hızır'dır. Hızır'ın ayvatüyelerine benzetilmesindeki münasebet, dudağın Ab-ı Hayat'a teşbihi ve hattın da dudak çevresini sarmasıdır. Böylece ayvatüyeri Âb-ı Hayat'ı içinde bulunduran zulmet ya da onu bulmaya çalışan Hızır'dır. Cemilî bu konuda hat ve dudağı anlatan *Hızır u Mesih*'-redifli, yedi beyitlik bir gazel yazmıştır. Bu gazelde genellikle Hızır ve İsa'ya telmihte

bulunularak Ab-1 Hayat'tan, zulmetten, Mesih'ten bahsedilir. Gazelin ilk üç beyti aşağıdadır:

Ḥattı u la'liṅdin ki bulmuşdur nişān Ḥızr u Mesih
Yirde kökde utanup oldı nihān Ḥızr u Mesih

Biri zulmetde nihān boldı biri kün şem'ide
Ḥattı u la'liṅdin ki bulmuşdur nişān Ḥızr u Mesih

Ḥattıṅ ol la'1 üzre la'liṅ yüzde yetdiler
Āb-1 hayvān u küneşğa nā-gehān Ḥızr u Mesih (106/1-3)

Ayvatüleri *Cemilî Divanı*'nda klâsik anlayışta fazla kullanılmayan karınca ordusuna benzetilir. Dudağın kenarındaki anber kokulu ayvatüyü bir beyitte şekerle hücum eden karınca ordusu olarak düşünülürken bir başka beyitte virane gönlü vatan edinmiş karınca ordusuna teşbih edilir:

Mür haylıdur çıkıpdur şeker üzre güyiyā
'Anberin ḥattı ki bar anıṅ leb-i ḥandānıda (633/6)

Ni 'aceb ḥattın hayāli düşse virān köṅlüme
Mür haylı eylemiş dāyim vatan virān ara (4/2)

Ayvatüyü-tuti ilişkisi de sıkça başvurulan hayallerdendir. Sevgilinin yüzündeki ayvatüleri gülbahçesindeki papağana benzetilir. Burada papağan-ayna ilişkisi de yer alır. Aşağıdaki beyitte gül yüzlü sevgilinin yüzündeki ayvatüleri gül bahçesindeki papağan olarak tasavvur edilmiştir. 'Zer-nigar'-papağan-hat kelimeleri ayna mazmununu çağırıştır:

Gülşen içre tūidür mü ay perīveş yā seniṅ
Gül yüzüṅ üstine çıkkan ḥattı-1 zengāriṅ mudur (155/4)

Bazı beyitlerde ise hat, göztaşı-zengâra teşbih edilir. Ezel nakkaşı yani Allah, dudak ve ayvatüyünü nakşettiğinde dudak için la'l taşı, ayvatüyü için ise göztaşı karıştırmıştır:

Nakş kılıḡanda leb ü ḥattıṅnı nakkâş-1 ezel
Güyiyā kim anlarıṅ-çün la'1 ü zengār itdi ḥal (404/1)

Ayvatüyü, bitki, ot (giyah) ve Hoten müşküdür. Şair sevgiliye yüzünün üzerindeki hat mı yoksa kâtibin Hoten müşküyle yazdığı yazı mı olduğunu sorar:

Yüzünğ üze hattıñg mu seniñg yoħsa gül üzre
Hall eyleyüben yazdı Ğoten müşgini kâtib (68/3)

Reyhan ve gubara da benzetilen ayvatüyü, bu ikisinin aynı zamanda bir yazı çeşidi olmasından da yararlanılarak iham ve iham-ı tenasüp sanatları yapılarak kullanılır:

Ança yaş akıtdım ol hatt-ı Ğubâr'ı yâd idip
Ay Cemîli türelendi közlerim dutdı Ğubâr (239/9)

Yüzün 'devr-i kamer' olarak tasavvur edilmesi nedeniyle ayvatüleri fitne olarak telakki edilir. Burada ayın etrafındaki şekillere de fitne denildiğini hatırlamak gerekir:

Yüzünğde her taraf hattıñg mu zâhir eylediñg ay meh
Kamer devrinde yoħsa fitnelerdür âşkâr olmış (273/3)

Ayvatüyü, güzellik safhasında yazı yazıldığında takdir kaleminin ucundan düşen mürekkeptir. Ateşe düşen anberin çıkardığı duman, Kudret kâtibinin gecenin karanlığından çektiği çizgi ve Hind ülkesinin Rum ülkesine gönderdiği ordudur. Sevgilinin yüzü Rum ülkesi, yüzündeki ayvatüleri ise siyahlıklarından dolayı bu ülkeye Hind'in gönderdiği ordu olarak telakki edilir. Benin üzerindeki ayvatüleri Rum ülkesi içinde Hint şahına asker olmak için toplanmış olarak düşünülür:

Şafha-i Ğüsnünğde Ğâlinğdür mü Ğat yazğan zamân
Ğârme-i takdır ucından yoħsa kim düşdi midâd (126/3)

Küneş yüzine ol ay Ğat sevâdından rakam çekmiş
Niçük kim Hind ili Rüm üstine Ğayl u Ğaşem çekmiş (278/1)

Ayvatüleri yüz için zinetir ancak yine de yüz kadar güzel değildir. Hatta yüzde hattın peyda olmasıyla güzellik kaybolacaktır. Ayvatüleri afet ve beladır, nasıl ki güneş tutulması âlemde afete neden olursa hattın belirmesi de âşıkları helak eder:

Anıñg ay yüzine yetdi mu'anber Ğattıdın zinet
Velikin bolmadı kün şem'i üzre şâmdın zîver (220/2)

Kılma nâz u 'işve imdi eyleyip fikr-i Ğalât
Kitdi Ğüsnünğ devri peydâ boldı çün yüzünğde Ğat (324/1)

Ayvattüyelerinden vazgeçilmez. Sevgilinin ayvattüyleleri olduktan sonra Hızır'ın Ab-ı Hayat'ı bile istenmez:

Nidermen 'İsi vü Hızır'nıñ dem ü suyn mañga çünkim
Lebiñg tek rûh-bağş olmış hatıñg tek cān-fezā bolmış (299/5)

Cemilî, divanında ayvattüyü ile ilgili hayallere sıkça yer vermiştir. 'Hızır u Mesih' redifli gazelinin yanında 'hat' redifli bir gazel daha yazmıştır. Bu gazelde de hattın klâsik özelliklerinden bahseden şair, farklı olarak sevgilinin yüzündeki ayvattüyelerinin dîvane âşıkları bağlamak için olduğunu söyler:

Dîvāne köñgüllerni bend itmek için güyā
Zencir-i mu'anberdür yüzünñde seniñg her hatt (325/5)

Ağız; sevgilinin ağzının gonca ile ilişkilendirilmesi goncanın açılmamış olmasına, dolayısıyla ağzın kapalı olmasına bağlıdır. Âşık sevgilinin ağzını gördükten sonra gül bahçesindeki gonca, gözüne peykan gibi görünür. Sevgilinin ağzının hayaliyle âşık gül bahçesine giremez. Güneşe benzeyen sevgiliye seslenen şair, goncanın gül bahçesinde görünmesine rağmen onun ağzının yüzünde zerrece görünmediğini söyler. Güneş-zerre ilişkisi de beyitte hatırlatılır ve güneşe benzeyen yüzde ağzın zerrece görünmediği belirtilir:

Ağzıñg u yüzünñi kördi tā seniñg ay meh-likā
Zerre vü kün şem'i ser-gerdān u hayrāndur sañga (43/6)

Ağız gizli bir sırdır. Sevgilinin ağzının sırrını 'hurdedanlar' bilmese şaşılmaz. Çünkü o gayb âleminden gelen bir sırdır. Gizlidir. 'Hurdedan'ların gözünden bile kaçan o ağzı öpmenin imkânı yoktur.

Bil ü ağzıñg hurde-bınler közidin pinhān bolur
Çoçmaq ü öpmek alarnı veh kaçan imkān bolur (148/1)

Ağız da diğer güzellik unsurları gibi zaman zaman harflerle tanımlanır. O kadar küçüktür ki mim harfinin başına benzer, kimse tarafından anlaşılamayan bir nokta-i mevhumdur. Küçüklüğü nedeniyle 'adem', yok olarak tanımlanır. Âşık, isteğinin sevgilinin ağzını bulmak olduğunu, ancak yoku bulmanın imkânı olmadığını söyler. O güneş gibi sevgilinin ağzı o kadar küçüktür ki vücut ikliminde bir zerrece görülmez. O mesih sevgilinin ağzı sözle ölüyü diriltir. Onun gibi kendi küçük sözü büyük birisi yoktur. Sevgili Cemilî'ye adını sormaz, çünkü adı ağzına sığmaz:

Adın aparıp ol perî şormadı bu Cemilî'ni
Şıgmas idi meger ki hiç adı anıñg dehānına (599/5)

Sevgilinin ağzı konusunda âşığın fikirleri kesin değildir. Ağzın yok olduğunu sanan âşık sevgilinin nüktesiyle bunun varlığına inanır. Ancak sevgili ağzını açtıktan sonra âşık yine bunun varlığından şüpheye düşer. Sevgilinin ağzını öpmeyi düşünmek hayal-i muhal, fikr-i muhaldir. Hatta varlığı dedikodudan -güft ü gû ve kıl ü kâl- ibarettir. Sevgilinin yüzünde ağzın varlığını keşfetmeye çalışan âşık, ince, küçük şeyleri bilen 'hurdedân' olur:

Ağzı remzin hurde-dānlar bilmese anıñg ne 'ayb
Zerreçe fehm eylemek yok hiç kime çün sırr-ı gayb (60/1)

Ağız 'hokka-i la'l' ve 'hokka' olarak da telakki edilir. Dudak yakut, ağız, la'lin konulduğu hokka, içindeki dişler de inci taneleridir:

Lebiñg yāķūt u ağızıñg hokka-i la'l
İçinde dişleriñg dūr-dāne bolmış (305/2)

Yukarıdaki örneklerden yola çıkarak, Cemilî'nin ağız ile ilgili hayalleri daha çok onun küçüklüğü üzerinde yoğunlaştırdığını ve ağız ile ilgili orijinal olabilecek, değişik bir hayal kullanmadığını söyleyebiliriz.

Dudak; *Cemilî Divanı*'nda üzerinde en çok durulan güzellik unsurlarındandır. Kırmızı renginden dolayı la'le benzetilir ve beyitlerde istiare ile la'l olarak da geçer. Dudağın *Cemilî Divanı*'nda en önemli özelliklerinden biri kırmızı olması nedeniyle 'âteşin' ateşli, olarak vasıflandırılmasıdır. Âşık, sevgilinin dudağını görünce gönlü ateşle dolar. Dudağın verdiği şevk, yani ateş âşığı ağlatır, gözlerinden kanlı yaş akar, gönlü kanla dolar. Bir gözü Ceyhun, bir gözü Şat olur.

Dudağın âşığı böyle ağlatıp, gönlünü kanla doldurmasının yanında iyileştirici özelliği de vardır. 'Can-bahş'tır, 'hayat-ı cavidan', ebedî hayattır. Âşık için sevgilinin dudakları Âb-ı Hayvan, Kevser, Zülal gibidir. Mesih gibi âşığa can ve ruh verir. Aşağıdaki iki beyitte hem yukarıda söylediğimiz özelliklerin toplandığını, hem de şairin söylemek istediklerini yalın, rahat ve samimane bir biçimde dile getirdiğini görürüz:

Öpsem anıñg la'lin uykuda ol uykudın meni
Âb-ı hayvān içmege ay Hızr bîdār eyleme (613/5)

La'l-i cān-bahşı ki her dem yüz ölügni tirtüzür

Ay Mesîh anıñ lebi yanında güftâr eyleme (613/6)

Daha pek çok beyitte dudağın İsa-Mesih, Âb-ı Hayat ve Kevsere teşbih edildiğini ve daha önce de 'hat' bahsinde belirttiğimiz gibi şairin 'Hızır u Mesîh' redifli bir gazel yazdığını, bu gazelde de hat ve la'lin özelliklerinden bahsederek dudağın can verici özelliklerini kullandığını belirtelim. (bkz. G. 106) Aşağıdaki beyitte şair samimane bir söyleyişle sakiye yani sevgiliye seslenerek meclis ehli nasıl şarap olan yerde su içmezse kendisi de sevgilinin dudağı varken Âb-ı Hayat içmeyeceğini söyler:

Sâkiyâ la'lin katında içmezem Âb-ı hayât
Çünkü içmez meclis ehli bāde olğan yirde āb (63/3)

Dudağın diğer önemli bir özelliği de şeker gibi tatlı olmasıdır. Âşık, hasta gönlünün devasını tabibe sorunca şerbet gibi olan dudağından başka ilacın olmadığını öğrenir. Sevgilinin dudağındaki bir gülüş âşığın hasta canına deva olur. Sevgili zulüm için âşığa bir söz söylediğinde âşık için bu söz şeker gibidir. Âşık sevgiliye dudağına canını feda ettiğini söyleyerek kendisine zulm etmesini yani tekrar konuşmasını ister.

Zulm için kim zâhir itdünğ ay şeker-güftâr lafz
La'line kıldım fidâ cānımmı kıl tekrār lafz (326/1)

Sevgilinin dudağı şaraba, kadehe, Cem'in kadehine benzer. Âşık şarap gibi olan dudakların üzerindeki uçuk mu yoksa parlak şarabın üzerindeki kabarcıklar mıdır bilemez (2997/5). Sevgili güzellerin sultanı olduğu için dudağı da Cem'in kadehidir. Dudağının şarabını içtiğinden beri âşığın gözü Kevser suyunu bile görmez.

Dudak la'l dışında diğer değerli taşlara da benzetilir. Mercan, inci, cevher, yakut dudağın değerini anlatmakta kullanılır. Dudaklar yakut, dişler inci tanesi olunca ağız da bunların konulduğu hokka-i la'l olur.

Gül, gül yaprağı, gonca kırmızılığı nedeniyle dudakla ilişkilendirilir. Şarap içen sevgilinin yüzü gül bahçesine benzer ve üzerindeki dudak mı yoksa gül yaprağı mı belli olmaz. Yine sevgilinin dudağındaki uçuk, gül yaprağı üzerindeki şeker parçasına benzer:

Rüşen olğan bādedin gülgün yüzünğniñ bağıdur
Leb müdür üstinde anıñ yoħsa gül yafrağıdır (164/1)

Can bağışlayıcı, hayat verici olarak tanımlanan dudaklar bir beyitte kan dökücü olarak da yer alır. Sevgilinin dudağı âşığın kanını dökmüştür. Dudağı sormasının şaşılacak bir şey olmadığını söyleyen âşık insanların kanlısını arayıp sorduğunu söyler. 'Kanlı' hayalini kullanan şair, sosyal hayattan bir örnek sunarak bir geleneğe de işaret etmiştir. 'Sormak' kelimesinin 'emmek' anlamı da beyitte ikinci anlam olarak kastedilerek iham sanatı yapılmıştır:

Tökdi çün kanım lebinğ şorsam 'aceb yok ay perî
Kim şorar dâyim kişi kanlusını kayda ger bar (238/2)

Boy (kad, kamet); sevgilinin boyunun en önemli özelliği uzun, düz ve ince olmasıdır. Bu özelliği nedeniyle uzun ve dik olan nesnelere benzetilir. Naz ile salına salına yürüyüşü de boyunun, rüzgarın etkisiyle sallanan ağaçlara benzetilmesine neden olur. Boyun münasebet kurulduğu unsurların başında servi gelir. 'Serv-kamet', 'serv-i hıraman', 'serv-i rana' 'serv-i naz', 'serv-âzâd', 'serv-i revan', 'serv-i reftar' gibi terkiplerle kullanılan servi, çoğu beyitlerde istiare yoluyla boy zikredilmeden onun yerine kullanılır ve pek çok beyitte sevgilinin adı olur.

Sevgilinin uzun ve ince boyuyla salınarak yürüyüşü ile rüzgârın etkisiyle hafif hafif sallanan servi arasında kurulan benzerlik sevgilinin 'serv-i revan', 'serv-i hıraman' ve 'serv-i reftar' şeklinde vasıflandırılmasına neden olur. Şair beyitlerde sevgilinin boyu için yukarıdaki terkipleri kullanır. 'Serv-i ra'na' da yine gül bahçesinde salınarak gezinen sevgilinin boyu için kullanılır. Servi uzunluğu nedeniyle yükseklerde 'serkeş' başıboş bir şekilde salınıp durur. Uzun boylu sevgili de başına buyruktur ve âşığa tepeden bakıp yüz vermez. Sevgilinin boyunun hasreti âşığı gölge gibi yerle bir eder:

Serv tek ser-keş kadınğ hecri cihân bāğı ara
Sāye tek kıldı meni yir birle yeksân 'ākıbet (91/6)

Kâmet kelimesi kıyamet kelimesiyle ilgili olması nedeniyle bazı beyitlerde birlikte kullanılır. O servi boylunun gezinip görünmesiyle âşıklar arasında çıkan kargaşa ve feryad u figan kıyamet gününe benzetilir. O servi boylu görüldüğünde halk arasında kıyamet kopar:

Eger kılsañg kıyām ay serv-kāmet
Kopar halk-ı cihân içre kıyāmet (88/1)

Şair, pek çok beyitte servinin rüzgârdan salınmasını da hüsn-i talil yoluyla sevgilinin nihâl boyuna selam vermesine bağlar:

Çemende tañg yilidin serv meyl itmiş dime anıñg
Bolupdur k̄āmeti ħam naħl-ı k̄addıñgga selām itkeç (96/3)

Boy ile şimşad, bîd (söğüt) ve sanavber arasında da uzunluk ve düzgünlük açısından bir ilişki vardır. Burada şair yine hüsn-i talil sanatına başvurur. Serv ile sanavber bağda sevgilinin ra'na boyunu görünce tan yelinin yardımıyla eğilip sevgiliye selam verirler:

Körgeli ra'nā k̄adıñg serv ü sanavber bāğ ara
Tañg yilidin ħam bolup her dem sañga eyler selām (490/3)

Cennette bulunan bir ağaç olan tuba da sevgilinin boyu için kullanılan benzetmelerdendir. Sevgilinin yüzü cennet gülüne, dudağı kevsere, boyu da tubaya benzer. Onun gibi peri suretli bir güzel daha yoktur:

K̄adin t̄übā lebiñg kevs̄er yüzün̄g cennet gülüstāni
Seniñg tek k̄ılmadı ħüsn içre peydā ħür-ı 'in şūret (83/4)

Boy, incelik ve tazelik açısından 'nihal', 'nahl' yani fidan olarak telakki edilir. Âşık sevgiliye seslenerek yeni yetişmekte olan boyuyla salınarak gezdiğinde âşıkların canını aldığını, ancak dudağıyla tatlı sözler söylediğinde can verdiğini belirtir.

Âşık sevgilinin ayvatüyünü ve boyunu hatırlayarak bağa girdiğinde servi gözüne ok, sebze de hançer gibi görünür:

Ĥattıñg u k̄addıñgni yād idip ki kirdim bāğ ara
Sebzesi ħançer bolup közümge servidür ħadeng (368/4)

Boy, uzun ve ince olması nedeniyle elif harfine benzer. Sevgilinin boyu, dal harfinin içindeki elif gibi uzun ve incedir. Bu hayalde saçlar kıvrımlı olması nedeniyle dal ve lâm harfleridir. Bir başka beyitte ise sevgili âşığın göğsüne saçı ve boyunun şekli gibi eğri ve doğru na'l ve elifler keserek yaralar açar. Burada da yine leff ü neşr sanatıyla sevgilinin boyu doğru bir şekilde uzanan elife benzetilir:

Zülfiyle k̄adı şekli kimi na'l u elifler
T̄āñile kevs̄er közümge yāñ cemi v̄il de ħıñı (575/5)

Anıñ kim k̄ametiniñgilvesini bāğ ara kördüm
Didim t̄āvūs-ı ra'nādur bu yā kebk-i deri bolmış (307/4)

Diş; *Cemilî Divanı*'nda diğerk gūzellik unsurlarına nispeten çok daha az yer alan dişin en önemli özelliğı inciye benzetilmesidir. Âşık sevgilinin inci gibi dişlerinden ayrıldığında gözünden derya gibi yaşlar akıtır. Sevgilinin ağzı hokka, dudağı yakut dişleri ise hokkanın içindeki incidir. Âşık dalgıçların dürr-i şehvarı bulduklarındaki mutlulukları gibi sevgilinin dişini anıp mutlu olur. Şairin sevgiliyi vafeden nazım gevherini işiten her kişi onun her bir lafzına gözünden dürr-i meknunlar feda eyler:

Dişiniñ vaşfıda her kim ki işitse gevher-i nazmım
Anıñ her lafzına közdin fidā eyler dür-i meknūn (497/6)

Dudakların içine dizilen dişler gül bahçesinde goncanın üzerine düşen jalelere benzer.

Lebleriniñ içre düzülgen dişleriniñ ay yüzi gül
Güyiyā gülşende gonca içre düşken jāledür (221/3)

Bel; inceliğı nedeniyle hayallere konu olur. Ağız gibi o da 'hayal', 'hayal-i muhal', 'ince hayal', 'ince', 'yok', 'hurde', 'adem' ve 'kîl ü kâl' olarak vafedilir. Sevgilinin beline sarılmayı ya da ağzını öpmeyi düşünen, hayal-i muhal eyler. Çünkü sevgilinin beli 'yok' denecek kadar incedir. Sevgilinin ağzıyla belini hayal eden âşık nükte ve inceliğı anlayan 'hurdedan' olur. Gönlünde sevgilinin beli ve ağzından başka hayali olmayan âşığın vücudu da yok 'adem' olur:

Ni 'acebdür hurde-dān bolsam idip ince hayāl
Nā-tüvān köñglümde kim ağzınıñla biliniñ fikri bar (239/4)

Belin, inceliğı nedeniyle mevcudiyeti dedikodudan ibarettir. Kimse tarafından varlığı bilinmez. Âşık sevgilinin ağzı ve belinden söz edip dedikodu yapınca kendi vücudu da yok olur:

Ağzınıñ u biliniñ hayāli bir ança kāl u kîl
Eyledim veh kim 'adem boldı vücūdum anıñlagil (409/1)

2.2.4 Rakîb

Rakîb,⁵⁰ Divan edebiyatının önemli şahıslarından biridir. Divanlarda rakîble ilgili pek çok beyit yer alır. Sevgili ve âşıktan sonra gelir. Ancak şahsiyeti müstakil olarak işlenmez. Sadece âşığın açısından görünür. Yani onun hakkında söylenenler âşığa göre söylenmiş olur. Âşığın onu ele alışını ise daima menfi yöndedir.

Cemilî Divanı'nda da rakîble ilgili teşbihler önemli bir yer tutar. Şair sık sık rakîbe sataşır, ona çeşitli sıfatlar yakıştırır.

---

⁵⁰ XVI. asra kadar sevgilinin bekçisi, gözü ve muhafızı; âşığın da engeli anlamında değerlendirilen rakîb, kelimenin 'rekabet' masdarından türediği zannı ile, gerekse aynı sevgiliye talib olan diğer âşık tipini adlandırma ihtiyacından kaynaklanmış olmalı ki zamanla bir anlam kaymasına uğramıştır. Rakip, en kısa ifade ile "Maksada ulaşmaya engel oluşturan herkeştir. Bir semtte âşık ile maşukun görüşüp konuşmasını engelleyen dedikoducu bir komşu, sevgiliye âşığını yaklaştırmayan bir kabadayı yahut şahsın mevkiye yükselmesini çekemeyerek ilgililerle görüşmesini engelleyen kötü niyetli bir diğer şahsı da bu bağlamda değerlendirmek mümkündür. Ahmet Atilla Şentürk, *Klasik Osmanlı Edebiyatı Tiplerinden Rakîbe Dair*, İstanbul, Enderun, 1995, s.11"

Rakip, sevgiliyle âşık arasında fesatlık yapan, sevgilinin bekçisi ve gözeticisidir. Engeldir, zararlı, zalim ve kötüdür. Ancak sevgili âşık gibi düşünmez. Sevgili âşığa hüsn ü kabul gösterir, iltifat eder ve ona inanır. Âşık bu duruma üzülür. Divanlarda beyitlerin dörtte üçü, bu hal dolayısıyla âşıkın feryatlarını, yanıp yakılmalarını, teessüflerini ve ümitsizce, fakat usaca ikazlarını, rakibe karşı yönelmiş hakaretlerini taşır. İsa Kayaalp, *Sultan Ahmed Divanının Tahlihi*, İstanbul, Kİtabevi, 1999, s.187

Rakibin en önemli özelliği, sevgilinin ilgisine mazhar olmak ve onun yakınında bulunmaktır. Sevgiliyi ifsad eder, âşığa karşı takındığı tavırlarda etkili olur. Âşığı sevgilinin mahallesine yaklaştırmaz. Karakter ve davranış bakımından sevgiliye benzer; yokluğunda sevgiliyi aramaz, bu bakımdan sevgilinin varisi gibidir. Âşık sevgiliye ulaşabilmek için onun eziyetlerine katlanır. Harun Tolasa, *a.g.e.*, s. 393

Rakip, âşığın sevgiliden sonra, hatta onun derecesinde fikrini işgal etme kudretine sahiptir. En korkunç taraflarından biri, âşığa içinde bulunduğu hal dolayısıyla gülmesidir. Âşığın her zaman ona kini vardır. Mehmet Çavuşoğlu, *Dîvanlar Arasında*, Ankara, Umran, 1981, s.57.

Rakip sevgili ile bir arada bulunur, sohbet eder, meclis kurup şarap içer. Âşık sevgiliye gammazlar, yakın olduğu halde kendisini ayrılık acısı çekişmiş gibi gösterir, âşığın karşısına geçip güler, sevgilinin kapısından sürüp kovar, kuyuna gelmeye mani olarak onu zar zar inletir. Âşık ney gibi incelp feryat ettiği, bale büküldüğü halde onu sevgilinin meclisine iletmez. Harun Tolasa, *a.g.e.*, s. 394.

Sevgili rakîbin âşık hakkındaki sözlerine inanmakta, bu da âşığı üzmektedir:

Ay dirîgâ yâr işitkeç i'timâd itmiş anğa
Ay Cemîlî her ni töhmet kim sanğa kılmış rakîb (45/7)

Sevgilinin iltifat ettiği her kişi âşık için bir rakîbtir:

Her kime sen yâr olup bes kim kılursın iltifât
Ni 'aceb disem eger 'âlem maŋga bolmış rakîb (46/2)

Âşık, cevr ü cefa çekmeye razıdır, ancak sevgilinin rakîbe yakınlığına dayanmak zordur. Beyitte 'rakîb' ve 'karîb' kelimeleriyle kalb sanatı yapılmıştır:

Hecride cevr ü cefâsın çekmegüm âsân velî
Müşkilim bu kim habîbimğa karîb olmuş rakîb (47/5)

Rakîb her ne kadar sevgilinin yakınında ve iltifatına mazhar olmuşsa da rızkı Allah 'vaslı' ise sevgili verir. Bu nedenle rakîbe minnet etmeye gerek yoktur:

Rızkı çün Hâlik birür her dün cevirin yudmagil
Vaşlı çün yârın birür çekme rakîbiŋ minnetin (531/3)

Âşığın rakîbe olan tüm öfke ve nefretine karşılık rakîb de âşığın düşmanıdır ve sevgilinin güzelliğinin zekâtından âşığı men eder:

Rakîbiŋ men' ider hüsniŋ zekâtiŋdın Cemîlî'ni
'Adü bolğan kimi itniŋ gedâ birle kapuŋda veh (582/7)

Sevgiliyle rakîbin birlikte geçtiğini gören âşık, kendisini ömrü gamla geçmiş bir kişiye benzetir:

Rakîbiŋ keçmegin kim kördüm ol mehveş şanem birle
Bolupman bir kişi tek kim keçipdür 'ömri gam birle (625/1)

Rakîb âşığa ayrılık acısından da beter azap verir. Âşık zaten yeterince ayrılık acısı çektiği için bir de rakîble uğraşmak istemez :

Bes maŋga hicrân otısın hem-dem olma ay rakîb
Sen maŋga hicrân otıdın bed-ter olduŋ çün 'azâb (52/7)

Âşıkla alay eder ve onu ayıplar. Sevgili ise acımasızdır. Bu nedenle âşık sevgilinin mahallesine varmayı istemez:

Yā seniñ tünd olmağınğdın yā rakıbiñg ta'ıdın
Eylemes her dem Cemili küyünge barmaq heves (259/7)

Âşığa düşmandır, ancak rakıbe bu cesareti veren de sevgilidir:

Ni 'aceb haşmınğ rakib olsa Cemili ol peri
Eyledi dāyim gedālarınğ 'adūsı itlerin (528/7)

İte benzer. Çünkü sevgilinin kapısından ayrılmaz, eşiğinde bekler ve o nereye giderse gider :

Cismimi yār itleri zaħm itdiler çün dişleyip
Ol yaralardın tenimde kanım aqđı durmayıp (64/1)

Ni 'aceb cismimdın oqın diş bile çekse rakib
Kim çeker sāyil 'aşāsın dāyimā it dişleyip (64/2)

Âşık kendisini de rakib gibi ite benzetir. Rakib sevgilinin mahallesinden âşığı kovmuştur, ancak sevgilinin bir itin eksildiğinden haberi bile olmaz:

Küyidin anıñg sürdi rakibi meni veh kim
Bolmuş dimez ol işikidin bir iti gāyib (68/5)

Her ne kadar ağyar, kendisini sevgilinin kapısından taş atıp kovsa da âşık orayı terketmemekte kararlıdır:

Āstānı terkin itmen hergiz ol yārınğ mañga
Ay Cemili niçe it tek daş urarlar kovlayıp (64/9)

Sevgilinin eşiğinden it gibi içeri süzülmeğe isteyen âşığı, rakib taş atarak vurup çıkarır:

Küy-i divārına kirdim raħnelerdin it kimi
Veh çıkardılar meni andın yana daşlar urup (56/7)

Sevgilinin uğruna rakible hem-dem olmayı bile göze alan âşık buna kudreti olmayınca sevgiliyle birlikte olabilmek için o itlerin ayağının toprağı olmayı ister:

İtlerinġ hem-demliğine kudretim yok kâşki
Bolsam ol itler ayaklarına yapışkan türâb (71/4)

Aşağıdaki beyitlerde âşığın sürekli olarak sevgilinin mahallesinden rakîb tarafından kovulması, taşlanması, buna karşılık arsız bir şekilde, bıkmadan tekrar oraya dönme arzusu görülmektedir. Âşık bu durumdan dolayı kendisinin ne kadar arsız olduğunu da kabul eder:

İşikiñde it kimi baş koymağı terk itmedi
Âstâminġdın Cemîlini niçe kim sürdiler (209/9)

Niçe kim yâr işikiñdin sürdi yüz döndürmediñ
Ay Cemîli it kimi hiç yokmış 'ârıñ seniñ (403/9)

Meni küyünġ ara körüp niçe kim daş urup kavdınġ
Yana keldim işikiñ daşına it kimi yastandım (457/2)

İşikin yasatıp andın yüzüm döndürmedim hergiz
Meni it dip işikidin niçe kim ol perî sürdi (658/2)

Meni sürse işikidin yana kilsem ni ayb olgay
Menim it kimi bi-'âr olduğumnu [yâr] bilmes mi (686/2)

Yüzü karadır. Utanç verici bir durumu anlatmak için kullanılan 'yüzü kara' sözü rakîb için de kullanılan vasıflardandır. Rakîbe seslenen âşık, kendisinin dünyasını kararttığı için gönül ateşinin de onun yüzünü karartarak rezil etmesini diler:

Rakîbâ rûzgârımnı ġara kim eylediñ dâyim
Seni rûsvâ ġılır dūd-ı dilim yüzünġ ġara idip (59/4)

Âşık sevgiliye kavuşamadığı için aşk acısıyla öyle âh etmektedir ki bu ateşli âhın dumanı rakîbin yüzünün kararmasına neden olmuştur. Âşık bu nedenle rakîbi uyararak âh etmesine neden olduğu için kendisinin yakınlarından geçmemesini ister:

Eylemiş âhım otı dūdı ġara yüzünġni çünkim
Ay rakîb ötrne kelip sen dağı bu reh-güzerimdin (503/4)

Dūd-ı âhım çıkmağa çün bā'ış olduñ ay rakîb

Ni 'aceb bahtım kimi bolsa yüzünğ andın siyāh (584/6)

Katli vacibtir. Divanda geleneksel söylemle sevgiliyle âşığın arasında engel oluşturduğu için rakîbe lanet, beddua edilir. Nasıl ki köpek kuduz olduğunda ölmekten başka ilacı yoksa, divane, kudurmuş rakîbin de katli vaciptir:

Vācibü'l-kaṭl oldı dīvāne rakîbinğ ay perī
İt kuduz bolsa aṅğa ölmekdin özge yoḡ 'ilāc (100/6)

Kuduz bir köpek gibidir. Ondan kaçılması gerekir:

Kaçmağum ser-ḥoş rakîbimdin ta'accüb kılmaṅız
Kim bir itdin dāyim il kaçmış kim ol bolmuş kuduz (247/3)

Dev suretlidir. Zulmü, sevgilinin yaptığıının yanında hiç kalır:

Ay rakîb-i dīv-siret zulmünği bes eyle sen
Çünkü kılmaḡa maṅga cevr ol perī-ruḡsār bes (258/3)

Kargaya benzer. Âşık ise bülbül gibidir. Nasıl ikisi bir kafeste bulunamaz ise âşığın evine gelmek isteyen yüzü kara rakîbi âşık istemez:

Ol rakîb-i rû-siyeh külbermaḡa kirmekni heves
Kıldı lîkin bolmamış zāğ ile bülbül hem-kaḡes (260/1)

Hâr-ı muḡeylândır. Âşığa göre rakîb, deve dikenine benzer :

Bolmagil āzürde körsenğ yār-ile āgyārını
Ay Cemilî çün bolur ḡülşende ḡül ḡārı bile (617/7)

Rakîbidin ni ḡam küyide anıṅ kim kaḡbül itmiş
Ḥarîm-i Ka'be kaḡd itken kişi ḡâr-ı muḡeylānı (683/6)

2.2.5. Zâhid-şeyh-vâiz-nâsîh-rind

Zâhid-şeyh-vâiz-nâsîh-rind tipleri Klâsik edebiyat konuları arasında önemli bir yer tutar. Özellikle zâhidin temsil ettiği kaba sofı ve rind arasındaki çekişme uzun uzadıya yer

alır⁵¹. Bu bölümde zâhidin temsil ettiği kaba sofu tipine karşılık şairin temsil ettiği rind tipinin özellikleri *Cemilî Divanı*'ndan örnek beyitlerle anlatılmaya çalışılmıştır.

Riyâkârdır. Zâhidin en önemli özelliklerinden biri riyakâr olması 'riyâyî zühd'dür. Zâhid dinin en büyük kötülük saydığı 'riyâ' ile kirlenmiştir. Bu yüzden 'zühd ü takvâ'nın ona bir faydası yoktur. Ömrünü zühd ve riyâ ile telef etmektedir:

'İşk ile 'ömrünğ telef kıldınğ dime kim zâhidâ
Kılmadım yüz şükr anı zühd-i riyâ birle telef (349/6)

Zerğ ile ay şeyh 'âlemğa pesend olmağ ni sūd

⁵¹Bu konuda daha geniş bilgi zâhid hakkında bir kitap yazmış olan Ahmet Atillâ Şentürk'te şöyle anlatılır: "Osmanlı edebiyatında kendine has çizgilerle tasvir edilen tiplerin her biri ayrı bir hayat görüşünü temsil ederler. Rindlik ve âriflik vasıflarını taşıyan âşık tipini kendine mâleden şair, sevgili yolunda kendine engel teşkil edenleri "Rakîb", yahut daha geniş bir çerçevede "agyâr", dünya malına fazla düşkünleri "hâce", sahte âşıkları "müdde'i" v.b. tiplerleriyle tenkit ve hicvettiği gibi; zahirde dindar geçinip kendisini her fırsatta tenkit eden, arda arkası gelmez vaaz ve nasihatlarla bunaltan, halkı aleyhine kışkırtarak rahatını kaçıran, ancak fırsatını bulunca kendi de nefesine uymayı ihmâl etmeyen, gösteriş ve menfaatleri için dindar geçinen, riyakâr, aşk ve şevkten nasibi olmayan sözde dindarları da daha çok "zâhid" ve "sûfî" adı altında hedef alır. Kendini dinî vecibelerden âzade sayan ve meyhaneyi mesken tutan rint tipinin temsilcisi görünen şairler, kendilerini her fırsatta rahatsız edip küfürle itham eden sahtekâr sofulara sürekli sataşmayı âdet haline getirmişlerdir. Dinî ve debî bilgi ve kültürden de mahrum bulunan sofu yahut zâhid ile onları kızdıracak bir üslupla sürekli cedelleşir, öntüne safça atılacağı kozlar koyarak onu gülünç duruma düşürmeye çalışır. Zâhid [koyu sofu] kıyafeti, davranışları, çevresine savurduğu tehditleri ile rintler tarafından hemen hiçbir zaman hoş görülmez. Şairler onu bu haliyle dinen en büyük günah kabul edilen 'riyâ' kirine bulaşmış olmakla kınarlar. Zâhidler ibadetlerinde samimim olsalar bile akıllarını rehber edindikleri için bu yola giremezler. Kıldıkları her rekât namaz için kendilerine cennette verilecek bahçeyi yahut çektikleri her tespih tanesi için yiyecekleri bir cennet üzümlüğünü düşünürler. Her ibadetleri menfaatleri içindir. Zâhidin aksine rind, dinî vecibelerini yerine getirmeyen, getirse de bunu asla dışa yansıtmayan, her zaman kusurunu kabul eden bir tipi sembolize eder. Rind, insanlar hakkında ne der kaygısıyla içinde bulunduğu durumu gizleme yahut riyakârlık etme ihtiyacı duymaz. Sosyal hayatta şeyh, vâ'iz, fakîh, imâm, gibi mesleklerle karşımıza çıkan zâhid tipi, zaman zaman camiye uğrayan 'rind' tipine kapalı üslupta nasihatlar veya iğneleyici sözler dokundurmayı özel bir zevk haline getirdiğinden, eski şiirimizde rind ve zâhidin bu sürtüşmeleri orta oyununu andıran bir üslup içinde binlerce beyitle sürtüp gider. Şahıslar da aşağı yukarı aynı karakter çizgilerini taşırlar. Ahmet Atillâ Şentürk, *Klâsik Osmanlı Edebiyatı Tiplerinden Sûfî yahut Zâhid Hakkında*, İstanbul, Enderun, 1996, s. 1. ve aynı yazar, *Osmanlı Şiiri Antolojisi*, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1999, s.21, 103, 163, 288.

Kes riyā zünnārını deyr içre bol a'lā pesend (117/2)

Kayd-ı zünnārın kesip deyr-i fenāda zāhidā
Kil Cemilī birle imdi sen dağı bir kūşe dut (77/7)

Maksada ulaşmak için 'riyāyî zühd'den kurtulup hafiflemek lâzımdır:

Yetmedi idip taleb maşadğa tā kim zāhidā
Bu riyāyî zühdidin her kim sebük-bār olmadı (647/2)

Riyākâr olan kişi tecelli nurundan yararlanamaz. Zühd ağır bir yükür. Hidayet isteyen kişi 'riyāyî zühd'den kurtulmalıdır:

Tire köngli bolmadı rüşen tecelli nūrıdın
Her kişi kim boldı zımnında anıñg zühd [ü] riyā (3/8)

Cennet, huri, tûbâ, kevser, Ka'be, Hicâz ister. Bu isteklere karşılık şairin tek istediğı sevgili ve şaraptır. Yeni yetişen sevgilinin boyunu gören cennetteki tûbâ utanmaktan kendini alamaz:

Cennet içre eski tûbâ vaşfın itme zāhidā
Bāğ ara nev-res nihālim kör gen andın ar ider (211/8)

Kabe'nin eşiğine bile varamayacak olan zāhide karşılık rind meyhaneyi fethetmiştir:

Sańga ger zāhidā Ka'be işiki bađludur barsańg
Mańga yüz şükr muğ deyrığa yetkeç feth-i bāb olmış (296/5)

Hürî elinden āb-ı kevser içmek isteyen zāhide karşılık âşık yalnızca sākî elinden şarap ister:

Zāhide ger hür ilindin āb-ı kevserdür murād
Bizge kısmet şükr kim sākî elindin boldı mül (416/5)

Dańglaki kevşerğa özüñg sađlagil sen zāhidā
Sākīyā sen mey ketür bizge gānimetdür bu kün (559/4)

Aşağıdaki beyitte 'Hicâz' kelimesiyle güzel bir iham sanatı yapan şair, sevgilinin haremının tavafının yüz kez Hicaz'a gitmeye değer olduğunu söyler:

Hicâz āhengini kılmaz Cemilī çünkim ay zāhid

Anğa bir büt harîmininġ tavâfı yüz Hicâz olmuş (310/7)

Zâhidin hûrî ve cennet isteġine karşılık şairin iki âlemde de sevgilinin yüzünü görmekten başka isteġi yoktur. Sevgili ve şarapla meyhanede iyi vakit geçirmekte olan âşık, cennetteki hûrî ve kevseri istemez:

Zâhidinġ ger hûr u cennetdür murâdı veh mańga
İkki 'âlemde anınġ yüzini körmekdür tilek (383/12)

Yâr u mey birlen ki hoş-ġâl olmuşam mey-ġânede
Hûr u kevşer birle ay zâhid nidirmen cennetinġ (385/3)

Âşığı namaza davet eder. Âşık, zâhidin namazıyla dalga geçer. Kendisinin uykuda sevgilinin kaşı mihrabına baş koyduġunu söyler ve zâhidin 'namaz zamanı geçti' diyerek kendisini uykudan uyandırmamasını ister:

Uykuda ol büt kaşıda secdeġa baş koymuşam
Zâhid[â] ötdi namâzınġ dip meni uyġatmagil (409/5)

Ancak zâhidin önce gönlünü başka arzulardan arıtması gerekir:

Zâhidâ kevşer zülâlin âġır itsenġ arzû
Evvel özge ârzûlar otıdın könlünġ savut (76/4)

Âşığı mey-haneden meneder. Buna karşılık şair 'fakr u fenâ' yolunu tutmuştur. 'Riyâyî zühd'ünü def etmek için mey içmektedir ve zâhiden kendisini meyhaneden men etmemesini ister:

Zâhidâ körüp meni mey-ġânede 'ayb itmegil
Kim gamım ġaylıdın ol dârü'l-emân boldı mańga (28/3)

Çün mey içmek birle def' itdim riyâyî zühdümi
Zâhidâ her dem meni men' itmegil mey-ġânedin (533/2)

Âşığa sarhoş der. şair, 'bezm-i elest'ten beri sarhoş olduġunu söyleyerek zâhide seslenir ve kendisine sarhoş dememesini ister:

Zâhidâ imdi Cemîli ser-ġoř olmuş dimegil
Kim ezel kündin anı mest eyledi cām-ı elest (74/7)

Âşığı aşktan ve güzellere meneder.

Zâhidâ 'ışkıñg mecâzîdür diyip ta'n eyleme
Kim hakikatni yakîn 'ışk-ı mecâz eyler mañga (12/3)

Zâhid mañga 'ayb eyleme hûblar taleb itsem
Kılmış çü kazâ emri meni hûblara tâlib (68/6)

Cehennem ateşiyle korkutur. Ancak âşık zaten âhının ateşiyle yanmaktadır. Zâhid ayrılık acısının ne olduğunu bilse böyle korkutmaz:

Zâhidâ dūzah otuyla korku birmezdiñg mañga
Bilmiş olsaydıñg eger sen-dağı hicrândın haber (135/2)

Korkudur zâhid meni tamu otı birlen velî
Sad hezâr anıñg kimi âhım otıga yanadur (229/4)

Ün çeker durur. Sürekli ün çeken vâiz halkın gönlüne riyâ ve elem salar:

Ne sūdı bar ki zerķ ile çeker ün dem-be-dem
Yetürür köñgline halkıñg riyâ birle elem vâ'iz (329/2)

Şarap içmez gibi görünür. Ancak tespih ve seccadesini şarap için rehin verir. İkiyüzlü şeyh her ne kadar âşığı şaraptan men etse de sonunda kendisi de şaraba başlar. Bunun için tespih ve seccadesini bile rehin bırakır. Şair de şeyhe seslenerek riyâdan kurtulması için şarap içmesini ve hırka ile seccadesini rehin bırakmasını salık verir:

'Âlem-i hikmetde budur zâhidâ kim bâdeni
Özüñg içip özgelere anı pinhân eylegil (410/8)

Deyr ara her şeyh kim nüş itdi vahdet cāmını
Hırka vü seccādesin ol meyga merhûn eyledi (725/5)

Rehn kıl seccādeniñg mey içkil ay şeyh istesenñg
Pârsalıñgıñg halâş olmaķ riyāsındın tama' (335/3)

Deyr ara ay muğ-beçe her şeyhi kim saldıñg anı
Hırka vü seccādesini meyga merhûn eylediñg (386/4)

Ol şeyh halâş oldu riyâdın kim idipdür
Tesbîh ile seccâdesini bâdeğa merhûn (499/5)

Şeytan gibidir. Yoldan çıkmış şeyhin kendisi lanetlenmiş şeytan, müridi ise melundur.

Her şeyh-i muzıl kim kılur ol tâlibin azgün
Şeytân-ı la'în olur özi tâlibi mel'un (499/1)

Efsane ve büyü ile uğraşır. Halkı çeşitli efsane ve büyü ile gaflete düşürür.

Ol şeyh-i müzevvirni körünğ kim niçe halkı
Gafletğa salıpdur idip efsâne vü efsün (499/2)

Karun kadar zengindir. Dindar görünerek Karun kadar zengin olmuştur.

Her şeyh yığıp zerķ ile zer kılmasa hayrât
O genc bil anı ki kılur yir kuyı Kârûn (499/3)

Ahmak, aşağılık ve cahildir. Çünkü kararmış gönlünü şarapla parlatmamaktadır:

Sâķi-i mehveş bile mey lem'asıdın zâhidâ
Tire könğlünğ kılmadıñg rüşen bolupsın çünki deng (368/6)

Mañga zâhid didi kevşer ümîdi birle mey içme
Meni bilmiş kör ol nâ-dâmı özi kimi bî-idrâk (378/3)

Bencil ve kendini beğenmiştir. Gerçek âşık ile zâhid aynı tuzağa düşmüş aslan ve tilki gibidirler:

Riyâ vü 'ucbınğı terk eyleyip ay zâhid-i hod-bîn
Tilersenğ devlet-i bâķi özünğni eylegil fânî (684/6)

Mişâli 'âşık-ı şâdık yanında hîle ger şeyhiñg
Anıñg tekdür ki bir zencir düşkey şîr ile tülkü (565/6)

Şair, zâhidin işi olan zühdü baykuşa benzetirken aşkı da güneşe benzetir :

Zühd huffâşı kalursa ni 'aceb zulmet ara

'Işık hürşidindin anğa yetmedi hergiz meded (113/6)

Eblehtir, sürekli âşığa nasihat eder. Bu yüzden âşığın divane gönlü nâsihtan uzaklaşır. Bunda şaşılacak bir şey yoktur. Nasıl çocuk öğretmene yaklaşmazsa âşık da nâsiha yaklaşmaz:

Ni 'aceb divâne könglüm kaçsa nâşihdın irak
Bolmadı çün tıfl hergiz kılmagı meyl-i edib (45/6)

Bolmasa ebleh eger bolmasdı zâhid nâşihıñg
Ay Cemîli ol seniñg bildi çü könglünğ hâletin (531/7)

Nâsih sürekli nasihat eder, âşık istemez. Ayrılık gecesi nâsihin verdiği öğüt cehenneme benzer, âşığa azap verir. Nâsihin 'mey içme!' nasihatini âşığın tutmasına imkân yoktur çünkü delilerin sözünü akıllılar tutmaz:

Şâm-ı hicrân içre nâşih pend kim kıldı mañga
Birisi dūzah bolup anıñg biri boldı 'azâb (61/6)

Meydin meni men' itme çok ay nâşih-ı nâ-dân
Dīvâne sözün hergiz işitmez çü hıredmend (119/6)

Nasihatleri âşığı delirtir. Âşığın gönlü zaten mecnun olduğu için nasihati tutması beklenemez. Nâsihin 'pendi' âşığı delirtir. Nâsihin sabır telkin etmesi hep boşunadır. Çünkü o, bir güzelin aşkıyla mecnun ve iradesizdir. Defalarca ettiği nasihatlerin bir faydası yoktur, çünkü âşıklık kaza takdiridir ve hayatta olduğu sürece aşktan vazgeçemeyecektir:

Nâşihâ pend itme çok men'-i cününüm eyleyip
Kim meni mecnün iden her demde nâşih pendidür (195/5)

Meni âşüfte vü dīvâne kıldı bir perî 'ışkı
Ne sūdı bar kim ay nâşih mañga her dem birürsin pend (120/4)

Men-i dīvâneğa şabr ihtiyâr it dime ay nâşih
Ki körüp bir periveşniñg yüzün bi-ihtiyâr oldum (447/6)

Nâşihâ pendinğ ni sūdı bar kazâ takdîri çün

Kıldı 'âşıklık işim cismimde cân[ım] ança bar (240/7)

Her şeye rağmen iyi adla anılmak ister. Zâhid yaptıklarına karşın yine de iyi adla anılmak ister. Şair ise şarap içtiği ve âşık olduğu için 'bed-nâm'dır:

Zâhidâ sen nîk-nâm ol zühd ile 'âlem ara
İlge fâş oldu eger 'ışk ile bed-nâmım benim (473/8)

Zâhidâ sen yakıştı ad-ile pesend ol il ara
Kim Cemilî bâde nûş itmek bile bed-nâmdur (179/7)

Cemilî, Dîvanı'nda zâhid, şeyh, nâsîh, vaiz tipleriyle kaba sofuyu o kadar eleştirir ki yazdığı onlarca müstakil beyitin yanında ikisi 'şeyh' redifli dört ayrı gazel yazar. Bu konuya divanında bu kadar çok yer vermesini, şeyhlerin o dönemde de toplumda önemli bir olgu olmaları ve kimi şeyhlerin güçlerini kötü bir şekilde kullanıp toplumu etkilemelerine bağlayabiliriz. Dört gazelde de şeyhlerin toplum içindeki konumları özetlenmiştir. Biz örnek olarak iki gazeli vermekle yetindik. (Diğerleri için bkz. G.111, 499)

İlk gazelde şeyhin hile ve yalan dolanla kendisi gibi cahillerin dinini yağma ettiğini, müridlerinden dünyalık temin ettiğini, şeriate uymayan şeyler yaptığı için kâfir bile denebileceğini, ebleh ve cahilleri kendisine mürid ettiğini, hırka ve seccadesini şarap için rehin verdiğini, yaptığı keramet gibi görünen her şeyin ya şeytan işi olduğunu ya da afyonun sarhoşluğunun yaptırdığı bir şey olduğunu belirtir:

Hîle vü tezvîrini kim ilge ifşâ kıldı şeyh
Özi tek nâ-dânlarınğ dînini yağma kıldı şeyh

Nağd-i dînin eylemişdür güyiyâ anğa 'ivâz
Her müridindin ki dünyâlıg temennâ kıldı şeyh

'Ayb kılmanğ ay müselmânlar disem kâfir anğa
Kim hilâf-ı şer' işler âşkâre kıldı şeyh

Her kimi kim kıldı münkir bir perî-rû 'ışkına
İmdi ol dîvi hem öz tavırıda şeydâ kıldı şeyh

Ebleh ü nâ-dânlar içre istep özine mürid
Özidin dağı beter nâ-dânı peydâ kıldı şeyh

Ādemiler sanıĝa kirdi meger mey nūş idip
Hırka vü seccādesin kim rehn-i şahbā kıldı şeyh

Yā hayāl-i beng idi yā fi'l-i şeytān idi ol
Ay Cemilî her kerāmâtı ki ifşā kıldı şeyh (G. 110)

İkinci gazelde vâiz tipi konu edilir. O da diĝer tipler gibi cennet şarabını ister, cehennem ateşini anlatarak korku salar, iki yüzlü bir şekilde ün çeker, âşığı aşktan men etmeye çalışır, âşığı ayıplar. Muradı cennet, hûrî, melek, kevserdir. Sürekli nasihat verir. Eblehtir, riyakârdır, ün çeker durur. Âşığı şarap içmekten men eder ancak kendisi gizli gizli içer. Hem şeyh hem de vâizse yalancı ve de hilecidir:

Ne sūdı bar ki zerķ ile çeker ün dem-be-dem vā'iz
Yetürür köngline halkıñg riyā birle elem vā'iz

Mañga 'arz eyleyip çok düzah otın birmegil korku
Ki düzah otudın bolmadı 'ışkım otı kem vā'iz

Şamedniñg zikridin mescid ara ĝaflet bile yegdür
Disenĝ deyr içre ger āĝāhlıĝ birle şanem vā'iz

Taparsın maķşad-ı aşlı kirip deyr-i fenā içre
Riyā naķşın vücūdunĝdın eger kılsañg 'adem vā'iz

Eger şıdķ-ile ol mehveş şanem küyin tavāf itse
Şamed zikriyle ĝüyā kim kıılır tavf-ı Harem vā'iz

Meni men' itmeginiñg bādedin ni sūdı bar çünkim
Özidür il ara mey içmek ile müttehem vā'iz

Cemilî deyr pîriniñg mürîdi boldı şıdķ ile
Bolupdur kâzib ü zerrāk eger hem şeyh hem vā'iz (G. 329)

Gazellerinde sayısız beyitte yer verdiĝi zâhid, şeyh, vâiz, nâsıh tipine rubailerde de yer vermekten kendini alamayan Cemilî yergiye devam eder. Bir şeyh ne kadar zengin, güçlü ve haşmetli olursa olsun ecel derdine yine de derman bulamaz:

Bir şeh ki yeter kökke ger eyvānı anıñg

Tā maşrık u mağrib dağı fermānı anıñ
Hem haşmetiniñ bolmasa pāyānı anıñ
Bolmaya ecel derdine dermānı anıñ (R.50)

Şair, zâhid ile rind ehlini karşılaştırarak cennet ve kevser isteyen zâhide karşılık kendisinin meyhane, şarap ve saki istediğini belirtir:

Cennet sizin ay zühd ili mey-ğāne bizim
Siz kevşer için bāde vü peymāne bizim
Mey-ğāne ara sāki-i cānāne bizim
Her niçe ki mey birse harifāne bizim (R.59)

Aşağıdaki rubaide ise isim verilmemekle birlikte zâhidden bahsedildiği açıktır. Riyākâr ve kendini beğenen birinin riyâyı terkedip tespih ve seccadesini rehin vererek şarap içmesiyle gözlerinin aydınlanacağı belirtilir:

'Ucb-ile riyā terkin ider bolsa birev
Tebîh ile seccāde kılar meyğa girev
Cām içre salur çün mey-i şāfi pertev
Rüşen kılar ol közleriñgi ay reh-rev (R. 67)

Bütün bu söylenenlere ilaveten son olarak şair, zâhide hayır ve şerin Allah'ın bir takdiri olduğunu, asıl günahın Cemilî'yi günahkâr olarak nitelemek olduğunu söyler:

Zâhidā çün hayr u şer taqdîr işidür deyr ara
Bes Cemilî'ni günehkâr itmegiñ boldı günāh (585/7)

2.2.6. Şarap

Şarap, Klâsik edebiyatta en çok bahsedilen içkidir. Lezzetli ve sarhoş edici özelliği ile teşbihlere konu olur. Bezm ve meclislerin vazgeçilmez unsurudur ve gül mevsiminde yani baharda içilir. Daha ziyade rengi, lezzeti, sarhoşluk verme haliyle ve 'ıyş u nuş' vasıtası olarak ele alınan şarap, sevgilinin dudağı, yanağı, aşkın gözyaşları, naz; gurur, ve aşk gibi madde ve mefhumlar için tahayyül vasıtası olarak göze çarpar. Kırmızı olan rengi dolayısıyla kan ile de sık sık ilişkilendirilir. Aynı yönden, la'l maddesiyle de ilgisi fazladır.

Şaraptan câm, sâgar, ayak, kadeh, piyale, peymane, ratl gibi unsurlarla mecaz-ı mürsel yoluyla bahsedilir. Ab-ı engur, arak, bintü'l-ineb, duhter-i rez, dem, hamr, mey, müdam, mül, sahba ve daha pek çok kelime şarap için kullanılır.

Şarap, halk edebiyatında ve tasavvuf edebiyatında da sık kullanılır. Aşkı Allaha ulaşma yolu kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunuğu için bir araç olarak görür. Şairlerin şarabı bu anlamıyla mı yoksa gerçek anlamıyla mı kullandıkları çok zaman belli değildir. Gazellerde şaraptan bahsetmek bir gelenek olmuştur.

Meclisin en önemli kişisi ise içki dağıtan sakidir. Bu nedenle şairler şiirlerinde genellikle sakiye seslenerek ondan sürekli içki sunmasını isterler. Bezme canlılık ve neşe veren saki ile sevgili çoğunlukla aynı kişidir. Bu yüzden sakinin özelliklerinden biri de güzelliğidir. Hatta âşık içkiden değil bazan da sakinin güzelliğinden sarhoş olur⁵².

Gazellerinin hemen hemen tamamını âşıkâne bir tarzda yazmış olan Cemilî de doğal olarak şiirlerinde aşk, şarap ve güzellerden bahseder. Saki, sevgili, şarap divanda vazgeçilmez bir üçlüdür. Şaire göre gamdan kurtulmanın en iyi yolu şaraptır. Onun gibi derde deva olan, sıhhat verici bir şey yoktur:

İsteseng gamdın halâş olmağnı mey nüş eylegil
Kim birür anıng kimi derde şifâ bile devâ (6/7)

İstegen derd ü melâletdin kütulmak devr ara
Mey müdâm içsün ki yetkey sıhhat u 'işret anğa (29/5)

⁵²Şarap için bkz. İskender Pala, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Ankara: Akçağ, 1995, s.68; Harun Tolasa, *a.g.e.*, s.117, 491; Mehmed Çavuşoğlu, *Necati Bey Divanının Tahlili*, İstanbul, Kitabevi, 2001, s.183-184.

Saki ile sevgili *Cemilî Divanı*'nda da zaman zaman aynı kişidir. Şarap dağıtan sevgiliye yani sakiye seslenen âşık bir kadeh şarap vererek gamlı gönlünü biraz olsun mutlu etmesini ister. Çünkü onun dudağından ayrılmanın verdiği ateş, âşığın bağırını kebab edip yakıp kavurmuştur :

Bir kadeh mey birle şād it gamlu köñglüm sākīyā
Āteş-i hecr-i lebiñg çün bağırımı kıldı kebāb (52/6)

Âşığı sarhoş eden şarap değil o gül çehreli sakinin aşkıdır:

İçmişem 'ışkı mey in ol sākī-i gül-çehreniñg
Sanmañız ser-hoş meni bu sāğar u şahbā kıtur (232/3)

Saki bir kandil gibidir. Gam gecesi ay yüzlü sakinin sunduğu kadehe düşen yüzünün aksi kandil gibi etrafı aydınlatır:

Şām-ı gam ol sākī-i mehveş bize şundı ayag
Yüzi 'aksi bāde içre düşdi hem boldı çerāğ (340/1)

Âşığın gönlündeki ateş o kadar çoktur ki akıttığı gözyaşları o ateşi söndürmeye yetmediği için âşık, sakiden bu ateşi söndürüp kendisine şarap vermesini ister:

Köñglüm otı közyaşım dın sönmedi çün sākīyā
Bezmiñg içre şun mañga meydin ol otı söndürüp (55/2)

Kıyamet gününde cehennem korkusunun verdiği azabı duymamak için şarap içip sarhoş olmak gerekir:

Sākīyā bir mey bilen mest it meni kim haşır olup
Hiç haberdār olmayam ger miñg tamu birse 'azāb (62/2)

Bu dünya baki değildir ve herkes fanidir. Kendisine seslenen Cemilî bu nedenle gönlünü hoş tutup sürekli şarap içmeyi öğütler:

Bu devrān içre bākī kimse kalmaz çün bolur fānī
Cemilī hoş dut özünğ mey bile 'ıyş-ı müdām idip (58/7)

Şarap ve güzelle meyhanede eğlenip olabildiğince kadehi elden bırakmamak gereklidir:

Mey ü maḥbūb-ile mey-ḥānede ḥoş-ḥāl olup dāyim
Eliñgin koymağil cāmı niçe kim bolsa imkânıñg (377/3)

Şarap gama iyi gelip acıları unutturmaktadır, ancak aşk acısı çeken, yanında sevgilisi olmayan âşığa şarap bile gam verir:

Gerçi il köñglini mey şād eyledi lîkin benim
Zār köñglüm içre ansız bāde gam-engiz olur (146/5)

Âşığın nasibi, ezel sakisinden şarap kadehidir. Bu yüzden şarap içmenin bir günahı yoktur⁵³:

Çünkü ezel sākisidin oldı naşibinğ cām-ı mey
İçsenğ Cemîli ol meyi bar mu dağı sende güneh (583/7)

Cemşid bile ecel kadehini içip öldüğüne göre sevgilinin elinden şarap içip yaşamaya bakmalıdır:

Ger ecel cāmın içip Cemşid kitdi sen bu dem
Ay Cemîli bāde iç sākî çün ol cānān bolur (147/9)

Gamı yok eden bir cür'a şarap için sakiye seslenen şair, değeri iki cihan mülki olsa bile onu alacaktır:

Sākīyā bir cür'a mey kim def'-i gam eyler anı
Aluram ikki cihān mülki anğa bolsa bahā (32/3)

Âşık meyhaneciden kendisini şarap küpüne bırakmasını ve orayı vatan edinmeyi ister:

Mey ḥumu içre meni sal deyr ara ay pîr-i deyr
Tā ferāğat birle ol ḥalvet mañga bolğay vatan (512/5)

Sevgiliden ayrı kalınca şarap içen âşık baharda sevgilisine kavuştuğunda da sakiden kendisine şarap vermesini ister. Yani her durumda şarap içilir:

---

⁵³Şairin ezelden sarhoş olduğunu, zâhid karakteri ile içki konusundaki atışmaları daha önce ayrıntıları ile anlattığımız için burada tekrar bahsetmiyoruz.

Sākīyā devrān ara gül-gün kadeh dutgil maŋga
Kim bahār eyyāmı bir gül-ruḥ vişāli birdi dest (75/6)

Aşağıdaki beyitte 'devr' ve 'devran' kelimeleriyle iham santı yapılarak feleğin dönmesiyle kadehin elden ele dolaşması kastedilerek sakiden yine şarap istenir:

Sākīyā devr-i kadehni koyma eldin sen dağı
Cismimiz ḥāk itmege çünkim felek devrāndadır (171/3)

Âşık şarabın kendisi için ne kadar önemli olduğunu mecazlarla anlatır. Muğbeçe yani saki şarap verip zünnara benzeyen siyah saçlarını âşığın boynuna bağlayarak onu ve dinini alır:

Mey birip dānim alıp zünnār-ı zülfin muğ-beçe
Bağladı boynumga veh kim gāret-i İslām idip (51/5)

2.2.7 Felekten Şikâyet

Batlamyos sisteminden çıkarılan bir düşüncüye göre dünya kâinatın merkezidir. Dünyayı dokuz felek çevreler. Bunlar, içiçe geçmiş şekilde soğan zarı gibi dünyayı çevrelemişlerdir ve dünya göğünden başlamak üzere yedi tanesi yedi gezegenin feleğidir.⁵⁴ Birinci felekte Ay olmak üzere sırasıyla Utarid, Zühre, Şems, Mirrih, Müşteri, Zühâl gezegenleri bulunur. Sekizinci felek sabit yıldızlar ve burçlar feleğidir. Dokuzuncusu da cisimden arınmış olan ve bütün felekleri saran en büyük, en yüksek felektir ki felek-i atlas, felek-i a'zam, felekü'l-eflâk adıyla anılır. Hükemâ felsefesine göre sekizinci feleğe Kürsî, dokuzuncuya da Arş denir. Atlas feleği yirmi dört saatte bir devrini tamamlar. Bu devr, doğudan batıya olup diğer felekleri de döndürür. Diğer feleklerin iki türlü hareketi vardır. Biri Atlas feleğiyle doğudan batıya, diğeri de bunun aksi olarak baidan doğuyadır. Atlas feleği dönerken diğerlerini de kendi istikametinde dönmeye zorlar. Bu dönüş büyük bir özellik taşır. Kendi istikameti dışında dönüşü zorlanan sekiz felek, insanların talihleri, refah ve mutlulukları üzerinde değişken ve aksi durumlar ortaya koyar. İşte felekler üzerine şikâyet etmenin nedeni budur. "Kahpe felek, dönek felek" gibi şikâyetlerin aslı da dokuzuncu felek olan Atlas feleğinin ters dönüşü nedeniyledir.⁵⁴

Cemilî Divanı'nda da temel konular arasında felekten, çarhtan, bahttan şikâyet vardır. Çarh, eskiliği ve yaşlılığı nedeniyle Zâl olarak anılır:

⁵⁴İskender Pala, *a.g.e.*, s.181-182.

Çarh Zâli birle hergiz bolmasun ülfet sarınga
Bolmadı rağbet bilen ol çünki hem-şoğbet sarınga (42/1)

Şair, sultanlara seslendiği beyitte şimdi kendi isteği doğrultusunda dönen çarhın sonunda onu da yerle bir edip mutsuz edeceğini söyler:

'Ağıbet zîr ü zeber idip seni nâ-kâm ider
İmdi kâmnın birle gerçi çarh gerdândur sarınga (43/3)

Batlamyos felefesindeki feleklerin kendi istikametleri dışında dönmeleriyle ilgili inanış aşağıdaki beyitte görülür. Feleğin bir özelliği de terbiye edici olmasıdır:

Ser-nigün olup felekdin zecr körsenğ ni 'aceb
Sen bolupsın bi-edeb çarh-ı muhâlifdür edib (47/6)

Şair yine şaha seslenir. Kasrı ne kadar heybetli olursa olsun eninde sonunda yerle bir olacaktır:

Kaşr-ı câhıng yetse çarh eyvânıga ay şeh ne sūd
Kim bolur âhır fenâ ol yir bile yeksân bolup (50/8)

Dünyaya şimdiye kadar akıl sahibi pek çok kişi gelip gitmiştir, ancak hiçbiri bu dönen çarhın sırrını çözememiştir:

Niçe kim keldi vü kitdi dehr ara ehl-i hured
Bilmedi hergiz biri bu çarh-ı gerdândın haber (135/6)

Vefalıları unutmak çarha özgüdür. Şair sakiye seslenerek vefa ehline şarap vermeyi unutmamasını tembihler. Yine 'devr' ve 'devrân' kelimelerinde iham sanatı yapılmıştır:

Sâkiyâ mey bir vefâ ehlin unutma devr ara
Kim vefâ ehlin unutmak çarh devrânındadır (140/6)

Güzeller de bu tembihten nasiplerini alırlar. Güzellik geçici ve çarh gibi vefasızdır. Bu nedenle âşıklara güzellik devrinde vefa gösterilmelidir:

Hübluğunğ devrinde ay meh kıl vefâ 'uşşâka kim
Hübluğunğ tek bi-vefâlığ çarh devrânındadır (141/2)

Şair bu dünyada kendisine mutluluk değil gamın kaldığını belirterek talihi bir nakkaşa benzetir ve kendisi için çizdiği nakşı beğenmez:

Bizge gam çarh içre kaldı şādılığ çün daşkarı
Bes kazā nakkaşidın munça bu ni pergārdur (191/6)

Çarh, münkalibdir, gam taşı yağıdılmaktadır. Bu nedenle sakiden bol şarap istenir:

Ķadeh devrini tiz idip Cemilî'ğa yetür eyle
Ki çarh-ı münkalib devrinde ay sākî şitāb olmuş (296/7)

Deyr tākında meni hurrem kıl ay muğ mey bile
Çünkü gam daşı yağar başımğa çarh eyvānıdın (539/3)

Dünya pis bir leştir. Bu nedenle şair kendisine seslenerek gönlünün ona meyl etmeden geçmesini ister:

Ay Cemilî çünkü dünyā cife-i murdār imiş
Andın öt zīnhār anğa könglünğni māyil kılmadın (537/7)

Şairin başına bela tozu yağmıştır. Bunun sebebi kazanın çarh çenberini elek yapıp kendisinin üstüne tutmasıdır:

Yağdı başımğa belā gerdi meger kim eylemiş
Çenberin çarhıng kazā üstümde her yandın elek (383/14)

Çarh devranı beş gündür ve herkes bu dünyada misafirdir:

Bu fenā deyrende āhır yir bile yeksān bolur
Gerçi biş kün çarh devrānı ara mihmāndur il (421/6)

Felek her ne kadar insanları mutsuz ederse de ne çok mutlu ne de mutsuz olmalıdır. Zulmün sonunda iyilik de görülebilir:

Ay Cemilî şād u gangin bolma kim eflākniğ
Mihr irür encāmı saŋga ger sitem āğāzı bar (161/7)

Cemilî, çarh redifli bir gazel de yazmıştır. Hüsn-i talilin bolca kullanıldığı bu gazelde çarhın başı dönmüş âşığa hayran olup yıldızlara benzeyen gözyaşlarını dökerek her gece

ağladığı; âşıkların o aya benzeyen sevgilinin cevrenden kaçmasın diyerek çarhın birbiri üzerine beytü'l-ahzan olduğu; gökyüzündekinin bulut değil aya benzeyen sevgilinin ayrılığından dolayı edilen âhın dumanının içinde kaybolan çarh olduğu; sevgilinin başına istenmeyen olayların gelmemesi için çarhın o güneş sevgilinin başının üzerine eyvan olduğu; çarhın sevgilinin ayrılığında her gam gecesi âşığın halini görüp yüz bin yıldızdan oluşan gözlerle hayranlığı; gökyüzündekilerin yıldız değil âşığın âh okuna kalkan olan çarhın üzerindeki delikler olduğu belirtilir. Gazelin tamamında hoş ve orijinal sayılabilecek hayaller kurulduğu için tamamını aşağıya alıyoruz:

Tâ ki men ser-geşteniñ ħâliğa ħayrân boldı çarĥ
Kevkeb-i eşkin saçıp her kiçe giryân boldı çarĥ

Kaçmasun dip veh kim ol ay cevridin ‘uşşâk için
Birbiri üstide muhkem beytü'l-ahzân boldı çarĥ

Sâkiyâ cām-ı şafağgün içkelin kim devr ara
Cismimiz ħâk itmege yir birle yeksân boldı çarĥ

Ebr sanmañg her taraf kök üzre bir ay hecridin
Âhım otınıñ tütünü içre pinhân boldı çarĥ

Yetmestün dip üstünge yağıp ħavâdiş yamğurı
Başınığ üzre ay küneş güyâ ki eyvân boldı çarĥ

Veh ki bir ay hecride her şâm-ı gam ħâlim körüp
Sad hezârân kevkeb-i çeşm-ile ħayrân boldı çarĥ

Ay Cemîli dime kevkebler tişükler kökyüzi
Boldı tâ kim nâvek-i âhımğa kalkan boldı çarĥ (G. 106)

2.2.8. Günlük Hayat Unsurları

Klâsik edebiyat her ne kadar bir mazmunlar edebiyatı ise de, yani şairlerin aşk, sevgili, rakîb, bahar, şarap, sevgilinin güzellik unsurları ile ilgili söyleyecekleri sözler belli kalıplar içinde söylene de her şairin bunları söyleyişi farklıdır. Şairler bu klâsik mazmunları çok değişik şekillerde, çeşitli unsurlardan yararlanarak söylerler ve farklı beyitler yaratırlar. Öyle ki çok bilinen bir mazmunu değişik bir şekilde anlatan şair, beyti okuyanı hayal gücüne, üslubuna, yaratıcılığına hayran bırakır. Şairin beyti kurarken kullandığı bu unsurlardan biri de günlük hayat unsurlarıdır. Cemilî de farklı yerlerde yaşaması nedeniyle farklı kültürlerle tanışmış ve bu kültürlerin ve yerel unsurların çeşitli yönlerini şiirlerine yansıtmıştır. Günlük hayat, bu kültürel ve yerel unsurlardan biridir.

Boynumğa anıñ nâmesini asmışam ol hat
Cân hırzı bolupdur mañga sanmañg anı mektüb (48/8)

beytinde şair eskiden mektubun boyuna asılması ile ilgili bir geleneğe işaret eder:

Düşdi köñglüm kuşu zülfünğ dâmına ay dil-rübâ
Tikmegil anıñ közin kim yüzünğünğ hayrândur (193/5)

Yukarıdaki beyitte ise avlanma ile ilgili bir âdetten bahsedilerek yine sevgili ile âşık ilişkisi arasında bir bağ kurulmuştur. Kuş avlama âdetine göre kuşlar avlandığında korkmamaları için gözleri dikilirmiş. Kendisini sevgilinin saçının tuzağına düşmüş bir kuş olarak tanımlayan şair de sevgiliden gözünü dikmemesini, zira o yüzün hayranı olduğunu söyler.

Tökdi çün kanım lebiñg şorsam 'aceb yok ay perî
Kim şorar dâyim kişi kanlusını kayda ger bar (238/2)

beytinde bugün bile kimi bölgelerde hâlâ varlığını sürdüren 'kan davası'na işaret edilmiştir. Sevgilinin dudağı âşığın kanını dökmüştür. Sorulduğunda buna şaşılmaz. Çünkü insan, kanlısını nerede olsa sorup bulur. Beyitte 'sormak' fiilinin hem 'emmek' hem de 'sormak' anlamları kastedilerek iham sanatı yapılmıştır.

Hasta köñglüm ni 'aceb la'liñg zülâlin istese
Şerbet ister her kişi çekse eger bîmârlıg (341/6)

İsterem la'liñg zülâlin hasta cânımğa devâ
Şerbet eyler her kişi çün bolsa bîmâr ârzü (570/4)

beyitlerinde ise hastalara şerbet verilmesi âdetinden yola çıkılarak hasta olan âşığın da tatlı dudağı istediği, zira hastaların şerbet içtikleri söylenir.

Düşkeli köñglüm zenehdânıñğa yaptınğ zülfünğni
Eyle kim şayyâd kuş körgeç yapar çâh üzre dâm (436/5)

beyitinde ise vahşi hayvanları avlamak için kuyu kazılmasına işaret edilmiş ve âşığın gönlünü avlamak için sevgilinin çene çukuruna saçından tuzak yapıldığı belirtilmiştir.

Şair, zamane insanının vefasızlığını görmemek için zamane ehli ile dostluk yapmamak gerektiğini

Her zamân bir bi-vefâ yârıñg cefâsın körmemek
İstesenğ kıılma zamâne ehli birle yârlıg (342/5)

beytiyle anlatırken güzellerin altın ve gümüşe olan tutkuları nedeniyle gözyaşını gümüş, yüzünü ise altın rengine döndürdüğünü anlatır:

Çü sim ü zer körüp dâyim perîveşler bolur mâyil
Sirişkim sim idip kıldım yüzümniñ rengini altun (498/5)

Kabirlere mum yakılması geleneği

Çü öldüm bir melek-sîmâ perî körgeç ni tañg köyse
Melek birle perî pervâne tek şem'-i mezârımdın (524/2)

beyitiyle dile getirir. Aynaların küllü temizlenmesi âdeti ise

Şevkim otı cismimi kül kıldı çünkim istedim
Köñglümünğ közgüsini pāk itmege cismim külin (536/5)

Ay Cemilî şevk otıyla eylegil cismimni kül
Çünki köñglünğ közgüsini pāk ider cismiñg küli (642/7)

beyitleriyle anlatılır. Misafir geldiğinde karşılanması âdetini şair, sevgilinin okunu - misafir, kendi canını ise misafiri karışlamaya çıkan ev sahibi hayaliyle hoş bir şekilde dile getirir.

Cismimğa oğunğ kilse cān karşı barur çünkim
İl ivige mihmānı kilgende çıkar karşı (568/3)

Yüzünğ üzre düşer zülfünğ çü her dem
Kamer birle bolur bir yirde 'akreb (66/2)

beytinde ise şair sevgilinin saçının her zaman yüzünün üzerine düştüğünü söyleyerek bunu gerçek hayatta akreplerin ayışığı olan yerde bulunmalarına benzetir. Böylece gerçek yaşamdaki bir durumla sevgilinin saç ve yüzü arasında bir bağ kurar ve saçın siyahlığına karşı yüzün beyazlığını tezatlı ve farklı bir şekilde anlatır.

3. Üslup

3.1. Dil Özellikleri

Kimi tezkirelerin Türkmen kimi tezkirelerin ise Diyarbakırlı olduğunu iddia ettiği Cemilî, şiirlerinde hem Doğu Türkçesinin yani Çağatayca ve Âzericenin etkilerini hem de uzun yıllar yaşadığı İstanbul'un yani Batı Türkçesinin etkilerini taşır. XV.-XVI. yüzyıllarda yaşayan Cemilî'nin şiirlerinde Arapça-Farsça kelimelerle birlikte daha çok Türkçe kelimelerle dolu, tamlamaları Türkçe söylemeye eğilimli Türkçe cümle yapısı göze çarpar. Oysa XVI. yüzyılda edebî dil, daha önceki yüzyıllara göre Arapça ve Farsçadan yeni kelimeleri alarak süslü bir dil haline gelmiştir. Buna karşılık Türkçe cümle yapısı da kendini hissettirmeye başlamış, kelimeleri kısmen yabancı, söyleyişi Türkçe olan bir şiir dili geliştirilmişti⁵⁵. Öte yandan XV. yüzyıl sonlarından itibaren Necatî (ö.1509) ile başlayan, Türk şiirine halk ağzındaki deyimleri, atasözleri ve mahallî özellikleri dahil etme eğiliminin XVI. yüzyılda da devam ettiği görülmektedir⁵⁶. Mahremî ve Nazmî gibi şairler tarafından bu eğilim daha da ileri vardırıılarak Arapça ve Farsça kelimelere yer vermeden, sade, terkipsiz, Türkçe kelimeleri kullanarak aruz⁵⁷ vezniyle şiir yazılmaya çalışılmış ve bu akım, edebiyat tarihinde Türkî-i Basit akımı olarak adlandırılmıştır⁵⁷. Cemilî'nin de benzer olarak, Arapça ve Farsça kelimeleri kullandığı, buna karşılık sade, Türkçe cümle yapısının bozulmadığı, çok fazla terkiplere yer verilmeyen ve kimi terkiplerin Türkçeleştirilerek söylendiği, zaman zaman bugünkü Türkiye Türkçesinde yer alan kelimelerle, gösterişsiz, sade bir dil kullandığı görülür.

Cemilî Divanı'nda Arapça ve Farsça kelimeler kullanılmakla birlikte sade, Türkçe kelime ve cümle yapısını ihtiva eden, kimi zaman halk edebiyatına benzeyen pek çok beyit vardır. Klâsik anlayışın aksine Cemilî'nin kafiyelerinin çoğunluğunu Türkçe kelimelerden seçtiği görülür. Aşağıda şairin kullandığı sade, kolayca söylenmiş izlenimi yaratan, Türkçe kelime ve cümle yapısının kullanıldığı bazı örnek beyitler yer almaktadır:

Cismimi yâr itleri zaḥm itdiler çün dişleyip
Ol yaralardın tenimde kanım aḳdı durmayıp (64/1)

⁵⁵F. Köprülü, *Türk Edebiyatı Tarihi*, haz. O. Köprülü ve N. Pekin, İstanbul, Ötüken Neşriyat, 1986, s.382-383. Haluk İpekten, Mustafa İsen, Turgut Karabey, vd. "16.yüzyıl Divan Nazmı" *Büyük Türk Klâsikleri*, c.3, s.203.

⁵⁶Mehmed Çavuşoğlu, *Necatî Bey Divanı, Seçmeler*, İstanbul, Tercüman Yayınları, [t.y], s.20.

⁵⁷F. Köprülü, *Edebiyat Araştırmaları*, Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1996, s. 281-288.

Didiler su üni uyku kiltürür lîkin benim
Seyl-i eşkim ünidin uygan kişiler uyganur (230/2)

Ol perî 'ışkında men dîvâne hâlin şormanğız
Bir kişiniñ hâlini şorunğ kim ol özin biltür (236/5)

Bakma diyi men' itdiñg yüzümğa Cemîli'ni
Andın sañğa yâ Rab kim söyle ni zarar bolmış (292/7)

'İşk derdine çü boldunğ mübtelâ
Ay Cemîli öl ki hiç dermânı yok (354/7)

'Aql u hüş u şabrımı almış idiñg ay dil-rübâ
İmdi kil cân u köñgülni al bulardur qalmışım (450/5)

Ger Cemîli dise tevbe eyledim mey içmesem
Dutup anıñ bogazına tökünğüz bir dolu cām (451/7)

Ay kemân-ebrü okunğdın kim yıkıldım kuş kimi
Başnı saldım közni yumdum ağızım açdım çıkdı cân (493/6)

Seni sıvmekligimdin ötrüdüür kim imdi bolmışlar
Mañğa ol dostluğ da'vî kılanlar cümlesi düşmen (507/5)

Çün sañğa köz saldım ay hūblar şehi tığiñg bile
Oyup alsanğ közlerim sendin dağı köz istemen (512/3)

Aşağıdaki beyitlerde, yerlerine çoklukla kullanılan Arapça, Farsça kelimeler dururken Türkçe 'dilek', 'ucuz', 'ikiz', 'ışık', 'yazu' gibi kelimeler kullanması Cemilî'nin Türkçe söylemeye verdiği değeri gösterir:

Zâhidin ger hūr u cennetdür murâdı veh mañğa
İkki 'âlemde anıñ yüzini körmekdür tilek (383/12)

Ol mesîhim la'lidin bir büseğa miñg cân eger
Biriben alsam mañğa bi'llâh kim ol bolur ucuz (246/3)

Kaşlarıñg yayın Cemîli körgeli ay kâtilim
Oklarıñgğa nâ-tüvân köñgli kuşın kıldı hedef (349/7)

Fehm kılman kim yüzüñgdür yâ küneş mü anlarıñg
Birbiridin farkı yokdur eyle kim bolmış ikiz (255/6)

Bağır birle yürekni sıkdı hecr işkencesi her dem
Közümdin kan barur her yan anı sanmañg kim āb olmuş (297/5)

Ay Cemilî sivmegil dünyā 'arūsın kim eger
Tün saçı üzre salur kün tek yüzi ay tek ışığ (338/7)

Nāşih meni men' eylemegil 'ışk ile meydin
Budur mañga çün hāme-i taqdır ile yazu (573/7)

Aşağıdaki beyitlerde ise Cemilî'nin Arapça, Farsça terkipler kullanmak yerine Türkçe söyleyişle, halkın bugün bile kullandığı çeşitli kelime ve ifadelere yer verdiği görülür. Şair, 'seng-dil' yerine 'taş gönüllü', sevgilinin yüzü için 'gündüz yüzlü', saçı için 'gece zülfü' diyebilmektedir. Bunlarla birlikte 'bahtı kara', 'ağır yük', 'kavli yalan', 'acı söz', 'kuru kalıp', 'közüm aydını', 'yoldaş', 'boydaş' gibi daha pek çok Türkçe kelime ve ifadelere Divan'da sıklıkla rastlanmaktadır.

Şiše tek köñglüm şikestin kıldı daş tek köñgli çün
Ol peri dil-h^vāhi bu dīvāneniñ dil-h^vāhidur (196/3)

Kiçe zülfiyle kündüz yüzi hecri
Meni her şām her şubḥ itdi bīdār (202/6)

Seniñ hāl-i siyāhıñ tek benim bahtım kara bolmış
Körüp kaş u köz ü zülfüñg çü köñglüm mübtelā bolmış (298/1)

Mañga ağır yük idi zühd yüz şükr
Köyüp 'ışk otına boldum sebük-bār (202/8)

Va'de-i vaşlın mañga kılmışdı munça hecr ara
İmdi her kavlin anıñg yalğan imiş veh añgladım (467/4)

Kelür şirîn lebiñgdin acı söz hoş
Bolur çün şerbet acı bolsa nāfi' (331/2)

Her kimi körsenğ anıñg cānāmı yok

Bir kuru kalıp bil anı cānı yok (354/2)

Kizleme hālīng közümdin ay közüm aydını çün
Körmes oldu merdümün her köz ki pinhān eyedi (654/3)

Tā işikin pāk eyleyen bād-ı şabā ferrāşıdur
Saḳḳā kimi suyn saçıp közüm anıng yoldaşıdur (204/1)

Bāğ içre yā Rab serv üze peyvend-i gül olmuş mudur
Bu serv boylu gül-ruhuñg yoḥsa kim ol boydaşıdur (204/2)

Şairin tamlamaları Türkçeleştirmesine örnekler divanda pek çok yerde görülebilir. Aşağıdaki örneklerin ilkinin birinci dizesinde 'āb-ı ḥayāt' tamlamasını kullanan şair ikinci dizede ise 'ḥayāt ābı'nı kullanarak yine bir ikili kullanım örneği göstermiştir. Ayrıca 'saçın karası', 'yüzüñg küneşi', 'zırh zülfi' gibi ifadeler de şairin Türkçeyi aruz veznine ne kadar iyi uyguladığına delildir:

Lebleriñg zikri kim oldu āb-ı ḥayvāndın leziz
Ni ḥayāt ābı kim oldu belki ol cāndın leziz (130/1)

Ol ḥayāt ābıdın efzün cāvidān boldı mañga (28/1)

Velī saçınñg karasından kiçe başındadır sevdā (31/2)

Yüzüñg küneşi birle çü şubḥ oldu münevver (35/3)

Halka halka çün zırh zülfi anıñg kisvet bolur (175/3)

Aşağıdaki iki dizede ise yine ikili kullanım örneği vardır. Birincisinde Türkçe sentaksa uygun olarak söylenen 'la'li rūḥ-efzā' tamlaması iki gazel sonra 'la'l-i rūḥ-efzā' olarak söylenmiştir:

Cān birür 'İsī kimi ol la'li rūḥ-efzā yana (619/6)

Cān fidā kılsam 'aceb mü la'l-i rūḥ-efzāsıga (622/1)

Cemilî Divanı'nda Türkçe ve Farsça-Arapça kelimelerin kullanılmasıyla yapılan Farsça tamlama örnekleri de mevcuttur:

Düşdi çarhıñg közine yiryüzidin 'aks-i kan (506/5)

Yüzüm üzre her tarafdın ağıdur sirişk-i alin (545/2)

Meş'al-i ay birle kün şem'i bolur tire eger (588/5)

Ay melek-simā periveş ol hilāl-i kaş ile (610/7)

İkki 'ālemdin keçip terk-i yok u bar eyledi (705/7)

-bol/-ol fiili:

Cemilî'nin şiirinde ikili kullanımlara imlâ özellikleri dışında dil özelliği olarak belirtebileceğimiz bir başka örnek ise -bol/-ol yardımcı fiillerinin ikisini birden kullanmasıdır. Çağatay Türkçesi bol- fiilinden yanadır. *Cemilî Divanı*'nda bol- çok daha fazla kullanılmakla birlikte ol- fiili de sıkça kullanılmaktadır:

oldı (35/3, 143/7, 130/1) olmuş (204/2) olup (39/1) olmadı (19/5) olduñg (54/7) boldı (28/1) bolur (175/3) bolmuş (292/7, 298/1) boldum (202/8) bolupdur (100/5) bolsa(331/2)

Azerî Türkçesi Özellikleri:

Çağatay şiirinin zirvesi Nevayî'nin divanlarından etkilenererek yazılan *Cemilî Divanı*, şairi Cemilî'nin Tebriz'de yaşaması nedeniyle Azerî Türkçesi özelliklerini göstermektedir. Cemilî, şiirlerinde Azerî Türkçesi'ndeki kimi kelimelere yer vermekle birlikte bazı eklerin ve edatların yazılışında da Azerî Türkçesi özelliklerini kullanmıştır:

1) -am/-em, 1. teklik şahıs eki

1. tekil şahıs eki -am/-em de Divan'da Azerî Türkçesinin bir özelliği olarak yer almıştır:

içmezem (28/7,102/2), dimezem (111/1), körmezem (130/4), kitmezem (143/5) itmezem (376/3), dutmazam (36/3), barmazam (56/8), kılmaşam (59/3) tapmazam (104/2)

2)-n (teklik 1. şahıs-olumsuz şahıs eki)

Azerî Türkçes'nin⁵⁸ bir özelliği olan bu ek *Cemilî Divan*'nda da kullanılmıştır.

bulman(225/2) bilmen (154/7) kılman(159/3) olman(213/6)

3) beyle/eyle kelimeleri

böyle/öyle, Tebriz Türkçesinin⁵⁹ bir özelliği olarak Divan'da 'vav'sız olarak yazılmıştır ve metin tesbitinde de bu şekilde gösterilmiştir.

4) 'tek' son çekim edatı

Nevayî'den önce 'tig' olan 'gibi, kadar' anlamındaki 'dik' son çekim edatı, Divan'da 'tek' şeklinde ünlü harfsiz ve 'te'ile yazılmıştır. Bu kelime, metin tesbitinde Azerî Türkçesi'ndeki gibi 'tek' veya 'teki' şeklinde okundu.

5) 'kimi' son çekim edatı

Çağataycada 'kibi', Osmanlı Türkçes'nde 'gibi' olan bu edat, *Cemilî Divan*'nda, Azerî Türkçesi'ndeki söyleyişe uygun olarak 'kimi' şeklinde yer almıştır.

3.2. Atasözü ve Deyimler

Başı yere düşmek⁶⁰

Başım tîg-i gamıñgdın yir ge düşdi
Meger kim tapdı tîgıñgdın hacâlet (78/3)

Kıyamet kopmak⁶¹

Eger kılsañg kıyâm ay serv-kâmet
Kopar halk-ı cihân içre kıyâmet (88/1)

⁵⁸János Eckmann, *Çağatayca El Kitabı*, s.126.

⁵⁹Muharrem Ergin, *Azerî Türkçesi*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1981, s. 137.

⁶⁰Ömer Asım Aksoy, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*, c.2, İstanbul, İnkılap Kitabevi, 1993, s.626.

⁶¹Ömer Asım Aksoy, *a.g.e.*, c.2, s.932.

Gözü aç olmak⁶²

Niçe kim nezzāre kılsa h^vān-ı hüsniñgga közüm
Doymağı mümkün düğül veh kim bolupdur eyle ac (100/5)

Günahı boynuna olmak⁶³

Rūh-baḥş oldu leb-i la'liñ meyi çün sākiyā
Kanı boynıga anıñ devrinde kim huşyārdur (143/7)

Gül dikensiz olmaz (Dikensiz gül olmaz)⁶⁴

Vaşl-ı nüşin boldı her kim kördi hicrān nişini
Gülşen içre gül tikensiz veh niçük ay cān bolur (148/6)

Kişi ektiğini biçer (Ne ekersen onu biçersin)⁶⁵

Ay Cemilī sa'y kılğil mihr toḥmın ekmege
Çün yakındür kim kişi 'ālemde ektügin biçer (134/9)

Kurunun yanında yaş da yanar (Yaşın yanında kuru da yanar⁶⁶)

Düşüp köñglümge 'ışkıñg rūh u nefsim eyledi nā-būd
Çü bir kişverge ot düşse köyer hem pāk [u] hem nā-pāk (379/4)

Yarım ağızla (söylemek)⁶⁷

Şormadıñg hiç yok ağız birle Cemilī hālını
Ol 'adem mülkine bardı veh ki bu ḥasret bile (589/7)

Siyaset eylemek

---

⁶²Ömer Asım Aksoy, *a.g.e.*, c.2, s. 814.

⁶³Ömer Asım Aksoy, *a.g.e.*, c.2, s.826.

⁶⁴Ömer Asım Aksoy, *a.g.e.*, c.1, s. 241, 295.

⁶⁵Ömer Asım Aksoy, *a.g.e.*, c.1, s.365, 395.

⁶⁶Ömer Asım Aksoy, *a.g.e.*, c.1, s.379.

⁶⁷Ömer Asım Aksoy, *a.g.e.*, c.2, s.1108.

Haṭā kıldı Ḥoten müşgi siyāset eyledi saçınğ
Tireke tartılıp anınğ bes andındur qararmāğı (669/5)

Canı ağızına gelmek⁶⁸

Cān köz bīdādın ağızımğa yetmişdi yana
Yirine kildi köñgöl çünkim lebinğ yād eyledi (690/3)

3.3. Söz ve Anlam Sanatlarının Kullanılışı

Cemilî, her şair gibi şiirlerinde aliterasyon ve asonanstan yararlanmıştır. Aşağıdaki beyitlerin ilkinde "h" ve "d" seslerinin tekrarından, ikinci beyitte ise "k", "l", "d" ve "r" seslerinin tekrarlanmasıyla bir ahenk oluşmuştur.

Hoş ol rind-i ḥarābātī ki dāyım devr cevridin
Özi mest ü ḥarāb olup ider 'işret ivin ābād (121/6)

Ḳatre ḳatre ḳan dime her kirpügüm üzre ki bar
Her lebinğğa dāne dāne la'l dest-āviz olur (145/2)

Aşağıdaki beyitte de "m" "h" ve "r" seslerinin tekrarı beytin kulağa hoş gelmesinde önemli bir rol oynar.

Çü her nā-mahrem ol mehveş ḥarīmi içre mahremdür
Meni bī-çāreye andın besī gam ḥaylı hem-demdür (219/1)

Lāle tek bolsa 'aceb mü çāk çāk olğan köñgöl
Laḥza laḥza hecrinğ otıdın ki bolmışdur köyük (370/2)

beyti ise 'l', 'k' seslerinin pek çok kez tekrarıyla güzel bir aliterasyon örneğidir.

Aşağıdaki anlam ve yapı açısından birbirine çok benzeyen daha doğrusu aynı beytin çok az farkla değiştirilerek söylenmesinden oluşan iki beyitte de hem ikilemenin getirdiği bir ahenk, hem de "k", "d" seslerinin tekrarının yarattığı güzel bir aliterasyon örneği vardır.

Ḥalka ḥalka zūlfünğni ḳaşdımğa kim dām eyledinğ

⁶⁸Ömer Asım Aksoy, *a.g.e.*, c.2, s.672.

Dâne dâne hâl ile könglüm kuşın râm eyledi (373/1)

Dâne vü dâm eyleding könglüm kuşınığ başdına
Dâne dâne hâlinğ ile halka halka kāküli (642/2)

Aşağıdaki beyitte ise "h" sesinin tekrarının yarattığı bir aliterasyon örneği görülebilir:

Bülbül kimi hecringde veh kıldım figân her şubhgeh
Ay serv kılsağ geh-be-geh cân gülşenini cilvegeh (583/3)

Şiirde ünlü seslerin bir ahenk yaratacak şekilde kullanılmasından, yani asonanstan Cemilî de şiirinde zaman zaman yararlanmıştı. Aşağıdaki beyitlerin ilkinde "ı, i" seslisi, ikincisinde "e" seslisi ve üçüncüsünde ise yine "e" seslisinin tekrarıyla asonans yaratılmıştır:

Mey birip dînim alıp kim deyr ara saldıng meni
Ay büt-i kâfir nihân küfrümni izhâr eyleding (371/2)

La'1-i lebiğ şevkinde veh cân u köngül oldı tebeh
Yaşım akar çün geh-be-geh bağımda kandur teh-be-teh (583/2)

Nüş eyledin sen dem-be-dem cām-ı leb-ā-leb ay peri
Men kan yudup efgân çekip bakdım ırakdın gâh geh (583/6)

Cemilî, şiirlerinde ses ahengi yaratmak için aliterasyon ve asonansın yanında cinas sanatından da yararlanmıştı.

Hûni köztüğ ki haçeri üstide alı bar
Her gamzeside sihr ile yüz mekr ü alı bar (163/1)

beytinde 'al' kelimelerinde

Dilâ bar anda kim cānāneler bar
Mañga hecringde di cāna neler bar (203/1)

beytinde 'cānā neler' kelimelerinde

Gonca tek ağzıñ gamıdın yüregimde yaradur
Haçer-i hecring anı bir demde yüz kez yaradur (223/1)
Ol periveş kim men-i dīvāneğa körgüzdü yüz
Bir idip miñ şabrımı veh kıldı bir 'ışkımmı yüz (246/1)

beyitlerinde 'yara' ve 'yüz' kelimelerinde

Çün ki maḥzūn köñglüme hergiz cefā kār eylemes
Bir dem olmas aña yüz cevır ol cefākār eylemes (264/1)

beytinde 'cefā kār' kelimelerinde

İnce bilinğ hecride ḥālimğa ay cān rahm kıl
İnce kıldım fikrini kim zār cismim boldı kıl (408/1)

beytinde 'kıl' kelimelerinde

Dem-ā-dem leblerinğ şevkiyle her su
Akıtdım közlerimdin kan ile su (576/1)

beytinde 'su' kelimelerinde ve

Ol meh-i nā-mihrbān kim kilmedi bir yanıma
Hecridin yüz nev' ot saldı dil-i biryanıma (616/1)

beytinde 'bir yān' kelimelerinde cinas sanatını başarıyla kullanmıştır.

Cemilî, şiirini söz sanatlarıyla zenginleştirirken diğer taraftan mânâ ile ilgili, tezat ve mübalağa gibi sanatlardan da faydalanmıştır.

Çün ağartdınğ başınğ köñlünğ kara bolmuş sañga
Veh ni sūd eyler daşınğ ağı içinğ bolmuş kara (41/1)

beytinde 'ağartmak', 'kara' ve 'ağı' kelimelerinin zıtlığından yararlanarak tezat yapmıştır.

Cünūnum boldı peydā ay peri tā
Ki 'ışkınğ cān ara pinhān bolupdur (214/4)

beytinde 'peydā' ve 'pinhān' kelimelerinin

Ger Cemilî köñglin ābād eylese fikr-i vişāl
Veh yana vīrān anı endīşe-i hicrān kıılır (235/7)

beytinde ise 'ābād' ve 'vīrān' kelimelerinin zıtlığı kullanılmıştır.

Cemilî anlama dayanan mübalağa sanatını da kimi beyitlerde kullanmıştır.

Bolupdur eyle ay 'ışk ehli 'ışkım vādisi mühlik
Ki bir mūrına anıñ tu'me yüz miñg ejdehā bolmış (298/6)

beytinde aşkın tehlikesini anlatmak için 'aşk vadisi' terkiğini kullanır. 'Aşkımın vadisi o kadar tehlikelidir ki yüz bin ejderha onun bir karıncasına yiyecek olmuştur', derken mübalağa sanatından yararlanmıştır.

Yetse ger tamu otı cismimğa teskinlik birür
Ay Cemilî 'ışk otıdın eyle kızmışdur tenim (470/7)

beytinde ise şair mübalağanın daha üst derecesi olan gultıvve kaçır. Teni aşk ateşinden o kadar yanmıştır ki cehennem otu bile ona teskinlik verecektir.

Yoluñğa fidā kıldı Cemilî dil ü cānın
Çün Ka'be yüzüñg 'ıydına kırbāne kelipdür (215/7)

beytinde de şair sevgiliye seslenir ve Ka'be'nin bile sevgilinin yüzünün bayramına kurban olduğunu, bu nedenle kendisi de gönlünü onun yoluna feda ettiğini belirterek yine mübalağa yapar .

Yiddi kök evrākına yiddi denğiz bolsa midād
Yazsalar şerh-i gamım miñgdin biri bolmas tamām (436/7)

beytinde de şair gultıv yapar. Yedi göğü kağıda, yedi denizi de mürekkebe benzetir ve bunlarla gamının şerhi yazılsa binde birinin bile tamamlanamayacağını belirterek gamının ne kadar fazla olduğunu anlatır.

Cemilî, söz sanatlarından teşbihi de Divanı'nda sıklıkla kullanır (bu konuda daha geniş bilgi için bkz. Hayal Dünyası bölümü).

Meger kim kildi yārim tıfl-ı eşkim
Közümdin düşdi yolına yügürdi (681/4)

beytinde gözyaşını, sevgilinin geldiğini görünce gözünden düşüp onun yoluna yürüten bir çocuğa benzetir.

Pāre pāre köñglüme kim sançılıpdur nāvekiñg
Siñe beñgzer kim ser-ā-ser anğa sançılmış kebāb (71/3)

beytinde ise âşık, parça parça olan gönlünü şişe geçirilmiş bir kebaba benzeterek değişik bir teşbihte bulunur.

Oklarınıñ kim kildi her dem cānga ay hūri-şifāt
Her biridür bir melek gūyā bar anda üç kanat (80/1)

Okların huriye benzeyen sevgili tarafından sürekli âşığın canına atıldığı aşağıdaki beyitte şair bu okları, üç kanadı olan meleğe benzetmiştir.

Sanmanğ anıñ işikine her kiçe meş'al barur
Otlı köñglümdür kim eyler kūyine şeb-hūn henüz (243/7)

Yukarıdaki beyitte ise âşığın seslenişi duyulur. 'Sevgilinin eşiğine her gece kandil yakıldığını sanmayın, oraya gece baskını yapan benim ateşli gönlümdür.' diyen âşık gönlünü bir kandile benzetmiştir.

Seyl-i eşkim aparur ten hākini bünyādıdın
'Akl mi'mārı ki şabrım ivine dīvār ider (211/7)

Âşığın sel haline dönmüş gözyaşlarından bahsedilen yukarıdaki beyitte ise şair akılı mimara benzetmiştir. Akıl mimarının sabır evine yaptığı duvarı, âşığın çok ağlamaktan bir sele dönüşmüş gözyaşları yıkıp götürür. Şair bu beyitte değişik bir teşbihle, âşık kadar uğraşsa da sonunda akıl ve sabırdan yoksun olduğu anlatılmıştır.

İham sanatı da şairin zaman zaman başvurduğu sanatlardandır. Aşağıdaki iki örnekte şair 'sormak' fiilinin hem 'sormak', hem de 'emmek' anlamlarını kastetmiştir:

Tökdi çün kanım lebiñg şorsam 'aceb yok ay perī
Kim şorar dāyim kişi kanlusını kayda ger bar (238/2)

Şeb-i zūlfünğ kara kaygusıda la'l-i lebiñg sorğan
Anıñ tekdür ki zulmet içre tapmış Āb-ı hayvānı (684/4)

3.4. Şairliği

3.4.1. Hayal Dünyası

Klâsik edebiyatın en hacimli divanlarından birini yazmış olan Cemilî daha önce de belirttiğimiz gibi çok sayıda şiir yazdığından pek çok şair gibi tekrarlara düşmüş, aynı mazmunu çok az değiştirerek yeni beyitler meydana getirmiştir. Gazellerinin çoğunun konusunu aşk, şarap, sevgili, rakîb ve zâhid oluşturur. Cemilî bu konularda yazdığı gazellerde her ne kadar tekrara düşmüşse de kimi beyitlerde daha orijinal hayaller kurmuştur. Bu bölümde, hem kimi güzel ve samimane bir şekilde ifade edilmiş hayalleri, hem de kendi kurduğu hayallere göre daha farklı ve yeni olduğunu düşündüğümüz hayalleri içeren beyitler nesre çevrilerek açıklaması yapıldı:

Zâ'fdın kaşrınıĝga yüz koydum çü kaddiñg yâd idip
Eşk ile her yan elifler çekdim ol dîvâr ara (23/3)

(Ey sevgili) zayıflıktan, evinin duvarına yüzümü koydum. Boyunu anarak o duvara gözyaşından elifler çektim.

Âşık sevgilinin hasretiyle zayıflamış iğne ipliğe dönmüştür. Yüzü de ağlamaktan sapsarıdır. Sevgilinin eşiğinden ayrılmayan âşık sarı yüzünü duvara koyunca duvardaki taşlardan ayırt edilmez. Sevgilinin boyunu andığında âşığın gözünden akan elife benzeyen yaşlar ise duvarın yarıklarını oluşturur.

Aşağıdaki beyitte de âşığın sararmış yüzünden dolayı kendisini sevgilinin duvarındaki taşlardan biri olarak düşünmesi hayali tekrarlanır. İlk beyitte sevgilinin yüzünü gören âşık o kadar etkilenir ki hayranlığından taş kesilir ve duvar taşlarındaki nakışlara benzer. İkinci beyitte ise sevgilinin evinin duvarına sararmış yüzlerini koyan âşıkların yüzü, duvara yapışan saman çöplerine benzetilir.

Tekye kıldım küyiniñg dîvârına yüzün körüp
Vâlih olup anĝa güyâ naqş-ı dîvâr olmuşam (469/6)

(Ey sevgili) yüzünü gördüğümünden beri evinin duvarını tekke haline getirdim. O yüze o kadar hayran kaldım ki sanki duvarın nakışlarından biri oldum.

Rüy-ı zerdin kim koyar kaşrına 'ışk ehli anıñg

Kāh bergi gūiyā peyvest olur dīvarğa (629/6)

(Sevgilinin) evinin duvarına sarı yüzünü koyan aşk ehlinin yüzü duvara yapışan saman çöplerine benzer.

Beyitte yine âşîğın sevgili için ağlayıp sızlamaktan sararan yüzü tasavvur edilmiştir. Âşîğın sarı yüzü, sevgilinin duvarındaki saman çöplerine benzetilmiştir.

Düşdi köñglüm kuşu zülfünğ dāmına ay dil-rübā
Tikmegil anıñ közin kim yüzünğünğ hayrāındur (193/5)

Ey gönül alan (sevgili), gönül kuşum, saçının tuzacağına düştü. Onun gözünü dikme, çünkü senin yüzünün hayranıdır.

Beyitte klâsik edebiyatta her zaman rastlanamayacak türden bir hayal kurulmuştur. Şair kuş avlanma âdetinden bahsederek sosyal hayata da değinmiştir. Eskiden, avcılar, avladıkları kuşun korkmaması için gözünü dikerlermiş. Gönlünü bir kuşa benzeten âşîk, bu âdete dayanarak sevgilisine sesleniyor. Gönlü sevgilinin tuzak gibi olan saçına düşüp yakalanmıştır. Bu nedenle avcıdan, yani sevgiliden hayran olduğu yüzü görebilmesi için, gözünü dikmemesini istiyor.

‘Akl eger ‘ışkım bile kılsa cedel bar eyle kim
Mür haylı ejdehālar birle kılğaylar meşāf (345/3)

Aklın aşkımla savaşması, karınca ordusunun ejderhalarla savaşmasına benzer.

Şair yukarıdaki beyitte aşk-akıl tezasına değiniyor. Klâsik anlayışa göre aşkla aklın birarada olması imkânsızdır. Aşkı idrak etmeye akıl yetmez. Aşk ancak gönülle algılanabilecek bir şeydir. Bu nedenle aşkla akıl arasında devamlı bir savaş hüküm sürmektedir. Şaire göre bu savaşta akıl ordusundan pek çok kayıp olmasına şaşılmaz. Akılla aşkın mücadele etmesi karınca ordusunun ejderhalarla savaşmasına benzer. Bu savaşın galibinin kim olacağı da kuşku götürmez.

Sanmanğız ‘uşşāk yüzün sarğarur ‘ışk içre kim
Sīm-berler yolğa salmaqğa altun kızğanur (230/5)

Âşıkların yüzlerinin aşk yolunda sarardığını düşünmeyin. Gümüş tenlilerin yoluna saçmak için altın kazanmaktadırlar.

beyitinde şair yine âşıkların yüzlerinin sarı olduğundan yola çıkarak bunun sebebinin aşk olmadığını, gümüş tenlilerin yollarına saçmak için altın toplamaları olarak yorumluyor. Sonuçta yine âşıklar kendilerini sevgililerin yoluna feda ediyorlar.

Zâf-ı hâlimde eger ince bilin koşsam anıñg
İki târ-ı zülfi gūyâ birbirine çolğanur (231/6)

Zayıflık halimde (sevgilinin) ince beline sarılısam onun saçının iki teli birbirine dolanmış gibi olur.

Bu beyitte de şair âşığın aşk yüzünden zayıflayıp inceldiğini değişik bir hayalle anlatmaya çalışıyor. Âşık çok zayıf ve incedir. Sevgilinin beli de çok incedir. Âşığın sevgilinin beline sarılması iki saç telinin birbirine dolanmasına benzer.

Kirpügümni şâne eşkim su közümni halvet ivi
Kılınmışam ger ol peri başın yuyup saçın tarar

O peri başını yıkayıp saçını tarasın diye kirpiğimi tarak, gözyaşımı su gözümlü de halvet evi haline getirdim.

Şair bu beyitte değişik bir hayal kuruyor. Perilerin su yataklarında yaşadığı inancından yola çıkılan beyitte, âşık kirpiklerini tarak, gözyaşını su , gözünü de halvet evi yani bir nevi hamam yaparak periye benzeyen sevgilinin saçını yıkayıp taramasını sağlıyor.

Âşığın ne kadar ince ve zayıf olduğunun değişik bir hayalle anlatılmak istendiği aşağıdaki beyitte yine peri mazmunundan yararlanılmıştır. Şair yani âşık o peri kadar güzel sevgiliyle kaçsa onları kimse bulamaz. Zira periler uçarak kaybolabilmektedirler. Zayıflıktan iğne ipliğe dönmüş âşıktan ise bu nedenle hiçbir iz bulunamayacaktır:

Ol peri birlen Cemilî kaçsanğız ger tapmaz il
Ol uçup çünkim besî za'f ile sendin yokdur iz (255/7)

Cemilî, o periyle kaçsanız el sizi bulamaz. O uçar, zayıflığından dolayı da senden bir iz bulunamaz.

Çakılmış hecr mismârı köngülge ger vişâl elgi
Niçe kim enbūr ile çekse çıkmas üstüvār olmuş (272/3)

Gönüle ayrılık çivisi çakılmış. Kavuşma eli ne kadar kerpetenle çekip çıkarmaya çalışsa da sağlamdır , çıkmaz..

Şair, ayrılığı gönüle çakılmış bir çiviye benzettiği beyitte, kavuşma elinin yerinden çıkarıp atmak için kerpetenle ne kadar uğraşsa da sağlamlaşan çiviye çıkaramadığını belirtmiştir. Beyitte, sevgiliden ayrılan âşığın ne kadar uğrasa da kavuşamayacağı, çivi-kerpeten gibi değişik bir benzetmeyle anlatılmıştır.

Bolmuş ol ay cismi nâzûk eyle kim anıñg eger
Üstine düşse küneş nûrı bolur cismine yük (370/6)

Bu beyitte ise sevgilinin vücudunun ne kadar zayıf olduğu zarif bir hayalle anlatılmıştır. Sevgilinin vücudu o kadar nazik, o kadar narindir ki onun üzerine güneş ışığı düşse vücuduna yük gibi olur. Beyitteki anlam Nedim'in 'Leblerin mecrûh olur dendân-ı sîn-i bûseden /La'lin öpdürmek bu hâletle muhâl olmuş sana'⁶⁹ beyitini anımsatıyor. Nedim de sevgilinin dudaklarının 'buse' kelimesinin 'sin' harfinin dışından bile yaralandığını, bu nedenle dudağını öptürmenin boş bir hayal olduğunu Cemilî'nin beyitinden çok daha güzel bir hayalle anlatmıştır.

Niçe kim ser-geştelik kıldım felek tāsı ara
Tapmadı nakş-ı küşādı vāy kim nerdim benim (434/3)

Felek tasında ne kadar avarelik, başıdönmüşlük yaptysam da ne yazık ki zarım açık olan nakışı yine de bulamadı.

Klâsik edebiyatta kullanılan tavla oyunu mazmunundan yararlanılan beyitte evren bir tavlaya benzetilerek zarın istenilen yeri bulamadığı belirtiliyor. Böylece açıkça belirtilmemesine rağmen beyitte zaman zaman yapıldığı gibi felekten şikâyet ediliyor.

Ol yüzi küneş vaşlına yetkeç hased idip
Sāyemni körüp hem kıluram anda tevehhüm (443/4)

Barurmen ay küneş küyunğga tenhā
Tilermen bolmaya hem-sāye hem-rāh (596/3)

O yüzül güneşe benzeyen sevgiliye kavuşunca gölgemi bile kışkırmaya başlarım.

Ey güneş, mahallene yalnız varırım. Yanımda gölge ve yoldaş dahi istemem.

---

⁶⁹Nedim Divanı, Haz. Muhsin Macit, Ankara, Akçağ, 1997, s.274.

Yukarıdaki iki beyitte şair, sevgiliyi kendi gölgesinden bile kıskandığını anlatır. Sevgilinin hasretiyle yanıp tutuşan âşık kavuşma gerçekleştiğinde sevgiliyi yine kaybetme korkusu yaşamaya başlar. Bu korku âşığın içine o kadar işlemiştir ki sevgilisini kendi gölgesinden bile kıskanacak derecelere vardirmiştir işi.

Ol perî 'ışkıda kim bi-hüş bolmağdur işim
Yüzge yok köz merdümidin özge su urğan kişim (450/1)

İşim, o peri gibi sevgilinin aşkında akılsız kalmaktır. Gözbebeğinden başka yüze su vuran kimsem yok.

Yukarıdaki beyitte Fuzulî'nin ünlü 'Ne yanar kimse mañga âteş-i dilden özge / Ne açar kimse kapım bād-ı şabādan gayrı' beyitine benzer bir hayal kurulmuştur. Fuzulî beyitte gönül ateşinden başka kimsenin kendisine yanmadığını, kapısını da sabah rüzgârından başka açan olmadığını zarif bir şekile anlatır. Cemilî'nin beyitinde de o periye benzeyen sevgilinin aşkında işinin aklını kaybetmek olduğunu söyleyen âşık, yüzüne gözbebeğinden başka su vuran kimsenin olmadığını belirtirken sürekli ağladığını da çok güzel bir şekilde Fuzulivâri bir beyitle açıklıyor.

Oklarınğ peykānları kim kıldı köz köz könğlümi
Munça közler birle bakıp sañga hayrān bolmuşam (476/4)

(Ey sevgili), oklarının peykanları gönliümü göz göz (yara) yaptı. Bu kadar gözlerle bakıp sana hayran oldum.

Yukarıdaki beyitte farklı bir hayal kurulmuştur. Sevgilinin oklarındaki peykanlar âşığın gönülünü göz göz yaralarla doldurmuştur. Âşık bunca gözle baktığında sevgiliye daha çok hayran olmuştur.

Kiçe mest atlandı ol çābük tilermen kim añga
Könğlüm otın meş'al idip anı ivge yetkürem (480/6)

Gece sarhoş bir şekilde ata binen o sevgiliyi, gönliümün otundan yaptığım meşaleyle eve götürmeyi dilerim.

Âşık sevgilinin aşkıyla yanmakta olduğu için gönlünde ateş vardır. Âşık, bu gönül ateşini karanık gecede sarhoş bir şekilde atına binen sevgilinin yolunu kaybetmemesi için meşale haline getirmek istemektedir. Böylece sevgiliyi evine gönül ateşiyle ulaştırıp onun yolunu kaybetmemesini, başka yerlere gitmemesini sağlayacaktır.

Oķçı dükkanı Cemilî cismi boldı kim meger
Heçr oķı peykân u peri birle dolmuşdur hemân (493/7)

Cemilî'nin vücudu oķçu dükkanına benzedi. Zira baştan başa ayrılık okunun peykam ile dolmuştur.

Şair âşığın vücudunu oķçu dükkanına benzeterek sosyal hayattan bir kesit sunar. Bu beyitle şairin döneminde ok satılan dükkanların varlığını öğreniyoruz. Ayrılık oklarının peykanlarıyla baştan ayağa dolmuş olan âşığın vücudu, ok satılan bir dükkana benzer hale gelmiştir.

Kirpügümdin iğne kıl köz regleridin tār idip
Tik yaķaņğ çākin teniņg il közidin bolsun nihān (495/3)

(Ey sevgili) kirpiğimden iğne, göz damarlarından iplik yapıp yakanın yırtığını dik ki tenin ellerin göziñe görünmesin.

Âşığın sevgilisini kıskanması yine hoş ve değişik bir hayalle anlatılmıştır. Âşık, sevgilisinden kirpiğini iğne, göz damarlarını da iplik yaparak yakasının yırtığını dikmesini istiyor. Böylece hiç kimse onun tenini göremeyecektir. Ancak âşığın gözünün artık sevgilinin üzerinden ayrılmasına imkân kalmayacaktır. Zira göz hep dikilmiş bir halde sevgilinin yakasında olacaktır.

Ölsem ol küy içre defn idiņg tenimni bî-kefen
Tā ki tiz peyvest ola tofrağına anıņg bu ten (512/1)

Ölürsem o evin içine tenimi kefensiz olarak defnedin ki onun toprağına bu ten çabuk karışsın.

Cemilî, öldüğünde teninin kefensiz bir şekilde sevgilinin evinin bulunduğu yere gömülmesini istiyor. Bundaki maksatı ise teninin sevgilinin evindeki toprağa bir an önce kavuşmasıdır. Sağlığında kavuşamayan âşık ölünce bu şekilde de olsa amacına ulaşabilecektir. Bu beyitte de yine şairin Fuzulî'nin Su Kasidesi'ndeki 'Dest-būsı ārzūsıyla ger ölsem dōstlar/Kūze eylenğ toprağum şunuņg anuņgla yāra şu'⁷⁰ beyitinden esinlendiği söylenebilir.

Ay mesîhim ni 'aceb kabrimğa ger bassanıg kağem
Merkağimdin çıksam ol dem cān tapıp yırtıp kefen (512/4)

⁷⁰Metin Akar, *Su Kasidesi Şerhi*, Ankara, TDV, 1994, s.20.

Ey mesihim, sen kabrime ayak basarsan o anda can bulup kefeni yırtıp mezarımdan çıksam buna şaşılmaz.

beyitinde âşık, yine kendisini ölmüş olarak düşünüyor. O mesihe benzeyen sevgilinin mezarına ayak basmasıyla âşık can bulup kefeni yırtıp mezardan çıkacaktır. Zira Mesih'in ölülere diriltme kudreti vardır. Sevgili de Mesih olduğu için âşık dirilerek mezarından çıkacaktır.

Okların gönlüm kuşına her taraftan sançılıp
Per bolupdur uçmak ister ay perî sendin saru (579/6)

Okların gönlümün kuşuna her taraftan saplanmaktadır. Bu oklar kanat olup senden tarafa uçmak isterler ey peri.

O periye benzeyen sevgilinin okları her taraftan âşığın gönlüne saplanmaktadır. Bu oklar bile kanat olup o periden tarafa uçmak istemektedir. Beyitte hayal, perilerin uçuşu mazmunu üzerine kurulmuştur.

Tapmağaylar isteyip cismimni âhım dūdudın
Kirseler Ferhād u Mecnūn külbe-i ahzānıma (600/2)

Ferhat ve Mecnun hüznler evime girseler âhımın dumanı yüzünden cismimi bulamayacaklar.

Beyitte Klâsik edebiyattan Ferhat u Şirin, Leyla vü Mecnun ve Yusuf u Züleyha gibi üç aşk hikâyesine telmih yapılmıştır. Âşık aşk derdi nedeniyle öyle bir ateşli âh çeker ki Ferhat ve Mecnun gibi iki ünlü âşık, âşığın dertten Yakup'un hüznler evine dönen evine girseler âşığın vücudunu bulamayacaklardır. Çünkü âhın dumanı her tarafı kaplamıştır.

Bir küneş devrin kazā nakkaşası yüzünğ devri tek
Çekmedi döndürdi munça çarhınınığ pergārını (643/6)

Kaza nakkaşı, çarkının pergelini ne kadar döndürdüyse de senin yüzün gibi bir güneş devrini çekmedi.

Şair, beyitte astrolojiden yararlanarak bir güneş devri çiziminden bahsetmiştir. Ancak bu kaza nakkaşı ne kadar uğraştıysa da güneşe benzeyen sevgilinin yüzü gibi bir güneş çizememiştir.

Rişler üzre mamuqlardur yalın tenġa libās
Andın özge veh azā kisvet marġa keydürmedi (653/6)

ıplak tene elbise, yaralar üzerindeki pamuklardır. Ne yazık ki kaza bana ondan başka bir elbise giydirdi.

Beyit talihten, felekten řikāyet üzerine kurulmuştur. şair bu beyitte fakirlikten bahsediyor. Gönlündeki yaralar üzerine pamuklar konmuştur. Zaten ıplak olan bedeninde de bundan başka elbise yoktur. Bu fakirliġin sebebi de kaza, felektir.

řām-ı zülfünġdin yüzünġ şubhına yol bulman anı
ılmasa rüşen benāġuřunġdaki dür aşteri (696/2)

Kulaġındaki inci (küpe)nin yıldızı aydınlatmasa, saçının gecesinden yüzünün sabahına yol bulamam.

Beyitte gece-sabah, saç-yüz karşıtlıklarından yola ıkılarak farklı bir hayal kurulmuştur. Sevgilinin siyah ve karanlık saçlarında bulunan âřıġın gönlü aydınlıġa kavuşmayı, yani yüzüne ulaşmayı istemektedir. Ancak saçın karanlıġından sevgilinin kulaġındaki inci küpenin parlaklıġı onu yüze ulaştırabilmektedir.

Mihnet ü derdim bolupdur ana kim dolmuş felek
Andın efzün bolsa ger ıkay felekdin dařġarı (697/3)

Mihnet ve derdimle felek o kadar dolmuştur ki biraz daha fazlalaşsa felekten dışarı ıkacak..

Beyitte yalın, sade ve basit bir söylemle âřıġın ektiġi dert ve kederin ne kadar fazla olduġu mübalaġa da yapılarak anlatılmış.

3.4.2. İkillemeler

Divan şiirinin temel özelliklerinden biri, beyti oluşturan sözlerin birbirleri arasında belli bir uyum ve dengeye dayanan bir yapı içinde olmasıdır. Divan şairi söylediġi her beyitte, bu türlü bir yapı kurmayı amaç edinmiştir. Divan şiirinin nazım tekniġi, estetik kuralları, mazmunları, söz ve anlam sanatları, şairin bu yönde bir yapı kurmasına yardımcı olan etkenlerdir. Beyit, sözün ve anlamın içine döküldüġü, onun içerisinde biçimlendirildiġi bir kalıptır. Uzun açıklamalarla anlatılabilecek konular, divan şiirinde söz ve anlam

sanatlarının türlü incelikleriyle yoğrularak tek bir beyit içerisine sığdırılmıştır. Böyle beyitler anlam derinliği ve yoğunluğu olan bir özdeyiş gibi tam ve bütün bir şiir niteliği taşır. Bu nedenle divan şairi beyit içerisinde ses, söz ve anlam açısından düzenli bir yapı oluşturabilecek kelimeleri özenle seçer⁷¹.

Divan şiirinde ikilemelerin yani tekrarların önemli bir yeri vardır. Bu anlatım tekniği hemen her şairin divanında karşımıza çıkabilecek bir şiir öğesidir. Ancak, bir şairin bu üslubunun özelliği olarak bunu gösterebilmek için, bu tekniğin *düzenli* ve *sürekli* bir biçimde kullanıldığını tesbit etmek gerekir. Yoksa, belli bir sıklıkta kullanılmamış tekrarlar çok güzel örnekler de olsa bir rastlantıdan ileri gidemez⁷².

Cem Dilçin, yukarıda alıntıladığımız makalesinde ikilemeleri üç bölüm altında inceler: ses, söz ve anlam düzeni. Dilçin, divan şairleri arasında ikilemelerin sık ve benzer nitelikte kullanılışı açısından Fuzulî'yi zirvede görür ve Fuzulî'ye yaklaşan şairlerin Necafî ve Bakî olduğunu belirtir. İncelemeye çalıştığımız *Cemilî Divanı*'nda da çok sayıda *düzenli* ve *sürekli* ikileme kullanılmıştır. Bu ikilemelerde şairin Fuzulî'den etkilendiği düşünülebilir.

Örnekler:

Ay Cemilî devr ayağın dem-be-dem nüş eylegil
Çünkü 'ömrünğ kün-be-kün keçmekdedür devrân ara (11/7)

(de)m-be-(de)m keçmek(de)dür (de)vrân ara
k(ün)-be-k(ün) ç(ün)ki ömr(ü)nğ

beytinde parantez içinde belirtilen ikilemelerin sesleri Dilçin'in⁷³ de dediği gibi basit bir aliterasyon değil, ikinci bir ikileme ortaya çıkaracak bir düzen içerisindedir. Bu ikilemeleri şair bilinçli bir şekilde, kelimeleri anlam açısından da titizlikle seçerek şiire ses ve iç uyum sağlamak için kullanmıştır. 'Dem-be-dem' ikilemesinin yine Dilçin'in de belirttiği iki dudağı işaret ettiği düşünülürse şairin iç ses ve uyum yanında anlamı da ihmal etmediği görülür.

⁷¹Cem Dilçin, "Fuzulî'nin Şiirlerinde İkilemelerin Oluşturduğu Ses, Söz Ve Anlam Düzeni" *Journal of Turkish Studies, In Memoriam Abdülbaki Gölpınarlı Hâtıra Sayısı I*, vol.19, Harvard University, Department of Near Eastern Languages and Civilizations, 1995, s. 157.

⁷²Cem Dilçin, *a.g.m.*, s.161.

⁷³Cem Dilçin, *a.g.m.*, s.161.

Pāre pāre könġlütme kim sançılıpdur nāvekiñġ
Sîhe beñġzer kim ser-ā-ser anġa sançılımış kebāb (71/3)

pā(re)pā(re) beñġ(er) s(er)

beyitinde (re) ve (er) sesleri tekrarlanarak iç ses ve ahenk sağlanmıştır.

Ķatre Ķatre Ķan damar giriġān közümdin ŐevĶ-ile
Dem-be-dem kim nüş ider ol lebleri mey-gün ĶadeĶ (103/5)

(ka)tre (ka)tre (ka)n (ka)deh
D(em)-be-d(em) (me)ygün da(m)ar

Bu beyitte *katre katre* ikilemesiyle *kan* ve *kadeh* kelimeleri, *dem-be-dem* ikilemesiyle 'meygün' ve 'damar' kelimesindeki (m) sesi paralellik oluşturmaktadır.

Ay Cemīlī közlerimdin Ķatre Ķatre Ķan damar
Eylerem çün dem-be-dem ol lebleri meygünü yād (127/7)

(ka)tre (ka)tre (ka)n
d(em)-be-d(em) C(em)ili ey(le)r(em) köz(le)rimdin (le)bleri (me)ygün

beyitinde birkaç sesin birden tekrarı görülür. Ayrıca ikilemede olmayan 'le' sesleri de beyitteki ahengi arttırmaktadır.

Dem-be-dem gül gül yüzünġ meydin bolupdur eyle kim
Suġa bir bir āteŐin güldin düşen yafragdur (192/6)

D(em)-be-d(em) (me)yüdin
g(ül) g(ül) g(ül) su(ga) yafr(ag)
(b)i(r) (b)i(r) (b)olupdu(r)

beytinde üç tane ikileme ve yine ikilemede olmayan kimi seslerin tekrarı görülüyor.

Ay Cemīlī kir Ķarābāt içre kim 'ışĶ ehliniñġ
Derd-i gün-ā-günü def'in cām-ı māl-ā-māl ider (213/7)

d(er)d ha(ra)bat iç(re) id(er)

ki(r) ha(ra)bat iç(re) id(er)

Közi kimi anıñg mest ü ħumār oldum mañga çünkim
Leb-â-leb cām dutğan dem-be-dem ol gül-'izār olmış (273/6)

(l)eb-a-(l)eb gü(l) o(l) o(l)mış o(l)du(m)
de(m)-be-de(m) ki(m)i (m)est hu(m)ar oldu(m) (m)ana çünki(m) cā(m) ol(m)ış

beyitinde hem ikilemelerin hem de 'l' ve 'm' seslerinin defalarca tekrarının getirdiği bir iç ahenk vardır. Ayrıca bu beyit asonansa da iyi bir örnek oluşturmaktadır.

Dem-be-dem lebleriñg şevkıde ay sākī mañga meyni
Leb-be-leb eyleyip şun kim meni gam derdnāk itmiş (280/4)

D(em)-be-d(em) (m)anğa (me)yni ki(m) (me)ni it(m)ış
(Le)b-be-(le)b (le)bleriñg ey(le)yip

beyitinde de yine 'm/em/me've 'le' seslerinin ikilemelerle tekrarı görülür.

Sonuç olarak örneklerden de görüleceği gibi Cemilî'nin Fuzulî'nin etkisiyle şiirinde böyle bir teknik kullandığı, ancak bu tekniği genellikle 'dem-be-dem', 'leb-â-leb' gibi ikilemelerle kullandığı, Fuzulî kadar değişik beyitler kuramasa da şiirlerinde bu teknikle iç ahenği başarıyla sağladığı öne sürülebilir.

3.4.3. Kelime ve harf oyunları

Divanında, 730 gazel ve çeşitli nazım türlerinde şiirler söylemiş olan Cemilî, orijinal sayılabilecek hayallerinin yanında bu kadar hacimli bir divanda -diğer divan şairlerinde olduğu gibi- zaman zaman tekrarlara düşmekle birlikte divanda dikkat çekici bazı kelime ve harf oyunlarına da girişmiştir. Şair, bir çok beyitte üslup özelliği denebilecek kadar çok kelime ve harf oyunu yapmıştır. Bu oyunlar, genellikle sevgilinin fiziksel özelliklerini anlatmak için kullanılmıştır. Bu tür beyitlerin kimisinde muamma sanatının özelliklerinden de yararlandığı söylenebilir⁷⁴.

⁷⁴Muamma için Ali Fuat Bilkan'ın *Türk Edebiyatında Muamma* adlı eserine bakılabilir. Bilkan, muamma çözme tekniklerini anlattığı "A'mâl-i Tahsilî" adlı bölümün Teşbih ve İstiare adlı kısmında harflerin işaret ettiği benzetme unsurlarını sıralamıştır. Ancak Cemilî'nin beyitleri bir insan adı çıkacak biçimde düzenlenmemiştir. Yani muamma değildir. Cem Dilçin, *Türk Şiir Bilgisi* adlı kitabında bu makalenin konusunu oluşturan kelime oyunlarını 'Sözle ilgili sanatlar' bölümüne almış ve 'Bu oyunlar,

Yaptığı bu tür kelime ve harf oyunlarında şair, kelimelerin yazımıyla anlam arasında bağlantılar kurarak bize görsel bir malzeme sunar. Bu oyunların kimisinin diğerlerine göre daha basit olduğu görülür. Kimi beyitlerde ise hayal daha iyi kurgulanmıştır. Bu bölümde *Cemilî Divanı*'nda geçen bu tür kelime ve harf oyunlarının tamamı ele alınmamıştır. Farklı tarzdaki beyitler nesre çevrilerek açıklamaları yapılmıştır.

Bir elifdür kim yazılmış dâl içinde gūiyā
Ol periniᅇ ᅇaddi ki ikki 'anberin zūfi ara (5/1)

O peri (sevgili)nin iki anber kokulu saçının arasındaki boyu, 'dâl' (kelimesi) içinde yazılmış elif gibidir.

beytinde şair, sevgilinin boyunu, iki anber kokulu saçının arasında bulunan dâl harfinin içindeki elife benzetir. Gerçekten de 'elif' harfi 'dâl' kelimesindeki 'dâl' ve 'lâm' harflerinin arasındadır ve 'dâl' ve 'lâm' harfleri Divan edebiyatında saçı tarif için kullanılan mazmunlardandır. Ayrıca sevgilinin fiziksel özelliklerine baktığımızda boyun iki tarafta bulunan saçın arasında olduğunu görürüz. Böylece şair harflerle sevgilinin boyu arasında bire bir benzerlik kurmuştur.

Cān arasıᅇa elif kirgen kimi ay serv-i nāz
Rāst ᅇaddiniᅇ hecri oᅇıdur bu maᅇzūn cān ara (8/2)

Ey naz servisi, can (kelimesinin) arasına elif girmesi gibi bu mahzun canımın içindeki, senin dümdüz boyunun ayrılık okudur.

'Can' kelimesi, 'cim', 'elif' ve 'nun' harflerinden oluşmaktadır ve 'elif' harfi bunların arasında bulunmaktadır. Sevgilinin elif harfi gibi düz ve uzun boyundan ayrı kalan âşık, bu duygusunu ayrılık oku ifadesiyle dile getirmiş. Şairin sevgiliye 'serv-i naz' olarak seslenmesi de yine bu kurgunun bir sonucudur ve sevgilinin uzun boyunu hatırlatmaktadır. Beyitte hem kelimedeki durumdan hem de gerçek durumdan bahsedildiᅇi için iham sanatının yapıldığını söyleyebiliriz.

---

türlü yönlerden bir şeye benzeyen harfleri birleştirerek, anlamı o durumla ilgili olan bir sözcük meydana getirme biçiminde yapılır. " şeklinde açıklamıştır. Dilçin'in bu konuyla ilgili olarak şairlerden aldığı örnekler Cemilî'nin yaptığı oyunlarla benzerlikler gösteriyor. Bkz. Ali Fuat Bilkan, *Türk Edebiyatında Muamma*, Ankara, Akçaᅇ, 2000, s.78. ve Cem Dilçin, *Örneklele Türk Şiir Bilgisi*, Ankara: Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1992, s.491.

La'l içinde 'ayn olupdur güyiyā kim ay perī
Hayret idip kōz ki saldım ol leb-i ḥandān ara (10/3)

Ey peri, sanki la'l içindeki ayn (harfi) olan o gülen dudağa hayret edip göz attım.

'La'l' kelimesinin yazılışına baktığımızda 'ayn' harfinin iki 'lâm' harfinin arasında olduğunu görürüz. İki dudak arasındaki boşluk 'ayn' harfidir. 'Ayn'ın göz anlamına da geldiğini düşündüğümüzde iki 'lâm' harfinin, yani âb-ı hayat olan o gülen dudakların üzerinde kendisinin gözleri olduğunu anlatmak istediği ortaya çıkar.

Gerçi ḳaddim ḥam ḳılıpdur ay kemān-ebrū gamıñg
Rāst oḳuñg saḥlaram likin elif tek cān ara (21/2)

Ey keman kaşlı, her ne kadar gamın boyumu büküp eğse de senin düz okunu canı (kelimesinin) içindeki elif gibi saklarım .

'Kad' kelimesindeki 'dâl' harfi düz değil eğridir. Âşığın boyunu ham kılan, büken, yay gibi olan kaşın attığı oktur. Şair ok yerine gam diyerek boyunu gam okunun büküğünü söylüyor. Beyitte 'ham' ve 'rast' kelimelerinde tezat sanatı yapılmıştır.

Ağzıñg u zülfüñg gamı āhımda peydā ḳılsa med
Bu vücūdumdur 'adem ol mīm ü dālıñgmı körüp (49/7)

(Ey sevgili) ağzının ve zülfinin gamı ahımın fazlalaşmasına neden olsa, o mim ve dâli görüp bu vücudum yok olur.

Cemilî, bu beyitte birkaç kelime üzerinde oyun yapmıştır. İlk olarak 'med' kelimesinde 'mim' ve 'dâl' harfleri vardır. Mim ağıza, dâl da saça benzer. 'Adem' kelimesinde de 'dâl' ve 'mim' harfleri vardır. Ayrıca 'âhımda' ve 'vücudumdur' kelimelerinin yazılışında 'mim' ve 'dâl' harfleri yanyana bulunmaktadır. 'Âşık, bu serüven sonucu o vahdet-i vücud olan dudakların ve saçın yüzünden yok olacağını söylüyor. Beyitte yine 'vücud' ve 'adem' kelimeleriyle tezat sanatı yapılmıştır. Âh kelimesinin yazılışında 'elif' harfinin saça, yuvarlak olarak yazılan 'he' harfinin dudağa benzediğini düşünürsek şairin, yine şekil ve anlam arasında bağıntı kurarak gözler önüne bir tablo serdiğini söyleyebiliriz.

Mim ağzıñg dāl zülfüñg hecridin ay serv-ḳad
Ḥam bolup ḳaddim uzandı her kiçe nālemde med (112/1)

Ey servi boylu (sevgili), senin mim gibi ağzın ve dâl gibi saçının ayrılığıyla boyum eğildi, ve her gece feryadım yükseldi.

Bu beyit için de yukarıda söylediklerimize benzer şeyler söyleyebiliriz. 'Kaddim' kelimesinde 'dâl' ve 'mim' harfleri yani 'med' kelimesi vardır. 'Nâlemde' kelimesinin yazılışında da yine 'med' vardır. Yani, âşık yine her gece sevgilinin hasretiyle uzun uzun ağlayıp feryat etmektedir. 'Serv-kad' kelimesiyle 'ham' kelimesinde yine tezat sanatı yapıldığını da belirtelim.

Hasta könglüm kim düşüpdür ikki zülfünğ içre ol
Derd olupdur güyiyâ ki yanında dâlı bar (162/6)

(Ey sevgili), hasta gönlüm iki zülfüne düşmüştür. O, iki yanında dâlı olan bir derd (kelimesi) gibi olmuştur.

Âşık, sevgilinin hasretiyle o kadar zayıflamıştır ki 're' harfine dönmüştür. Bu 're' harfi yani âşığın gönlü sevgilinin 'dâl' harflerine benzeyen iki taraftaki saçına düşünce ortaya 'derd' kelimesi çıkar. Kısaca şair, gönlünün sevgilinin saçına düştüğünü, bu nedenle dertli olduğunu söylemektedir.

Düşmegüm Mecnûn u Ferhâd'ın ayağına ni tañg
Bir zamân nûn olsa kaddim bir zamân çün dâldur (180/6)

Boyum kimi zaman 'nûn' kimi zaman da 'dâl' olduğu için Mecnun'la Ferhad'ın ayağına düşmeme şaşılmaz.

Mecnun ve Ferhad kelimelerinin sonunda 'nûn' ve 'dâl' harfleri vardır. 'Ayağına, düşmek' sözüyle şair, ilk olarak bu anlamı, yani 'nûn' ve 'dâl' harflerinin bu kelimelerin sonunda bulunduğunu⁷⁵ ima eder. Boyun 'nûn' ve 'dâl' harfleriyle betimlenmesi, aşk derdinden belinin bükülüp boyunun eğildiğini kastetmek içindir. Beytin arkasındaki anlamda ise âşık, aşk ilmini öğrenmek için efsanevî aşk kahramanlarının ayağına düştüğünü, yani onlara yalvarıp yakardığını anlatmak ister. Beyitte 'ayağına düşmek' deyişimiyle kinaye sanatı yapılmıştır.

⁷⁵Bkz. Ali Fuat Bilkan, *a.g.e.*, s. 89. Muamma çözümlerinin anlatıldığı 'A'mâl-i Teshilî' adlı bölümün 'İntikad' maddesi muamma çözümünde alınacak harflerin kelimenin neresinde olduğunu işaret eder. Bilkan, 'Mısra ve beyitte yer alan aşağıdaki kelimeler vasıtasıyla intikade işaret edilir' der ve sondaki harfe delalet eden kelimeler arasında 'ayak' sözcüğünü de verir. Böylece Cemilî'nin muamma yöntemlerini bildiği ve bu yöntemleri kullandığı söylenebilir.

Men' ider aġyār yārındın Cemilî'ni körüp
Bolmasa cimi anıġ mîli kıılır aġyârı kür (237/7)

Cemilî'yi gören aġyar, onu sevgiliden men ede; onun cimi olmasa mîli aġyârı kör eder.

Şair, burada yine kelimenin yazılışından yola çıkmıştır. Cemilî kelimesinin yazılışında 'cim' harfi olmasa geriye 'mîli' kelimesi kalır. Mîl kelimesi 'mil çekmek' anlamındadır. Cemilî'yi gören aġyar, onun sevgiliye yaklaşmasına izin vermez. Ancak Cemilî'nin 'mîli' kısmı bile rakîbi altetmeye yeter, hatta onu kör eder.

Ni 'acebdür 'ışk yüküidin eğilse kâmetim
Ĥam bolur çün dâyimâ yazılrsa 'ışk altında Kâf (344/5)⁷⁶

⁷⁶ Cemilî'nin bu beyti Fuzulî Divanı'nda geçen bir beyitle büyük benzerlik gösteriyor. Cemilî'nin etkilendiği şairler arasında-her ne kadar Divanında kendisi belirtmese de- Fuzulî de bulunmaktadır.

Mihnet-i 'ışk ey dil âsandur diyü çok urma lâf
'ışk bir yükdür ki ham bulmuş anuġ altında Kâf

(*Fuzulî Divanı*, haz.Kenan Akyüz, Süheyl Beken, Sedit Yüksel, Müjgân Cunbur, Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1958, s.272. 'Kâf' kelimesini Fuzulî ihamlı kullanarak hem Kaf dağını, hem de 'kaf' harfini kastetmiştir. Ancak 'bulmuş' şeklinde okunan kelime 'ham olmak' 'eğilmek, 'anlamında olduğu için 'Ĥam bolmuş' şeklinde okunmalıydı. Bu beyit Abdülbaki Gölpınarlı'da

Mihnet-i ışk ey dil âsandır deyü çok urma lâf
Işk bir yükdür ki ham bolmuş onun altında kaaf

şeklindedir. Gölpınarlı 'bol-' fiilini 'bolmuş' şeklinde okuyor ve 'kaf'ı da kitabın arkasındaki yer indeksinde 'Kaf dağı' olarak alıyor. *Fuzulî Divanı*, 3.baskı, İstanbul, İnkılâp Kitabevi, 1985, s. 84.

Aynı beyit Ali Nihat Tarlan'ın *Fuzulî Divanı Şerhi*'nde ise

Mihnet-i ışk ey dil âsandır deyü çok urma lâf
Işk bir yüktür ki ham bulmuş anun altında Kaf

şeklindedir. Tarlan, Kaf kelimesinin ihamlı olduğunu ve hem Kaf dağını, hem de kaf harfini kastettiğini belirtiyor. Ancak Tarlan da 'bolmuş' kelimesini 'bulmuş' olarak okumuştur. *Fuzulî Divanı Şerhi*, Haz. Ali Nihat Tarlan, Ankara, Akçağ, 1998., s.364. Cem Dilçin de 'Studies on Fuzulî's Divan' adlı çalışmasında beyti

Mihnet-i 'ışk ey dil âsandur diyü çoġ urma lâf
'ışk bir yükdür ki Ĥam bolmuş anuġ altında Kâf

şeklinde tespit eder ve 'bulmuş' kelimesinin 'bolmuş' olarak okunması gerektiğini belirtir. *Studies on Fuzulî's Divan*, Sources of Oriental Languages and Literatures 50, Harvard Üniversitesi Yakındoġu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, 2001, s.120.

'Aşk' kelimesindeki 'kaf' harfinin sonda eğri olarak yazılması gibi boyum da aşk' yükünden eğilse şaşılmaz.

Şair, yine kelimenin yazımından yola çıkarak benzetme yapar. 'ışk' kelimesinde 'kaf' harfi biraz altta yazıldığından biraz eğridir. Âşığın da aşk nedeniyle çektiği sıkıntılardan boyu bükülmüştür. Âşık bunun şaşılacak bir şey olmadığını belirtiyor. Çünkü aşkın yolu dert, bela çekmekten geçmektedir. Aşk yükünün altına giren de bu yükü çekip boyunu eğecektir.

Düşdi cānā eyle kim zülfünğ ayağınga seniñg
Gül bile hürşid ayağına düşüpdür lâm u dâl (405/2)

Ey sevgili, lâm ve dâl harflerinin gül ve hurşid kelimelerinin ayağında (sonunda) olmaları gibi gönül de senin saçlarının ayağına düştü.

'Hurşid' kelimesinin sonunda 'dâl' harfi, 'gül' kelimesinin sonunda 'lâm' harfi vardır. Bu harflerin sonda olması gibi gül yüzlü, güneşe benzeyen sevgilinin saçları da o kadar uzundur ki ayağına kadar ulaşmaktadır. 'Dâl' ve 'lâm' kelimelerinin yanyana gelmesinden 'dil' yani gönül kelimesi ortaya çıkar. Şair, çeşitli benzetmelerle sevgilinin saçları nasıl ayaklarına kadar uzanıyorsa âşığın gönlünün de sevgilisinin ayaklarına düştüğünü anlatmak istiyor. 'Ayağına düşmek' deyiimi hem sevgilinin ayağına düşmek anlamındadır, hem de harfin sonda bulunması özelliği kastedildiği için kinaye sanatı yapılmıştır.

Bir elif kıddiñni ikki lâm-ı zülfünğ içre vaşf
Ança kıldım ki tilim bu ma'nide veh oldı lâl (405/3)

(Ey sevgili), elif gibi boyunu iki lâma benzeyen saçınla o kadar çok tarif ettim ki dilim bu nedenle ne yazık ki lâl oldu.

Şair, bu beyitte yine benzer bir tarzda hayal kurmuştur. Sevgilinin saçları, 'lâl' kelimesindeki iki 'lâm' harfidir. Kelimenin ortasında da yine uzun, boya benzeyen elif vardır. Sevgili de bu kelimedeki gibidir. İki taraftaki saçlarının arasında uzun boyu yer alır. Âşık, sevgilinin saçlarını ve boyunu o kadar çok hayal eder ki sonunda kelimenin anlamı gibi dili lâl olur.

Ķaddimi çüñkim ol hürşid ayağıga kılmurmen dâl
'Aceb mü cilve kılsa bolsam anıñg zülfi tek pā-māl (426/1)

Boyumu o güneş yüzlü sevgilinin(hurşid) ayağına dâl kıldığım için (sevgili) görüldüğünde onun saçı gibi ayaklar altına düşsem şaşılmaz.

'Kad' kelimesinin sonunda olduğu gibi 'hurşid' kelimesinin sonunda da 'dâl' harfi vardır. Sevgilinin saçları uzundur ve yerlere kadar uzanmaktadır. Âşık boyunu o güneşe benzeyen sevgilinin ayağına dâl etmiştir. Yani âşık yerlerdedir, sevgilinin ayağının hizasındadır. Günün ilk namazı güneş görüldüğünde kılınır. Sevgili gözüktüğünde de âşık ayaklar altına düşer, yani secde etmeye başlar. Kısaca şair o güneş yüzlü sevgilinin ayaklarına kapanıp ona secde etmekteyim diyor. Şairin 'ayak' kelimesini hem kelimenin sonu, hem de sevgilinin ayağı anlamlarında kullanmasıyla iham sanatına başvurduğunu görüyoruz.

Ağzıñg u zülfünğni körgeç bi-hod oldum ay peri
Kıldı mül keyfiyetin hâşıl mañga ol mîm ü lâm (436/3)

Ey peri, ağzını ve saçını görünce kendimden geçtim. O mim ve lâm bana şarabın verdiği keyfi verdi.

Âşık, mime benzeyen ağız ve lâma benzeyen saçı görünce kendinden geçiyor. O mim ve lâm yani ağız ve saç, âşığın kendini şarap içmiş gibi hissetmesini sağlıyor. Şair yine sevgilinin güzellik unsurlarını harflere benzeterек ortaya bir kelime çıkarıyor. Buradaki kelime ise mim ve lâmın yanyana gelmesiyle ortaya çıkan 'mül', yani şaraptır .

Zülf ü kad ü kaşınğga fidā bolsun ayā cān
Bu cism-i za'if içinde cim elif ü nūn (500/6)

Ey bu zayıf cismin içinde olan cim, elif ve nun(can), senin saçına, boyuna ve kaşına feda olsun.

Şair, söylemek istediğini yine harflerin şekilleriyle anlatıyor. 'Cim' harfinin saçın, 'elif' harfinin boyun, 'nūn' harfinin kaşın sembolü olduğunu düşündüğümüzde bu üç harfin yanyana gelmesiyle 'can' kelimesi ortaya çıkar. Âşığın aşk nedeniyle zayıflamış cismi, yani canı sevgilinin saçı, boyu ve kaşına feda ediliyor.

Koy delil-i 'aklı dutgil 'ışk yolın kör nidür
Kim huredniñ dālınğ alsanğ ikki harfidin beyān (505/6)

Akıl delilini bırak, aşk yolunu tut. Gör bak, 'hired'in 'dâlını'alsan kalan iki harften ortaya çıkan nedir.

Aşk-akıl tezdadı Divan edebiyatının en önemli konularındandır. Şairlere göre aşk yolunda aklın yok edilmesi gerekir. Aşkla akıl birarada olmaz. Âşık olan kişi aklını kaybetmiş gibidir. Cemilî de beyitte akılı bırakıp aşk yoluna girmek gerektiğini söylüyor. Zaten 'akıl anlamına gelen 'hired' kelimesinden 'delil-i akılı' temsil eden 'dâl' harfi çıkarıldığında ortaya 'har' yani 'eşek' kelimesi çıkar. 'Dâl' harfinin delil-i akılı temsil ettiğini düşünürsek beyitten aklın tuttuğu yol eşektir anlamı çıkar.

Kâf-ı 'ışkıñg ham kadim başıga düşdi gūiyā
Ay perî ol 'ışk ayağındaki bolgan kâfmen (511/6)

Aşkın (kelimesinin) kâfi iki büklüm boyumun başına düştü. Ey peri o aşkın ayağında (sonunda) olan kâf gibiyim..

Aşk kelimesinde 'kâf' harfi kelimenin sonunda bulunur. 'Kad' kelimesinde ise kelime başındadır. Şair bunun için 'ham kadim başıga düşdü' diyor. Yani 'kad' kelimesinde kelimenin ilk harfi oluyor. 'Kâf' harfinin sonda olup ayaklar altına düşmesi gibi âşık da sevgilinin boyuna âşık olup ayaklar altına düşüyor. Beyitte 'aşk kâfi' ile Kaf dağının da hatırlatıldığını belirtelim.

'Ârızınğ üstinde çeşminğ tek bolupdur çünkü 'ayn
Nergisinğ başında hem kaşınğ mişâli boldı nûn (549/3)

'Ayn' harfi yanağın üstündeki gözün gibidir. Nergis kelimesinin başında da kaşa benzeyen 'nûn' harfi bulunur.

Şair, yine kelimelerin yazılışından yola çıkarak sevgilinin gözünü ve kaşını anıyor. 'Ayn' harfi 'ârız' kelimesinin başındadır. 'Ayn' burada göz anlamında da kullanılmıştır. Çünkü yanağın üst tarafında göz bulunmaktadır. 'Nergis' kelimesi klâsik edebiyatta gözü temsil eder. Bu kelimenin başındaki 'nûn' ise gözlerin üstünde bulunan kaşları işaret etmektedir.

Nâle kılmak birle cism-i nâ-tüvânım ol perî
Kaş u kâdd u zülfininğ hecrinde nâl itdi yana (590/2)

Ağlayıp sızlamaktan güçsüz düşen bedenimi, o peri kaş, boy ve saçının ayrılığında nâl etti.

Âşık, 'nûn'un temsil ettiği kaştan, 'elif'in temsil ettiği boydan ve 'lâm'ın temsil ettiği saçlardan uzak kalınca sonsuz bir kederle ağlayıp inliyor, cismi güçsüz bir hal alıyor.

Kaşın, boyun ve saçın yanyana gelmesiyle 'nâl' kelimesi ortaya çıkar. Nâl kelimesi 'kamış' ve 'ağlayan', 'inleyen' anlamındadır. Yani âşık sevgiliden ayrı düştüğü için ağlayıp sızlamaktan kamış gibi ince bir hal almıştır. Şair, böylece yine sevgilinin güzellik unsurlarını kullanarak aşkta içinde bulunduğu durumu bize sembollerle ve kelime oyunları ile anlatıyor.

'Aceb mü ağzı vü zülfi gamıdın bolsa med âhım
Bolur her dem cüdâ könğlüm kim anıñg mîm ü dâlıdın (520/4)

(Sevgilinin) ağzının ve saçının gamından âhım göklere çıksa şaşılmaz. Çünkü gönliüm onun mim ve dâlından her zaman ayırdır.

Yukarıdaki beyitlerde pek çok kez tekrarladığımız gibi 'mim' ve 'dâl' ağız ve saçı temsil eder. Âşık sevgilinin saçından ve ağzından ayrıldığında kuvvetli ve uzun bir ah çeker ve bu ah göklere kadar uzar. 'Mim' ve 'dâlin' yani ağız ve saçın yanyana gelmesiyle de 'med' kelimesi ortaya çıkar. Ayrıca şairin 'dem' kelimesini seçmesiyle kelimeleri ne kadar yerli yerinde kullandığını görüyoruz. Çünkü 'dem' kelimesinde de 'dâl' ve 'mim' harfleri vardır. Âh çekildiğinde de nefes yani 'dem' çıkar. Böylece âh ve dem de beyitte birbiriyle ilişkilendirilmiş olur.

Sonuç olarak, Çağatay ve Anadolu sahasında Türk Edebiyatının en hacimli divanlarından birini yazmış olan Cemilî, divanında kelime ve harf oyunlarına sıkça başvurmuştur. Yukarıda örneklemeye çalıştığımız bu kelime ve harf oyunlarının çoğunluğunun sevgilinin güzellik unsurlarını anlatmakta başvurulan bir üslup özelliği olduğunu söyleyebiliriz. Şair, bu güzellik unsurlarından en çok boy ve saç anlatmıştır. Bu iki unsur ağız, dudak ve kaş izler. Beyitlerin kurgusuna bakıldığında kimi beyitlerde kelime ve anlam bütünlüğünün daha sağlam olduğu görülür.

3.4.4. Tekrarlar

Cemilî, çok fazla sayıda şiir yazdığından şiirlerinde tekrarlara düşmüştür.

Örnekler:

Cevher-i cānım leb-i la'liñgga kim kıldım tufeyl
Nokta-i hālīñgga hem dāg-ı nihānımdur fidā (15/3)

Cevher-i cānım olup la'l-i zülālīñgga fidā
Bu köztüm merdümi ol nokta-i hālīñgga fidā (16/1)

beyitleri arasında anlam ve kullanılan kelimeler bakımından hemen hemen hiç fark yoktur.

Ḥatt u la'linḡdin ki bulmuşdur nişān Ḥızr u Mesih (106/1)

Ḥatt u la'linḡdin ki bulmuşdur nişān Ḥızr u Mesih(106/2)

aynı gazelin birbirini takip eden iki dizesi değiştirilmeden tamamen aynı şekilde kullanılmıştır.

Cemilî ol perî yüzinde ḥālî üzre çıkkān ḥat

Anıḡtekdür düşüp ot üzre 'anber çıkdı andın dūd (114/7)

Yüzünḡüstinde ḥatt-ı 'anber-ālūd

Anıḡtekdür ki çıkmış ot üzre dūd (116/1)

beyitlerinde anlam tamamen aynı olmasına rağmen ikinci beyit daha kısa olduğu için bazı kelimeler çıkarılmıştır. Diğer kelimeler ise büyük oranda uygunluk göstermektedir.

Ḳatl-i 'uşşāk eyledi kim il ara gavḡāsı bar (156/3)

Ḳatl-i 'uşşāk idip ol kim il bile gavḡāsı bar (157/4)

dizelerinde 'eyledi' yerine 'idip' 'ara' yerine 'bile' gibi farklılık bile denilemeyecek değişiklikler dışında anlamın da tamamen aynı olduğu görülüyor.

Bāḡ ara her serviniḡkim nāzdın āḡāzı bar (161/1)

Nāz ile her serviḡāḡāzı ki bar ay serv-i nāz (161/5)

dizeleri aynı gazelin içinde geçiyor. Dizenin yalnızca sentaksı değiştirilerek yeni bir dize kurulmuştur.

Anıḡ 'ışkında rüsvālıḡnı zāhid

Maḡa ta'n itme takdîr-i Ḥudā'dur (176/6)

Nāsiḥ maḡa 'āşık olmaḡımnı

Ta'n itme ki kısmet-i Ḥudā'dur (178/3)

beyitlerinde 'zāhid'e karşılık kullanılan 'nāsiḥ' , 'takdîr'e karşılık kullanılan 'kısmet' kelimelerinin dışında başka bir fark yoktur.

Bu felek cāmı ara gül çağı gül-ruḥlar ile
Ay hoş ol kim elidin koymadı gül-gün akdâh (105/5)

Gül çağı gülşende gül-ruḥlar bile bu devr ara
Ay hoş ol kim ki elinde bâde birle cāmdur (179/3)

Gül çağı gülşen ara bir sākî-gül-ruḥ ile
Bu cihân bāğında bizge cām-ı gülgündür garaz (319/2)

beyitlerinde de 'felek' yerine 'gülşen', 'gülgün akdâh' yerine 'bâde' kelimeleri kullanılmasına rağmen anlamda pek bir değişiklik olmamıştır.

Ay Cemîli her neye kim bar gümânım köydürür (185/7)
Şevk otuyla her neye kim bar gümânım köydürür (186/3)

dizeleri ise yine şairin kolaycılığa kaçarak hemen hemen aynı şeyi söylediği dizelere bir başka örnektir.

Şafağ-gün mey bilen dolu felek cāmı kimi dokuz (241/3)
Dut şafağ-gün mey bile bizge felek cāmın dokuz (246/6)

Anğa çünkim ol perîves zülfidin zünnâr bes (256/2)
Ay Cemîli ol perîniñ zülfidin zünnâr bes

Bu cihân bāğı ara ol serv-i gül-ruḥsâr bes (257/3)
Likin âlemde manğa bir serv-i gül-ruḥsâr bes (260/4)

dizelerinde şair yine tekrarlara düşmüştür.

Zülf-i müşgîniñ ki düşdi yüzünğüzre ay perî
Güyyâ Çin leşkeridür kaşd-ı imân eylemiş (285/8)

'Anberin saçın kim ol yüz üstide çin eylemiş
Leşker-i Çin güyyâ dîn kaşdına kîn eylemiş (286/1)

beyitleri aynı hayalin çok az bir değişiklik ile söylenmiş şeklindedir.

Közüme la'liñ hayâli birle her dem kan dolup

Köñgüme yüzünñ hayāli birle yetdi inbisāt (322/4)

Közüme yüzünñ hayāli birle rüşenliñ salıp
Köñgüme la'liñ sözü birle yetürdüm inbisāt (323/2)

beyitlerinde de gerek anlam gerekse kelimeler bakımından pek bir fark yoktur.

Secde kıldım körgeç ol büt yüzini ay pīr-i deyr
Yir öpüp sağınmagil kim eyledim kıddimni ham (439/6)

Ka'be-i küyünñğa ay büt secde kıldım her zamān
Yüzünñgi körgeç hemān yir öpmege ham bolmadım (487/6)

beyitleri ile

Yana ser-mest olup rüşvā-yı 'ālem boldum ay zāhid
Mañğa ta'n itme kim ser-hoşluğ olmışdur 'aceb 'ālem (484/3)

Halās oldum gamıdın 'ālemiñ ser-hoş bolup dāyim
Mañğa bu 'ālem-i ser-hoşluğumdın bar 'aceb 'ālem (485/4)

beyitleri yine aynı hayallerin hemen hemen aynı şekilde söylenmişleridir.

Anıñ tek za'f ile hicrān ara āzürde-ñātır men (508/1)
Besī gamğın bolup hicrān ara āzürde-ñātır men (508/4)

dizeleri aynı gazelin içindeki tekrara bir örnektir.

Leb-i la'liñ hayāli birle her dem
Bolupdur gonca tek köñgüm dolu kan (541/2)

Dem-ā-dem gonca lebler hasretidin
Cemili köñgli olmışdur dolu kan (542/9)

beyitlerinde de tekrar vardır.

Sevād-ı zülfünñge kılsam neẓāre
Kılur 'ālemni āhım dūdı kara (594/1)

Dime gam şâmı kim zülfünğdin ayru
Cihānı dūd-ı âhım kıldı kara (595/3)

beyitlerinde ise 'dūd-ı âhım' tamlaması yerine şairin Türkçe kullanmaya gösterdiği özenin bir yansıması olarak 'âhım dūdı' yer almıştır.

'Ayb kılmānğarığa kirse külbe-i hammārğa (629/9)'
Ayb kılmānğ kirsem imdi külbe-i hammārğa (630/8)

Ay Cemilî tîre-rüz oldunğkara bahtı nğkimi
Tâ ki boldunğ ol közi kaşı karaya mübtelâ (638/5)

İstese nğ kim bolmağay bahtı nğkara hâli kimi
Bolma ay dil her közi kaşı karaya mübtelâ (640/2)

dize ve beyitlerinde de şairin tekrarlara ne kadar sık düştüğü başka bir şey söylemeye gerek kalmadan açıkça görülüyor.

Şimdiye kadar verdiğimiz örneklere daha çarpıcı bir örnek olarak aşağıdaki dört beyiti verebiliriz. Şair bu beyitlerde aynı hayali az farklarla söyleyerek divanının hacmini arttırmaya çalışmıştır:

Mâvî yağlığdur mu ay meh yüzge kılmışsın niğâb
İl közine kün yüzidin yoğsa mâni'dür seğâb (71/1)

Niçük kim mâviiyağlığ yüzünge boldı niğâb ay meh
Felek içre küneş yüzine mâni' hem seğâb olmuş (276/2)

Nidin boldı kızıl burka' yüzünge mâni' ay mehveş
Ki hergiz bolmadı gül-gün bulut kün yüzine vâki' (330/2)

Bolmuş yüzünge ay meh müşgin niğâb mâni'
Kün şem'ine niçük kim tîre-seğâb mâni' (332/1)

Bu konuda Divanda daha pek çok örnek mevcuttur. Ancak verdiğimiz yukarıdaki örnekler şairin üslubu hakkında da önemli ipuçları sağlıyor.

3.4.5. Etkiler

Cemilî, bir şair olarak en çok Ali Şir Nevayî'den etkilenmiş ve onun divanlarında yer alan şiirlere benzer şiirler kaleme almıştır. Nevayî kadar olmasa da aynı bölgede yaşadığı Fuzulî'nin etkileri de divanda görülür. *Cemilî Divanı* ile Nevayî'nin divanlarını karşılaştırmak başka bir çalışmanın konusu olacak kadar büyük bir çalışmadır. Biz bu çalışmanın dar sınırları içinde elimizde bulunan Nevayî'nin iki divanından -*Garaibü's-sıgar*, *Fevayidü'l-kiber*- ve *Fuzulî Divanı*'ndan (Fuzulî'nin de Nevayî'den etkilendiğini biliniyor) tespit edebildiğimiz benzerlikleri göstererek etki konusunda sınırlı da olsa bilgi vermeye çalışacağız.

Cemilî 83: Könğül levhinde kim kıldı 'ıyân ol meh-cebîn şüret
Anıñg tek çekmedi naqqâş-ı Çin bir nâzenin şüret (1)

Niçük kim kıldı ol zâhir kad ü yüzini közküde
Su içre körgüzür ol nev' serv [ü] yâsemîn-şüret (2)

Ezel naqqâşı kim çekdi cemâlinğ naqqışını ay meh
Biri ol nev' bolmaz çekse yüz naqqâş-ı Çin şüret (3)

Kiçe zülfünğ küneş yüzünğ 'ıyân kıldınğ mañga tâ kim
Tün ü kün istemen billâh dağı ay meh-cebîn şüret (5)

FK 87: Könğülde naqq andaq bağlamış bir nâzenin şüret
Ki mümkün irmes andaq tartmaq naqqâş-ı Çin şüret (1)

Eger közgüde serv-i gül-'izârım 'aks körgüzse
Yana su içre körgüzgey mü serv ü yâsemîn şüret (4)

Dime ay şem'i kim kün meş'ali hem tîre bolğay ger
Kiçe yâ kündüz itse bir 'ıyân ol meh-cebîn şüret (5)

beyitlerinden Cemilî'nin, Nevayî'nin beyitlerini başka şekilde söylemeye çalıştığı, ancak pek çok kelimenin ve kafiyenin tekrarlandığı görülür. Bu beyitlerin Nevayî'nin beyitlerine nazire olduğunu söyleyebiliriz.

Cemilî 86 Dūzah iline damu otı gülşen olur ger
Körse meni köydürdüğünü âteş-i fūrkat (3)

- FK 80: Dūzah ehliḡa tamuḡ šu'lesi bolḡay dem-i 'İsi
Körseler šām-ı ḡamım dūdı ara šu'le-i fūrkat (3)
- Cemilî 92 šem-i rüyunḡdın ki dūšdı ay perî 'ālemḡa ot
Ni 'acebdür dūšse ger andın Benî Ādemḡa ot (1)
- Yüregüm zaḡmına merhem niçe bolsun ay ḡekīm
Kim salur köñḡlüm otınḡ šu'lesi merhemḡa ot (2)
- FK: Ol melek-sīmā ki salmıš ḡüsnidin 'ālemḡa ot
Ḳayda ḡoyḡay salmayın cins-i benî Ādemḡa ot (1)
- Zaḡmlıḡ köñḡlüm otıḡa merhem itnes nef' kim
Yaradın mamuḡḡa mamuḡdın tüšer merhemḡa ot (7)

beyitlerinde de kafiyeler ve vezin aynıdır. Söyleyište de büyük benzerlikler vardır.

- Cemilî 355: Her kimi körsenḡ anıḡ cānānı yok
Bir ḡuru ḡalıp bil anı cānı yok (1)
- Yārdın ayru köñḡldür ḡüyyiā
Bir vilāyet kim anıḡ sultānı yok (2)
- 'İšḡ derdine çü boldunḡ mübtelā
Ay Cemilî öl ki hiç dermānı yok (7)
- GS 321 Yārdın ayru köñḡl mülki durur sultānı yok
Mülk kim sultānı yok cismî durur kim cānı yok (1)
- Cismdin cānsız ni ḡāšıl ay müselmānlar kim ol
Bir ḡara tofraḡ dik tur kim ḡül ü reyḡāmı yok (2)
- Ay Nevāyi bar anḡa mundaḡ 'uḡūbetler ki bar
Heçrdin derdi velikın vašdın dermānı yok (7)

Nevayî ve Cemilî'nin beyitlerinden Nevayî'nin šairin üzerindeki etkisi görülebilir.

- Cemilî 48 Mi'rāc tūni bolmadı ger çarḡ ḡicābınḡ
Kün šem'i yüzünḡ köḡgeç özin eyledi maḡcūb (2)

Ot içre özin kıldı Semender' ga münāsib
'Işkınığ otığa kim ki özin eyledi mensb (4)

GS 43 'Urcunığ ağşamı bolmay tokuz sipihr hicāb
Yznığ hacāletidin mihr olup veli mağcb (2)

Ot içre tsse budur nisbeti Semender dik
Kişi ki 'işkınığ otığa özin kılıp mensb (3)

Nevayı'nın 43. gazeliyle Cemilı'nın 48. gazelinin beyit sayıları aynı. Kafiyeler ise ikisi dışında aynı.şairin, Nevayı'den ne kadar etkilendiği açıkça görülüyor.

Cemilı 60 Ağzı remzin hurde-dānlar bilmese anığ ne 'ayb
Zerre fehm eylemek yok hiç kime n sırr-ı gayb (1)

GS 55 Ağzınınığ sırrı mağga ma'lm eger irmes ni 'ayb
Hiç kimge zerrei n birmemiş Hağ 'ilm-i gayb (1)

Cemilı 60 Men kimi fāř itdi mihrin ilge ryin zerd idip
şubh kimi köksüm řikāfı tek kılıpdur çāk-i ceyb (3)

GS 55 Yaşurun şalgay mu köksüm ceyb dik çāk olđanı
Hāřřa kim hecr ilgidin köksüm kibi çāk irdi ceyb (3)

Cemilı 60 Tevbe idip ek nedāmet imdi 'iřyānıđ anıp
Kim řebāb eyyāmı kitdi keldi bu devrān-ı şeyb (6)

GS 55 Ay Nevayı sin dik itken zāyi' eyyām-ı řebāb
Sdı yok encüm kibi eşk-i nedāmet řām-ı şeyb (7)

Cemilı 60 Doğru yol buldı Cemilı pirine hidmet kılıp
Rāsti ol nev' Msi' ga 'ařā birdi şu'ayb (7)

GS 55 Pirsiz kirme bu vādi içre kim tapmas Kelim
Tire řāmin rşen emr itmey anığa hidmet şu'ayb (6)

Cemilî'nin ve Nevayî'nin gazellerinden alınan yukarıdaki beyitlerin Nevayî'den esinlenerek yazıldığını söyleyebiliriz. Gazellerin vezin, beyit sayısı, kafiyelerin de ikisi dışında hepsi aynıdır.

Cemilî 110   Yâ hayâl-i beng idi yâ fi'l-i şeytân idi ol
Ay Cemilî her kerâmâtı ki ifşâ kıldı şeyh (7)

Nevayî GS 116   Yâ hayâl-i beng yâhûd hânekâh fikri idi
Her kerâmât ü maqâmâtı ki ifşâ kıldı şeyh (3)

beyitlerinin ise hemen hemen aynı olduğunu söyleyebiliriz.

Cemilî 119   Yûsuf kim anıñ hûbluğ ile yok-idi mişli
Ol dağı melâhatda sañga bolmadı mânend (4)

GS 118   Yûsuf ki cemâl içre ma'dûm idi mânedi
Tapmadı melâhatda hûsnini sañga mânend (2)

Nevayî'nin Cemilî'nin üzerindeki etkisi görülüyor.

Cemilî 98   Kân boldı yaşım la'l-i dür-efşânıñni körgeç
Tün boldı künüm zülf-i perişânıñni körgeç (1)

Kirpük bile gamzenıñni sağındım seniñ ay şüh
Könğlüm içinde oğ bile peykânıñni körgeç (2)

Kün şem'ini eylemen közüme zerrece ay meh
Hûsn ehli ara mihr-i dıraşşânıñni körgeç (3)

Âhım yilidin sanma ki ham boldı şavber
Secde kıtur ol serv-i hürâmânıñni körgeç (4)

Bildim ki kılpudur dil ü cân kaçdını ay şüh
Şaf birle közüñg devride müjgânıñni körgeç (5)

Güyâ ki 'aden bahri bolur her közüm ay meh
Gevher ki saçar dür kimi dendânıñni körgeç (6)

Al eyledi veh kim ruğ-ı zerdin bu Cemilî

Ƙan yaşı bile ol leb-i ĥandānıñgı körgeç (7)

Fuzuli 53

Gönlüm açılır zülf-i perişānıñgı görgeç
Nutķum tutulur gonca-i ĥandānıñgı görgeç (1)

Bađdıķça sarıga ķan saçılır dīdelerimden
Bağrım delinir nāvek-i müjgānıñgı görgeç (2)

Ra'nālık ile ķāmet-i şimşadı kılan yād
Olmaz mı ĥacil serv-i ĥırāmānıñgı görgeç (3)

Çok 'aşķa heves edeni gördüm ki hevāsın
Terk etti seniñg 'āşık-ı nālānıñgı görgeç (4)

Kāfir ki degil mu'terif-i nār-i cehennem
İmāna gelir āteş-i hicrānıñgı görgeç (5)

Nāziklik ile gonca-i ĥandānı eden zıkr
Etmez mi ĥayā la'l-i dūr-efşānıñgı görgeç (6)

Sen ĥāl-i dilin söylemesñg n'ola Fuzūli
El fehmi kılar çāk-i girībānıñgı görgeç (7)

İki şiir için nazire diyemesek de şiirler arasında büyük bir benzerlik olduğu ortadadır.

Cemili 158

Ƙaysı yāķūt ol leb-i la'l-i dūr-efşānıñgı bar
Ƙaysı nāfe müşgi ol zülf-i perişānıñgı bar

Ƙaysı gülşende yüzünğ tek bir gül-i zibā biter
Ƙaysı bāğınğ nergisi ol çeşm-i fettānıñgı bar

Ƙaysı şimşād u şanavber cilvesi bustān ara
Ay perī nāz ile ol serv-i ĥırāmānıñgı bar

Ƙaysı dāğınğ lālesidür ay köñgöl kim reng ile
La'li şevķinde anıñ közdin aķan ķanıñgı bar

Ƙaysı damu otıdur kim ay perī-peyker meni

Dem-be-dem köydürmek ile süz-ı hicrânıñça bar

Ḳaysı şubḥ-ı şādık ay nâ-mihrbân gerdün ara
Maḫla-ı hürşid ile çāk-i giribânıñça bar

Dir imişsin gamze okı yara eyler mü köñgöl
Ḳaysı tüging zahmıdur kim tır-i müjgânıñça bar

Ḳaysı bülbül nâle vü feryâdıdur kim ay köñgöl
Bir gül-i handân gamında âh u efgânıñça bar

Ay Cemîli ḳaysı berḳ u ebr ü bārândur seniñ
Anıñ otı düdü birle çeşm-i giryânıñça bar

Fuzulî 73

Hansı gül-şen gül-büntü serv-i hırâmânınca var
Hansı gül-bün üzre gonca lâ'l-i handânınca var

Hansı gül-zâr içre bir gül açılır hüsnün kimi
Hansı gül bergi leb-i la'l-i dür-efşânınca var

Hansı bâğın var bir nahli kadın tek bâr-ver
Hansı nahlin hâsılı sıb-i zenâhdânınca var

Hansı hûnî sen kimi cellâda olmuştur esîr
Hansı cellâdın kılıcı nevk-i müjgânınca var

Hansı bezm olmuş münevver bir kadın tek şem'den
Hansı şem'in şu'lesi ruhsâr-i tâbânınca var

Hansı yerde tapılır nisbet sana bir genc-i hüsn
Hansı gencin ejderi zülf-i perişânınca var

Hansı gül-şen bülbülün derler Fuzûlî sen kimi
Hansı bülbül nâlesi feryâd ü efgânınca var⁷⁷

Cemîlî'nin ve Fuzulî'nin beyitlerinde 'hansı' ve 'kaysı' kelimelerinin farkı dışında vezin, söyleyiş ve kimi kafiyeler aynıdır.

77. Fuzûlî Divanı , Ankara, Akçağ, s. 166.

- Cemilî 401 Cismim üzre oğları zaħmına merhem kılmamıgız
Kitmesün tâ nâ-tüvân cânımdın âzârı anıng (3)
- FK 371 Kıyım merhem tıgı zaħmıgâ köngülde iy refık
Çıkısa cân hem çıkmasun könglümdin âzârı anıng (4)
- Cemilî 369 Köydürüp hâşâki güyâ şu'le düd oldı bülend
Kim sarıg ton birle ol ay durdı ta'zımimğa tik (4)
- FK 344 Ol sarıg tonluğ irür turganda ta'zımimğa tik
Şu'le kim hâşâkni köydürgeli bolğay biyik (1)
- Cemilî 364 Ğayr naqşıdın tilersenğ hâtırıng levhini pâk
Şafha-i kalbıngni her hattı birle kıлма 'aybnâk (1)
- FK 349 Tecelli iylestün ol pâk yüz disenğ evvel
Zamirıng âyinesin Ğayr naqşıdın tut pâk (7)

Cemilî Divanı'nda Nevayî'nin şiirlerine benzeyen bu türden daha pek çok beyit bulunmaktadır. Şairin genellikle Nevayî'nin kafiyelerini kullandığı, kimi şiirlerde kafiye ile birlikte söyleyişin de çok benzer olduğu görülür. Cemilî'nin, Fuzulî'nin şiirlerini de bildiği ve zaman zaman Fuzulî'nin etkisinde olduğunu söyleyebiliriz.

IV. NÜSHANIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nüsha Tavsifi

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde bulunan *Cemilî Divanı*'nın şu ana kadar başka bir nüshası tespit edilememiştir. Eldeki bu tek nüsha için Topkapı Sarayı Türkçe Yazmalar Kataloğu'nda⁷⁸ şu bilgiler mevcuttur:

Aharlı kağıt. 260mm. boy ve 165mm. eninde 220 yaprak. Sahifede güzel talik ile 95mm. uzunluğunda 15 satır. XVI. asırda istinsah edilmiştir. Serlevha müzehhep, cetveller kısmen yaldızlı. Miklepli kırmızı deri cilt.

Başı: Hamd ü sipās u sitāyiş-i bî-kıyās
Ol kerim ü kār-sāz u zü'l-kernāl

Divanında Y. 1b'de mukaddime. Y. 3a'da kasideler. Başı:

Ger şecā'at birle yüz bin Rüstem-i Destân bolur
Körse tiginğ darbını ol hāk ile yeksân bolur

Y. 5b. Gazelleri; başı:

Cemāliñ şem'idin 'ālemga kim boldı ziyā peydā
Kün andın maḥv olur eyle ki kündin zerre nā-peydā

Y. 207b.de Müstezad, muhammes, müseddes, terci bendleri; Y. 211a'da Rubaileri; başı:

Her kimse 'ışk içre yanar āfet anğa
Bil ki bolur ol derd ü belā şihhat anğa

Y. 219a.da Gazel-i murassa ve 220a'da 1 murabba-i müsemmen ve murabba'ı münakis vardır.

⁷⁸Fehmi Edhem Karatay, *Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmalar Kataloğu*, c. 2, İstanbul, Topkapı Sarayı Müzesi, s.101-102.

Cemilî Divanı'nda ketebe kaydı bulunmamaktadır. Çok fazla harf yanlışlarına, yazım hatalarına rastlanmaz. Kelimeler üzerinde karalamalar görülmez. Başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Nüshada zaman zaman kelime eksiklikleri, kelime fazlalıkları ve ikili yazımlar mevcuttur. Divanın elde başka bir nüshası olmadığı için bunların müstensih hatası olup olmadığını tespit edememekteyiz. Aşağıdaki örnekler bir kelimenin farklı yazımlarını gösterir:

(ایتمیام) (137/2)	(ایتمیم) (432/5)
(باشومه) (209/2)	(باشمه) (129/2, 174/6, 225/3)
(اتونکفه) (259/4)	(اتنکفه) (704/8)
(کوزومه) (511/1)	(کوزمه) (512/2)

Çıkmadı 'ışk [ehli] hergiz doğru yolıdın anğa (113/5) beytinde vezin 'ehli' kelimesi eklendiğinde düzeliyor. Müstensih kelimeyi unutmuş olabilir.

'urdu' kelimesi 364/7'de dikkatsizlik sonucu { آوردی } şeklinde yazılmış.

'ışk vādisi' kelimesi (470/3)'te 'ışk vādesi' şeklinde yazılmıştır.

Anlam gereği 'semend' olması gereken kelime 588/1'de 'semender' şeklinde yazılmış.

'vücūdumdın' kelimesi 491/4'te 'vav' harfinin unutulması nedeniyle 'cūdumdın' şeklinde yazılmış.

Metindeki kelime, harf veya eklerin eksikliğine ait örnekler:

çün [ki] (311/8), it [çe] (312/9) [kim] (224/5), cān[ım] 240/7, [bir] 310/3, dur[ur] (346/4, 648/5), müşkil[ünğ] (394/7), [ne] (405/5), zāhid[ā] (409/6), [ki] (532/5), kel[me]se (566/1), bendi[di]n (623/6), ƙal[ma]dı (650/9), [yār] (686/1-7) leb[be]leb (27/2, 75/4)

Müstensihin genellikle atıf vavlarını unuttuğunu görüyoruz:

zühd [ü] riyā (3/8), serv [ü] yāsemīn (83/2), serv [ü] gül, zülf [ü] ruĥ (215/2), serv [ü] gül (191/1, 249/4, 560/7, 565/5, 578/2), şeyĥ [u] vā'iz (329/7) pāk [u] (379/4), cism [ü] cān (478/7), serv [ü] sanavber (490/3), figān [u] zār (502/2, 538/3), serv [ü] semen (512/8), serv [ü] tūbā (633/1), zār [u] feryād (677/2), dürr [ü] gevher (723/4)

Nüshada şart eklerinin yazılışında da tutarsızlıklar mevcut. Kimi yerde (nun-kef) ile yazılan şart ekleri kimi yerde de (nun) ile yazılmış. 'Nun'la yazılan şart ekleri metinde (kef) ile tespit edilerek ayrıca dipnotta da belirtildi.

Bu tür örnekleri arttırmak mümkün. Yanlışlıklar ve eksiklikler metin tespitinde tamamlanmaya çalışılarak olması gerektiği şekilde metne alındı. Hatalar dipnotta gösterildi.

V.METİN TESPİTİYLE İLGİLİ HUSUSLAR

1. Transkripsiyonlu Metnin Kurulmasında Takip Edilen Yol

- İnceleme kısmında örnek olarak verilen beyitlerde ilk numara gazel numarası, ikinci numara ise satır numarasıdır.
- Metinde okunamayan ya da tam olarak anlaşılamayan kelimeler (?) ile gösterildi.
- Metindeki eksiklikler tamamlanarak [ ] ile belirtildi.
- Sesli ile biten bir kelime yine sesli ile başlayan bir kelimeyle yanyana geldiğinde vezin gereği vokal düşerse araya (') işareti konarak gösterildi:

n'ola, k'amın

- 'için', 'ile' gibi edatların başındaki vokal yazılmadığında veya vokal yalnızca 'ye' ile yazıldığında kelimeye bitişikse transkripsiyonlu metinde (-) ile kelimeye birleşik olarak yazıldı.
  - Cemilî, Azerî ve Türkiye Türkçesi etkisi altında olduğu için Çağataycada 'min' 'sin' şeklinde olan şahıs ekleri 'men' 'sen' olarak, fiile birleşik olarak yazıldı ve ses uyumuna tâbi tutuldu: kılıpsın, kılıpmen
  - bildirme eki 'dur' kelimeye birleşik olarak okundu.
  - Metinde 'nun'la yazılan şart eki 'kef' le yazılarak ayrıca dipnotlarda belirtildi.
  - Metinde (جه) , şeklinde yazılan eşitlik eki Çağataycada olduğu gibi 'ça, çe' şeklinde okundu.
- 'ye' ile yapılan izafet terkipleri Farsça izafet kuralına göre okundu. meni divâne yerine men-i divâne
- Yazımında ikilikler görülen kelimeler ve ekler metinde nasıl yazılmışsa öyle okundu. kilmek, kelmek, bolmas, bolmaz

-Özel isimler büyük harfle başlatıldı.Cemîlî, Ceyhûn, ...

1.1. Farsça ve Arapça Terkipler, Ekler ve Kelimelerin Yazımı

Klâsik edebiyat üzerine yapılan çalışmaların ortak bir zorluğu olan metin tebsiti meselesi genellikle kişisel yöntemlerle çözülmeye çalışılır. *Cemîlî Divanı* hazırlanırken bu sorunu Prof. Dr. İsmail Ünver'in, İLESAM'ın 17-18 Ocak 1992 tarihinde düzenlediği *I. Eski Türk Edebiyatı Kolokiyumu*'nda metin tesbitinde bir ortaklığa gidilmesi amacıyla sunduğu 'Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler' bildirisindeki⁷⁹ ilkeleri baz alarak çözmeye çalıştık.

Bu yazıdan yola çıkarak hazırlanan metinde, Farsça ve Arapça önekler ve edatlar kelime kökünden kısa çizgiyle ayrıldı.

ser-geştelik, nâ-tüvân, bi-kıymet, bi-çâreni

-Kelime sonlarına gelen Farsça ekler ve edatlar, sonuna geldikleri kelimeye bitişik olarak yazıldı.

ğamnâk, gülfâm, gülgün, perîveş

-Farsça kelime, eklendiği kelimeyle bileşik bir kelime oluşturuyorsa araya kısa çizgi konularak yazıldı.

perî-ruhsâr, hargeh-nişin, gül-çehre, perî-peyker, hıred-ârnûz, dil-düz

-Uzun ünlü taşıyan ve aruzda med yapılması beklenen Farsça kelimeler araya ünlü konmadan okundu:

âstân, pādşāh, mihr-bān, pārsā, bustān, yādgar,

-Aynı iki kelime arasına giren edatlar (-) ile birleştirildi.

---

⁸⁰İsmail Ünver, "Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler", *AÜDTCF Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Türkoloji Dergisi*, [yy], s.1 (1993).

ser-ā-ser, dem-be-dem, ser-be-ser, dem-ā-dem

- çün, hoş , hod gibi Farsça kelimelerin vokalleri uzun gösterilmedi.

- İzafet-i maktu ve izafet-i maklub ile yapılan birleşik isim ve sıfatların arasına (-) konuldu:

şāhib-kırān, şāhib-kerāmāt

- Arapça terkipler Arapça dilbilgisi kuralına uygun olarak gösterildi.

seyyidü'l-mürselin, memālikü't-Türk, imāmü'l-muttakīn

ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ

ء أ	a, e, '	ش	ş
آ	ā, a	ص	ş
ب	b	ض	z, d
پ	p	ط	t
ت	t	ظ	z
ث	s	ع	'
ج	c	غ	g, ğ
چ	ç	ف	f
ح	h	ق	k
خ	h	ك	k, ñ, g
د	d	ل	l
ذ	z	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, o, ö, u, ü, ū, ō,
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	ي	y, i

CEMİLİ DİVANI
TRANSKRİPSİYONLU METİN

Dibāce-i Divān

Be-nām-ı şāhenşāh-ı cihān Ḥazret-i Sultān Süleymān Ḥān ebbede'llāhu 'ömrehu ve devletehu ilā intihāi'd-deverān.

1b/1 Ḥamd ü sipās u sitāyiş-i bî-kıyās ol kerīm ü kār-sāz u zü'l-kemāl ve ol qadīm ü bî-(2) niyāz ü zü'l-cemāl ve ol rahīm ü bende-nüvāz ve zü'l-celāl-i bilā-ibtidā vü bilā-intihāğa kim 'izzet ü 'azamet (3)ve kudret ü 'ināyeti birle bu kāyinātı 'adem mülkidin vücūd iqlīmiga yetkürüp müretteb ü müheyyā kıldı

Nazm:

.. _ _ / _ _ _ / _ _ _

(4) Ḥamdiğa güyālīg itip kāyināt
Cümle fidā bolsun anğa mümkünāt

(5) Her şey anıñ birle ki buldı vücūd
Vaşfını hem kılsa ni tañg küll-i zāt

Meğnevī

.. _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _

(7) Kerīm ü zü'l-kemāl ü bî-niyāz ol
Rahīm ü zü'l-celāl ü kār-sāz ol

Bir evveldür kim ol yoq ibtidāsı
Bir āhırdur kim ol yoq intihāsı

Ezeldin tā ebed ol bî-bedeldür
Ḥudāvend ü qadīm ü lem-yezeldür

(10)Bu kāyinātınñ içinde dağı nebātāt u hayvānāt u benī ādem birle cihānī ārāste (11) vü müzeyyen ü zibā kıldı. Niçük kim Ḥak Sübhānehu ve Ta'ālā kelāmında buyurdı kim المال والبنون زينة الحياة الدنيا [2a/1] zīnet-i dūnyā kim irtür māl u cāh / ister anı il dağı her sāl ü māh. (2) Yana bu cihān içinde ādemi aḥsen şüretde ḥalk idip mantıq u ma'rifet ü ferāset (3) birle cemī'-i maḥlūkıdın şerif ü mu'azzam ve mükerrem ü muhterem kıldı. Eyle kim Ḥak celle ve a'lā (4) kelām-ı qadīmde beyān itdi kim:

لقد خلقنا الانسان بالاحسن تقويم

... / ... / ... / ...

- (5) Ahsen-i takvīm içinde ādemi peydā kılıp
Hak anğa kılmış müsahhar 'ālemi şeydā kılıp

(6) Çünkim ādemi cümle eşyādın a'lem ü a'zam ü ekrem kıldı. Pes kelāmında yana (7)
zıkr itdi kim: ولقد کرمننا بنی آدم

- (8) Ādemi kim cümle şeydin a'zam itdi ol 'azīm
Pes kelāmında anı tahsīn idip kıldı kerīm

(9) Ādem evlādında dağı hulāsa-i insān ber-güzide-i zamān maqşūd-ı kevn ü mekān,
(10) maḥbūb-ı dü-cihān, seyyidü'l-mürselin imāmü'l-muttaḳin ḥātemü'n-nebiyyin
Meḥemmed Muştafā'nı (11) kıldı. صلوات الله عليه علي آله اجمعين الطاهرين

Nazm:

... / ... / ...

- (12) 'Iyān kılmış yüzi nūr-ı celili
Cemāline anıḡ ḥayrān Cemili

Na't

... / ... / ...

- (14) Ol kim bu cihānda muḳtedādur
Ser-ḥayl-i cemi'-i enbiyādur
- (15) 'Ālemḡa şefi' ü reh-nümādur
Anḡa bu cihān u cān fidādur

[2b/1] Yana Ḥazret-i Risālet'niḡ çār-yārınıḡ esmāsın nazmımız içre beyān idip
divānımızniḡ dibācesin müzeyyen kılduḡ. Nazm:

... / ... / ...

- (3) Ḥabīb aḥbābıdın kılgan ḥilāfet
Bolupdurlar yaḳin ehl-i velāyet

Anıñg aşhâbıdın ol kim velîdür
Ebû Bekr ü 'Ömer 'Oğmân 'Alî'dür

Hemîşe bizni yâ Rab ehl-i dîn kıl
Hâbîb'inğ çâr-yârı şaffıdın kıl

(6) İlâhî emrinği kıl bizge reh-ber
Be-hakk-ı hürmet-i Âl-i Peyâm-ber

(7) Hamd u sitâyiş ü na'tdın şongra aşhâb-ı kibârı dağı kim yâd kılduğ, pes imdi lâzımdur bizge kim dîvânımızga zînet birge-biz pādşâh-ı rüy-ı zemîn ta'rîfi (8) birle ya'nî ki halife-i zamân hâkân-ı cihân kişver-küşâ-yı İrân u Tûrân (9) hulâsa-i Âl-i 'Oğmân ber-güzide-i âdem şahenşâh-ı 'âlem şahib-i memâlikü't-Türk ve'l-'Arab (10) ve'l-'Acem zâbitü'l-berr ve'l-bahr bi's-siyâset ve'l-kerem fâzıl u kâmil ve 'âdil u 'âmil Sultân (11) Süleymân Hân bin Sultân Selim Hân bin Sultân Bâyezîd Hân zıllu'l-lâh-ı Ta'âlâ (12) fi'l-arzeyn halleda'llâhu mülketehu ve saltanatehu ve efâza 'ale'l-'âlemin birrehu ve ihsânehu

Matla'

--- / --- / --- / ---

(14) Devlet bile bol il ara Dârâ vü Sikender
Şevket bile çâker sanğa hâkân ile kayşer

Kasîde

--- / --- / --- / ---

- 3a Ger seçâ'at birle yüz miñg Rüstem-i Destân bolur
Körse tiğing çarbını ol hâk ile yeksân bolur
- 2 Çün Süleymân-ı zamân bolduñg sening räyuñg bile
Bir kuluñg miñg memleket feth eylemek âsân bolur
- 3 Ger 'adâlet birle bolsa miñg Anuşirvân kimi
Her biri yüz nev' ile 'adlıñg körüp hayrân bolur
- 4 Munça fażl u 'ilm ü 'adl u şevket ile il ara
Nesl-i âdemdin kaçan bir sen kimi insân bolur
- 5 Yûsuf-ı Mışrî ki dirler hüsn ile mânendi yok
Hübluğ ile her kuluñg yüz Yûsuf-ı Ken'ân bolur

- 6 Cümle âfetdin nigehtân bolmağa ay meh sañga
Kubbe idip mihrini çarh-ı felek kalkan bolur
- 7 Ay küneş-simâ havâdiş yamğurınıñ def'iga
Mâvi atlasdın sañga kök hey'eti eyvân bolur
- 8 Haq seni sultân-ı 'âlem kılmış ol nev' ile kim
Her kulunğa lutf ile kılsañg nazar sultân bolur
- 9 Tâ ebed pâyende bol ay şâh-ı gâzi kim seniñg
Hüküm ü tedbirinğ bile feth-i Firengistân bolur
- 10 Ni Firengistân Horâsân Çin ü Mâçin ü Hıtây
Kim mutî' emrinğa Hürmüz birle Hindistân bolur
- 11 Haq sañga kılmış 'atâ cüd u sehâ 'âlemde çün
Ger gedâ ger şâh anğa sendin dağı ihsân bolur
- 12 Faqr ile dermânde bolsa her kim ay şâh-ı kerem
Lutf u ihsânınğ bile sendin anğa dermân bolur
- 13 Hâtem-i Tayy birle Cemşid-i cihân-bağş olsa minğ
Bağşıñg deryâsı gird-âbında ser-gerdân bolur
- 14 Ay Cemilî ni Süleymân-ı zamân bolmuş kim ol
Bende vü çâker anğa sultân bile hâkân bolur
- 3b Devlet ü baht ü sa'âdet birle bol devrân ara
Niçe kim yir birle ay meh günbed-i gerdân bolur

Meşnevi

----- / ----- / -----

- 2 Sikender tahtı vü mülk-i Süleymân
Müsellemdür sañga yâ Âl-i 'Oşmân
- 3 Körüp hayrân kalur 'adlinğni 'âlem
'Adâlet birle minğ Nüşirevân hem
- 4 Bolupdur çün işinğ küffâr ile harb
Sañga feth olsa ni tañg şarq u tâ garb
- 5 Cihânda koymadinğ küfr ü dalâlet
Füzün bolsun sañga câh u celâlet
- 6 Bu devlet birle nuşret kim seniñgdür
Bu şevket birle haşmet kim seniñgdür

- 7 Bu taht u devlet ile kıyım olgil
Bu cāh u nuşret birle dāyım olgil
- 8 Felek tahtıñg küneş hem tācıñg olsun
Cihān hākānları muhtācıñg olsun
- 9 Felek evcine yetsün 'adl ü dādıñg
Cihān mülkini dutsun yaqşı adıñg
- 10 Hızr kimi cihānda cāvidān bol
Sikender kimi hem şāhib-kırān bol
- 11 Müyesserdür sañga çün baht u nuşret
Besī hūblar bile kıl 'ıyş u 'işret
- 12 Müdām olsun eliñgde cām ile mey
Be-kām olsun seniñg luţfunğla her şey
- 13 Sañga çāker şecā'at birle Rüstem
Sañga bende sehāvet birle Hātem
- 14 Budur Hākdın ki men bende niyāzı
Bolasın cümle 'ālem ser-firāzı
- 4a Cemilī'dür çü bir muhlis du'āgüy
Añga her kün 'ıyān kıl ay küneş-rüy
- Füzün bolsun sañga ihsān u tahsīn
Be-ħaqq-ı süre-i Tāhā vü Yāsīn

Āmīn yā Rabbe'l-'ālemīn

(4) Yana nuşret ü 'azamet bahrınıñg dürr-i yektāsı, şevket ü rıf'at eflākiniñg mihr-i 'ālem-ārāsı (5) Siyāset ü 'adālet iklīminiñg kişver-küşāsı feşāhat u belāgat u ferāset cevāhiriniñg (6) menba'ı letāfet ü 'ināyet ü sehāvet 'āleminiñg mecma'ı ya'ni ki Hāzret-i İbrāhīm Pāşā (7) **وَفَقَهُ اللَّهُ لِمَا يَحِبُّهُ وَيُشَاءُ لِيَوْمِ الدِّينِ**

Rubā'ī⁸⁰

- (8) Şehdin sañga dāyım ihtirām olsun
'İşret-i mey elgiñgde müdām olsun
- (9) Rüzī sañga devlet bile kām olsun
Cennet dağı hür ile maqām olsun

⁸⁰Rubā'īmin vezni ahreb kalıplarına uymuyor. 1.dize (_ . / . _ _ / . _ _) vezninde diğler dizeler (_ . / . _ . / . _ _) veznine uyuyor.

Gazel-i muvaşşah be-nâm-ı Hâzret-i İbrâhîm Pâşâ

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- (11) Ay ki bolmuşdur sehâ vü lutf-ı bî-pâyân sanğa
Ni ‘aceb kılsa müsahhar ‘âlemi Yezdân sanğa
- (12) Bâğ ara kim hüriveşler hem-demiñg bolmuş seniñg
Güiyâ kim boldı me’vâ ravza-i rıdvân sanğa
- (13) Râst-revler kaddi tek oklar közine sançılur
Her kişi kim bolsa kej-revlük bile der-bân sanğa
- (14) Âdemî nesliñgde peydâ bolmadı bir sen kimi
Munça ‘akl u fehm kim birmiş durur Sübhân sanğa
- (15) Her kime kim lutf u ihsânıñg bile kılsañg nazar
Ol dağı ihlâş ile cânın kıtur kurbân sanğa
- 4b Yüzde kim yüz vech ile nûrî ‘iyândur her kuluñg
Körse hayrân kalur anı Yûsuf-ı Ken‘ân sanğa
- (2) Men kimi fakr ehlidin ihsânıñgı kılma diriğ
Eylemiş tâli‘ meded bu nev‘ kim devrân sanğa
- (3) Pâdşehler pâdşâhı kim sanğa kılmış nazar
Ni ‘aceb cân birle ülfet dutsa her insân sanğa
- (4) Âsaf-ı şâni Süleymân-ı zamânga bolgalı
Rây u tedbirinğ körüp her kim kalur hayrân sanğa
- (5) Şâm-ı ‘işret kâma yetdiñg her periveş la‘lidin
Boldı ol zulmetde güyâ Çeşme-i hayvân sanğa
- (6) Ay Cemilî anğa yetdiñg şâd olup ni gam dağı
Kim kıtur lutfıyla ol her müşkilinğ âsân sanğa

(7) Çünkü bu cihân içide cism ü cânımız ‘âlemiga nazar kılduk kördük kim cism ü cânımız ‘adem mülkine barıp (8) vücüdımızdın eşer kalmaz. Biz dağı ‘ışk-bâzlık kılıp mañbûblar âb-rüyıdın köz ü köñglümüz (9) bustânıga su birip tab‘ımız âyinesi dağı andın mücellâ bolup nazm u ebyât dürr ü gevheri bahrı (10) içre gavvâş kimi düşüp gayr-ı mükerrer ihtirâ‘ gazelleri peydâ idip özümüz için yadgâr kılduk.

Nazm:

--- / --- / --- / ---

- (11) 'Işk bahrına Cemilî düşdi çün rûz-ı ezel
Dürr-i nazmında bolupdur yâdgârı her gâzel

Rubâ'î

--- / --- / --- / ---

- (12) 'Uşşâk ara 'ışk oldı çü işbât mañga
Zâhidlığa meyl itmege heyhât mañga
(13) Şâ'ırlıg ile yetdi çü evkât mañga
Yüz birse ni tañg nazm ile ebyât mañga

(14) Yana şükr ü sipâs ol Tenğriga kim anıñ şefkat ü 'inâyet ü hidâyeti birle şâhib-kemâllerniñ (15) kerâmet ü himmet ü isti'âneti birle cismimiz kişverinde köñglümüz hânkahınıñ hazînesi nazm u ebyât (5a/1) u ma'ânî cevâhiri birle ma'mûr ü mükemmel ü müzeyyen boldı. Biz dağı elmâs kimi tiğ-i zebân çekip ma'ânî 'âlemin (12) fetḥ idip cihân-ı fânide kelâm-ı bâkî dürr ü cevâhirin nazma salıp hurûf tertîbi birle bir dîvân yasaduq.

Nazm:

--- / --- / --- / ---

- (3) 'Âlem ara nazm ilen kim çekmişem tiğ-i zebân
Ni 'aceb hürşid tek nazmım bile dutsam cihân

(4) Yana Türk ü Tâcık ü 'Arab'dın şu'arâ-yı müteqaddimîn ü müte'ahḥirinde ehl-i hüşlarnıñ şâhib-kerâmâtlarnıñ (5) himmet ü isti'ânetleri bizge mededkâr olup feyz ü hidâyet kapusu köñglümüz külbesine (6) açılıp bir ihtirâ' dağı peydâ idip yâdgâr kılduq kim ol ihtirâ'ı hergiz ki şu'arâdın (7) hayâl kılmamışlar. Ol ihtirâ' didigümüz imdi budur kim hurûf tertîbi birle dîvân (8) ki yasaduq, dîvânımızda her harfe kim yetdük evveli ol harf ile üç kelime dağı peydâ kılduq (9) kim ol kelimeler maḥbûblar şânındadır. Yana ol maḥbûblar şânında peydâ kılduğumuz üç kelimeni her (10) harfiniñ gazelleriniñ evvelinde inşâ kılıp ibtidâdın intihâya degin tertîb birle dîvânımız (11) tamâm kılduq.

والله أعلم بالصواب و إليه المرجع والمآب

Nazm:

--- / --- / --- / ---

- (12) Her kim ki bu dîvânı oqur nusret anğa

Bir hayr du'ā eylese miñg rahmet anğa

(13) Evvel elif harfinde Allāhu Tebāreke ve Ta'ālā emri birle iki gazel beyān itdük kim ol (14) gazellerniñg biri tevhid ve biri münacātdur.

(15) Āhir gazeller āşüb-ı zamānlar āfet-i cihānlar ārām-ı cānlar şānındadır bu gazeller.

Divān-ı Cemilī

1

._._._/._._._/._._._/._._._

- (5b/1) 1 Cemāliñg şem'idin 'ālemğa kim boldı ziyā peydā
Kün andın mahv olur eyle ki kündin zerre nā-peydā
- 2 Yüzüñg yanında közüñge körünmez zerreçe hergiz
Eger bir demde bolsa yüz küneş gerdün ara peydā
- 3 Ezeldin tā-ebed bāki sen özge cümledür fāni
Ni sendin ibtidā zāhir ni sendin intihā peydā
- 4 Seniñ lutfuñgla kahrıñgdın bolupdur ikki 'ālemde
Eger disem bekā zāhir vü ger disem fenā peydā
- 5 Seniñ ger rahmetiñg deryāsı mevc urşa eşer qalmaz
Menim tek bolsa her mücrimde miñg küh-ı hatā peydā
- 6 Sañga mihr ü vefā efzün kıurmen gerçi bir demde
Bolursa başım üzre yüz tümen tığ-i cefā peydā
- 7 Yüzüñg mānendidür çün şem' ü gül pervāne vü bülbül
Biri köydi birinde boldı yüz dürlü nevā peydā
- 8 Vişāliñg tapmadım çünkim firākıñg içre bolmuşdur
Tenimde yüz 'anā başımda miñg belā peydā
- 9 Cemilī illet-i işyān bilen kim boldı bi-çāre
İlāhī rahmetiñg birlen anğa itkil devā peydā

2

Ve lehu

._._._/._._._/._._._/._._._

- 1 Yā Rab ol dem kim kılursın cismimi cāndın cüdā
Kılmagil bu nā-tüvān köñgümni imāndın cüdā

- 2 Kıl habibiñgi şefi'im yâ ilâhî ol zamân
Kim kılırsın rahmet ehlin ehl-i 'işıyândın cüdâ
- 6a 3 Nakd-i imânımı yâ Rab ol zamân köñglümge sal
Kim kılırsın cânımı bu cism-i virândın cüdâ
- 4 İsterem vaşlıñğa yetmek eylesenğ yâ Rab meni
Cennet ü hürî bile firdevs-i rıdvândın cüdâ
- 5 Cürm ü 'işıyân çâhına düşsem niçe ni gam eger
Luţfuñg elgi bolmasa men zâr u hayrândın cüdâ
- 6 Sanmañg encümdür felekde boldılar âteş-fiken
Kim bolur her bir şerer bu cism-i süzândın cüdâ
- 7 Yiddi damu birle yiddi kök kül olsa ni 'aceb
Munça kim şu'le bolur bu otlu efgândın cüdâ
- 8 Hısta cânım yetse ol ay vaşlına ger ay felek
Kıl anı tendin cüdâ lîk itmegil andın cüdâ
- 9 Ehl-i imândın Cemîli'ni ayırma luţf idüp
Yâ Rab ol dem kim bolur kâfir müselmândın cüdâ

3

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Kóz ü gamzenğ birle kıddiñg körgeli ay dil-rübâ
Fitnedür başımğa yâ âfet alardın yâ belâ
- 2 Körmesem yüzünğ niçün kim bir nefes cânım çıkar
Veh ni imkândur hayâtum sensizin ay dil-rübâ
- 3 Yüzde hâliñgdür kara şubh içre bolgan nokta tek
Bolmadı gerçi kara tañg yılduzı ay meh-liķâ
- 4 Çarh devrinde ecel cânımı bizge dutmadın
Sâkiyâ yetkür kadeh kim içelin devriñg ara
- 5 Ol küneş elgiyle içsem kalmasa bir zerresi
Bolsa hum kök günbedi içi şafağ-gün mey tola
- 6 Ay Mesihâ derd ü 'ışkım def'ine dem urma kim
Kimse hergiz körmemişdür 'ışk derdine devâ
- 7 Za'f-ı hâl ile sürünüp düşdüm anıñg küyine
Raħm ide didim bu hâlimni körüp şayed mañga
- 6b 8 Tire köñgli bolmadı rüşen tecelli nürıdın

Her kişi kim boldı zımnında anıñg zühđ [ü] riyā

- 9 Zāhidā sen bol bekā'ucb-ı riyā evci üze
Kim Cemilī'ğa naşib itmiş kazā fakr u fenā

4

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Serv-kaddıñg hecri okı sançılıp cānım ara
Ol elif tekdür ki boldı cān ara ay meh-liķā
- 2 Ni 'aceb hattıñg hayāli düşse virān köñglüme
Mür haylı eylemiş dāyim vañan virān ara
- 3 Hatt u hāliñg fikri birle çāk çāk olğan köñgül
Bir kafesdür düşdi güyā tütü birle zāg anğa
- 4 Hatt u la'liñg şevkidin boldum siyeh-rüz eyle kim
Hızr suyu çün Sikender'niñg küni boldı kara
- 5 Şudka idip nokta-i hāliñgga közüm merdümin
Cevher-i cānım leb-i la'liñgga hem kıldım fidā
- 6 Otlı āhım içre bolmış hasta köñglüm lālezār
Āteşin güllerdür açmış taze dāğın her yanğa
- 7 Kanlu yaşım medd-i āhım hālidin birgil haber
Yüzi gül serv-i hırāmanımğa bargil ay şabā
- 8 Kevkeb-i eşkin saçıp hālim körüp çarh-ı felek
Yüzine tünler kara sürtüp dutar mātem mañğa
- 9 Yaşlıñı ister Cemilī dāğ-ı hicrān körgüzüp
Bī-nevā ma'yüb tek 'aybın açıp ister nevā

5

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 7a 3 Ni 'acebdür kim mañğa yeksān bolursa rüz u şeb

Zülf ü ruhsārıngdın ayru rüzgārımdur kara

- 4 Dimegil hecrıngde müşkıldür devāsı derdimıng
Ger maŋga rahm eylesenĝ vaşlınĝla āsāndur devā
- 5 Zülf ara yüzünĝni ilge zāhir idip eyledinĝ
Zulmet-i küfr içre peydā nūr-ı imān güyiyā
- 6 Āb-ı hayvān içre kün şevki düşüpdür yoĝsa kim
'Arızınĝ 'aksi köründi cām ara ay dil-rübā
- 7 Yetdi yüzünĝ nūrıdın kün şem'ine çün zerreçe
Anınĝ ilen şu'le saldı 'āleme ay meh-likā
- 8 Kör idip közümni könglüm oda yaqsam ni 'aceb
Kim maŋga bu ikki boldı bā'ış-i derd ü belā
- 9 Ay Cemilī 'ālem ehlidin vefā köz dutma kim
Körmedi hiç kim cihānda cins-i ādemdin vefā

6

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Rüşen oldı ay u kün 'ālemde çün ay meh-likā
Her biri bir zerre yüzünĝ nūrıdın aldı ziyā
- 2 Sanma imdi āšnā boldum saŋga bolmuş idi
Ten bile bīgāne iken cān seniŋgle āšnā
- 3 Çün murādım bu fenā deyrinde sendin özge yoĝ
Yoĝ u barım cism ü cānım hem saŋga kıldım fidā
- 4 Düşdi köksüm çākidin könglüm ivine nūr-ı feyz
N'ola ger bu çāki efzün kılsaŋ ay tīĝ-i kazā
- 5 Eşk ü āhım zāhidā 'ışkım bilip men' itme kim
'Ālem-i 'ışk içre hoşdur bizge bu āb u hevā
- 6 Bāde nüş it kim yaĝar hāletde rahmet yamĝurı
Hāşeli'llāh fark ide rind olsa yāhūd pārsā
- 7 İstesenĝ gamdın halās olmaĝnı mey nüş eylegil
Kim birür anınĝ kimi derde şifā beyle devā
- 7b 8 İstegil yārınĝ vişālin bolma cennet tālībi
Bar iken cennet özünĝe körmegil dūzah revā

- 9 Ay Cemilî cennet ü hürî vü gılmândın keçip
Yâr vaşlın istegil kim vâsıl olgaysın arığa

7

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Ay küneş gonca eger peydâ bolur gülzâr ara
Zerreçe ağzıñg 'ıyân olmaz seninğ ruhsâr ara
- 2 Derd toprağında bitmiş sebzelerdür sağınur
Jenglik peykânlarınğ körgeñ bu cism-i zâr ara
- 3 Eyle kim yüz pâre boldı su bile gül goncası
Çâklar tiginğ salıpdur bu dil-i efgâr ara
- 4 Gam meni bed-hâl idipdür sâkiyâ her hâl ile
Bolsa bâri çek meni sal kûlbe-i hammâr ara
- 5 Urulur pervâne tek cismi köyüp her kişi kim
Körse yüzünğ şem'in ay meh günbed-i devvâr ara
- 6 Terk idip sevdâsın il düşdi hâline anıñg
Geşt içün Yûsuf-mişâlim kirdi çün bâzâr ara
- 7 Keydi gül-gün hil'atin idip gülistân 'âlemi
Çıkdı gül-gün raşş üze gül sançıban destâr ara
- 8 Ol peri dîvâne köñglüm bend iderse ni 'aceb
Kim anıñg yüz miñg girih bar zülfidin her târ ara
- 9 Çarh eyvânı münakkaşdur Cemilî veh ni sūd
Bir vefâ naqşı ki yok bu tāk-i minākâr ara

8

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Bolsâ yüz çevgân içün bir gūy eger meydân ara
Yüz dil-i ser-geşte bar her zülfidin çevgân ara
- 2 Cân arasığa elif kirgen kimi ay serv-i nâz
Râst kaddinğ hecri okıdur bu mahzûn cân ara
- 8a 3 Kóz ü köñglümdin çeken peykânda kim bar tirelik
Kóz karasılan köñgül dūdıdur ol peykân ara
- 4 Zülf ü yüzünğ fikridür her dem bozuğ köñglümde çün
Ejdehâ genc ile bolmış dâyimâ virân ara

- 5 Şarşar u bahr āh u eşkimdin ki boldı hecr ile
Ni ‘aceb kalsam eger ol nev’ ile Tūfān ara
- 6 Ol Mesih enfāsıma çünkim yetişmez veh ni sūd
Nağme-i Dāvūdī zāhir eylesem efgān ara
- 7 Ölürem bu reşkdin sürme bolur il közine
Gerd kim zāhir kıtur ol çābüküm meydān ara
- 8 Hecr şāmin sanmañgız kim çarh-ı zālīm cevridin
Düşdi mazlüm āhı dūdı günbed-i gerdān ara
- 9 Kaşlarınğ fikrin Cemilī köñgline saldıñg veli
İkki yayı salmadı hiç kimse bir kurbān ara

9

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Veh ki bulman vaşlını munça ni hicrāndur mañga
Çıkmaz ansız hem bu ni zār u hazin cāndur mañga
- 2 Kōz kōz olup seyl-i eşkim bahrıda her yan habāb
Baķaķaldı hālīme gūyā ki hayrāndur mañga
- 3 Ni ‘acebdür bolsa kōzümge tiken gülşen güli
Ay köñgül ansız ki cennet bāğı zindāndur mañga
- 4 Niçe şevķ otına cismim köymesün pervāne tek
Bezm ara kim hem-nişin ol şem‘-i tābāndur mañga
- 5 İçmedi ger bādeni devrānda hiç kim bī-ħumār
Bī-ħumār içmek fenālīg cāmın āsāndur mañga
- 6 Ni ‘aceb vaşlınğga yol tapsam firāķınğ şāmıda
Nā-tuvān köñglüm kimi kim şem‘-i sūzāndur mañga
- 7 Veh ni nev’ ile bolaymen dehr cevridin ħalāş
Ĝuşsa cāmın kim dutan sākī-i devrāndur mañga
- 8b 8 İtkeli ‘ışķınğ ğamınınğ şerhini nazm ay perī
Veh ki her beyti anınğ bir beytü’l-ahzāndur mañga
- 9 Ança kim kıldım fiğān bülbül tek ol güldin cüdā
Çün işitmez ay Cemilī bu ni efgāndur mañga

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Şeh-süvārım segridip cevġān ider meydān ara
Gūy ider ser-geşte başım gūyiyā çevġān ara
- 2 Tāze dāġı kāmı içre ġark olupdur lâle tek
Ĥasta köñġlüm kim düşüpdür şu'le-i hicrān ara
- 3 La'l içinde 'ayn olupdur gūyiyā kim ay peri
Ĥayret idip köz ki saldım ol leb-i ġandān ara
- 4 Tirġüzür āb-ı ġayāt ölgenleri bir katre su
Düşkeli la'l-i lebiñġdin Çeşme-i ġayvān ara
- 5 Kim ki bu deyr içre ister körmeye ser-geştelik
Devr ayāġın koymasun elgidin ol devrān ara
- 6 Ni 'aceb ilni vefālġ kılrsa diġkān-ı każā
Bir vefā naġlıni çünkim tikmedi bustān ara
- 7 Boldı fānūs-ı ġayāl içindeki şüret kimi
Veh ki ser-gerdān Cemilī ġünbed-i gerdān ara

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 'Ārıñġ fikri ki pinhāndur dil-i sūzān ara
Genc-i maġfīdür ġalıpdur gūyiyā vīrān ara
- 2 'Işķıñġ otı köz ü köñġlümni ġurutdı yolunġa
Saçmaġa yok dürr ü la'l imdi bu baġr u kām ara
- 3 Her kiçe ay meh niçe uygay ġayāl-i kirpüġünġ
Neşter olup kim batar bu dīde-i giryān ara
- 4 Düşkeli la'l-i lebiñġga nā-tüvān köñġlüm ġuşı
Ol çebīnġa beñzemiş kim düşdi her dem ġan ara
- 9a 5 Hecr oķın ol ġaşı yā kim urdı maġzūn cānıma
Rāstı bar ol elif tek kim yazıldı cān ara
- 6 Şem'-i vaşlındın kim anıñ bolmadı rüşen közüm
Tire bolsa rüzġarım ni 'aceb hicrān ara
- 7 Ay Cemilī devr ayāġın dem-be-dem nüş eylegil
Çünki 'ömrünġ kün-be-kün keçmekdedür devrān ara

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Niçe kim kılsam niyāz ol şūh nāz eyler maŋga
Cevr u zulmin çok u mihr ü lutfın az eyler maŋga
- 2 Vaşlı şem'i birle il közini rüşen eyleyip
Hecri otuyla işim sūz u güdāz eyler maŋga
- 3 Zāhidā 'ışkınıg mecāzīdür diyip ta'n eyleme
Kim haqīkatni yaqin 'ışk-ı mecāz eyler maŋga
- 4 Başda 'aql u dilde⁸¹ şabr u elde qalmaz ihtiyār
Şive vü nāzını kim ol dil-nüvāz eyler maŋga
- 5 Men aŋga mihr ü maḥabbet kör güzüp kılsam vefā
Vāy kim cevri ü cefā ol serv-i nāz eyler maŋga
- 6 Bu ki kılmışdur 'ıyān ol zülf ara yüzün meger
Hecri şāmı def'iga şem'-tırāz eyler maŋga
- 7 Ay Cemilī okı peykānı anıng cismim ara
Til bolupdur güyiyā ifşā-yı rāz eyler maŋga

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Könglüm alıp dil-berim dil-dārlıg kılmaz maŋga
Veh meni gamgīn kılıp gam-h^vārlıg kılmaz maŋga
- 2 Közlerim merdümneriğa niş urar körgeç yüzün
Veh kim ol bī-raḥm merdüm dārlıg kılmaz maŋga
- 3 Özgelerniñ maḥremi boldı meni maḥrūm idip
Yār olup agyāra veh kim yārlıg kılmaz maŋga
- 9b 4 Cism ü cān u könglüm aŋga gerçi men kıldım fidā
Vāy kim ol dil-rübā dil-dārlıg kılmaz maŋga
- 5 Mest ü bī-hūş olmağum 'ayb itmenigiz kim devr ara

⁸¹Metinde fazladan konulmuş bir "vav" harfi var.

Çarh-ı gam-endiŕe cüz ğaddārılıĝ kılmaz maŕĝa

6 Neylerem bāĝ içre serviŕiĝ cilvesin kim ay peri
Kāmetiŕiĝ nahlı kimi reftārılıĝ kılmaz maŕĝa

7 Ay Cemilī deyr pīrine mūrīd oldum çün ol
Şeyh-i hīlet-piŕe cüz mekkārılıĝ kılmaz maŕĝa

14

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

1 Veh ki bir ay hūsniniŕiĝ idrāki mübhemdür maŕĝa
Tün ü kün zūlf ü yūzi hecriyle mātemdür maŕĝa

2 Kiŕver-i vaŕlında il ārām tapdı veh anıŕıĝ
Hecriidin āvāreliĝ mülki müsellemdür maŕĝa

3 ‘Iŕkım otı eyle efzūn boldı kim teskīn için
Töksem eŕkim yiddi deryā suyiça kemdür maŕĝa

4 Otlı āhım ilni köydürse ta‘accüb kılmāŕıĝız
Sūz-ı hicrāndın dem-ā-dem āteŕin demdür maŕĝa

5 Eyle tiz oldı harāret kim maŕĝa dāĝım üze
Niçe kim ot yaķaram ğüyā ki merhemdür maŕĝa

6 Ol perī vaŕlıĝa kim divāne köŕĝlüm yetmedi
Āteŕ-i hecri ara hem-dem beŕi ğamdur maŕĝa

7 Kiçdi ‘ālemdin Cemilī ‘ālem-i ‘ıŕķa dūŕŕip
‘Ālem-i ‘ıŕķ içre çüŕkim özge ‘ālemdür maŕĝa

Ve lehu

.. _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _ _

- 1 Çeşm-i bîmârınġga cism-i nâ-tûvânımdur fidâ
La'l-i cân-bahşınġga hem âzürde cânımdur fidâ
- 2 Men yaman sen yakşıġa kim âşnâmen ay peri
Bar u yokumdın saġga yakşı yamanımdur fidâ
- 10a 3 Cevher-i cāmım leb-i la'linġga kim kıldım tufeyl
Nokta-i hâlinġga hem dâġ-ı nihânımdur fidâ
- 4 Kız ü köġlüm gevher ü la'lini saçdım yolunġa
Ni hemîn anlar fidâ bu bahr u kânımdur fidâ
- 5 Düşkeli 'ışkınġ yolına bolmuşam âvâre çün
Ol seferġa yok u bar u hân mânımdur fidâ
- 6 Leblerinġ cāmıġa kıldım közlerim kanın sebîl
Cilve-i kâddinġga hem rûh-ı revânımdur fidâ
- 7 Gerçi hûblardur cihânda düşmen-i cāmım veli
Ay Cemilî anlara cân u cihânımdur fidâ

Ve lehu

. . _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _ _

- 1 Cevher-i cāmım olup la'l-i zülâlinġga fidâ
Bu közüm merdümi ol nokta-i hâlinġga fidâ
- 2 Bir küneş her yenġi ay ile felek tākı ara
'Ârızınġ birle seniġ ikki hilâlinġga fidâ
- 3 Dehr bustânında şimşâd u şanavber niçe kim
Bolsa ay serv-i revân tâze nihâlinġga fidâ
- 4 Zülf-i müşġiniġge âşüfte köġgül şudka bolup
Hasta cismim daġı ol çeşm-i ġazâlinġga fidâ
- 5 Niçe kim bolsa cihân bâġı ara gülşen ü gül
Ay peri-çehre seniġ bâġ-ı cemâlinġga fidâ
- 6 Yolunġa cân u cihânımnı tufeyl eylemişem

Gülşen-i cismim idip bāg-ı vişālinḡga fidā

- 7 Ni hemīn cān-ı Cemīli ki Hızır birle Mesīh
Cānları çeşme-i cān-baḡ-ı zülālinḡga fidā

17

Ve lehu

... / ... / ... / ...

- 1 Bolmadı köñglüm küşād za'f-ı ten-i zār ara
Çünkü açılmaz tügün ince düşen tār ara
- 10b 2 Tende tügünler midür derd ü gamdın hisāb
Yoḡsa boḡunlar midur za'f-ı ten-i zār ara
- 3 Şüret-i kaşrınḡ kimi il saḡa ḡayrān mu yā
İl tenini oklarıḡ tikdi mü dīvār ara
- 4 Hānkah içre meni isteme ay şeyḡ kim
Kıldı każā meskenim külbe-i ḡammār ara
- 5 Düşdi anıḡ 'anberīn zülfi yüzi devrine
Muşḡaf eger düşmedi rişte-i zünnār ara
- 6 Yüzide ol gül-ruḡunḡ ḡālī müdür 'anberīn
Yoḡsa ki zāḡ-ı siyeh düşdi mü gülzār ara
- 7 Bes ki Cemīli çeker cevr ol ay hecride
Çarḡ-ı cefā-pişedin dehr-i sitemkār ara

18

Ve lehu

... / ... / ... / ...

- 1 Sākiyā la'l-i lebinḡ 'aksi ki düşdi cām ara
Birdi ol mey birle cān tu'mını güyā kām ara
- 2 Düşkeli la'linḡ ḡayālī köñglüm içre ay perī
Çonca tek bolmuş durur güyā kim ol endām ara
- 3 'Arızınḡnı 'anberīn zülfünḡ ara köster disem
Dir ki hiç kim körmedi kün şem'ini aḡşam ara
- 4 Özgeler köñgli kuşın şayd itmek için ol perī
Baḡladı köñglüm kuşını sünbüli tek dām ara
- 5 Yüz ü zülfi hecride bir mehveşinḡ veh kim benim
Közlerimdin bardı kanlar şubḡ olinça şām ara

- 6 Nüş idip il cām-ı vaşlınđ veh ki devrān bezmide
Zehr-i hecrinđdür tola bolđan nasībim cām ara
- 7 Cān içre ot düşüp köydi Cemilī körgeli
'Anberin ĥālin anınđ ol 'arız-ı gülfām ara

19

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 11a 1 Ol yüz üzre ĥattı mudur yā sebzedür cennet ara
Kim anınđ şevķile köydüm āteş-i fūrķat ara
- 2 Cān-ı bīmārım dil-i zārım ten-i ĥvārım körüp
Vāmıķ u Ferhād u Mecnūn ĥaldılar ĥayret ara
- 3 Derdi sıhķat kanlı dāđı lālezār olur anđa
Kim ki bolsā 'ışk derd ü dāđıdın āfet ara
- 4 'ışk otınınđ şu'lesi içinde her 'aşık ki bar
'ışk mülki şāhıdur zer-beftlik ĥil'at ara
- 5 Yetmeyip vaşlınđđā kim şād olmadı şeydā köngül
Ni 'aceb hecrinđde ĥalsam gam bile miĥnet ara
- 6 Güyiyā cennet körüp düzaĥ temennāsın ĥıılır
Küyünđi kim ki körüp ister özin cennet ara
- 7 Ni 'aceb itse Cemilī köngli zülfinde anınđ
Kim iter yüz minđ Sikender düşse ol zulmet ara

20

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Düşkeli kirpüklerinđ fikri köngülge ten ara
Her biri bir tiğ olupdur güyiyā mahzen ara
- 2 Düşdi çünkim könglüme ay māh mihrinđ şu'lesi
Ni 'acebdür andın ot düşse bu cān u ten ara
- 3 Bolmadı bir tāze gül yüzünđ kimi gülşende çün
Ķāmetinđ tek naĥl-i ter yok serv ile sūsen ara
- 4 İlni ĥatlı itmek bile māhir közünđ mānendi yok
Ni 'aceb üstād olupdur yā Rab ol bu fen ara

- 5 Hecriñg içre tapmadım şeydā köñgölni ay peri
Durmaz ol dīvāne sensiz veh ki bu mesken ara
- 6 Şu‘le vü küldin mañga Altāy u Sincāb ay refik
Boldı tā kim taht-ı cāhımdur benim külhan ara
- 7 Ay Cemili uykuda kördüm cemāli gülşenin
Veh ni gül dirmek bolur uykudaki gülşen ara

21

11b

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 ‘Iyş ider gül vaqti bülbül gerçi her bustān ara
Tāze yüz miñg dāğ ile köñglüm kuşıdur qan ara
- 2 Gerçi qaddim ham kılupdur ay kemān-ebrū gamıñg
Rāst oqunğ saqlaram likin elif tek cān ara
- 3 Kün yüzünğdin utanup kirdi yire her kiçe ol
Sanma çarhıñg devridin boldı nihān devrān ara
- 4 Ni ‘aceb qaknus kimi ot saçıp efgān eylesem
Düşdi köñglüm kuşı çünkim āteş-i hicrān ara
- 5 Korse il anı men ölsem reşki birle ni ‘aceb
Segridip atın kim ol çābük kirer meydān ara
- 6 Bāğ ara güller açılmış dimenğ ol yüz hecride
Āhım otındın şererler düşmiş ol bustān ara
- 7 Ay Cemili her tügüm başığa yüz miñg sançılur
Ol kemān-ebrū oqıdın bu ten-i ‘uryān ara

22

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Tiğ ile katlim ki kıldınğ oqlarınğ yağdur mañga
Su bile ölgen kişi qalsa ni gam yağın ara
- 2 Çün vefā hüsnünğğa yok āhır peşimān olmadın
Bil vefā kılmak ganimet terk idip imdi cefā
- 3 ‘Anberin zülfünğ müdür piç oldı yüzünğ devride
Yoħsa hüsnünğ gencin ildin hıfz idipdür ejdehā

- 4 'Arızınġga kim közümniġ merdümin ħāl eylediġ
Duysa köz andın yüzüm ħāliġ kimi bolsun ħara
- 5 Sākiyā devr-i ħadeħ kıl kim anġa bolur 'ilāc
Dehr ara devrān ġamına kim ki bolsa mübtelā
- 6 Ni bilür zünnār ü büt ma'nāsın ehl-i ħānħāh
Anlarıġ remzin bilen eyler mekān deyri-i fenā
- 12a 7 Çün bolupdur 'aşıġ-ı şādıġ Cemilī ay peri
Ĥoş kelür köġline ħılsaġ yā cefā yāĥūd vefā

23

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Saldı mu ġül yapraġın rüşen zülāl içre şabā
Yā yüzüġde ġül açıldı mı bele ay meh-liħā
- 2 Çeşm-i kattālınġga rüĥ-efzā lebiġle ay peri
Cism-i zārım nā-tüvān cānım bile ħıldım fidā
- 3 Za'fdın ħaşrınġga yüz koydum çü ħaddiġ yād idip
Eşġ ile her yan elifler çekdim ol divār ara
- 4 'Işġ derdi ni 'aceb derd olmuş anıġ kim ħakīm
Ĥikmetinde 'āciz oldu tapmadı her ġiz devā
- 5 Nā-tüvān cismimdin arıtmaġ fenālıġ gerdini
Kim libās itmiş anı 'uryān tenim üzre ħazā
- 6 Kün yüzüġ şevġinde kökke yüzlenür köġlüm otı
Sanma ġam şāmı şafaġ gerdün ara ay dil-rübā
- 7 Bāde-i şāfım şāfi muġ-beçe birle içip
Ay Cemilī bu fenā deyri ara sürgil şafā

24

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Veh ki köġlüm bir közi ħaşı ħaraya mübtelā
Bolġalı baĥtım anıġ zülfi kimi boldı ħara
- 2 Cennet ü düzah sözün kim şerĥ iderler sanuram
Vaşl u hicrānıdın anıġ nükte iderler edā

- 3 Hasta könglümdin okını çekmenîgiz zinhâr anıñ
Nâ-tüvân bolğan kişige çün kerek dâyim ‘aşâ
- 4 Könglüm otındın kızıl su boldı peykânıñ damar
Sanmagil kim anı zañmım kanıdur ay dil-rübâ
- 5 Kirpük ü kaşınğ hayâli birle çäk olğan köngül
Boldı bir qurbân ki güyâ düşmiş anğa oğ u yâ
- 12b 6 Urulurmen küyünge könglümde Ka‘be naqş idip
Güiyâ kim Ka‘be kelmişdür tavâf eyler sañga
- 7 Ay Cemilî mey içip bir muğ-beçe ‘ışkı bile
Bağladım zünnârını mesken kılıp deyr-i fenâ

25

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Kózleriñ ger kan kılur ölmek nişânıdur mañga
La‘l-i cân-bağşınğ hayât-ı cavidânıdur mañga
- 2 Könglümünğ derd ü gamın def‘ iden ay serv-i revân
Közlerimniñ dem-be-dem eşk-i revânıdur mañga
- 3 Ehl-i zühd eyler tavâf-ı Ka‘be‘ni ger ârzü
Hacc-ı Ekber ol periniñ âstânıdur mañga
- 4 Ger köngüldin ‘ışkı eyler âşkâra közyaşım
Şevq otındın cân ara dâğ-ı nihânıdur mañga
- 5 Ni ‘aceb men hasta ger tapsam hayât-ı cavidân
Çünkü ol ‘İsî-i rûhu‘llâh zamânıdur mañga
- 6 Veh bu devrân içre bolğan hâşıl ay şeydâ köngül
Ol periniñ derd ü ‘ışk u dâstânıdur mañga
- 7 Ay Cemilî ‘ışkı mülkin birgeli ol şâh-ı hüsn
Çehre-i zerdim kızıl sulu nişânıdur mañga

26

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Bir perî hecrinde kim yüz nev‘ âfetdür mañga
Ansızın ölmekligim bi‘llâh beşâretdür mañga

- 2 La'1-i cān-baḥşıdın anıñg kim işitdim nüktele
Ol Mesihim la'lidin şirin hikāyetdür mañga
- 3 Ğam sipāhı bozdı köñglüm kişverin yağmalayıp
Ni belādur her zamān veh kim ni ğāretdür mañga
- 4 İl cihān āşübıdın geh şād u geh ğamġin velī
Şükrüli'llāh kim fenālıġdın ferāġatdur mañga
- 13a 5 Ğamze tiġilen kim ay kātıl közüm kanın töker
Ölsem anıñg zaḥmıdın 'ayn-ı 'ināyetdür mañga
- 6 'Arızınġ şem'i hayāli köñglüm içre düşkeli
Güyyā şem'-i tecellidin hidāyetdür mañga
- 7 Leşker-i ğam kaşdıım itse ay Cemilī şükr kim
Bāde birle deyr pıridin himāyetdür mañga

27

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Ay Mesihim cān-fezā nuṭkunġ ki cān boldı mañga
Çeşme-i la'linġ hayāt-ı cāvidān boldı mañga
- 2 Sen kim içdinġ leb-[be]-leb mey özge birle veh naşīb
Dem-be-dem la'1-i lebinġ şevkınde kan boldı mañga
- 3 Kanlu yaşıım közde zāhirdür velī köñglüm ara
Lāle-rüyunġ şevkıdin dāġ-ı nihān boldı mañga
- 4 Neylerem cān u cihānı sensiz ay arām-ı cān
Kim vişālinġ devleti cān u cihān boldı mañga
- 5 Ay bahār-ı hüsn sensiz ebr-i nisān tek közüm
Dür dişinġ hecrinde güyyā dür-fişān boldı mañga
- 6 Zāhidā kılman nazar tūbāġa cennet içre kim
Cilve-ger bāġ içre ol serv-i revān boldı mañga
- 7 Ay Cemilī tā kim ayru düşdüm ol gül-çehredin
Ansızın bülbul kimi işim fiġān boldı mañga

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Sanma kim la'liñg zülâli küt-ı cân boldı mañga
Ol hayât âbıdın efzûn câvidân boldı mañga
- 2 Kan ara közüm karası ay periveş güyiyâ
Cân ara hecr otıdın dâğ-ı nihân boldı mañga
- 3 Zâhidâ körüp meni mey-ğânedede 'ayb itmegil
Kim gamım haylıdın ol dârü'l-emân boldı mañga
- 13b 4 Nañlı u şübâ cilvesiğâ kılmazam her giz nazâr
Tâ ki cilve kılgan ol serv-i revân boldı mañga
- 5 Nâşihâ pendinğ bilen çok kıлма âzürde meni
Her taşavvur sen ki sūd itdinğ ziyân boldı mañga
- 6 Mâvi atlasdur sañga devrânda çetr ay şeh eger
Bu gedâlığ küyide çetr âsmân boldı mañga
- 7 Ay Cemilî Āb-ı hayvân dutsa ger Hızır içmezem
Tâ naşib ol la'l-i leb şevkinde kan boldı mañga

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Niçe kim 'ışk ehlin öldürmek bolur 'âdet anğa
Cân birip veh nâ-tüvân köñglüm dutar ülfet anğa
- 2 Öldi Mecnûn Leyli yüzini körüp men körmeyüp
Yok idi ölgende bi'llâh men kimi hasret anğa
- 3 Dūzah otıdın ni gam ol kimseye kim zâhidâ
Heçr ara mesken bolupdur şu'le-i fūrkat anğa
- 4 Her gedâ cisminde bolsa 'ışk otunıñ şu'lesi
Şeh bolup güyâ bolur zer-beftlik hil'at anğa
- 5 İstegen derd ü melâletdin kutulmağ devr ara
Mey müdâm içsün ki yetkey şıñhat u 'işret anğa
- 6 Câm arasında şafağ-gün bâde üzre her habâb

Günbed olup çarh tek bar la'l tek hey'et anğa

- 7 Deyr ara kirdi Cemilî tã ki muğ 'ışkı bile
Mest ü rüsvã bolup anda yetdi yüz âfet anğa

30

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Tükendi eşk-i çeşmim çün bolupdur imdi kan peydã
Bağırdın anda yüz miñg pãre boldı her zamãn peydã
- 2 İştidi nãlem il gerçi velî eyle za'ifem ki
Közine bolmadı ilniñg bu cism-i nã-tüvãn peydã
- 14a 3 Fenã deyri ara kıldı ecel hükmi 'aceb iv kim
Anğa kirgen kişidin olmadı her giz nişãn peydã
- 4 Dem urmañg ahter-i bahtımdın ay ehl-i nücüm çünkim
Tün ü kün düd-ı ahım içre bolmaz âsmãn peydã
- 5 Yüzümni niçe sürtem işikiñg toprağına çünkim
Ki çeşmim kanlu yaşı içre bolmaz âstãn peydã
- 6 Yüzüñg şevkinde kim hecr okları cismim figãr itdi
Tenim şãhında güllerdür sağınmañg boldı kan peydã
- 7 Cemilî hũblar encüm tek felek içre bolur pinhãn
Eger ol ay yüzi hũrşidin itse nã-gehãn peydã

31

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Küneşde ay yüzüñg nũrı ki boldı zerreçe peydã
Felek içre bolup ser-geşte özin eyledi şeydã
- 2 Eger yüzüñg ziyãsıdın münevver boldı kün şem'i
Velî saçıñg karasıdın kiçe başındadır sevdã
- 3 Niçük kim çarh ara yüzüñg kimi mihr-i münevver yok
Ham-ı zülfüñg kimi devrãn ara bolmaz şeb-i yeldã
- 4 Çekip tiğıñg kim ol kãtil kıtur kör gen kişi katlin
Mañga yetkende tiğ urmaz salur körmezke veh 'amdã

5 Lebiñg şevki bile eyle Cemîlî hasta boldı kim
Mesih enfâsıdın her giz anğa olmaz devâ peydâ

32

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Ay tabîbim rahm idip her derdime kılsañg devâ
Terk idip cevr ü cefânı eylesenñ mihr ü vefâ
- 2 Ger şikâyet eylesem sendin revâdur dâyimâ
Kim meni nâ-kâm idip il kâminı kıldıñg revâ
- 3 Sâkiyâ bir cür‘a mey kim def‘-i gam eyler anı
Aluram ikki cihân mülki anğa bolsa bahâ
- 14b 4 Pest olupsın ay köñgöl kuşu vişâl evci bülend
Veh ni mümkündür sañga yetmek anğa idip hevâ
- 5 Berğ-i âfet boldı âhım köñglümü köydürdi hem
Cismimi garğ eyledi eşkim bolup seyl-i fenâ
- 6 Çün kazâ takdîridin boldı naşîbim ‘ışk otı
Ni ‘acebdür bahtımı kılsa anıñg düdü kara
- 7 Nâ-tüvân cismimğa tiğ-i zulmin ol kâtil urup
Eyleyipdür bend bendim birbirindin cüdâ
- 8 Derd-i ‘ışkımgâ⁸² devâ şabr itmegi kıldı hekim
Veh ni imkân zehr-i kâtil hastağa bolmaq devâ
- 9 Ay Cemîlî közleriñg kör eylegil çünkim seni
Bir bakıp yüz miñg belâya eylediler mübtelâ

33

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Bolğalı dîvâne köñglüm bir perîğa mübtelâ
Serv-ğaddî hasreti başımgâ saldı yüz hevâ
- 2 Yığlasa âzürde köñglüm ansızın ay dostlar
Avidıñg anı vişâl ümmîdi virip hecr ara
- 3 Ol perî mihr itdi men dîvâneğa rahm eyleyip

⁸²Metinde 'derd ü 'ışkımgâ' şeklinde.

- Ni 'aceb Mecnūn'ğa Leylî eylese mihr ü vefā
- 4 Bolgalı hüsn ü mahabbet ehli peydā bolmadı
Sen teki bi-rahm bir men kimi zār āy dil-rübā
- 5 Tapmaduğ sizdin bekā cāmını çün ay hüsn ili
Siz içiñg 'işret meyın biz 'ışk ile bolduğ fenā
- 6 Ārzü kün şem'î nūrın zerredin kılmışça bar
Kim ki sendin zerreçe mihr istedi ay meh-likā
- 7 Öldürürsin küyide anıñg Cemilî'ni ni gam
Ay raķib anı körüp ol kim kılur cānın fidā

34

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 15a 1 Mātemim kim kördi bülbul bāğ ara çekdi şadā
Gül giribān çāk idip dutdı anıñg birle azā
- 2 Ay meh-i hārgeh-nişin hecriñgde āhım okıdur
Kim tişpdür kök yüzün kevkeb dime gerdün ara
- 3 Niş olup her kirpüğüñg ger cismime sançılmadı
Bes nidindür her ser-i mü cismim üzre bir yara
- 4 'Āşıkım çokdur diyip salma közüñgdin kim meni
'Āşık-ı şādık benim tek yoğ durur bi'llāh sañga
- 5 Niçe yazgay men köñgöl levhine şabrım hattını
Ser-be-ser ol şafha boldı dāğ-ı 'ışkımdın kara
- 6 Ol küneş ağızı vücūdın körmediñg çün zerreçe
Bu 'adem vādisi içre ay köñgöl bolgil fenā
- 7 Ay Cemilî āhım otı yiddi kökni köydürür
Bir dem olsam ol meh-i nā-mihr-bānımdın cüdā

35

Ve lehu

-. - . / - - . / - - . / - - .

- 1 Gerdün ara ay meh yüzünği kılğalı peydā
Ser-geşte bolup zerre küneş tek sañga şeydā
- 2 Mecnūn sañga boldum mañga sen bolğalı Leyli

Zülfünġ kiçesi boldı mañġa çün şeb-i yeldā

3 Yüzünġ küneşi birle çü şubh oldı münevver
Saçınġ karası birle kiçe başında sevdā

4 Bolmuş ni 'aceb nañl-ı kaddinġ zülf ü yüzünġ tek
Sünbül bile güldin şemeri bar mañġa peydā

5 Kātı ide Cemīlī'ni diler il ħased idip
Andın yüzini körgüzür ol ay añġa 'amdā

36

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 Cismim ki kılur küyünġe yetmekni temennā
Cānım daġı ister lebinġe bolmaġı me'vā

15b 2 Köñġlüm ki diler vaşlınġı her dem seninġ ay meh
Közüm daġı ister kıla yüzünġe temāşā

3 Mescid içide zāhid ile dutmazam ülfet
Deyr içre kadeñ dutdı mañġa çün büt-i zibā

4 Bu devr ara bir sāki-i mehveş eli birle
İçsem dolu mey bolsa doġuz günbed-i ħadrā

5 Cān-bağş lebinġ yanında bir zerreçe yokdur
Bir demde küneş eylese yüz nev' Mesihā

6 Ay şeyh selāmetliġ u sen ħānkañ içre
Deyr içre melāmetliġ ü men bolġalı rüsvā

7 Bolmuş lebinġe teşne vü mañmür Cemīlī
Kılsa ni 'aceb bāde-i gül-günı temennā

37

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 Kaş u köz ü zülfünġ olmuş ay perī-peyker kara
Bañtım olsa ni 'acebdür anlarınġ tek ger kara

2 Tire-rüz oldum lebinġ istep niçük kim eyledi
Rüzġarın Āb-ı hayvān istep İskender kara

- 3 Reşk otıyla köydi cismim tîre dūd itmiş dimenġ
Tā libāsin eylemiş ol şūh-ı sîmîn-ber kıra
- 4 Mihr şem'in sanmanġız itmiş kıra ancak kūsūf
Dūd-ı āhım eylemiş kün yüzini ekşer kıra
- 5 'İşkî def' olġan köġgöl içre düşüpdür tîrelîk
Şu'lesi def' olġaç oldu eyle kim aġker kıra
- 6 'İşk kûyi içre tā kim düşmişem ay dostlar
Şūhlar daşıdın oldu cismim üzre her kıra
- 7 Dimenġiz keymiş Cemilî'ni kıra mātēm dutup
Dāġ-ı 'işk itmiş anıġ cismini ser-tā-ser kıra

38

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 16a 1 Ni 'aceb körmek ger ol āşūb-ı devrāndın vefā
Tapmadı 'ālemde hiç kim nev'-i insāndın vefā
- 2 Dil-rübālardın vefā köz dutmanġız ay ehl-i 'işk
Körmedi hiç kim cihānda köġġlin alġandın vefā
- 3 Doğruluġ birle vefā her va'deġa kıldım velî
Veh ki herġiz körmedim ol 'ahdi yalġandın vefā
- 4 Körgüzüp mihr ü vefā cevr ü cefā kördüm besî
Cān birip veh tapmadım her ġiz ki cānāndın vefā
- 5 Men kimi şūride bûlbûl ni 'aceb kılsa figān
Yok anġa çün dehr bāġında ġülistāndın vefā
- 6 Körgüzüp cevr ü cefāsın bî-vefālîġ eyledi
Kördüġünçe ol perî men zār u ġayrāndın vefā
- 7 'Ömr ü cānıġdur Cemilî ol perî andın saġga
Yok vefā çün kimse tapmaz 'ömr ile cāndın vefā

39

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Hüsünġe maġrūr olup 'işk ehline cevr ü cefā
Kılma kim yokdur saġga hüsünġ kemālindın vefā
- 2 Boldı ol kıtil közüġ zülf-i siyekārıġ bile

Kāfir-i mestî ki zünnârın salıpdur her yanğa

3 Tār-ı zülfünğ rişte-i cānımğa kat kim hoş durur
Ger ipek işmek dilersenğ⁸³ bu iki ay dil-rübā

4 Keştî-i cismim bolursa zār u ser-gerdān ni tañg
Anı 'ışkıñg bahrı gird-ābına saldı çün kazā

5 Barma hūblar kūyine dirdim sanğa çok ay köñgöl
İmdi oldum niçe barsanğ bar ki fırsatdur sanğa

6 Sāye-i kaşrınğga kim yetdim sirişkim seylidin
Nem çekip dīvār boldı dūd-ı āhımdın kara

7 Ay Cemilî ancağ ol köz köñglünğge kaşd itmedi
Kırpūgi hem neşter oldı sançılur cānıñg ara

40

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 16b 1 Dehr bustānıda yok bir gülde çün bŷy-ı vefā
Munça ay cān bŷlbŷlŷ kılmağ nidŷr anğa hevā
- 2 Ança kim boldum gedā kuyunğda ay hūblar ŷehi
Körküzŷp yŷzŷnğni hergiz kılmağnğ kāmım revā
- 3 Cevr ŷ istignā mañga her niçe kim yār eyledi
Veh men-i hayrān niyāz u 'acz körkŷzđm anğa
- 4 Nā-tŷvān cismimni kim her yan sŷridi itlerinğ
Kaldı her pergendi bir yirde anıñg ay dil-rübā
- 5 Kŷzlerim yaşıyla vŷrān boldı cismim kişveri
Mŷlk-i 'ālem boldı vŷrān kaldı çün Tŷfān ara
- 6 Bar sevādŷ'l-vech fi'd-dāreyn yŷz minğ lik yok
Men kimi rŷsvālğ otı birle bir yŷzi kara
- 7 Ay Cemilî Hıẓr-ı 'ŷmr ile Sikender mŷlkini
Ger tapıp fetħ eylesenğ bolsanğ kerek āhır fenā

⁸³Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Çün ağartdıñ başıñğı köñglüñğ kara bolmış sañga
Veh ni sūd eyler daşıñğ ağı içiñğ bolmış kara
- 2 Çün kılur altı cihetdin kaşdıñğı yiddi felek
Veh ni sūd olsa yaşıñğ altmış eger yetmiş sañga
- 3 Añlasıñğ başıñğga ur ay çarç 'uryān cismime
Kisvet itdi çün fenā deşti gubārını kaza
- 4 Dīn ü dil almakdur işiñğ deyr ara ay muğ-beçe
Kāfir-i Ḥayber mü bolduñğ yoħsa kim Türk-i ḥitā
- 5 Ka'be'din çek deyr ara salgıl meni ay pīr-i deyr
Rind olur anda ḥalāş olup riyādın pārsā
- 6 Zāhidā zūhd ü riyā kılmakda 'özrüm kıl kabūl
Çünküñ ol işde meni 'āciz yaratmışdur Ḥudā
- 17a 7 Ay Cemilī cürm ü 'işyān 'özri birle bolmağum
Zūhd ü 'ucb u kibr kılmakdın yaqın yegdür mañga

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Çarç zālī birle hergiz bolmasun ülfet sañga
Bolmadı rağbet bilen ol çünki hem-şoħbet sañga
- 2 Ger anıñğ evvel seḥāb-ı devleti dūr yağdurur
Yetkürür āḥır belā berki bile āfet sañga
- 3 Keymediñğ cevşen eger āhım oqıñğı vehmidin
Ay felek bu kök timur tek bes nidür hey'et sañga
- 4 Sākī vü mey çün müyesserdür mañga mey-ḥānede
Ḥūr u kevşer birle bolsun zāhidā cennet sañga
- 5 Ay perī-peyker közümdin bolma pinhān kim seniñğ
Yüzüñğı körmekke men yüz vech ile ḥasret sañga
- 6 Ay köñgöl 'ışk ehli şāhısın meger kim boldı bu

Işkım otı şu'lesi zer-beftlik hil'at saŋga

- 7 Kıl vatan kaşdın Cemilî eyleyip 'azm-i sefer
Kılmasun âzürdelik tâ miñnet-i gurbet saŋga

43

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Ni asıg kök günbedidin gerçi eyvândur saŋga
Âhırı yir birle ay şeh çünki yeksândur saŋga
- 2 Yiddi dūzah bil yiddi iklîmi alsanğ zulm idip
Bilmesenğ ger sūdın anıñg 'adl ü ihsândur saŋga
- 3 'Âkıbet zîr ü zeber idip seni nâ-kâm ider
İmdi kâmiñg birle gerçi çarğ gerdândur saŋga
- 4 Bâde-i gül-gün içip dirsenğ⁸⁴ humârın körmesem
Hârsız gülşende gül dirmek ni imkândur saŋga
- 5 Ay ki dirsenğ⁸⁵ sırr-ı vahdetdin haber bildim yakîn
Bilsenğ izhâr eylemezdiñg bil ki bühtândur saŋga
- 17b 6 Ağzıñg u yüzünği kördi tâ seniñg ay meh-likâ
Zerre vü kün şem'i ser-gerdân u hayrândur saŋga
- 7 Ay Cemilî kün yüzinde kiçe zülfin ol mehiñg
Körgeli güyâ ki şem' ile şebistândur saŋga

44

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Ger müyesser dehr ara mülk-i Sikender'dür saŋga
Cümle ins ü cin Süleymân tek musahhârdur saŋga
- 2 Başıñg üzre ger küneşdin tâc u tahtıñg çarğ olup
Bezmiñg içre câm-ı Cem'din meyğa sâğardur saŋga
- 3 Çün beka 'ömrünğga yok âhır ne sūdı bar imiş
Munça şevket birle haşmet ger müyesserdür saŋga

⁸⁴Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

⁸⁵Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

- 4 'Aķıbet bu yir bile yeksān kılur ay Şeh seni
Gerçi rāyunġ birle biŐ kün arġ u aġterdūr saġga
- 5 Çün eŐer ķalmaz imiŐ āġır ne sūdı bar eger
ĤaŐmet-i CemŐid ü Efridūn muķadaddūr saġga
- 6 Bu fenā deyrinde salıp 'aķıbet kitsenġ gerek
Bu ki ųıkr itdim ger ana yūz muķarrerdūr saġga
- 7 Ay Cemilī fānī olgil kim bu dūnyā devleti
Bolsa ger yā bolmasa āġır ber-ā-berdūr saġga

**Bi ĥarfinde belā-engiz bedi'ū'z-zamān büt-i zibālar
Şanındadır bu ġazeller**

45

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Hecrinġ içre yūz belā boldı maġga her dem naŐıb
Bulmayıp vaŐlıġnı veh 'ömrüm tükendi ay ĥabıb
- 2 Sarġarıp yūzüm fiġām artar ay gül bāġ ara
Ger ĥazān faŐlında efzūn kılmaŐ efġān 'andelıb
- 3 Çün ĥabıb aĥbāb ile biġāne boldılar maġga
Ni 'acebdūr öz diyārim içre ger bolsam ġarıb
- 18a 4 Bu devāsız derdim içün kılma dermān fikrini
Kim Mesih ursa nefes olmaz 'ilācım ay ųabıb
- 5 Tapmadım ün bir vefā ehlin cihānda seyr idip
Ger vefā yolında men bi-kes bolursam ni 'acıb
- 6 Ni 'aceb divāne köġlüm kaçsa nāŐıhdın ırak
Bolmadı ün tıfl herġiz kılmaġı meyl-i edıb
- 7 Ay dirıġā yār iŐitke i'timād itmiş anġa
Ay Cemilī her ni tōĥmet kim saġga kılmiŐ rakıb

46

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Sen mey-i gül-gūn içip il içre ūād ol ay ĥabıb
Gerçi ķanlar yudmışam la'liġ ġamında men ġarıb
- 2 Her kime sen yār olup bes kim kılursın iltifāt

Ni 'aceb disem eger 'ālem maŋga bolmış rakīb

3 Hasta köŋglüm derdiniŋ şorsam 'ilācın niçe kim
Şerbet-i la'lingdin özge yok devāsı dir tabīb

4 İsteme gül-yüzlülerdin ay köŋgül kuşu murād
Tapmayıp çün nüş güldin niş körmüş 'andelīb

5 Terk idip tesbīh ile seccādeni ay pīr-i deyr
Kelmışüz deyr içre birgil bizge zünnār u şalīb

6 Bir işim yok Hākka lāyık cennet ister men velī
Hayf ola dūzah maŋga hem bolsa ger Hākın naşīb

7 Ger Cemilī düşdi 'ișyān bahrına andın anı
Luţ eli birle çekip bolgil şefī'i ay habīb

47

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 Veh ki sensiz miħnet ü ğamdur naşībim ay habīb
Sendin olsa her ğam u miħnet naşībim yā naşīb

2 Hāk seni kılmış habibi ni 'acebdür bolsa hem
Men kimi 'ișk ehliniŋ maħbūbı sen tek ay habīb

18b 3 Yok durur buy-ı vefā güldin saŋga munça nedür
Bāğ ara feryād u efgān kılmagunĝ ay 'andelīb

4 Köyse cismim 'ișk ara kılma ta'accüb zāhidā
Kim yanar otĝa düşüp hāşāk yansa ni 'acīb

5 Hecride cevr ü cefāsın çekmegüm āsān velī
Müşkilim bu kim habībimĝa qarīb olmış rakīb

6 Ser-nigün olup felekdin zecr körseŋĝ ni 'aceb
Sen bolupsın bī-edeb çarĝ-ı muħālifdür edīb

7 Kördi hūblardın sitem yüz nev' ile her küçede
Şehr-i Tebriz içre bolmışdur Cemilī çün ĝarīb

48

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 İl içre çü yokdur daĝı bir sen teki maħbūb
Sensin bes iki 'ālem içinde maŋga maţlūb

- 2 Mi'râc tûni bolmadı ger çarḥ hicâbıñg
Kün şem'î yüzüñg körgeç özin eyledi maḥcûb
- 3 Şevkiñg otına saldı özin ehl-i maḥabbet
Ḥüsn ehli ara bolğalı sen lutf ile mergûb
- 4 Ot içre özin kıldı Semender'ga münâsib
'İşkiñg otığa kim ki özin eyledi mensûb
- 5 Küyüñgdeki itlerni ḥesâb eylediñg ay yâr
Yüz şükr ki kıldıñg meni hem anlara maḥsûb
- 6 'İşk ehli sañga cānlarını eyledi teslim
Ḥalk itdi çü Ḥâlik seni ḥüsn ehli ara ḥûb
- 7 Tâ'atımız oldu sañga yâ Rab mañga raḥm it
Ol ma'nide kıldıñg meni yüz nev' çü ma'yûb
- 8 Boynumğa anıñg nâmesini asmışam ol ḥat
Cān hırzı bolupdur mañga sanmañg anı mektûb
- 9 Sıdk ile Cemîlî ni 'aceb bolsa muḥibbiñg
Maḥlûkîda Ḥâlik seni çün eyledi maḥbûb

49

Ve lehu

- 19a 1 Köymüşem pervâne tek şem'î cemâliñgni körüp
Şubḥ-ı 'ıyşım tîre boldı zülf ü ḥâliñgni körüp
- 2 Hem-dem oldum ay perî Mecnûn tek âhûlar bile
Bolmuşam dîvâne tâ çeşm-i gazâliñgni körüp
- 3 Tîr-i bārân-ı belâ başımğa yağdı güyiyâ
Nâvek-i gamzenğ bile müşğîn hilâliñgni körüp
- 4 Dehr bâğı içre gül-ruḥlarga kılmañg iltifât
Cennet-i küyüñg ara ḥürî mişâliñgni körüp
- 5 'Azm-i gülşen eylediñg çünkim tenim toprağ idip
Salmışam yolunğ üzre ra'nâ nihâliñgni körüp
- 6 Cilve kılsa serv tek ḥadrâ libâsıñgni keyip
Tûtî-güyâ lâl olur şîrin maḥâliñgni körüp

- 7 Ağzınğ ü zülfünğ gamı āhım̄da peydā kılsa medd
Bu vücūdumdur ‘adem ol mīm ü dālınğni körüp
- 8 Sen ki düşdünğ zülfi sevdāsına anınğ ay köngül
Men perişān bolmışam āşüfte hālınğni körüp
- 9 Zerreçe kün şem‘ini ılmaz Cemilī közine
Cilve kılganda seninğ şem‘-i cemālınğni körüp

50

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Dem-be-dem la‘l-i lebinğni kördi köz giryān bolup
Köz yolıdın bardı könglüm kaçre kaçre kan bolup
- 2 Közlerim seyl-ābı ança aktı kim hicrān ara
Kalmadı cismim ivi āşarıdın virān bolup
- 3 Gül yüzünğ hecrinde könglüm içre her hārı ki bar
Bardı gerdün sarı āhım okına peykān bolup
- 4 Şām-ı gam olmuş iken la‘linğ hayālī cismime
Birdi cān zulmetde gūyā Çeşme-i hayvān bolup
- 19b 5 Bolmadı könglüm otunınğ şu‘lesi tende nihān
Kalmadı hāşāk ara berķ otı çün pinhān bolup
- 6 Baħr-ı eşkimniñ ki gird-ābına düşdüm hecr ara
Veh men-i āvāre kaldım anda ser-gerdān bolup
- 7 Bir tebessüm kıлмаğa la‘liğa birdim cānımı
Veh ki cānımı almadı la‘li anınğ handān bolup
- 8 Kaşr-ı cāhınğ yetse çarħ eyvānığa ay şeh ne sūd
Kim bolur āħır fenā ol yir bile yeksān bolup
- 9 Ay Cemilī bozdı könglüm kişverin hicrān ara
Āh u eşkimniñ biri şarşar biri Tūfān bolup

51

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Bir yūzi gül hasretinde eşkimi gülfām idip
Sırr-ı ‘ışkım zāhir itdim terk-i neng ü nām idip

- 2 Bezm ara ol sākī mey birdi bize hem nuklını
La'li birle nergisidin şekker ü bādām idip
- 3 Vā'izā cennet şarābın 'arz kılma çünki men
Mest ü rüsvā bolmuşam deyr içre dürd-āşām idip
- 4 Hānkahdın kelmışem deyr içre çün ay pır-i deyr
Dem-be-dem şungil maŋga meydin leb-ā-leb cām idip
- 5 Mey birip dīnim alıp zūnnār-ı zūlfın muğ-beçe
Bağladı boynumga veh kim gāret-i İslām idip
- 6 Hecride vaşlı kuşın şayd itmedim veh niçe kim
Dāne kıldım közyaşın cān riştesini dām idip
- 7 Eylediŋ nüş-ı vişāliŋ birle ilni kām rān
Niş-i hecristiŋ birle bizni ay perī nā-kām idip
- 8 Zūlf ara yüz pāre köŋlüm cem' kılmışdıŋ yana
Eylediŋ anı perişān rüzgārım şām idip
- 9 Ay Cemilī ol periveş kim saŋga eyler cefā
İsteme andın vefā her giz hayāl-i hām idip

52

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 20a 1 'Āriziŋ üzre seniŋ zūlfüŋ müdür ay āfitāb
Yoşsa ebr olmuş mudur kün yüzine qarşu niķāb
- 2 Cām-ı la'liŋ ḥasretindin köz ara otlu köŋgül
Kānlu yaşım üzre her dem körgüzür gül-gün ḥabāb
- 3 Āteş-i 'ışkım aradur yiddi damu bir şerer
Yiddi deryā dağı eşkim içredür bir katre āb
- 4 Köydür ay hicrān otı cismimni açkil cān közin
Kim yüzün körmekke anıŋ bolmasun cismim ḥicāb
- 5 Guşsa ebridin başımga berķ-i āfet düşkeli
Jāle-i gāmdur ki köŋlüm mülkini kıldı ḥarāb
- 6 Bir kadeḥ mey birle şād it gamlu köŋlüm sākīyā
Āteş-i hecr-i lebiŋ çün bağrı mı kıldı kebāb
- 7 Bes maŋga hicrān otısın hem-dem olma ay raķīb
Sen maŋga hicrān otıdın bedter olduŋ çün 'azāb
- 8 Ol yüzi gül ḥasretidin güyiyā her kirpügüm

Bir tikendür kelmez andın her kiçe közüme h^vāb

- 9 Ay Cemilī āhım okı sehmidin tās-ı felek
Kābzā gerdān kalkan oldu çarḥ urup eyler şitāb

53

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Hecr ara közyaşı yolın dutmağa kıldım şitāb
Men dutunca seyli anıḡ 'ālemi kıldı ḥarāb
- 2 Kılğalı ser-geştelik gerdün tek ol ay hecride
Mendedür aşüftelik zülfi kimi hem piç ü tāb
- 3 Közidür İslām ili cānğa āfet hem anıḡ
Zülfidür asmaḡka takvā ehli boynunda tınāb
- 4 İstesenḡ Ḥaḡ zātını kıl māsivallāh terkini
Boldı ol maḡsūdı kılğan ḡayr-ı Ḥaḡdın ictināb
- 20b 5 Keydi māvi ḡil'atin kim çıḡdı ol ay çarḥ ara
Zerreçe kelmez közüme bolsa yüz miḡ āfitāb
- 6 Bir maḡga cennet meyın ay sāki-i hūri-sirişt
Dūzaḡ-ı hicrān ḡumārı birle çekdim çok 'azāb
- 7 Tiḡ urup saldıḡ Cemilī köḡlin özüḡdin ırak
Murḡ-ı bismil tek saçıp kan kıldı her yan ıztırāb

54

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Dutḡalı ḡālınḡle zülfünḡ cān kuşın ay āfitāb
Dāne için dāma düşken kuş tek eyler ıztırāb
- 2 Zā'f tapdım sarḡarıp şevkinde otlı 'ārızınḡ
Eyle kim ot sarḡarur germ olduḡı vakt āfitāb
- 3 Gül yüzünḡ hecrinde eşkim bardı her yan közlerim
Şişelerdür kıldılar ḡüyā kim efşānlıḡ gül-āb
- 4 Köḡlüm ü közümdin otlar birle sular kim çıkar
Berḡ ile bārāndur anları saçar ḡüyā seḡāb
- 5 Ay küneş dutsāḡ kadeḡ koymazdım içip zerreçe

Yiddi kök minā bolup yiddi denġiz bolsa şarāb

- 6 Niçe kim şordum lebindin aġzınıġ sırrın anıġ
Yüz su'ālimniġ birine kılmadı hergiz cevāb
- 7 Hecr zindānıdın olduġ ay Cemilī çün halāş
Gülşen-i vaşlına yārıġ yetmege itkil şitāb

55

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Zerreçe kün şem'ine kızman nazar yüzüġ körtüp
Hızr nüş itken zülāl içmen leb-i la'liġ sorup
- 2 Köñglüm otı közyaşımıdın sönmedi çün sākiyā
Bezmiġ içre şun maġga meydin ol otı söndürüp
- 3 İkki zülfüġdür mü yüzüġ üzre yoġsa ay perī
İkki şeh-mār oldılar genc üstine ħalka urup
- 21a 4 Veh ne kātildür közüġ öldürmege 'uşşākıġı
Tir-i bārān kıldı her yan kaşlarıġ yayın kurup
- 5 Şem' ni ħācet durur bezmiġ ara kim kelmişem
Köñglüm otı birle cismim riştesini köydürüp
- 6 Yetmediler şeh-süvārım gerdine ay ile kün
Ança kim ceġd eylediler merkeb-i gerdün sürüp
- 7 Ay Cemilī bolmadıġ ger yāra hem-dem şükr kim
İtlerine mahrem olduġ āstānında durup

56

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Cismimi kül kıldı veh kim köñglüm otı köydürüp
Kılmadı sākin anı közümyaşıyla söndürüp
- 2 Bir kadeh tekdür sınıp gül-gün meyi her yan barur
Kaşları kim akıdur ol şüh başım sındurup
- 3 İşikiġdin sürmekiġdin bi'llāh ol yegdür maġga
Kim meni tu'me kılasın itleriġ-çün öldürüp

- 4 Hüsniñge yok durur beķā çünkim fenā deyri ara
Bes nidür munça mañga cevr itmegiñg yüzdin sürüp
- 5 İkmengiñ mihr ü maħabbetniñg nihālin kim ķazā
Miħnet ü derd itmiş anıñg berg ü bārın yetkürüp
- 6 Ol periveş kim il içre boldı her yan cilve-ger
Veh men-i divāne ħayrān ķaldım anğa tilmürüp
- 7 Küy-i divārına kirdim raħnelerdin it kimi
Veh çıkardılar meni andın yana daşlar urup
- 8 Çün ħanimet bilmişem dutup gedālıg resmini
Şāħlar yanğa hergiz barmazam baş indirüp
- 9 Tıflı tek oynar Cemili şūħlar birle meger
Hüşı zāyil bolmış anıñg her periveşni körüp

57

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 21b 1 Tapmadım şem'-i cemāliñg rişte-i cān köydürüp
Derd ü şevķiñg bolmadı kem dāğ-ı ħicrān köydürüp
- 2 Tiğ urup cismimğa ot cānımğa saldıñg veh ne sūd
Zāhiren su urmağıñgdın otı pinħān köydürüp
- 3 İlge rüsvā eylediñg şem'-i ruħuñgla men kimi
Niçe miñg İslām ilin ay müselmān köydürüp
- 4 Çıkdı gerdünğa felek birle melekni köydürür
Āħım otı cism ü cān u dilni ay cān köydürüp
- 5 İstese bir kim men-i maħzūni ħam şāmı ara
Bar nişānım āħım otı beytü'l-aħzān köydürüp
- 6 Veh kim ol ay fūrkatinde vaşlını yār eyleyip
Yiddi kökdin keçdi āħım mihr-i raħşān köydürüp
- 7 Lebleriñg şevķiyle ot salgil Cemili cānğa
Könğline tā şu'le yetsün anı her yan köydürüp

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Eger cān aldı ildin nāz ile qaddiñg hırām idip
Yüz ança birdi cān la'l-i lebiñg şirīn-kelām idip
- 2 Köñgül kuşını şayd itme vaṭan küyünü kıldı çün
Kebüter ilge şayd olmaz mekān beytü'l-ḥarām idip
- 3 İşimdür āteşin la'liñg ḥayālını bişürmek kim
Düşüpdür cānıma yüz nev' ot sevdā-yı ḥām idip
- 4 Dimenğ kün şem'i pinhān bolmış ol ay hecride her dem
Salıpdur 'ālemi zulmetğa āhım dūdı şām idip
- 5 Bu köñglüm kuşınıñ qasdını kim ol dil-rübā kılmış
Kılıpdur dāne ḥālın 'anberin zülfini dām idip
- 6 Ecel peymānesin birip çü devrān yıkdı Cemşid'i
Bize dut sākīyā devriñgde meydin dolu cām idip
- 7 Bu devrān içre bākī kimse qalmaz çün bolur fānī
Cemilī hoş dut özünğ mey bile 'ıyş-ı müdām idip

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 22a 1 Mañga rahm itmedi veh kim ol ay terk-i cefā idip
Egerçi men vefā kıldım anğa cānım fidā idip
- 2 Ne imkāndur vefā körmeklik ol şūḥ u cefāgerdin
Eger bir demde çeksem miñg cefā anğa vefā idip
- 3 Şikāyet kılmazam sākī-i devrāndın ebed cāmın
Ki andın tapmadı hiç kimse bizni bi-nevā idip
- 4 Raqībā rüzgārımnı kara kim eylediñg dāyım
Seni rüsivā kıtur dūd-ı dilim yüzünğ kara idip
- 5 Meni öldürmek içün kim ikisi eylemiş da'vā
Ecel güyā Mesih olmuş firākıñgdın ḥayā idip
- 6 İlāhī 'izzetiñg ḥakkı-çün āḥır künde lutfunğla
Mañga imānım itkil rüzī cürmümdin cūdā idip

- 7 Cemilî 'ışkı derdine tabîbâ kılmagil dermân
Anğa sıhhat yetürmez çün Mesîhâ hem devâ idip

60

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Ağzı remzin hurde-dânlar bilmese anıñg ne 'ayb
Zerreçe fehm eylemek yok hiç kime çün sırr-ı gayb
- 2 Cân mudur şordum lebiñgni yoħsa kim âb-ı hayât
Nükte pinhân bolsa ay cân şorsam anı kılma 'ayb
- 3 Men kimi fâş itdi mihrin ilge rüyın zerd idip
Şubh kim köksüm şikâfı tek kılıpdur çäk-i ceyb
- 4 Ay habîbim yüzüñg açıp şu'le salsanğ 'äleme
Yüz küneş bir zerreçe olmasa yoħdur şekk ü reyb
- 5 Çün habib ahbâbığa kıldı nazar ni farkı bar
Bolsa Bû Bekr 'Ömer 'Osmân 'Alî yâhüd Şuheyb
- 6 Tevbe idip çek nedâmet imdi 'ışyânıñg anğıp
Kim şebâb eyyâmı kitdi keldi bu devrân-ı şeyb
- 22b 7 Doğru yol buldı Cemilî pirine hidmet kılıp
Râstî ol nev' Müsiğa 'aşâ birdi Şu'ayb

61

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Gerçi dördünçi felek kün üzre bes boldı niķâb
Likin ol ay yüzine bolmadı doħkuz kök hicâb
- 2 Ger kıyâmet bezmine kılsam ayılman sâkiyâ
Câm-ı 'ışkıñg birle eyle bolmışam mest ü ħarâb
- 3 Ay perî zülfüñg körtüp divânedür köñglüm kuşı
Kaydına kılsam 'aceb yoħ rişte-i cândın tınâb
- 4 Sanmanğız köñglüm firâķında anıñg ârâm ider
Vaşlınıñg sözün işidip her dem eyler ıztırâb
- 5 Hecr ara ser-geştedür çarĥ-ı felek hem men kimi
Tapmadı hergiz murâdın ança kim kıldı şitâb

- 6 Şām-ı hicrān içre nāşih pend kim kıldı mañga
Birisi dūzaḡ bolup anıñg biri boldı ‘azāb
- 7 Bahr-ı gerdündın Cemilı isteme cām-ı murād
Y oḡ çü imkân kimseḡa bir katre su birmek habāb

62

Ve lehu

· · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·

- 1 Bu fenā deyirinde hoşdur niçe kün cām-ı şarāb
Cism ivini ‘ākıbet devrān ider çünkim ḡarāb
- 2 Sākıyā bir mey bilen mest it meni kim ḡaşr olup
Hiç ḡaberdār olmayam ger miñg tamu birse ‘azāb
- 3 Deyr ara bolsa müyesser bāde birle muḡ-beçe
Cennet içre kevşer ü ḡürıḡa daḡı ni ḡesāb
- 4 Ol Mesihim la‘li yetken bādeniñg bir katresi
Tirḡüzür ölgenleri ger bolsa miñg yıllık türāb
- 5 Sākı-i mey-ḡVāra kim devr içre mey nūş eyledi
‘Aşık-ı ḡün-hāre cāmı içre düşdi piç ü tāb
- 23a 6 Ol lebi mey-gün şanem devrinde içken bādeniñg
Bar durur her katresi ḡüyā ki bir yākūt-ı nāb
- 7 Deyr ara muḡ elgidin içdi Cemilı bāde çün
Cennet içre ḡür elindin istemez cām-ı şarāb

63

Ve lehu

· · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·

- 1 Bolmuşam bir muḡ-beçe ‘ışkıyla kim mest ü ḡarāb
‘Ayb kılmañg körsenḡiz deyir içre elgimde şarāb
- 2 Bu fenā deyri ara ‘işret ivin ma‘mūr idip
Ay hoş ol rindı kim itmiş özini mest ü ḡarāb
- 3 Sākıyā la‘liñg katında içmezem Āb-ı ḡayāt
Çünkim içmez meclis ehli bāde olḡan yirde āb
- 4 Ol küneşniñg tiḡ-i ‘ışkı katlime bes ay felek
Sen çekip tiḡ-i hilāliñg ḡaşdıma kıлма şitāb
- 5 Cennet-i vaslında anıñg ay köñḡül şükr eyle kim
Çekmeḡeysin dūzaḡ-ı hicrānıḡa düşüp ‘azāb

6 Vaşlı uykusığa bardım şām-ı 'işret çün anıñg
Kılmazam tā şubh-ı mahşer ga yetinçe terk-i h^Vab

7 Ay Cemilî çün anıñg 'ışkında ferd olduñg sañga
Vaşl u hecri bir bolupdur aradan kidip hicāb

64

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

1 Cismimi yār itleri zaħm itdiler çün dişleyip
Ol yaralardıñ tenimde kanım akdı durmayıp

2 Ni 'aceb cismimdin okın diş bile çekse rakib
Kim çeker sâyil 'aşāsın dāyimā it dişleyip

3 Ol perî kūyi sarı mendin kaçır şeydā köñgöl
Niçe kim divāne tek anı ketürsem aldayıp

4 Dime kim ay nāşih ol ay 'ışkını kılğil nihān
Dāstān kılmişlar anı 'ālem ehli añğlayıp

23b 5 Kisvetimğa degdi zāhid al anı ay pîr-i deyr
Yana salgil egnime mey birle yakşı çalkayıp

6 Deşt üzini dutdı eşkim seyli her yan kim benim
Dāğ üzinde hem-rehim boldı bulutlar yığlayıp

7 Dem-be-dem la'1-i lebiñni kördi çün giryān közüm
Çonca tek köñglüm bolupdur teh-be-teh kan bağlayıp

8 Boldı nā-peydā köñgöl ol gamım-çün ay perî
Küyünge barsam meni men' itme anı yoklayıp

9 Āstānı terkin itmen hergiz ol yārıñg mañga
Ay Cemilî niçe it tek daş urarlar qovlayıp

65

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

1 Çün yapışmış birbire şirinlikidin ikki leb
Şorsam andın birmese sözüm cevābın ni 'aceb

2 Mihr-bānlıg birle il köñglini horsend eylediñg
Bizge mihrinğ bolmasa hem bolmasun bāri gāzab

- 3 Eyle hū dutdum gam u derdiñg bile kim ay tabīb
Yādıma gelmez benim her giz dağı 'ıyş u tarab
- 4 Bes durur öpsem ayagıñg toprağın çüñkim bolur
İstesem öpmek ayagıñgı mañga terk-i edeb
- 5 Ay vişāl ehli siz ü 'işret kim anıñg hecride
Bizge hāşıl boldı dāyım fūrkat u renc ü ta'ab
- 6 Şeh-süvārım başımı cevlēñgide gūy idip
'İşk ara ser-geştelik kılmış mañga anı sebeb
- 7 Biz kimüz vaşlı murādın isterüz heyhāt kim
Derd-i bī-dermān bolupdur bizge veh kim bu taleb
- 8 Kılmadı rüşen velī nefis otı düdü tīre çün
Bilmedi şem'-i nübüvvetni öçürüñg Bū Leheb
- 9 Şānī-i Ferhād⁸⁶ u Mecnūn'dur Cemilī kim meger
'İşk ara birdi anğa şöhret 'Acem birle 'Arab

66

Ve lehu

24a

- 1 Dem-ā-dem cām-ı la'liñgdin leb-ā-leb
İçip öpsem lebiñg ay sīb-gabgab
- 2 Yüzüñg üzre düşer zülfüñg çü her dem
Kamer birle bolur bir yirde 'akreb
- 3 Felek yüzinde encüm kimi kıldım
Yir üzre gevher-i eşkimni kevkeb
- 4 İtiñge tu'me ol çeşmi gazālıñg
Bağır birle yürek kıldım müretteb
- 5 Nücüm olsa eger mektebde hūblar
Bolupdur ol periveş mäh-i mekteb
- 6 Habībim segridür her dem ki raşşın
Anıñg tekdür küneş berķ itdi merkeb
- 7 Cemilī munça efgānıñg işitdi
Sañga raħm ide mi ol yār yā Rab

⁸⁶"feriāt" şeklinde yazılmıştır.

Ve lehu

__ . / . __ . / . __ . / . __

- 1 Şād itse ni taŋg kim meni ol gonca-i sîr-âb
İl köŋglini şād itdi çü gül-reng-i mey-i nâb
- 2 Cānımğa nevā saldı tüzüp sâzını mutrib
Cān riştesiga degdi meger elgide mızrâb
- 3 La'1-i lebidin hasta köŋgöl tapdı devâsın
Bimâra şifâ birdügi tek şerbet-i 'unnâb
- 4 Bend itdi yana dâma düşen kuş kimi veh kim
Divâne kılıp köŋglümi ol turre-i pür-tâb
- 5 Siz mey içiŋg ay ehl-i tarab kim bize her dem
Devrânda naşib itdi kazâ zehr ile hün-âb
- 6 Kaşınğga girih salma aŋga secde kılur men
Çün şübhe bolur tâ'ata keş olmağı mihrâb
- 7 Yüz ü lebiŋgni körgeli şād oldı Cemîli
Gül vakti çü il köŋglini şād itdi mey-i nâb

Ve lehu

__ . / . __ . / . __ . / . __

- 24b 1 Virâne köŋgöl bolsa ni taŋg okuŋga tâlib
Bolur çü bozuğ bâğa kuruğ serv münâsib
- 2 Bu külb-i târim ara her-katre-i eşkim
Bar eyle ki gam şâmıda çarh içre kevâkib
- 3 Yüzüŋg üze hattıŋg mu seniŋg yoğsa gül üzre
Hall eyleyüben yazdı Hoten müşgini kâtib
- 4 Bolmadı maŋga 'âlem ara biri vefâdâr
Boldı maŋga her küşede yüz nev' muşâhib
- 5 Küyidin anıŋg sürdi rakibi meni veh kim
Bolmuş dimez ol işikidin bir iti gâyib
- 6 Zâhid maŋga 'ayb eyleme hûblar taleb itsem
Kılmış çü kazâ emri meni hûblara tâlib

7 Deyr içre kirüp secde kıılır bütğa Cemîlî
Könğlidür anıñ muğ-beçe demîğa çü rāğıb

69

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Boldı her kim şāmdın tā şubhgeh mest ü ħarāb
Ni ‘acebdür şubhdın tā şām bolsa mest ü ħ^vāb
- 2 Zülf ü yüzünğ ‘aksini kim meyde kördüm sākiyā
Kıçe vü kündüz ‘aceb yoğ bolmağum mest ü ħarāb
- 3 Lebleriñğ şevkinde eşkim yirine kim kan damar
Her kızarğan köz ger bolmış mañga rengin sehāb
- 4 Mihr-i rüyünğ nürıdın eşkim bolur māni‘ mañga
Yüzünği körmekke ħāyıldür hemin sanma niķāb
- 5 ‘Ömrüm olduñğ sākiyā çün ‘ömr işi ta‘cıl imiş
Budur evlā kim sañga hem bolğay işiñde şitāb
- 25a 6 Küyünğ içre yādğār olğay külümdin dāğ tek
Şevkiñğ otı köydürüp cismim mañga birse ‘azāb
- 7 Talbınur könğli Cemili‘niñ ħam-ı zülfünğ ara
Eyle kim dām içre düşken kuşğa bolmış ıztırāb

70

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Yüz üze zülf-i siyāhın kıldı mu ol meh niķāb
Yā küneş yüzine boldı şāmdın tıre ħicāb
- 2 Burķa‘ın al itdi mü ol ay yüz üzre yoğsa kim
Kün yüzine karşı du[r]mışdur kelip gül-gün sehāb
- 3 Rüşen itse ol küneş bu tıre külbem şem‘ tek
Urulur men başığa pervāne tek idip şitāb
- 4 Mihr-bānlığ kıldı ol ay derd ü ħālimni sorup
Boldı güyā ağzın açkeç her sözi dürr-i ħoş-āb
- 5 Katre ħoydın encüm ay meh yüzde kıldıñğ āşkār
Kılmadı ol vech ile encümni zāhir āfitāb
- 6 Ay perî divāne kıldıñğ çün perişān könğlümi

Rište-i zülfünġni bāri kaydına itkil tınāb

- 7 Sāki-i gül-çehre birle bāde-i gül-gün içip
Ay Cemili surh-rū bol kıлма ildin ictināb

71

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Māvi yağlıġdur mu ay meh yüzge kılmıssın niķāb
İi közine kün yüzidin yoħsa māni'dür sehāb
- 2 Katre katre ter kim ay meh yüzde kıldıñġ āşkār
Veh veh ol vech ile encüm zāhir itmez āfitāb
- 3 Pāre pāre köñlüme kim sançılıpdur nāvekiñġ
Siħe beñġzer kim ser-ā-ser anġa sançılmış kebāb
- 4 İtleriñġ hem-demligine kudretim yok kāski
Bolsam ol itler ayaġlarına yapışkan türāb
- 25b 5 'Işk yolınıñġ belāsı nāsihā çokdur veli
Eylemez 'ışk ehli her giz ol belādın ictināb
- 6 Mescid ü mihrāb ara munça nidür zühd-i riyā
Deyr ara kir kim tapar maķşüdün anda şeyħ ü şāb
- 7 Şāf köñlin kıl Cemili'niñġ ri'āyet yoħsa kim
Bir nefes birle sınar su üzre sınan tek habāb

**Ti ġarfinde tünd-ġülü ter-endāmlu tāze maħbūblar
şanındadır bu ġazeller**

72

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Bu köñlüm kim dutar ol tünd-ġü dil-ber bile ülfet
'Aceb mü çeksem andın bir zamānda miñġ ġam u miħnet
- 2 Bu nev' ile dirilmekdin ölüm yegdür mañġa bi'llāh
Ni mümkin vaşlım bulmak ni ansız hem bolur tāķat
- 3 Bu hicrān miħnetin her tün çekermen āh eger bir kün
Başıñġa yetnese ay meh vişāliñġ kāmıdın devlet
- 4 Yanar pervāne tek cismim cemāliñġ şem'idin ayru
Bu maħzün cānıma tā kim düşüpdür āteş-i fūrķat

- 5 Bu hicrān içre alma cānımı Tenğri için anıñ
Vişāline yetinçe bir mañga sen ay ecel mūhlet
- 6 Könğül murğı cihān bāğında kılmaz cilve-i tāvūs
Çü boldı cuğd tek mesken anğa virāne-i ‘uzlet
- 7 Cemili boldı yüz miñg mihnet okına nişān tā kim
Vaṭan terkini kılmışdur dutup her yan reh-i ğurbet

73

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Ādemī neslinde sen tek ay melek-simā yigit
Körmedük bi’llāh dağı bir şūh u bi-pervā yigit
- 2 Lutf u ihsān kılsalar şehler gedālarğa müdām
Bizge ni cevri ü sitemdür sendin ay mirzā yigit
- 26a 3 Lebleriñgdür cān-fezā nuṭkuñgdur enfās-ı Mesih
Āfitāb-ı ‘ālem-ārā ‘arızıñgdur a yigit
- 4 Niçe ‘ışkıdın kesem könğülñi yüzün körgeli
‘Ālem içre körmedim ol vech ile zibā yigit
- 5 Közleyip yolını cān u dil ara arāste
Menzil itdim çün kelür ol çābük ü ra’nā yigit
- 6 Cām-ı la’idini temennā cür’a kılgeç veh benim
Bāde tek kanımñı tökdi ol kadeh-peymā yigit
- 7 Deyr ara bolmış Cemili büt-perest ü bāde-nüş
Könğlin almış tā anıñ bir dil-ber-i tersā yigit

74

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Nüş idip la’liñg meyini könğlüm közüñg tek boldı mest
Ni ‘aceb bolsam eger andın ölinçe mey-perest
- 2 Secde kılsam bütge deyr içre mañga ‘ayb itmenğiz
Kim meni bir muğ-beçe la’li meyindin kıldı mest
- 3 Ol perī kim saldı zūlfine şiken üzre şiken
Düşdi hem divāne könğlümge şikest üzre şikest
- 4 Fırkatüñg şāmı ara kim çekmiş idim çok humār

Ni 'aceb mest olsam imdi şubh-ı vaşlınğ birdi dest

- 5 Ol perîniñ zülfi bu divâne köñglüm kıldı bend
Ni 'aceb ger işikinde bolsam anıñ pây-best
- 6 Ay köz ança yıgla kim küyinde ölsem ger anıñ
Seyl-i eşkiñdin seniñ hâk-i tenim kılsun nişest
- 7 Zâhidâ imdi Cemîlî ser-hoş olmuş dimegil
Kim ezel kündin anı mest eyledi cām-ı elest

75

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Şişe tek köñglümni kim bir seng-dil kıldı şikest
Ni 'acebdür kılsa hem hâk-i tenimni yir ge pest
- 26b 2 Çāk bolğan köñglümünğ yokdur 'ilâcı ay hekim
Bolmaz imkân şişe bitmek çün anğa yetdi şikest
- 3 Bağlayıp zünnâr bütğa secde kılmak isterem
Kıl meni ay muğ-beçe deyr içre bāde birle mest
- 4 Devr ayagın leb-[be]-leb idip bize dut sâkiyâ
Dem-be-dem devriñde kıldıñg bizni çünkim mey-perest
- 5 Cürm ü 'isyân 'özri deşinde tek ü dūdur işim
Zühd ü takvâ kaydı birle bolmadım çün pây-best
- 6 Sâkiyâ devrân ara gül-gün kadeh dutgil mañga
Kim bahâr eyyâmı bir gül-ruḥ vişâli birdi dest
- 7 Ay Cemîlî ni 'aceb ayılmasañg tā rüz-ı haşr
Kim seni mest eyleyidür bāde-i cām-ı elest

76

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

- 1 Āhım otın kör dime kök cāmıda gül-gün bulut
Sâkiyâ ol nîl-gün cām ile rengin bāde dut
- 2 Çarḥ tāsın leb-be-leb idip şafağ-gün mey bile
Dem-be-dem içip özünğ gamdın ḥalâş idip unut
- 3 Çün öter 'ömrüm keçürsem vaktimi 'işret bile
Cām-ı 'ıyşım men' idip nâşih mañga birme ögüt

- 4 Zāhidā kevşer zülālin āhır itseñg ārzū
Evvel özge ārzūlar otıdın köñglünñ savut
- 5 ‘Ārıznıñnı ‘anberin zülfünñ ki pinhān eylemiş
Eyledür kim kün yüzin dutmış kelip şeb-gün bulut
- 6 Andın ayru munça kim ğam birle şivendür manğa
Mey birip bir lahza men ğamgini ay sākī avut
- 7 Yaşıda ger özge anıñ lebe-be-leb mey nüş ider
Hecride sen ay Cemilī dem-be-dem hūn-ābe yut

77

27a

Ve lehu

. . . . / . . . . / . . . . / . . . .

- 1 Ay köñgül yāriminñ hayālin eyleyip ğayrın unut
La‘l-i nābı hasretidin dem-be-dem hūn-ābe yut
- 2 İsterem ‘ışkıñg bile ferd olğa men ‘uşşāk ara
Otlı köñglüm külli şeyniñ mihridin yā Rab savut
- 3 Eşk-i çeşmim birle āhım dūdını kör dime kim
Ay küneş gerdün ara peydā bolur yamğur bulut
- 4 Ger közüm yaşı dutup yiryüzin ilni incidür
Sen dağı ay köñglüm anı anıñ otıyla kurut
- 5 Yığladursın qahr u cevriñg birle bizni munça kim
N'ola bir ger mihr ü lutfunñ körgüzüp dağı avut
- 6 Çün kazā taqdīrine tedbir yokdur nāşihā
Eyle oldur kim birür ‘ışk ehline her dem ögüt
- 7 Kayd-ı zunnārın kesip deyr-i fenāda zāhidā
Kil Cemilī birle imdi sen dağı bir küşe dut

78

Ve lehu

. . . . / . . . . / . . . .

- 1 Köñgül içre ki bar her dem melālet
Bolupdur cānda hem yüz şu‘b hālet
- 2 Harāb oldı köñgül zulmünñle ger şeh
Kılur ma‘mūr ilin idip ‘adalet

- 3 Başım tîg-i gâmıngdın yir ge düşdi
Meger kim tapdı tîgıngdin hacālet
- 4 Leb-ā-leb cām içer men dem-be-dem kim
Gāmım def' olmağa eyler delālet
- 5 Lebiņg kim her ölüg cisme birür cān
Meger 'İsī kimi bar anda hālet
- 6 Çü 'ākıl kılmadı Mecnūn sözün fehm
Bes öz özi bile eyler maķālet
- 7 Cemīli ni 'aceb divāne bolsa
Besī 'ākilde kim kördi cehālet

79

27b

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Çü bir ay hecridin çekdim melālet
Düşüpdür köņglüme yüz şu'b hālet
- 2 Köņgül şehrin nidin zulm ile bozdunğ
Ki şehler mülkine kılmış 'adālet
- 3 Men acıg yığlaram çün özge birle
Kılur her dem lebiņg şirīn-maķālet
- 4 Seni körgeç düşüpdür yir ge başım
Çü sensiz olmayıp tapdım hacālet
- 5 Vişāliņg cāmı birle hurrem oldum
Firākıņgla eger tapdım melālet
- 6 Mūdām içmekke gül-gün bāde-i cām
Seniņg mey-gün lebiņg eyler delālet
- 7 Cemīli'dür firākıņg birle nevmid
Vişāliņgdin anğa bir istimālet

80

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Oķlarıņg kim keldi her dem cānğa ay hūri-şifāt
Her biridür bir melek güyā bar anda üç kanat
- 2 Zulmet içre buldı ger Hızr Āb-ı hayvān çeşmesin

Kün yüzünge men lebinğ tek bulmuşam Ā b-ı hayāt

- 3 'Ārızınğda 'anberin zülfünğ kemendini salıp
Nā-tüvān könglümge bir çāh-ı zenehdāndın necāt
- 4 Öltürür ol şüh ilni iltifāt idip ni tañğ
Bizni öltürse bu gam kim bizge kılmaz iltifāt
- 5 Sen niçe katlı idip ilni men öley men reşk ile
Bir okunğ hem yanğılıp bu nā-tüvān cānımğa at
- 6 Ger halāş olmağ dilersenğ⁸⁷ ay köngül gam seylidin
Dağ tek dutgil fenā deştinde ārām u şebāt
- 28a 7 Çün kirersin akşam olğaç yirge şubh olğaç ni sūd
Ay küneş ger segridürsin çarh meydānında at
- 8 Körmegil her şeyni ay zāhid haķāret köz bile
Kim şifātın kılmagan işbāt anıñ yok hiç zāt
- 9 Ay Cemilī niçe yazım sırr-ı 'ışkımnı ki bar
Bir qalemde ikki dil könglin qara idip devāt

⁸⁷Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Nā-tüvān könglüm kuşına gânzeler oğların at
Kim bola küyünğğa barmakka anğa her yan kanat
- 2 Hattıñ içre lebleriñgdin çâşni ger tapmasa
Zulmet içre bes nidin cān-bağş olur āb-ı hayāt
- 3 Zülf ü yüzünğ vaşlını her kim tapar güyā bolur
'İyd-ı ekber her küni her kiçesi Qadr u Berāt
- 4 Ay küneş çün zerreçe ağzıñ nişānın körmedim
Közüm boldı 'adem külli vücūd-ı kāyināt
- 5 Za'f ile yetip rikābıñ öpmegüm heyhāt kim
Berkdin tiz-rev sañga ay çābüküm bolmışdur at
- 6 Hecr otıdın cān u dil köydi anğa sūd itmedi
Gerçi boldı bir közüm Ceyhün ü bir közüm Fırāt
- 7 Tā ecel cāmin içinçe bolmaya hüşum mañga
Bāde birsenğ sākiyā dārū-yı bī-hüş anğa kat
- 8 Muhtesib mey şişesin sindurdu kil ay pīr-i deyr
Bütürüp anı kerāmātıñ bile tevberm uşat
- 9 Nāme-i şevkimni yazdım dil-rübālarğa kılıp
Ay Cemilī köz sevādındın kara közdin devāt

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Cān birip veh lebleriñgdin tapmadım Āb-ı hayāt
Hasta tek kim şifā ümmididin tapdı memāt
- 28b 2 Uçsa küyünğ saru könglüm ni 'aceb ay kaşı yā
Oğlarıñ kim sançılıp her yan anğa bolmış kanat
- 3 La'le teşbih itmen ay cān lebleriñgi şormışam
Birisi kand olmuş anıñ birisi güyā nebāt
- 4 Ay Mesihim Hızır suyudur lebiñ güyā anı

- Sorsam ölmekdin tapar bu nâ-tüvân cânım necât
- 5 Her kişi kim boldı aşüfte saçınđ divânesi
Ay köngül arâmı bolmaz anđa bir lahza şebât
  - 6 Ay u kün bahşini kılma ay felek yüzün anınđ
Körgeñ il kim zerreçe anlarđa kılma iltifât
  - 7 Kalb-sim oldunđ çü ay dil sūdı yokdur niçe kim
Lâf-ı mehr idip özünđni 'ışk bazarında sat
  - 8 Yazılıp şerh-i gamım minđdin biri olmaz tamâm
Şâm-ı hecrim ger kara bolup felekındür devât
  - 9 Ay Cemilî hoş kiçür 'ömrünđni yâr u mey bile
Niçeler kitdi seniñ tek kaldı çün bu kâyinât

83

Ve lehu

----- / ----- / ----- / -----

- 1 Köngül levhinde kim kıldı 'ıyân ol meh-cebîn şüret
Anınđ tek çekmedi nakķaş-ı Çin bir nâzenin şüret
- 2 Niçük kim kıldı ol zâhir kad ü yüzini közgüde
Su içre körgüzür ol nev' serv [ü] yâsemîn şüret
- 3 Ezel nakķaşı kim çekdi cemâlinđ nakşını ay meh
Biri ol nev' bolmaz çekse yüz nakķaş-ı Çin şüret
- 4 Kadınđ tûbâ lebinđ kevşer yüzünđ cennet gülistânı
Seniñ tek kılmağı hüsn içre peydâ hür-ı 'in şüret
- 5 Kiçe zülfünđ küneş yüzünđ 'ıyân kıldınđ mañđa tâ kim
Tün ü kün istemen bi'llâh dağı ay meh-cebîn şüret
- 6 Hayâlinđ nakşını könglünde şüret bağladı tâ kim
Dağı ol nev' hergiz körmedi ehl-i yakın şüret
- 29a 7 Cemilî ni 'aceb cân birse körgeç şüretünđ cânâ
Anınđ tek çekmedi 'âlemde bir cân-âferin şüret

Ve lehu

· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _

- 1 Bozuğ köñglümde kim bolmış qaşınğ tek bir 'aceb şüret
Anınğ tekdür ki bar vîrānede mihrābdın hey'et
- 2 Körüp la'1 ü közüñğ hasta bolur men çün yeter bir dem
Lebiñğdin cānıma hasret közüñğdin köñglüme āfet
- 3 Ta'accüb kılmagil derk itmesem hüsñüñğ sıfātını
Yüzüñğ körsem kelür çünkim mañga bir demde yüz hayret
- 4 Firāk içre yakındur ölmegüm çünkim benim her dem
İraklıkdın yeter yüz nev' cānıma katık hālet
- 5 Anınğ yüzün körüp düşde ecel uykusına bardım
Kalıpdur veh köz ü köñglüm ara ol uyğudın hasret
- 6 Çü yokdur nef'i renci gayrıdın hiç kimseye bākī
Hoş ol fānī ki dutmadı cihān ehli bile ülfet
- 7 İnanur şormadın hālimni yārim neyleyem veh kim
Mañga yüz nev' eger tōhmet kılur ağıyar her sā'at
- 8 Mañga ay deyr piri dutsa gāhī muğ-beçe bāde
Kılurmen niçe kim bolsam diri deyr içinde hıdmet
- 9 Cemīli dehr Zālī'niñ firibindin gamıñğ yokdur
Seniñgen yār olur bolsa erenlerdin eger himmet

Ve lehu

_ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _

- 1 Her kim ki bolur şu'le-i 'ışkı anğa kisvet
Hācet düğül ol kimseye zer-beft ola hil'at
- 2 Her kimsede bu nev' ile kim hālet olupdur
Hācet anğa ol şu'le üze yok dağı kisvet
- 3 Şirin lebiñgi körgeli ay Leyliveş itme
Ferhād ile Mecnūn'ğa meni 'ışk ile nisbet
- 29b 4 Köñglüm bile köz istedi yüzüñğ çü yolıkdıñğ

Bî-hod boluban köñglüm ü köz eyledi hayret

- 5 Sâkî mañga mey bir kim içip şād ola köñglüm
Hicrân ara öldürdi meni gam bile miñnet
- 6 Deyr içre kirip muğ-beçeler birle mey içsem
'Aceb itmeñgiz anlar biledür çün mañga ülfet
- 7 Vaşlınğga Cemîli'ni yetür rahm idip ilge
'Älemga salur yoħsa kim ol şu'le-i fūrkat

86

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

- 1 Yādınğ ki seniñ boldı benim cismime kuvvet
Fikriñğ dağı bar ħasta-i dil-zārıma şıħhat
- 2 Ĥübluğ bile kılman seni hiç kimseye mānend
Dutdum sañga tā kim dil ü cānım bile ülfet
- 3 Dūzaħ iline damu otı gülşen olur ger
Körse meni köydürdüğini ateş-i fūrkat
- 4 Hecrinde mañga munça ki cevr eyledi ol şūħ
Vaşlında eger katlim ider cānıma minnet
- 5 Dūzaħ otınñğ vaşfını vā'iz dağı kılmağ
'İşkim otını kör geli kim eyledi hayret
- 6 'Uşşāk ara 'aşıklığımı kördi çü her kim
Ferhād ile Mecnün'ğa meni kılmağ nisbet
- 7 Deyr içre körtüp muğ-beçe yüzini Cemîli
Bi'llāh ki dağı istemez ol ħür ile cennet

87

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

- 1 Yüzinde anıñğ her niçe kim boldı letāfet
Kaşıyla közinde dağı bar ança yüz āfet
- 2 Ĥüsnidin anıñğ ħür u melek bolmağ peydā
Ädemde dağı bolur imiş munça letāfet
- 30a 3 Ol ay yüzidin kim dutulur kün yüzü güyā
Yüz vech ile ħacletdin anğa yetdi keşāfet

- 4 Bu nev' feşāhatda melāhat ki seniᅡdūr
Hiç kimsede sen tek dağı yok lutf u zarāfet
- 5 Cevrūnđ çok u az mihrinđi kıldınđ maᅡga imdi
Kılsaᅡnđ n'ola ᅡahrınđ kim idip lutfunđ izāfet
- 6 'Uşşāka muvāfiᅡ boluban kıлма taᅡallūf
Ay zāhid eger yok ise zātınđda ᅡilāfet
- 7 Kirmezdi belā deştiᅡa hergiz ki Cemili
Bilseydi anınđ yolıda bar munᅡa maᅡāfet

88

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Eger kılsaᅡnđ kıyām ay serv-ᅡāmet
Kopar ᅡalk-ı cihān içre kıyāmet
- 2 ᅡırām itkende ilge fitne saldınđ
Veli her fitnedin sen bol selāmet
- 3 Ölüᅡge birdi cān ay serv la'linđ
Bu işte rāsti kıldınđ kerāmet
- 4 Selāmet bol sen ay āşüb-ı cānım
Eger 'ışkınđda men boldum melāmet
- 5 Ne ᅡam köᅡglüm ivine seyl-i ᅡamdın
Dutupdur dāđ tek çün istikāmet
- 6 İlāc itmenđ cününümᅡa ki bolmuş
Periler 'ışkıdın mende 'alāmet
- 7 Çemende serv tek ᅡadding ᅡayāli
Cemili köᅡglide kılmış iᅡāmet

89

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 İşitken derd ü ᅡālimdin ᅡikāyet
Kılur daş olsa köᅡglüne sirāyet
- 30b 2 Niçük dermān bulunsun derdime kim
Olur derdim kime kılsam ᅡikāyet

- 3 Közüñg cān alsa rūh-efzā lebiñg hem
Birür cān eyleyip ‘ayn-ı ‘ināyet
- 4 Köñgöl birgil alıp ‘ışk ehli cānın
Çü şehdindür ra‘iyyetgā ri‘āyet
- 5 Yüz ü zülfünğ durur ve‘ş-Şems ve‘l-Leyl
Cemāliñ muşhafında ikki āyet
- 6 Riyā-yı zühd şāmıdın hālāş ol
Dilersenğ⁸⁸ zāhidā şem‘-i hidāyet
- 7 Cemilī niçe kılsun şerh ‘ışkıñg
Ki yok ‘ışkında hüsñünğ tek nihāyet

90

Ve lehu

- 1 Hām-ı zülfünğ ki bar bend-i irādet
Bolupdur boynuma tavğ-ı sa‘ādet
- 2 Birür men hastalıkka hasta cānım
Şora kelsenğ meni idip ‘iyādet
- 3 Meni gamzenğ şehid itdi çü tanma
İki közüñg kılar anğa şehādet
- 4 Günehsiz ger meni öldürse ol yār
Ne gam hüsñ ehliğa budur çü ‘ādet
- 5 Meni ol kātıl öldürmek kim ister
Mañga ölmekke hem bar yüz irādet
- 6 Naşibiñg ni ki bolsa rāzı bolup
Tama‘ kılna dağı andın ziyādet
- 7 Cemilī secde kııl ol bütgā her dem
Ki bolmuşdur sañga yaqşı ‘ibādet

⁸⁸Şart eki ‘nun’ ile yazılmıştır.

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 31a 1 Nüş-ı vaşlınğ niş-i hicrân idip ay cān ‘ākıbet
İl ara kıldınğ meni rüsvā-yı devrân ‘ākıbet
- 2 Dem-be-dem la‘l-i lebiñg şevkıde köñglüm kan bolup
Katre katre boldı közdin yüzge galtān ‘ākıbet
- 3 Köksümi çäk itdiñg ilge boldı fāş ay lāle-ruḥ
‘İşkıñg otı cānda koyğan dāğ-ı pinhān ‘ākıbet
- 4 Tığ-i hecridin bozuldı nā-tüvān köñglüm i vi
Eyledi ol seyl-i āfet anı vīrān ‘ākıbet
- 5 Ay perī kāfir köz ü zünnār-ı zülfünğni körüp
Boldı bu divāne dil mest ü perişān ‘ākıbet
- 6 Serv tek ser-keş kadiñg hecri cihān bāğı ara
Sāye tek kıldı meni yir birle yeksān ‘ākıbet
- 7 Ger nihān kıldı Cemilī cānda ol leb şevkini
İlge fāş itdi anı közdin ağan kan ‘ākıbet

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Şem-i rüyünğdin ki düşdi ay perī ‘ālemğa ot
Ni ‘acebdür düşse ger andın Benī Ādemğa ot
- 2 Yüregüm zaḥmına merhem niçe bolsun ay ḥekim
Kim salur köñglüm otınñg şu‘lesi merhemğa ot
- 3 Tapmasam ‘ālemde bir hem-dem ta‘accüb kılmāñgız
Āteşin dem birle çünkim saluram hem-demğa ot
- 4 Yüzi üzre zülfi piç oldı anıñg düşdi meger
Āteşin ruḥsārıdın ol sünbül-i pür-ḥamğa ot
- 5 Mihr şem‘in sanmañgız çarḥ üzre ol ay hecridin
Āhim otıdın düşüpdür günbed-i a‘zamğa ot
- 6 Cān kuşı köyse ḥariminde ni tañg pervāne tek
Kim anıñg şem‘-i cemālidin düşer mahremğa ot

- 7 Ay Cemilî otlu nazmıñgı ki saldıñg 'äleme
Ni 'acebdür düşse anıñg süzıdın 'älemğa ot

**Şi harfinde şenā vü medhe lāyık şevāb ehli şābitü'l-melāhat
maḥbūblar şanıñdadur bu gazeller**

93

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 31b 1 Şevābıñgdur seniñg çüñkim şenā vü medhiñge bā'ış
Mañga raḥm eylegil bolsam niçe küyüñg ara mākis
- 2 Niçük Şirin ü Leyli ḥüsnini koydı sañga mirās
Barıp Ferhād ü Mecnūn kıldı 'ışkına meni vāriş
- 3 Menim bu nā-tüvān köñlümdedür yüz ança gam ay meh
Ki boldı 'äleme çarḥ-ı felekdin her gamı ḥādiş
- 4 Bolup maḥrūm Ḥızırñg suydın içer ölüm cāmın
Bolursa her kişi İskender ü Cemşid'e ger şāliş
- 5 Fenāliḡ ḥāñkāḥıda özünḡni eyleyip şāmit
Beḡa dergāḥıda ay şeḡ her giz bolmagil bāḥiş
- 6 Riyā birle ehilniñg ḥürmenin köydür kim ay zāhid
Sañga yok südı eyle mezra' içre bolmañıñg ḥāriş
- 7 Seni 'älemde kim 'ışk eyledi dīvāne vü rüsvā
Cemilî ol ikiğa bir periveş boldı hem bā'ış

94

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Cihāniñg mezra'idur çünki ḥādiş
Kerekdür bolmayasın anda ḥāriş
- 2 Ölürsin 'ākıbet 'ömr ile bolsañg
Eger Ādem ü ger kim Nūḡ u Yāfiş⁸⁹
- 3 Belā vü derd ü hicrān çekmek için
Meni Eyyūb u Ya'kūb itdi vāriş
- 4 Dem-ā-dem sākiyā mest olmañıñga
Leb-ā-leb cām-ı la'liñg oldı bā'ış

⁸⁹Kafiye gereği "Yāfiş" okundu.

- 5 Cemilî cām-ı merg içersin olsañg
Eger İskender ü Cemşid'e şaliş

95

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 32a 1 Ay periveş lebleriñge Āb-ı hayvān kıldı baḥş
Gūyiyā kim 'İsī ile cism-i bī-cān kıldı baḥş
- 2 Zühd ilige 'ışk harfin anğmanğız ay ehl-i 'ışk
Körmedi hiç kimse çün div ile insān kıldı baḥş
- 3 Ger işitdiñg la'l-i cān-baḥşıdın anıñg nükteler
Ay Mesihā yok 'aceb cān birle cānān kıldı baḥş
- 4 'Āşık-ı zāri bile kıldı cedel veh ol perī
Bilmedi kim 'ayb idi kul birle sultān kıldı baḥş
- 5 Ay Cemilī 'aql ehlī baḥşıdın bāk eyleme
Gam düğül çün ehl-i 'irfān birle nādān kıldı baḥş

96

Cim harfinde cān-āfeti cihān āşūbı cemāli zibā şūhlar
şānındadır bu gazeller

--- / --- / --- / ---

- 1 Nihāl-i kāmetiñg ger cān alur ildin ḥurām itkeç
Velikin cān birür ilge lebiñg şirin-keām itkeç
- 2 Mañga 'ömr-i 'aziz olduñg çü ay serv-i ḥurāmānım
Kiçer yıl kimi 'ömrüm sen şitāb ile ḥurām itkeç
- 3 Çemende tañg yilidin serv meyl itmiş dime anıñg
Bolupdur kāmeti ḥam naḥl-i kaddiñgga selām itkeç
- 4 Körüp küyünğde köñglüm kuşı kaşdın kılma kim itmez
Kebüter şaydın il beytü'l-ḥarām içre maḥām itkeç
- 5 Köñgüller kuşları körüp yüzünğde dāne-i ḥālīñg
Giriftār oldılar zülfünğ ḥamın anlar ga dām itkeç
- 6 Bişürsem āteşin la'liñg ḥayālin otlı köñglümde
Düşer cānımgā ot bu nev' ile sevdā-yı ḥam itkeç
- 7 Vefā çün kılmadı devrān fenā deyrinde Cemşid'e
Cemilī bāde iç sāki elidin devr-i cām itkeç

Ve lehu

— . — . / — . — . / — . — . / — . — .

- 32b 1 Könglümi katl eyleding zülfüñgde arām eylegeç
 Kuşnı çüñkim öldürürler beste-i dām eylegeç
- 2 Saldı ot gülşen ara gül-gün cemāliñg şu'lesi
 Bāde-i gül-gün içip yüzüñgni gülfām eylegeç
- 3 Rüz u şeb hergiz ki kılman nūr u zulmet fikrini
 Yüz ü zülfüñg yādını her şubh her şām eylegeç
- 4 Hecriñg içre yüregüm kan birle doldı gonca tek
 Lebleriñg yādı bile gül-gün mey aşām eylegeç
- 5 Hecriñg oқи birle urma nā-tüvān köñglüm kuşın
 Gülşen-i vaşlıñg ara bülbül tek arām eylegeç
- 6 Hasret ile ölmüş iken tapmışam 'ömr-i ebed
 Ol Mesihim la'lidin bir buse in'am eylegeç
- 7 Ay Cemili mey müdām iç ateş-i hicrān ara
 Kim otuñg teskin tapar meyl-i mey ü cām eylegeç

Ve lehu

— . . / . — . / . — . / . — .

- 1 Kan boldı yaşım la'l-i dür-efşānıñgni körgeç
 Tün boldı künüm zülf-i perişānıñgni körgeç
- 2 Kirpük bile gamzenıñni sagındım seniñ ay şüh
 Köñglüm içinde oқ bile peykāmıñgni körgeç
- 3 Kün şem'ini eylemen közüme zerreçe ay meh
 Hüsn ehli ara mihr-i dıraşānıñgni körgeç
- 4 Āhim yilidin sanma ki ham boldı şanavber
 Secde kılur ol serv-i hırāmānıñgni körgeç
- 5 Bildim ki kılupdur dil ü cān kaşdıñı ay şüh
 Şaf birle közüñg devride müjgānıñgni körgeç
- 6 Güyā ki 'aden bahri bolur her közüm ay meh
 Gevher ki saçar dür kimi dendānıñgni körgeç

- 33a 7 Al eyledi veh kim ruh-ı zerdin bu Cemilî
Kan yaşı bile ol leb-i handânıñnı körgeç

99

Ve lehu

- 1 Şehā men hastanı şād itmediñg hiç
Gamıñgdın köñglüm āzād itmediñg hiç
- 2 Köñgül virānedür hecriñg gamıdın
Anı vaşlınğa ābād itmediñg hiç
- 3 Hāyālīñg gerçi men dilden çıkarman
Velikin sen meni yād itmediñg hiç
- 4 Niçük hecriñgle işim bolmasun dād
Meni vaşlınğa bī-dād itmediñg hiç
- 5 ‘Aceb ‘aşıksın ay pervāne şem‘e
Düşüp küyüñgde feryād itmediñg hiç
- 6 Nidermen bezmiñgi kim anda ay şeyh
Mañga mey içmek irşād itmediñg hiç
- 7 Cemilî boldı gamgīn hecriñg içre
Anı vaşlınğa ara şād itmediñg hiç

100

Ve lehu

- 1 Tāc u taht ehli başığa hāk-i pāyi ihtiyāc
Boldı tā kim ikki ‘ālemde anıñdur taht u tāc
- 2 Köñglümünğ tahtına sultān boldı ‘ışkı çün anıñg
‘Aql u şabr u hüş andın anğa bolmışdur harāc
- 3 Tünd olup az cürme çok zulm itdi men mazlūmına
Çün bolupdur hüsn şāhı zālīm ü nāzūk-mizāc
- 4 Vaşl nüşıdın emīn olmañg ki kassām-ı ezel
Vaşl cāmın hecr-i hūn-āb-ile kılmış imtizāc
- 5 Niçe kim nezzāre kılsa hūvān-ı hüsününğga közüm

Doymağı mümkün düğül veh kim bolupdur eyle ac

- 33b 6 Vācibü'l-ḳatlı oldı dīvāne raḳıbiñg ay perı
İt ḳuduz bolsa anğa ölmekdin özge yok 'ilāc
- 7 Şāf köñglümdür mükedder ḳatı sūzuñgdın yana
Kim tapar her dem nefesdin türelık rüşen zücāc
- 8 Dilde ḥattıñg fikri vü şevḳ otı tende eşḳ ara
Su bile hergiz kökermez gerçi ot düşken ağac
- 9 Ay Cemilı dürr-i nazmıñg düşse ḥüblar ağzına
Yok 'aceb anlarğa çünkim medḥ bolur ihtiyāc

101

Ve lehu

.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _

- 1 Çeşm-i giryānımgā boldı ḥāk-i pāyiñg ihtiyāc
Nā-tüvān cānımgā boldı la'l-i cān-baḥşıñg 'ilāc
- 2 Ni 'aceb ḥün-ābeler yudsam lebiñg şevḳinde kim
Köz ü köñglüm ḳanı tapmış cānım içre imtizāc
- 3 Sen ki bolduñg ikki 'ālem şāhı ay sultān-ı ḥüsn
Şāhlar dergāhıñga keldi ḳoyup tāc u ḥarāc
- 4 Eylediñg köñglüm ivin lutfuñgla ābād eyle kim
Eyledi ma'mūr mülkin şād idip 'adlin revāc
- 5 Bir hidāyet şerbeti birle şifā yā Rab mañga
'İllet-i 'işyān bilen kim bolmuşam nāzük-mizāc
- 6 Yir bile yeksān ḳılur dehr anı āḥır veh ni sūd
Ger felek birle küneşdin ḳılsa her kim taḥt u tāc
- 7 Her ne ḳılsañg ḳıl Cemilı köñglıne kim hoş kelür
Sendin anğa hem cefā vü hem vefādur ihtiyāc

102

**Hā harfinde harimi cennet ḥürı şıfatlı harāmı közlü
şūhlar şānındadır bu gāzeller**

.. _ _ / .. _ _ / .. _ _ / .. _ _

- 1 Deyr ara dutsa mañga bir dil-ber-i tersā ḳadeḥ
Cennet içre ḥür u kevşerdin birür güyā ḳadeḥ

- 34a 2 Zulmet-i gam içre ger bolup mañga āb-ı hayāt
Hızır sāki bolsa anı içmezem illā kadeh
- 3 Gamlu könglüm şād idip ay sāki-i mehveş mañga
Mey bilen dolu kılıp birgil neşāt-efzā kadeh
- 4 Hecr derdine ki her 'āşık bolupdur mübtelā
Yārınıñ vaşlı devā bolmışdur anğa yā kadeh
- 5 'Ārızın gül-gün kılıp la'l-i lebin mey-gün kılur
Bezm ara kim nüş ider ol sāki-i zibā kadeh
- 6 Tübā vü kevşer siziñg ay zühd ili dutsun bize
Bir kadi ra'nā bilen bir lebleri güyā kadeh
- 7 Sındurup tevbemni rüsvā boldum il içre mañga
Dutkalı bir dil-ber-i zibā kadeh-peymā-kadeh
- 8 Yüz tümen Cemşid cāmıdın füzün bolur eger
Dutsa deyr içre mañga bir dil-ber-i tersā kadeh
- 9 Sākiyā şād eylesenğ gamgîn Cemilî'ni anğa
Dem-be-dem şungil leb-ā-leb eyleyip şahbā kadeh

103

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Sākiyā dutsanğ dem-ā-dem devr ara gül-gün kadeh
İçerem bolsa leb-ā-leb mey bile gerdün kadeh
- 2 Lebleriñg cāmı meyi şevkinde cānā dem-be-dem
Közlerimniñ her biri oldı mañga pür-ñün kadeh
- 3 Kanlu yaşım rüy-ı zerdimde körüp dutgil mañga
Sākiyā gül-reng meydin doldurup altun kadeh
- 4 Özgeler birle içende bāde sen ay Leylives
Zehr-i gamdın özge içmen veh men-i Mecnün kadeh
- 5 Katre katre kan damar giryān közümdin şevk-ile
Dem-be-dem kim nüş ider ol lebleri mey-gün kadeh
- 6 Sākiyā dut bāde kim devrān ara āhır bize
Zehr-i kātildin dolu kılmış bu dehr-i dün kadeh
- 34b 7 Deyr ara eski sifāl içinden itmenğ bāde nüş
Ay Cemilî cām-ı Cem'dindür sañga efzün kadeh

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Birdi maḥzūn könglüme ol la'l-i rūḥ-efzā ferah
Ġamgīn il köngline yetkürdi niçük şahbā ferah
- 2 Lebleri şevķinde anıñg sākıyā mey şunma kim
Ger içersem āb-ı kevşer tapmazam ašlā ferah
- 3 Kanlu yaşımdın haber birmeñg ki gamgīn bolmasun
Buldı gül-gūn mey bilen çün ol melek-simā ferah
- 4 Kūyidin anıñg cüdā bolmagil ay şeydā köngül
Andın özge yirde yok çünkim sañga kaṭ'ā ferah
- 5 Yārdın her ne ki kilse hoş durur bi'llāh mañga
Yā vefā yāḥūd cefā yā cevr yā gam yā ferah
- 6 'Işķ deryāsına düşdüñg veh kim ay maḥzūn köngül
Birmedi anda sañga bir gevher-i yektā ferah
- 7 Ay Cemilī şükri'līllāh kim bu gamgīn könglüme
Bāde birle birdi ol şūḥ-ı kadeḥ-peymā ferah

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Sākıyā bezm ara kim meyni dutup ilge şalāḥ
Eyledıñg içdim anı boldı mañga belki mübāḥ
- 2 Eylese zāhid eger cennet ü rızvān talebin
Zülf ü yüzüñg dilerem ay perī men şām u şabāḥ
- 3 Bolmuşam 'ışķ ḥumārı bile bī-cān çü mañga
Lebleriñgdin n'ola birsenğ yana sen rūḥ ile rāḥ
- 4 Evvelī bolsa perī āḥırıdur dīv-i kabīḥ
Kılma ger 'āķil isenğ dehr 'arūsını nikāḥ
- 5 Bu felek cāmı ara gül çağı gül-ruḥlar ile
Ay hoş ol kim elidin koymadı gül-gūn aḳdāḥ
- 35a 6 Kılmasun ehl-i şalāḥ olmaguma sa'yini şeyḥ
Deyr piri mañga mey içmek ider çün ilḥāḥ

- 7 Eyleyip fāsīd işiñg terkini tevbe kıılıp ol
Ay Cemilī 'amel-i şālīh idip ehl-i şālāh

106

Ve lehu

· _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _

- 1 Hatt u la'liñgdin ki bulmışdur niřān Hızr u Mesih
Yirde kōkde utanup oldı nihān Hızr u Mesih
- 2 Biri zulmetde nihān boldı biri kün şem'ide
Hatt u la'liñgdin ki bulmışdur niřān Hızr u Mesih
- 3 Hattıñg ol la'l üzre la'liñg yüzde yetdiler⁹⁰
Ab-ı hayvān u küneşga nā-gehān Hızr u Mesih
- 4 Hızr 'ōmrin kim bağışlar hatt u la'liñg ay perī
Ni 'acebdür anları kılsam gümān Hızr u Mesih
- 5 Sebze vü su niçe bolsa Hızr u 'İsi yanında
Eyledür hatt u lebiñg katda⁹¹ hemān Hızr u Mesih
- 6 Ni 'aceb 'ōmr-i ebed bulsam körüp hatt u lebiñg
Ol iki boldı mañga çün her zamān Hızr u Mesih
- 7 Ay Cemilī hatt-ı sebzın la'l-i cān-bağşın anıñg
Körse ni tañg hayret idip birse cān Hızr u Mesih

107

**Hı harfinde hāli müřgīn hattı 'anberin hūb-rūlar
řānındadır bu gazeller**

· _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _

- 1 Yüzinde hat kim izhār itdi ol řūh
Künüm hāli kimi tār itdi ol řūh
- 2 Kılıp hālini dāne zūlfini dām
Kōñgöl kuřın giriftār itdi ol řūh
- 3 Kaşı yayın çekip kirpük okıyula
Urup kōñglümni efgār itdi ol řūh
- 35b 4 Bařımga salgalı sevdā-yı zūlfın
Közüm her kiçe bidār itdi ol řūh

⁹⁰Vezin bozuk.

⁹¹'katıda' kelimesi vezin gereği 'katda' şeklinde yazılmıştır.

- 5 Açıldı güiyā serv üstide gül
'Iyān kad üzre ruhsār itdi ol şūh
- 6 Bu mahzūn cānga nutk öğretti güyā
Leb-i la'l ile güftār itdi ol şūh
- 7 Cemilī deyr ara boynunġa her yan
Salıp zūlfini zūnnār itdi ol şūh

108

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Ğonca ağzınġ bāde-i gülfām ider her bār telh
Cām-1 'ıyşım bolsa ni taš ay şeker-güftār telh
- 2 Özge birlen kim leb-ā-leb sāgar içdiš dem-be-dem
Boldı 'ıyşım sensizin ay şūh u şirin-kār telh
- 3 Yüregüm kan birle dolsa ni 'aceb kim ġonca tek
Ağzınġi gül-reng mey her dem kılur ay yār telh
- 4 Sākiyā mest it meni kim telh mey birle müdām
Çün mašga Āb-1 hayāt içsem bolur huşyār telh
- 5 Ay ki dir siz telh ecel peymānesidin özge yok
Ol perininġ cām-1 hecride yüz ança bar telh
- 6 Ni 'aceb ölsem men-i divāne zehr-i hecr ile
Cām-1 'ıyşımni ki kıldı ol peri-ruhsār telh
- 7 Cām-1 hicrāndın ki bolmuşdur Cemilī telh-kām
Zehr-i kätıl yok ašga bi'llāh kim ol miqdār telh

109

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Tā ki men ser-geşteninġ hāliga hayrān boldı çarh
Kevkeb-i eşkin saçıp her kiçe giryān boldı çarh
- 2 Kaçmasun dip veh kim ol ay cevridin 'uşşāk içün
Birbiri üstide muhkem beytü'l-ahzān boldı çarh
- 36a 3 Sākiyā cām-1 şafak-ġün içkelin kim devr ara
Cismimiz hāk itmege yir birle yeksān boldı çarh
- 4 Ebr sanmaš her taraf kök üzre bir ay hecridin
Āhim otunġ tütüni içre pinhān boldı çarh

- 5 Yetmesün dip üstünge yağıp havādis yamguru
Başınğ üzre ay küneş güyā ki eyvān boldı çarh
- 6 Veh ki bir ay hecride her şām-ı gam hālim körüp
Sad hezārān kevkeb-i çeşm-ile hayrān boldı çarh
- 7 Ay Cemilī dime kevkebler tışükler kökyüzi
Boldı tā kim nāvek-i āhımğa kalkan boldı çarh

110

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 Hile vü tezvīrini kim ilge ifşā kıldı şeyh
Özi tek nā-dānlarınğ dīnini yağma kıldı şeyh
- 2 Nakd-i dīnin eylemişdür güyiyā anğa 'ivāz
Her mürīdindin ki dünyālīg temennā kıldı şeyh
- 3 'Ayb kılmanğ ay müselmānlar disem kāfir anğa
Kim hilāf-ı şer' işler āşkārā kıldı şeyh
- 4 Her kimi kim kıldı münkir bir perī-rū 'ışkına
İmdi ol dīvi hem öz tavrıda şeydā kıldı şeyh
- 5 Ebleh ü nā-dānlar içre istep özine mürīd
Özidin dağı beter nā-dānı peydā kıldı şeyh
- 6 Ādemiler sanığa kirdi meger mey nüş idip
Hırka vü seccādesin kim rehn-i şahbā kıldı şeyh
- 7 Yā hayāl-i beng idi yā fi'l-i şeytān idi ol
Ay Cemilī her kerāmātı ki ifşā kıldı şeyh

111

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 'Işk küyidin meni men' eyledi bir sāde şeyh
Dimezem sāde anı dirmen velikīn lāde şeyh
- 36b 2 Zib ü zīnet anda çok çün yok anlar hey'eti
'Ayb kılmanğız mañga ger disem anğa māde şeyh
- 3 'Işk hurşīdindin anğa yetmedi bir zerre nūr
Ni 'acebdür zulmet içre kalsa ger üftāde şeyh
- 4 Kılmazam mey üzre bir hasça kerāmātın hesāb
Niçe kim çıksa su üzre salıban seccāde şeyh

- 5 'Ucb ü kibr ü hîle vü tezvîriniñg terkin kıılıp
Bolmadı peydâ fenâ deyrinde bir âzâde şeyh
- 6 Âdemiler kimi rindân bezmine kir deyr ara
Hırka vü seccâdenği hem eyle rehn-i bâde şeyh
- 7 Çıkmadı hergiz Cemîlî sâde-rûlar bezmidin
Gerçi men' itdi anı bir demde yüz miñg sâde şeyh

112

**Dâl harfinde dehâmı gonca dişleri incü dil-rübâlar
şânındadır bu gazeller**

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Mîm ağızıñg dâl zülûfünğ hecridin ay serv-ğad
Ham bolup kıaddim uzandı her kiçe nâlemde med
- 2 Mihnetim dağı bolupdur eyle kim küh-ı Ehad
Çekmege ol dağı mendin özge dağı yok ehad
- 3 Mende çün derd ü gamıñg haddin keçipdür sâkiyâ
Bir mañga câm-ı leb-â-lebni pey-â-pey bi-'aded
- 4 Doğru yol birdi elif tek râstî fâlîm sañga
Yetmege kıldım tefâ'ül niçe kim ay serv-ğad
- 5 Ol peri la'li hayâli düşkeli cânım ara
Kılmadı hergiz dağı dîvâne köñglümde hıred
- 6 Cân birip la'lidin anıñg içmişem câm-ı ezel
Ni 'acebdür bolsa ger andın mañga 'ömr-i ebed
- 7 Ay Cemîlî sañga ol bed-mihr 'amdâ iltifât
Kılmağ andındur meni il katlı ide idip hased

113

37a

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Serv-ğaddin hecridin her âhım okı boldı med
Yiddi kökdin keçdi anıñg her biri ay serv-ğad
- 2 Eyleyip 'uşşâkıñgı maqbûl u maħrem ay peri
Tenğri içün kim meni maħrûm idiben kıılma red
- 3 Bâğ ara gül vaķti mey birgil bize kim sâkiyâ
Cennet ü kevşer ğa ol ikki bolupdurlar sened

- 4 Katre katre jāle düşdi gülşen üzre yoḥsa kim
Dāne dāne ḥoynı zāhir kıldı ol gülfān ḥad
- 5 Çıkmadı 'ışk [ehli] hergiz doğru yolıdın anḡa⁹²
Niçe kim kejevluḡı öğretdiler ehl-i ḥıred
- 6 Zühd ḥuffāşı kalursa ni 'aceb zulmet ara
'Işk ḥürşidindin anḡa yetmedi hergiz meded
- 7 Deyr birle Ka'be'niḡ yok farkı anḡa zāhidā
Kim ki yārın buldı her yirde şanem dir yā şamed
- 8 Ger ḥaḳıkat-bīn isenḡ birgür 'aded-i aḡlıni kim
Niçe yüz minḡ nev' bolsa bir bolur āḥır 'aded
- 9 Nazm ara sürdi zebān tigin Cemilī eyle kim
Özine ister bıçaḡ urmak anḡa kalkan ḥased

114

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Kılıpdur kākūlin ol ay cihāmı türe kalkan dūd
İki yanıda dāl ikki ḥam-ı zülfin kılıp mevcūd
- 2 Tulū' itkeç küneş encüm niçük pinhān bolur ay meh
Yüzünḡ mevcūd olup ol nev' ider kün şem'ini nā-būd
- 3 Tenimni ser-be-ser kıldı yara kirpügünḡ oḡı
Meger kim kıldınḡ her birin bir tığ-i zehr-ālūd
- 4 Niçe kim istese divāne köñglüm tapmaz aḡzınḡ hiç
N'ola yok va'de birle ay perī kılsaḡ anı ḥoşnūd
- 37b 5 Maḡa sūd u ziyān sözini dimenḡ 'ışk Tūrında
Bu yolda ni ziyān ḡalmış durur veh kim maḡa ni sūd
- 6 Kılıp çün ḥānḡah terkin mekān deyr-i fenā kıldım
Ketürsün bādeni sāḡi tüzüp sen daḡı muḡrib 'ūd
- 7 Cemilī ol perī yüzinde ḥālī üzre çıḡkan ḡat
Anınḡ tekdür düşüp ot üzre 'anber çıḡdı andın dūd

⁹²Vezin bozuk. 'Ehli' kelimesi eklendiğinde vezin düzeliyor.

Ve lehu

- _____ / . _____ / . _____ / . _____
- 1 Kārānķu eyle kıldı 'ālemi āhım otıdın dūd
Çıkarsa yüz küneş bir zerre nūr itmez ańga mevcūd
  - 2 Cihān bāğı ara gūyā açılğan lāle boldı kim
Karasın taşlağan dağı köńgöl tek boldı ħūn-ālūd
  - 3 Mańga çün 'ışķ bāzārında naķd-i vaşlıdur sevdā
Eger bir demde yüz mińg genc bulsam ansızın ni sūd
  - 4 Düşüpdür zülfüńg ü ħālińg ħayāli köńglüme tā kim
Demimdin müşg ü 'anberdür çıkar her dem sağıńgmańg dūd
  - 5 Yüzüńg 'aksini meyde kördüm alman közüm ay sākī
Mańga mest olmağumdın çünki didārıńg irür maķşūd
  - 6 Men-i rüsvā yüzine şeħ ü zāhid işikin yaptı
Dügöl mey-ħāne vü deyr işiki yüz şükr kim mesdūd
  - 7 Cemilī deyr pırine riyāyī şeyħdin kaçdı
Ĥakikatde çün ol maķbül olupdur bu bolup merdūd

Ve lehu

- _____ / . _____ / . _____
- 1 Yüzüńg üstinde ħatt-ı 'anber-ālūd
Anıń tekdür ki çıkmış ot üzre dūd
  - 2 Meni ay sākī-i mehveş dem-ā-dem
Leb-ā-leb cām-ı la'lińg kıldı ħoşnūd
  - 3 Yüzüńgdedür 'adem ağızıńg vücūdı
Velī zerre küneşdin boldı mevcūd
  - 38a 4 Köńgöl kim cān birip 'ışķıńgı almış
Bu sevdādın ańga yetmiş 'aceb sūd
  - 5 Kılıp küyüńgde munça ilni maķbül
Nidin yā Rab kim itdińg bizni merdūd

- 6 Nişār itdim yolunğa eşk ü şabrım
Köz ü köñglümde budur bûd u nâ-bûd
- 7 Cemilî cānığa ni gam oñunğdın
Anıñ mañlûbıdur çünkim bu mañşûd

117

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Ser-nigün oldı felek tākı kimi ay hüşmend
Kim ki özini felek evci kimi dutdı bülend
- 2 Zerk ile ay şeyh 'ālemğa pesend olmağ ni sūd
Kes riyā zünnārını deyr içre bol a'lā pesend
- 3 Kāşif-i esrār-ı gayb olmağ tama' kılsañ eger
Açıban bāñın közüñg zāhir közüñgni eyle bend
- 4 Sen kim ilge pend kıлмаğ kim riyā vü 'ucb ile
Evvel öz özüñgge kıl ay zāhid-i güm-rāh pend
- 5 Köydürüp ten hırkasın pāk eyle köñglünğ közgüsin
Tapmadın köñglünğ cilā bolmazsın andın sūdmend
- 6 Şeyh-i mahrūmı körünğ tapmış murād-ı dünyevî
Uhrevî mañşūdın itürmiş bolupdur derdmend
- 7 Ay Cemilî hayy u bākidin tiler her kim murād
Fānî kılmadın özini bolmaz andın behremend

118

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Berķ-i lāmi'dür sañğa tā kim şitāb-ile semend
Na'lidin otlar çıkıp cānımğa yetkürdi gezend
- 2 Kāmetiñg vaşfın ki men divāne kıldım ay perî
Her sözümdür nükte birle serv-kaddiñg tek bülend
- 38b 3 Yā hāzer kıl il közidin eylegil pinhān yüzünğ
Yā yüzünğ otığa közüm merdümin eyle pesend
- 4 İtleriñg yolığa kirdim çekmek içün her taraf
Eylegil ay çābüktüm boynumğa zülfünğni kemend

- 5 Kün yüzine karşı māni' boldı mu ebr-i siyāh
Yā ki pinhān kıldı ol ay 'arızın müşğın perend
- 6 Dehrdin her kimseye gam yetse meydür dāfi'i
Ger kabül itse anğa 'ālem ara besdür bu pend
- 7 Ay Cemilī tā ki bolduñg 'ışk ara baħr-ı 'aden
Dürr-i nazmıñgdın bolupdur ehl-i 'ālem behremend

119

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Şekker kim özin kıldı lebiñg şehdine mānend
Tişlep anı kıl sen dağı yüz nev' ile pergend
- 2 Gonca lebiñge kılsa tebessüm çemen içre
Kör güzgil hāndāñga sen anda şeker-ħand
- 3 La'liñg gamıda köz ki köñgöl kının akıtdı
Her dem ni'aceb bolsam uşol ma'nide ħorsend
- 4 Yūsuf kim anıñg hūbluğ ile yok-idi misli
Ol dağı melāhatde sañga bolmadı mānend
- 5 Zencir ile bend itmedi dīvāneliğim kim
Hüşumnı füzün kılmadı efsünlar ile pend
- 6 Meydin meni men' itme çok ay nāsıh-ı nā-dān
Dīvāne sözün her giz işitmez çü ħiredmend
- 7 Mātem bile gam küncide bend oldı Cemilī
Köñglidür anıñg tā ki seniñg zülfünğ ile bend

120

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Kadınğga beñgedip servi bolupdur cān u dil ħorsend
Cihān bağı ara tapmışlar anğa rāstı mānend
- 39a 2 Özümdin kitdi kan yaş ança kalmadı tenimde kan
Niçük cismimde bolsun imdi tiğünğ pāresi peyvend
- 3 Figān kıldı ħaseddin bāğ ara cān bülbüli her dem
Leb-i la'liñg ki körgüzdi gül-i hāndāñga şekker-ħand

- 4 Meni aşüfte vü divâne kıldı bir perî 'ışkı
Ne südü bar kim ay nâsîh mañga her dem birürsin pend
- 5 Dilersen⁹³ yâr-ı bâkî tapmak evvel kıl özünġ bâkî
Ki bu yol içre yokdur hestîlikdin daġı ağır bend
- 6 Ni tañg gerdünġa beñzetsem cefâ kılmaġda ol aynı
Ataġa beñzedi çün haşlet ile boldı her ferzend
- 7 Cemîlî cāmġa yetmişdi yüz şükr imdi yâr iti
Tenin yüz pâre idip kıldı her pergendi yüz pergend

121

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Salıp köñġlünġga ay meh seyl-i eşkim mevcin oldunġ şād
Bolur il içre çünkim hoş-nümâ cevher bile pülād
- 2 Seninġ tek hüsn ile zîbâ düġül Leylî bile Şirîn
Menim tek 'ışk ile kâmil düġül Mecnün bile Ferhād
- 3 Köñġülni bend idip zülfünġga āzād itmediñġ hergiz
Salıp dāmġa kuşnı çünki şayyād itmedi āzād
- 4 Keçip 'ömrüm meni yād itmemişdinġ hergiz ay kâtil
Kılıpsın katl için imdi meni yüz şükr-i Bārî yād
- 5 Çü hecrinġ otı kül kıldı vücūdum köydürüp ay meh
Felek yetkürse küyünġga külüm bārî idip berbād
- 6 Hoş ol rind-i harābâti ki dāyim devr cevridin
Özi mest ü harāb olup ider 'işret ivin ābād
- 7 Cemîlî köydi kül boldı tükenmez āteşin āhı
Egerçi ni kül olsa çıkmaz andın şu'le vü feryād

122

Ve lehu

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

- 39b 1 Köydürdi meni şevk otı ay hür u perî-zād
Cismim külin āhım yili hem eyledi berbād
- 2 Ten külbese tiġinġle bozulsa 'aceb olmaz
Çün il ivi su keşretidin kalmadı ābād

⁹³Şart eki metinde 'nun' ile yazılmıştır.

- 3 Ay sım-berim kizleme ildin katı könglünğ
Kalmaz çü nihân bolsa bolur içide pülād
- 4 Ğamzenğ meni yüz tiğ ile katl eyledi gerçi
Mücrim ili bir tiğ ile katl eyledi cellād
- 5 Sen özgeler ilen kim içersin mey-i gül-gün
Men kan yudaram reşk idip ay hür u peri-zād
- 6 Ni nev' vefā resmin ider ol qadi ra'nā
Kim kılmadı tüzlükde vefā serv ile şımşād
- 7 Gül körgeli bülbül niçe kim eyledi efğān
Ol yüzni Cemilī körüben eyledi feryād

123

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Kördi çü yüzünğ gülşenin ay hür u peri-zād
Bülbül kimi dīvāne köngül eyledi feryād
- 2 Zülfünğğa köngül düşse anıñ men'ini kıлма
Kim dāmğa kuş düşmeği men' itmedi şayyād
- 3 Bāğ içre eger bolsalar āzāde velikin
Qaddınğni körüp bende bolur serv ile şımşād
- 4 Tonın ki benefş eyleyip ol serv kıtur seyr
Güyā ki çemen geştin ider sūsen āzād
- 5 La'li meyi şevki bile mest olğalı anıñ
Kılmadı dağı bāde-i gül-güm köngül yād
- 6 Mey nüş idiben terk-i riyā eyledim ay şeyh
Budur mañga çün deyr-i fenā pıridin irşād
- 7 Katl olmadı elginde Cemilī anıñ ancağ
Katl eyledi her kimni körüp ol közi cellād

124

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Dirigā bolmadım bir lahza dil-şād
Özümnı körmedim bu ğamdın āzād
- 2 Firākıñgla ğarāb olğan köngülni
Vişālınğle n'ola ger kılsañğ ābād

40a

- 3 Seniñ şirin leb-i la'liñ gamında
Menem Ferhād işimdür āh u feryād
- 4 Perişān zülfünge āşifte köñglüm
Körüp divāne boldı ay peri-zād
- 5 Közümdin bardı köñglüm kanı her dem
Leb-i la'liñ meyin kim eyledim yād
- 6 N'ola ger şād idip āzād kılsañg
Bu gamlardın meni ay serv-āzād
- 7 Cemili kıldı cān terkin çü kördi
Bu kün yüzünge seniñ ay çeşm-i cellād

125

Ve lehu

- 1 Köñgülni algalı ol çeşmi cellād
Çeker kaşdımgā her dem tiğ-i bi-dād
- 2 Közümdin katre katre bardı kan yaş
Çü kıldım dem-be-dem anıñ lebin yād
- 3 Bu ra'nā kadler içre bolduñg ay serv
Niçük süsenler içre serv-āzād
- 4 Yüzünge körüp ni tañg ger nāle kılsam
Kılur gülşen körüp bülbül çü feryād
- 5 İtegiñ bilge sançıp tiğ sür kim
Anğa kan degmesün ay çeşmi cellād
- 6 Ne sūd imdi ham itmek tā'ate kad
Kadiñ kıldı bükülmek çünki bünyād
- 40b 7 Cemili ni 'aceb divāne bolsa
Çü köñglin aldı anıñ bir peri-zād

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Eylegil gâmgînlerinîgni hüsn-i hulkunîg birle şād
Kıl yamanlîg terkini koygil cihānda yakşı ad
- 2 Nüş idende dem-be-dem gül-gün mey altun cāmdın
Kanlu yaşım birle itkil çehre-i zerdimni yād
- 3 Şafha-i hüsnünîgde hālînîgdür mü hat yazgan zamān
Hāme-i taqdîr ucındın yoḥsa kim düşdi midād
- 4 Gonca tek könglüm dutulmuşdı şeb-i hicrān ara
Şubḥ-ı vaşlînîgdın şabā yetdi anı kıldı küşād
- 5 Tā ki men divāne kördüm ol periveş yüzini
'Akl u şabr u cān u dil kıldı benimlen hayr-bād
- 6 Bolmasun 'ālem ara 'uşşāk içinde bir daḡı
Bu felek bî-dādıdın yā Rab ki men tek nā-murād
- 7 Ger vefā 'ahdin kılur dünyā 'arūsı ay refik
Bî-vefādur 'ahdine zînhār kılma i'timād
- 8 Devr idip hiç 'aşıkînîg rāyınça kāmın birmedinîg
İşlerinîg bî-dād irür ay çarḡ elinîgdin dād dād
- 9 Çün Hakkînîg lutfını eفزündür bilirsin kahrıdın
Ay Cemilî nüş kılgil bāde herçe bād bād

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Yetkeç ol kâtil kılıcındın tapar könglüm keşād
Eyle kim gâmgîn kişi bolur revān su körse şād
- 2 Sākiyā devr-i kadehni tiz kıl kim yok durur
Bir daḡı devrān bize yetkünçe 'ömre i'timād
- 3 Şafha-i hüsnünîgde hat saḡınma efsündür ki bar
Kātib-i şun' anı könglüm almaḡa kıldı sevād
- 41a 4 Hatḡ [u] hālînîg şerhini yazganda kıldım ay perî
Kîrpük ile köz karasıdın kalem birle midād
- 5 Sāde-rûlardın murādım nā-murād olmaḡ durur

Ni 'aceb 'uŝŝāk ara bolsam eger pāk i 'tikād

- 6 Āhım otı dūdı zāhir boldı ol ay hecride
Çarḥ ara şeb-gün bulut sanmaḅ ki peydā kıldı bād
- 7 Ay Cemilī közlerimdin katre katre kan damar
Eylerem çün dem-be-dem ol lebleri mey-gūmı yād

128

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Barça il derdinçe kim cem' eyleyip derdmende derd
Ni 'aceb gerd eylese cismimni çarḥ-ı tüz-gerd
- 2 Derd ü 'ışkım gālib olğan dem ki didim her gazel
Ni 'aceb her kim oĝuĝaç anı bolsa ehl-i derd
- 3 Derd kācı kim kögertdi rüy-ı zerdim gūyiyā
Bir varakdur naĝŝı boldı altun ile lāciverd
- 4 Barsa her yan seyl-i eşkim hem-nazar peyki barur
Gerçi hergiz bolmadı su üzre peyk-i reh-neverd
- 5 Dil-berim durunça kim hüsn ehli içre münferid
Men daĝı 'ışk ehli içre bolmışam ol nev' ferd
- 6 Bāde-i gül-gün kim içdiḅ güller açdı 'arızınĝ
Ni 'acebdür eyle su gülşende açsa beyle verd
- 7 Ğayr ile gül-gün mey içdiḅ sen kim altun cāmdın
Reşk ile boldı Cemilī eşki al u rüyı zerd

129

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Mihr fāŝ olĝanda kök tākı yüzini kıldı zerd
Eyle kim tāk üzre hoşdur altun ile lāciverd
- 2 Ni 'aceb yir birle yeksān bolsam ol ay hecride
Başıma yağdurdı āfet daşı çarḥ-ı tüz-gerd
- 41b 3 Sākıyā devr-i kadeḥ kıl kim içey bezmiḅ ara
Cismimiz olmazdın evvel çarḥ gerdānında gerd
- 4 Tāze kanlıĝ daĝlar köḅglüm kim açmış her taraf
Kaysı baĝnıḅ gülŝeninde açılır ol nev' verd
- 5 'ıŝkım otıdın ḥarāret dūŝmıŝ idi 'āleme
Dey yili tek yetnese köḅglümdin anĝa āh-ı serd

- 6 'Älem-i tevhid-i kaşd itsenġ saġga hāşıl düġül
Kılmadın ehl-i cihāndın zāhidā özünġi ferd
- 7 Ay Cemilī derd ü hālinġ ni bilür her bi-haber
Ol kişi derdinġ bilür kim bolġay ol hem ehl-i derd

130

**Zel harfinde zikri ahsen zātı eşref zü'l-cemāl şūhlar
şānındadır bu ġazeller**

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 Leblerinġ zikri kim oldı Āb-ı hayvāndın leziz
Ni hayāt ābı kim oldı belki ol cāndın leziz
- 2 Yok kelāminġ ġayrıdın aġzımda şirin eyle kim
Yok durur hıfz ehlininġ aġzında Qur'an'dın leziz
- 3 Ni 'aceb hālet durur yā Rab ki ġaflet ehline
Ma'rifet kütünü körmez cānıġa nāndın leziz
- 4 Didiler 'ālemde şirin cāndın özge nesne yok
Körmezem yüz cānım olsa vaşl-ı cānāndın leziz
- 5 Ay Cemilī körmedim bi'llāh fenā deyri ara
Ehl-i vaġdet meclisinde cām-ı 'irfāndın leziz

131

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 La'l-i cān-baġşınġ dimen bolmuş hemin cāndın leziz
Her ne kim bolsa leziz olmuşdur ol andın leziz
- 2 Ney okunġdın kim tapıpdur ġasta cānım lezzeti
Bitmedi bir ney-şeker eyle neyistāndın leziz
- 42a 3 Sākiyā her niçe zehr izsenġ eger cāmım ara
Bolur ol bi'llāh maġa bu zehr-i hicrāndın leziz
- 4 Niçe kim şirin-kelām olsa şeker lebler ara
Bolmamışdur ol kelām-ı şekker-efşāndın leziz
- 5 Cān-fezā nazmı Cemilī'ninġ lebinġ şevkinde bar
Şire-i cāndın elezz hem Āb-ı hayvāndın leziz

Ve lehu

. . . . . / . . . . . / . . . . .

- 1 Qazānıñ emridür cānımğa nāfiz
Lebiñg hūkmı kimi qanımğa nāfiz
- 2 Alur kāfir közüñg dīnimni çün bar
Anıñg hūkmı hem imānımğa nāfiz
- 3 Seniñ tiğ-i gāmıñgdur çāk iderde
Menim bu cism-i 'uryānımğa nāfiz
- 4 Ölüg tirgüzse tañg yok çünki bardur
Bu hūkm ol Āb-i hayvānımğa nāfiz
- 5 Cemīli közüñg öldürdi ay şūh
Çü emri bar idi cānımğa nāfiz

Rı harfinde ra'nā-kāmetlū rūşen-rāy rāh-zen şūhlar şānındadır bu gazeller

133

--- / --- / --- / ---

- 1 Oķ tikilsün közlerimğa dehr bāğı içre ger
Kāmetiñgin özge serve eylesem doğru nazar
- 2 Boldı ruhsārıñ vüçüdünda 'adem ağızıñ seniñ
Eyle kim hürşid içinde zerredin yokdur eşer
- 3 'Anberin zülfünğ müdür düşdi yüzünge piç olup
Genc-i hüsnünğ hıfz idip yā ej[de]hādur devr ider
- 4 Cismime yağdurdı daş ol şūh 'ışkımnı bilip
Tıfl daş atğan kimi körüp ağaç üzre şemer
- 42b 5 Hāle bolmışdur müdevver közğü yüzine anıñ
Yüzi 'aksi bolmış ol közğü içinde çün kamer
- 6 Bī-ħod itdi cānımı hicrānı anıñ kāşki
Eyle bī-ħod bolsa cān bolmasa hicrāndın ħaber
- 7 Bī-ħaber devrāndın u devrān elidin eyle hem
Devr ayağın sākıyā dutsañg mañga devrānda ger
- 8 Bes ki bülbül nāle kıldı gülşen içre her tiken
Neşter olup cānı kaşdın eylemiş anıñ meger
- 9 Ol periniñ la'l ü ruhsārı ħayālī güyiyā
Ay Cemilī ikki otdur cān u köñglünğga düşer

134

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Lebleriñ şevkinde hecriñ tiği kim bağrım keser
Közlerimniñ yollarıdın durmadın kanlar akar
- 2 Kadd ü la'liñ hecri oķı cismime sançılğalı
İl körüp anı sanur bitmiş tenimde ney-şeker
- 3 Eşki-i çeşmim eyle deryādur ki gird-ābı ara
Ay felek yüz miñg seniñ tek günbed-i gerdün iter

- 4 Niçe cüst olsam hālās imkānı yok 'ışk otudın
Kim yanar pervāne çālāk olsa şem'e ser-be-ser
- 5 Hecr otına düşkeli mendin eşer yok zerreçe
Eyle kim dūd içre uçup boldı nā-peydā şerer
- 6 Eyle hakk itkil vücūdum hattın ay tūg-i fenā
Kim cihānıñ şafhasında kalmasun andın eşer
- 7 Ay refik ölsem tenim yār itleriğe taşlagil
Lik olmasun 'adūlarğa bu ma'nidin haber
- 8 Cennet içre hūr u kevşerdin mü kām aldı köngül
Yoşsa küyinde anıñ yüz ü lebindin tapdı ber
- 9 Ay Cemīli sa'y kılğil mihr tohmın ekmege
Çün yakındür kim kişi 'ālemde ekdügin biçer

135

43a

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Bulmadım veh zulmet-i hicrānda cānāndın haber
Kiçe hiç kim tapmadı çün mihr-i rahşāndın haber
- 2 Zāhidā dūzah otıyla korku birmezdiñg mañga
Bilmiş olsaydıñg eger sen-dagi hicrāndın haber
- 3 Köz ü könglüm gevher ü la'li fedādur veh anğa
Bilmez ol pākize dūr bu bahr ile kāndın haber
- 4 Ol periveş ança mey nūş eylemiş kim yok anğa
Yā özidin yā benim tek zār u hayrāndın haber
- 5 Ay Mesihim çarğ cāmın dut şafak-gün mey tola
Kim içip bulmay anı tā haşr-ı devrāndın haber
- 6 Niçe kim keldi vü kitdi dehr ara ehl-i hıred
Bilmedi hergiz biri bu çarğ-ı gerdāndın haber
- 7 Ay Cemīli cānıñğı şükrāna minnetdār olup
Ol kişiğe bir ki birür könglünğ algāndın haber

136

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Kāmı bir yārı ki bilgey derd ü hālimdın haber
Kāmı bir gam-hvār kim şorğay melālimdın haber

- 2 H̄am bolup addim ki ekdim dem-be-dem āh ay abā
Ki gehi birgil maᅇga neᅇ-res nihālimdin h̄aber
- 3 N'ola bu Mecnūn kōᅇgölge her dem ay āhū-yı Çin
Raᅇm idip yetkürsenᅇ ol müᅇᅇin ᅇazālımdın h̄aber
- 4 Ay felek ger türe kōᅇglüm rüᅇen itmek istesenᅇ
Bir maᅇga ol aᅇter-i ferᅇunde-fālimdin h̄aber
- 5 Çün elif tek kāmētidin ayrumen ol serv-i nāz
Veh ne bilsün zülfi tek bu add-i dālımdın h̄aber
- 6 Tā periᅇān zülfiniᅇ ᅇevdāsıdın dīᅇāne men
Ol periveᅇ bilmedin āᅇüfte-hālimdin h̄aber
- 43b 7 Ay Cemīli cān fidā bir kimse iün eyle kim
ılmaᅇa atlıᅇ birür ol ᅇüh-ı zālımdın h̄aber

137

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Veh ki hecr āzārı kıldı nā-tüᅇān cānımnı zār
Boldı 'ömrüm āᅇir ü bolmaz müyesser vaᅇl-ı yār
- 2 İl yüzün körse anıᅇ ᅇeh veh nie reᅇk itmeyem
Kim köz ire körse merdüm anı közüᅇᅇ reᅇki bar
- 3 an ile dāᅇı bozuᅇ kōᅇglümniᅇ ᅇolmuşdur 'ıyān
Lālezār olᅇan kimi vīrāne eyyām-ı bahār
- 4 Körsenᅇ aᅇyārıᅇ bile yārıᅇᅇı ay cān bülᅇüli
Bolma āzürde bolur ᅇülᅇende ün ᅇül birle h̄ār
- 5 Cism ü cān u kōᅇglümi kim eyledim ᅇuda saᅇga
'Al u ᅇabr u hūᅇımı hem yolunᅇa kıldım niᅇār
- 6 Tār u bī-pāyān ılıpdur ᅇām-ı hecrimni benim
'Anberin zülfünᅇ ki yeldā kiesi tek boldı tār
- 7 Nūᅇ 'ömrüyle Süleymān mülkini tapsaᅇᅇ ne sūd
Ay Cemīli ünküᅇ ölmekdür saᅇga encām-ı kār

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Heçr ara dāyim benim zār olmağum ister çü yār
Terk idip vaşlını kıldım men dağı heçr ihtiyār
- 2 Tāze kanlıg dağlar kim gamlu könglüm üzredür
Kaşısı dāğ üstinde bolmışdur anıng tek lālezār
- 3 Ārzü her kim kılsa ol hayāl eyler muhāl
Yā bilıng koçmağnı yā ağızıngnı öpmek ay nigār
- 4 Ka'be'dür güyā ki kaşrıng il seni kaşd eyleyip
Keldi secde kıldı her yandı anğa ay gül-'izār
- 5 Subha-i dür sanma köksüm üzre düşdi her taraf
Dür dışıng heçrinde düzdüm eşk-i dürrinde kaşar
- 44a 6 Kuvvet-i 'ışkıng bilendür çekdüğüm heçrin yükin
Dağ çekmeklikke mürunğ yoğsa kim ni haddi bar
- 7 Ay Cemilî çün köngüldin def' olur gam mey bile
Mest idip özüngni huşyār olma dağı zinhār

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Dūzah olmışdur mañga sensiz bahār ay gül-'izār
Her kızıl gül ot bolup köydürdi cismim kıldı zār
- 2 Közüme dūzah bolur cennet yüzünğni körmesem
Sensiz olmak ni 'aceb zindān mañga bāğ u bahār
- 3 'Arızıng gülzārı vü bāğ u bahārıdın cüdā
Körüp ahvālim kılar bülbüller efgān şad-hezār
- 4 Ay bahār-ı hüsn kilsenğ gülşen-i hüsnünğ körüp
Ebr-i nisān tek közüm yolunğga kılsa dür nişār
- 5 Eyle kim kıldı bahār efzün cünün dīvānega
Yüzünğni körüp füzün boldı cününüm ay nigār
- 6 Çün bahār eyyāmı ol gül-ruğnı körmem ni 'aceb

Heçr okı peykānı kılca gonca tek könglüm figār

- 7 Gonca tek könglünġ Cemilī ġamdın açılmaz saġca
Ansızın bāġ u bahār u ġülşeniġ ni sūdı bar

140

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 Süre-i Ve'ş-şems anıġ kün yüziniġ şāmindadır
Ma'nā-yı Ve'l-leyl zülf-i 'anber-efşāmindadır
- 2 Bulmadı ol Leyliveş vaşlın çü bu şeydā köngül
Dāyimā Mecnün kimi hicrān beyābāmindadır
- 3 Sanmaġız ġül-ġün bulut her yan felek tākı ara
Āhım otıdur ki çıkdı çarġ eyvāmindadır
- 4 'Anberin ġāli anıġ bir ġüy olupdur ġüiyā
Ĥüsni meydānı ara kim zülfi çevġāmindadır
- 44b 5 Meydin olmiş la'l-ġün yüzünġ hem ikki zülfünġ ol
La'linġ ikki lāmı tekdür kim iki yanındadır
- 6 Sākīyā mey bir vefā ehlin unutma devr ara
Kim vefā ehlin unutmak çarġ devrāmindadır
- 7 Kātıl idersin küyünġ itin çün Cemilī'ni daġı
Kātıl kıl ay kātılım ol hem itinġ sanındadır

141

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 Şüretiġ naķşı ki könglüm beytü'l-aġzāmindadır
Ol perī mānendidür kim kaşrıġ eyvāmindadır
- 2 Ĥübluġunġ devrinde ay meh kıl vefā 'uşşāka kim
Ĥübluġunġ tek bī-vefālıġ çarġ devrāmindadır
- 3 Zülmet içre Ĥızr nüş itken zülālinġ neş'esi
Ĥatt-ı sebziġ içre la'linġ Āb-ı ġayvāmindadır
- 4 Dir imişsin kanlu könglümdin okunġnı keçmemiş
Kıl nazar ay kaşı yā kim kanı peykāmindadır

- 5 Cāndın efzūn tuhfelerdür gūiyā cismim ara
Cevher-i peykānlarıñg kim köñglümünñg kāmındadır
- 6 Bolmışam āşüfte vü dīvāne tā kim il ara
Hasta köñglüm ol perī zülf-i perişānındadır
- 7 La'l-gūn bolsa Cemilī eşki her dem ni 'aceb
Kim leb-i la'linñg hayāli çeşm-i giryānındadır

142

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Nüş-ı vaşlınñ şevkidin kim hasta köñglüm zārdur
Niş-i hecrinñdin anğa yüz nev' ile āzārdur
- 2 Derd toprağı mu süsen bergin izhār eyledi
Yoħsa tūginñg ucı çıkkan bu ten-i efgārdur
- 3 İkki zülfünñg ikki yüzdin kaddinñg üzre düşdi mü
Yā iki sayeñgdür ikki şu'ledin izhārdur
- 45a 4 Ay mudur gerdūnda kevkebler bile yā Rab kim ol
Katre-terler birle yoħsa kün kimi ruhsārdur
- 5 Ğam sipāhidın niçe pinhān bolam çünkim 'ıyān
Kündüz āhım dūdı kiçe köñglüm otı bardur
- 6 Özge bī-dillerğa ger yārı kılur dil-dārliğ
Veh men-i bī-çāreni bī-dil kılan dil-dārdur
- 7 Zāhidā kılma meni mescidğa da'vet deyr ara
Mest olup koynumda büt bilimde çün zūnnārdur
- 8 Bes ki bar āşüb u āsibi cihānıñg lık bu
'Işk āyini kāmusındın beter düşvārdur
- 9 Her kiçe tā şubḥ it kimi ürünsenñg⁹⁴ ni 'aceb
Ay Cemilī çünki yārınñg şeb-rev ü 'ayyārdur

143

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Veh kim ansız cism ü cānım birbiridin zārdur
Bu dil-i zārım ikisindin dağı bizārdur

⁹⁴Kelime sözlüklerde bulunamadı. Beyitten anlaşıldığına göre 'köpeğin ürütmesi' anlamında olabilir.

- 2 Çeşmi tek bîmâr anıñg sanmañg ki men boldum hemîn
Men kimi yüz kirpüginîñg zañmıdın bîmârdur
- 3 Ol şanem zülfin körüp çün kâfir-i 'ışk olmışam
İsteğüm deyr-i fenâda büt bile zünnârdur
- 4 Hecr deşti kaṭ'ın idebilmesem 'ayb itmeñgiz
Kim tenim gam daşıdın başdın ayak efgârdur
- 5 Hânkâh-ı şeyḥ saru kitmezem çünkim benim
Meskenim deyr-i fenâda külbe-i ḥammârdur
- 6 Her niçe kim bolsa dūzaḥ ḥavfı maḥşer ehline
Mende hecrîñg otı ḥavfı veh yüz ol miqdârdur
- 7 Rûh-baḥş oldu leb-i la'linḡ meyi çün sâkiyâ
Kaṃı boynıḡa anıñg devrinde kim huşyârdur
- 8 Geşt-i gülşen kılğalı aḡzınḡla yüzünḡ yâd idip
Közüme peykân bolupdur gonca vü gül ḥârdur
- 45b 9 Ay Cemilî zulmet-i zülfin niçe şerḥ eyleyem
Kim anıñg her târı yüz yeldâ tününçe bardur

144

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Bes ki köñğüm içre bir gül ḥâr ḥârı bardur
Kaṭre kaṭre kaṃ közümdin dem-be-dem izhârdur
- 2 Yârın il mahrem kılıp aḡyârı maḥrûm eylese
Yârı maḥrûm olup anıñg mahremi aḡyârdur
- 3 Vaşlınıñg nüşıdın anıñg merhem ümmîdi ki bar
Hecri nişidin ni gam dil çâk u cân efgârdur
- 4 Sebz-gün ḥil'at keyip kim 'arızınḡ 'arz eylediñg
Serv üze gül bolmış ol yâ kün kimi ruḥsârdur
- 5 Yâ Rab ol köz devride zülfünḡ mü boldı piç piç
Yoḥsa kim kâfir yanında ḥam-be-ḥam zünnârdur
- 6 Çün elifsiz noktasız cân bolmadı cânım ara
Ni 'aceb ger kaḍdınḡ ü ḥâlinḡ ḥayâli bardur
- 7 Niçe kim çarḥ üzre encüm bolmış ay ebrû-kemân
Cismim üzre oklarıñg zañmı yüz ol miqdârdur

8 Dūd-ı āhım kanlu yaşım zülf ü yüzünġ hecride
Düşdi bāġ içre saġınma sünbül ü gülzârdur

9 Ay Cemilî mey içip kıl def'in anınġ hecr ara
Ĥasta könglün zâr olup cânınġda ger âzârdur

145

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

1 Kaşid idip cânımġa her dem közleriġ ĥün-riz olur
Kanlu yaşım lebleriġ tek la'l-i reng-âmiz olur

2 Katre katre kan dime her kirpüğüm üzre ki bar
Her lebiġġa dâne dâne la'l dest-âviz olur

3 Közleriġ cân kaşdın itse dem-be-dem kirpükleriġ
Şaf şaf olup her tarafdın ni belâ-engiz olur

46a 4 Tüşüşidin könglüme kim sançılur peykânlarıġ
Ol sular birle dem-â-dem 'ışkım otu tiz olur

5 Def'a def'a ni 'acebdür fitne düşse il ara
Kün-be-kün kim kaş çeker ol serv-i restâhiz olur

6 Neylerem gülşen temâşâsını yüzünġ yâd idip
Kim maġġa könglümniġ âhı otudın gül-riz olur

7 Her cefâ tigi ki Ferhâdınġ kılıpdur katlini
Ni 'aceb ol tig eger yüz kâtil-i Perviz olur

8 Bolmuşam mey-ĥânedede mey-ĥvâre vü rüsâ-yı ĥalk
Mescid içre zâhide ger bâdedin perhiz olur

9 Gül çağı gül-ruĥlar ile mey içip gül-riz idip
Şükri'lîlâh kim Cemilî menzili Tebriz olur

146

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

1 Her dem ol kâtil kim il içre belâ-engiz olur
Közleri cellâd olup tigi anınġ ĥün-riz olur

2 Kim körüpdür fitneli köz ile kim 'âlem ara
Bir kıya baksa eger yüz nev' restâhiz olur

- 3 Şu'le su birle eger teskîn tapar lîkin anıñg
Tıgıdın bu nâ-tüvân köñglümniñg otı tiz olur
- 4 Şubh-ı vaşlın ol kişi tapmış anıñg kim hecr ara
Şem'-i rüyın isteyip pervâne tek şeb-hız olur
- 5 Gerçi il köñglini mey şād eyledi lîkin benim
Zâr köñglüm içre ansız bâde gam-engiz olur
- 6 Geh geh il kanın töküp bolsa közüñg 'ayn-ı belâ
Dem-be-dem közüm anıñg reşkiyle hün-âmiz olur
- 7 'Işık ile mey içmek iş boldı bize ay zühd ili
Sizge 'âdet gerçi dâyim takvâ vü perhiz olur
- 8 İstesem küyüñg iti pâ-bûsın ay çeşmi gazâl
Anıñg için yüregim tek tu'me dest-âvîz olur
- 46b 9 Kılse cennet gülşeni kökdin yire gül-riz için
Ay Cemilî bil yakîn menzil anğa Tebriz olur

147

Ve lehu

... / ... / ... / ...

- 1 La'l-i nâbıñg şevkıdın ay meh közüm giryân bolur
Körse la'liniñni közüm köñglüm haseddin kan bolur
- 2 Zerreçe ağzıñg 'ıyân kılsa mañga râz ay küneş
Gam yime cismim de ol cânım kimi pinhân bolur
- 3 Köñglüm âhi birle közüm yaşıdın vehm eyle kim
Ay perî nâ-geh biri şarşar biri tûfân bolur
- 4 Düşme ay dil baır-ı 'ışka gevher-i vasl isteyip
Kim düşen bu hecr gird-âbına ser-gerdân bolur
- 5 Dem-be-dem köñglüm ivin kılsam 'imâret veh ne sūd
Kün-be-kün kim közlerim seyl-âbıdın vîrân bolur
- 6 Cismim üzre körse her yan 'ışkım otı şu'lesin
Pendini nâşih unutup hâlîme hayrân bolur
- 7 Körse damu ehli ger hâlimni hicrân otıda
Damu otı anlarıñg-çün ravza-i rıdvân bolur
- 8 Bardı çün şeydâ köñgül mendin sañga yüz döndürüp
Kıl anğa sen-dağı cevriñg ança kim imkân bolur

- 9 Ger ecel cāmin içip Cemşid kitdi sen bu dem
Ay Cemilî bâde iç sâki çün ol cānān bolur

148

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Bil ü ağzıñg hurde-bınler közidin pinhān bolur
Koçmak ü öpmek alarnı veh kaçan imkān bolur
- 2 İl közi körmek bil ü ağzıñgı bolmışdur muhāl
Yok temennālarını kim tapmak diler nā-dān bolur
- 3 Sebze-i hattıñg bile la'1-i lebiñg her kim körür
Anğa güyā Hızr birle Çeşme-i hayvān bolur
- 47a 4 Zülf ü ruhsārıñgdın ayru kiçe kundüz ay perī
İstegüm vaşlıñgdur ammā hāşılıım hicrān bolur
- 5 Köñglüme hecrıñgde cennet gülşeni düzah bolup
Közüme sensiz gülüstān bāğı hārıstān bolur
- 6 Vaşl nüşın buldı her kim kördi hicrān nişini
Gülşen içre gül tikensiz veh niçük ay cān bolur
- 7 Ay Cemilî kılma hüblar kadd ü müjgāmın hayāl
Kim biri oğ bolsa cānıñgga biri peykān bolur

149

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Bir perī körgeç men-i divāne tek kim zār olur
Cevr üze cevır anğa hem āzār üze āzār olur
- 2 Bolsa yāri her kimiñg Leyli vü Şirīn kimi ol
Ni 'aceb Mecnūn-şıfat Ferhādveş ger zār olur
- 3 Fāriğ olup devr cevridin içip mey dem-be-dem
Ay hoş ol rindī ki yiri külbe-i hāmmār olur
- 4 Şām-ı hicrān def' olur açsañg yüzünğ ol nev' kim
Subh vakti çıksa kün ilge 'ıyān envār olur
- 5 Yüzünği yüz künçe miqdār itse kim ki közige
Zerreniñg miñgdin birinçe özi bī-miqdār olur

- 6 Ehl-i 'işk ol nev' bizār oldı cāndın hecr ara
Niçe kim anğa ecel tüz yetse minnetdār olur
- 7 Ay Cemili salma kōz ol dil-rübāğa kim anğa
Salmak āsān bolsa kōz ūzmek kōngül dūřvār olur

150

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Zūlf ü yüzünğğa şabā āşüfte vü hayrān irür
Dün ü kün⁹⁵ küyünğde men tek zār u ser-gerdān irür
- 2 Sünbül-i müşgininği ay meh periřān kıl galı
Her kiçe küyünğ ara andın 'abir-efřān irür
- 47b 3 'Ārız u küyünğni mahzūn kōnglüm ister çün anğa
Birisi anıng bahāristān biri bustān⁹⁶ irür
- 4 Bolmadı hūr u perī birle melek envā'ıdın
Dil-rübālığ şivesinde eyle kim insān irür
- 5 Lāl idip 'Īsi'ni tār eyler küneşni ol perī
La'li güyā bolup anıng hüsni kim rařřān irür
- 6 Yār-ile ağıyārı kördüm veh ki reşkidin anıng
Vařlıdın yigrek mańğa bi'llāh yana hicrān irür
- 7 Şām-ı zūlfünğ şubh-ı yüzünğ kayd u mihrin körgeli
Zıkr ü fikrim süre-i Ve'l-leyl ve'r-Rahmān irür
- 8 Yüzünğ ü hattınğ miřāli kün bile tün bolgalı
Gülşen içre hem naziri gül bile reyhān irür
- 9 Yüz ü zūlfünğdin cüdā ay meh Cemili dūřkeli
Nūr u zulmet birle şubh u şām anğa yeksān irür

⁹⁵Metinde "düni vü kün" şeklinde.

⁹⁶Aynı zamanda Sadi'nin eserleri.

Ve lehu

— . — . / — . — . / — . — . / — . — .

- 1 Veh meni hayrān iden bir kāfir-i hod-rāy irür
Men kimi vālih anğa hürşid birle ay irür
- 2 Şem'-i meclis vālihi pervāne bolsa ni 'aceb
Ol anıñ-çün meş'al-i mihr-i cān-ārāy irür
- 3 Körgeçin yārıñg yüzün ilni közümge ılmazam
'Ālem ehlidin mañga ol demde ni pervāy irür
- 4 Yār eger ağıyār-ile kilse besī āzürdemen
Kilmese yārım mañga ağıyārdın miñg vāy irür
- 5 'Ārıziñg Çin naqşı zülfünğ müşg hāliñg güyiyā
Hind ilidür Çin' ga keldi müşg anğa sevdāy irür
- 6 Nükte zāhir kılsañg ölgen il tapar 'ömr-i ebed
Nuḫkı 'İsī' niñg kaçan bu nev' rüh-efzāy irür
- 7 Ay Cemilī Hızır suyn içmedin ni sūdı bar
Kim Sikender bahr u ber alıp cihān-peymāy irür

48a Ve lehu

— . — . / — . — . / — . — . / — . — .

- 1 Köz merdümi mü yüzünğ üze yoḥsa hāl irür
Kaşınğ mu kün cemāl üze yāḥūd hilāl irür
- 2 Dīvāne köñglüm ay perī zülfünğga düşkeli
Sevdāy bolup ol besī āşüfte-hāl irür
- 3 Sen körmegil melāleti bir zerre ay küneş
Derd ü gamınğla ger mañga yüz miñg melāl irür
- 4 Cism cāmıdın füzün ola deyr içre her gedā
Elginde mey bile eger eski sifāl irür
- 5 Cennetde eski tūbā sañga zāhidā kim ol
Bāğ içre cilve-ger mañga nev-res nihāl irür
- 6 Āşüfte-hāl olup yana pā-būsın eyledi
Anıñ köñgül çü zülfi kimi pāy-māl irür

- 7 Biliñg kočup ü ağızıñgı öpmek diler veli
Tapmaq anı Cemili hayāl-i muhāl irür

153

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 'Ārızıñg cennet müdür yā ravza-i rıdvān mudur
Āb-ı kevşerdür lebiñg yā Çeşme-i hayvān mudur
- 2 Bu ki tıre köñglümi rüşen kılıpdur 'ārızıñg
Mıhr-i enverdür mü ol yāhūd meh-i tābān mudur
- 3 Gämze-i hün-riz ile kâfir közüñg ay kâtilim
Āfet-i cāndur mu yā gâretger-i imān mudur
- 4 Kāmetiñg cilve kılıp ağızıñg tebessüm mü kıılır
Yā nihāl-i taze üzre gonca-i handān mudur
- 5 Kanlu yaşım bahrıdın gül-gün bulut çıkmış köke
Yā lebiñg şevkinde gerdün içre her dem kan mudur
- 6 Köksüme urgaç okuñgı kan çıkıpdur yoħsa kim
Köñglüm otıdın kızıl su bolmuş ol peykān mudur
- 48b 7 Ay Cemili bilmedi esrār-ı 'ışkıñg her kişi
Her kime bu müşkili bildürmekiñg āsān mudur

154

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Cān kuşına dāneler yā hāl-i Hindūlar mudur
Dāneler üstinde dām ol yoħsa gisūlar mudur
- 2 Gülşen içre ikki şeh-mār oldılar mu yoħsa kim
Yüzüñg üzre her tarafdın 'anberin mūlar mudur
- 3 Közleriñg sayyād olup şayd itdi vaħşi köñglümi
Yā ki Mecnūn birle ülfet kılgan āhūlar mudur
- 4 'Işk ili cām-ı ezeldin mest olupdur yoħsa kim
Anları bi-hüş iden her dem perı-rūlar mudur
- 5 Köz salıp her yan musahħar eylediñg 'uşşākıñgı
'Ayn-ı mu'cizdür mü ol yā çeşm-i cāzūlar mudur

- 6 Cism üzre her taraf eski tügenler boldı mu
Yâ belâ meşşâtesi yüzine közgüler müdür
- 7 Nüh Tüfânı mudur bilmen ki kopdı 'äleme
Ay Cemilî yâ seniñ köztüñg töken sular mudur

155

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Serv üze güldür mü yâ kad üzre ruhsârıñg mudur
İlge şirin cân mu yâ la'l-i şeker-bârıñg mudur
- 2 İkki esrükdür mü bir mihrâb içinde ay perî
Yâ kaşıñg altında ikki çeşm-i bîmârıñg mudur
- 3 Serv-i ra'nâdur mu cilve eyler ol gülşen ara
Yohsa ay gül-ruḡ seniñ bu kadd-i reftârıñg mudur
- 4 Gülşen içre tütüdür mü ay periveş yâ seniñ
Gül yüzüñg üstine çıkkân hatt-ı zengârıñg mudur
- 5 Kün yüzün şeb-gün bulut dutmuş mu ay meh yohsa kim
'Ârızıñg üstine düşken sünbül-i târıñg mudur
- 49a 6 Gülşen-i bâğ itdi mü âşüfte köñglüm bülbülin
Yâ anı şeydâ kılan gülzâr-ı ruhsârıñg mudur
- 7 Çarḡ üze kevkeb mü yâ gam şâmı bir ay hecride
Ay Cemilî gam oḡı tışken ten-i zârıñg mudur

156

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Ol perî kim 'âlem-i hüsn içre istignâsı bar
Ni 'aceb her küşede yüz men kimi şeydâsı bar
- 2 La'l-i cân-baḡsıyla ger cân birdi ilge ol Mesîḡ
Lîk kâtil köz bile il cânıḡa yaḡması bar
- 3 Mest olup mey-hânedin çıkdı meger ol kâtilim
Kâtil-i 'uşşâk eyledi kim il ara gavḡası bar
- 4 Kaddi tûbâ bolmuş anıñg hem yüzi cennet güli
Kaysı bustân serv gül birle anıñg hem-tâsı bar
- 5 Zîkr ü tesbîḡ istemenḡ 'ışk ehlidin ay zühd ili

- Tünler ol ay hecride çün âh u vâveylâsı bar
- 6 Her gedâ niçük saçınğ müşgi harîdârı bolur
Çünkü şehler başınınğ üzre anınğ sevdâsı bar
- 7 'İşk deryâsında kim buldum anınğ tek gevheri
Kaysı deryânınğ bir anınğ tek dür-i yektâsı bar
- 8 Men kimi dîvâne bolsa ni 'acebdür il ara
Kim ki sen tek bir perî-peyker melek-sîmâsı bar
- 9 Çeşmi öldürse Cemilî'ni ni gam çünkim anınğ
Boldı ger kâtil közi hem la'l-i rûh-efzâsı bar

157

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Bir perî kim yüz men-i dîvâne tek şeydâsı bar
Ni 'aceb 'uşşâkığa ger nâz u istignâsı bar
- 2 Geh ölügmen geh tirigmen ol perininğ kaçdıma
Çeşm-i kâttâli bile çün la'l-i rûh-efzâsı bar
- 49b 3 Hecr derdine devâ bî-hodlîğ olmış devr ara
Ay hoş ol kim ki elinde sâgar u şahbâsı bar
- 4 Veh ni mümkün vaşlıda dirlik manğa ol kâtilinğ
Kâtil-i 'uşşâk idip ol kim il bile gavgâsı bar
- 5 Kadd ü yüzünğ tek melâhat birle ay cân gülşeni
Kaysı bâğınğ serv yâhûd bir gül-i ra'nâsı bar
- 6 Gevher-i la'linğ gamıyla dür dışınğ hicrânında
Kör ki könglümniñ közüm tek ni 'aceb deryâsı bar
- 7 Düşkeli müşgîn saçınğ sevdâsına şeydâ köngül
Ol sevâd içre anınğ sermâye-i sevdâsı bar
- 8 Ol perininğ 'ışkı birle men kimi her kûşede
Yüz melâmetlîğ bile dîvâne vü rûsvâsı bar
- 9 Veh ni kâfirdür kim ol köz kirpügininğ haylıdın
Ay Cemilî hasta könglünğ mülkine yağması bar

158

Ve lehu

.. _ _ _ / _ . _ _ _ / _ . _ _ _ / _ . _ _

- 1 Kaysı yâkût ol leb-i la'li dür-efşânınçça bar
Kaysı nâfe müşgi ol zülf-i perişânınçça bar
- 2 Kaysı gülşende yüzünğ tek bir gül-i zibâ biter
Kaysı bāğınğ ner gisi ol çeşm-i fettânınçça bar
- 3 Kaysı şimşād u şanavber cilvesi bustân ara
Ay perî nâz ile ol serv-i hürâmânınçça bar
- 4 Kaysı dāğınğ lâlesidür ay köngül kim reng ile
La'li şevkinde anınğ közdin ağan kanınçça bar
- 5 Kaysı damu otıdur kim ay perî-peyker meni
Dem-be-dem köydürmek ile süz-i hicrânınçça bar
- 6 Kaysı şubh-ı şādık ay nâ-mihr-bân gerdün ara
Matla-ı hürşid ile çāk-i giri bânınçça bar
- 7 Dir imişsin gamze okı yara eyler mü köngül
Kaysı tiginğ zahmıdur kim tür-i müjgânınçça bar
- 50a 8 Kaysı bülbül nâle vü feryādıdur kim ay köngül
Bir gül-i handân gamında āh u efgânınçça bar
- 9 Ay Cemilî kaysı berķ u ebr ü bārāndur seninğ
Anınğ otı dūdı birle çeşm-i giryânınçça bar

159

Ve lehu

.. _ _ _ / _ . _ _ _ / _ . _ _ _ / _ . _ _

- 1 Dise il hüsn ile kimdür Yūsuf-ı Ken'ānçça bar
Bu benim hür u perî-zādım direm yüz ança bar
- 2 Gerçi hūblar fitne birle çok durur devrān ara
Kaysıdur minğdin bir ol ser-fitne-i devrānçça bar
- 3 Körgeli anınğ yüzün cennetni kılman ārzū
Çün marğa anınğ yüzü yüz ravza-i rıdvānçça bar
- 4 Didiler hür u perî vaşfın çok işitdim veli
Ādemilīğ tavırıda anlar kaçan insānçça bar
- 5 Gülşen ü sebzenğni çok 'arz itme kim ay bāğbān
Yüzü birle haṭṭı anınğ yüz gül ü reyḥānçça bar

6 Ger ebed 'ömrin bağışlar dimiş il āb-ı hayāt
Ol Mesihim la'li yüz miñg Çeşme-i hayvānça bar

7 Bolmadı 'ışk-ile rüsvā men kimi hiç kim anıñg
Ay Cemilī 'ışkıda kimdür ki men hayrānça bar

160

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1 Sāki-i gül-çehre kim elginde gül-gün cāmı bar
Ay hoş ol kim ki anıñg devrinde andın kāmı bar

2 Bāde-i gül-gün içip ahab ile veh ol habīb
Dimedi bir men kimi hecr ile hūn-āşāmı bar

3 Bolsa yüz cānım fidā kılsam anğa kemdür henüz
La'lidin bir buse kim anıñg mañga in'āmı bar

4 Ay hoş ol kim bir gül-endām elgi birle dem-be-dem
Leb-be-leb nüş itmek için bāde-i gülfāmı bar

50b 5 Körgüzüp ol hāl ü zülfin köñglüme kaşd itdi çün
Beyle kuş dutmağa eyle dāne birle dāmı bar

6 Ni 'aceb āşüfte köñglüm kalsa ger zulmet ara
'Anberin zülfünğ tek anıñg kim qaranku şāmı bar

7 Ay Cemilī sim-berlerdin vefā kılma tama'
Kim ki anlardın vefā ister hayāl-i hāmı bar

161

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1 Bāğ ara her servniñg kim nāzdın āgāzı bar
Her dem anıñg sarı köñglüm kuşınıñg pervāzı bar

2 İşidip hāmūş u maḥzūn boldı gülşen bülbüli
Kör ki bu köñglüm kuşınıñg ni ḥazīn āvāzı bar

3 Reşk otı köydürse cismim ni 'aceb kim ay perī
Sırr-ı 'ışkıñğa köñgülniñg cān kimi hem-rāzı bar

4 Ger dem-i 'İsī'din il cān tapsa rūḥ-efzā lebiñg
Yüz Mesih'e cān birür kör kim niçük i'cāzı bar

- 5 Nāz ile her serviñg āgāzı ki bar ay serv-i nāz
Anı ƣaddiñg yanıda körsem ki niçe nāzı bar
- 6 ‘İzzet ü cāhıñgga mağrūr olma ay şeh ‘ākıbet
Yetkürür zillet sañga ƣarĥ imdi ger i ‘zāzı bar
- 7 Ay Cemili şād u gamgın bolma kim eflākniñg
Mihr irür encāmı sañga ger sitem āgāzı bar

162

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Hısta köñglümniñg kim anıñg hecride bed-ĥāli bar
Tende hem cānımniñg anƣa yüz ĥarāb ahvāli bar
- 2 Devr ara devrān gamıdın fāriğ olup dem-be-dem
Ay hoş ol kim ki elinde cām-ı māl-ā-māli bar
- 3 Bülbül-i şūrıde köz tikmiş mü gül ruhsārıga
Yohsa ol gül-ĉehreniñg yüzinde müşgın ĥāli bar
- 51a 4 Her zamān köñglüm ƣuşı küyüñg sarı eyler hevā
Oĥlarıñgdın ƣünkü her yanıda perr ü bāli bar
- 5 Keygeli gül-gün tonuñg her yan tenimdür la‘l-gün
Çün anıñg reşkiyle her ƣeşmimniñg eşk-i alı bar
- 6 Hısta köñglüm kim düşüpdür ikki zülfüñg içre ol
Derd olupdur güyiyā ikki yanıda dālı bar
- 7 İlni ol kätıl ki katıl eyler muĥābasız nidin
Yetkeçin yā Rab Cemili katlıne ihmāli bar

--- / - - - / - - - / - - -

- 1 Hūni közüñg ki hañçeri üstide alı bar
Her gamzeside sihr ile yüz mekr ü ālı bar
- 2 Ağzıñg gamı vücūdumı kıldı 'adem anı
Tapmaq diler köñgöl veli fikr-i muhāli bar
- 3 Müşgīn saçınğ kemendine divāne köñglümü
Bend eylegil kim ay peri āşüfte-hāli bar
- 4 Yüz vech ile yetişmeye qaşınğ hilālīne
Doğkuz kökünğ herāyine ger minğ hilālī bar
- 5 Qanlı yaşım deñgiz kimi her su revān olur
Tā közlerimde gevher-i la'linğ hayālī bar
- 6 Közümde nokta şu'le kıtur eyle kim anıñg
Hüsniğa zīnet itmege yüzinde hāli bar
- 7 Mağrūr olup cemālīñge közdin Cemilī'ni
Salma kemāl-i hūbluğunğ āhur zevālī bar

--- / - - - / - - - / - - -

- 1 Rüşen olğan bādedin gül-gün yüzünğniñ bağıdur
Leb müdür üstinde anıñg yoħsa gül yafradıdur
- 2 Akıdıp eşkimni köydüm bezminğ içre şem' tek
Cismim olup rişte güyā eşkim anıñg bağıdur
- 51b 3 Şu'le-i āhım bile cismimni her kim körse dir
Güiyā ol bir belā berki bu miñnet dağıdur
- 4 Lālezār olmuş fenā deştin sağınmanğ kim benim
Anda otlu köñglümünğ kan birle tāze dāğıdur
- 5 Āteşin la'linğ şehidin kim kılıpdur tu'me zāğ
La'l-gün andın anıñg minğār ile turnağıdur

- 6 Sanmañgız gül-gün bulut olmışdur andın kan yağar
Ol şehid-i 'ışkıñıñ berbād olan toprağıdur
- 7 Ğaflet ü 'ısyān bile 'ömrünğı āhır eylediñg
Ay Cemilī kıl inābet imdi tevbe çağıdur

165

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Şevk otıda kıl meşellik zār cismim tābıdur
Eyle kim gül yüzünğ üzre sünbülünğ kullābıdur
- 2 Çün lebiñg cāmıyla mest oldı köñgöl közünğ kimi
Meskeni hem dāyim anıñğ kaşlarıñg mihrābıdur
- 3 Müşkili āsāndur ol yüz muşhafı tefsiriniñg
Üstide çün hāl ü hattıñg nokta vü i 'rābıdur
- 4 Āh otıyla kanlu yaşım zāhir itdim tā anıñg
Cāmıma ot salğan āteşnāk la'l-i tābıdur
- 5 'Işk otıda hasta cānım teşneliggi def'ığa
Ol periveşniñg iki la'l-i leb-i sir-ābıdur
- 6 Zevrağ-ı cismim halāş olmağ ne imkān çün anıñg
Devrine yiddi felekniñg bahırınıñg gird-ābıdur
- 7 Kiçe kevkeler müdür çarğ üzre bir ay hecridin
Yā Cemilī'niñg bu ikki dide-i bi-h'vābıdur

166

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Mañga tā kim ol ay 'ışkıda hecriniñg 'azābıdur
Anıñg vaşlına yetmege bu köñglüm iztirābıdur
- 52a 2 Firākım şāmı çarğ üzre şererlerdür dimenğ encüm
Felek sarı ki her şeb āhım otınıñg şitābıdur
- 3 Saçıldı müşg 'ālemğa gamım şāmı sevādınça
Açılğan yıl bile tā kim anıñg zülfi tınābıdur
- 4 Meni korkutma ay vā'iz tamuğ otı 'azābıyla
Ki bir demde mañga yüz ança hecr otı 'azābıdur

- 5 'Aceb mü küyüñg iti ağzıdın ot saçmaq ay çäbük
Anıñg kim tu'mesi bu otlu bağırmıñg kebäbidur
- 6 Dişinğ hecride jäle dür bolup yağsa ni tañg ay meh
Felekde ebr-i nisāni tek ki āhımınñg sehäbidur
- 7 Ğumār-ı hecr ile ğasta Cemilī bolmış ay säki
Vişālinğde anğa dermān leb-i la'linğ şarābidur

167

Ve lehu

· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _

- 1 Firākınğ içre ger köñglümde ot közüm ara sudur
Vişālinğ bulsam āhır şād olup andın ni kayğudur
- 2 Açıp şem'-i cemālinğ her tarafdın cilve kılğanda
Ayağınğ altına säyenğ mü düşken yoğsa gisüdur
- 3 Körüp ğürşidi Hindü ger sücüd eyler veli ay meh
Yüzünğ körüp sücüd eyler küneş güyā ki Hindü'dur
- 4 Yüzünğ bağında ğālinğ her taraf çeşminğ bile güyā
Ğoten mülkinde gülşen üzre müşgin saçğan āhüdur
- 5 Men-i āşüfte ğālin şorsa ol ay ay şabā di kim
Kara saçınğ firākında anğa 'ālem karangudur
- 6 Çıkıp ger ğānkahdın kirmişem mey-ğāneye ay şeyğ
Mañga 'ayb itme kim ğam ğaylıdın dārü'l-emān budur
- 7 Köñgül közgüsini pāk eyle kör anda yüzün yārınğ
Sağınma ay Cemilī yārınğı kim sendin ayrudur

168

Ve lehu

· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _

- 52b 1 Yüz ü ğatınğ ğayāli kim bozug köñglümde miğmāndur
Anıñg tekdür ki läle birle sebze yiri vīrāndur
- 2 Dişinğ hecrindedür yüzümde közdin katre katre yaş
Niçük yüzünğde ğoydın dāne dāne dürri-ğaltāndur
- 3 Kiçe ay keğkeşāndın säyir olğan kimidür güyā

Bu kün kim geŝtgāhıñg ay küneş-simā hıyābāndur

- 4 Lebiñg şevkinde ay meh ilge 'ışkım fāŝ iden her dem
Könğöldin otlu āh ile közümdin yaş-ile andur
- 5 Peri-rūlarını sevmekdin meni men' eylemiŝ nāŝıh
Men-i dīvāneye bu işni terk itmek ne imkāndur
- 6 Bağır birle yürekni itleriñge tu'meler kıldım
Kelip külbem ara anlar mañga her dem çü mihmāndur
- 7 Bolup berbād kök yiryüzi bolsa ni 'aceb vırān
Cemili āh u eŝkiñgdin ki ŝarŝar birle tūfāndur

169

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Yana dın kaşdın idipdür közüñg yā Rab ni kāfirdür
Ki her bir gamzesi il cāniğa yüz nev' hañçerdür
- 2 Küneş peydā bolan yirde bolur zerre 'ıyān likin
Seniñ yüzüñg 'ıyān bolgaç nihān hūrŝid-i hāverdür
- 3 Hayāt ābı vü ŝāfi mey tökülmiŝ bir yire güyā
Ol ikki su bilen ikki leb-i la'liñg muhammedür
- 4 Niçük kim ay kün arŝusına yetkeç münir olmiş
Küneş yüzüñg bile hem rü-be-rü bolgaç münevverdür
- 5 Firākıñg kiçesi sağınmagil eflāk u encümni
Ki ıkmiŝ āhım otıdın tütün birle şererlerdür
- 6 Ne sūdı bardur ay zāhid sañga bu zühd ü tavānıñg
Ki köñglüñg közgüsi 'ucb u riyā birle mükedderdür
- 7 Cemili köñgliniñg uŝı düşüpdür dām-ı zülfünğga
Anıñg her halkası güyā ki her yanında çenberdür

170

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Könğül ārāmı dil-berler ara kim bir dil-ārādur
Yüzi hūrŝid olup anıñg lebi güyā Mesihā'dur

53a

- 2 Şeb-i hicrān ara mahzūn bolup dutman niçük mātēm
Kara bolmaqqa bahtım bā'ış ol zūlf-i semen-sādūr
- 3 'Aceb mü kılsa 'aql ehlini āhım dūdı sevdāyi
Ki başımda anıñ her zūlfidin yüz nev' sevdādūr
- 4 Könğöldin ni 'aceb 'aql istemek men'-i cünün idip
Fenā deştide kim ay nāşih ol Mecnūn u şeydādūr
- 5 Köz ü gamzenğ dil ü cāmımnı aldı çün közüm ay meh
Yüzünğni kördi ol vech ile ten mülkine yağmadūr
- 6 Firākıñda vişāliñ-çün sipāh-ı gam bile cengim
Çü boldı nāvek-i āhımğa ham kaddim kimi yādūr
- 7 Ne gevherdür lebiñg yā Rab ki şevkinde anıñ ay cān
Cemili közleriniñ kanlı yaşı birle deryādūr

171

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Niçe kim pākize gevher ma'deni 'ummāndadūr
Cevher-i la'liñg hayāli dīde-i giryāndadūr
- 2 Közlerim yaşı füzūn bolsa ni tañg yüzünğ körüp
Çeşmeler suyu bahār eyyāmı kim tuğyāndadūr
- 3 Sākiyā devr-i kadehni koyma eldin sen dağı
Cismimiz hāk itmege çünkim felek devrāndadūr
- 4 Yetmedi divāne könğlüm ol perī vaşlına çün
Mihnet ü hurkat bile hasret çekip hicrāndadūr
- 5 Cānga şirin ney-şekerdin oqınıñ peykānidūr
Çeşme-i hayvān suyu güyā kim ol peykāndadūr
- 6 Kim ki nüş itdi fenāliğ cāmı bu devrān ara
'İşret-i bākī anıñ-çün ravza-i rıdvāndadūr
- 53b 7 Ni 'aceb bolsa Cemili nazmı rengin ü revān
Közi yaşı birle könğli kanı çünkim andadūr

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Lebleriñgdin ay perî her nükte kim peydâ bolur
Cism ara cânım kimi cânım anğa me'vâ bolur
- 2 Perdedin sen kim çıkarsañg yüz küneş aşarından
Zerreçe kalmaz cihânda eyle nâ-peydâ bolur
- 3 Ni 'acebdür men kimi dîvâne bolsa ay perî
Her kimiñg yârı ki sen tek bir melek-simâ bolur
- 4 Köz ü köñglüm niçe 'ışkıñgdın kesem ki yüzünñi
Köz körüp kündin küne köñglüm beter şeydâ bolur
- 5 Tapmadı her kim ki andın vâye men tek her kiçe
Subh olunça işi anıñg âh u vâveylâ bolur
- 6 Tapmaz ol aynı çü ser-gerdân köñgül munça ne sūd
İstep anı çarh-ı sâyir tek cihân-peymâ bolur
- 7 Kūh-ı gam boldı Cemilî cismi anda çeşmeler
Közleridür kim akip her yan suyu deryâ bolur

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Kūn-be-kūn kim ol perîveş hūsn ile zibâ bolur
Dem-be-dem şeydâ köñgül rüsvâlîğı peydâ bolur
- 2 Bolsa zūhd ehli makâmı cennet [ü] firdevs eger
Şükri'îllâh kim bize muğ külbesi me'vâ bolur
- 3 Günbed ü eyvâmdur deyrinğ bülend ol nev' kim
Nîl-gūn tākı bile bu günbed-i minâ bolur
- 4 Bolsa yârı her kimiñg sen tek perîveş nî 'aceb
Ol dağı ger men kimi dîvâne vü şeydâ bolur
- 5 Eylese yüz pend nâşih anğa pervâ eylemez
Her kimiñg yârı ki sen tek şūh u bî-pervâ bolur
- 54a 6 Ni 'acebdür 'ışk deryâsı ara ferd olmağum
Anda peydâ çün mañga sen tek dūr-i yektâ bolur

- 7 Mey içip deyr içre kılsam bütğa secde ni 'aceb
Ay Cemilî çünki yārım ol kadeh-peymā bolur

174

Ve lehu

.. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

- 1 Dem-be-dem közdin nihān kim ol köz-ile kaş olur
Közde peydā leb-be-leb kan birle her dem yaş olur
- 2 Eşk ü āhımğa meger taklîd iderler küyide
Kim bulut saqqā bolup bād-ı şabā ferrāş olur
- 3 Deyr ara ol büt yüzini körse her kim men kimi
Din ü dilni hānmānı⁹⁷ terk idip qallaş olur
- 4 'Işk dāğ u deştide Ferhād ile Mecnūn eger
Yetseler imdi maŋga anlar 'aceb yoldaş olur
- 5 Sırr-ı 'ışkım ilge ifşā bolsa her dem ni 'aceb
Kim lebiŋ şevkinde könglüm kanı közdin fāş olur
- 6 Ança āfet daşı yağdı başıma 'ışk içre kim
Köksine her 'aşıkıŋ urmakka yüz miŋ daş olur
- 7 Ay Cemilî bil 'ibādet yakşı şüret körmegi
Çünkim anıŋ naqşıdın zāhir saŋga naqqāş olur

175

Ve lehu

.. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

- 1 Ol küneş yüzini körmekke niçe fırsat bolur
Zerreçe derk itmen anı çün maŋga hayret bolur
- 2 Yüzde hattıŋ körgüzüp 'uşşakıŋı kıldıŋ helāk
Kün dutulsa eyle kim 'ālem ara āfet bolur
- 3 Lahza lahza gam okı yetse ni gam ay dil saŋga
Halka halka çün zırh zülfi anıŋ kisvet bolur
- 4 Ol büt-i kāfir ki tiğın çekdi kanlar tökmege
Ger şehid itmek dilerse bizni hem minnet bolur
- 54b 5 Bolsa her 'aşık başıda 'ışk otınıŋ şu'lesi
Şāh-ı zerrin tācı dağı aŋga ni hācet bolur

⁹⁷Metinde bu kelime sürekli olarak "hān u mān" şeklinde yazılmıştır.

- 6 Bolmaz ol nev'-ile tiz ay dil sańga damu otı
Beyle şiddet birle kim bu şu'le-i fūrkat bolur
- 7 Hānkahdın çıkkalı ay şeyh kirdim deyr ara
Çünkim anda cāmım içre bāde-i vahdet bolur
- 8 Mihr-i rüyunġla sen il közin ki rüşen eyledińġ
Ni 'aceb ölmek mańġa yüz nev' çün ġayret bolur
- 9 Cān birip ister Cemili leblerińġdin kām-ı dil
Naqd-i cān la'lin katında gerçi bī-kıymet bolur

176

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Makāmım tā kim ol genc-i fenādur
Firāşım anda eski būriyādur
- 2 Sebīl itdim yolunġa kanlu yaşıım
Leb-i la'linġġa hem cānım fidādur
- 3 Bıçak birle kılıç ol zaħmı kılmaı
Ki ġamzenġ tıġı köksümni yaradur
- 4 Tamuġ birlen ki cennet vaşfı dirler
Firākınġla vişālinġdin edādur
- 5 Mey-i şāfi koyanda kim şadāsı
Kelür içgil dīp Hākdın nidādur
- 6 Anıńġ 'ışkıında rüsvālıġnı zāhid
Mańġa ta'n itme taqđır-i Hūdā'dur
- 7 Bize cevr ü cefālar hoşdur andın
Eger ilge tama' mihr ü vefādur
- 8 Mańġa ol serv ser-keşlik kim eyler
Dimenġ bālā anı belki belādur
- 9 Cemili dime yok derdim devāsı
Devāsızlık sańġa yaqşı devādur

· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _

- 1 Menim köñglüm alan bir dil-rübādūr
Közi hün-riz ü la'li cān-fezādūr
- 2 Mey-i 'işretni il içsün ki kısmet
Bize hün-ābe-i renc ü 'anādūr
- 3 İçip bir muğ-beçe 'ışkına bāde
Maḳāmım dāyimā deyr-i fenādūr
- 4 Mañga bigānedür il ay peri tā
Sañga dīvāne köñglüm āšnādūr
- 5 Firākıñg zehridin boldum çü bimār
Vişāliñg şerbetin bir kim devādūr
- 6 İtiñg sığın sıfālin kıymet itdim
Çü yüz miñg cām-ı Cemşid'e bahādūr
- 7 Cemili'ni visāliñgdin nevāya
Yetür kim hecriñg ile bi-nevādūr

_ _ _ / · _ _ _ / · _ _

- 1 Köñglüm sañga tā ki mübtelādūr
Bir demde başımğa miñg belādūr
- 2 Bir lahzada yüz tümen gam oқи
Cānım ara veh ki sañçılādūr
- 3 Nāşih mañga 'āşık olmağumrı
Ta'n itme ki kısmet-i Hudādūr
- 4 Zāhid ki çeker zebān-ı tigin
Kaşdımgā yana bu ni revādūr
- 5 Kördi çü közüm yüzünğni cānā
Cān u dil ü ten sañga fidādūr
- 6 Men hastaya şerbet-i lebiñgni

Sordum çü tabîbe dir devâdur

- 55b 7 Vaşlınğda murâda yetmedi tâ
Hecrinğde Cemîli bi-nevâdur

179

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Hem-demim gül vaḳtı ol sâḳî-i gül-endâmdur
İçmegüm anıñgla her dem bâde-i gülfâmdur
- 2 Sâḳî-i gül-ruḥ ki gül-gün bâde birdi nuḳl anıñg
Bizge la'li birle közi şekker ü bādâmdur
- 3 Gül çağı gülşende gül-ruḥlar bile bu devr ara
Ay hoş ol kim ki elinde bâde birle câmdur
- 4 Mey birip dînim ki aldı deyr ara bir muğ mañga
Zühd ü taḳvâ cânibin dutmak ḥayâl-i ḥâmdur
- 5 'Ucb u kibridin ḥalâş olmadı ehl-i ḥânkâh
Ay hoş ol kim deyr içinde rind ü dürd-âşâmdur
- 6 Çün benimlen dutmadı ârâm bir dem ol perî
Zülfi tek divâne köñglüm dağı bi-ârâmdur
- 7 Zâhidâ sen yakşı ad-ile pesend ol il ara
Kim Cemîli bâde nüş itmek bile bed-nâmdur

180

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 'Arızınğ hürşidi ḥüsn evcide ferruḥ-fâldur
Anda ḥâlinğ hind-i muḳbil-kevkeb-i iḳbâldur
- 2 Vaşf-ı ḥüsnünğ birle 'ışkım şerḥin itmek istedim
Bilmedim veh kim bu ma'nîdin tilimni lâldur
- 3 Gerçi kılmazsın vefâ 'ahdınğga lîkin hecr ara
Va'de-i vaşlınğ bile gamlu köñgül hoş-ḥâldur
- 4 İkki 'âlemdin keçip bir muğ-beçe 'ışkı bile
Ay hoş ol rindî ki bu deyr içre fâriğ-bâldur
- 5 Zâr cismim vaşlıdın kim düşdi hecrine anıñg

Bir zamānda miñg belā haylına veh pā-māldur

- 56a 6 Düşmegüm Mecnūn u Ferhād'ıñg ayagına ni tañg
Bir zamān nūn olsa qađdim bir zamān çün dāldur
- 7 Her dem altun cām ile gül-gūn mey içkil hecr ara
Ay Cemilī 'ārızıñg çün zerd ü eşkiñg āldur

181

Ve lehu

— . — . — . / — . — . — . / — . — . — . / — . — .

- 1 Tā ki gamgīn köñglüm ol ay hecride nā-şāddur
Ger felekdin saltanat yetse mañga bī-dāddur
- 2 Yetmedi köñglümge ol zālīm eli zūlmi eger
Veh men-i mazlūma her dem bes bu ni feryāddur
- 3 Her taraf kim közleriñg gamzenñg kılıcın tiz ider
Veh bu bir cān qaşdın itken ol iki cellāddur
- 4 Ança peykān sançılıpdur kim tenimğa her taraf
Kim meni körse aydur başdın ayak pūlāddur
- 5 Niçe kim cem' eylesem şabr u hūred evrākımı
Şarşar-ı āhım yetişkeç veh yana berbāddur
- 6 Bīm-i hecriyle anıñg köñglüm besī gamnāk idi
Şükri'li'llāh imdi vaşlı müjdesidin şāddur
- 7 Eyleyip terk-i riyā ay şeyh mey nūş eyledim
Çün mañga deyr-i fenā pīridin ol irşāddur
- 8 Ni 'acebdür yılge birse haşmetin Perviz'niñg
Cān-ı Şirīn'din keçip kim āh iden Ferhād'dur
- 9 Her gāzel kim ay Cemilī 'ışk ara 'arz eylediñg
Her birisi ehl-i 'ışka 'arz-ı isti'dāddur

182

Ve lehu

— . — . — . / — . — . — . / — . — . — . / — . — .

- 1 Qatlgāh-ı gamda cellād-ı belā qaşımdadur
Her tarafdın miñg siyāset tūgi hem başımdadur
- 2 Bağrımiñg dāğıyla kanıdın başımda bar nişān
Lāle tek boldı 'ıyān her ne iç ü daşımdadur

- 56b 3 Tāze kanlıĝ dāĝlar kör gen ölüĝ cismim üze
Saĝınur kim tu'me için zāĝlar lāšemdedür
- 4 Ay yüzünĝde katre terler fitnesidin ölgeli
Ĥayl-ı encüm şekli kabrimde uşak daşımdadur
- 5 Kıldı bir gül-ruĝ gamında sırr-ı 'ışkım ilge fāş
Her habāb u mevc kim gülfamlıĝ yaşımdadur
- 6 'Ālem āşübın disem başınĝda bar ol şüh-ı deyr
Ança yüz miñg dürlü fitne köz-ile kaşımdadur
- 7 Dimezem sāhir özüm güyā kelimu'llāh men
Munça mu'ciz kim Cemilī nazm-ı dür-pāşımdadur

183

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Zāhiren her gam okı kim cism-i bimarımdadur
Ança yüz miñg nāvek-i pinhān dil-i zārımdadur
- 2 İstesenĝ gamzenĝ okı peykānını ay kaşı yā
Bu ten-i zārımı yar ol cism-i efgārımdadur
- 3 Gonca tek kan birle köñglüm dolsa ay gül ni 'aceb
Kim leb-i la'linĝ hayāli çeşm-i hün-bārımdadur
- 4 Ay büt-i kāfir körüp zülfünĝni dīn ehli bile
'Ukdeler bolmuş girihlerdin ki zünnārımdadur
- 5 İl bile āĝāz kılsa 'arbede 'ayb itmenĝiz
Kim içip mey neş'esi ol çeşm-i hammārımdadur
- 6 Ĥasta köñglümniñ 'ilācın isteme sen ay tabīb
Çünkim anıñg derdiniñg dermānı dil-dārımdadur
- 7 Yār alıp nazmım kulāĝa kör güztür yüz iltifāt
Ay Cemilī dürr-i ma'nā tā ki güftārımdadur

184

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 La'l-gün ĥil'at kim ol gül-ber g-i ĥandānımdadur
Ol bir otdur kim benim bu nā-tüvān cānımdadur
- 57a 2 Boldı güyā lebleriñĝniñg şevkıde bir dāne la'l

Her bağır pergendi kim közdin akan kanımdadır

- 3 Derd ü miñnet daşları kim yağdı mañzûn köñlüme
Her ne andın boldı efzûn cism-i virânımdadır
- 4 Ni 'aceb bir demde çeksem miñg belâ men nâ-tüvân
Munça dürlü fitne kim ol çeşm-i fettânımdadır
- 5 Nâşihâ pendiñg bile ni nev' terk-i 'ışk itey
Kim besî hüsn ü melâhat köñlüm alğanımdadır
- 6 Yaşl şâmı köyse yüz pervâne men tek ni 'aceb
Bu melâhat kim uşol şem'-i şebistânımdadır
- 7 Ay Cemîli ni namâz olğay sañga cem' olmadın
Kim besî âşüftelik tab'-ı perişânımdadır

185

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Āteş-i 'ışkı anıñg kim hânmanım köydürür
Veh ni hânman hemîn cân u cihânım köydürür
- 2 Cân u köñlümni alıp bu nâ-tüvân cismim bile
Şevk otına salıp ol nâ-mihr-bânım köydürür
- 3 Bî-dil ü bî-çâre bolsam 'ayb kılmanğ kim benim
Nâ-tüvân köñlümni alıp dil-sitânım köydürür
- 4 İkki 'âlemdin füzündür bi'llâh ay sâkî mañga
Bir kadeh mey kim otı rûh-ı revânım⁹⁸ köydürür
- 5 Āteş-i 'ışkıñg ki saldı berķ-ı âfet cânıma
Yoķ u barım her ne bar yaķşı yamanım köydürür
- 6 Bil ü ağzınıñg hayâlidin anıñg şevkim otı
Bu ten-i zârımda peydâ vü nihânım köydürür
- 7 Tâ kim ol yüz şevki otı düşdi bu cismim ara
Ay Cemîli her neye kim bar gümânım köydürür

⁹⁸"rûh u revânım" şeklinde yazılmıştır.

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 57b 1 Şem-i rüyın kim açıp ol hânmanım köydürür
Âteşin la'î-i lebidin cism ü cânım köydürür
- 2 Köksüm ü könglüm ara köydürse dâğ ol lâle-ruh
'İşk otıyla ya'ni peydâ vü nihânım köydürür
- 3 Bil ü ağzı fûrkatinde bar u yokumdın benim
Şevk otıyla her neye kim bar gümânım köydürür
- 4 'Akl u şabr u cism ü cânımnı salıp şevk otıga
Ol melek-simâ perî yakşı yamanım köydürür
- 5 Sâkiyâ cân u cihândındur füzün bir cür'a mey
Şu'lesiylen kim benim cân u cihânım köydürür
- 6 Zahm iter könglümni hecring tûgi hem şevkin otı
Kanıma akdukça bu cism-i nâ-tüvânım köydürür
- 7 Ay Cemîli sanma çarh üzre şafak her şâm-ı gam
Kim anı bu âteşin âh u fiğânım köydürür

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 'İşkinîng otı ni 'aceb ger cism ü cânı köydürür
Bir şerâr-ilen kim ol yüz hânmanı köydürür
- 2 Sanma gül yafrağları gülşende her yandın şerâr
Âhım otıdın çıkıp ol bustânı köydürür
- 3 'İşk otıdın veh ni imkândur halâş olmak mañga
Ol ki her dem men kimi yüz nâ-tüvânı köydürür
- 4 Cân kuşın şayd eyledi ten köydürüp hiç kimseni
Körmedük kim kuş dutup ol âşiyânı köydürür
- 5 Yiddi deryâdın füzündür gerçi bu közüm yaşı
Könglüm otı lîkin ol heft âsmânı köydürür
- 6 Şevk otıdın cân u dil köydi tenimde eyle kim
Tüşse bir kişverge ot yakşı yamanı köydürür
- 7 Ol kim otluğ çehre birle boldı 'âlem âfeti
Ay Cemîli 'işkim otı bu cihânı köydürür

__ . / . __ . / . __ . / . __

- 1 Bolmaz dil-i divāneye hiç nev'-ile tedbir
Bolmasa anğa ay peri zülfünğ bile zencir
- 2 Divāneliğ itdi çü kazā köñglüme kısmet
Her niçe kim bend itdim anğa kılmadı te'sir
- 3 Tedbir ile def' itmege 'ışkımnı ni mümkün
Kılmış mañga kısmet kim anı kâtib-i takdir
- 4 Rahm itdügünğ efğānıma bar eyle kim ay yār
Divāne füsün birle peri eyledi teshir
- 5 Hattünğ bile zülfünğ mü yüzünğ üzredür ay meh
Zengār ile müşğ oldı mu yā gül üze tahrir
- 6 Kün şafhasına perr-i melekden kalem olmuş
Nakkāş-ı ezel şüretinği kıldı çü taşvir
- 7 Tedbir ile 'ışk ehline çok kılma naşihat
Takdir ider ay nāşih anı çün yana tağyir
- 8 Gerçi men anğa mihr ü vefā eylemedim kim
Veh kim mañga ol cevri ü cefā kılmadı takşir
- 9 Ol nev'-ile mest itdi Cemili'ni mey-i 'ışk
Bolmaz haberi muhtesib itse anı ta'zir

__ . / . __ . / . __ . / . __

- 1 Çün zülf ü ruhuñğ hecri bile ay yüzi gülzār
Oldı dün ü kün ister anı sünbül ü gülzār
- 2 Cān-bağş lebiñğ şerbetidin eyle devāsın
Kātil közüñgi körgeli cān boldı çü bimar
- 3 Zülfünğ hamı piç olsa yüzünğde 'aceb olmaz
Genc üzre bolur halka urup eyle çü şeh-mār
- 4 Vaşlınğ tileyip hecrinğ ile men kimi mahzün
Bar mu dağı 'ālem ara ay şüh-ı sitemkār⁹⁹

⁹⁹ "şüh u sitemkār" yazılmıştır.

- 58b 5 Hecriñg gamıda āhım otı vehmidin ay meh
Kök cevşen ara boldı nihān günbed-i devvār
- 6 Bir büt gamıdın kāfir-i 'ışk oldı çü her kim
Deyr içre kirip men kimi ol bağladı zünnār
- 7 Hām boldı yeñgi ay kimi inceldi Cemilī
Bu tāk-ı kühen içre kaçınıñ meylidin ay yār

190

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Niş-i hicrān bile ger eyledi cismimni figār
Nüş-ı vaşlıyla yana kıldı 'ilācımni nigār
- 2 Hāsta köñglüm kim anıñ gül yüzidin boldı cüdā
Ni 'aceb eylese bülbül kimi ger nāle vü zār
- 3 Veh kim āsān körtünür vaşlı ümidiyle mañga
Gerçi yüz nev'-ile hecrinde anıñ müşkili bar
- 4 Eylesün bāde bile köñglini şād ol kişi kim
Men kimi devr elidin hātırına yetdi gubār
- 5 Bāğ ara gonca kimidür kim açıldı su bile
Cism ara tiğiniñ ile hāsta köñgül boldı figār
- 6 Hāyl-ı gam eylese kaçdım ni gamım bar ki mañga
Bolmuş ol muğ-beçe vü bāde bile deyr-i hişār
- 7 Ay Cemilī dileme kaçr-ı behiştı çü sañga
Ol küneş küyi ara sāyesini saldı dīvār

191

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Bāğ ara kim dil-berim bir serv-i gül-ruhsārdur
Ansızın serv [ü] güle kılsam nazar yüz 'ārdur
- 2 Gül bile meyni nidirmen sākiyā çünkim mañga
Ol periniñ yüz ü la'l[i] mey bile gülzārdur
- 3 Bu cihān bāğında ol gül-çehre vaşlındın cüdā
Hār-ı hicrān birle cānım içre yüz āzārdur

- 59a 4 Okı peykām ki her yandın maŋga yetdi anıŋ
Bu tenim ol niş ile başdın ayak efgārdur
- 5 Zāhidā mey-ḥāneye kirsem maŋga ‘ayb itmegil
Kim ḥarābatığa mesken külbe-i ḥammārdur
- 6 Bizge ğam çarḥ içre qaldı şādılığ çün daşkarı
Bes qazā naqqāşdın munça bu ni pergārdur
- 7 Ay Cemilī közleri tek ḥasta bolduŋ çün anıŋ
Zār iden köŋlüŋni her dem ol iki bīmārdur

192

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Cān ara bir lāle-ruḥnıŋ şevkıdin yüz dāğdur
Ansızın gerçi şabā tek cilve-ğāhım bāğdur
- 2 Otğa teskinlik su birse veh kim anıŋ hecride
Köŋlümünğ otğa közüm yaşı birle yağdur
- 3 Ni ‘aceb ger tütüyādın eylesem qaṭ’-ı nazar
Kim közümge sürme anıŋ küyidin toprağdur
- 4 Köz ü la‘liniŋ ḥayālīde anıŋ şeydā köŋgül
Bir zamān bīmār olupdur bir zamān ger sağdur
- 5 Kökyüzini dutdı mu gül-gün bulut ay meh-liqā
Yoḥsa māvi terlikiŋ üzre kıızıl girdāğdur
- 6 Dem-be-dem gül gül yüzünğ meydin bolupdur eyle kim
Suga bir bir āteşin güldin düşen yafrağdur
- 7 ‘Işq ara Mecnūn ile Ferhād olupsın kim meger
Ay Cemilī menziliŋ geh deşt ü gāhī dağdur

193

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Sanmaŋız gül-gün libāsım iden eşkim qanıdur
Veh kim ol cismimde köŋlüm āteş-i sūzānidur
- 2 Evc-i gerdünğa ‘aceb yoq yetsem eşkim üzre mevc
Kim ol ay hecride eşkim hecriniŋ tuğyānidur

- 59b 3 Serv-ḳaddiṅdin cüdā ay ḳaşı yā cismim ara
Her ser-i mü sançılı hecristiñ okı peykāmdur
- 4 Yok durur dirlik maṅga sendin cüdā hiç kimseniñ
Dirliḡi mümkin düḡül çün tendin ayru cāmıdur
- 5 Düşdi köñglüm ḳuşı zülfüñḡ dāmına ay dil-rübā
Tikmegil anıñ közin kim yüzüñḡñ¹⁰⁰ ḡayrāmdur
- 6 Çün fenā deyrinde bāḳi kimse ḳalmaz ḡüsn ile
Raḡm ḳıl 'ıḡḳ ehline kim ḡübluḡuñḡ devrāmdur
- 7 Yār-ı bāḳidür murādım bu fenā deyri ara
Çünki bildim yār bāḳi ḡayrı cümle fānidür
- 8 İlni bīdār iden ol ay hecriste ḡālīm körüp
Her ḳiçe it nālesi her şubḡ ḳuş eḡḡāmdur
- 9 Ḳorḡudur ilni tamuḡ bimi Cemīli'niñ veli
Ḳorḡu salḡan köñḡline dāyım anıñ hicrāmdur

194

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Gerçi il ay ḳātilim ḡasta közüñḡ bīmāridur
La'l-i cān-baḡşıñḡ veli her derdiniñ ṫmārıdur
- 2 Neylerem devrān meyi birle ḡülin çün köñḡlümünḡ
La'l-i nābıñḡ 'ārızınḡla mey bile ḡülzārıdur
- 3 Zülfünḡi yüzdin kötürgeç ḳiçe kündüz tek bolur
Sanmagil kim kün çıkar ay meh yüzünḡ envārıdur
- 4 Zār köñḡlümdür muḡanni ḡüyyā ḳānün anḡa
Sīnem olmiş üste anıñ her elif bir tārıdur
- 5 Ḳirpügüm sanmañḡ közüm devrinde her yan sançılı
Ol periniñ atı na'lidin düşen mismārıdur
- 6 Zāhidā 'ayb itmegil 'āşıklıḡım izḡārını
Kim maṅga yaḡşı ḡüner 'āşıklıḡım izḡārıdur
- 7 Bu ḡamım Ye'cücına her yan Sikender seddi tek
Ay Cemīli ol periniñ ḳaşrınıñ divārıdur

¹⁰⁰Metinde " يوزنك " şeklinde.

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Hüsni içinde ol perî hür u melek mânendidür
İl ara sanmañg anı kim âdemî ferzendidür
- 2 Yüz ü la'li şevkıdin kim bolmuşam bîmâr anıñg
Hem yana bu derdime dermân anıñg gül şandıdur
- 3 Yığladan acıg acıg veh kim men-i divâneni
Ol perîveşniñg dem-â-dem la'li şekker-şandıdur
- 4 Köñglümi yüz pâre tîg-i zulm ilen kim eyledi
İmdi anıñg her iti ağızında bir pergendidür
- 5 Nâşihâ pend itme çok men'-i cününüm eyleyip
Kim meni mecnûn iden her demde nâşih pendidür
- 6 Çäkler kim salmış idi köñglüme tîg-i gamıñg
Oklarınıñdın hem yana her çäkiniñg peyvendidür
- 7 Ay perî zâr u esiriniğdür Cemîli tâ anıñg
Boynıda her yan cünün zenciri zülfüñg bendidür

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Ol vefâsız dil-berim tâ özgeler hem-râhıdur
Yirde kökde köz ü köñglüm eşki birle âhıdur
- 2 Hecride vaşlın diler köñglüm velî mümkün düğül
Men gedâ yetmek anğa ol çünki 'âlem şâhıdur
- 3 Şîşe tek köñglüm şikestin kıldı daş tek köñgli çün
Ol perî dil-ğVâhı bu divâneniñg dil-ğVâhıdur
- 4 Câh u 'izzet istedi Yûsuf kimi her kim anıñg
Geh yiri zindân bolup gâhî mezellet çâhıdur
- 5 Kalb-sîm alur satıp Yûsuf'ını güyâ ol kişi
Kim koyup mañlûbını mañşûdı dünyâ câhıdur

- 6 Ni 'aceb encüm tek olsa hūblar¹⁰¹ anıñ yanında
Ol melāhat birle çünkim hüsn evci māhıdur
- 60b 7 Bu Cemilî'niñ vücūdı boldı ay gül-ruḡ 'adem
Gonca tek ağıñıñ ḡayālî anıñ hem-rāhıdur

197

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Zülf ü kaddıñ ger ber-ā-ber ay peri her rüz olur
Kiçe kündüz tek velikin yılda bir nevrüz olur
- 2 Vaşlıñga yetken kiçe rüşen közüm bolsa ni tañ
Kim mañga şem'-i vişālîñ māh-ı şeb-efrüz olur
- 3 Yenği öğrendi bu köñglüm bülbüli gül yüzünge
Sendin ayrılmaydur ol kuş tek ki nev-āmüz olur
- 4 Çāk idersin köñglümü tiginle her yan şükr kim
Ay kemān-ebürü yana hem nāvekiñ dil-düz olur
- 5 Cān u dildin kiçe 'āşık ni 'aceb kim dāyimā
İşi āh-ı cān-güdāz ü nāle-i dil-süz olur
- 6 Zāhidā gamdın ḡalāş olmak diler bolsañ müdām
Deyr ara kirgil kim anda mey neşāt-endüz olur
- 7 Şubḡ-ı vaşlıñga Cemilî yetdi ay meh ni 'aceb
Şām-ı hecri ger anıñ kündüz kimi firüz olur

198

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Ay peri zülfünge ara divāne köñglüm şād olur
Ger anıñ-çün anda yüz miñ derd ü gam bünyād olur
- 2 Çekse her yandın siyeh kirpükleriñ 'ışk ehliniñ
Tökmek için kanını ḡünî közünge cellād olur
- 3 Bir ḡulām-ı kemteriniñ bolsam ay sultān-ı hüsn
Ni 'aceb Şirîn lebiñga kim köñgül Ferhād olur

¹⁰¹Metinde "hūblar" kelimesinden sonra fazladan bir "ol" kelimesi var.

- 4 Dem-be-dem köñglümge yıgsam zühd ü tã'at hürmenin
Ser-be-ser âhım yilidin ol yana berbâd olur
- 5 'Âşıkıñg ma'sûkı ger bi-rahm bolsa cevridin
Közleri giryân u cismi zâr işi feryâd olur
- 61a 6 Zülm ü bi-dâdın ki cāmıñga kılur ol kâtilim
Kâtili ümmidiyle anıñg gamlu köñglüm şâd olur
- 7 Terk-i cãn kıldı Cemîli körgeç ay kâtil közüñg
Nişe kim cellâd elidin yüzde bir âzâd olur

199

Ve lehu

._._._/._._._/._._._/._._._

- 1 Gül yüzüñg hicrânıda âhımdın otlar kim çıkar
Kökde kevkeb sanmañgız çıkmış felek üzre şerâr
- 2 Dem-be-dem su boldı gam şâmı şafağ âhım bile
Yohsa kan yığlar mu ahvâlimğa gerdün zâr zâr
- 3 Terk idip cevr ü cefâ 'ışk ehline mihr ü vefâ
Kıl sañga biş kün ki bu mañbûblıg devrânı bar
- 4 Boldı ol yüz pertevi giryân közüñde muztarib
Düşse kün 'aksi niçük kim su ara dutmaz karar
- 5 Gerçi dağı tişe birle kazdı Ferhâd anı men
Kılmaşam tırnağ bile gam dağı kazıp şermsâr
- 6 Kanlu yaşımdın mu yâ Rab bir yüzidür la'l-gün
Yâ bahâr eyyâmıdur 'âlemni kıldı lâlezâr
- 7 Kıl Cemîli tek fidâ cānıñg anğa kim ay Hızır
Âb-ı hayvân içkeli zâyi' keçürdüñg rüzgâr

200

Ve lehu

._._._/._._._/._._._/._._._

- 1 Kün yüzüñgde dür kimi ter keşret ile gerçi bar
Yok durur mehtâb ile ekşer kevâkib âşkâr
- 2 Ay küneş bezm-i vişâlinğ hecride veh men kimi
Dimediñg bir zerre tek ser-geşte ser-gerdâni bar
- 3 Daşa sançılmaz niçe bolsa okuñg peykânı tiz

Ni 'aceb ger kılmasa āhım dağı könglünğga kār

- 4 Āteşin gül şevkidin bāğ içre bülbul başıga
Berķ-i āfetdür düşer sanmañg ki gül bergi yağar
- 61b 5 Boldı çün düşvār ölümdin hecri anıñg ay ecel
Almadıñg cānımmı kıldı hecr okı cismim figār
- 6 Vā'izā çok nāle kıлма kalbıñgi pāk eyleyip
Kılma könglünğ közgüsün āh-ı riyāyī birle tār
- 7 Ay Cemīli fānī ol devrān ara ger isteseñg
Sāķi-i bāķi elidin bāde içmek bi-ħumār

201

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 'Aceb mü gonca tek ķan bolsa könglüm sensizin ay yār
Lebiñg şevķi bile kıldıñg meni çeşmiñg kimi bīmār
- 2 Perin yolğan kebüter boldı könglüm kuşı gūyā kim
Tişükler kıldıñg etrāfıñg anıñg igneñg bile ay yār
- 3 Küneş birle münāsib sensin ay meh ħüb-rūlar da
Oyunga kim iki ikki adaşıp keldiler her bār
- 4 Ni sūdı bar nihān kılmak köngülde mihrin ol māhıñg
Bolur çün rüy-ı zerdim birle eşkim ķanıdın izhār
- 5 Mañga besdür cefā vü cevri yārıñg sen hem ay zāhid
Kılıp 'aşıklıgım men'in meni incitmegil zīnhār
- 6 İnanma zühdüme ay şeyħ kundüz ħāñķāh içre
Kiçe bolğaç ki bolmışdur maķāmım külbe-i ħammār
- 7 Cemīli'ni dilersin asmaķ anıñg boynıga zülfünğ
Kemendini salıp itkil işikiñg çār-çübün dār

202

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Köngülni közleriñg kim aldı ay yār
Barur sağ ol kelür her dem çü bīmār
- 2 Şikeste-dilleri ay dil-rübā çok

Kılıp āzurde bolmagil dil-āzār

- 3 Könğül āşufte bolmış anı tā kim
Perişān sünbülünğ kılmış giriftār
- 62a 4 Belā dağıyla ğam deştide her dem
Menem Ferhād u Mecnün' ga nümüdār
- 5 Ötürsem küyide yārınğ ni ğam kim
Budur ğam sürdi küyidin meni yār
- 6 Kiçe zülfiyle kündüz yüzi hecri
Meni her şām her şubh itdi bīdār
- 7 Dime zāhid maŋga mey-ĥānedin çık
Meni qoymaz çün ol sākī-i ĥammār
- 8 Maŋga ağır yük idi zühd yüz şükr
Köyüp 'ışk otına boldum sebük-bār
- 9 Cemīli cismi kül bolsa ni taŋ kim
Anı köydürdi ol ot kimi ruḥsār

203

Ve lehu

- 1 Dilā bar anda kim cānāneler bar
Maŋga hecrinğde di cāna neler bar
- 2 Firāqınğda seniğ yüz dürlü ay cān
Maŋga her küşede ğam-ĥāneler bar
- 3 Dişinğ yādı bile köz hecri içre
Yolunğga saçmağa dür-dāneler bar
- 4 Ĥam u piçinde her zencir-i zülfünğ
Niçe şeydā dil-i divāneler bar
- 5 Niçük mest olmasun dil leblerinğ tek
Aŋga kim dem-be-dem peymāneler bar
- 6 Niçe mey-ĥānede zülf ü közünğ tek
Perişān-ĥāl olup mestāneler bar
- 7 Cemīli tek hezārān ay dil-ārām
Cemālinğ şem'ine pervāneler bar

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 62b
- 1 Tā işikinġ pāk eyleyen bād-ı şabā ferrāşıdır
Sakķā kimi suyn saçıp közüm anıġ yoldaşdır
  - 2 Bāġ içre yā Rab serv üze peyvend-i gül olmış mudur
Bu serv boylu gül-ruġunġ yoġsa kim ol boydaşdır
  - 3 Bir güy-ı ser-geşte müdür ol çabükünġ meydānıda
Yā 'ışk-ı bātıl da'visin iden kişininġ başdır
  - 4 'ışk ehlin öldürmek bile üstād olupdur eyle kim
Ol nev' üstādınġ ecel güyā katında nāşidür
  - 5 Deşt-i fenāda lāleler bergi kimi cismim ara
Kānlar çıkarġan her taraf veh kim melāmet daşdır
  - 6 Yā Rab namāzımdın ni sūd olġay bu nev'-ilen ki men
Mihrāba secde eylerem köġlüm de anıġ kaşdır
  - 7 Hüsni zekātıyla diler maġzüz ide 'uşşākını
Veh kim Cemili kāmudın bed-ter anıġ kallaşdır

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Kayda ki katlim kıldılar cān āfeti kattāleler
Kānımla baġrım dāġıdın bitmişdür anda lāleler
- 2 Gül-gün mey içsenġ gayr-ile köġlüm haseddin kān bolur
Kānlu sirişkimle barıp baġrımdaki perġaleler
- 3 Hattınġ gamında katreler yaşdın ki bar kirpük üze
Bir sebzedür güyā anıġ düşmişdür üste jāleler
- 4 Ol ikki ġalinġ fikri bu ikki közümde eyledür
Her sū iki Hindū-beçe ikki denġizge dalalar
- 5 Zehr-āb-ile Hayvān suyu niçük ki bolsa eyledür
Şekker bile şirin lebinġ üstindeki teb-ġaleler
- 6 Gül-çehrelerdin ayruşın ay zār köġlüm düşkeli
Bülbüller eyler bāġ ara kāmı seniġ-çün nāleler

- 7 Gūyā köngül bir gūy irür meydān-ı 'ışk içre anı
Çevgān-ı zülfi birle her yandın ki hūblar çalalar
- 63a 8 Veh niçe vaşl ümmidile her yan bu mahzūn könglümi
Ol dil-rübālar 'ışk ara hicrān otına salalar
- 9 Şeydālīg-ile kılsalar baḥş ay Cemilī 'ışk ara
Ferhād u Mecnūn Vāmıķ ol baḥş içre sendin kalalar

206

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Tā közleriminġ yaşın ol serv-i revān eyler
Bu rāz-ı nihānımmı ḥalk içre 'iyān eyler
- 2 La'l-i lebininġ şevki tā düşdi közüm içre
Gül-gün kılıp eşkimni yüzümde revān eyler
- 3 Yüzünġde körüp zülfünġ dil murġı kılar nāle
Gülşende yılan körġen kuş çünki fiġān eyler
- 4 Ölgenleri tirgüzse cān-baḥş lebinġ ay cān
Bir gamze-i cellādınġ yüz nev'-ile kan eyler
- 5 Kaş yayını kim kurdı kirpükler okın atar
Bu cānı köngül anınġ okıġa nişān eyler
- 6 Bu 'ışk-ı melāmetlīg künide men-i bed-nām
Ta'n itme kim ay zāhid ol şūḥ-ı cihān eyler
- 7 Kan yaş akıdıp her dem ol lāle-ruḥunġ şevki
Baġrında Cemilī' ninġ dāġları beyān eyler

207

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Cān u dil resmi budur yüzünġni körtüp yanalar
Şem' otına eyle kim her dem yanar pervāneler
- 2 Ruḥlarınġlan leblerinġ kördi köngül şād oldu çün
Güller açılġanda hoşdur bāde vü peymāneler
- 3 Rūşen it ay meh bozuġ könglüm ivin ġam kiçesi
Eyle kim rūşen bolur ay nūrıdın virāneler

- 4 Ay yüzünġ şevkinde güyâ boldı dürr-i şeb-çerâġ
Közlerimdin kim düşer eşkim ara dür-dâneler
- 63b 5 Eyle Mecnûn bolmuşam ay Leylîveş körüp seni
Âşnâlar cümle bolmuşlar mañġa bîġâneler
- 6 'Anberin zülfünġ meger kayd-ı cünündür ay perî
Kim anıñ her târına bend oldı yüz divâneler
- 7 İstesünġ her yirde yârınġ hâzır olur çün sañġa
Ay Cemilî' ni tefâvüt Ka'be yâ büt-hâneler

208

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Ser-be-ser köydürse cismim âhım otı kâhlar
Dem-be-dem çeksem 'aceb yok hasret ile âhlar
- 2 Her gedâ kim keydi âhı şu'lesidin kisveti
Közine yok zerrece zer-beft keygen şâhlar
- 3 Kaşrına kim rüy-ı zerdin koydı 'uşşakı anıñġ
Güiyâ divâr üze peyvest olupdur kâhlar
- 4 Tiġ-i 'ışk ilen ki kıldım pâre pâre köñlümi
İtlerine birdiler bir bir anı dil-hVâhlar
- 5 Hâk ile yeksân olan 'uşşak hâlin ni bilür
Şâd-ı âli-câhlar yâhüd felek dergâhlar
- 6 Çün gedâlar fikri yok şehlerġa kıldım men daġı
Şükri'li'âlâh hûblar küyinde şey'un li'llâhlar
- 7 Ay Cemilî 'ışk daġ u deştîġa düşdüm mañġa
Ni 'aceb Ferhâd u Mecnûn bolsalar hem-râhlar

209

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Vaşlıdın anıñġ men-i bî-çâreni kim sürdiler
Heçr otıġa salıp âzürde tenim köydürdiler
- 2 Urgalı bî-dâd okın cânımġa ol ebrû-kemân
İl daġı seng-i melâmet başuma yağdurdılar
- 3 Kan töküp köz ġark-ı hûn boldı tenim ol şühlar

- Kim bu könglüm şîşesin başım bile sındurdılar
- 64a 4 Ni 'aceb könglüm kuşu uça k̄anat bolmış anğa
Okların kim kaşı yālar her tarafdın urdılar
- 5 'Işk āteşgāhı içre men ki köydüm dostlar
Düşmen olmuşlar meger kökke külüm savurdılar
- 6 Kılmadı 'ışk ehli hergiz terk-i yārın il ara
Anları zühd ehli gerçi ta'n ile öldürdiler
- 7 Bî-dil ü bî-çāre bolsa 'ışk ili ta'n itmenğiz
Kim körüp ol dil-rübānı dillerin aldurdılar
- 8 Her közümdür bir kadeh anlarını gūyā lebleriñg
Şevki gül-gün mey kimi kanlar bile doldurdılar
- 9 İşiğinğde it kimi baş koymağı terk itmedi
Āstānıñdın Cemilī'ni niçe kim sürdiler

210

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Gül yüzünğ Şirin lebiñg şevkinde dil feryād ider
Bāğ ara bülbül niçük kim dağ ara Ferhād ider
- 2 Özgeler kāmın birür 'adl idip ol sultān-ı hüsn
Zulm ü bî-dādını veh körgeç meni bünyād ider
- 3 Sanmañg ol ay başığa her yandın eflāk urulur
Kök varaklardur ki āhım her taraf berbād ider
- 4 Kāmetiniñg kulluğıda ol perī servi meger
Rāst körmışdür pend idip anı āzād ider
- 5 Sāmiri sihrinde üstād olsa her sāhir közüñg
Gamzesi şākirdin ol sehār içün üstād ider
- 6 Sındurur bir demde yüz nev' ol cefā daşı bile
Köñglini 'uşşāk eger şîşe eger pülād ider
- 7 'Işkına tā mübtelā boldum anıñg könglüm ivin
Kahr u luḡfı birle geh vīrān u geh ābād ider
- 8 Şād olur könglüm kuşu zülfine bend olgaç anıñg
Eyle kim etfāl kuş dutğanda köñglin şād ider
- 64b 9 Körüp ol Leyliveşniñg āhū közin Mecnūn bolup

Deşt ara düşdi Cemilî nâle vü feryâd ider

211

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Çün lebinġlen la'l hem-reng olmaġı izhâr ider
İl daġı boynundın asıp anı mücrimvâr ider
- 2 Tütü-güyâ kim hatıġ birle lebinġ vaşfın kıllur
Sebz-reng idip libâsın la'l-gün minķâr ider
- 3 Derd ü hâlim şormaġa kelseġ ayâ sultân-ı hüsn
Gevher-i eşkini közüm yolunġa işâr ider
- 4 Men niçe 'aşıklıġım inkâr idim ki cism ara
Her ser-i mü bir til olup 'ışkıma ikrâr ider
- 5 Tiġ daġı hayf anġa kim 'ışk da'visin kıllıp
Tiġ yetkeç başıġa ol da'viye inkâr ider
- 6 'İşk ara kıllma şikâyetlerni zinhâr ay köġgül
Niçe kim cevr ü cefâlarını saġna dil-dâr ider
- 7 Seyl-i eşkim aparur ten hâkini bünyâdıldın
'Akl mi'mârı ki şabrım ivine divâr ider
- 8 Cennet içre eski tûbâ vaşfın itme zâhidâ
Bâġ ara nev-res nihâlim körgen andın ar ider
- 9 Ni 'aceb şirin ü rengindür Cemilî nazmı kim
Okımaġa meylin anġa her şeker-güftâr ider

212

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Leblerinġşevķi dem-â-dem közlerim giryân ider
Gonce tek aġzınġ hayâli hasta köġglüm kan ider
- 2 Mâhveşler mahv olur körgeç yüzünġni ay peri
Eyle kim yulduzları kün çıkķaçın pinhân ider
- 3 Sâkiyâ dut bâdeni nüş idelin kim 'âkıbet
İçerüz câm-ı ecel bu cism ivin virân ider
- 65a 4 Genc-i Kârûn birle 'ömr-i Nuh tapsanġ yok beķâ
Kim seni âhır fenâ bu günbed-i gerdân ider

- 5 Hasta cānımğa 'ilācınğ kılma sen kim ay hekim
Hecr bīmārığa dermān vaşlıdın cānān ider
- 6 Neylerem 'İsī demin yāhūd Hızr suyunı kim
Nā-tüvān cānımğa dermān ol leb-i ḥandān ider
- 7 Ay Cemilī her kiçe ḥālınğni körüp şem' eger
Yıgılamaz niçün köyüp eşkin töküp efgān ider

213

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Bir perī 'ışkı ki men āşüfteni bed-ḥāl ider
Zülf ü yüzi hecri bahtım tār u eşkim al ider
- 2 Zülfi sevdāsında könglümni perişān-ḥāl idip
La'li hicrānında cānımni ḥarāb-ahvāl ider
- 3 Mende koymaz nutk bed-ḥāl idip ol gül fūrḳatı
Eyle kim faşl-ı ḥazān bülbül tilini lāl ider
- 4 Zülfi hecrinde ni taṅ piç olsa cismim mār tek
Men za'ifinğ kāmētini gam yüki çün dāl ider
- 5 Şeh-süvārım segridip meydān ara kim çıkdı mest
Güy tek ser-geşte başım güyiyā pā-māl ider
- 6 Niçük olman reşk ile ol kātıl ilni katıl idip
Yetkeçin nevbet maṅga kim katlime ihmāl ider
- 7 Ay Cemilī kir ḥarābāt içre kim 'ışk ehlininğ
Derd-i gün-ā-günü def'in cām-ı māl-ā-māl ider

214

Ve lehu

--- / --- / ---

- 1 Köngül şevkinğle kim büryān bolupdur
Ĝamınğdın dideler giryān bolupdur
- 2 Seninğ gülzār-ı ruḥsārınğ gamıdın
İşim bülbül kimi efgān bolupdur
- 65b 3 Ḥarāmī közlerinğ tiğiyle ay yār
Besī 'āşıklarınğ bī-cān bolupdur
- 4 Cününüm boldı peydā ay perī tā

Ki 'iřkıñg cān ara pinhān bolupdur

- 5 Kıyāmet vehmidür ilge mañga veh
Kıyāmetdin beter hicrān bolupdur
- 6 Tabībā şerbet-i la'liñg ki sordum
Bu ĥasta cānıma dermān bolupdur
- 7 Ĥayāli her kiçe zülfünge ĥāliñg
Cemilī köñgline mihmān bolupdur

215

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Dil şem'-i ruĥuñg nārına pervāne kelipdür
Cān 'iřkıñg otına ezeli yana kelipdür
- 2 Tā kördi seniñg zülf [ü] ruĥuñg bu dil-i řeydā
Andın bertü ol küfr ile imāna kelipdür
- 3 Mecnün boluban men teki yüz 'āřık-ı rüsvā
Ay Leyli-şıfat zülfünge divāne kelipdür
- 4 Devr-i ĥadeĥi nüş idekör cām-ı felek çün
Ĥāk itmek içün cismiñgi devrāna kelipdür
- 5 Tā la'li meyin içdi anıñg bu dil-i pür-ĥün
Ser-ĥoř köziniñg devrine mestāne kelipdür
- 6 Yüz cānım eger bolsa tufeyl itmişem anğa
Bir cānımı ger almağa cānāne kelipdür
- 7 Yolunğğa fidā kıldı Cemilī dil ü cānın
Çün Ka'be yüzünğ 'ıydına ĥurbāne kelipdür

216

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 'iřkıñg ĥamı cānım ara mesken ki dutupdur
Közüm yaşını köñglümünğ otı ĥurutupdur
- 66a 2 Közünğ besi il ĥanıñı töküp ki kızarmış
Anı meger ay kätirim il ĥanıñı dutupdur

- 3 'Işk ehli töküp kanlu yaşın şevk-ile her dem
La'liñg gamıdın kör ki ne hün-ābe yutupdur
- 4 Yüzünğde leb-i la'liñgi kör gen kişi ay cān
Eyle sağınur gülşen ara gonca bütüpdür
- 5 Rüşen dil-i tārım ni 'aceb nūrıdın olsa
Ol sākı-i mehveş ki mañga bāde dutupdur
- 6 Ser-hoş közi kim birmiş idi katlime va'de
Veh 'ayn-ı hūmārıdın ol işin unutupdur
- 7 'Işk demi ile köñglünği germ it ki Cemili
Vā'iz anı bārid nefesiyle savutupdur

217

Ve lehu

__ . / . __ . / . __ . / . __

- 1 Ni nev' ile kim közyaşımınğ seyli daşıpdur
Köñglüm otınınğ şu'lesi başımdın aşıpdur
- 2 Gül-gün ton ile boldı anınğ kāmeti zībā
Gül yafragıdın serve çü hil'at yaraşıpdur
- 3 Müşgin saçıdur mu kim anınğ yetti yüzine
Kün şem'ine yā ebr-i siyehdür yanaşıpdur
- 4 Divāneleri kaydına zencir-i saçınınğ
Her tārına yüz rişte-i sevdā ulaşıpdur
- 5 Düşse ni 'aceb yüz minğ ölüğ hayl-i hıreddin
'Işkım bile kim deşt-i belāda savaşıpdur
- 6 Keymiş müdür ol hil'at-i zer-beftini yāhūd
Tonıga yüzi şu'lesidin ot tutaşıpdur
- 7 Köñglünğ kuşı ni nev' Cemili bolur āzād
Zülfi hamı k'anınğ anğa muhkem dolaşıpdur

218

Ve lehu

. __ . / . __ . / . __ . / . __

- 66b 1 Körüp ay meh küneş yüzünği közüm kim kamaşıpdur
Anınğ şevki ota birle dil ü cānım tutaşıpdur

- 2 Çıkıp her katreter bāg-ı ruhuñgı hoş-nümā kılmış
Düşüp her jāle gül bergi üzinde çün yaraşıpdur
- 3 Hayāl-i la'ī-i cān-bağşınğ kılıpdur köñglüme imdād
Niçe kim cānım almaqқа gam anıñla savaşıpdur
- 4 Ta'accüb kılmāñgız divāne bolsam ay ehl-i hured
Közümge nā-gehān kim bir perī yüzi sataşıpdur
- 5 Bu köñglüm otınñ kim şiddetini kılmadı sākin
Ne sūdı bar közümniñ yaşı ger başımdın aşıpdur
- 6 Men-i divāne men zār u esiri ol periveşniñ
Ki zülfi dāmıga köñglüm kuşu muhkem dolaşıpdur
- 7 Leb-i cān-bağşıdın anıñ Cemili kām-ı dil ister
Meger kim körgeç ol kätil yüzini kāmı daşıpdur

219

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Çü her nā-mahrem ol mehveş harimi içre mahremdür
Men-i bi-çāreye andın besi gam haylı hem-demdür
- 2 Körüp zülf ü yüzün yüz vech-ile boldum perişānılg
Meni divāne iden bir peridür dimenğ ādemdür
- 3 Dimen ol dil-rübānı bi-vefā her va'desinde çün
Eger süst oldı raħm itmek de cevr itmek de muhkemdür
- 4 Seni sevdim ne cevr eylersenğ¹⁰² eyle hüsni ili içre
Niçe kim hüb-rü bolsa çü sendin hüsni ile kemdür
- 5 Çü sen hüsni kelāmıñ ilge zāhir eyledinğ ay meh
Küneş tire bolup andın Mesih'inğ nuḡkı ebkemdür
- 6 Hazer kıl rāstı kaddinğ haqı-çün dehr bāgınıñ
Ki her nāzük-nihāli köñglüm āhı yilidin ħamdur
- 7 Mukarrerdür sañga hübluğ niçük kim hüb-rülarda
Cemili dağı 'uşşāk içre 'ışk ile müsellemdür

220

67a

Ve lehu

¹⁰² Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

- . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
- 1 Men-i divāneye nā-geh sataşdı bir peri-peyker
Yüzi cennet güli bolmuş kadi tûbâ lebi kevşer
  - 2 Anıñg ay yüzine yetdi mu'anber hattıdın zînet
Velikin bolmadı kün şem'i üzre şamdın zîver
  - 3 Ni közdür kim bu yâ Rab tökmek içün her dem il kanın
Bolupdur gamzesi hançer anıñg her kirpügi neşter
  - 4 Kıya bakķanda her sâ'at men-i mahzûnga ay kâtil
Harâmî közleriñg yağma kılur ten kişverin yek-ser
  - 5 Bu nev'-ilen ki kıldıñg oynamaķda ıztırâb ay gül
Yüzünğdin katre ter akar mu yâ kündin düşer aķter
  - 6 Zamân ile zamân ehlinde yok mihr ü vefâ her giz
Dügül aķkerdin olmak la'l imkân hâredin gevher
  - 7 Cemilî terk-i 'ışķ idip vefâ kıldım dise yârı
Ėalatdur ikkisiniñg dağı kılmanğ sözine bâver

221

Ve lehu

- . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _
- 1 Bağrıniñg her pâresi gam dağıda bir lâledür
Şevķ otıdın çünki yüz dâğ ile her pergâledür
  - 2 Bu köñgöl pergendi mü dâğ-ile hûn-âlûd olup
Düşken ol gam deşti içre yâ kızargan lâledür
  - 3 Lebleriñg içre düztülgen dişleriñg ay yüzi gül
Güyyâ gülşende gonca içre düşken jâledür
  - 4 La'l üzinde riz-i incü ta'biye bolmuş mudur
Yohsa kim şirin lebiñg üstindeki teb-hâledür
  - 5 Gird-i rüyunğ kim yüzünğ girdine dutduñg ay peri
'Arızınğ âyine güyâ devri anıñg hâledür
  - 6 Dâm birle dâneğa meyl eylemez köñglüm kuşı
Tâ kim anıñg kaşdı yüzünğ üzre zülf ü hâledür
- 67b 7 İşidip nâlenğ çü feryâdıñğa ol ay yetmedi
Ay Cemilî her kiçe tâ şubh bu ni nâledür

222

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Cismim köyerge şem'-i cemāliñg vesiledür
Güyā tenim yaşım ara otluğ fetiledür
- 2 Cān u köñgölni közleriñg alsa 'aceb düğül
Dāyim alarnıñ işleri kim mekr ü hiledür
- 3 Tevsenleriñg ki şaf bile tartıldı kaçınğa
Pā-māl iden başımnı benim bu taviledür
- 4 Leyli kabilesi ara Mecnūn özin salur
Gerçi başığa urğalı daş ol kabiledür
- 5 Kılma Cemilī dehr 'arūsı nikāhını
Kim bar kabih-i bātını zāhir cemiledür

223

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Gönca tek ağzıñg gamıdın yüregimde yaradur
Hañçer-i hecriñg anı bir demde yüz kez yaradur
- 2 Niçe bed-nām olmayım 'ālemde rüsvālīg bile
Kim ezeldin bu dil-i bi-çäre meyli yāradur
- 3 Ser-be-ser nūr-ı tecellini seniñg tek ay peri
Āferin ol şāni'a bolsun ki her dem yaradur
- 4 Ger 'ilāc-ı vaşlını ister cerāhatlu köñgül
Direm ki ol hecr oқıdın merhemlik anğa yaradur
- 5 Ay Cemilī eylediñg tā kim belā dağın vağan
Her tarafdın seyl-i eşkiñg yolları bir yāradur

224

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Derd ü gamıñg birle tā cān u köñgül yaradur
Hañçer-i hecriñg bile her biri yüz pāredür
- 68a 2 Dinini berbād idip birdi köñgül naқdını

Meyli ki her kimseniň sen büt-i 'ayyāradur

- 3 Vādi-i 'ışkıňda her kūşede yüz men kimi
Vālih ü hayrān bolup 'aşık-ı bi-çāredür
- 4 Çekmedi devrān gamın deyr içinde devr ara
Muğ-beçeler birle her kimse ki mey-h^vāredür
- 5 Zūlf ü yüzüň hecride kiçe vü kündüz maňga
Uymadı her köz meger [kim] kevkeb-i seyyāredür
- 6 Kiçe köyüp kündüz āh itdi köňglüm kim meger
Būlbūl ü pervānega 'ışk ile hem-kāredür
- 7 Hāsta vü bi-çāredür veh ki Cemīli yana
Meyli köz ü köňgliniň sen közi bīmāradur

225

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Hāsta cānım tā kim ol ay hecridin bi-çāredür
Nā-tüvān köňglüm dağı ten mülkidin āvāredür
- 2 Bir meh-i nā-mihr-bān vaşlın ki bulman şād olup
Tig-i hicrāni bile gamlu köňgül yüz pāredür
- 3 Ol perī elgiyle yağdı munça daşlar başıma
Bes ki men dīvāne başı her tarafdın yaradur
- 4 Gonca tek kan birle köňglüm dolsa her dem ni 'aceb
Hāsta cānım meyli kim ol la'li şekker-bāradur
- 5 Vehm kıl āhımdın ay nāzük-nihālim çok ağaç
Sındı āhım yiliniň düşdi öngünçe baradur
- 6 Dime ancağ kim firākıň şāmıdır türelük
Āhım otı düdü birle rüzgārım qaradur
- 7 Ni 'aceb dīvāneliğ kılsa Cemīli il ara
Çünki yarı bir melek-simā peri-ruhsāredür

226

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 68b
- 1 Sayd iden köňglüm kuşın kim ol közi hūn-h^vāredür
Kanımı döküp anı öldürmedin ni çāredür

- 2 Ölmedin cismimni kesdi tüştüşimdin şūhlar
Bismil olmadın çü şayd il içre pāre pāredür
- 3 Bu ten-i zārımın etrāfında ay ebrū-kemān
Her ser-i mū oklarınḡ peykānlarıdın yaradur
- 4 ‘Ārızınḡ etrāfıdın kim katre ter aḡdı anı
Sanuram devr-i ḡamerde kevkeb-i seyyāredür
- 5 Ḥānmān terkin kılıp bī-çāre bolsam ni ‘aceb
Kim men-i divāne iden bir perī-ruḡsāredür
- 6 Bu ribāt içre ikāmet kılmagil kim ay refik
Kelse ger bir kār bān yüz ança daḡı baradur
- 7 Ay Cemilī cismınḡı baḡdın ayak efgār iden
Hecrininḡ dāḡında anınḡ ḡār birle ḡāredür

227

Ve lehu

- _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _
- 1 Ay perī könglümge raḡm it zār u hem bī-çāredür
‘Iḡḡ vādīsı ara divāne vū āvāredür
  - 2 Bolmadı könglüm ‘ilācı tıḡ-i hecrinḡ tā anı
Kıldı yüz pergend her pergendide yüz yaradur
  - 3 ‘Anberin zülfünḡ ki sevdāsın salıpdur başıma
Dūd-i āhımdın besı ‘ālem közümge ḡaradur
  - 4 Tıre külbem rüşen itmez anda ger yüz nev‘ ile
Ḳatre yaşım kevkebidin ḡābit ü seyyāredür
  - 5 Ay yüzi gül gonca leb şevḡınḡde ḡan bolḡan köngül
Veh ki ḡam tıḡı bile bir demde yüz minḡ pāredür
  - 6 Çarḡ Zāli fitnesidin ḡāfil olmanḡ dehr ara
Kim besı pür-fitne vū bed-kāre vū mekkāredür
  - 7 Ni ‘aceb itsenḡ Cemilī bu cünün deḡtı ara
Kim seni divāne iden ol perī-ruḡsāredür

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

69a

- 1 Şem' tek tā şevkiñg otı birle cismim yanadur
Cismim içre hasta köñglüm bir köyük pervānedür
- 2 Hem-demiñg bolsam 'aceb yok ay meh-i ħargeh-nişin
Şem' ile pervāne çün fānūs ara hem-ĥānedür
- 3 Cām-ı Cemşid'i nidermen lebleriñg şevkinde kim
Közlerim kanlar bile her yan dolu peymānedür
- 4 Çekmege çeşmim ivine tā ĥayāliñg kuşların
Nem bile ĥam kirpügümdin dām-ı eşkim dānedür
- 5 Ol perī zencir-i zülfidin çıkıp Mecnūn köñgül
Tevbe kılsa kılmāñgız bāver kim ol divānedür
- 6 Her şebistān içre yetdi farkına tiğ üzre tiğ
Tā ki şem'in başı üzre tāc-ı zer-şāhānedür
- 7 Ay Cemilī derd-i 'ışk itdi bozuğ köñglünğ vatan
Çünki dāyim ejdehālar meskeni virānedür

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 Tā ki müşgin kākülünğ sırrına mahrem şānedür
Ėam sipāhı ĥaylığa āşufte köñglüm ĥānedür
- 2 Dem-be-dem giryān közüm la'liñg ĥamında kan dolup
Leb-be-leb güyā ki gül-gün mey bile peymānedür
- 3 Rüy-ı zerdim kim sarığ tonunğga yetdi güyiyā
Kāh bergi kehribā şem'i içün pervānedür
- 4 Korkudur zāhid meni tamu otı birlen velī
Şad hezār anıñg kimi āhım otığa yanadur
- 5 Her ĥazān faşında bülbül bāğ ara mātem dutar
Ay ĥoş ol kuş kim anıñg dāyim yiri virānedür
- 6 Veh ki men bī-çāreni ĥarğ eyleyen ĥavvāş tek
Eşkimniñg deryāsına ol ĥevher-i yek-dānedür

- 7 Ay Cemîli ol perîniñg zülfiniñg zencirine
Düşkeli köñglüm besî âşüfte vü dîvânedür

230

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Çeşm-i giryânımda ay yüzünñ hayâli aylanur
Su ara düşse küneş 'aksi niçük kim teprenür
- 2 Didiler su üni uyku kiltürür lîkin benim
Seyl-i eşkim ünidin uyğan kişiler uyğanur
- 3 Sihr ile közüñg kılıpdur zülfini çün ejdehâ
Genc-i hüsniñg içre yüzünñ sarı her dem yüzlenür
- 4 Başıma kökler degirmen daşların çizgindürür
Ay u kün sağınmañgız kimbaşım üzre aylanur
- 5 Sanmañgız 'uşşâk yüzün sarğarur 'ışk içre kim
Sîm-berler yolığa salmakka altun kazğanur
- 6 Kanı öz boynığa anıñ men kimi ay dostlar
Her şeker-leb 'işve vü nâzını körüp aldanur
- 7 Egme kad birle Cemîli boldı ser-geşte çü güy
'Azm-i çevgân eyleyip ol şüh çünkim atlanur

231

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Ün birip her yan bulut çarh üzre sanmañg aylanur
Düd-i âhımdur figânım birle kökke yüzlenür
- 2 Yetse hüsniñg lem'ası kalmaz vücüumdın eşer
Kalmaz âşarı çü hüsniñg berç otığa örtenür
- 3 Ni 'aceb küyünñde kiçe uymasa ol kişi kim
Hârdın bister kılip özine hâra yastanur
- 4 Işk ile şeydâmen eyle uğrasa Mecnûn mañga
'Işk ta'limin alıp dîvâneliğni ör genür
- 5 Bolsa yüz miñg fitne peydâ ni 'acebdür il ara
Uyqudın ol kâfir-i bî-bâk çün kim uyğanur

- 70a 6 Zâf-ı hâlimde eger ince bilin koşsam anıñ
İki târ-ı zülfi güyâ birbirine çulğanur
- 7 Müflis ü rüsvâ kılur deyr içre bir muğ veh yana
Her niçe kim 'âr u nâmûsı Cemilî kazğanur

232

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Bir perî-peyker ki 'ışkıında meni şeydâ kılur
İl ara divâne vü âvâre vü rüsvâ kılur
- 2 İstese 'ışk ehlidin katl itmegi ol kâtilim
Veh men-i bî-çâreni 'uşşâk ara peydâ kılur
- 3 İçmişem 'ışkı meyın ol sâkî-i gül-çehreniñ
Sanmañız ser-hoş meni bu sâğar u şahbâ kılur
- 4 Özge bî-dillerğa kâm-ı dil birip ol dil-rübâ
Veh ki men bî-dilğa yetkeç nâz u istignâ kılur
- 5 Veh kim ol kâfir közi bu nâ-tüvân ten mülkidin
'Akl u şabr u dîn ü dâniş nakdını yağma kılur
- 6 Bâde-i gül-gün içinde leb-be-leb veh dem-be-dem
Kân yaşımını gevher-i la'liñ gamı deryâ kılur
- 7 İhtiyâr ilen Cemilî deyr ara kılmaz vatan
Veh anıñ anda maqâmın bir büt-i tersâ kılur

233

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Ol periveş kim meni divâne vü rüsvâ kılur
Gam sipâhı hasta köñglüm kişverin yağma kılur
- 2 Şişe-i köñglüm dem-â-dem kılmak için riz riz
Veh kim ol simin-berim köñglin anğa hârâ kılur
- 3 Neylerem ruhsâr u kâddin gül bile serviñg mañga
Cilvesin kim ol yüzi gül kâmeti ra'nâ kılur
- 4 Mey içip deyr içre dîn nakdın birip ni hoşdur ol
Kim özin bir muğ-beçe 'ışkı bile tersâ kılur
- 70b 5 Veh ni imkân yetmek anğa 'ışkımnı zâhir kılıp

Bî-güneh il katlıni kim ol büt-i zibâ kılur

- 6 Ay hoş ol dervîş kim dutup fenâlıĝ resmini
'Alem ehliidin kecip şehlerĝa istignâ kılur
- 7 Ay Cemîlî leb-be-leb cām-ı mey içkil dem-be-dem
Ĝamlu könglini çü şād ol sāĝar u şahbâ kılur

234

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 'Anberîn zülfi ara ol ay yüzün peydâ kılur
Kiçe güyâ kim felek kün şem'ini ifşâ kılur
- 2 Veh niçe 'acz u niyâzımmı anĝa 'arz itkemen
Niçe kim körse meni ol nâz u istignâ kılur
- 3 Ol peri ser-hoş çıkıp mey-hānedin ālüftevār
Niçe yüz miñĝ men kimi āşüfteni şeydâ kılur
- 4 Ādemilıĝdın nişānî tapmaz andın her kimiñĝ
Kim kazâ yārın peri-peyker melek-simâ kılur
- 5 'Ālem-i 'ışkıñĝa düşdi her gedâ ay şāh-ı hüsñ
Ĝam sipāhı kişver-i köñĝlin anıñĝ yağma kılur
- 6 İstemenĝ ildin vefâ behrin birip cān nakdını
Kim besî eyler ziyān bu nev' kim sevdâ kılur
- 7 Ni 'acebdür büt-perest olsa Cemîlî deyr ara
Kim anı bir muĝ-beçe mest eyleyip rüsivâ kılur

235

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Köz ü köñlüm eşk ü āhı birle kim tūfān kılur
Bir nefesde mevci anıñĝ 'ālemi vīrān kılur
- 2 Hāzır ol kim seyl-i eşkim tāk u eyvānıñĝ bozup
Ay felek şimdi seni topraĝ ile yeksān kılur
- 3 Ay periveş zerreçe kılsañĝ yüzünĝ nūrın 'ıyān
Ay u kün şem'ini anıñĝ şu'lesi pinhān kılur
- 71a 4 Perde-i zülfünĝdin mü āhım 'āleme yetkürdi müşĝ
Yā şabâ gülşende sünbüldin 'abir-efşān kılur

- 5 Lebleriñ ölgenlere ger cān bağışlar ay Mesih
Közleriñ kanlar töküp 'ışk ehlini bi-cān kıtur
- 6 Meyl-i cennet eylemez ay hür her giz devr ara
Kim ki özin men kimi küyüñde ser-gerdān kıtur
- 7 Ger Cemili köñglin ābād eylese fikr-i vişāl
Veh yana virān anı endiše-i hicrān kıtur

236

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Ay periveş nāvekiñ köksüm ara kim sançılur
Ham kadim güyā anğa kaşınğ hayāli yā kıtur
- 2 Veh ne katı yaylardur kaşlarıñ kim okları
Nā-tüvān cismim tişip cānımğa her yan sançılur
- 3 Tiğ-i zulmüñ nā-tüvān cismimğa ursanğ dem-be-dem
Bend bendim birbiridin güyiyā kim ayrılır
- 4 'Anberin zülfiñ kim izhār eyler ol yüz şu'lesin
Güyiyā bir ejdehadur ağzıdın ot saçılur
- 5 Ol perī 'ışkında men divāne hālin şormanğız
Bir kişiniñ hālini şoruñ kim ol özin bilür
- 6 Nāme-i şevkim ol ayğa yetmegi imkānı yok
'İşkim otıdın köyer kāğıd niçe kim yazılur
- 7 Ay perī ol güşvārıñ tek kulağında seniñ
Bu Cemili köñgli zülfüñ halkasıdın asılır

237

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Köñglümü çāk itdi 'ışkı tiğine kim kıldı nūr
Anğa hattıñıñ hayāli kirdi her yandıñ çü mūr
- 2 Sākiyā bir cür'a mey devriñde ger birsenğ manğa
Yegdür andın yüz kadeh kevşer zülālin dutsa hūr
- 71b 3 Āstānıñğa düşüp her kün yüzün sürer küneş

Rüşen oldu tā ki yüzünğdin alıp bir zerre nūr

- 4 Dut kadeh ay muğ-beçe çün bu fenā deyri ara
Cām ile Cem'din nişān yok eyle kim Behrām-ı Gūr
- 5 Lebleriñ şevkinde tökdüm közlerim şūr-ābesin
Behre şirin birdi çün her yirde boldı āb-ı şūr
- 6 Hüb-rūlardın eşer yok zerreçe encüm kimi
Çün bu kün ol ay yüzi boldı küneş kimi zühūr
- 7 Men' ider agyār yārındın Cemilī'ni körüp
Bolmasa cimi anıñ mili kılur agyārı kūr

238

Ve lehu

.. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

- 1 Sen bolursın ay periveş özge birle gerçi yār
Sendin özge yārı men hergiz ki kılman ihtiyār
- 2 Tökdi çün kanım lebiñğ sorsam 'aceb yok ay perī
Kim sorar dāyim kişi kanlusını kayda ger bar
- 3 Yüz ü kaddiñğ hecride āhım otınıñ şu'lesi
Geh bolup gül-riz geh boldı havāyī ay nigār
- 4 Sabr u hūşum bardı kalıp cān u dil anlarını hem
Kıldım imdi şükr kim sākī ü mutribga nişār
- 5 Çün şabādın sarı kitmez şem' dāyim ni 'aceb
Kelmese āhım yilidin qarşuma ol gül-'izār
- 6 Közleri bimār u mest olmuş anıñ kim dāyimā
Mey içip men dağı boldum esrük ü bimār u zār
- 7 Sākīyā gāmgin Cemilī bādesiz bolmaz çü şād
Dem-be-dem cām-ı leb-ā-leb anğa yetkür zinhār

239

Ve lehu

.. _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

- 1 Ay köñgöl çün sendin özge yāra köñglin birdi yār
Sen-dağı şimden kirü bir özge yārı iste bar
- 72a 2 Men yudarmen dem-be-dem kan yığlayıp eşkim töküp
Özgeler birlen leb-ā-leb bāde nüş eyler nigār
- 3 Kirpügümni şāne eşkim su közümni halvet i vi

- Kılmışam ger ol peri başın yuyup saçın tarar
- 4 Ni 'acebdür hurde-dân bolsam idip ince hayāl
Nā-tüvān könglümde kim ağzıñla bilinğ fikri bar
- 5 Özgelerini mahrem idip veh men-i mahrümğa
Eylemezsın işikiñde itçe dağı i'tibār
- 6 Ārızınğ bāğıdın ayru her tarafdın közlerim
Cüybār oldı mañğa ay serv-kaç simin 'izār
- 7 Kün yüzünğ vaşında bulman çünki bir lahza sebāt
Kiçe zülfünğ hecridin ni nev' tapkaymen karār
- 8 Hasta idim nāz ile ya'nī 'iyādet eyleyip
Şormağa hālimni kildi veh ki cānım aldı yār
- 9 Ança yaş akıtdım ol hatt-ı Ğubārı yād idip
Ay Cemilī türelendi közlerim dutdı Ğubār

240

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Her ne iş hızr u Mesihā kılmış idi aşkār
Zāhir oldı hatt u la'linğdin yüz ança ay nigār
- 2 Devlet-i hüsnünğğa mağrūr olma ay hüblar şehi
Kim zamāne devleti tek anğa yokdur i'tibār
- 3 Mey içip al itdi rengin nā-tüvān il niçe kim
Kanı mı içip kızardı közleriñ ay gül-'izār
- 4 Ol kaç u yüz şevkidin öldüm çü toprağum üze
Serv ile gül ikseler bolsa mañğa şem'-i mezār
- 5 'Ārızınğ hecrinde kanlığ taze dāğ ile köngül
Āteşin güller açıp güyā ki bolmış lālezār
- 6 Halka halka 'anberin zülfünğ ki düşdi yüzünğge
Piç piç oldı düşüp genc üzre güyā ef'i mār
- 72b 7 Nāsihā pending ni sūdı bar kažā taqdiri çün
Kıldı 'aşıklık işim cismimde cān[ım] ança bar
- 8 'Akl u sabr u hüşdın boldum cüdā tā bolmışam
Bir periveşni körüp āşüfte vü hayrān u zār
- 9 Ay Cemilī dürr-i nazmınğ rişte-i devrānğa çek

Kim zamān bolduqça bolsun ol seniᅅ-çün yādᅅār

**Ze ᅅarfinde zamāne ᅅūbı zūlfi mūᅅᅅin zibā periveᅅ
ᅅānındadır bu gazeller**

241

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 'Iyān kıldı maᅅga tā ol periveᅅ zūlf birlen yüz
ᅅamıdın uyumaz zūlf ü yüziniᅅ kiçe vü kündüz
- 2 Anıᅅ tek düd-ı āhım kıldı ᅅam ᅅāmını zūlmet kim
Anᅅa bir zerre nūrı yok küneᅅ bolursa her yıldız
- 3 İcip bir zerreçe koyman maᅅga ger ay küneᅅ dutsanıᅅ
ᅅafaᅅ-ᅅün mey bilen dolu felek cāmı kimi doᅅuz
- 4 Felek ᅅamdur muᅅavves kaᅅlarıᅅ hecrinde her yandıᅅ
Atarmen rāst āhım oᅅlarıᅅ anᅅa çüᅅkim düz
- 5 Cihān bāᅅı ara serv ü ᅅül ü nergis temāᅅāsın
Nidirmen ay peri-peyker ᅅad u yüz ü közüᅅ köᅅᅅüz
- 6 Lebiᅅ hecrinde yıᅅlarsam 'aceb yokdur acıᅅ acıᅅ
ᅅamıᅅ ᅅiᅅiyle çün baᅅrım kesip kesip sepersin duz
- 7 Közüᅅ fikriyle Mecnūn tek Cemīli düᅅti deᅅt iᅅre
Keyikler birledür anı dime ay Leyliveᅅ yalguz

242

Ve lehu

_ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _ _

- 1 Bu tenim köydürᅅen ol cānān firākıdur henüz
Cāᅅga ot salᅅan viᅅāli iᅅtiyākıdur henüz
- 2 Tā ki bolmıᅅdur bir āteᅅ-pāre ol baᅅdın ayak
İlni köydürᅅen anıᅅ baᅅdın ayakıdur henüz
- 73a 3 Gerçi fāni boldı cismim deyr ara ay muᅅ-beçe
Cām-ı la'liᅅ ᅅevᅅi cānım iᅅre bākıdur henüz
- 4 Çeᅅm-i ᅅūn-riziᅅ bile ᅅamzeᅅᅅi ki bolmıᅅ müttefik
Tökken il ᅅanın ol ikki ittifaᅅıdur henüz
- 5 'Iᅅᅅıᅅ otın cānım iᅅre tā ki peydā eyledim

Veh anğa âteş-gede könglüm vişâkıdur henüz

6 Her kişiğe men muvâfık bolmışam yâ Rab nidin
Kim benim birle zamân ehli nifâkıdur henüz

7 Cânınğa ot salğan âteş-reng meydin devr ara
Ay Cemîli bezmide ol turfa sâkıdür henüz

243

Ve lehu

— . — . / — . — . / — . — . / — . — .

1 Közyaşımıdır gül yüzünğ şevki bile gül-gün henüz
Gonca tek la'linğ gamıdın yüregüm pür-ğün henüz

2 Dem-be-dem 'ışkım füzün bolsa ni tañg kim ay peri
Kün-be-kün bolmağdadur zibâ la'linğ efzün henüz

3 Bâğ-ı hüsnünğde ki kördüm gül yüzünğ gonca lebinğ
Anlarıñg tek közlerim seyl-âbıdur gül-gün henüz

4 Vaslınğa yetmek içündür kiçe kündüz durmayıp
Kim yügürmekdin yorulmas günbed-i gerdün henüz

5 Ay periveş yetmezem agyâr ta'nıdın sanğa
Nişe kim itmekdedür ol it hürüp efsün henüz

6 Mutribâ sazınğnı âgâz eylegil tapsun ferah
Hasta könglüm kim anıñg 'ışkıdadur mağzün henüz

7 Sanmañg anıñg işikine her kiçe meş'al barur
Otlı könglümdür kim eyler küyine şeb-ğün henüz

8 Ni 'aceb virân bolursa hasta cismim ivi kim
Ol taraf akmaktadır eşkim bolup Ceyhün henüz

9 Ol peri mecnünlarığa rahm idem dir şükr kim
Ay Cemîli sen anıñg 'ışkındasın Mecnün henüz

244

Ve lehu

— . — . / — . — . / — . — . / — . — .

1 Tâ kim yüzünği kördüm ayâ şem'-i dil-efrüz
Şevkiñg otıdın düşdi dil ü cânım ara süz

73b

- 2 Tikmekke köngül çäkini kelse ni 'acebdür
Cânımda elif şekli uşol nâvek-i dil-düz
- 3 Vaşlığa yeten demde mañga yüz açar ol ay
Dâyim açılır gül çü bolur mevsim nevrüz
- 4 Kün şem'iniñg altında felek hey'eti birle
Bolmışdur ol ay mindügi merkeb kimi kök boz
- 5 Men miñnet ile her şeb aña şubh-ı sa'âdet
Mey nûrı bile yetti bolup talı' firüz
- 6 Rüsivâ men ü divâne çü 'ışk ile mañga sen
Pend itmegil ay ehl-i şalâh u ħıred-âmüz
- 7 Pervâne kimi köyse Cemîli ni 'acebdür
Ot saldı anıñg cânığa ol şem'-i dil-efrüz

245

Ve lehu

..... / ..... / .....

- 1 Periveşler eger birdür eger yüz
Bolur közdin nihân açsa ol ay yüz
- 2 Çü gamgin bolmışam deyr içre ay muğ
Kadeh devriyle 'ıyşım bezmini düz
- 3 Köngül zülfünğga barmadı yüzünğdin
Çü kılmaz kimse şeb-revlügni kundüz
- 4 Sabādın ni gam ħam bolsa zülfünğ
Yılan teprengeçin çün bolmadı düz
- 5 Cefâ nakşı nidür munça köngülge
Vefâ tarhın düzüp nakş-ı cefâ boz
- 6 Dilersenğ¹⁰³ yâr-ile peyvendiñg olmak
Anıñg gayrıyla 'ahdiñg riştesin üz
- 74a 7 Zidâ-yı zühdüm al ay deyr piri
Ĥarâbât ehli için bâdeni süz
- 8 Riyâ-yı zühd-ile çün tiredür dil
Aña ay sâki mey nûrım körgüz
- 9 Cemîli çeşmi ol ay hecri şâmı
'İyân kıldı bu doğuz kökçe yulduz

¹⁰³Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Ol periveş kim men-i divâneğa körgüzdü yüz
Bir idip miñg şabrımı veh kıldı bir 'ışkımnı yüz
- 2 Yār olup miñgdin biri çünkim vefādār bolmadı
Ay köñgül her bî-vefādın sen-dağı peyvendiñgüz
- 3 Ol Mesihim la'lidin bir buseğa miñg cān eger
Biriben alsam mañga bi'llāh kim ol bolur ucuz
- 4 Mutribā her sāz bolsun tüz ki bir ma'nisi bar
Bolsa ger qānūn u çeng ü 'ūd u tanbūr u qopuz
- 5 Haddin ötdi za'f-ı hālim imdi ay cān rahm idip
Hasta cānım reglerin öz rişte-i zülfünğga tüz
- 6 Dem-be-dem ay sākī-i mehveş leb-ā-leb eyleyip
Dut şafaq-gün mey bile bizge felek cānın doquz
- 7 Zülf ü kaddiñni Cemilī körgeli bustān ara
Körmedi bir eyle sünbül egri beyle serv tüz

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Serv-i nāzım nāzeninlik bağıda ger açsa yüz
Körse anı bir nazar hayrān kalurmen kimı yüz
- 2 Ol perī bezmide il köñgliğa tā kılğay eşer
Ay muğanni zār köñglüm nālesi tek sāz tüz
- 3 Kaçmağum ser-hoş rakıbirmdin ta'accüb kılmañgız
Kim bir itdin dāyim il kaçmış kim ol bolmış kuduz
- 74b 4 Acıg acıg yıgılasam vaşlıñgdın ayru ni 'aceb
Ser-be-ser cismimde zaħmımğa siper hecr elgi düz
- 5 Rāst kaddiñg sāyesinde doğrı serv olsa ni tañg
Her nihāli kim tüz oldı sāyesi hem boldı tüz
- 6 Kelmişem deyr içre çün 'ıyş u tarab kaşdın kılıp
Mutribā sen sāz tüz ay muğ-beçe sen bāde süz
- 7 Ay Cemilī istesenğ ol māh mihr itkey sañga

Özge mehveşniñ mahabbet riştesin köñgüldin üz

248

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Kıldı çün āzürde cānım qaşdın ol hūn-riz köz
Her ni cevri itse sañga ay hasta köñglüm añga döz
- 2 Çün hayāl itse köñgül anı öziğe reşk ider
Veh niçük bolğay köñgül hāli ger anı körse köz
- 3 Közni rüşen kıldı la'liñ şevkide hūn-ı ciger
Gerçi bolmışdur kebābıñ qanı birle tıre köz
- 4 Hızır suyu mu diyim yāhūd dem-i 'İsī lebiñg
Bir nefesde miñg ölügni tirgüzür çün dise söz
- 5 Ay Cemilī güyiyā kuhlū'l-başar bolmış seniñg
Közleriñge atınıñ yetmiş ayagıdın çü toz

249

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Bāğ ara kim cilve kıldı serv tek ol serv-i nāz
Kıldılar cānlar fidā körgeç anı ehl-i niyāz
- 2 Secde ol büt küyine her yandın itdim eyle kim
'Ālem ehli her tarafdın Ka'be'ğa kıldı namāz
- 3 Köz ü köñglüm sāde-rūlar 'ışkıdın pāk oldı çün
Zāhidā imdi mañga 'ayn-ı haqıkatdur mecāz
- 4 Kadd u yüzüñgni körüp köñglüm kuşu düzdi nevā
Serv [ü] gül üzre niçük kim bülbül oldı nağme-sāz
- 75a 5 Gerçi rüşen kıldı il közin cemāliñ şu'lesi
Lik kılmışdur men-i mahzūn işin sūz u güdāz
- 6 Bolmadı sultān bile kulnıñ çü farkı 'ışk ara
Şāh-ı Ğazni boldı maħkūm añga hükm itdi Ayāz
- 7 Sūz-ı 'ışkıñgdın hazer kılmaz Cemilī ay perī
Çünki hergiz eylemes otdın Semender ihtirāz

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Mihnet okına nişan eyler meni ol serv-i nâz
Zerreçe mihr eylemes veh niçe kim kılsam niyâz
- 2 Ay köngül bu âh u efğândın ne hâsıl çün sanğa
Ol periniñ rahmı yokdur cevri çokdur mihri az
- 3 Söz ü sâzı bahşini kılmasdı kaçnüs anğlasa
Âteş-i hicrân ara nâlemde yüz miñ dürlü sâz
- 4 Tâ körüp 'ışk ehline pend olmak için ay refik
Öldüğüm künde gamım şerhin mezârım üzre yaz
- 5 Bâde içmek birle gamdın halâş olmak bolur
Bes nidin yâ Rab kılor zühd ehli meydın ihtirâz
- 6 Alsa kâtil çeşmiñ il cânın leb-i cân-bahş ile
Cân birürsin mâtem ehliğa idip yüz nev' nâz
- 7 Çün anıñ yüzündedir hüsn ü melâhat âyeti
Ay Cemîli kaşları mihrâbına kılgil namâz

Ve lehu

-. - . / - - - / - - - / - - -

- 1 Hecri okıdın kıldı köngül kuşu kanat sâz
Vaşlına anıñ yetmek için eyledi pervâz
- 2 Nâz ehli bolup ol çü niyâz ehli bolupmen
Boldukça niyâzım ni 'aceb eylese ol nâz
- 3 Közüme nazardın ni güneş bolğay anı kim
Hüblar yüzine açdı każâ kıldı nazar-bâz
- 75b 4 Ser-hoş yana ol şüh çıkıpdur çü il içre
Kılsa ni 'aceb her kim ile 'arbede ağâz
- 5 Tiğniñ bile yüz pâre ki bu zâr köngülge
Kıldıñ ol ağızlar bile bes kıldı nevâ-sâz
- 6 Cân içre nihân 'ışkını her niçe ki kıldım
Boldı anğa veh eşk ile âhım yana gammâz
- 7 Kaşrıñ öküş az lutfunğı çok kördi Cemîli

Kıl imdi anğa lutfını çok kahrınğ idip az

252

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Leb-i la'liñg kim oldı bāde-ānız
Anıñg şevkinde çeşmim boldı hūn-riz
- 2 İki kaşınğ ketürdi bir yire baş
Bolupdurlar meger kim fitne-engiz
- 3 Eger su otğa teskin birdi dāyim
Veli tüginğle köñglüm otıdur tiz
- 4 Firākınğda vişāliñg istep ay meh
Kiçe bidār olupmen hem seher-hiz
- 5 Şitāb itkende raşşınğ na'li otı
Mañga ay şeh-süvārım boldı gül-riz
- 6 Kātıl-i 'ışk eger bolmışdı Ferhād
Anıñg tek boldı hem maqtül Perviz
- 7 Cemili bāde iç gül-riz idip kim
Makāmınğ oldı gül vaqtinde Tebriz

253

Ve lehu

_ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Şām-ı gam hālimğa şem' oldı niçe kim eşk-riz
Şem' otın pervāneniñg kıldı kanatı yili tiz
- 2 Dem-be-dem la'l-i lebiñg şevkinde veh kim sākiyā
Eyledi gam daşı köñglüm şişesini riz riz
- 76a 3 Kan yaşın tökdi dem-ā-dem köz körüp gül yüzünği
Çün bahār eyyāmı boldı lahza lahza seyl-hiz
- 4 Sākiyā devrinğde mey birlen bizi hoş-hāl kıl
Kim bizimlen çarh devrānı kıllur her dem sitiz
- 5 Lebleriñg şevkiyle köñglüm köydi veh sūd itmedi
Közlerimdin her niçe kim anğa boldı eşk-riz

- 6 Tیرهlik kitdi köngüldin körgeç ol ay yüzini
Tün sevâdı ile kim kün nürıdın kıldı giriz
- 7 Bolsa ger mahşer küni ilge kıyâmet veh mañga
Ay Cemîli hecr ara boldı yüz ança restahîz

254

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 İstemen kim könglümünğ çâkini peyvend itkesiz
Kalğanın hem isterem pergend pergend itkesiz
- 2 İtleri öngine her pergendini salıp anıñ
Ġamlu könglüm isterem ol nev' horsend itkesiz
- 3 Ay periveş isterem her dem bu şeydâ könglümi
'Anberin zülfünğ ara her târ ile bend itkesiz
- 4 Ger meni beñgzetsenğiz Mecnûn'ğa ay ehl-i ħıred
Eyledür dîvâneni 'âkilğa mânend itkesiz
- 5 Çün işitmez pendinğiz şeydâ köngül ay zühd ili
Bir perî 'ışkında anğa siz niçe pend itkesiz
- 6 Ol yüz ü leb şevkıdin dil ħastadur ay ehl-i derd
İsterem anıñ 'ilâcın imdi gül-ħand itkesiz
- 7 Munça acığ yığladursız n'ola bir ay şühlar
Körüp aħvâlin Cemîli'niñ şeker-ħand itkesiz

255

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Cevr taşılan ki sindurdu başım ol rahmsız
Berħ otılan çarħ köydürdi bulutdın anğa kiz
- 76b 2 On sikiz miñğ 'âleme rüsvâ men-i dîvâne men
Ol perî-peyker yaşı çün kim bolupdur on sikiz
- 3 Niçe kim şorsam leb-i la'lidin anıñ ağızını
Bu mañga ma'lûm olur kim anğa yoħdur ħiç ağız
- 4 Dür-feşân bolsam yolunda ni 'acebdür kim anıñ

Dişleriniġ hecridin her bir közümdür bir denġiz

- 5 Bolmaduġ sizdin ırak ay pîr-i deyr ü muġ-beçe
Bu fenâ deyrinde sizge çün mürîd ü bendebiz
- 6 Fehm kılman kim yüzünġdür yâ küneş mü anlarıġ
Birbiridin farkı yoġdur eyle kim bolmuş ikiz
- 7 Ol perî birlen Cemîli kaçsaġız ger tapmaz il
Ol uçup çünkim besî za'f ile sendin yoġdur iz

**Sin harfinde sîmin-beden sünbûli mûşġin sâde-rûlar
şânındadır bu gazeller**

256

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Sâde-rûlar içre bizge ol perî-ruşsâr bes
Sîm-tenler içre daġı ol yüzi gülzâr bes
- 2 Kılmaġız divâne könlüm bendini zencîr ile
Anġa çünkim ol perîveş zülfidin zünnâr bes
- 3 Siz leb-â-leb bâde-i gül-gün içinġ kim bezm ara
Bizge ay sâkî dem-â-dem dîde-i hûn-bâr bes
- 4 Neylestün 'ışk ehli serviġ cilvesin kim bâġ ara
Naġl-ı kaddiġ cilvesidin anlara refâr bes
- 5 Urmagil tiġ-i sitem cânımġa çün ay kaşı yâ
Kırpügünġ okı bilen çün könlüme efgâr bes
- 6 Hânkâh-ı şeyġi çok 'arz itmegil kim zâhidâ
Bu fenâ deyrinde bizge külbe-i hammâr bes
- 7 Ay Cemîli neylerem hûr u bihişti kim maġga
Ol periniġ küyi içre devlet-i didâr bes

257

77a

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Nâz u istiġnâsın itmez çün maġga ol yâr bes
Niçe kılsun könlüme zulm u sitem aġyâr bes
- 2 Tûbâ vü cennetni hergiz ârzü kılman maġga
Bu cihân bâġı ara ol serv-i gül-ruşsâr bes

- 3 Gamlu könglüm şād kıl vaşlınğ bile ay dil-rübā
Fürkatınğdin eyleyip imdi mañga āzār bes
- 4 Nüş-ı vaşlınğ cāmıdın şād olmadım devrinğde çün
Niş-i hecrinğdin kıl imdi könglüme āzār bes
- 5 Çarğ cāmıle şafak-gün mey tola bolsa mañga
Anı sıbqarsam henüz olmaya ol miqdār bes
- 6 Sen çekip tiğ-i sitem ay kātirim kılma şitāb
Kim meni katl itmege ol gamze-i hün-ğVār bes
- 7 Ay Cemīli yoğ imiş hūblarda çün mihr ü vefā
Anlarınğ-lan ihtilātunğ eylegil zinhār bes

258

Ve lehu

— . — . — . — . — . — . — . — . — . — .

- 1 La'li şevkinde mañga cevrim ki kılmas yār bes
Kılmasam men dağı ni tañğ dide-i hün-bār bes
- 2 Hācetim yoğ Ka'be vü secdega deyr içre mañga
Kıble kaşı büt özi ol kāfir-i 'ayyār bes
- 3 Ay rakīb-i dīv-siret zulmunğ bes eyle sen
Çünki kılmağğa mañga cevri ol perī-ruhsār bes
- 4 Bes kıl ay meh sen mañga tiğ-i cefā kim katlime
Çekmege tiğ-i helākin günbed-i devvār bes
- 5 İlge bolsun şādılığ nesrin ü güldin bāğ ara
Bizge gam dağı ara bu hāre birle hār bes
- 6 Kılma ay zāhid meni mescidga da'vet çün benim
Meskenim deyr-i fenāda külbe-i hammār bes
- 77b 7 Veh ni hācet bu dil-i dīvānega bend-i cünün
Ay Cemīli ol perinınğ zülfidin zünnār bes

259

Ve lehu

— . — . — . — . — . — . — . — . — . — .

- 1 Oklarınğ peykānları könglümge her yan yetdi bes
Ol kuşa beñger ki bolmışdur aña timur kafes

- 2 Āb-ı hayvāndur lebiñg andın hayāt-ı cāvidān
İsterem cismimde ay cān ança kim bardur nefes
- 3 Eylesenğ kaçd-ı şikār ay şeh-süvārım her taraf
İt kimi çekmege kıl boynurnğa zülfünğdin meres
- 4 Ni atunğga pāy-māl olmak bile tapdım şeref
Ni itinğ pā-būsıga haddimdür olğay dest-res
- 5 Cismimi köydürdi eşkim bahrı içre 'ışk otı
Gerçi deryā içre hiç kim körmedi kim köydi has
- 6 Hür elidin āb-ı kevşer zāhid itse iltimās
Muğ-beçe elgidin olur bāde bizge mültemes
- 7 Yā seniñ tünd olmağınğdın yā rakıbiñg ta'nıdın
Eylemes her dem Cemilī kūyünge barmağ heves

260

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Ol rakīb-i rū-siyeh kúlbeñga kirmekni heves
Kıldı likin bolmamış zāğ ile bülbül hem-kafeş
- 2 Sırr-ı 'ışkım kim heves kılsa anğa kılman 'ıyān
Kim bu sırrı bilmege lāyık düğül her bü'l-heves
- 3 İtlerin feryādım incitdi men-i divāneğa
Ay dirigā ol periveş bolmadı feryād-res
- 4 Dehr bağı içre kılman serv-i gülşen geştini
Likin 'ālemde mañga bir serv-i gül-ruhsār bes
- 5 Hızr suyu birle cām-ı Cem'ni kılman iltimās
Nā-tüvān cānımğa la'linğ cāmıdur çün mültemes
- 78a 6 Düşkeli la'l-i lebiñgga nā-tüvān köñglüm kuşı
Eyledür kim ay perī düşdi şeker üzre mekes
- 7 Koy kulağınğ ağızına işitgil öz vaşfını kim
Tepretür ağızın Cemilī ay perī āhır nefes

261

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Men melāmet bülbülüğa bolğalı gerdün kafeş
Cismim üzre taze kanlıg dāğdın gül-berg bes

- 2 Men lebiñg şevkıde cān birmek dilermen ay Mesih
Gerçi boldı halka cān almak lebiñgdin mültemes
- 3 Eyle ülfet dutdı köñglüm sâ'id-i siminiñge
El kuşu tek istemes ayrılmak andın bir nefes
- 4 Dutdı köñglüm kuşın anıñ dām-ı zülfi eyle kim
Tārı içre 'ankebütüñg bend olup qaldı mekes
- 5 Mahmil-i 'ışkımdur eyle a'zam ay meh şun' eli
Eylemiş kök günbedini anğa güyā kim ceres
- 6 Ādem-i şāf olmış ol kim ki koyup zühd ü riyā
Bu fenālig deyri içre eylemiş özini habs
- 7 Ol küneş bir zerre ağzıdın nişān birmes sañga
Ay Cemilī yok yire hiç kılmagil artuğ heves

262

Ve lehu

..... / ..... / ..... / .....

- 1 Leb-i la'liñg kimi gonca ana gül-berg-i ter bolmas
Eger gül-berg-i ter bolsa veli anda şeker bolmas
- 2 Kadini serve beñgetmen bu ma'nidin ki serv için
Eger reftār olup gül bolsa anda çün şemer bolmas
- 3 Cemāliñg şem'ine yetmek ne imkān bolgay ay gül-ruh
Mañga pervāne vü bülbül kimi çün bāl ü per bolmas
- 4 Lebi la'liñg zülāliniñg hayāli birle hoş-hālim
Düşünde su içip leb-teşnega kanmak eger bolmas
- 78b 5 Anıñ tek mest ü bi-hod bolmuşam 'ışkıñg meyi birlen
Ki yüz miñg haşr eger bolsa mañga andın haber bolmas
- 6 Nihāndur ol perī ağzı yüzide közidin ilniñg
Niçük kim zerredin hürşid içide hiç eşer bolmas
- 7 Eger 'ışk içre bolsa yüz tümen Ferhād ile Mecnūn
Biri rüsvālig ile bu Cemilī' din beter bolmas

Ve lehu

--- / . / --- / --- / . / . / ---

- 1 Oķunġġa ayā k̄ātil bu sine siper bolmas
Cānımġa keçer her yan köñġlümge ħaber bolmas
- 2 Şordum leb-i la'linġdin ay yüzi küneş aġzınġ
Bir zerre mañġa anınġ sırrındın eşer bolmas
- 3 Yüzünġ üze ay mehveş her yan ki çıkıpdur ħaṭ
Gülşende anınġ tek gül yā sebze-i ter bolmas
- 4 Başıñġa düşüpdür ol zülfünġ gam u sevdāsı
Andın bertü veh kim bu şāmınġa seher bolmas
- 5 Kirpükleri sançılsa köñġlümge anınġ gam yok
Gül ħārı bile hergiz bülbülġa zarar bolmas
- 6 İl yetdi murādına şefkat bile ol şehdin
Yā Rab ki nidür mücib hiç bizge nazar bolmas
- 7 Peykānlar-ile doldı cismi ki Cemilī'ning
Gam oķına anda hiç nev' ile güzer bolmas

Ve lehu

--- / . / --- / --- / . / . / ---

- 1 Çün ki maħzün köñġlüme hergiz cefā kār eylemes
Bir dem olmas añġa yüz cevr ol cefākār eylemes
- 2 Dil-rübālar içre maħzün köñġlüme ay dostlar
Bu işi kim yār ider hergiz kim aġyār eylemes
- 3 Kaşısı yār oldı kim olmas hem-rehi aġyār anınġ
Kaşısı güldür kim añġa hem-demliġi ħār eylemes
- 79a 4 Yetmes ol kim maķşadına 'ışk yolında özin
'Aķl u şabr u hüş kaydıdın sebük-bār eylemes
- 5 Deyr ara veh kim meni mest eyleyip ol muġ-beçe
'Anber-efşān zülfini boynumġa zünnār eylemes
- 6 Cām-ı 'ışkınġ birle eyle bī-ħod oldum kim meni
Ĥaşr gavġāsı daġı hergiz ħaberdār eylemes

7 Ay Cemilî anıñg otı kıldı su daşı ni sūd
Ol küneş köñgline kim bir zerreçe kār eylemes

265

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Men-i ğangini şād ol yār kılmaz
Çü burqa'ıdın yüzün izhār kılmaz
- 2 Köñgöl cevrin körüp bir demde yüz miñg
Anıñg terkin niçe kim bar kılmaz
- 3 Dün ü kün zülf ü yüzi hecri anıñg
Bu uyğan bahtımı bīdār kılmaz
- 4 Meni çeşmi tek ol bimār kıldı
Lebidin derdime tīmār kılmaz
- 5 Eger her va'değa kıldım vefā men
Velī 'ahde vefā ol yār kılmaz
- 6 Seniñg 'ışkınıñ yolıda men kimi hīç
Dağı kimse özin bi-'ār kılmaz
- 7 Leb ü yüzünñni kim kördi Cemilî
Dağı meyl-i mey ü gülzār kılmaz

266

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Dimeñg bolmış bu maħzūn köñglüme ol dil-rübā mūnis
Kim ansız boldı yüz derd ü belā her dem mañga mūnis
- 2 Ğayāl olsa ten-i zārım tenāsübdin ni 'ayb ay dil
Ki bolmışdur Ğayālî dil-rübālarınıñ sañga mūnis
- 79b 3 Barıpdur 'aql u şabrım ger vefāsızlıķ idip mendin
Ğalıpdur şükr kim bolup mañga derd ü belā mūnis
- 4 Sükūn kılsam belā gencide yüz miñnet çekip ni ğam
Ki bolmışdur mañga bir sākın-i deyr-i fenā mūnis
- 5 Sañga mūnis didim gerçi mañga cevır ü cefā kıldıñg
Velikin kılmadı hīç kimseğa cevır ü cefā mūnis

6 Çekermen yüz nevā bir gül gamıda tā ki bolmışdur
Bu könglüm kuşına bülbül kimi bir bî-nevā münis

7 Cemîli ni 'acebdür bolsa 'ömrünğ bî-vefā çünküm
Sanğa 'ömrünğde hergiz bolmadı ol bî-vefā münis

267

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 Gerçi boldı halka cān almak lebiñgdin iltimās
Bizge hem la'linğga cān birmek 'alā haze'l-kıyās

2 Çeşm-i kattālinğga cān birmek dilermen ay Mesih
La'l-i cān-bahşınğdın il cān almak itse iltimās

3 Mātemim kördi benefşe baş ayacağına salıp
Zülf-i müşğiniñ firākıda benim-çün dutdı yas

4 Şemse bolmışdur küneş kaşrınğ ara ay şāh-ı hüsn
Ni 'aceb tarh ile boldunğ çarh ara 'ālī-esās

5 Şāhlar zer-beft hil'at keydiler yüz şükr kim
'Işık otunıñ şu'lesidin bizge hem boldı libās

6 Kisvet-i züh-d-i riyādın ger halās itsenğ özünğ
Zāhidā yokdur tefāvüt keysenğ atlas yā pelās

7 Ma'rifet ehli ferah tapdı Cemîli nazmıdın
Eyle kim boldı ferah gevher tapıp cevher-şinās

Şın harfinde şeker-ğand şirîn-suhan şühlar şânındadır bu gazeller

268

--- / --- / --- / ---

80a 1 Ol şeker-ğüftārım oldı serv tek kim sebz-püş
Nuḡkıdın lāl oldı güyā tütü tek yüz nev' kuş

2 Eyle şeydā bolmışam bir Leylives yüzin körtüp
Boldı güyā kim benim yanımda Mecnün ehl-i hüş

3 Şehr ara kirsem men-i Mecnün'ğa il eyler hücüm
Deşt ara barsam kelür yanımgā her yandın vuhüş

4 Şabr u hüşum kalmadı könglüm ara çün sensizin
Ay perî 'ayb itme ger dīvāne tek kılsam hurüş

- 5 Köksümünġ çäkini tikmek ni asıġ ay dostlar
Kim yana çäk eyler anı tıġ-i hicrân bolsa tüş
- 6 Degmeye bir kün tiken nişine her kim devr ara
Gül saçıp yüz yıl eger gül-reng meyni kılsa nüş
- 7 Ay Cemîli anġa cânınġ naqdini kılġil 'ivaz
Ger saġga birse lebi la'li meyin ol mey-fürüş

269

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Bir periveş közlerimġa nâ-gehândın boldı tüş
Veh men-i dîvânede andın berü yok 'aġl u hüş
- 2 'Älem ehlidin kaçıp Mecnûn kimi şahrâya men
Düşkeli her yan kilip dutdı maġga ülfet vuhüş
- 3 Yâr küyidin bizi kovmakka besdür itleri
Ay 'adûlar siz bizimlen kılmaġız dâyim uruş
- 4 Yüregüm kanı lebinġ şevkinde ay ârâm-ı cân
Hum içinde mey kimi 'ışkım otıdın kıldı cüş
- 5 Yetdi çün devrân gamıdın naqd-ı cânım aġzıma
Anı alıp bir kadeh mey bir maġga ay mey-fürüş
- 6 Kılsa cân murgı hevâ-yı kaddinġ sarı men' eyleme
Ay perî çünkim bolupdur dâyimâ serv üzreküş
- 7 Ay Cemîli ni riyâ kim hâşıl itdinġ zühd ile
Ger ġalâş olmak dilersenġ¹⁰⁴ andın eyle bade nüş

270

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Gamze oġın kaşı yayılan kim atdı ol kuyaş
Cân bile könglüm ara yetti ġaseddindür savaş
- 2 Bir körtüp yüzini birdim könglümi veh bir daġı
Birse idim cânımı körtüp anıġ yüzini kâş
- 3 Ger meni öldürmek için fitne-engiz olmadı
Bes nidindür baş ketürmiş bir yire ol ikki kaş

¹⁰⁴Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

- 4 Nāvekinġ peykānı zāhir itkeli cismimde an
Su dūřup topraġa gūyā lāledür kim ıldı fāř
- 5 Leblerinġ şevkinde ‘ālem otlu āhımdın yanar
Közlerimdin bolmasa ger māni‘ anġa anlı yaş
- 6 Kevkeb ü bārān saġınmanġ kim felek peydā ılır
Körüp aġvālimni yıġlar arġ urup köksine daş
- 7 Ol perı yolında ılgil terk-i cān baş oynadıp
Ay Cemilı bolmaġ istersenġ¹⁰⁵ eger ‘ālemde baş

271

Ve lehu

._._._ / . _ . _ . / . _ . _ . / . _ . _ .

- 1 ün yetürmek mümkün olmas iřikinġ daşına baş
Yetsem cismim ġāk olup itinġ ayaġlarıġa aş
- 2 Ni ‘aceb olmaġ maġa baġtı siyāh ü tire-rüz
Kim saġa bolmuş ara ol ġatt u ġāl u köz ü aş
- 3 Yařımınġ tārın uzatdıġınġ ay perı-peyker saġa
Serv-addinġ tek uzun bolsun cihān bāġında yaş
- 4 Dürr-i eşkim tek közüm içre anġa yir eylerem
Yaġsa ger ‘iřkinġ hevāsında bolup her jāle daş
- 5 Bolmadı ger lāle men tek tıġ-i ‘işk-ile şehid
Bes bu ni anlıġ kefendür kim ılır dāġ ile fāř
- 6 řāġlar ġülřen ġülidin eylese bister eger
Faqr kuyinde bize külġan külidindür firāř
- 81a 7 Ay Cemilı ün anınġ zülfine köġlün oldı bend
Ni ‘acebdür tirelik birle saġa kese ma‘āř

272

Ve lehu

. _ . _ . / . _ . _ . / . _ . _ . / . _ . _ .

- 1 Köġlüninġ tāze anlıġ dāġı her yan āřkār olmuş
Bahār eyyāmı bāġıdur ki gūyā lālezār olmuř

¹⁰⁵řart eki ‘nun’ ile yazılmıştır.

- 2 Maŋga külbemi sađınmaŋ selāmetliđ maŋga nidür
Melālet daşlarıdır ol ki çevremde hişār olmış
- 3 Çakılmış hecr mismārı köŋülge ger vişāl elgi
Niçe kim enbur ile çekse çıkmas üstüvār olmış
- 4 Felek içre disem ay ile kün yüzün budur vechi
Ki māvi hil‘at ile bāğ ara ol gül-‘izār olmış
- 5 Saçıŋ fikri kara kılsa ‘aceb mü rüzgārımını
Tarar da kim anı köŋlüm perişān rüzgār olmış
- 6 Sağınma kiçe zulmet düşdi ‘ālem içre ay mehveş
Menim bu dūd-ı āhımdın saçıŋ hecrinde tār olmış
- 7 Tenim hāki ara kaşıŋ hayālin kimse körmez çün
Felek içre hilāli körmege māni‘ gubār olmış
- 8 Çü āhır meskeniŋ toprağ olur nefis atını minme
Kazādın kimdür ol kim ‘ömri anıŋ pāydār olmış
- 9 Cemilī eşki kanıdur leb-i la‘liŋ firākında
Vişāl ümmidile ay cān yoluŋda kim nişār olmış

273

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Men-i mahzūn kimi ‘ışkıŋ gamında kim ki zār olmış
Gam u hicrān ara aŋga ni şabr u ni karar olmış
- 2 Perişān zülfüŋ ile gamzeŋ okın kördi her kim ki
Menim tek ol dağı āşüfte-hāl ü dil-fikār olmış
- 3 Yüzüŋde her taraf hattıŋ mu zāhir eylediŋ ay meh
Kamer devrinde yoħsa fitnelerdür aşkār olmış
- 81b 4 Başıŋga urulup köŋlüm kuşu başdın ayak köydi
Körüp çünkim cemāliŋ şem‘in ol pervānevār olmış
- 5 Köŋüllerdür düzülmiş goncalar tek kan bolup yāhūd
Tonuŋda tügmeler yākūt-ı ahmerdin kaţar olmış
- 6 Közi kimi anıŋ mest ü humār oldum maŋga çünkim
Leb-ā-leb cām dutğan dem-be-dem ol gül-‘izār olmış
- 7 Cemilī fūrkatıŋ içre dime şabr u ihtiyār itsün

Ki yüzünġni körüp ol ay perî bî-ihtiyâr olmış

274

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Dehānıġ hokkasında ġurde-i ma'nā nihān bolmış
Bu ma'nidin dimişler anı gūyā ġurde-dān bolmış
- 2 Egerçi gonca içre gül nihān olur velî ay meh
Yüzünġ tek gül ara aġzıġ kimi gonca nihān bolmış
- 3 Karār u şabr u hūşum ivlerin köydürdi 'ışk otu
Ol ivleriġ birinde her yenġi dāġım nişān bolmış
- 4 'İlācım kılmaġa kilgen tabîb otımġa yakıldı
Anıġ tek şu'leler bu ġasta cismimdin 'ıyān bolmış
- 5 Dil ü cān u tenim anġa fidā kıldım velî ol ay
Maġa nā-mihr-bānıġ idip ilge mihr-bān bolmış
- 6 Meni mey-ġānede ser-ġoş körüp men' itme ay zāhid
Maġa ġam ġaylıdın mey-ġāne çün dār'ü'l-emān bolmış
- 7 Cemîli eşki kanıdın közünde katreler gūyā
Niķat bolmışdur anıġ üste ol yirdeki kan bolmış

275

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Düşüpdür 'ışk otu cānımġa tā kim tende cān bolmış
Tenimde cān kimi cānım ara 'ışkıġ nihān bolmış
- 2 Okunġ köġlümge her yandı ki sançılmışdur ol gūyā
Ki bir kuş bolmış etrāfında oklar āşiyān bolmış
- 82a 3 Leb-i la'liġ firākında baġır birle yürek kanı
Közümniġ yolıdın her dem besî her yan revān bolmış
- 4 Kararġan közlerim gül-gün bulut mānendidür her dem
Alardın lebleriġ şevkinde düşken katre kan bolmış
- 5 Menem ġün-ābe yudmak birle hecrinde anıġ mahrūm
Vişāli bezmide ger mey içip il kāmran bolmış
- 6 Zamān āşubıdın cānımġa yüz miġnet yeter her dem

Çü fehm itdim anğa bā'ış ol āşüb-ı zamān bolmış

- 7 Cemīli cāmı içre 'ışk otınıñ dāğıdın her yan
Teninde cānnıñg ikki noqtası kimi nişān bolmış

276

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Melāhat şem'ı ruhsārıñgda zülfünğ müşg-nāb olmış
Letāfet şāmı saçınğ içre yüzünğ mäh-tāb olmış
- 2 Niçük kim māvı yağlığ yüzünge boldı niķāb ay meh
Felek içre küneş yüzine māni' hem seħāb olmış
- 3 Kad u ruhsārıñgı serv ile gül bāğ içre kim kördi
Ĥacāletdin biri türāb biri bī-āb ü tāb olmış
- 4 Yüzünğ bāğında meydin gülleri kim açdınğ ay sākı
Körüp anı bu köñglüm bülbüline ıztırāb olmış
- 5 Müşg-i şikenc-i zülfünğı kördüm yüzünğ gülzārıda tā kim
Tenim bāğında köñglüm gonca kimi piç ü tāb olmış
- 6 Arıtgil ten gubārın cān közidin ay fenā yili
Anı körmekke çünkim cān közine ten ĥicāb olmış
- 7 Cemīli bezm-i 'ıyşınğ sorsa 'işret ehli digil kim
Bu ĥan yaşım bile bağrım şarāb ile kebāb olmış

277

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Cemālınğ üzre ay mehveş ki efşānlığ gül-āb olmış
Katında güyyiā kün çeşmesi bī-āb ü tāb olmış
- 82b 2 Yüzünğ nūrına kün şem'ı kaçan māni' bolur ay meh
Ki ĥiç kim körmeydi kim zerre men'-i āftāb olmış
- 3 Ni 'ayb olğay mañga mey-ĥānede mest ü ĥarāb olsam
Ĥamım ĥaylı bile köñglüm ivi çünkim ĥarāb olmış
- 4 Yüzünge 'anberin zülfünğ niķāb olmış mu ay mehveş
Felekde kün yüzine ĥarşu yā tire seħāb olmış

- 5 Kesip bağırmı tîğ-i 'ışk hecr okına sançılmış
Gamım bezmi-çün ol könglümniñ otıdın kebâb olmuş
- 6 Öürsem ni 'aceb cānānımnıñ kiç kilmekidin veh
Ki kiç kildükçe ol 'ömrüm bu 'ömrümga şitâb olmuş
- 7 Cemilî 'ömri şem'in şām-ı zülfünge eyledi gâret
Yüzünge hürşidine çünkim şeb-i zülfünge niķâb olmuş

278

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Küneş yüzine ol ay hat sevādındın rakam çekmiş
Niçük kim Hind ili Rüm üstine hayl u haşem çekmiş
- 2 Yana ol kâtil-i mehveş çıkıpdur il ara ser-hoş
Meger 'ışk ehli kaşdın kıldı kim tîğ-i sitem çekmiş
- 3 Vefāsız anğlayıp 'ömrin hoş ol rind-i harābātī
Ki cām-ı mey leb-ā-leb yarı birle dem-be-dem çekmiş
- 4 Kiçe hayl u sipāhī def'ine küyindin ol mähünge
Seher ki çarh mihridin yana altun 'alem çekmiş
- 5 Niçük ol sākī-i mehveş ki çekmiş bāde-i gül-gün
Bu miskin 'aşık-ı bi-çāre hem hün-āb-ı gam çekmiş
- 6 Fenā deyri ara eski sifāl içinde mey içken
Anıñ tekdür Feridün tahtı üzre cām-ı Cem çekmiş
- 7 Eger mescid ara zühd ehli gülbāng-ı şamed urdı
Velikin berhemen deyr içre anıñ şanem çekmiş
- 8 Hoş ol reh-rev tapıp bu 'ālem içre devlet-i bākī
Fenā iklimidin özini tā mülk-i adem çekmiş
- 83a 9 Meger gayr ile ol gül-ruh dem-ā-dem çekdi gül-gün mey
Cemilî kan yudup ansız elem üzre elem çekmiş

279

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Kaçan kim ol periveş cilve idip ilge nāz itmiş
Körüp hür u melek aşubın anıñ ihtirāz itmiş
- 2 Anıñ tek nāz u istignā kılıpdur hüsn ara ol ay

Felek içre melek anı körüp 'arz-ı niyâz itmiş

3 Yüzi nûrıldın ol ay rûşen idip il közin yâ Rab
Men-i dil-ğastanıñ işin nidin süz u güdâz itmiş

4 Fidâ kıldım anğa köz ü köñgülde eşk ile şabrım
Niçe kim ol mañga cevriñi çok mihrini az itmiş

5 Kişi yârı bilen her yirde bolsa bil harem anı
Eger deyr içre kirmiş ol vü ger kaşd-ı Hicâz itmiş

6 Yüzüñgde kördi Hağ nûrını her kimse anı bil kim
Hağikat 'âlemin bulmış dime 'ışkıñg mecâz itmiş

7 Hoş ol mey-ğâne kim anda leb-â-leb câm idip sâki
Cemilî dem-be-dem içip muğanni nağme-sâz itmiş

280

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1 Şikâfın köksümünğ her yan dimenğ tiğ-i helâk itmiş
Yağasın ğasta cânım hecr ara yüz nev' çâk itmiş

2 N'ola ger ay küneş bir zerre mihrinğ bizge yetkürsenğ
Seni Hağ nûr-ı pâk idip bizi çün tire ğâk itmiş

3 Cemâlinğ nûr-ı pâkidin tecelli tapmış ol kimse
Ki ğayrınğ nağşıdın âyine-i köñglini pâk itmiş

4 Dem-â-dem leblerinğ şevkide ay sâki mañga meyni
Leb-â-leb eyleyip şun kim meni ğam derdnâk itmiş

5 Vişâlinğde bolup il şâd u ğurrem ay perî veh kim
Firâkınğda Cemilî'ni ğam u miñnet helâk itmiş

281

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1 Ol ay kim vaşlı içre özgeye mihr ü vefâ kılmış
Nidin yâ Rab firâkıñda bize cevriñ ü cefâ kılmış

2 Anıñğ kaş u köz ü zülfi ğamında ni 'acebdür kim
Bu âhım otı düdü rüzğarımni ğara kılmış

3 Nevâ gül vakti bülbül kılsa dem urmas ğazân faşlı
Bu köñglüm kuşu her faşlı içre yüz ança nevâ kılmış

83b

- 4 Anıñ müjgān u qaşıdın helāk olsam ‘aceb yokdur
Kaẓā ol nev’ ilen kim qaşdıma ok birle yā kılmış
- 5 Başıñğa ay u kün evrülmeği bu kim sañğa ay meh
Felek anıñg birin ata birini hem ana kılmış
- 6 Semendiñg na’lidin çıkkan şerer kim kıldı kül cismim
Besı ‘ışk ehli ol küldin közine tütüyā kılmış
- 7 Cemilı kılmasa ma’sūk u mey terkini ‘ayb itmeñg
Anğa çün ay şalāh ehli naşib anı kaẓā kılmış

282

Ve lehu

· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _

- 1 Özine ol ki her biğāneveşni āşnā kılmış
Anı bir demde yüz derd ü belāya mübtelā kılmış
- 2 Mañğa ‘ayb itmeñgiz hecr içre bülbül tek fiğān kılsam
Men-i mahzūmı ol gül-ruḥ ki vaşlıdın cüdā kılmış
- 3 Anğa her niçe men mihr ü vefā kılmış idim ol
Mañğa bir demde yüz miñg ança veh cevr ü cefā kılmış
- 4 Elif tek rāstı cānım arasında okunğdur tüz
Egerçi egme qaşınğ ḥasreti ḳaddimni yā kılmış
- 5 Saçıñg sevdāsıdın ‘ālemğa zulmet düşdi mü yāḥūd
Könğülde tāze dāğım dūdı gam şāmın kara kılmış
- 6 Dilersenğ¹⁰⁶ ger beḳā cāmın özünği eylegil fānı
Bu meydin içmiş ol kim ki yirin deyr-i fenā kılmış
- 7 Egerçi özge cān tapmış leb-i cān-baḥşıdın anıñg
Cemilı yüzin[i] körgeç anğa cānın fidā kılmış

¹⁰⁶Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

Ve lehu

· _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 84a 1 'Adūlar cem' olup kūyūnġde katlim ārzū kılmıŝ
Kapunġda eyle kim itler gedā körüp ġulū kılmıŝ
- 2 Dil ü cānım lebiġ cāmıġa teşne bolġalı anıġ
ġayāli közlerim giryān kılıp baġrımın su kılmış
- 3 Barur közdin ciger kıanı dem-ā-dem kim lebiġ ŝevkı
Könġülde ġonca tek kıanlarını baġlap tū-be-tū kılmıŝ
- 4 Könġülni kim kılıpdur çār-pāre ġançer-i ġamzenġ
Meger kim 'ıŝķ bāzārında anı çār sū kılmıŝ
- 5 Yüz ü zūlfūnġ kimi ġül birle sūnbülde leŝāfet yok
Cemālinġ bāġı daġı ġoŝ kızā reng ile bū kılmıŝ
- 6 Çü ġūblar ġūbısın boldunġ iki 'ālemde ġūsn ile
Yolunġda ŝāġlar ŝāġı gedālıġ ārzū kılmıŝ
- 7 Eger bolmıŝ 'adem aġzınġ vücūdı niçük ay kıtil
Cemīli kıtlını kılmakġa dāyım ġüft ü ġū kılmıŝ

Ve lehu

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _

- 1 Ol ay yüzi kim her yan anġa zūlfi yapılmıŝ
Kūn ŝem'ine beġzer ki kıçe içre tapılmıŝ
- 2 ġülzār-ı cemālinde ki ġiç aġzı körünmes
Bir ġonca yok anda veli yüz ġüller açılmış
- 3 'İsī nefesidür meger ol nutķ-ı nesimi
Esdükçe kıamu 'āleme cān issi yayılmıŝ
- 4 ġam def'i bolur çünki fenā deyrinde meydin
Mest eylemiş andın özin ol kimse ki bilmiş
- 5 Vaŝlınġ eli enbur bile çekmege yok imkān
Könġlüm ara mismār-ı firākınġ ki çakılmış
- 6 Ay çarġ-ı felek atlasınġı başınġa urgil
Cismim çü fenā deşti ġubārıyla yapılmış

84b 7 Ay ehl-i hıred birme Cemilî'ğa nasihat
Kim kördi ki dīvāneye 'aql ehli katılmış

285

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Gonca tek könglümni bir gül-ruḥ gülistān eylemiş
Anı cānım bülbüli körgeç yüz efḡān eylemiş
- 2 Bāḡ ara gül vakti gülşen içre ol sākī yana
Bāde-i gül-gün içip yüzün gülistān eylemiş
- 3 Ni 'aceb könglüm kuşın şayd itmegi kim ol perî
Dām-ı zülfin dāne ḡāl üzre perişān eylemiş
- 4 Encüm ü eflāk-ı vālih anḡa sanmanḡ kim hemîn
Ay ile kün şem'ini yüzine ḡayrān eylemiş
- 5 Bizge ol sultān-ı ḡüsn itmiş durur kahr u ḡazab
Gerçi şehler kullarıḡa lutf u iḡsān eylemiş
- 6 'Ārız üzre ol mūkahḡal közde fitne kıldı kaş
Yā gülistānda kara nergis ni fettān eylemiş
- 7 'Anberin ḡattınḡ ki yüzünḡ üzre peydā eyledünḡ
ḡüsnünḡi ol sebze vü gül bāḡ-ı rıdvān eylemiş
- 8 Zülf-i müşḡiniḡ ki düşdi yüzünḡ üzre ay perî
ḡüyiyā Çin leşkeridür kaşd-ı imān eylemiş
- 9 Bu Cemilî kirpük ü kaşını anınḡ körgeli
Nā-tüvān cānın ol oḡ u yāḡa ḡurbān eylemiş

286

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 'Anberin saçın kim ol yüz üstide çin eylemiş
Leşker-i Çin ḡüyiyā dîn kaşdına kin eylemiş
- 2 'Ārızı üzre ki efşān kıldı ol semîn varak
Eyledür gül üzre efşān berg-i nesrîn eylemiş
- 3 Kün yüzün kiçe saçdın zāhir idip vaşl ara
İlni şād idip meni hecr içre ḡamḡin eylemiş
- 85a 4 Sorma çekken közi cellādı ki çekmiş tıḡını
Veh meni il içre öldürmekke ta'yin eylemiş

- 5 Zülfünğ içre 'arızınğda bar zer-efşân eyle kim
Kiçe il su üzre her yan şem'âyin eylemiş
- 6 Kün yüzine karşı peydâ boldı mu kavı-ı kuzah
Vesme birle yâ kaçınğ meşşâte tezyin eylemiş
- 7 Ay Cemilî ol perî barmağıda hınnâ mudur
Yoğsa kim kanunğ töküp eligni rengin eylemiş

287

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Ol ki hüsn ehliğa nâz u 'işve ta'lim eylemiş
Her birine şive vü nâzını tefhîm eylemiş
- 2 Çekmiş ol kâtil kılıcın katl-i 'uşşâk etmege
Bes ki 'ışk ehli anğa cânını teslim eylemiş
- 3 Tu'me içün kelmiş ol yâr itleri çün tîğ-i 'ışk
Bağrımı her yan kesip anlarğa taksîm eylemiş
- 4 Safha-i hüsn üzre nakkâş-ı ezel güyâ anınğ
Zülf ü ağız nakşını bir mîm iki cîm eylemiş
- 5 Yâr yanğa Cemilî yetkeçin durmuş anınğ
Kaşdığa çekmiş kılıç ni yakşı ta'zîm eylemiş

288

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 'Arızınğ şem'i kimi hürşid raşşân bolmamış
Sen kimi hem hüsn içinde mâh-ı Ken'ân bolmamış
- 2 Hızr tek hattınğ ara kim bulmuşam cân-bağş leb
Zulmet içre hergiz eyle Âb-ı hayvân bolmamış
- 3 Kaddınğ u ağızınğ hayâli köz bile könglüm ara
Serv ile gül goncasıdur oğ u peykân bolmamış
- 4 Rem kılıp mendin bolupdur vaşşiler Mecnûn'ğa râm
Çünkü Mecnûn men kimi rüsvâ-yı devrân bolmamış
- 85b 5 Derd ile ol nev'âh itdim ki il boldı helâk
Şür ünidin haşr ilige eyle efğân bolmamış
- 6 Kâtl ider İslâm ilin kâfir közi anınğ henüz
Kılmanğ andın rahm ümidin kim müselmân bolmamış

- 7 Gevher-i eşkiñg ki saçdıñg dür dişi hicrānda
Ay Cemilî közleriñg tek bahr-ı ‘ummān bolmamış

289

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Felek içre çü her dem āhım otıdın eşer bolmış
Dimenñ anda tün ü kevkeb tütün birlen şerer bolmış
- 2 Kılursıñg vā‘izā damu otıñg şerhini munça
Meger āhım otıdın anğa bir zerre eşer bolmış
- 3 Akıtdım sım-gün eşkimni çün sım-āb tek dāyim
Meni giryān iden hicrān ara bir sım-ber bolmış
- 4 Oñuñgdın ay kemān-ebrū tenimde her taraf peykān
Anıñg tekdür ki mīve nahlı devrinde şemer bolmış
- 5 Köñgöl kuşu barıp şem‘-i cemāliñgga düşer ay gül
Meger pervāne vü bülbüldin anda bāl ü per bolmış
- 6 Közüm kanı bilen rengin mü boldı işikiñg daşı
Anı yā la‘l-gün iden besı hūn-ı ciger bolmış
- 7 Ne sūd imdi ol ay ‘ışkıñı ildin kılmağıñg pinhān
Cemilî ‘ālem içre her kime kim bu haber bolmış

290

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Men-i rüsvā demidin kim çıkan otluğ şerer bolmış
Çü bardım her şalāh ehli sarı mendin hāzer bolmış
- 2 Anıñg tek közyaşım ‘ālemga tūfān saldı kim ay meh
Yir ü kök ehline yüz nev‘ mevcidin hātar bolmış
- 3 Bu kim otga düşer dāyim Semender birle pervāne
Meger anlarga hem bir zerre ‘ışkımdın eşer bolmış
- 86a 4 ‘Aceb mü cān kuşu küyüñgga yetse ay kemān-ebrū
Anğa kim sançılıp her yan oñuñgdın bāl ü per bolmış
- 5 Nazar kim salmışam her dem leb-i la‘li sarı yārıñg
Közümdin eşk yirine düşen hūn-ı ciger bolmış

- 6 Amıñ zülf ü yüzi hecride fark itmen tüni kündin
Meger andın cüdā yeksān mañga şām u seher bolmış
- 7 Cemilī hānmānıdın keçip 'ışk içre kim düşdi
Vaṭan terkin kılıp imdi aña lāzım sefer bolmış

291

Ve lehu

--- / . --- / --- / . ---

- 1 Oқuñgdın ayā kātıl cismimğa güzer bolmış
Köñglüm kuşına her yan sançılğalı per bolmış
- 2 'Uşşāka gāzab idip çehrenğ kararıpdur mu
Yā āhim otıdın gül yüzünge eşer bolmış
- 3 Sen gayr-ile mey içsenğ hecriñde benim nūşım
La'liñ hevesi birle hūn-āb-ı ciger bolmış
- 4 Hecr içre mañga ay meh yüzünğ gamıdın gül-riz
Āhim otıdın her dem güyā ki şerer bolmış
- 5 Yaşur dime ay nāşih 'ışkın mañga ol şūhunğ
Şöhret bile kim ilge zāhir bu haber bolmış
- 6 Her daş kim atar etfāl kaşımğa benim güyā
Men naḥl-i melāmet ol çevremde şemer bolmış
- 7 Tā kıldı vaṭan terkin gurbetde Cemilī'ğa
Dimeñg ki sefer bolğay bi'llāh ki sıkar bolmış

292

Ve lehu

--- / . --- / --- / . ---

- 1 'Uşşāka fenālıgdın dimeñg ki zarar bolmış
Bu yolda fenā bolmağ anlarğa hüner bolmış
- 2 Gül yafrağı su üzre düşken kimi ol yüzünğ
Hecride yaşım üzre pergend-i ciger bolmış
- 86b 3 Kün şem'i ziyāsıdın doldı bu cihān tā kim
Bir zerre aña yüzünğ nūrıdın eger bolmış
- 4 Derd ile ten-i zārım kaṭ' eylemedi tiğünğ
Kesmekligine şāhınğ mā'ni' çü şemer bolmış

- 5 La'l-i lebinġe her yan tebġāle ki çıkmışdur
Gül ber gi ūze gŷyā ol rīze ŧeker bolmış
- 6 Gŷl yafragı bāġ iġre āhım yilidin berbād
Oldı uġadur gŷyā dŷd iġre ŧerer bolmış
- 7 Bakma diyi men' itdiġ yŷzŷmġa Cemilī'ni
Andın saġga yā Rab kim sŷyle ni zarar bolmış

293

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

- 1 Ol aynı kŷrŷp dŷŧde uyķu maġga kām olmış
Likin ġamıdın uyķu kŷzŷmġe ġarām olmış
- 2 Āŧŷfte kŷnġŷl bī-ġod boldı kŷrŷp ol zŷlfi
İl uyķusına bā'ış ol nev' ki ŧām olmış
- 3 Ĥoŧ rind-i ġarābātī bolmış durur ol kimse
Kim bāde iġip ser-ġoŧ muġ birle mŷdām olmış
- 4 Ĥŷri bile cennetni neylermen ayā sākī
Devriġde maġga ġŷnkim mey-ġāne maġām olmış
- 5 Yŷz yıl ki ŷlŷġlerni bir demde kılur zinde
'İsī kimi ol ay kim cān-baġŧ kelām olmış
- 6 Talbunsa kŷnġŷl ķuŧı yokdur 'aceb oķunġdın
Yŷz nev' tiŧŷk birle cismim aġga dām olmış
- 7 Her bāde Cemilī ol aydın ki cŷdā iġdi
Ģam zehri bilen dolu gŷyā aġga cām olmış

294

Ve lehu

. --- / . --- / . --- / . ---

- 1 Bil ŷ aġzıġ firākıda murādım kim viŧāl olmış
Anı tapmak ġayāl itdim velī emr-i muġāl olmış
- 87a 2 Uġup kŷyŷnġ sarı kŷnġlŷm ķuŧı 'azm eylese ni taġġ
Oķunġdın sanġılıp her yan aġga kim per ŷ bāl olmış
- 3 Kŷzŷm rŷŧen bolur yŷzŷnġde ġālīnġni kŷrŷp dāyım
Meger bu merdŷm-i ġeŧmimdŷr ol yŷzŷnġde ġāl olmış

- 4 Ayağı altına düşdüm bolup zülfi kimi pā-māl
Çün ol hürşid ayağı dāl bu kaddimğa dāl olmuş
- 5 Anıñg bî-dād-ı zulmıdın anıñg tek bolmuşam bed-hāl
Tilim bî-dādınıñg zulmın demekde veh ki lāl olmuş
- 6 Utanıp her yeñgi ay ni ‘aceb közdin nihān bolsa
Sañga ay meh çü peyveste bu nev’ ikki hilāl olmuş
- 7 İki zülfünğ Cemilî köñgli kuşu dāmıdur veh kim
Halāş imkāmı yok kaşdıda cidd(?) ol cīm ü dāl olmuş

295

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Lebiñg kim ay periveş Ā b-ı hayvāndın zülāl olmuş
Zülālîñg noktası kimi anıñg üstinde hāl olmuş
- 2 Uçukdur mu lebiñgde yoħsa riz-i incü la’l üzre
Veyā gül berginiñg üstinde ol bir katre bal olmuş
- 3 Kaşıñg üstinde hāl āvāzesin işitdim ay mehveş
Bu Ka’be tākınıñg üstinde ol güyā Bilāl olmuş
- 4 Seniñg ince biliñg fikrini men ince hayāl itdim
Kim anıñg hecridin bu nā-tüvān cismim hayāl olmuş
- 5 Tulū’ itdi yüzünğ müşgîn saçınığdın ay perî güyā
Ki zulmetdin ‘ıyān bir aħter-i ferħunde-fāl olmuş
- 6 Seniñg ağızıñgla zülfünğ hecridin nālemde kim bar med
Menim med çekmegümge bā’iş eyle mīm ü dāl olmuş
- 7 Firākıñg kiçesi içre Cemilî hālını kör kim
Kara saçınıñg hayāl idip niçe aşufte-hāl olmuş

296

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Sañga kim kitmek için ay perî-peyker şitāb olmuş
Mañga hem ol sebebdindür ki beyle ıztırāb olmuş

87b

- 2 Seninġ kelmekliġinġdin bolmiş idi dil ivi ma'mür
Yana kitdinġ hemân sâ'at anı bil kim ġarâb olmiş
- 3 Saġga ay şeyġ eger zıkr üni ġoř bolmiş maġga hem ġoř
Nevâ-yı nây u 'ûd u çeng ü kânün u rebâb olmiş
- 4 Bolupdur ġânkâh-ı şeyġ düzaġ çün özi mâlik
Ol ivge şeyġ teklifi maġga her dem 'azâb olmiş
- 5 Saġga ger zâhidâ Ka'be işiki baġludur barsaġ
Maġga yüz şükr muġ deyriġa yetkeç feth-i bâb olmiş
- 6 Ferahnâkim meyi la'li bile ol nev' kim tapman
Müferrehdin ferâġ terkîbide ger la'l-i nâb olmiş
- 7 Kadeġ devrini tiz idip Cemilî' ġa yetür eyle
Ki çarġ-ı münġalib devrinde ay sâķi şitâb olmiş

297

Ve lehu

- 1 Bahâr eyyâmı 'ıyş ilge maġga ansız¹⁰⁷ 'azâb olmiş
Külüp ġâlimġa berġ ü yıġlaġan her dem seġâb olmiş
- 2 İçip mey muġ-beçe birle idip 'işret ivin âbâd
ġoř ol rindî ki dâyim deyr ara mest ü ġarâb olmiş
- 3 Maġga ay sâķi-i gül-çehre bi-endâze mey bir gil
Ki mende ġâr-ı ġam bu ġülşen içre bi-ġesâb olmiş
- 4 Baġır birle yürekni sıķdı hecr işkencesi her dem
Közümdin ġan barur her yan anı sanmaġ kim âb olmiş
- 5 Uçuk mu çıķdı mey-gün leblerinġ devrinde ay sâķi
Mey-i nâb üzre her yan yoġsa kim zâhir ġabâb olmiş
- 6 Keyip gül-gün tonın kim cilve kıldı her kiçe ol ay
Şafaķ ġün-âbı içre mihre ġüyâ iztirâb olmiş
- 7 Cihân bâġında çün tapmaz Cemilî ġülşen-i vařlıġ
Aġga bir demde yüz miġ ġâr-ı hecr-ile 'azâb olmiş

¹⁰⁷Metinde 'ansızın' şeklinde.

Ve lehu

· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _

- 1 Seniñ ħāl-i siyāhıñ tek benim bahtım kara bolmış
Körüp kaç u köz ü zülfünğ çü köñglüm mübtelā bolmış
- 2 Seniñ müjgān bile kaçınğ ħayālī bu köñgül içre
Anıñ tekdür ki bu kurbān ara oğ birle yā bolmış
- 3 Eger ğamdan ħalāş olmak dilersenğ mest ü bi-hüş ol
Özin şād eylemiş her kim ki bu nev' ile tā bolmış
- 4 Anğa mihr ü vefā men bi-nihāyet kılmışam yā Rab
Nidin cevr ü cefā andın mañga bi-intihā bolmış
- 5 Alıp bir muğ-beçe dīnim meni kim eyledi rüsvā
Bilim zünnār ilen bağlap yirim deyr-i fenā bolmış
- 6 Bolupdur eyle ay 'ışk ehli 'ışkım vādisi mühlük
Ki bir mūrına anıñ tu'me yüz miñg ejdehā bolmış
- 7 Cemilī bāde iç mey-ħānede sākī eli birle
Ki zühd ehli işi mescid ara zühd-i riyā bolmış

Ve lehu

· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _

- 1 Men-i dīvānedin kim ol perī-peyker cüdā bolmış
Köz ü kaçı ğamıdın rüzgārım hem kara bolmış
- 2 Mañga 'ayb itmenğiz bigāne bolsam 'aql u hüş ile
Ki bu dīvāne köñglüm ol perīga mübtelā bolmış
- 3 Lebi şevkide kan yaşım akıtsam ni 'aceb her dem
Kim ol gül-çehreye bu ħasta köñglüm mübtelā bolmış
- 4 Sipāh-ı ğam bile cengim bolur çün āh u kaddimdin
Seniñ müjgān u kaçınğ tek mañga oğ birle yā bolmış
- 5 Nidermen 'İsī vü Hızr'nıñ dem ü suyn mañga çünkim
Lebiñ tek rüh-bağş olmış ħatıñ tek cān-fezā bolmış
- 6 Közüm rüşen bolursa ni 'acebdür şeh-süvārımınñ
Ayağı tozı atınñ közümge tütüyā bolmış

- 7 Cemilî terk-i zühd itmiş anğa ta'n itme ay zâhid
Ki zühd ehli işiniñ lâzımı dâyim riyâ bolmış

300

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Nihân 'ışkımmı eşkim itkeli fâş
Başımğa yağdı eifâl elgidin daş
- 2 Apardıñg köñglümi ay dil-rübâ çün
Kelip bir dağı alsanğ cânımı kâş
- 3 Ayağ içsem elinğdin dağı her giz
Ayağınğdın kötürmen sâkiyâ baş
- 4 Dem-â-dem leblerinğ şevki ayâ cân
Akıtdı közlerimdin la'l-gün yaş
- 5 Alıp dîn nakdın ay muğ bâde bir gil
Harâbât içre boldum çünki kallaş
- 6 Fenâ yolunda yoldaş istemenğ kim
Bu yolda olmadı hiç kimge yoldaş
- 7 Alıpdur cân u köñlüñg ay Cemilî
Seninğ ol sürmelü köz vesmelü kaş

301

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Safha-i hüsnünğde bir matla' mu ol peyveste kaş
Yoğsa kudret kâtibi yazmış iki mısra' dutaş
- 2 Su yürek kamı bağır per gâlesi bolmış gıdâ
Leblerinğ şevkinde anlardur mañga vech-i ma'âş
- 3 İstemen hüşumnu çün devrân gamındın sâkiyâ
Câmıma kıtsanğ ezip dârü-yı bi-hüş imdi kâş
- 4 Bolmadı pervâne ger kögüp cemâlinğ şem'ine
Bes nidin şâm-ı vişâlinğde özini kıldı fâş
- 5 Şühlar başımğa bir bir daşlar ança atdı kim
Cem' olupdur imdi yüz yüz hürmen etrâfımda daş

- 6 ???? rengin timur könglidin aparmas anıñ
Niçe kim bolsa fiğānım içre sūhān tek hırāş
- 7 Ay Cemilī yüzni meydān kılmadıñ ol tıfl içün
Bes ne vech ile yügürür her taraf yüzünğde yaş

302

Ve lehu

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Boldı la'linğ şevkıde közdin köngül hūn-ābı fāş
Ni 'aceb keldi münāsib anğa bu nev' ile yaş
- 2 Köz körüp her bi-vefānı söydi çün şeydā köngül
Kör olup közüm ü könglüm otğa yakılsaydı kāş
- 3 Sanmañ ancağ kim yağar etfāl daşı başıma
Yağdurur dehr āfeti bir lahzada miñ ança daş
- 4 Zāhidā ol büt yüzine secde kılsam kıılma 'ayb
Kim bolupdur anğa bir mihrāb şekli ikki kaş
- 5 Devr ara dutsa mañga ol sākī-i mehveş ayağ
Nüş idip alman ayağdın anıñ ölgünçe baş
- 6 Sırr-ı 'ışkıñnı niçe pinhān kılam devriñ ara
Sākīyā mey bir ki imdi eyleyem sırrımmı fāş
- 7 Ay Cemilī cismime ol kaşı yānıñ her oқи
Yetkeçin peykānı üzre cān u dil kıldı telāş

303

Ve lehu

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Ol perī-peyker ki bolmışdur menimlen bāde-keş
Körsenğiz 'ayb itmenğiz dāyim men-i divāneveş
- 2 Çün melāhat birle bir şūh aldı könglüm il ara
Ni tefāvüt hūsn ile Rūmi tek olsa yā Hābeş
- 3 Keygeli ay meh şeb-ender-rüz hil'at sen kimi
Hūsn ile olmas tūn ü kün kisvetin keyse küneş
- 4 Hızr nüş itken hayāt ābını içmen sākīyā

'Ömr-i cāvīd isterem idip lebiñgün cür'a çeş

- 89b 5 Tā hayāliñg köñglüm içre hāzır oldı farkı yok
Ay perī mendin ıraksıñg miñg ağaç ger bir adaş
- 6 Ay felek çekme hilāliñg tığini kaşdıñga kim
Bağrım ol ay 'ışkı tığı kesdi köñglüm boldı hoş
- 7 Ölse defn idiñg Cemīli cismini deyr içre çün
Dirliğinde muğ-beçeler birle boldı bāde-keş

304

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Çü her kullāb-ı zülfünğ oldı dil-keş
Köñgüldür hem perişān hem müşevveş
- 2 Yüz ü la'liñgni tā kördüm bolupdur
Köz ü köñglümde peydā āb u āteş
- 3 Dem-ā-dem sākiyā devriñgde bizge
N'ola dutsañg leb-ā-leb cām-ı bī-gaş
- 4 Vefādın ni 'aceb baş çekse ol şüh
Ki bolmuş dāyimā çün serv ser-keş
- 5 Başımğa güyiyā kopdı kıyāmet
Kim ol şüh üstüme segirtti ebreş
- 6 Tenimğa her dem etfāl elgidin daş
Degip zaħm ile cismimdür münakkaş
- 7 Cemīli'ni yana divāne vü zār
Kılıpdur bir melek-simā periveş

305

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Közüñg kim kan kılıp mestāne bolmuş
Añga güyā lebiñg peymāne bolmuş
- 2 Lebiñg yāķüt u ağzıñg hoşka-i la'l
İçinde dişleriñg dür-dāne bolmuş

- 3 Sañga tā āšnāmen ay perīveş
Mañga mehveş u ħired bīgāne bolmış
- 90a 4 Seniñg ‘ışkıñg ğamıdur genc-i pinhān
Menim köñglüm añga vırāne bolmış
- 5 Körüp mihriñgni özge bizge yetkeç
Ĝazablanmaq nidür cānāne bolmış
- 6 Vişāliñg devletini tapmış ol kim
Ki hicrāniñg ara merdāne bolmış
- 7 Ĝamım def’in kılur ser-ħoşluğum çün
Mağām u menzirim mey-ħāne bolmış
- 8 Bu köñglüm bülbüli ol gül-‘izārıñg
Cemāli şem‘ine pervāne bolmış
- 9 Cemīli köñgli ol āşıfte zülfünğ
Ĝamında ay perī dīvāne bolmış

306

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Yüzünğ üzre ki ħattıñg sebze-i bāğ-ı İrem bolmış
Küneş yüzine ğüyā tün sevādındın rağam bolmış
- 2 Ni vech ile küneş yüzünğ vücūdında bolur mevcūd
Kim ol bir zerre tek yüzünğ katında ke‘l-‘adem bolmış
- 3 Bu ‘ışk otıyla köygen tende dāğ ay lāle-ruğ bil kim
Fırākıñg içre vaşlıñg bey’in itmekke direm bolmış
- 4 Körüp hālim ‘ilācında bolup ‘āciz hekim aydur
Hemīn bu ‘āşık-ı ħasta düğül dīvāne hem bolmış
- 5 Men ol mehveş şanem yādıyla kim kaşrın tavāf itdim
Mañga ğüyā şamed zikriyle ol tavf-ı Harem bolmış
- 6 Körüp bir büt yüzün deyr içre kıldım secde likin ol
Vefādın baş çekip körünğ ki ni ser-keş şanem bolmış
- 7 Cemīli şu‘le-i āhı küneşdin keçmiş ay mehveş
Meger ‘uşşāka şeh boldı kim ol üste ‘alem bolmış

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 90b 1 Meni dīvāne vü şeydā kılan kim bir perī bolmış
‘Aceb mü disem ol ay yüzi mihr-i hāverī bolmış
- 2 Gül üzre jālelerniᅅ zīneti yūzdin birinçe yok
Anıᅅ kim yüziniᅅ devrinde dürler zīveri bolmış
- 3 Çü deyr içre mey içdim muᅅ-beçe birlen maᅅga gūyā
Birisi cennetiᅅ hūrı birisi kevşeri bolmış
- 4 Anıᅅ kim kāmetiniᅅ cilvesini bāᅅ ara kördüm
Didim tāvūs-ı ra‘nādur bu yā kebk-i derī bolmış
- 5 Kulaᅅniᅅ dürri kim düşdi küneş tek yüzünge ay meh
Felek evcinde ol gūyā sa‘ādet aᅅteri bolmış
- 6 Cemāliᅅ gülşeni hoy birle bolmışdur ter ü tāze
Niçük kim bāᅅ ara sır-āb gül-berg-i tarī bolmış
- 7 Körüp muᅅ-beçe yüzün ki munça eyledi ᅅidmet
Cemīli deyr pīriniᅅ meger kim çākeri bolmış

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Maᅅga ‘ışkıᅅnda nazm itmek gamıᅅ şerᅅini fen bolmış
Anıᅅ her beyti ‘ışk ehline bir beyt-i aᅅzen bolmış
- 2 Vefā yok çünki devrāniᅅ gam u bezminde veh ni sūd
Bize yā gam ivi yā bezm ivi anda vaᅅan bolmış
- 3 Maᅅga gam bolgalı külᅅan saᅅinmaᅅ ot u kül anda
Bu köᅅlüm ot bolup üstinde kül āzürde-ten bolmış
- 4 Anıᅅ gül yüzi hicrānında uyman közüme gūyā
Ki her yan kirpügümiᅅ her birisi bir tiken bolmış
- 5 Közüᅅ devrinde kirpükler yasalı kılmaᅅa tārāc
Köᅅüller ᅅaylına her yan ki yetdi şaf şiken bolmış
- 6 Kazıp gam daᅅını men tek şehīd-i ‘ışk bolmışdur

Çü bir Şirîn şanemniñg 'aşığı hem Kūh-ken bolmış

- 7 Cemilî'ni helâk itmiş fenâ deştinde gam dağı
Anğa bes lâleler yafrağları anda kefen bolmış

309

91a

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Firâkıñg düzahı içre mañga âteş vücūd olmış
Nefes âhım bilen mendin çıkıp güyâ ki dūd olmış
- 2 Lebiñg şevkinde kan yudup figân kim çekdim ay sâkî
Mey-i nâbım bolup ol bir mañga bu bir sürūd olmış
- 3 Alıp dînim meni bir cür'a mey birlen ki mest itdiñg
Bu sevdâdın mañga ay muğ-beçe deyr içre sūd olmış
- 4 Bil ü ağzıñg firâkıda ki barım boldı yoq ay meh
Hayâlidin mañga teng anlarıñg būd u ne-būd olmış
- 5 Eger köksüm şikâf olsa yaqa kimi 'aceb yoqdur
Tenimde tîg-i hecr ile kesilgen târ u pūd olmış
- 6 Eşer tapman vücūdımdın anğa tâ bolmışam 'aşık
Ni 'ışk olmış mañga veh kim 'adem andın vücūd olmış
- 7 Körüp qaşınıñ Cemilî egme kad birlen ki yir öpdi
Biri anıñg rükü' olup birisi hem-sücūd olmış

310

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Vişâliñg içre kim lâzım mañga 'acz u niyâz olmış
Firâkıñg içre hem dâyim mañga süz u güdâz olmış
- 2 Niyâzımdur seniñ lutfunğla mihrinğ niçe kim ay meh
Mañga bir demde yüz miñg ança sendin kahr u nâz olmış
- 3 Çü kördüm cilvesin serviñg hıramân kâmetinğ birle
Didim bu bir kuruğ cism olsa ol [bir] serv-nâz olmış
- 4 Düşüpdür serve titretme yetip gülge perişanlığ
Cihân bağında kim ol serv-i gül-ruğ cilve-sâz olmış

- 5 Meni men' itme çok hübları sevmekdin kim ay zâhid
Hakîki 'ışkı bulmakka sebep 'ışk-ı mecâz olmuş
- 6 Niçük ölmen ki 'ışk ile men-i mahzûnığa anıñg
Cefâsı bolsa çokdın çok vefâsı azdın az olmuş
- 7 Hicâz âhengini kılmas Cemîli çünkim ay zâhid
Anığa bir büt harîmining tavâfı yüz Hicâz olmuş

311

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Şem'-i ruhsârıñğa âhım şu'lesi mânend imiş
Tâ ki 'ışkım otın ol şem' otı efzûn eylemiş
- 2 Sanma ay mehveş gamım şâmını zülfünğ hecride
'Âlemi zulmet kılan âhım otıdın düd imiş
- 3 Güyiyâ ağzıñg gamıdın bâğ ara her goncaya
Birdi köñglüm âhı közüm kâmi birle perveriş
- 4 Köñglüm içre oklarıñgıñg keşreti ay kaşı yâ
Boldı ol nev' ile kim bitmiş neyistânda kâmiş
- 5 Keçdi 'ömrünğ 'ışk u meydin kiç dimenğ kim boldı çün
Tâ hayâtım bar mañga 'aşıklıg u mey içmek iş
- 6 Men belâ vü derd ile hod dutdum imdi şādılığ
Kelmesün köñglümge hergiz gam tûni çün kelmemiş
- 7 Dūzah otıdın gamı yok zâhidâ ol kişi kim
'İşk ara hicrân otunıñ şiddetini anğlamış
- 8 Çün[ki] ol yâr itleri mihmânım olmuş anlara
Tu'me içün bağrımı hicrân kılıcı toğramış
- 9 'İşk mülki şâhidur zer-keş tomyla güyiyâ
Şu'le-i âhı Cemîli' niñg ki cismin kizlemiş

312

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Her tarafdın cisme yâr itleri kim urdı diş
Hem mañga gam tîgi birle cismimi kesmekdür iş
- 2 Atı na'line közüm sürtende peyvend olmağa

- Her tarafdın kirpügüm güyā anıñg-çün boldı şış
- 3 Kaşı yāsı birle her dem atdı gämze okların
Ger ok atma her dem olmas bolmasa yāda kiriş
- 92a 4 Yıgladım munça hayāliñg naqşı közdin kitmedi
Şafha su içre düşüp naqşı egerçi qalmamış
- 5 Munça efğan bes nidür hicrān ara idip taleb
Çünki tālib birledür ol kimse ki maḥlūb imiş
- 6 Zāhidā men' eyleme 'aşıklığımmı anğlayıp
Andın özge iş mañga çünkim qazādın bolmamış
- 7 Cismimi kim la'l-gün kılmış lebiñg hicrānıda
Köñglüm otıdur közümdin qan teraḥḥuş kılmamış
- 8 Tūti haylı gülşen içre güyiyā kılmış vatan
Sebze-i ḥattıñg yüzünğ bağın ki ḥadrā eylemiş
- 9 Düş ayağına Cemili yalanıp it[çe] anıñg
Ol ki boynunğga seninğ zülfi kemendin bağlamış

313

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Veh ki bir ay hecri nālem ra'd idip eşkim yağış
Berk-i āhimdın mañga kılmışdur ot saçmaḥnı iş
- 2 Cānda köygen tāze dāğım dūdıdındur tirelik
Yohsa āhim dūdı gam şāmın qaranḳu eylemiş
- 3 Tiğ-i hicrān bend bendim pāre pāre eyledi
Tu'me içün cismime yār itleri kim urdı diş
- 4 Kaş u közi ḥatt u ḥāli yoḳ küneşniñg veh nidin
Didiler yā Rab kim anı mehveşimğa beñgzemiş
- 5 Hışm idip ay meh yüzünğde çin nidin peydā bolur
Zerreçe kün çeşmesi mevci ki zāhir bolmamış
- 6 Meyni çok içsem 'aceb yoḳ sākiyā veh kim benim
Verzişim la'l-i lebiñg şevkinde qan yudmağ imiş
- 7 La'l-gün bolmış bahār eyyāmı 'ālem dime kim
Lebleriñg şevkinde yir yoḳ qanlı yaşım dutmamış

- 8 Yaz faslı ger gül açıldı nihāl üzre seniñ
Kaddiñg üzre 'arızınıñ tek gül açılmış yaz u kış
- 92b 9 Dür dişiñge şekker-i la'liñg gamıda güyyā
Közlerim deryā bolup kirpüklerim boldı kāmıñ
- 10 'Anberin zülfüñg ara düşken girihdür dime kim
Ay perı divāne köñglüm kaşdına bil bağlamıñ
- 11 Ok kimi sen bargalı yanımdın ay ebrū-kemān
Yā kağimğa men 'aşa tek eşkimi kıldım kiriş
- 12 Nükte-i 'ışkıñgmı zāhir kılma ay dil zinhār
Kim sañga bu nükteni 'ışk ehli pinhān kıl dimiş
- 13 Ança gam şerhin Cemili eylemiş eşkin töküp
Tilde nuñkı közde eşki dağı anıñg kalmamıñ

**Şad harfinde şāhib-i hüsn-i şāfi beden şanemler şanıñdadur
bu gazeller**

314

- 1 Bir şanem körüp ki bolman mübtelālığdın ħalās
Bolmasam deyr içre ni tañg rü-siyālığdın ħalās
- 2 Her közi kaşı kara büt 'ışkı birle deyr ara
Bolmadım rüsvā bolup yüzi karalığdın ħalās
- 3 Mihnet u gam birledür bigāne ol kim ay köñgöl
Dil-rübālar birle boldı āşnālığdın ħalās
- 4 Ol kişi bulmuş bekā mülkini kim kılmış özin
Bu fenālıg küyi içre ħod-nümālığdın ħalās
- 5 Ay vefāsız boldı 'ömrüm āhırı veh bolmaduk
Men vefā kılmağdın u sen bī-vefālığdın ħalās
- 6 Dāğ-ı 'ışkıñg isterem ay lāle-ruĥ ol nev' kim
Bolmadı sāyil direm istep gedālığdın ħalās
- 7 Ay Cemili deyr ara muğ birle mey içkil müdām
İsteseniñ bolmağ riyāyi pārsālığdın ħalās

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 93a 1 Ger ḥarābāt içre bolman rû-siyālîgdın ḥalās
Şükr kim boldum riyâyî pārsālîgdın ḥalās
- 2 Çünki 'ışk ehli sevādü'l-vech bolmış men dağı
Bolmadım 'uşşāk ara yüzi ḳaralîgdın ḥalās
- 3 Pādşehler pādşāhı anğa bolmışdur gedā
Kim ḳılır 'ışk içre özin pādşāhlîgdın ḥalās
- 4 Çün murādım bi-nevālîgdur fenālîg deyrîde
Ḳılmagil yā Rab meni bu bi-nevālîgdın ḥalās
- 5 Vahdet-i bâḳî tiler her kim fenālîg deyrîde
Bolmagunça tapmas anı ḥod-nümālîgdın ḥalās
- 6 Deyr ara ay muğ-beçe elginğdeki bir cām için
Bend olup yüz nev' tapman mübtelālîgdın ḥalās
- 7 Şükrîli'llāh ay Cemîli evvel āhır bolmadunğ
Ḥüblar küyi ara hergiz gedālîgdın ḥalās

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — —

- 1 Gam-ı 'ışkıñğ men-i maḥzūngadur ḥāşş
Çü derdi Leylî' niñğ Mecnūn' gadur ḥāşş
- 2 Seniñ ğonca lebiñğ şevkinde köymek
Menim tek yüregi pür-ḥūngadur ḥāşş
- 3 Dutupdur ḳatre yaşım yiryüzini
Ger encüm keşreti gerdūngadur ḥāşş
- 4 Tūni kün şem' i kimi rüşen itmek
Seniñ tek ḥüsni rüz-efzūngadur ḥāşş
- 5 Vefā ḳılmanğ tama' devrān ilidin
Vefāsızlık çü dehr-i dūngadur ḥāşş
- 6 Közi tek mest ü bīmār olmuşam tā
Letāfet ol lebi mey-gūngadur ḥāşş
- 7 Cemîli ferd olupdur 'ışk içinde
Seniñ 'ışkıñğ çün ol maḥzūngadur ḥāşş

--- / --- / --- / ---

- 1 Çün belâ çekmek için könglümi yâr eyledi hâşş
Ol belâdın anı yâ Rab ki dağı itme halâş
- 2 Cân birip lebleridin buldum anıñ hayy-ı ebed
Çünkü 'ışk ehline bu nev' bile boldı kışâş
- 3 Hatt-ı sebziñg leb-i cân-bağşınğa çıksa ni 'aceb
Tütüğa meyl-i şeker itmek için keldi havâşş
- 4 Kıldı mahrûm-ı hakikat haremidin özini
Her kişi vecd-i riyâyî bile kim oldı raqâş
- 5 Ay Cemilî sal anıñ 'ışkı denğizine özünğ
Dürr-i nazmıñg ara düzmek dilesenğ ma'nâ-yı hâşş

Dad harfinde zamiri rüşen ziyâ-perver zarar-engiz şüklar şânındadır bu gazeller

--- / --- / --- / ---

- 1 Tâ ki bolmuşdur zamirinde anıñ envâr-ı feyz
Yetdi andın cümle 'âlem ehline âşâr-ı feyz
- 2 Hâcetim budur ki yâ Rab tîre könglüm ivine
Ol Mesih enfâs-ı la'lidin yetür envâr-ı feyz
- 3 Nutk-ı la'liñdin¹⁰⁸ ki yetdi feyz nûrî 'âleme
Kılmadı Hızr u Mesih ol nev' ile izhâr-ı feyz
- 4 Ehl-i feyzinğ sohbetine mahrem ol kim tâ ebed
Ol kişi mahrûm kaldı eyledi inkâr-ı feyz
- 5 Hânkâh şeyhidin alsanğ zâhidâ her feyzi sen
Deyr pîridin mañga hem yüz miñ ança bar feyz
- 6 Zâhidâ çık hânkâhdın deyr ara kir kim sanğa
Yetkürür yüz şeyhçe her küşede hammâr-ı feyz
- 7 'Işk feyzi bahrı gavvası Cemilî bolğalı
Keşf olupdur anğa cümle gevher-i esrâr-ı feyz

¹⁰⁸Metinde 'nutk u' şeklinde.

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Sākî-i mahbûb elindin¹⁰⁹ cām-ı gül-gündur garaz
İçip anı bezm-i işret kılmak efzundur garaz
- 2 Gül çağı gülşen ara bir sākî-i gül-ruḥ ile
Bu cihân bâğında bizge cām-ı gül-gündur garaz
- 3 Nükte düzdüm rişte-i tab'ımğa yüz miñg nev'ile
Baḥr-ı tab'ımdın anğa çün dürr-i meknündür garaz
- 4 Kanlu yaşım kim lebiñg şevkinde dutdı 'âlemi
Her közümdin güyiyâ bir âb-ı Ceyhündür garaz
- 5 Bu fenâlig rāhımñg hem-rehleridin ay refik
'İşk küyinde mañga Ferhād u Mecnün'dur garaz
- 6 Dehr ara ol mâh mihri bizge bolmışdur murād
'Âlem ehline egerçi genc-i Kārün'dur garaz
- 7 Ay Cemili tâ ḥayâl-i kaşları cānımdadır
Kaşları şekli anıñ cāndın mañga nündür garaz

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 'Ārızınğ şem'i durur hūrşid-i raḥşāndın garaz
La'l-i nābınğ çeşmesidür Āb-ı ḥayvāndın garaz
- 2 Hecr deşti kat'ıdın küyünğ murādım eyle kim
Ka'be'dür zühd ehline kat'-ı beyābāndın garaz
- 3 'İşkım otı şu'lesiniñ def'ini kılmak durur
Nā-tüvān köñglümde kılğan cem'-i peykāndın 'garaz
- 4 Ol bahār-ı ḥüsn hicrānında vaşlın yād idip
Dür-fişān bolğan közümdür ebr-i nisāndın garaz
- 5 'İşk vādisinde bir Leyliveşinğ 'ışkı bile
Bu dil-i divānedür Mecnün-ı ḥayrāndın garaz
- 6 Zühd ilige hūr elidin kevşer oldı ger murād

¹⁰⁹Ablatif eki 'din' 'y'siz yazılmıştır.

Bizge sākī la'lidin mey boldı devrāndın ğarāz

- 94b 7 Ay Cemilī kıl fidā cānıñnı minnetdār olup
Kim seni katl eylemekdür köñglünğ algāndın ğarāz

**Ṭı harfinde tāli'i ferhunde tal'ati zibā turre-i müşğın çeşmi ğarrā
şānındadır bu gazeller**

321

--- / --- / --- / ---

- 1 Ṭurre-i müşğini yüzünğde körüp buldum neşāt
Sünbül ü güldin tapar il köñgli çünkim inbisāt
- 2 'Arşa-i gerdūnda ğarrālanma ay meh körgeli
Şāh-ı hūbanım ruḥın ni vech ile bolmış bisāt
- 3 Nev-'arūs dehre aldanmañğ fenālīg deyride
Hiç kime bolmas bekā mülki çü bir eski ribāt
- 4 Vaşf-ı hüsünğ kılmağum istersenğ¹¹⁰ ay hūblar şehi
Men gedānı koy ki kılğay yaqşı hüsünğ ihtiyāt
- 5 Veh ni imkāndur mañga yār ile bolmaq muḥallet
Zerreğā mümkün düğül hürşid ile ihtilāt
- 6 Yetse hecrinğdin mañga bir demde ger yüz miñğ melāl
Def' ider anı yana fikr-i vişālinğdin neşāt
- 7 Ay Cemilī 'ışk ara nazm ile sürsenğ her ḥadīs
Dürr-i ma'nā cem' idip kıl anda yaqşı irtibāt

322

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Deyr piri elgidin mey nüş idip 'ıyş u neşāt
Kıldı her kim kılmağı zühd ehli birle ihtilāt
- 2 Kalbinği pāk eylegil ger sırr-ı vahdet istesenğ
Sendedür ol genc-i pinhān yaqşı kılğil ihtilāt
- 3 Nāsiḥā men' itnegil vaktinde gül-ruḥlar bile
Bāde-i gül-gün içip gülşen ara kılsam neşāt
- 4 Közüme la'linğ ḥayāli birle her dem kan dolup

¹¹⁰Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

Könğlüme yüzünğ hayāli birle yetdi inbisāt

95a 5 Bolğalı veh kim bināsi dehr ara hergiz vefā
Kılmadı bir kimsege menzilgeh olup bu ribāt

6 Kılmagil çok zulm u bī-dādınğ ki āhır sen kimi
Şad hezārān şehleri māt eyleyipdür bu bisāt

7 Ay Cemili anğa yetip gayrın unut kılmagil
Uçmağ u dūzah hayāli yā dağı fikr-i Şirāt

323

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

1 Ni ‘aceb tapsam yüz ü la‘linğni körüp inbisāt
Kim tapar gül birle gül-gün meydin il könğli neşāt

2 Közüme yüzünğ hayāli birle rüşenliğ salıp
Könğlüme la‘linğ sözi birle yetürdüm inbisāt

3 Körmezem ağzınğni yüzünğ üzre ay meh eyle kim
Zerreni hürşid içinde körmem itsem ihtiyāt

4 Tapmadım hergiz vişālinğ çekmedin hecrinğ yükün
Yetmedi cennetga hiç kim keçmedin çünkim Şirāt

5 Ruğlarınğ devrinde yüz şeh māt olupdur tā sanğa
Ālem-i hüşn içre bu vech ile bolmuşdur bisāt

6 Bolmazam il birle hergiz muhtelit ‘ālemde çün
Ol perī kılmaz men-i divāne birle ihtilāt

7 Nev-‘arūs-ı dehre aldanma Cemili sen kimi
Çünki yüz minğ keldi kitdi kaldı bu eski ribāt

324

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

1 Kılma nāz u ‘işve imdi eyleyip fikr-i galāt
Kitdi hüşnünğ devri peydā boldı çün yüzünğde hatt

2 ‘Anberin hālinğ müdür gül yüzünğ üzre her taraf
Közlerim merdümledür anda yā nev‘-i nuğat

3 ??? ü serv oldı ger pest ü bülend olmuş kadınğ
Mu‘tedil ol nev‘ kim hayrū‘l-umūr olmuş vasat

-
- 95b 4 Ol iki la'liñ ğamıdın ğüyyā kan yaş-ile
Bir közümdür āb-ı Ceyhūn bir közümdür rūd-ı Şaḡ
- 5 Ay Cemili ol peridin ādemiliĝ şivesin
Kılmagil hergiz tama' kim bolmış ol fikr-i ğalat

Ve lehu

--- / . / --- / --- / . / ---

- 1 Yüzüñgde 'ıyān kıldıñg her yan ki mu'anber hatt
Güyā gül üze oldı müşg ile muharrer hatt
- 2 Ol kاتب-i şun' ay meh bir matla' iki kaşınğ
İdip anı yazmışdur kün şafhasına ser-hatt
- 3 Gird-i ruhuñga hattıñg tā çıkdı seniñg ay meh
Kün devrine güyā kim yazıldı müdevver hatt
- 4 Gül yüzüñg ider zibā ol sebze-i hattıñg kim
Yazılsa birür zinet al kâğıza aħzar hatt
- 5 Dīvāne köñgüllerni bend itmek için güyā
Zencir-i mu'anberdür yüzüñgde seniñg her hatt
- 6 Kulluğga kabül itmes ol muğ meni deyr içre
Her niçe anğa yazsam meydin bolup ebter hatt
- 7 Bir bende-i muħlişdür zinhār Cemilî'ni
Kulluğdın idip āzād birme anğa dil-ber hatt

**Zı harfinde zulm itmek için zuhūr-ı kelām itküçi zarif şühlar şânındadır
bu gazeller**

--- / . / --- / --- / . / ---

- 1 Zulm için kim zāhir itdiñg ay şeker-güftār lafz
La'linğe kıldım fidā cānımmı kıl tekrār lafz
- 2 Lebleriñg güyā Mesih olmuşdur ay ārām-ı cān
Cān birtürsin ilge her dem eyleyip izhār lafz
- 3 'İsi enfāsıyla Hızr' nıñg suyına yok hācetim
Cān-fezā la'linğ ki zāhir kıldı gevher-bār lafz
- 96a 4 Her közüm bir baħr-ı 'ummān tek bolupdur şevk-ile
La'l-i nābıñgdın 'ıyān bolğaç dür-i şehvār lafz
- 5 Bolsa yüz miñg cān mañga bolsun fidā ay cān sañga
Derd ü hālim şormağga kılsañg 'ıyān yek-bār lafz

- 6 Yār olup aǵyāra bizge cevr ü zulmüñg kör güzüp
Kılma āzürde bizi ay yār idip āzār-ı lafz
- 7 Çeşm-i hün-riziñg Cemili'ni helāk itse ni gam
La'l-i cān-baḥsıñg kılur çünkim Mesih-āsār-ı lafz

327

Ve lehu

-. - - / - - - - / - - - - / - - -

- 1 Ay Mesihim la'l-i cān-baḥsıñg ider izhār-ı lafz
Tirgüzür ölgenleri çünkim kılur tekrār-ı lafz
- 2 Közleriñg öltür gen ilni lebleriñg kim tirgüzür
Güiyā bolmış durur nutkunñg Mesih-āsār lafz
- 3 Kāmetiñg nahlı ki behri boldı lutfunñg gevheri
Ni kad-i ra'nādur ol veh bu ni gevher-bār lafz
- 4 Men közümdin gevher-i eşkim saçarmen ay peri
Sen 'ıyān kıldukça la'liñgdin dür-i şehvār lafz
- 5 Mihnet u fūrkat gamınıñg şerhiniñg miñgdin birin
Sormadı vaşında izhār eyleyip ol yār lafz
- 6 Vehm kıl cāniñg içün āzürdeligni ay rakīb
Kılma çok 'ışk ehli birle eyleyip āzār-ı lafz
- 7 Ay Cemili hiç aǵzı yokdur anıñg güiyā
Şordum u yüz nev' söz işitmedim yek-bār lafz

328

Ve lehu

. - - - / . - - - / . - - -

- 1 Lebiñg şordum bolupmen zār mahzūz
Çü şerbetdin bolur bimar mahzūz
- 2 Köñgül kuşı bolur yüzünñg körüp şād
Çü bülbulni kılur gülzār mahzūz
- 96b 3 Mañga mihrinñi ger az itdiñg ay yār
Seni kördüm bolup bisyār mahzūz
- 4 Saçıñg içre yüzünñgdin şādem ilni
Kılur zulmetde çün envār mahzūz

- 5 Lebiñg fikri bile boldum ferahnāk
Çü boldı mey içip hammār mahzūz
- 6 Dişinğni yād idip şādem çü gavvās
Tapıp bolmış dūr-i şehvār mahzūz
- 7 Lebiñgdin kāma yetdi il velikin
Cemilī bolmadı ay yār mahzūz

329

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Ne sūdı bar ki zerķ ile çeker ün dem-be-dem vā'iz
Yetürür köñgline halkıñg riyā birle elem vā'iz
- 2 Mañga 'arz eyleyip çok düzah otın birmegil korku
Ki düzāh otudın bolmadı 'ışkım otı kem vā'iz
- 3 Şamedniñg zikridin mescid ara gaflet bile yegdür
Disenğ deyr içre ger āgāhlıg birle şanem vā'iz
- 4 Taparsıñg maķşad-ı aslı kirip deyr-i fenā içre
Riyā naķşın vücūdunğdın eger kılsañg 'adem vā'iz
- 5 Eger sıdk-ile ol mehveş şanem küyin tavāf itse
Şamed zikriyle güyā kim kılar tavf-ı Harem vā'iz
- 6 Meni men' itmeginiñg bādedin ni sūdı bar çünkim
Özidür il ara mey içmek ile müttehim vā'iz
- 7 Cemilī deyr piriniñg müridi boldı sıdk ile
Bolupdur kāzib ü zerrāk eger hem şeyh [u] hem vā'iz

'Ayn harfinde 'aynı şehlä 'arızı zibā 'ali-ķadr maħbūb şānındadır bu gazeller

330

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 97a 1 'Abir-efşān saçınğ mu 'arızınğ ayındadır vāki'
Küneşni körmege boldı mu yā ebr-i siyeh māni'
- 2 Nidin boldı kızıl burķa' yüzünge māni' ay mehveş
Ki hergiz bolmadı gül-gün bulut kün yüzine vāki'
- 3 Bolupdur tāli'-i ferħunde her kim mehveşi birle
Mañga bir kün nidin yā Rab kim olmas ol küneş tāli'

- 4 Çü minā çarhıdın bāde küneş kimi tulū' itdi
Humarım kiçesiniñ zulmetine boldı ol dāfi'
- 5 Bolupdur deyr-i cennet cilve birle muğ-beçe anda
Meger kim hüridür bolmış yüzi kün şem'i tek lāmi'
- 6 Naşibiñg her ne kim boldı raķam hergiz dağı bolmas
Niçe cehd eylesenğ kısmet sañga andın füzün rāci'
- 7 İçip mey muğ-beçe elgiyle secde eyledi bütğa
Cemilī deyr pırine kılıpdur çün özin tābi'

331

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 N'ola cānım lebiñgga bolsa tābi'
Kim olur küll-i şey aşlına rāci'
- 2 Kelür şirin lebiñgdin acı söz hoş
Bolur çün şerbet acı bolsa nāfi'
- 3 Yüz üzre 'anberin zülfünğ mü yāhūd
Bulutdur kün yüzine boldı māni'
- 4 Bolupmen zerre tek ser-geşte çünkim
Mañga bolmadı ol hürşid tāli'
- 5 Niçe zühd-i riyā ay zāhid-i dūn
İdersin eyleyip 'ömrünğni zāyi'
- 6 Semendiñg na'lidin çıkқан şererler
Bolupdur cānım içre berķ-i lāmi'
- 7 Riyāzet birledür her kün Cemilī
Közünğ fikrinde bir bādāma kāni'

332

Ve lehu

_ _ . / _ _ _ / _ _ . / _ _ _

- 1 Bolmış yüzünge ay meh müşg'in niķāb māni'
Kün şem'ine niçük kim tıre-sehāb māni'
- 2 Aşüfte sünbülünğ mü düşdi yüzünge ay meh
Bolmış mu gül yüzine yā müşg-nāb māni'

97b

- 3 Köydürmedi okuñgı bağırında köñglüm otı
Çün köymekine sihiñg bolmış kebāb māni‘
- 4 Hoş-dilmen ünidin ol hoş-ḥVān meh-liḳānıñ
Gerçi okurda yüzge eyler kitāb māni‘
- 5 Köydür Cemili cismiñg körgil yüzini yāriñg
Cāniñg közine bolmay tā o türāb māni‘

333

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Cismime ol ḳātilim ki urdı tiğ-i inḳitā‘
Cān beden terkin ḳılıp ḳıldı menimlen el-vedā‘
- 2 Veh niçük dermān bulunsun derdime kim ol ṭabīb
Ger disem miñg derdimi ḳılmas birini istimā‘
- 3 Çünki āḫır yir bile yeksān bolur ay şeh ne sūd
Tapsa ger kök künbedi tek imdi ḳaşrıñg irtifā‘
- 4 Mülküñg efzūn bolmağ içün niçe ilge zulm idip
Cife üzre it kimi ay zālim eylersin nizā‘
- 5 Zāhidā ‘ucb u riyā fikrini başıñgdın çıkar
Serzeniş birle sañga tā yetmeye ildin şudā‘
- 6 Ḳıl ‘ibādet terk-i ‘iṣyān eyleyip kim ay refiḳ
Haşr bāzārında bolmış ihtiyācıñg bu metā‘
- 7 ‘Ālem-i ma‘nā ki fetḥ itdiñg zebān tiğiniñ çekip
Ay Cemilī ‘ālem içre sen kimi yokdur gücā‘

334

98a

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Bu kiçe ay tek yüzün kim ḳıldı ol cānāne şem‘
Tapsa nūrındın anıñg ni tañg bizim ḳāşāne şem‘
- 2 Bu kiçe tā şubḥ hem-derdim bolup eşkin töküp
Köydi men tek çünki bolmışdur mañga hem-ḥāne şem‘
- 3 Bar cünün bendiyle şevḳ otı ayağ u başıda
Ol perī yüzün körüp bolmış meger dīvāne şem‘

- 4 Tire könglüm ivi rüşen boldı yüzüñg nürıdın
Eyle kim ay nürıdın tapdı kiçe vırâne şem⁴
- 5 Hem-demiñg köñglüm kuşıdur ay meh-i ħar geh-nişin
Hem-dem oldı eyle kim fânüs ara pervâne şem⁴
- 6 Güyiyâ pervâne köñglünde bolupdur toĥm-ı mihr
Ay yüzüñg şevkinde salġan eşkdin her dâne şem⁴
- 7 Ay Cemili köydür imdi cân kuşın pervâne tek
Tire köñglüñg içre kim kılmış yüzün cânâne şem⁴

335

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Kılrsa her ehl-i fenâ dünyâ bekâsındın tama⁴
Ĥastadur kim zehr içip ister şifâsındın tama⁴
- 2 Perde-i cisminġni köydür cân közin açkil anıñg
Kılmak istersenġ¹¹¹ eger dâyim likâsındın tama⁴
- 3 Rehn kıl seccâdenġi mey içkil ay şeyġ istesenġ
Pârsâlıġnıñ ġalâş olmak riyâsındın tama⁴
- 4 Eylese bir demde yüz miñg cân kemdür henüz
Kim ki anıñg kılrsa la'l-i cân-fezâsındın tama⁴
- 5 Her niçe körsenġ anıñg cevr ü cefâsın ay köñgöl
Bolmagil âzürde ger kılsañg vefâsındın tama⁴
- 6 Özgeye mihr ü vefâsıdur murâd anıñg eger
Bizge bolmışıdur hemân cevr ü cefâsındın tama⁴
- 7 Ay Cemili isteme ger 'âşık isenġ vaşl-ı yâr
Derdini iste hemân kılma devâsındın tama⁴

336

98b

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Veh kaçan ġalimġa ol bed-mihr bolġay muttali⁴
Kim disem miñg derdimi bolmas birine müstemi⁴
- 2 Ay neşâť ehli ni imkân şâd u ġurrem bolmagum

¹¹¹Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

Kim köngülde derd ü 'ışk u gam bolupdur müctemi'

- 3 'ışk otunıñg def'in idebilmesem 'ayb itmenıgiz
Her ni kim kılsa kaçā hiç nev' bolmas mündefi'
- 4 Köydür ay 'ışk otı cismim körmek olmas çün anı
Ten gubarı cān közidin bolmayınça mürtefi'
- 5 İsterem 'ömr-i ebed la'1-i lebiñgdin niçe kim
Cismim içre bolsa cān bolmas ümidim münkaıı'
- 6 İstesenıg devrān gamıdın ger haberdār olmamak
Mest olup devrān işidin bolma hergiz muttali'
- 7 Terk-i 'ışk itmes Cemili nāsıhā pend itme kim
Şem'idin pervāneni men' itmek olmış mürnteni'

Gayn harfinde gazāle közli gamzesi cādū garrā maħbūb şanıdadur bu gazeller

337

— . . . / — . . . / — . . . / — . . .

- 1 İlge çekdi gamzedin ol Türk-i hūri-zād tiğ
Çekmedi hiç kimseye ol nev' ile cellād tiğ
- 2 Tiğ-i 'ışkın körünğüz cānımda anıñ dostlar
Kılmadı düşmenler için beyle bir haddād tiğ
- 3 Bu gamım dağında her yan tiğ kim bar anlarıñg
Körmedin yüzdin birin gam dağda Ferhād tiğ
- 4 Tiğ-i gamzenıg tiz idipsin eyle kim ay kätirim
Tiz anıñ tek itmemiş 'ālemdede bir üstād tiğ
- 5 Kesme ay kätil başımın çıkısam eşkim bahrıdın
Kim sudın balıg çıkarıp çekmedi şayyād tiğ
- 99a 6 'Arızınğ yadı bile gülşenğa barğaç kaçdıma
Çekdi veh kim bergidin her süsen-i āzād tiğ
- 7 Ay Cemili 'ışk tiği çāk idip cismiñgni hiç
Künd bolmas tiz anıñ tek bolmadı pülād tiğ

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Ol perî kahr ile çekdi 'aşık öldürmege tîg
Bizge yetkeç rahm idip sürmes kılıcın ay dirîg
- 2 Ol küneş-simâ kamer-tal'at ki boldı hem-demim
Ay felek sen imdi bu hürşid ile iviñgni yığ
- 3 'Arızınğ üzre ki düşdi 'anber-efşân sünbülünğ
Eyledür ay meh küneş yüzine mâni' boldı mıg
- 4 Cân fidâ şirin-lebiñğa kıldım ammâ korqaram
Bu işimdın kilmeye ay meh sañga nâ-geh acıg
- 5 Ger dilersenğ¹¹² yetmeye âzârlıg ildin sañga
Her kişi kılsa yamanlıg kıl anğa sen yakşılıg
- 6 'Adl ü ihsân kılmasanğ 'âlemğa ay sultân-ı dehr
Hızr 'ömrin genc-i Kârün birle tapsanğ ni asıg
- 7 Ay Cemilî sivmegil dünyâ 'arūsın kim eger
Tün saçı üzre salur kün tek yüzi ay tek ışıg

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 'Arz idip ruhsâr u hâlinğ tâ ki kıldınğ geşt-i bâg
Gül yağa çâk eyledi köydürdi her yan lâle dâg
- 2 Dâg ara Şirin lebiñğ şevki bile Ferhâd tek
Düşkeli hem-derdim ol nâleme ün düzdi dâg
- 3 Sıdk ile 'ışkınğ yolına başmışam tâ kim kadem
Ger kider başım bu yoldın çekmesem hergiz ayağ
- 4 Cân kuşı zülfünğ esiri oldı hâlinğni körüp
Çünki dâyim dâne körgeç kuş bolur bend ü duzağ
- 99b 5 Ay u kün şem'ine yokdur hâcetim gam kiçesi
Sâkiyâ câm içre kim boldı yüzünğ 'aksi çerâg
- 6 Nâ-tüvân cismim ki boldı küh-ı gam hicrân ara

¹¹²Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

Güiyâ kim anda her yan her közümdür bir bulağ

7 Ol perî küy[i] ara divâne könglüm itkeli
Birmedi hiç kim haber veh ança kim kıldım sorag

8 Bâğ ara faşl-ı hazân mâtem dutup her küşede
Lâl olup bahtı kara bülbüldür anı sanma zâğ

9 Dem-be-dem şâd eyleyip gamgîn Cemîli könglîni
Sâkiyâ devrân ara dutgil anğa geh geh ayag

340

Ve lehu

— . — / — . — / — . — / — . —

1 Şâm-ı gam ol sâki-i mehveş bize sundı ayag
Yüzi 'aksi bâde içre düşdi hem boldı çerag

2 Bâğ u gülşen yüzidür anıñ mañga ay bâğbân
Bolmasa bâğ içre ol zindân bolur bi'llâh ki bâğ

3 Ni 'aceb közüm karası bolsa ağ eşkim akıp
Düd-ı âhımdın karargan gülîmi kim kıldı ağ

4 Dūzah otı sarı başlanğ kim meni özüm salıp
Hecr otı bi-dādın anda mañga bolgay ferag

5 Yetmedim vaşlınğga çün hecrinğde âhim otıdın
Her taraf cismimdedür ay lâle-ruğ yüz nev' dâğ

6 Ni 'aceb bîmâr ü zâr olsam eger ay kaşı yâ
Bir ser-i mü yir okunğdın kalmadı cismimde sag

7 'Anberin zülfünğ cününümga 'ilâc oldı velî
Müşğ isidin ay perî ilge za'if olmuş dimag

8 Çün seniñ Şîrin lebiñ Ferhâd'idur könglüm anğa
Kırpügünğ mitin bolup hem boldı 'ışkınğ kanı dağ

9 Dem-be-dem gamgîn Cemîli kim lebiñ şevkinğdedür
Sâkiyâ anğa leb-â-leb bâde birle dut ayag

341

Ve lehu

— . — / — . — / — . — / — . —

1 Bizge bir ay cevridin vaşlındadır ger zârlıg
Hecri aşubında hem bar ança yüz azârlıg

- 2 Bî-dil ü bî-hüş bolsam nâşihâ 'ayb itme kim
Könğlüm alğan dil-berim kılmas dem-i dil-dârlıg
- 3 Dem-be-dem bir gonca-leb şevkinde gam tîgi bile
Pâre pâre könğlüm oldı közlerüm hün-bârlıg
- 4 Ay ecel korkutma çok öldürmek ile bar anıg
Hecriidin ölmek maŋga bi'llâh ki minnetdârlıg
- 5 Râst-revler mihrine aldanmasun eflâkniŋ
Kim bu keş-revler işidür dâyimâ gaddârlıg
- 6 Hâsta könğlüm ni 'aceb la'liŋ zülâlin istese
Şerbet ister her kişi çekse eger bîmârlıg
- 7 La'l-gündür çehre-i zerdî Cemîli'niŋ anğa
Boldı iş mey-gün lebiŋ şevkinde çün hün-h'vârlıg

342

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 Her niçe 'ışk içre kim boldı işim düşvârlıg
Nâ-tüvân könğlümdedür veh ança yüz âzârlıg
- 2 İşidip efgânım ol küy içre itler her kiçe
Subh olınça kıldılar feryâd idip bidârlıg
- 3 Deyr ara bir muğ-beçe 'ışkına kirdim boldı çün
Yüz ü zülfidin murâdım büt bile zünnârlıg
- 4 Közi müjgâni okı peykânıdın bir katre su
Ağzıma tamzırmadı çekdim niçe bîmârlıg
- 5 Her zamân bir bî-vefâ yârıŋ cefâsın körmemek
İstesenğ kılma zamâne ehli birle yârlıg
- 6 Zühd ili yolın kim urdı esrük ol kâfir çıkıp
Kıldı yüz miŋ pârâsını mey-hor u hammârlıg
- 100b 7 Vaşlıŋ içre gevher-i eşkin Cemîli saçkalı
Tapdı ol devlet bile Kârün meşellik barlıg

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Zehr-i hecrinġ birle kıldınġ sākıyā ‘ıyşım acıġ
Cām-ı vaşlınġdın neşāt ilge maŋga veh ni asıġ
- 2 Dem-be-dem sen kim şeker-ħand eyledinġ men ay peri
Akıdıp şūr-āb-ı çeşmim yıġladım acıġ acıġ
- 3 Sanma baġrım dāġıdındur köŋlüm ısıġ bolmaġı
Āteşin la‘l-i lebinġ şevki anı kılmış ısıġ
- 4 Daşlar başınġa etfāl urdı munça ölmedim
Veh ki hicrān derdidür imdi maŋga andın katıġ
- 5 Za‘ferān tekdür yüzümniġ rengi ‘ışkıım rencidin
Gülşen-i ‘ömrümde güyā lāle açıldı sarıġ
- 6 Sen ki başım sindurup yüzümni kıldınġ gark-ı ħūn
Men zülāl-i eşk ile anı yana kıldım arıġ
- 7 ‘ışkı bahrıdın Cemilī çıkmas ol dūr-dāneninġ
Çünkim ayru düşkeçin sudın helāk olur balıġ

Fi ħarfinde fitne-engiz ferişte-şıfat ferħunde şūħlar şānındadır bu gazeller

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Fitnelü ġamzenġ ki tıġilen kıtur köksüm şıkāf
Ni ‘acebdür anġa bolmaġ zār cismimdin ġılāf
- 2 Cevher-i la‘linġde cān peydā mu boldı sākıyā
Körgüzür ‘aksinġni yā cām içre bolġan yā da şāf
- 3 Dir imişsin kim ki ‘āşıkdur maŋga katlin kılam
Katlı kıll evvel meni ol cürme kıldım i‘tirāf
- 4 ‘ışk lāfın kıldı her kim kılmadı cānın fidā
Bil kim anınġ da‘vīsı bu ma‘nide boldı ħılāf
- 101a 5 Ni ‘acebdür ‘ışk yükidin egilse kāmetim
Ĥam bolur çün dāyımā yazılssa ‘ışk altında kāf

- 6 Ol perî kıldı men-i dîvānega kaşd-ı helāk
Gerçi dāyım il ara ehl-i cünün boldı mu'āf
- 7 Çāk çāk itdi Cemilî cismini tiği anıñ
Eyle kim su dem-be-dem düşken yiri kıldı şikāf

345

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Kızleriñ cellādı tiği kim kıllur cismim şikāf
Kaşlarıñdın bolur ay kâtil anğa güyā gılāf
- 2 Ger men-i dîvāne didim zülf ü kaddiñ müşg ü bid
Ay perî 'afv eyle kim kıldım hatā birle hilāf
- 3 'Akl eger 'ışkım bile kılsa cedel bar eyle kim
Mür haylı ejdehalar birle kılgaylar meşāf
- 4 Ay ki kıldiñ da'vî-i 'ışk itmedin cān terkini
Birmedin cān her ne kim dirsenğ¹¹³ bil anı boldı lāf
- 5 Dutmayıp 'ışk adın ay zāhid selāmet bol ki çün
Düzağ ehli körmeyip 'ışk otını bolmuş mu'āf
- 6 Tiğ-i 'ışkımdur belā yüzine közğü eyle kim
Körgüzür yüz 'aksini su her zamān kim boldı şāf
- 7 İstesenğ kim bolgasın ol kâfir elinde şehid
Ay Cemilî eylegil 'aşıklığıñğa i'tirāf

346

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Kızlerim yüzünğni kördi kaldı hayrān her taraf
Lebleriñ şevkinde kanlar tökdi ay cān her taraf
- 2 Cān kuşu küyünğni ister seyr ide çünkim kanat
Boldı anğa sançılıp ol tîr-i müjgān her taraf
- 3 Veh ki men dîvāneni āşüfte vü hayrān u zār
Ay periveş kıldı ol zülf-i perişān her taraf
- 101b 4 Yıgladım ança lebiñ şevkile küyünğ daşların
La'l-gün kılmışdur[ur] közdin akan kan her taraf

¹¹³Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

- 5 Ol kemān-ebrū okıdın kılmağa şerh-i gamım
Köksümünğ çāki ara til boldı peykān her taraf
- 6 Saldı yüz āşüb u fitne 'ālem içre ol peri
Atlanıp meydān ara kılğanda cevlan her taraf
- 7 Ay Cemilī 'ālem ehli üzre nā-geh kopmasun
Hāzır ol kim közlerinğ yaşıle tūfān her taraf

347

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Ağzı remzidin anıñg bu dil-i ser-geşte vukūf
Tapmadı munça 'adem mülkini kim eyledi tūf
- 2 'Işğ feyzini tapar zühd-i riyā terkin idip
Kim ki 'ışğ āyinide 'ömrin iderse maşrūf
- 3 Bilmese ehl-i hıred hālet-i 'ışkım ni 'aceb
Çünkü nā-dānlara yok hālet-i ma'nā mekşūf
- 4 Ay küneş koyman içip zerrece mey bolsa eger
Yiddi deryā mey olup yiddi felek anğa zurūf
- 5 Deyr ara secde kılıp bütğa mey içse ni 'aceb
Çünkü 'ariflig ile boldı Cemilī ma'rūf

348

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 102a 5 Kaşlarınğ fikri Cemilī cismini kıldı hilāl
Sanma kim ay meh anı kılmış felek cevri za'if

--- / --- / --- / ---

- 1 'Anberin zülfünġ ki düşmişdür yüzünġe her taraf
Leşker-i Hindü çekipdür güyyiā Rüm üzre şaf
- 2 Gamze tigin çeşm-i cellādinġ çekip ay kätilim
Katl ider 'uşşakınġı idip nigāh ol her taraf
- 3 Ger müşerref bolmasam vaşlınġga ay çeşmi gazāl
İtlerinġ bezmi ara kirsem mašga bes ol şeref
- 4 Naġmei kim çekdinġ ay zühre-cebin mutrib sašga
Bar münāsib her celācil kevkeb ü hürşid def
- 5 Çarġ deryāsında ay u kün bolupdur güyyiā
Sen kimi pākize bir dür için ol ikki şadef
- 6 'Işık ile 'ömrünġ telef kıldınġ dime kim zāhidā
Kılmadım yüz şükr anı zühd-i riyā birle telef
- 7 Kaşlarınġ yayın Cemili körgeli ay kätilim
Oklarınġga nā-tüvān köngli kuşın kıldı hedef

**Ķaf harfinde kaşı hilāl kamer-simā kaddi ra'nā serv-i revānlar
şānındadır bu gāzeller**

--- / --- / --- / ---

- 1 Tā boldı bu köngül ol kaşı hilāle 'aşık
Cānım daġı bolupdur la'li zülāle 'aşık
- 2 Kuş dāne körgenin çün dām-ı belāga düşdi
Köngli daġı bolupdur ol zülf ü hāle 'aşık
- 3 Gül yüzünġni körtüp kim utanuben kızardı
Ni tašġ 'ıyān kılıp dāġ ger bolsa lāle 'aşık
- 4 Kılmanġ nezāre doğru serve çemen içinde
Boldum çü kāmetinġ tek nāzük-nihāle 'aşık
- 102b 5 Ya'küb tek maķāmı beytü'l-hazān bolupdur
Her kim ki boldı sen tek Yūsuf-mişāle 'aşık

6 Mecnūn kimi düşüpdür deşt-i fenāğa dāyim
Her kim ki boldı sen tek çeşmi gazāle 'āşık

7 Kōrmek tiler Cemilī 'ayn-ı cemālin anıñg
Sanmañg ki bolmış anı her zū'l-cemāle 'āşık

351

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 'Işk harfi gayrıydın her kim okır yazıp varak
Kes tilin anıñg kalem tek eylegil başını şak

2 'Işk harfi dersini bilmek tilersenğ¹¹⁴ bol fenā
Kılmadın cān u cihān terkin bilinmes bu sebak

3 Āhım otı şu'lesidür köydürür eflākni
Şām-ı gam ay meh sağınma kim kızargandur şafak

4 Gülşen üzre katre katre düşdi şeb-nem yohsa kim
'Ārızınğda dāne dāne zāhir olmışdur 'arak

5 Ger köñgül hūn-ābı közdin barsa ol leb şevkinde
Kan yudarmen ança kim cismimde bar cāndın ramak

6 Hākın oldur istegim kim bu cihānda her kişi
Şa'y ider bātıl işe bātıl ide sa'yini Hāk

7 Şem ü pervāne digil yārın Cemilī birle kim
Ol ikiğa bu ikidin özge yokdur mā-şadak

352

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 Cismimi köydürmegi kim eyledi bünyād 'ışk
Otlı āhım yilidin kıldı külüm berbād 'ışk

2 Gamze tiğile helāk itdi meni ol kätilim
Kıldı çün katlimğa anıñg közlerin cellād 'ışk

3 Hecr ü āfet derd ü hasret boldılar kätil eger
Cümlesine boldı bu işde veli üstād 'ışk

103a 4 Zühd ü takvā emrini ay şeyh bizge kılmagil
Kim bolupdur deyr pīridin bize irşād 'ışk

5 Düşkeli cānāndın ayru veh ki mahzūn cānıma
Bir zamānda eyledi yüz nev' ile bi-dād 'ışk

¹¹⁴Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

6 La'li şevkinde anıñg kanlu sirişkim seylidin
Nâ-tüvân cismim ivin veh koymadı ābād 'ışk

7 'Işk ara üstād bolduñg ay Cemilî ni 'aceb
Sendin örgense kelip Mecnûn bile Ferhād 'ışk

353

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

1 'Ālem içre men kimi bir 'āşık-ı bî-çāre yok
Hānmān terkin kılıp āşüfte vü āvāre yok

2 Her ser-i müyum tenimde bir til olup gūiyā
Şāhid-ı 'ışkım bolupdur bir dağı inkāre yok

3 Bāğ ara serv ü güle kılsam nazar ay bāgbān
Men' kılma fırsatım çün ol kad u ruhsāre yok

4 Gülşen içre gül yüzüñg şevkiyle ay endāmı gül
Otlı köñglüm goncası tek bir gül-i şad-pāre yok

5 Āhım otı eyle su kılmış ki āfet daşların
Köksüme urmakka munça isterem bir hāre yok

6 Yiryüzini dutmuş eyle kevkeb-i eşkim kim ol
Keşret ile kökyüzinde şābit ü seyyāre yok

7 Yara kılmış mu didiñg ügim Cemilî cismide
Bir ser-i mü yir kalıpdur mu ki anda yara yok

354

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - -

1 Her kimi körsenñ anıñg cānāmı yok
Bir kuru kalıp bil anı cāmı yok

2 Yārdın ayru köñgüldür gūiyā
Bir vilāyet kim anıñ sultāmı yok

103b 3 Zār köñglümdin cüdā anıñ yüzi
Gülşen olmuş bülbül-i nālāmı yok

4 Ol periniñ kaşı köñglümdin cüdā
Yaya beñzer kim anıñ kurbāmı yok

5 Āh otıyla şubh şem'in rüşen it

Ay köngül çün gam tünî pâyânı yok

6 Derd ü 'ışkıngdur bozuğ könglüm ara
Sanma bu virān iviñg mihmānı yok

7 'Işk derdine çü bolduñg mübtelā
Ay Cemilî öl ki hiç dermānı yok

355

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1 Köngül sendin üzül-di çünki şād olmak mecālî yok
Üzülgen gonca tekdür kim açılmak ihtimālî yok

2 Başım-da bar belā daşı tenimde bar cünün hāki
Menim tek 'ışk ara Ferhād u Mecnün' unğ mişālî yok

3 Meger rind ehline bolmış fenā deyri bekā mülki
Alarñg dağı ol yirdin mecāl-i intikālî yok

4 Güli yā goncası yüz ü lebiñg tek dehr bāğınñg
Eger bolsa velî kaddiñg kimi nev-res nihālî yok

5 Cihān bāğı ara serv-ile sūsengā nazar kılman
Alarñg çünki kaddiñg kimi hadd-i i'tidālî yok

6 Hayāl-i vaşlın itmekdin hayāl olsam 'aceb yoğdur
Men-i mehcür birle çünkim anıñg ittisālî yok

7 'Adem boldı Cemilî' niñg vücūdı ay perî çünkim
Bil ü ağzıñgdın özge köz ü köngliniñg hayālî yok

356

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1 Men-i divāne ni tañg bir perî hecrinde zār olmak
Anıñg 'ışkında cān terkin kılıp bi-ihtiyār olmak

104a 2 'İzārı könglüm açdı eşk ü āhım çün boldı bā'is
Bu nev' āb ü hevādın ni 'aceb dil-keş bahār olmak

3 Yüzümdür za'ferān rengi tenimdür rişesi tek çün
Delil-i 'ışk olur rengi sarıg cismi nizār olmak

- 4 Cemālīnġ ŧem'in ačkanda baŧıñġa urulup köydüm
Çü köymeklikde 'ıŧk ehli kerek pervânevār olmak
- 5 Hāyāl-i kirpükünġ zaġm itse köñġlümni 'aceb yok kim
Tiken içre düşen 'uryān teni üzre figār olmak
- 6 Eger yok i'tibārınġ 'ıŧk ara bu mu'teberlıġdur
Ki 'ıŧk ehli fenālıġdın kerek bi-i'tibār olmak
- 7 Cemilī cānını bi-kesligidin aldı ġam veh kim
Ni hoşdur ol kiŧi ġam yetkeç anġa ġam-ġüsār olmak

357

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Her kime kıldım vefā kördüm cefāsın ay refik
Veh idip yüz mihr çekdim miñġ belāsın ay refik
- 2 Her kime kıldım fidā cānımmı veh kim katlime
Her tarafın çekdi yüz tıġ-i cefāsın ay refik
- 3 Her kime kim eyledim mihr ü maġabbet il ara
Her birine kördüm anıñ miñġ cezāsınġ ay refik
- 4 Kılmaġil hüsn ehlidin hergiz vefā resmin tama'
Körmedi çün anlarıñġ hiç kim vefāsın ay refik
- 5 Cān u köñġlüm kuŧları cismimdin uçdılar körüp
Kirpüġi okıyla anıñ kaŧı yāsın ay refik
- 6 Her okın kim urdı ol kätil bu maġzün köñġlüme
Merhem olmuŧ bil anıñ her bir yarasın ay refik
- 7 Şeyġ dise tevbe kıl meydin Cemilī eylemes
Körmes ol işde çü muġ piri rızāsın ay refik

358

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 104b 1 Körgeli közüm yüzün eŧkim niŧār itdi firāk
Uymadı hergiz anı çün intizār itdi firāk
- 2 Kan yaŧımdın rüy-ı zerdim lālezār idip anıñ
Cānım içre 'ıŧkı dāġın aŧkār itdi firāk
- 3 'ıŧk otunıñ ŧu'lesin tā kim 'ıyān kıldı köñġül

Şu'le üzre noqtasın anıñ şerār itdi firāk

4 Otlı köñglüm sanma köksüm içre ağzıñ naqşıdur
Kan kılıp la'liñ tek anı gıncavār itdi firāk

5 Niçe didim 'ışkıñg izhār itmeyem āh eyleyip
Veh meni bu ma'nide bī-ihtiyār itdi firāk

6 Düşkeli veh andın ayru ilni āzürde kılıp
Nāle birle bizni ildin şermsār itdi firāk

7 Ay Cemilī zulmet-i hecrine düşdüñg tā anıñg
Zülfi tek āşüfte köñglüñg bī-ķarār itdi firāk

359

Ve lehu

._ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1 Yüzüm üzre lāle-gün yaşım revān itdi firāk
Cān ara dāğ-ı nihānımnı 'ıyān itdi firāk

2 Gonca tek la'liñ meyi hecrinde her dem ķan yudup
Vaşlıñg ümmidi bile köñglümni ķan itdi firāk

3 Dost u düşmen körüp ahvālimni yığlar tā meni
Miñnet ü endüh birle nā-tüvān itdi firāk

4 Yetmeyip vaşlıñgga ança yığladım hecriñgde kim
Berr ü bahrı eşkimıñg içre nihān itdi firāk

5 Tapmadım cānā seniñg cān-bağş la'lidin vişāl
Bu ten-i zār içre ansız ķaşd-ı cān itdi firāk

6 Bolmadı 'ışķ ehliniñg miñgdin biri bu nev' ile
Kim meni 'ışķ içre rüsvā-yı cihān itdi firāk

7 Hānmān u cism ü cānım terkin itdim çün mañga
Bu fenālıg kūyini ansız mekān itdi firāk

105a 8 Veh kim ansız yüz tümen endüh u miñnet oķına
Nā-tüvān köñglüm ķuşın her dem nişān itdi firāk

9 Dişleriyle lebleriniñg hecride her dem anıñg
Ay Cemilī közleriñg gevher-fişān itdi firāk

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Veh kim ol cānān bile ni nev' iteymen ayruluk
Bolsa ger cānım ırak bolur maŋga ölmek yavuk
- 2 Kılmadıŋ katlimni yazukdur diyi ay kätelim
Tiğ sür başıma kim boynuma bolsa her yazuk
- 3 Za'fdın nālem kem olmas gül yüzüŋ hecrinde çün
Bülbül efgān eksük itmes niçe kim bolsa aruk
- 4 Servler kaddiŋ yanında niçe āzād ola kim
Kollarıŋdur sebz-reng anlar ayakları yaruk
- 5 'Işkıŋ otıdın maŋga bes bir şerer koy hecr otın
Mür köydürmekke ni hācet durur bolmak tamuk
- 6 Kabr tek işiksiz ivge çün kirersenŋ 'ākıbet
Bil gānımet hayr ile imdi işik kılmak açuk
- 7 Ay Cemili niçe köksüŋ zahmına bolsun 'ilāc
Köŋlüŋ otındın köyer merhem bile koygan mamuk

**Kef harfinde kākülli müşgin kirpügi nāvek kemān-ebrü şühlar
şānındadır bu gazeller**

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Piç olup kim düşdi her yan sünbül-i ter kākülünŋ
Boldı Mecnün köŋlümünŋ bendi mu'anber kākülünŋ
- 2 Kāmetiŋlen kim ber-ā-ber kākülünŋdür ni 'aceb
Dem-be-dem köŋlümni bend itse ser-ā-ser kākülünŋ
- 3 Serv ile teng bolmadı sünbül kadi bustānda ger
Lik boldı kāmetiŋ birlen ber-ā-ber kākülünŋ
- 105b 4 Körmedi hiç kimse gerçi serv üze sünbül veli
Naḥl-ı kaddiŋ üzre bolmış sünbül-i ter kākülünŋ
- 5 Ot üzerine düşdi 'anber her tarafdın yoḥsa kim
Gül yüzünŋ üzre düşüpdür ay mu'anber kākülünŋ

6 Könglümünğ zahmına salmaq bes nidür kullābını
Ger anı bend itmes ay şūh-ı sitemger kākülünğ

7 Boldı zülfünğdin Cemilī dime āşüfte hemīn
Ay perī anı perīşān kıldı ekşer kākülünğ

362

Ve lehu

— . / . — . / . — . / . —

1 Könglüm kuşı hecr içre tiler bāğ-ı vişālinğ
Bolmış çün anğa āb ile dāne yüz ü hālīnğ

2 Könglüm çemeni istedi gül yüzünği çünkim
Köz bāğı dağı kıldı heves kad-i nihālīnğ

3 Ol yüzi gül ü şem'ga yetkil uçup ay dil
Bülbül bile pervānedin alıp per ü bālīnğ

4 Hayret kıla Ferhād ile Mecnūn seni körse
Ay hasta-dil ol nev' iledür 'ışk ile hālīnğ

5 Könglüm ni 'aceb istese her dem lebiñg kim
Hayvān suyu tek bolmış anğa la'l-i zülālīnğ

6 Faqr ehli kim özini fenā eyledi ay şeh
Anıñ közine zerreçe yok cāh u celālīnğ

7 Çün şüretinği könglide naqş itdi Cemilī
Her dem ni 'aceb kılsa temāşā-yı cemālīnğ

363

Ve lehu

— . — / — . — / — . — / — . —

1 Goncasın tā kim şabā şad-pāre kılmışdur gülünğ
Nālesin eفزün kılıpdur āteşin gül bülbülünğ

2 Dūd-ı āhımdın kararsa kün 'aceb yok çün şabā
Yüzünge burka' kıılır idip perīşān sünbülünğ

106a 3 Şem' dūdı çizginür başıga her yan eyle kim
Urulur başınğga her yan 'anber-efşān kākülünğ

4 Haq bizi gamgīn kılıp çün şādılığ birdi size

Niçe kim gamgîn bolup biz yıǵladıqça siz kültüñg

5 Tā ebed dīvāne bolsañg ay köñgöl yoǵdur ‘aceb
Kim ezel kündin periveşler bolupdur sivgilüñg

6 Şem‘-i ruḥsārın körüp ay cān u köñglüm kuşları
Başıǵa pervāne tek her yandıñ anıñ çevriliñg

7 Ay Cemilī şevk otın cāniñgga urdı¹¹⁵ tā ki ‘ışk
Cüz ü kültüñg köydi andın kökke savruldı kültüñg

364

Ve lehu

— . — / — . — / — . — / — . —

1 Gayr naqşıdın tilersenñ¹¹⁶ ḥatırıñg levḥini pāk
Şafḥa-i ḳalbiñgni her ḥatt birle ḳılma ‘aybnāk

2 Cānım içre sāde-rūlar ‘ışk-ı pāki düşkeli
Köz ü köñglüm eşk ü āhım ot u suyı ḳıldı pāk

3 Yüz açıp köydürse cismimni gamım yoǵ eyle kim
Şem‘ otına yanmaǵıdın ḳılmađı pervāne bāk

4 Ança kim cānımda ‘ışkıñg sırrımı ḳıldım nihān
Tiğ-i hecriñg zāhir itdi eyleyip köksümni çāk

5 Cān kuşı zülfüñgde öldi bilmediñg veh eyle kim
Duymadı şayyād şaydı dām ara boldı helāk

6 Niçe yıldın boldı ḥas baḥr içre ser-gerdān tenim
Eşkim içre her taraf apardı āhımdın külāk

7 Mübtelā-yı ‘ışkıñg olmaşdı Cemilī kim henüz
Bir yire cem‘ olmamaşdı āb u āteş bād u ḥāk

365

Ve lehu

— . — / — . — / — . — / — . —

1 Şām-ı hecriñg tiği veh kim eyledi köksümni çāk
Subḥ-ı vaşlıñgga yetinçe ḳıldı cānımmı helāk

106b 2 Raḥm idip ḥālimğa sal bir zerre şu‘le ay küneş

¹¹⁵Metinde " أوردی " şeklinde.

¹¹⁶Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

Nür-ı pāk isenġ niçe men bolmuş isem tîre hāk

3 Koyġalı ġamdın zahîre kim meġer ‘uŝŝāk iĉün
Kıldı hecrinġ tîġi her yan nâ-tüvân cismim meġāk

4 Āhım otı uçkunıdur çarġ üzre kevkeb dimenġ
ġam tûni kim boldum ol ay hecridin endühnāk

5 Salġalı tîġ-i helâkin köksüme ol kâtilim
Her taraf bu nâ-tüvân cânım yaġasın kıldı çāk

6 Vâ’izâ korkutmagil damu otı birlen meni
Kim ki köydi ‘işk otına anġa düzahdın ni bāk

7 ‘Işk otı kül kıldı cismin çünkim ol küldin bolur
ġayr nakŝıdın Cemilî könglininġ közgüsi pāk

366

Ve lehu

— . / . — . / . — . / . — .

1 Bir mähveŝinġ ‘işkı meni kılġalı ġamnāk
Yüz nev’-i sitemlerni maġga eyledi eflāk

2 Köksümni tişip könglüme yüz zaġm yetürdi
Her ġamze okın atdı çü ol kâmeti çālāk

3 Ay ehl-i nazar yârınġı körmek dilesenġ ger
Özüñg biledür yaġşı anı eylegil idrāk

4 Könglümni dimenġ il közidin tende nihândur
‘Işkım otıninġ şu‘lesi köydürmiŝ anı pāk

5 Köymekke tenim hecr otıninġ bir ŝereri bes
Berġ otı ni hâcet kim ola köymege hâŝāk

6 Esrük çıkıban veh yana ol kâfir-i bi-dîn
İslâm ilininġ katlin idip oldı tarabnāk

7 Deyr iĉre kirip bâde iĉip muġ-beçe birle
Mest oldı Cemilî ni ‘aceb kılŝa yaġa çāk

367

107a

Ve lehu

— . — . / . — . — . / . — . — . / . — .

1 Bizge bustân ara bir serv-i gül-endâm kerek
Sâye-i serv-ile hem bâde-i gülfâm kerek

- 2 Bizge her niçe ki mey birse yana nuklı anıñ
Gonca vü nergisidin piste vü bādām kerek
- 3 Niderem kün bile tün aq u qarasin ki mañga
Yüz ü zülfi tek anıñ şubh bile şām kerek
- 4 Zāhıde hūr elidin kevşer olur gerçi murād
Mañga sākı elidin bāde bile cām kerek
- 5 Boldı dīvāne köñgöl tapmadı hiç yirde qarār
Ol perı zülfide çüñkim aña ārām kerek
- 6 Niş-i hicrān bile veh kim niçe nā-kām olamen
Nüş-ı vaşlıdın anıñ imdi mañga kām kerek
- 7 Murg-ı cānıñga Cemilı tilesenğ kām u murād
Hāl u zülfi tek anıñ dāne bile dām kerek

368

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Bāde-i ‘ışkıñg ki birdi bizge ol sākı-i şeng
İçip anı biz dağı terk eyledük nāmūs u neng
- 2 Sındurup tevbemni mey içsem ni ‘ayb ay zühd ili
Ki bu devrān içre ol sākı bolupdur şüh u şeng
- 3 Zār köñglümdür muğannı bezm-i ‘ışk içre aña
Sınem üstinde elifler tar kıddim boldı çeng
- 4 Hattıñg u kıddiñgni yād idip ki kirdim bāğ ara
Sebzesi hançer bolup közümgge servidür hadeng
- 5 Maħmil-i ‘ışkımmı çarhıñg yili kötürse aña
Bar münāsib ay ile küñdin iki yanında zeng
- 6 Sākı-i mehveş bile mey lem‘asıdın zāhidā
Tire köñglüñg kılmadıñg rüşen bolupsın çüñki deng
- 7 ‘İşk-ı pāk üzre Cemilı zühd kaşd itken kişi
Bāde-i şāfi içip üste yidi güyā ki beng

369

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

107b

- 1 Ol Mesîhim ağızı kim sözde ölüğ kıldı tirig
Yok anıñ tek dağı hiç sözi uluğ özi kiçik
- 2 Derd ü hâlim şerhin ol ay niçe bilsün anğa çün
Közyaşım yudı sevâdın niçe kim yazdım bitik
- 3 Bağlamañ âfet okı zahmını cismim ivide
Bir ışık bağlansa gam tîgi açar çün yüz ışık
- 4 Köydürüp hâşâki güyâ şu'le dūd oldu bülend
Kim sarıg ton birle ol ay durdı ta'zîmimğa tik
- 5 Tîg-i gamzenñ köksümi çâk itdi çün ay kâtilim
Tîr-i müjgâmnñ bile bârî yana ol çâki tik
- 6 Devr ara her dem perîveşler bile mey nüş idip
Mest u bî-hüş itsün özin bolsa her kimde bilig
- 7 Ay Cemîlî nañl-ı 'ömrünñ kesmege ol kâtilinñ
Çeşmi cellâdı kılıpdur kirpügi tîgin itik

370

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Hâncer-i hecrinñ ki kıldı cismimi yüz miñg tişük
Ol cerâhatlar bile bilmen tirigmen yâ ölüğ
- 2 Lâle tek bolsa 'aceb mü çâk çâk olğan köñgöl
Lahza lahza hecrinñ otudın ki bolmışdur köyök
- 3 'Işık vâdisinde şormanñ ehl-i 'ışkınñ hâlini
Kim bu şahrâ içre andın itdi her yan miñg sürüg
- 4 Dehr ara Cemşid bolsañ yâ Süleymân veh ni sūd
Ni qalur Cemşid'e cām u ni Süleymân'a üzük
- 5 Hulle-i cennet sañga lâyıq düğül ay hürveş
Hil'at eski bolsa çün lâzım kilür bolmaq çürük
- 6 Bolmış ol ay cismi nâzük eyle kim anıñ eger
Üstine düşse küneş nûrı bolur cismine yük
- 108a 7 Okı üzre okını kim atdı ol ebrû-kemân
Bü Cemîlî cismide boldı tişük üzre tişük

371

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Deyr ara tã kim meni ay muğ-beçe zâr eylediñg
Köñglümi zünnâr-ı zülfünğğa giriftâr eylediñg
- 2 Mey birip dînim alıp kim deyr ara saldıñg meni
Ay büt-i kâfir nihân küfrümni izhâr eylediñg
- 3 Bâğ ara hâdrâ libâsıñgmı keyip ay serv-i nâz
Boldı yüz miñg serv hayrân sen ki reftâr eylediñg
- 4 Bu tenimde her ser-i mü nâvekiñgdin yaradur
Nâ-tüvân cismimni ol nev' ile efgâr eylediñg
- 5 İŝikiñgde her kiçe meş'al ni hâcet tã seher
Küyünğ içre şu'lelik köñglümni kim zâr eylediñg
- 6 Hâsta cânım lebleriñgdin şerbet ister vaşl ara
Heçr ara kim közleriñg tek anı bîmâr eylediñg
- 7 Ay Cemilî ni 'aceb tapsañg ferâgat 'âlemin
Kim fenâ deyrinde mesken küy-i hâmmâr eylediñg

372

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 'İŝkiñg otı birle mahzûn köñglümi zâr eylediñg
Veh anı bir çâresiz derde giriftâr eylediñg
- 2 Bolŝa yüz 'İsî-demi bolmas 'ilâc ay kâtilim
Tîğ-i heçriñg birle cismim eyle efgâr eylediñg
- 3 Lebleriñg 'ayn-ı 'inâyetdin nażar kıldı mañga
Közleriñg tek ger meni ŝevkiñgde bîmâr eylediñg
- 4 Her kişi maksadğa bir ser-riŝtedin yetmiş cü sen

Özüñgi dāyim muķim-i kūy-i ħammār eylediñg

373

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Halka halka zülfünġni kaşdımgā kim dām eylediñg
Dāne dāne ħāl ile köñglüm kuşın rām eylediñg
- 2 Deyr içi bolsa gülistān ni ‘aceb ay muġ-beçe
Sen ki gül-gün mey içip yüzünġni gülfām eylediñg
- 3 Secde kıldım büt kaşıġa deyr ara mey nūş idip
Tā meni ay muġ-beçe ‘ışk ile bed-nām eylediñg
- 4 Ni ‘aceb bolsam perişān vü siyeh-rū ay perī
Yüz ü zülfünġ hecride kim şubhumı şām eylediñg
- 5 Bizge cevr ü zulmünġni ħāş eyleyip ay dil-rübā
Özgelerge mihr ü luţf āyinini ‘amm eylediñg
- 6 Ni ‘aceb olsa köñgüller ħaylı zülfünġ içre bend
Her köñgülge bir ħamın çünkim anıñ dām eylediñg
- 7 Ay Cemili bir yüzi gül la‘li mey-gün hecride
Kan ile memzūc idi her mey kim āşām eylediñg

374

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Şem‘-i vaşlıñg birle il közin ki rüşen eylediñg
Hecriñg otulan bizi kör eylemek fenn eylediñg
- 2 Bāde nūş idip yüzünġ közgüsine birdiñg cilā
Ni ‘aceb sumı birip gülşen müzeyyen eylediñg
- 3 Körmek için cān közi yüzünġni ay ebrū-kemān
Cism ivinde her taraf okunġla revzen eylediñg
- 4 Tanġ yilidin ħam bolup kaddiñgga serv itdi selām
Şubġ vaķtı sen kim ay gül ‘azm-i gülşen eylediñg
- 109a 5 Yetse devrāndın sañga bir dernde yüz miñg ġam ni ġam

Ay köngül çünkim fenā deyrini me'men eylediñg

- 6 Bezmi gavgāsıdın işitmes figānıñg ol perı
Ay köngül ni sūdı bar kim munça şıven eylediñg
- 7 Şükrili'llāh kim Cemilı mey içip ser-mest olup
Bu fenā deyr[i] ara mey-hāne mesken eylediñg

375

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Lebinde her tarafdın hāli anıñg
Nuķat bolmış ki bar üstinde ķanıñg
- 2 Hızır'dur Āb-ı hayvān üzre güyā
Lebi üstinde hatt-ı sebzi anıñg
- 3 Tilersenğ¹¹⁷ cāvidān cān andın ay dil
Fidā kıl la'l-i cān-baħşığa cānıñg
- 4 Yana boldum igitlik ķarılığda
Çü kördüm yüzini bir nev-civānıñg
- 5 Nidirmen nuķ-ı 'İsini ki bolmış
Mañga cān-baħş la'l-i dūr-fiřānıñg
- 6 Tenim bimār u köz bīdār u dil zār
Hayāli birle çeşm-i nā-tüvānıñg
- 7 Lebindin şorup ağızın tapmadıñg hiç
Cemilı ol yaķın bolmış gümānıñg

376

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Bu könglümni kim āşüfte ķılur zülf-i perişānıñg
'Aceb mü cismimi ķılsa figār ol tır-i müjgānıñg
- 2 Mañga 'ayb itmegil āh itsem ay ebrū-kemān her dem
Oķunğdın nā-tüvān cismimğa kim sançıldı peykānıñg
- 3 Közümge ılmazam bir zerreçe kün şem'ini ay meh

¹¹⁷Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

Seniñg tā kim 'ıyān boldı mañga mihr-i dıraḥşāmıñg

- 109b 4 Köñgül ni nev' ile kılsun firākıñg āfeti şerhin
Ki zaḥmı ağızına mihr eylemişsin dāg-ı pinhānıñg
- 5 Ecel cāmın felek dutmasdın evvel bizge ay sāķi
Kadeḥ devrini tiz itkil niçe kim bolsa imkānıñg
- 6 Mey-i la'lini ol sāķi kim ilge birdi ay zāhid
Anıñg devrinde ger mey içmesenñ öz boynuñga kanıñg
- 7 Cemili dem-be-dem köñglin ni nev' ile üzey sendin
Seniñg ol kün-be-kün çünkim füzünrağ boldı ḥayrānıñg

377

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Sarıga kim zāhidā bir sāķi-i mehveş yeter anıñg
Leb-i la'li şarābın içmesenñ öz boynuñga kanıñg
- 2 Yetürgil sāķiyā devr-i kadeḥni leb-be-leb idip
Fenā deyrinde yok bizge bekāsi çünki devrānıñg
- 3 Mey ü maḥbüb-ile mey-ḥānede ḥoş-ḥāl olup dāyım
Eliñdin koymagil cāmı niçe kim bolsa imkānıñg
- 4 Açıp yüz her tarafdın ay periveş cilve kim kıldıñg
Kılıpsın men kimi yüz 'aşık-ı şeydānı ḥayrānıñg
- 5 Ta'accüb kılma bolsam ay perı dıvāne vü şeydā
Meni aşüfte kıldı çün seniñg zülf-i perişānıñg
- 6 Kirip meydānga ay kätıl töküp 'ışk ehliniñg kanıñg
Nidür ihmāl munça bizge yetken çağda cevlanıñg
- 7 Köñgül kanın ki tökmiş gamze tigi birle ol közler
İki kâfir meger kaşdını kılmış bir müselmānıñg
- 8 Helāk itmez eger 'uşşākı gam tigi çarḥ ay şubḥ
Nidür kevkebdin eşkiñg fāş idip çāk-i giribānıñg
- 9 Nazar kılmağdın il közini gerçi tire eyler ḥattı
Cemili çeşmi rüşendür Gubār-ı ḥattıdın anıñg

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 110a 1 Niçük kim kâmetiñgdür serv-i ra'nâ kâddidin çâlâk
Bolupdur âteşin güldin dağı gül yüzüñg âteşnâk
- 2 Firâkıñgdın felek kim saçdı kiçe kevkeb-i eşkin
Vişâliñg hasretidin hem yakasın şubh idipdür çâk
- 3 Mañga zâhid didi kevşer ümîdi birle mey içme
Meni bilmiş kör ol nâdânı özi kimi bi-idrâk
- 4 Çıķıp mey-hânedin ser-hoş yana elgine tiğ almış
Kaçıñg ay 'âlem ehli bolmış ol kâtil 'aceb bi-bâk
- 5 Çü gayret tiği kıldı nâ-tüvân cismimni yüz pâre
Hem ol su birle köñglüm içre gayrıñg nakşın itdim pâk
- 6 'Aceb yok lem'a-i ruhsârı birle köymegüm her dem
Bolupdur nâ-tüvân cismim anıñg küyünde çün hâşâk
- 7 Cemîli anıñg otıdın şerâr ile tütün çıķmış
Sağınma şâm-ı hecriñgde 'ıyândur encüm ü eflâk

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Dokuz ay boldı közümge körünmes ol meh-i bi-bâk
'Aceb mü bolsa kül âhım otıdın bu dokuz eflâk
- 2 Firâkıñg tiği bağrım eyle çâk itdi kim ay kâtil
Anı her kim ki körse bağı hayretidin bolur yüz çâk
- 3 Helâk itmekke bir cânımni yüz miñg tiğ-i zulmunıgla
Çü sen râzi ay hün-rîz-i bi-bâkim mañga ni bâk
- 4 Düşüp köñglümge 'ışkıñg rûh u nefsim eyledi nâ-büd
Çü bir kişverge ot düşse köyer hem pâk [u] hem nâ-pâk
- 5 Seniñ ger rahmetiñg berķi çakılsa tevbe vaktinde
Menim bu dağ tek cürmüm köyer ol nev' kim hâşâk
- 6 Fenâ deyri ara Leylives tapdı bekâ mülkin
Uşol Mecnün ki kıldı vâdi-i 'ışkıñg yolın idrâk

7 Cemilî'ni vişâliñg cāmıdın şād it kim ay sākī
Anı çüñkim firākıñg zehri birle eylediñg ğamnāk

380

110b

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Yüzünġni körgeli ay mäh-ı bî-bāk
Belālar yaġdurur başımġa eflāk
- 2 Tenim kül boldı yüzünġ lem'asıdın
Niçük kim berķ otıdın köydi ħaşāk
- 3 Vişālin nüşıdın şād eyle bizni
Firākıñg zehridin bolduķ çü ğamnāk
- 4 Ğamıñg yetkeç mañga mey nüş kıldım
Çü ol zehriñg kıtur def'in bu tiryāk
- 5 Baġır pergendidür köz ħam içre
Lebiñg şevķinde anı kılsam idrāk
- 6 Dimeñg 'ışķ ehline dūzah sözün kim
Körtüp hecr otın andın eylemes bāk
- 7 Bolup bir muġ-beçe 'ışķıyla rūsivā
Ĥarābāt içre men mest ü yakam çāk
- 8 'Aceb mü pāy-būsın kılsam anıñ
Düşüp cismim ki boldı küyide ħāk
- 9 Tilersenġ¹¹⁸ kām eger ol pāk yüzün
Cemilî köz ü köñlüñg eylegil pāk

381

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Köñgöl tıġ-i ğamıñgla bolġalı çāk
Ciger pür-ħün olupdur dıde nemnāk
- 2 Nidin yā Rab ki her dem özgelerni
İdip şād eylemişsin bizni ğamnāk
- 3 Körtüp eşkim ara cismimi her kim

¹¹⁸Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

- Sanur deryā ara kim düşdi hāşāk
- 4 Kirip it şekline ay şeh-süvārım
Başımğa yetse her yanınğda fitrāk
- 111a 5 Kılur ol 'aşıkā ma'şūkı cilve
Ki kılmış ola köz ü könglini pāk
- 6 Eger yārınğnı körmek ister olsañ
Seninğlendür hemān kıl yakşı idrāk
- 7 Bolup şāh-ı çemen gül hurde-i zer
Saçar kan kılsa gönca bağrın imsāk
- 8 Nidür bes ham bolup her yan şitābı
Eger āhım okıdın kaçmas eflāk
- 9 Cemilī'dür harābāt içre dāyim
Yakasın çāk idiben mest ü bī-bāk

382

Ve lehu

— / — / — / —

- 1 'Işıkına dil 'āsī bolmış vaşl ara nitmenğ kerek
Hecr otıyla köydürüp anı muṭī' itmenğ kerek
- 2 Her kim ister ol küneşni mihr-bān bolğay anğa
Özge mehveşler hayālin dilden arıtmanğ kerek
- 3 Çünki boldı la'l-i cān-bağşı anınğ 'ālemğa fāş
Utanup yirdin köke kaçıp Mesih itmenğ kerek
- 4 Hecri bimidin köngül kaçsa vişāline anınğ
Gam sipāhı dir hemān ardınça segirtmenğ kerek
- 5 Yanmağ-ile ay Cemilī bulmadınğ çün vaşl-ı yār
İmdi közyaşın köngül otığa akıtmanğ kerek

383

Ve lehu

— / — / — / —

- 1 İtekinğdin elgimi Tenğri için kim dime çek
Koymasam elgimdin anı kes elim yā kes itek

- 2 Cürm ü 'ișyān çāhidın rahm eyleyip yā Rab meni
Riște-i lutfunğ salıp tevfiķinğ elgi birle çek
- 3 Āstānıñ itleri kim yüregümni yidiler
Küyünge barmaqqa dağı kalmadı mende yürek
- 111b 4 Çāk idip köksümni her yan istegil ay kaşı yā
Nāvekinğdin kalğan anda kim sañga peykān kerek
- 5 Çeşme-i hürşid yüzünğ üzre ay kullāb-ı zülf
Eyledür kim çeşmeye ördek düşüp salmış kejek
- 6 Ağzı yokluktın gümān kılmışdım anıñ şükr kim
Nükte zāhir eyledi kitdi köngüldin barı şek
- 7 Taht u cāh olmuş mañga küyinde anıñ güyyā
Hıştı kim bālin olupdur seng-i hārāsı döşek
- 8 Közüm ak oldı mamuk tek eşkdin her katre yaş
Bir çigitdür ol mamuğdın düşdi güyā jāle tek
- 9 Cism ü cān u könglüm itse ni 'aceb gam haylıdın
Gālib oldı hayl-ı gam mağlūb olup kim bu kümek
- 10 Şāh u derviş olmadı hiç kim libās ile anıñ
Kisvetinde yok tefāvüt şal bolsa yā ipek
- 11 Elgine tiğ aldı geh geh katl-i 'uşşāk eyledi
Dem-be-dem kan birle rengin boldı ol simin bilek
- 12 Zāhidinğ ger hür u cennetdür murādı veh mañga
İkki 'ālemde anıñ yüzini körmekdür tilek
- 13 Çok utaganğ birle ay şeh dutma özünğni bülend
Çıkmadı hiç kim hevāya başına sançıp yelek
- 14 Yağdı başımğa belā gerdi meger kim eylemiş
Çenberin çarhınğ każā üstümde her yandın elek
- 15 Ay Cemilī āhım otı eyle çıkdı kim anıñ
Durmadı karşıısına kalğan bolup doğuz felek

384

Ve lehu

— . . . / — . . . / — . . . / — . . .

- 1 Halk-ı cihān serveri eyledi seyr-i felek
Yolina koydı yüzün hür u perī vü melek

- 2 Ni 'aceb olsa eger her biri 'ālī-maḳām
Başın ayagına çün koydı anıñg nüh felek
- 112a 3 Evvel ü āḥırdur ol zāhir ü bātındur ol
Mü'min-i ber-haḳ isenḡ kılma daḡı anda şek
- 4 Rüy-ı riyādın ötüp cān u cihāndın kiçüp
Eyleyip özüñg fenā sen anḡa yetsenḡ kerek
- 5 Ḥayy-ı ebed bula ol kim ki dil ü cānını
Şem'-i ruḡına anıñg köydüre pervāne tek
- 6 Bir nazār anıñg yüzün ger körtüp ölsem ni ḡam
İkki cihānda maḡa körmek anıdur tilek
- 7 Düşdi Cemilī anıñg 'ışkı denḡizi ara
Bahır-ı muḡit içine eyle ki düşdi semek

385

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 Bes ki çekdim vaşl ümidi birle ay meh ḡasretinḡ
Yok mudur pāyānı hiç yā Rab bu munça fūrḡatinḡ
- 2 Köydürtür devrān ḡamı cismimni çünkim sākiyā
Mey bilen köñglümge ot sal cānḡa bolsun minnetinḡ
- 3 Yār u mey birlen ki ḡoş-ḡāl olmuşam mey-ḡānede
Ḥür u kevşer birle ay zāhid nidirmen cennetinḡ
- 4 İstesenḡ ehl-i¹¹⁹ zamāndın bi-vefālıḡ körmemek
Bolmasun hergiz kim ādem cinsi birle ülfetinḡ
- 5 Kiç iki 'ālemdin ay tālib yetip maḡlūbunḡa
Ferd bolgil kim bu yolda ikkilikdür āfetinḡ
- 6 Kıl yigitlikde 'ibādet terk-i 'iṡyān eyleyip
Karılıkda çün saḡa yok sūdı eyle tā'atinḡ
- 7 Korkuban āhım okınıñg yarasıydın ay felek
Keymedinḡ cevşen nidür bes kök timur tek hey'etinḡ
- 8 Çünki bāḡi kimse ḡalmas ḡuvvet-i bāzū bile
Her za'if ilniñg elin dut imdi yetse ḡuvvetinḡ

¹¹⁹Tamlama "ehli zamān" şeklinde yazılmıştır.

9 Kiç bu dünyā devletidin ay Cemilī fānī ol
Tā ki haq ide beka dārında bākī devletiñg

386

112b

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

1 Gonca tek köñglümni çäk idip ki mahzün eylediñg
Közlerim yaşın anıñg kanıyla gül-gün eylediñg

2 Közyaşım gird-ābın efzün itdiñg ay meh eyle kim
Her habāb-ı mevcin anıñg anda gerdün eylediñg

3 Kāmetiñg hecrinde her āhımni kim kıldıñg büleñd
Gül yüzüñg şevkinde hem kan yaşım efzün eylediñg

4 Deyr ara ay muğ-beçe her şeyhi kim saldıñg anı
Hırka vü seccādesini meyga merhün eylediñg

5 Vahşiler haylı guluvv kıldı başımga deşt ara
Tā meni ay Leylīveş 'ışkıñgda Mecnün eylediñg

6 Ay közüm anıñg lebi şevkinde eşkim kanıñg
Katresin her bahre kim saldıñg anı hün eylediñg

7 Tapmadı köñglüñg otı teskin Cemilī niçe kim
Bir közüñgni Dicle bir közüñgni Ceyhün eylediñg

387

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

1 Nā-tüvān köñglümni kim şevkiñgde mahzün eylediñg
Lebleriñg tek közlerim yaşın ciger-gün eylediñg

2 Ni 'acebdür közlerim bāğı gülüstān bolmağı
Gül yüzüñg şevkinde kim eşkimni gül-gün eylediñg

3 Lebleriñg şevkinde kanlar yutduğumça hecr ara
Cāmım içre közlerim hün-ābın efzün eylediñg

4 Yüz tümen mecnün cünün ta'līmini mendin alur
Veh meni ay Leylīveş ol nev' Mecnün eylediñg

- 5 Zāhidā bolduñg riyā-yı zühd ü ‘ucbuñgdın cüdā
Deyr ara seccādeñgi kim meyga merhūn eylediñg
- 5 Deyr pīridin ki Hāk sırrın işitdiñg va‘izā
Munça ni efsānedür sen dağı efsūn eylediñg
- 113a 6 Ehl-i dünyā içre dūnlar cevridin bolduñg halās
Ay Cemilī çünki terk-i dünye-i dūn eylediñg

388

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Kılma her nā-pāk ‘ışkı birle özünñg derdnāk
‘İşk-ı pāk olmağ ni sūd olmasa ger ma‘şūk pāk
- 2 Köydi cānım çünki ‘ışkım otıdın çıksun diyip
‘Ayb kılmañg dem-be-dem köksümni kılsam çāk çāk
- 3 Vaşlı nūşı gayrıdın bolmas ‘ilācım ay hekim
Men kim anıñg fūrkatı nişidin oldum derdnāk
- 4 Şu‘ledür şem‘ üstide kabrimde yā gül serv üzre
Yüz ü kaddiñg hecridin kim ay perī boldum helāk
- 5 Tā ki gerdiñg il közine māni‘ ola yüzidin
Ay Cemilī kıl anıñg kūyi ara cismiñgni hāk

389

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Vaşlın istep hecr ara kim çekdim āh-ı derdnāk
Çün işitmes anğa bu feryād u āhımdın ni bāk
- 2 Körmedin öldüm yüzini çünkim anıñg ay şabā
Kūyine yetkür bu ser-geşte tenim bolğanda hāk
- 3 Dem-be-dem köñglümge kirmekke hayāliñg ni ‘aceb
Eylesem köksümni ‘ışkıñg tigi birle çāk çāk
- 4 La‘l-i cān-bağşıñgla cān alğan közüñg fikri bile
Bilmesem bardur hayātım yoğsa kim boldum helāk

5 Pāk yüzünġ tek niçük kim hüb-rûlar içre yoġ
Hem Cemîlî kim[i] 'uşşâk içre yoġ bir 'işkı pāk

390

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

1 Gerçi hūblar içre yoġdur hūsn ile hem-tālıġıñġ
Lîk 'uŝŝâkıñġga bardur zûlm ü bi-pervâlıġıñġ

113b 2 Hüb-rûlar bolsa pinhân ni 'aceb encüm kimi
Boldı çün ay meh küneş kimi seniñġ peydâlıġıñġ

3 Neylerem 'İsî demin yâhūd Hızr suyn mañga
La'l-i cân-baĥŝıñġdın oldı çünki rûĥ-efzâlıġıñġ

4 Ni 'aceb Mecnûn kimi dîvâne bolsam il ara
Boldı çünkim ay perî Leylî kimi zîbâlıġıñġ

5 Sâkiyâ birsenġ felek câmın ŝafaġ-gün mey tola
Dehrdin ni gam bu nev' olsa kadeh-peymâlıġıñġ

6 Geh yanadıñġ geh dudadıñġ geh buġadıñġ öpkemen
Mest olup elgimge düşsenġ bolmasa dânalıġıñġ

7 Ay Cemîlî mey içip kıl secde bütga deyr ara
Boldı çün bir muġ-beçe 'işkı bile rûsvâlıġıñġ

391

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — —

1 Niçe öpkeymen ay sâķi dudadıñġ
Ki hâddim yoġdur öpmege ayaġıñġ

2 Ne hâcet bezmiñġ içre şem' her şeb
Çü bardur otlu köñġlüm tek çerâġıñġ

3 Faķih ü hürî vü kevşer bile hem
Men ü sen sâķiyâ elde ayaġıñġ

4 Sañga cilve periler kılsa ni tañġ
Ki bolmış ay köñġl köz tek bulaġıñġ

5 Hayâl-i hâlidür ol lâle-ruĥmıñġ

Dime ay dil ki bolgay taze dāgıñg

6 Mañga ol qaddi ra'nā kūyi besdür
Sañga ay bāgbān serv-ile bāgıñg

7 Cemili kıl vañan mey-hāne küncin
Ki andın özge yirde yok ferāgıñg

392

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

114a 1 Zinet için yüzünge zülfünge perişan eylediñg
Laciverdi eyleyip kaşınğ zer-efşan eylediñg

2 Ger yüzümde lāle-gün yaşımmı kıldıñg aşkār
Dāg-ı 'ışkıñg nā-tüvān köñglümde pinhān eylediñg

3 Her okunğ peykānidur bir katre su ay kaşı yā
Otlu köñglüm kaşdına kim tır-i bārān eylediñg

4 Gonca ağızıñg naqşı mu pür-hün köñgülde ay perī
Kañ ara pinhān okunğdın yoħsa peykān eylediñg

5 İtleriñg āzürde kılmakdın ni sūd olğay sañga
Ay köñgül çün yār işitmes munça efğān eylediñg

6 Gül perişan boldı serve lerze düşdi bāg ara
'Arz idip kim 'arızınğ qaddıñg hırāmān eylediñg

7 Gül yüzünge gonca ağızınğ hasretidin dem-be-dem
Teh-be-teh gāngin Cemili köñglini kañ eylediñg

393

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1 Zülfünge kim şāne çaldıñg 'anber-efşan eylediñg
Cem' bolmuşken hazin köñglüm perişan eylediñg

2 Ay yüzünge şem'in 'ıyān idip her aqşam yüz tümen
Köz bile eflākni hüsnünğga hayrān eylediñg

3 Ni 'aceb pervāne tek köysem başınğga urulup

Kim yüz ü zülfünğ mañga şem '-i şebistān eylediñğ

4 'Anberin zülfünğ kimi bahtumni kim kıldıñğ siyāh
Gonca tek la'linğ gamında köñglümi kan eylediñğ

5 Merkebinğ na'lidin otlar düşdi cān u köñglüme
Sen kim ay çāpük-süvārim 'azm-i meydān eylediñğ

6 Bāğ ara ol gül kulagina yetişmes veh ni dem-be-dem
Munça kim ay cān kuşu bülbül tek efgān eylediñğ

7 Teh-be-teh kan boldı köñglünğ ay Cemilī dem-be-dem
Gonca lebler mihrini kim anda pinhān eylediñğ

394

114b

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

1 Leblerinğ şevkinde bağrım teh-be-teh kan eylediñğ
Dem-be-dem her katresin yüzümde gāltān eylediñğ

2 Sākiyā la'linğ meyidin içmedin körmek bile
Köz ü zülfünğ tek meni mest ü perişān eylediñğ

3 Deyr ara devrinğde mey birgil mañga ay muğ-beçe
Çün meni 'ışkınğ bile rüsvāy-ı devrān eylediñğ

4 Rāst kaddinğ hecridin ay serv devrān bāğıda
Ham kadimni sāye tek yir birle yeksān eylediñğ

5 Gül yüzi şevkinde göz kan tökdi anıñğ ay köñgül
Kāmetin yād eyleyip kim āh u efgān eylediñğ

6 Bil ü ağzıdın naşibiñğ yokdur ay dil veh ni sūd
Kim niyāz u 'acz anğa peydā vü pinhān eylediñğ

7 Yār-ı bāki tapmak idi müşkil[ünğ] yüz şükr kim
Ay Cemilī fāni olup anı āsān eylediñğ

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Gerçi kıldı kaşd-ı cānım zulm ü bî-dādınğ seniñ
Lîk boldı küt-ı rûhum hecr ara yādınğ seniñ
- 2 La'ı-i cān-bağşınğla boldı gerçi rûh-efzālığım
Kıldı lîkin kaşd-ı cānım çeşm-i cellādınğ seniñ
- 3 Sen kimi yok niçe Şirînlıkde hüsñ ehli ara
Men kimi yok kimse hem 'ışk ile Ferhād' ınğ seniñ
- 4 Eyle kim hürşîd-i raşşāndın füzūndur 'ārızınğ
Boldı hem tûbādın a'lā serv-āzādınğ seniñ
- 5 Bāğ ara kim hem-dem oldı ol kadi ra'nā mañga
Bolmasun ay bāğbān serv-ile şimşādınğ seniñ
- 6 Dāne vü dām eyleyip hāli bile zülfi hamın
Bolmuş ay dil murğı anınğ çeşmi şayyādınğ seniñ
- 115a 7 Ay Cemilî yetmedi feryādınğa ol ay ni sūd
Kim felekke yetdi ansız āh u feryādınğ seniñ

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Tilbe köñglümge 'ilāc ol 'anberîn bendinğ seniñ
Hasta cānımğa devā la'ı-i şeker-ğandınğ seniñ
- 2 Yüz ü la'linğ şevkidin kim hastadur şeydā köñgöl
Ay tabîbim anğa dermān boldı gül-ğandınğ seniñ
- 3 Ay köngöl ger gamzesi tîgiyle çāk oldunğ anınğ
Kırpügi okı bilen hem boldı peyvendinğ seniñ
- 4 Eyle kim vaşlı anınğ naqd-i hayātımdur benim
Ay ecel hecri dağı hem boldı mānendinğ seniñ
- 5 Ay köngöl horsend boldum dem-be-dem körüp anınğ
İtleriniñ ağızıda pergend pergendinğ seniñ

- 6 Kim ki bir Leylîveşinġ Mecnûn'ı boldı nâşihâ
Veh ni sûd eyler anġa yüz nev' ile pending seniġ
- 7 Sendin özge hûb-rûnı hergiz itmes ârzû
Tâ ki bolmışdur Cemîli ârzûmendinġ seniġ

397

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Özge gamġinlerni mihrinġ körgüzüp şâd eyledinġ
Cevr idip veh kim men-i maġzûnġa bî-dâd eyledinġ
- 2 İçmeyip enfâs-ı la'linġdin hayâtım goncasın
Hırmen-i 'ömrümni âhım birle berbâd eyledinġ
- 3 Yıkmadinġ köġlümde bir bünyâd gam-ı vaşlınġ bile
Lîk hecrinġ birle yüz gam tarġı bünyâd eyledinġ
- 4 'Arz idip gül yüzünġni cân bülbülüġa şükr kim
Mihnet ü gamdın anı ay serv-âzâd eyledinġ
- 5 Sâkiyâ vîrân idi köġlüm ivi gamdın anı
Şükrili'llâh kim yana mey birle âbâd eyledinġ
- 115b 6 Öldürür de çok 'ukûbetler bile hicrân meni
Ay ecel veh kim anġa sen daġı imdâd eyledinġ
- 7 Hasta cânı kaşdın ay kâtil Cemîli'ninġ kılıp
Güiyâ kirpügünġ[i] bir tûġ-i pülâd eyledinġ

398

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Közyaşımın kim maġa ay 'ışk bî-dâd eyledinġ
Köġlüm âhıdın tenim ġâkini berbâd eyledinġ
- 2 Sür üni zâhir bolup kopdı kıyâmet güiyâ
Ay köġül hicrân küninde bes ki feryâd eyledinġ
- 3 Luţf u mihrinġ körgüzüp ilge yana yâ Rab nidin
Bizge yetkeç zulm u bî-dâdınġnı bünyâd eyledinġ

- 4 Men gedānıñg katlini kılmakka ay sultān-ı hüsn
Kırpügünıñni tıg idip çeşminıñni cellād eylediñg
- 5 Eylemişdiñg hecr ile köñglüm ivin vırān yana
Şükrili'İlāh kim anı vaşlınğla ābād eylediñg
- 6 Hānkāh-ı şeyh ara terk eyledim zühd-i riyā
Tā mañga ay deyr piri 'ışk irşād eylediñg
- 7 Kan yudup gamgîn Cemilî bolmuş idi şükr kim
Sākiyā la'liñg meyın birip anı şād eylediñg

399

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Gerçi men gamgîninıñge hecrinıñde bi-dād eylediñg
Şükrili'İlāh kim meni vaşlınğda hem şād eylediñg
- 2 Zühd ile köñglüm ivi hem tār u hem vırān idi
'ışk otıy la rüşen idip anı ābād eylediñg
- 3 Sākiyā şād ol ki men mañzūmı bezminıñde yana
Bir kadeh mey birle yüz minıñ gamdın āzād eylediñg
- 4 Zühd ü 'ucbumdın halāş idip mañga ay pır-i deyr
Şükr kim fakr u fenālıg resmin irşād eylediñg
- 116a 5 Niçe kim şabr u şalāh evrākı yıgdım ay köñgül
Anları sen şarşar-ı āh ile berbād eylediñg
- 6 Ay felek yetmes mü ol ay hecri men ser-geştega
Kim mañga zulm eyleyip sen anıga imdād eylediñg
- 7 Düşdi ilge haşr gavgāsı Cemilî tā anıñ
Hechrde vaşlını yād idip ki feryād eylediñg

400

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Özge gamgînlerini ger vaşlınğ bile şād eylesenğ
Rāzıyım hecrinıñde men mañzūmı hem yād eylesenğ

- 2 N'ola ay meh kül kılıp 'ışkıñg otı birlen meni
Çarhıñg āsīb ü āzārıdın āzād eylesenġ
- 3 Közyaşım seyli yıkar yetkeç anıñg bünyādını
Ay köñgöl şabrım ivin niçe bünyād eylesenġ
- 4 Bes mañga ol yüz fidāy bāgbān sen bāğ ara
Gül sarı idip temāşā meyl-i şimşād eylesenġ
- 5 Ay köñgöl çünkim ol ay hecrinde kaldıñg ni 'aceb
Yiddi kökni bir nefes āh ile berbād eylesenġ
- 6 Uyqudın bahtım köz açmas āh köñgöl veh şūr tek
Uygadursıñg mahşer ehlin gerçi feryād eylesenġ
- 7 Zehr-i hecrinġdin Cemīli boldı ġamġin sākiyā
N'ola ger vaşlıñg meyi birle anı şād eylesenġ

401

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Kim ki bolmış dāyimā aġyār ile yārı anıñg
Reşkidin incitmiş ilni nāle-i zārı anıñg
- 2 Mey içip bir muġ-beçe elgidin oldum büt-perest
Baġlanıpdur boynuma çün zülfi zünnārı anıñg
- 3 Cismim üzre oġları zaħmına merhem kılmañgız
Kitmesün tā nā-tüvān cānımdın āzārı anıñg
- 116b 4 Ay küneş eyle 'adem bolmış ki aġzıñg yoġ durur
Hiç vücūd iklimide bir zerre āşārı anıñg
- 5 'Anberin zülfünġ kim oldı ġalka ġalka ay perī
Ni 'acebdür bolsa il bir bir giriftārı anıñg
- 6 Közleriñg fikriyle uyman ni 'aceb kim her kişi
Men kimi uymasa bolsa ikki bīmārı anıñg
- 7 Ol kişi yā Rab niçük bolur āmin kaşdında bar
Yārını andın cüdā kılmaġka aġyārı anıñg
- 8 Tapmadı noġşān mey içmek birle ol kim zāhidā
Faġr ile boldı muvāfiġ meşrebkārı anıñg

- 9 Çün şefi 'ü'l-müznibin boldı Cemilî' ga şefi'
Her melek yazsa günâhın bil günehkârı anıñg

402

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Sâkiyâ birsenğ ayag öpsem ayagıñgı seniñ
Her ayag birgünçe öpsem yüz dudagıñgı seniñ
- 2 Dem-be-dem cām-ı leb-ā-leb sâkiyâ birsenğ mañga
Öptüp elgiñgdin alıp içsem ayagıñgı seniñ
- 3 Dil-rübâlar birle gül-gün mey içip gül-riz idip
Şükr-i Bâri ay köñgül buldum ferâgıñgı seniñ
- 4 Erguvân u lâle sanma bâğ ara ay bâğbân
Kımlı yaşımıdır ki rengin itdi bâğıñgı seniñ
- 5 Lâle-ruhlar 'ışkı dâğın ay köñgül yaşurma kim
Fâş ider her yirde kımlı eşki dâğıñgı seniñ
- 6 Körmediñg hâlim işidip nâlem ay gerdün meger
Kör ü ker kımlı şazâ köz ü kulagıñgı seniñ
- 7 Çün vañan terkin kılip yârıñgı istep bulmadıñg
Ay Cemilî bulmasun hiç kim soragıñgı seniñ

403

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 117a 1 Ay ki boldı hasta köñglüm bülbul-i zârıñg seniñ
Veh naşib olmas aña gülzâr-ı ruhsârıñg seniñ
- 2 Yüz açıp kim cilve kıldıñg gülşen içre ay perî
Boldı yüz vech ile anda gül haridârıñg seniñ
- 3 Her müselmân kördi çünkim sen büt-i kâfir yüzin
Din ü dilni aldı andın çeşm-i 'ayyârıñg seniñ
- 4 Ni 'aceb bir demde ger yüz miñg belâga uğrasa
Ay perî-peyker bolur her kim giriftârıñg seniñ

- 5 Bu tenim bāğı ara kim bardur ol rūḥ-ı revān
Ehl-i ma'nā bilmiş anı serv-i reftārıñ seniñ
- 6 Bizge tūbādın murād oldı qadınğ ay hūr hem
Āb-ı keşşerdin garaž la'l-i űeker-bārıñ seniñ
- 7 Derd ü miñnetdin ḥalāş olmak ni imkāndur dağı
Ay periveş boldı her kim zār u bīmārıñ seniñ
- 8 Ay köñgöl anıñ fidāsı eyle yoķ u barıññı
Gerçi yanında anıñ birdür yoķ u barıñğ seniñ
- 9 Niçe kim yār işikiñdin sürdi yüz döndürmediñğ
Ay Cemilî it kimi hiç yoķmış 'ārıñğ seniñ

**Lām ḥarfinde lebi űeker-bār leziz-güftār laṭif-ruḥsār űūḥlar
şanıñdadur bu gazeller**

404

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Naķş kılğanda leb ü ḥattıññı naķķāş-ı ezel
Güyyā kim anlarıñğ-çün la'l ü zengār itdi ḥal
- 2 Ni 'aceb ger āstānıñğ daşı bolsa la'l-gün
Közlerim kanlar ki tōkmiş lebleriñğ körgen maḥal
- 3 İlge la'liñğ cān bağışlar ay periveş kim meger
Ḥızr suyu birle 'İsi nuṭkıdın boldı bedel
- 4 Zülf ü yüzüñğ körgeli bolmışdur anlarıñğ mañga
Birisî şām-ı ebed hem birisi şubḥ-ı ezel
- 117b 5 Nā-tüvān cānım fidā kılsam sañga kemdür henüz
Ger ḥalāş itsenğ meni hecrindin anıñğ ay ecel
- 6 Hejr bīmārığa sūd itmes deminğ çü ay Mesih
Zehr-i kätîl bolmış anğa Āb-ı ḥayvān fi'l-meşel
- 7 Bahr-ı 'ışk içre Cemilî boldı gevher ma'deni
Dürr-i ma'nā düzdi anda söyledi çün her gazel

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Şu'le kılmak kün yüzünġ katında bar emr-i muḥāl
Çünkü kün şem'i yanında tapmış ay nūrı zevāl
- 2 Düşdi cānā eyle kim zülfünġ ayaġınġa seniġ
Gül bile ḥürşid ayaġına düşüpdür lām u dāl
- 3 Bir elif ḳaddiġni ikki lām-ı zülfünġ içre vaşf
Ança kıldım ki tilim bu ma'nide veh oldı la'l
- 4 Dānelerdür bağ ara güyā körürdi mahv olup
Ḥatt-ı sebziġ içre her yan kim körünmes oldı ḥāl
- 5 Yetse ger yüz miġ melālet bizge [ne] gam ay küneş
Ança olsun yetmesün kim zerreçe sizge melāl
- 6 Sāye kün birle niçük kim cem' bolmas ay köñgül
Yār-ile hem-demliġiġ boldı seniġ emr-i muḥāl
- 7 'Işķ mahv itdi Cemili'ni çün imdi bir durur
Zehr-i hecr-āşāmı bolmış tā anġa nüş-ı vişāl

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Bil ü aġzınġ fürķatinde kim murādımdur vişāl
Veh mañġa anlarmı tapmaķlık ḥayālیدür muḥāl
- 2 Cennet içre kevşer üzre kıldı mu Hindü vaṭan
Gülşen-i ḥüsnünġde yā bolmış lebiġ üstinde ḥāl
- 3 'Akl u ḥüşum bā'is-i gam boldı çün ay muġ-beçe
Mest ü lā-ya'ķıl kılıp dāyım meni deyr içre sal
- 118a 4 Rāstı ay serv yokdur bu cihān bāġı ara
Yüz ü ḳaddiġniġ mişāli gül bile nev-res-nihāl
- 5 Munça kim ser-geştelik kıldı felek devrān ara
Körmedi bir ay yüzünġ tek yā ḳaşıġ tek bir hilāl
- 6 Sen kim ay çābük-süvārım 'azm-i meydān eylediġ
Ni 'aceb 'işķ ehli başın ḳılsa raḥşınġ pāy-māl

- 7 Ay Cemilî çün seni yâr istemiş hicrân ara
Tapmagil hergiz murâdınġ ger murâd itsenġ vişâl

407

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 Nâ-tüvân könglümni tigiñg birle yüz pergend kıl
Her birin bir itinġe birip meni ġorsend kıl
- 2 ‘Anberin zülfünġ ki bolmışdur perîşân ay peri
Yüz dil-i divâneni her târı birle bend kıl
- 3 Benġzemes ol kâmet ü ruġsâra ger ay bâġbân
Bâġ ara her serve yüz nev’ ile gül peyvend kıl
- 4 Gonca benġzetmiş özin yâr aġzına çün ay şabâ
Jâledin her tiş bile sen anı yüz pergend kıl
- 5 Kóz körüp ġamlu köngül tâ şâd ola ol dil-berinġ
Ay muşavvir şüretinġni ġüsnine mânend kıl
- 6 İlge pending çün riyâ vü ‘ucb ile sūd eylesmes
Evvel öz ġâlinġ bilip ay şeyġ öztünġe pend kıl
- 7 Ĥâceti budur Cemilî’niñg iki ‘âlem ara
Yâ Rab öz iġsânınġa sen anı ġâcetmend kıl

408

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 İnce bilinġ hecride ġâlimġa ay cân rahm kıl
İnce kıldım fikrini kim zâr cismim boldı kıl
- 2 ‘Ârızınġ tek bir melâġat şem’ini çarġı-ı felek
Mâġveşler içre körmes kezse yüz minġ ay u yıl
- 118b 3 Zâr cismim çâki bolmışdur aġız güyâ anġa
Ĥan bile rengi kıızıl peykân okunġdın boldı til
- 4 Devr-i çarġınġ câm-ı zehri birle tigi ġanıdın
Dehr bâġı içre bolmış serv gül yaşıl kıızıl
- 5 Luġfıdın müstâġnî olup ġahrıdın âzâd olur

Teñgri zikrin eyleyen ihlās ile taḥkik kıl

6 Niçe bolğay sen bu lu‘b u lehv birle bî-ḥaber
‘Ömrüñg āḥır boldı gaflet uyqusıdın bir ayıl

7 Ay Cemilî istesenğ ger ḥayy-ı bākî zātını
Māsivā‘llāhdın cüdā olup özüñgni fānî kıl

409

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

1 Ağzıñg ü bilinğ ḥayāli bir ança kāl u kıl¹²⁰
Eyledim veh kim ‘adem boldı vücūdım anğlagil

2 Gül yüzüñgle gonca la‘liñg şevkidin her dem benim
Ot salıp cānım ara köñglümni pür-ḥūn kılmagil

3 Rüy-ı zerdım birle eşkim ḳamıdın bilgil nişān
Bāğ ara her gül ki körsenğ reng ile saru kızıl

4 Zühd ile köñglüm ivi kim tîre bolmışdur anı
Bāde nūrı birle ay sākî münevver eylegil

5 Uyğuda ol büt ḳaşıda secdeğa baş ḳoymışam
Zāhid[ā] ötdi namāzıñg dip meni uyğatmagil

6 Çekme didim otlu köñglümdin oğunğ peykānını
Çekmesem ol ot su eyler didi bu peykānı bil

7 Ay Cemilî kılma hergiz ‘ışk ile mey terkini
Kiçse ‘ömrüñg niçe kim sen bu ikidin kiçmegil

410

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

1 Yüzüñg açıp ay u kün şem‘ini pinhān eylegil
Ol zamān bu vech ile ‘ālemni ḥayrān eylegil

119a 2 Terk-i ‘ışkıñg kılmasam men ança kim cān tendedür
Terk-i vaşl itsen kerek yā terk-i hicrān eylegil

3 Tîğ-i zulmüñg birle müşkil boldı ‘uşşākıñgğa ḳatıl

¹²⁰Vezin bozuk.

Gamzedin bir nāvekinġle katlin āsān eylegil

- 4 Kōzleri cānıġ alur dip ay kōġgöl kılma hāzer
Ol iki kātılga bir cānıġnı kurbān eylegil
- 5 Ağzına benġzetedüġi-çün ġonca özin ay şabā
Yüregüm tek içini anıġ dolu kan eylegil
- 6 Ay kōġgöl çünkim havāyi bolduġ ol ay hecride
Yil kimi barıp anıġ kuyinde efgān eylegil
- 7 Ğamlu kōġgölüm dem-be-dem şād eyleyip devrān ara
Sākıyā cām-ı leb-ā-leb bizge ihsān eylegil
- 8 ‘Ālem-i hikmetde budur zāhidā kim bādēni
Özüġ içip özgelerdin anı pinhān eylegil
- 9 Ay Cemili baş ağartdıġ yüz karalıġ terkin it
Bar iken cisminġde cānıġ terk-i ‘ısyān eylegil

411

Ve lehu

— . — . — . — . — . — . — . — . — . — .

- 1 Ay perī men bī-nevāya bir terahhūm eylegil
Lutfuġ olmasa ġazab birle tekellüm eylegil
- 2 Çün seni zālīm kılıpdur Hāk meni mazlūm idip
Niçe men mazlūm bolsam sen terahhūm eylegil
- 3 Kanlı yaşım akıdıp rahm itmediġ çün ay perī
Otlı āhımını körüp bārī tevehhūm eylegil
- 4 Men eger kanlar yudarmen lebleriġ şevki bile
Sen mey-i gül-gün içip her dem tene“üm eylegil
- 5 Lebleridin şorup ağzın ol mehiġ kim tapmadım
Bu hacāletdin vücūdum ay felek güm eylegil
- 6 Mest olup ol sākī uymış anı bīdār itmege
Ay muġanni sāz ile dil-keş terennüm eylegil
- 7 Munça yıġlatdıġ Cemili'ni il içre hāline
Külmesenġ zāhir nihān bārī tebessüm eylegil

--- / --- / ---

- 1 Hecriñg otın cānıma çok urmagil
Kül kılıp hāk-i tenim savurmagil
- 2 Berķ-i 'ıŝkıñg birle besdür köymegüm
Fürķatiñg otıyla hem köydürmegil
- 3 Nüş-ı vaŝlıñgdın seniñg cān isterem
Niş-i hecriñgle meni öldürmegil
- 4 Ŗiŝe-i köñglümge cevriñg daşını
Çok urup ay dil-rübā sındurmagil
- 5 Ay felek bir aydın ayru başıma
Yüz tümen āfet daşın yağdurmagil
- 6 Çün yüzine bakmaķa yok tākatiñg
Ay köz anıñg sarı çok tilmürmegil
- 7 Devlet-i hüsnüñgga yok çün i'timād
Bes Cemili'ni yüzünğdin sürmegil

--- / --- / ---

- 1 Ay periveş körgeli yüzünğni hayrāndur köñgöl
'Anberin zülfünğ kimi her dem periŝāndur köñgöl
- 2 Bādedin gül gül yüzünğ bolğan kimi veh dem-be-dem
Çāk çāk olup gamıñg tigi bile kandur köñgöl
- 3 Bolğalı veh kim bināsi bolmadı gamdın halāŝ
Çün seniñg 'ıŝkıñg gamı-çün beytü'l-aḫzāndur köñgöl
- 4 Veh ni mümkindür devā anıñg viŝāli gayrıdın
Çünkim ansız mübtelā-yı derd ü hicrāndur köñgöl
- 5 Çün viŝālin tapmadı anıñg periŝān-hāl olup
Zülfi tek hicrān ara bi-şabr u sāmāndur köñgöl
- 120a 6 Gonca içre eyle kim gül bergi olmuşdur nihān

'Arızınıñ naqşı anıñ sende pinhāndur köñgöl

- 7 Ay Cemilî ol şehinğ boldı kemine çakeri
Ger vücudunğ kişveri üstinde sultāndur köñgöl

414

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Tā ki yandı cānım içre şem'-i ülfet ay köñgöl
Yetdi andın cānıma yüz nūr-ı vahdet ay köñgöl
- 2 Dutdı zühd ehli selāmet küncini yüz şükr kim
'İşk vādisinde çekdük derd ü miñnet ay köñgöl
- 3 Ger tilersenğ¹²¹ zevk ü hālet birle bolmaq dāyimā
Derd ü 'ışka mübtelā bol tapma şihhat ay köñgöl
- 4 Çün tenim mülkine şeh boldunğ ni tañg bolmaq sanğa
'İşkım otı şu'lesi zer-beft hil'at ay köñgöl
- 5 Bir vefā ehlin cihānda tapmadıñg çün zinhār
Sivmege her bi-vefānı kılma 'adet ay köñgöl
- 6 Düşmege ol dām-ı zülfe dāne-i hāli körüp
Niçe kim zirek kuş olsanğ kılma ragbet ay köñgöl
- 7 Çün vağan terkin Cemilî kıldı kılsa ni 'aceb
Cismini kül şu'le-i endüh-ı gurbet ay köñgöl

415

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 İstesenğ Hāk zātını gayrı bile bigāne bol
Aşnā bolup anğa 'ālem ara ferzāne bol
- 2 Mahrem olup istesenğ anıñ hariminde huzūr
Ay köñgöl derd ü gam ile hem-dem ü hem-hāne bol
- 3 İstesenğ künc-i kanā'at içre gencin ay refik
Kes şama' ildin tevekkül yolına merdāne bol

¹²¹Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

- 4 Ger tilersenġ¹²² āšnā bolmaq periveşler bile
Eyle şeydā bol kim özüñg özüñge biġāne bol
- 120b 5 Ay köñgöl ġavvās-ı baħr-ı 'ışk bolmaq istesenġ
'ışk deryası ara düş ġevher-i yek-dāne bol
- 6 Yanaram şevk otına eşkim töküpmen sen daġı
Ay köñgöl yāriñg cemāli şem'ine pervāne bol
- 7 Ger dilir olmak tilersenġ¹²³ ġam sipāhı cengine
Ay Cemīli mey içip ser-mest olup dīvāne bol

416

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Ol perī dīvānesi ger bolmamıŝsın ay köñgöl
Bes anıñg zencir-i zülfidin nidür boynıñgda ġul
- 2 Bāġ ara yildin uçup ġul kaldı bülbül eyle kim
Ot uçup āteşgede kaldı anıñg yirinde kül
- 3 Seyl-i eşkim eyle tuġyān itdi kim hicrān ara
Kimse ni cisir idebilür üste anıñg yā ni pül
- 4 Sākīyā ġül yüzlü bolsanġ niçe kim ġül-reng mey
Nüş kılsanġ 'ārızınġda açılır yüz ança ġül
- 5 Zāhide ger hür ilindin āb-ı kevşerdür murād
Bizge kısmet şükr kim sākī elindin boldı mül
- 6 Ger ata Yūsuf bolup olsa Züleyhā hem ana
Bolmaya ġerdün ara ay meh seniñg tek bir oġul
- 7 Ay Cemīli dime 'ömrüm zāyi' itdim 'ışk ile
Şükrili 'İlāh kim riyāyi zühd ile zāyi' düġül

417

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 'Ārızınġda la'l-i cān-baħşınġ mu zāhir yoħsa ġül
Üstide peydā bolupdur sākīyā ġül-reng mül
- 2 Köydi köñgütüm boldı kül içinde veh şevk-i lebiñg

¹²²Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

¹²³Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

Güiyā bir otdur ol kim anı pinhān kıldı kül

3 Ni 'aceb āhım yili küyünġga yetkürse meni
Derdim ağırdur eger za'f ile cismimdür yüngül

4 Ay periveş bilmesem ki hürisin mü yā melek
Ādemī neslinde peydā bolmadı sen tek oġul

121a 5 Ay köngül ol la'li mey-gün şevkidin ġam bezmide
Kanlu yaşıım mey kılıp baġrım kebāb için söġül

6 Terk-i 'ışkıım eyle dip çāk itdi köksüm veh anġa
Kirmege yol buldı 'ışkı daġı efzün ay köngül

7 Ay Cemili kanlu yaşııġdur mu küyinde anıġ
Yā yaġı altına düşdi bahār eyyāmı ġül

418

Ve lehu

--- . / . --- . / . --- . / . ---

1 Kılsam seniġ ol müy miyānıġnı taġayyül
Zülfünġ kimi fikrimġa irür devr ü teselsül

2 Biliġ bile aġzıġnı ġayāl itdi muġāl ol
'Ākil ki kılam dir idi anlarını ta'aġkıl

3 Şevkiġ otına düşdi tenim toġanıp ay meh
Ol nev' ki piç oldu düşüp yüzünġge kākül

4 Hüsününġ çemeni içre yüz ü zülfünġge mānend
Bolmadı cihān bāġıda hergiz ġül ü sünbül

5 Baġrım yidiler kanım içip közleriġ ay yār
Dāyim çü kerek bāde ićenlerge tenaġkıl

6 Dil otıġa peykānı okıġnı birdi teraġkı
Su yetse yanar otıġa birür gerçi tenezzül

7 Güyā kim ol ay hecride ġaşr oldu Cemili
Anıġ yilidin yir ü köke düşdi tezelzül

419

Ve lehu

--- . / . --- . / . --- . / . ---

1 Pervāne körüp şem'-i ruġunġ köydi çü ay ġül

Reşk otı bile cismini kül eyledi bülbül

- 2 Salman çemeniñg serv-i gül ü sünbülüne köz
Bir serv kerek ola yüzi gül saçı sünbül
- 3 Ni nev' yüzüñg hecride köñglüm ider ārām
Kılmas çü balıg sūdın ırağ olsa taħammül
- 121b 4 Çıksa ni 'acebdür tütünüm başdın ayā meh
Her kiçe saçınğmı kıluram çünki taħayyül
- 5 Zülfüñg ħamı şerhi niçe kim boldı muṭavvel
Zencir-i saçınğ vaşfidadur devr-i teselsül
- 6 Kirmek bu fenā yolıga müşkil veli āsān
Ol kimseğadur kim anğa bar zād-ı tevekkül
- 7 La'linğ gamıda kan yuduban bī-ħod olupdur
Mest oldı Cemilī'ni sağınma kim içip mül

420

Ve lehu

— . — . / — . — . / — . — . / — . — .

- 1 Seyl-i eşkim sensiz ay serv-i revān eksük düğül
Gül yüzünğsüz bülbül-i cānga fiğān eksük düğül
- 2 Bir 'Aden baħrı iki giryān közüm bolmış meger
Kim dişinğ hecride andın dür-fişān eksük düğül
- 3 Nā-tüvān cānım arasında elif tek hecr okı
Kāmetiñg yādıyla ay serv-i revān eksük düğül
- 4 Devr ider zülfüñg yüzünğ üstinde her dem eyle kim
Kāyda genc olsa anıñg üstün yılan eksük düğül
- 5 Gerçi ħalka cān birür la'l-i lebiñg ay kātirim
Tig-i gamzenğdin veli bir laħza kan eksük düğül
- 6 Eşkim eyler āşkārā 'ışkıñgmı ger cān ara
Lāle rüyünğ şevkidin dāğ-ı nihān eksük düğül
- 7 Pāre pāre lāle bergi tek Cemilī köñgliniñg
Tāze tāze dāğı her yan bir zamān eksük düğül

421

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Çün küneş tek 'ālem-ārā hüsününge hayrāndur il
Ni 'aceb ger zerre tek devrinğde ser-gerdāndur il
- 2 Çık kim ivdin şem'-i vaşlınğ şu'le salsun 'āleme
Sensiz ay ārām-ı cān fersüde-i hicrāndur il
- 122a 3 'İşk ile ol nev' rüsvāmen ki 'ālemde meni
Körgeli hālimğa geh giryān geh hāndāndur il
- 4 Türe külbem rüşen itdi gerçi 'ışkım şu'lesi
LİK āhım dūdınnıñ tuğyanıdın pinhāndur il
- 5 Fitnedin kılmış tola cevfini kim çarhınğ kazā
Beyle yirde fitnedin kaçsa zehi nādāndur il
- 6 Bu fenā deyrinde āhır yir bile yeksān bolur
Gerçi biş kün çarh devrānı ara mihmāndur il
- 7 Ay Cemilī gerçi sen her 'ahdınge kıldınğ vefā
Veh sanğa 'ahd ü vefā kılmagı ni imkāndur il

422

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Dimesem ay māh mahzūn köñglüme mihr eylegil
Niçe kim cānımğa zulmünğ köñglünğ ister ança kııl
- 2 Bağrımınğ kanı bile rengin bolupdur yoħsa kim
Zār köñglüm otıdın bolmuşdur ol peykān kıızıl
- 3 Niçe şerh idem sanğa hālimni kün yüzünğ körtüp
Közge māni' eşk olup hayret bile bağlandı til
- 4 Hızr u 'İsī yirde kökde zāhir olmas anları
Çün haṭ-ı sebzinğle rüh-efzā lebinğ kılmış hacil
- 5 Bir küneş yüzünğle ikki kiçe zülfünğdin cüdā
Kim düşüpmen oldı veh imdi bir ay u ikki yıl
- 6 Urulur pervāne tek başınğga köñglüm bülbülü
Şem' tek ay serv kıldınğ tā libāsınğnı yaşıl
- 7 Teng-dillik gonca tek munça nidür yüz yaşurup
Bağ Cemilī yüzine hāndān bolup gül tek açıl

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Yokdur tefāvūt hecr ara ger bir kün olsa ger yüz yıl¹²⁴
Çün zehrdin bir katre vü deryâ teng olmuş anğlagil
- 122b 2 Ol ay cefâsı gayrıdın cānımğa veh kim yetmedi
Gerçi vefâsında anıñ cānım fidâdur ay u yıl
- 3 İl tilidin kördüm cefâ veh ança kim miñğdin birin
Şerh idebilmen her ser-i müyum tenimde bolsa til
- 4 Gül-gün mey içkeç közleriñğ humret mü zâhir kıldılar
Yohsa kim otluk 'arıziñğ tâbıyla bolmışlar kızıl
- 5 Ğamzenğ okı kim cismime sançılmış ay ebrû-kemân
Peyvest olupdur cān bile cismimdin anı çekmegil
- 6 Çün gonca vü gülde vefâ yokdur cihân bâğı ara
Ğonca kimi yaşurma yüz il közine gül tek açıl
- 7 Serv üzre gül ger bolmamış kör kim Cemili ol peri
Gülgüne sürtüp yüzine kılmış libâsını yaşıl

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Bolupdur köñglüm anıñ la'l-i cān-bağsına çün mâyil
Kılursa kaşd-ı cānım ni 'aceb ol kâfir-i kâtil
- 2 Nidin divâneliğ birle bolupdur şöhret-i Mecnûn
Ki men şeydâni körgen anı yüz mençe dimiş 'âkil
- 3 Kemân-ebrûlar oklar kim atarlar cān u köñglümge
Dem urman dūd-i âhım bolmasun dip anlara hâyil
- 4 Sarığ ton birle simin sâ'idiñğga ni 'aceb baksam
Kim il elğine sim ü zer körüp dâyim bakar sâyil
- 5 Bu kim tamu otınıñ şiddetin 'arz itdiñğ ay vâ'iz
Meger âhım otıdın bir şerer bolmış anğa dâhil
- 6 Yüzi gülzârı hecrinde men-i divâne bülbül tek
Kül oldum şevk otlan ol periveşdür veli gâfil

¹²⁴Vezin bozuk.

- 7 Cemilî köziniñ yaşı aparmas köñgliniñ kanın
Çü yağur eylemes gül goncasınıñ rengini zâyil

425

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 123a 1 Bu ni kıdd u kıyâmetdür körüp her kim bolur mâyil
Bu ni şekl ü şemâyildür kılur il hüşını zâyil
- 2 Yüz ü zülfünğ körüp kim çıkdı ot dūd ile āhımdın
Közünğ tek hastamen kıddim kaşınığ tek hamdur ay kâtil
- 3 Men-i şeydâni 'uşşâkıñ ara Mecnūn'ğa beñzetdiñğ
Sağıñğdınğ veh kim ay Leyliveşim dīvāneni 'âkil
- 4 Kerem kıl men gedāğa ay gehi hūbān bu şükr içün
Ki Tenğri şāh-ı hüsn idip seni kıldı men[i] sâyil
- 5 Tilersenğ¹²⁵ ger bekā mülkin öziñni eylegil fāni
Kim ol maķşūd-ı ruhsārığa bolmış menliñğ hâyil
- 6 Firāk içre özümni bi-hod istermen çün ay zāhid
Meni sen ay u yıl ser-hoş körüp hergiz dime ayıl
- 7 Tilersenğ¹²⁶ ger halās olmak riyāyi zühd ü 'ucbuñğdın
Cemilî hānkahdın hāric olup deyre bol dāhil

426

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Kıdimi çünkim ol hūrşid ayakığa kılurmen dāl
'Aceb mü cilve kılsa bolsam anıñ zülfi tek pā-māl
- 2 Ni mümkindür közüm anıñ yüzidin doymağı çünkim
Közümniñ merdümi bolmış anıñ ruhsārı üzre hāl
- 3 Anıñ ger küyi tofrağı alınsa halka-i közge
Tikip yüz miñğ tişüklü perde cānım kılam gırbāl
- 4 Çekip tiğın kim ol kâtil kılıpdur katl-i 'uşşâkıñ
Nidin yā Rab men-i mahzūnğa yetkeç eyledi ihmāl

¹²⁵Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

¹²⁶Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

- 5 Barur köñglüm kuşu küyünğğa her dem ay kemān-ebrū
Anğa kim sançılıp her yan okunğdın boldı perr ü bāl
- 6 N'ola bir kün meni hurrem kılıp vaşlınğğa yetkürsenğ
Firākınğ içre yüz nev' ile boldum çün harāb-aḥvāl
- 7 Kiçe ol ay yüzini kim Cemilī uyğuda körmiş
Bu kün ol tüş hayālī birle kılmış özini hoş-ḥāl

427

123b

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Kanlu dil kim kadd u kaş u zülfünği eyler hayāl
Benğzer al kâğızğa yazılmış elif hem nün u dāl
- 2 Ay küneş sordum lebinğdin ağzınğı çün zerreçe
Yok durur anınğ nişānı yoqı tapmaqđdur muḥāl
- 3 La'l-gün mey içmeginğdin mü kızardıñğ yoḥsa kim
Oynamaklık izturābıdın yüzünğ bolmışđdur al
- 4 'Işk otına düşkeli ay māh mihrinğ zerreçe
Körmedim veh kim tapıpdur tālī'im küni zevāl
- 5 Ḥatt-ı sebzi içre anınğ la'l-i cān-baḥşın sorup
İstemem bi'llāh ki zulmet içre Hızır içken zülāl
- 6 Ni 'aceb andın cüdā bolğan nefes cān birdüğüm
Yokimiş ansız mañga çünkim tirilmek ihtimāl
- 7 Ay Cemilī kim ki fehm itdi sözünğ dem urmadı
Ol ki fehm itmes anınğla kıлма hergiz kıl ü kāl

428

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Gül yüzünğ hecride her dem gonca tek kandur köñgül
Sünbülünğ yadı bile kil kim perişāndur köñgül
- 2 Eyle kim gülşende bülbül gül körüp vālih bolur
Bağ-ı ḥüsn içre körüp yüzünği hayrāndur köñgül

- 3 Cān birip cānān vişāline ki yetdim hecridin
Veh kim ayrılmak dağı andın ni imkāndur köngül
- 4 Lālezār itmiş ‘ıyān közdin çıkıp kāmı anıñg
Gerçi yüz miñg dāğ ile cismimde pinhāndur köngül
- 5 Bir kemān-ebür firākıda vişālin yād idip
Yüz tümen endüh u gam oқına kākāndur köngül
- 6 Gerçi bolmış küyüñg içre bir gedā-yı nā-tüvān
Lik ‘ışkıñg kişveri üstinde sultāndur köngül
- 124a 7 Bir yüzi gül-gün lebi mey-gün gamıda dem-be-dem
Gonca tek veh kim Cemilī teh-be-teh kāndur köngül

429

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Dem-be-dem la‘liñg gamıdın gonca tek kāndur köngül
Lāleniñg bergi kimi kām içre pinhāndur köngül
- 2 Nüş idip la‘l-i lebiñg cām-ı meyidin sākiyā
Köz ü zülfüñg tek yana mest ü perişāndur köngül
- 3 Gevher-i eşkim saçar köz maḥzenidin yolunğa
Tā seniñg ‘ışkıñg gamına beytü‘l-ahzāndur köngül
- 4 Bir naşihat dīn ü dāniş ehliğa kim nāşihā
‘Aşık u şeydā bolup bi-bāk u nādāndur köngül
- 5 Çünkim efğāmiñg körüp rahm itmes ol gül-ruḥ sañga
Nā-tüvān bülbül kimi munça ni efğāndur köngül
- 6 Sanmañgız her şām rüşen küyin anıñg şem‘ ider
Urulup pervāne tek küyide süzāndur köngül
- 7 Ay Cemilī ol perī oқıyla köz köz köñglünği
Kıldı ol közler bile hem sañga ḥayrāndur köngül

430

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 ‘Anberin zülfine anıñg düşdi bu şeydā köngül

Ol sevād içinde her dem buldı yüz sevda köngül

2 Kördi bir Leylivesiñg yüzini veh kim eyledi
Özini Mecnûn u şeydâ zîrek ü dānâ köngül

3 Deyr ara körtüp meni ta'n itmeñg ay İslâm ili
Kâfir-i 'ışk oldı körgeç bir büt-i zibâ köngül

4 Eylesem divānelig 'ayb itmeñg ay ehl- i hıred
Bir perivesni körtüp çün boldı nā-peydâ köngül

5 İstedi gamdın halās olmak meger devrān ara
Kim mañga tergib ider nüş eylemek şahbâ köngül

124b 6 Eyle şād olmuş anğa imkân-ı gam yok sâkiyâ
Lebleriñgdin içkeli cām-ı neşât-efzâ köngül

7 Bolğalı bir dil-berinğ mübtelâsı il ara
Ay Cemilî eyledi rüsvâ seni şeydâ köngül

431

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 Dem-be-dem eyler lebiñgga hasta könglüm çünki meyl
Ni 'aceb kılsam anğa âzürde cānımnı tufeyl

2 'Anberin zülfünğ körtüp könglüm kuşı eyler hevâ
Eyle kim eyler karankuluk sarı huffaş meyl

3 Kirpügüm közdin üzüp eşkim apardı eyle kim
Bâğ ara düşkeç üzüp nev-res nihâli sürdi seyl

4 Mezra'-ı könglüm ara gam tohmını ekken zamān
Çarh tāsın kıldı anıñg-çün kazâ keyyâli keyl

5 Ay sa'âdet ahteri mey-gün lebiñg meydin dime
Bir 'aķık olmuş kim andın reng alur yüz miñg süheyl

6 Bir köngül niçük halās olğay kim anıñg kaşdını
Eyledi her bir közüñg kirpükleridin ikki hayl

7 Nür u zulmetdin garaż kim yüz ü zülfidür anıñg
Ay Cemilî Hağdın ol boldı her dāyim yevm ü leyl

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1   **Ḳ**addin istep kim anıñg hecr oqıdın boldum **ḳ**atıl
 Serv ekiñg **ḳ**abrimniñg üzre tikmeñgiz zıñhār mıl
- 2   **A**y kebüter küyine yetmek ni haddiñg bar anıñg
 Kim harım-i vaşlığa mahrem düğöldür cibril
- 3   **Ş**em'-i rüyuñg boldı çün hürşid-i raḥşandıñ münir
 Zülmet-i zülfüñg dağı yeldā tünidindür tavil
- 4   **C**ennet-i firdevs küyüñgdür çü sensin hür-ı 'ayn
 Boldı hem la'1-i lebiñg 'aynā tüsemme selsebil
- 125a 5   **İ**l seni körse niçük reşk itmeyim ki yüzüñgi
 Cān u köñglüm körse ger birbirine bolur baḥıl
- 6   **H**er taraf tigiñg bile köksümni kim çāk eylediñg
 Derd ü 'ışkıñg kirmege her çāki boldı bir delil
- 7   **İ**steseng 'izzet ḳanā'at eyle 'ādet il ara
 Kim ki ḳılmişdur tama' bolmişdur ol hū'ār u zelil
- 8   **Y**üzde ḳan yaşıñ çekip yol köz dutarmen yoluñga
 Kil ki yüzüñg körgeli ḳıldım sañga ḳanıñ sebil
- 9   **'İ**şk ile Ferhād u Mecnūn'dın Cemilī' dūr füzūn
 Hüsn ile Şirin ü Leyli'din çü yārıdur cemil

Mim harfinde mülāyim mihr-bān māh-liḳā şūḥlar şanıñdadur bu gazeller

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1   **Ni** 'aceb kök günbedin köydürse bu āhım benim
 Eyledi çün terk-i mihr ol mihr-bān māhım benim
- 2   **H**addin ötdi cevr ü zülmüñg n'ola kim raḥm eyleyip
 Adl u inşāf itsenğ ay nā-mihr-bān şāhım benim
- 3   **T**ire külbem rüşen it ay meh kelip gam ḳiçesi
 Dutmasun tā kim seni āh-ı sehergāhım benim

- 4 Kanlu yaşıım şükri'li' llāh kim yana al eyledi
Kehribā tek bolmış iken çehre-i kâhım benim
- 5 Sen bolupsın hüsn şāhı men bolupman çün gedā
Yok 'aceb her dem kapuñgda şey'ünli' llāhım benim
- 6 Ta'n iderler veh mañga ehl-i hıred bī-dil diyip
Tā kim aldı köñgli köydürdi dil-hVāhım benim
- 7 Gül bile serve temāşā kılmasam ol yüz ü kad
Ay Cemīli tā ki bolmışdur nazargāhım benim

434

Ve lehu

— . — . — . — . — . — . — . — . — . — .

- 125b 1 Mıhrini fāş itdi halka çehre-i zerdım benim
Bolğalı közdin nihān māh-ı cihān-gerdım benim
- 2 Tofrağ olsam savrulup ol küy ara ni gam eger
Bolsa māni' yüzidin il közine gerdım benim
- 3 Niçe kim ser-geştelik kıldım felek tāsı ara
Tapmadı naş-ı küşādı vāy kim nerdım benim
- 4 Sebze vü gülşen temāşāsını kılman bāğ ara
Hañ u yüzünğ körgeli ay nāz-perverdim benim
- 5 Otlı köñglüm gülşen olmuş her şerārı bar anıñğ
Gül yüzünğ hecrinde güyā āteşin verdim benim
- 6 Derd ü 'ışkıñğ birle ferd itdiñğ meni ger il ara
Dehr ara sen bul selāmet ay meh-ferdım benim
- 7 Ay Cemīli şükri'li' llāh 'ışk vādisi ara
Vāmık u Ferhād u Mecnūn boldı hem-derdım benim

435

Ve lehu

— . — . — . — . — . — . — . — . — . — .

- 1 Kısmetim 'ışk otı vü derd ü belā bolmış benim
'ışk otı düdi bile bahtım kara bolmış benim
- 2 Nā-tüvān cismimğa tigin urğalı ol kātılım
Bend bendim biribiridin cüdā bolmış benim
- 3 Közleriñğ fikri meni bīmār kılmışdur veli
Lebleriñğdin hasta cānımğa devā bolmış benim

- 4 Ni 'acebdür kaşd-ı dînim kılsa muğ ay zühd ili
Kim yirim devrân ara deyr-i fenâ bolmuş benim
- 5 Könğlüm otı köydürüp cânımnı hem cismim ivin
Yıkmağ için közyaşım seyl-i belâ bolmuş benim
- 6 Nişe ihmâl itdiñg ay kâtil benim katlimğa kim
Sen meni katl eylegeç kâım revâ bolmuş benim
- 7 Ay Cemilî ol perî yüzini tâ körmüş közüm
Veh bu şeydâ könğlüm anğa mübtelâ bolmuş benim

436

126a

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Dâne-i hâl üstine kim eylediñg zülfünğni dâm
Bend olup könğlüm kuş ol dâne birle boldı râm
- 2 Sanma hâlinğdür yüzünğde her tarafdın kim benim
Közlerim merdümleridür anda dutmuşdur mağâm
- 3 Ağzıñg u zülfünğni körgeç bi-hod oldum ay perî
Kıldı mül keyfiyetin hâsıl mañga ol mîm ü lâm
- 4 Lebleriñg şevkide ay meh kevkib-efşân közlerim
Yığladılar ança kim boldı sirişkim la'lfâm
- 5 Düşkeli könğlüm zenehdâmınğga yapıdınğ zülfünğni
Eyle kim şayyâd kuş körgeç yapar çâh üzre dâm
- 6 İl murâdı kâma yetmekdür egerçi yârıdın
'İşk yolında mañga yâ Rab fenâlıg eyle kâm
- 7 Yiddi kök evrâkına yiddi denğiz bolsa midâd
Yazsalar şerh-i gamım miñğdin biri bolmas tamâm
- 8 Dehr Zâli çün vefâ kılmas bu eski deyr ara
Sâkiyâ hoş dut özünğni eski mey birle müdâm
- 9 Her niçe kim anğa cân birür Cemilî ay Hızır
Dut mañga sen dem-be-dem hem Âb-ı Hayvân birle câm

437

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Hāşılı 'ışkında her 'aşık kim anıñg ursa dem
Evveli derd ü belādur āhurı cevr ü sitem
- 2 Elvedā' olsun kamu 'uşşāka kim pāyāmi yok
'İşk şahrāsına başımdın keçip başdım qadem
- 3 Nāle-i zārım bile köñlüm otınıñ şu'lesi
'İşk mülkin alğalı oldı mañga tañbl u 'alem
- 4 Vāmık u Ferhād u Mecnūn kıssasın ay ehl-i 'ışk
Yazsañgız evvel benim kışşam kılıñg anda raqam
- 126b 5 Nāme yazsam anğa nazm idip gamım şerhin ni tañg
Köz qarasıdın midād u kirpügümdindür qalem
- 6 Mescid ü mey-ḥānede zāhid bile rind üstine
Tökdi rahmet yağurın fark itmedi ebr-i kerem
- 7 'Ālem ahvālin 'ıyān cām-ı cihān-bīn tek kılır
Köñlüme kim şāf mey tek düşse la'liñg dem-be-dem
- 8 Ḥam kadimğa tüzlük imkān yok durur zülfünñ kimi
Lām u dālī yazıp itmek bolmadı çün def'-i ḥum
- 9 Ay Cemili tapmadım hiç ağzını istep anıñg
Veh vücūdum cüz ü küllī oldı bu yolda 'adem

438

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Hecriñg içre qan yaşım kim yirge tamdı dem-be-dem
Bey'-i vaşlıñgga közüm güyā sanar bir bir direm
- 2 Didim ay cān lebleriñgdin cān İsi keldi mañga
Didi bu sözdin kelür qan issi zīnhār urma dem
- 3 Kaşdı itse qaygu ni gamdur mañga kim sākiyā
Bir qadeḥ mey içsem elgiñgdin kılır yüz def'-i gam
- 4 Sākiyā İskender ü Cem'din füzün bolsam ni tañg
Kim leb-ā-leb āyine tek cām içermen dem-be-dem
- 5 Bolsañg İskender veyā Cemşid āhur veh ni sūd
Āyine qalmas çü İskender bile hem cām-ı Cem
- 6 Ay küneş çün zerreçe ağzıñgnı kördüm ni 'aceb

Kim anıñg 'ışkı eger kılsa vücüdümni 'adem

- 7 Ay Cemilî çünki bulduñg yārıñgı ni farkı bar
Ka'be'de diseñg şamed yā deyr ara diseñg şanem

439

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Āteŝin la'liñg ğamıdın kan ki yuddum dem-be-dem
Ğonca tek köñglümde kandur teh-be-teh közümde nem
- 127a 2 Dür diŝiñg fikriyle közüm maħzenidin yoluñga
Dāne dāne gevher-i eşkim ŝaçarmen dem-be-dem
- 3 Çün firākıñg tiĝi birle ölmedim ay bî-vefā
Yetse ger tiĝ-i ecel daĝı mañga andın ni ğam
- 4 Hüriler hüsntüñg temāŝāsıga kilse ni 'aceb
ŝaçsalar cennet gülidin üstünge her yan direm
- 5 Yaħmañgız merhemni ol ay tiĝiniñg zaħmına kim
Ölürem cismimdin anıñg tiĝi zaħmı bolsa kem
- 6 Secde kıldım körgeç ol büt yüzini ay pîr-i deyr
Yir öpüp saĝınmagil kim eyledim ğaddimni ğam
- 7 Kitdi yārim çün anı Tenĝriĝa tapŝurdum veli
Ay Cemilî ölürem bi'llāh anıñg reşkiyle hem

440

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Rāst ğaddiñg üzre kim bar turra-i tarrār ğam
Rāstî serv üzre sünbül yokdur ol miĝdār ğam
- 2 Doğrularğa doğrulukdur iş veli mest olĝalı
Rāst ğaddiñgga bolupdur ay peri-reftār ğam
- 3 Köñglüm almakka bolup ğam kilmegünĝdür eyle kim
Ğuŝni il tutĝanda eyler ğaddin ay dil-dār ğam
- 4 Çile tartıp il niçük ğam kıldı yā ni ğam eli
Tār-i eşkim çekdi ğaddimde yüz ança bar ğam

- 5 'Işk ara köñglünñni tüz kıl doğru yārınñ anda kör
Egri közgüğa salur çün 'aks-i rüyın yār ham
- 6 Kaşlarınñ yādı bile hecrinñde ay meh eyledinñ
Yenñi ay tek za'f ile kıddimni gerdünvār ham
- 7 'Işk yükidin egilsenñ ay Cemili ni 'aceb
Çünkim ol yükidin bolupdur günbed-i devvār ham

441

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 127b 1 Şem' köydi āteş-i 'ışkım bile pervāne hem
Boldı gül gülşende bülbül bu dil-i divāne hem
- 2 Yetmedim vaşlınñğa çün hecrinñ otunñ şu'lesi
Köydürüp cismimni düşdi külbe-i aḫzāna hem
- 3 Şām-ı gam sanmanñ şafaḫ kök üzre āhım otudur
Yiryüzün köydürdi çıkdı günbed-i gerdūna hem
- 4 Sal meni ay muğ fenā deyri ara mey-ḫāneğa
Kim gamım def'in kıılır deyr-i fenā mey-ḫāne hem
- 5 Hecr ara seyr ü sükün vakti ni hāl olmış meni
Kim kıılır gamğın çemen geşti bozuğ kāşāne hem
- 6 Gerd ara itsem ni tañ virānem içre başıma
Yağdurur gerd-i fenā çarḫ-ı felek virāne hem
- 7 Ay Cemili hecr ara ni şa'b hālın bar kim
Aşınā körüp seni gamğın bolur bigāne hem

442

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Közümniñ eşki içre gark olmış idi 'ālem
Köñglümniñ otı anı kıurutmasaydı her dem
- 2 Āhım okımı ay çarḫ atsam barur sañğa tüz
Ol ay gamıda yā tek ger kıddim eyledinñ ham
- 3 Gül ahmer oldı azrak süsen çemen içinde
Yil kacı güyiyā kim yetdi alarğa muḫkem

- 4 Çıkıp çü hânkahtın mey-hâneye kiripmen
Ay sâki bāde bir sen cânımnı almadın gam
- 5 İşikde itinğ olmak ni haddim olgay ay meh
Boldum itinğ ayağı tofragıdın dağı kem
- 6 Yaramda dolu peykān niçe 'ilāc idim kim
Zahm içre bolsa çok su yapışmas anğa merhem
- 7 Közdin suğaldı yaşıñg cehd eyle ay Cemilī
Yüzini kör gil anıñg közüñg suğalmadın hem

443

128a

Ve lehu

--- . / . --- . / . --- . / . ---

- 1 Kıldım sañga ay zālīm [ü] çün munça tazallüm
Raḥm eyle bu mazlūmunğa kıl mihr ü teraḥḥüm
- 2 La'linğ kelimāti ki ölüg cisme birür cān
Ḥayvān suyu āvāzıdur ol yoḥsa tekellüm
- 3 Dutdum çü periveşler-ile ḥū mañga ni 'ayb
Dīvāne tek itsem öz özüm birle terennüm
- 4 Ol yüzi küneş vaşlına yetkeç ḥased idip
Sāyemni körüp hem kıluram anda teveḥḥüm
- 5 Küyündeki ḥārāni anıñg kılğalı bister
Eyle sağınurmen anı bolmış mañga kākum
- 6 Yulduz kimi bir katresini koymasam içip
Kök günbedi ger bolsa mañga bāde dolu ḥum
- 7 Yığlatdı Cemilī'ni eger kahr idip ol şūḥ
Luṭf ile bakıp yüzine hem kıldı tebeşşüm

444

Ve lehu

--- . / . --- . / . --- . / . ---

- 1 Ol yüzi küneş ağızı kimi nokta-i mevḥüm
Yok kim il ara zerreçe ol bolmadı mefḥüm
- 2 Yüzinde anıñg boldı 'adem ağızı vücūdı
Kün şem'idin il zerreni ger eyledi ma'lüm
- 3 Müşgīn saçıdur mu ki tüşer yüzine anıñg

Çin leşkeridür yoḥsa kılur menzilini Rûm

4 Her nev' kılursın maḅga kıl zulm u sitem kim
Ḥalk eyledi Ḥâlik seni zâlim meni mazlûm

5 Rûşen bolur ol yüz bile bu külbe-i târım
Ni nev' ki mihr itdi çıkıp zulmeti ma'dûm

6 İkbâl-i vişâliniḅni maḅga kılmadı rûzi
Ol kâtib-i kısmet ki varak eyledi merķûm

128b 7 La'linḅ meyi fikriyle müdâm idip özin mest
'Âlemde Cemilî kimi yoķ fâsık-ı mahrûm

445

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 'İşkinḅda men-i gam-zede zir ü zeber oldum
Her kim ki yoķ andın beter andın beter oldum

2 La'linḅ meyi şevki bile veh kim men-i mahzûn
Dil-sûhte vü huşķ-leb ü dide-ter oldum

3 Ḥaşr olsa ölüḅler tirilip bolsam âḅâh
Ol nev' ile 'işkinḅ meyidin bî-ḅaber oldum

4 Şormadı men-i ḅasta-dilinḅ ḅâlini ol bar
Munça ki gedâ tek il ara der-be-der oldum

5 'İşķ içre Cemilî keçûben cândın özümni
Ferd itdüm ü 'uşşak ara çün behrever oldum

446

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 Egerçi nûş-ı vaşlinḅ birle evvel kâmrân boldum
Velikin niş-i hecrinḅ birle âḅır nâ-tûvân boldum

2 Kûneş yüzünḅde kim bir zerreçe aḅzınḅni fehm itdim
Men-i divâne yüz nev' ay periveş ḅurde-dân boldum

3 Kûhen-pir olmiş idim şûkr yüz miḅḅ Bârî kim âḅır
Körüp bir ḅurfa mehveşniḅ cemâlin nev-civân boldum

4 Eger Ferḅâd u Mecnûn daḅ u deşt itdi vatan dâyim
Fenâ küyide men bi-ķayd olup bî-ḅân mân boldum

- 5 Eşer yokdur anıñ küyide çün nām u nişānımdın
Men-i bî-çāre ‘ālem içre bî-nām u nişān boldum
- 6 Bolup nā-mihr-bān ol meh mañga bir zerre yok mihri
Egerçi cān birip yüz nev’ añga men mihr-bān boldum
- 7 Cemilî zühd ü ‘ucbın ‘afv kıl ay deyr piri kim
Bolupdur yaqşılığ sendin egerçi men yaman boldum

447

129a

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Vişālin isteyip anıñ firākı içre zār oldum
Niçe şabr eyleyim andın cüdā kim bî-ķarār oldum
- 2 Firākı cevridin nevmid olup veh tapmadım her giz
Vişālidin kim anıñ lutfına ümmidvār oldum
- 3 Çü ‘uşşākı teni hākin kılur ol çābüküm pā-māl
Düşüpmen hem anıñ cevlānghide hāk-sār oldum
- 4 Eger süst oldı ol her va‘deside bî-vefā bolup
Velî idip vefā her va‘dega men üstüvār oldum
- 5 Nidin yā Rab kim agyāra bolupdur mihr-bān ol ay
Çekip miñg cevriñi yüz mihr idip men añga yār oldum
- 6 Men-i dīvānega şabr ihtiyār it dime ay nāşih
Ki körüp bir periveşniñ yüzin bî-ihtiyār oldum
- 7 Hādeng-i gamzesin āşufte zülfiyle körüp anıñ
Cemilî dil-figār olup perişān-rüzgār oldum

448

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Yüzüñg ‘aksini körmek su ara müşkildür ay māhım
Anı tahrîk ider çünkim dem-ā-dem şarşar-ı āhım
- 2 Kiçe āh eylesem nā-geh bolur bîdār ‘ālem veh
Velî hiç kılmadı āgeh seni āh-ı sehergāhım
- 3 Lebiñg şevkide kan yutdum fenā deyrin kılıp mesken
Bu birdür bāde-i renginim ol bir mesned-i cāhım
- 4 Başımda dūd-ı āhım taze dāğım ser-be-ser tende
Kara şedde sarıp başga kara ton keydi çün māhım

- 5 Anıñ qadd u yüzi boldı çemen içre mañga dil-ñ^{Vāh}
Egerçi serv ü gül sarı kılıpdur meyl dil-ñ^{Vāhım}
- 6 Niçe kılsam nihān cān içre qadd u la'liniñ şevkin
'Iyān eyler yana qan yaş ile bu āh-ı nā-gāhım
- 129b 7 Ta'acçüb kılmañgız kim deyr pīrine mürīd olsam
Meni her nüktedin āgeh kılur ol pīr-i āgāhım
- 8 Vefā yok süsen ü servinde çünkim dehr bāğınıñ
Mañga 'ayb itmeñgiz geştidin anıñ bolsa ikrāhım
- 9 Tilermen ol küneş küyide yalguz bolmağum her dem
Cemilī istemen kim säye hem bolmağni hem-rāhım

449

Ve lehu

- 1 Yetdi çün şekker lebiñgga boldı şirīn barmağım
Ança şordum barmağım kesdi tilimni tırnağım
- 2 Ger peri-zād olmasa yārim nidür munça mañga
Hayret idip körgeli anı özümdin barmağım
- 3 Çok tiri qaldıñg diyip hecr içre ta'n itmeñg mañga
Vaşlı ümmidiledür anıñ bu munça qalmağım
- 4 Ger felekni kılmadı āhım oқи yüz miñg tişük
Bes nidür andın köñgölñiñ şu'lesin aşurmağım
- 5 'Işkıımı kim anğlayıp halk eyleyipdür dāstān
'Ālem ehlidin ni sūd imdi anı yaşurmağım
- 6 Katl idip ilni ki tiğ urmas başıma yetkeçin
Veh ni sūdı bar anğa boğzum çekip yalbarmağım
- 7 İsterem hecriñde ölmek istemen vaşlıñg çü bar
Hecriñg elgidin bu tedbir ile cān kırtarmağım
- 8 Zülf ü yüzüñg hecri birle kiçe kündüz ay küneş
Yok durur gerdün kimi ser-geşteligdin barmağım
- 9 Ay Cemilī hāk idip cismiñni berbād it anıñ
Küyide kör ide tā nezzāre ehlin tofrağım

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Ol perî 'ışkıda kim bî-hüş bolmağdur işim
Yüzge yok göz merdümidin özge su urğan kişim
- 130a 2 Sâkiyâ câm-ı leb-â-leb dut mañga devriñgde kim
Yetdi qan yudmaq bile la'liñg gamıda verzişim
- 3 Derd ü hâlim şormasañg budur tekellümdin murâd
Bir söğüp yüz nev' ile hâşıl kılasın alkışım
- 4 Ay perî divânemen ol nev' ile küyüñg ara
Kim kıtur divâne her itni ki zahm itse tişim
- 5 'Aql u hüş u şabrımı almış idiñg ay dil-rübâ
İmdi kil cân u köñgülni al bulardur qalmışım
- 6 Köñglümünğ otıyla savuğ âhımınğ bar şiddeti
Dehr ara bu nev' ile kiçer benim yaz u kişim
- 7 Ay Cemilî Hızır suyn içmesem çün bar anıñg
Hatt u la'li şevkidin hün-ı ciger yudmaq işim

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Dem-be-dem la'l-i lebiñg 'aksini peydâ kıldı câm
Andın ötrü baş kötürmen sâkiyâ meydin müdâm
- 2 Çün halâs oldum riyâdın zâhidâ ta'n eyleme
Hânqah terkin kılip mey-hâne ger kıldım maqâm
- 3 Sâki-i gül-ruğ elidin hoş durur câm-ı şabûh
Ol nefes kim şeb-nem i e gül cilâ tapkay tamâm
- 4 Yüz küneş çıksa eger bir zerre nürı yok anğa
Bizge bir ay hecridin ol nev' boldı tire şâm
- 5 Ay dil efğânıñg sañga ni sūdı bar kılmaz çü rem
Dâne-i eşkimge hicrân kuşları kim boldı râm
- 6 Ol perî divâne köñglüm kuşına qaşd eyledi
Dâne idip 'anberin hâlini müşgin zülfi dâm
- 7 Ger Cemilî dise tevbe eyledim mey içmesem

Dutup anıñg boğazına tökünğüz bir dolu cām

452

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 130b 1 Sākī-i mehveş elidin içmişüz cām-ı müdām
Kim helāl oldı bize ol mey anıñg gayrı harām
- 2 Ger bahār eyyāmı hoşdur ilge bāğ içre çemen
LİK andın bizge hoşrak sākī vü meydür müdām
- 3 Hızr suydur mu bu her yan barur bustān ara
Yāhūd ol Āb-ı hayātım her taraf eyler hırām
- 4 Yüz ü zülfünğ 'ışkını kılsam nihān eyler 'ıyān
Lāle-gün eşkim bolup āhım bolur çün tire-fām
- 5 Merg cāmı içre dolu zehr olur sensiz mañga
Hızr eger dutsa leb-ā-leb Āb-ı hayvān birle cām
- 6 Yetkürür āhım yili küyünğğa cismim eyle tiz
Bir nefesde disem olmas ol nefes dağı tamām
- 7 Kalmadı bir kimse 'ālemdin sañga cān birmedi
Eylediñg ay hüsn şāhı güyiyā kim katl-i 'ām
- 8 Özgeler ger kāma yetmek birle tapmışlar gurūr
LİK nā-kām olmağumuz bizge maqşūd oldı kām
- 9 Ay Cemilī māsivā'llāhdın kesil kim tā ebed
Li ma'allahnuñg maqāmıda sañga bolgay maqām

453

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Sākīyā her dem lebiñg 'aksini peydā kıldı cām
Güyiyā il cān isin kesb itdi ol meydin müdām
- 2 Zülf ü yüzünğ 'aksi meyde bolmasa ay muğ-beçe
Kiçe kündüz mey içip deyr içre kılmasdım maqām
- 3 İl tamām ay vaşfın eyler dāyimā ay mehlikā
Güyiyā boldı müşābih yüzünge mäh-ı tamām
- 4 Secde kıldım körgeli bir serv-kaç-i gül-ruħ yüzün
Tanğ yilidin ħam bolup serv itdi gül için selām

- 5 Tā kim ol ay kaddi hecri kıldı āhımını bülend
Çeşm-i cādūsı anıñg eyledi uyķum ħarām
- 131a 6 Bu ki tiz yil tek kiçer rüh-ı revānımdur benim
Yāhūd ol serv-i revān eyler şitāb-ile ħirām
- 7 Körse her şehr içre yārını Cemilī farkı yok
Bolsa İstanbul u Bursa Edrine yā Mışr u Şām

454

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Leb-i la'liga kim yetkürdi cām-ı bāde cānānım
Anıñg reşki bile her dem köyüpdür nā-tüvān cāmım
- 2 Tügenlerge tenim üstinde merhemler ni sūd eyler
Könğülde çünki yüz miñg ança boldı dāğ-ı pinhānım
- 3 Bu kim ebr-i bahārıdın felekniñg berķ otı çıķdı
Bulutğa bir şerer yetkürdi güyā otluk efgānım
- 4 Harimide anıñg mahrem bolupdur özge men mahrūm
İşikide itinçe dağı veh kim yok durur sanım
- 5 Kil ay sāki-i mehveş kıl kadeḥ nūrı bile rüşen
Yana çünkim gamımdın tıre bolmış beytü'l-ahzānım
- 6 Yüzüñg şubḥını kim kördüm dil ü cān u tenim köydi
Bu oldı vaşl ara ḥālim ni bolğay şām-ı hicrānım
- 7 Lebniñ şevkini cān içre ni imkāndur nihān kılmak
'İyān eyler anı her dem ki közde yaş-ile kanım
- 8 Cünūnımını körüp mendin eger incindiñg ay nāşih
Sañga şehr-ile şādılığ mañga gam birle virānım
- 9 Bağrını eyleyip yüz pāre anğa tu'me kılğaymen
Cemilī bolsa ger bir kiçe ol ay iti mihmānım

455

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Yarıp tügiñg bile köksüm dime çāk-ı giribānım
Köyüp şevķ otına bağrım sağınma dāğ-ı pinhānım
- 2 Sañga 'āşık bolup deyr içre kirdim bağlayıp zünnār

- Maḡa bir bir kadeḡ dīnim alıp ay nā-müselmānım
- 131b 3 İŝikiḡ lālezār olmış mu ay gül-ruḡ anı yāḡūd
Lebiḡ ŝevkide kılmış la'l-gūn közdin aḡan ḡanım
- 4 Maḡa kim ḡahr idip tiḡiḡni çekdiḡ her dem ay ḡātil
Kelip kılsaḡ eger ḡatlim benim hem oldur ermānım
- 5 Men-i dīvāne yastanmak 'aceb mü ay perī kūyüḡ
Kim anıḡ gerd ü ḡākidin yapıldı cism-i 'uryānım
- 6 Dem-ā-dem āteŝin la'l-i lebiḡ kim tiŝlediḡ ay cān
Anıḡ reşkile ḡasret otı köydürdi ḡazīn cānım
- 7 Yüzüḡ yanında yüz kün közüme bir zerreḡe kilmes
Kilip külbemḡa kirsēḡ kiḡe ay şem'-i ŝebistānım
- 8 Meni deşt-i fenāda istegen tofraḡ ara tapmas
Baŝıḡa anḡa yaḡdurmış belā gerdini virānım
- 9 ḡarābāt iḡre bir sākī-i mehveŝḡa bolup 'āŝık
Cemilī bāde iḡ kim zāhid olmak yoḡdur imkānım

456

Ve lehu

· - - - / · - - - / · - - - / · - - -

- 1 İti pā-būsın ol ḡeŝmi gazāliḡ müdde'ā kıldım
Müyesser bolmadı veh niḡe yir öpüp du'ā kıldım
- 2 Ayırdı ol közi ḡaŝı ḡaradın ḡün meni aḡyār
Bu dūd-ı āḡ ile men hem anıḡ yüzün ḡara kıldım
- 3 Maḡa her niḡe ki nāz u cefāsın eyledi ol ŝūḡ
Yüz anḡa men daḡı anḡa niyāz ile vefā kıldım
- 4 ḡılursam ni 'aceb Mecnūn kimi rüsvālıḡ il iḡre
Körüp bir Leylīveŝ yüzün ki köḡlüm mübtelā kıldım
- 5 Beḡā mülki müyesser olmadı ḡün bolmadın fānī
Keḡip men daḡı 'ālemdin mekān deyr-i fenā kıldım
- 6 Viŝāliḡ iḡre kim cennet sözin ŝerḡ itdim ay ḡūrī
Anıḡ tekdür ki dūzaḡ vaŝfı cennetde edā kıldım
- 7 ḡü kıldı ḡāḡkah ŝeyḡi riyā vü 'ucbımı efzūn
Fenālıḡ deyri pīrine Cemilī ilticā kıldım

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 132a 1 Başımğa tîg urup könglüme ot salmağdın usandım
Su urduñg aşkārā ger nihānī ot bile yandım
- 2 Meni küyüñg ara körüp niçe kim daş urup kavdıñg
Yana keldim işikiñg daşına it kimi yastandım
- 3 Dimenğ çarğ üzre kevkeb könglüm otınıñg şerārıdur
Ĝamım şāmı ara her dem ki ol ay sarı aylandım
- 4 Felek devri kimi tiz it kadeh devrini ay sākī
Anı içmek bile çünkim ğamım ğaylına katlandım
- 5 Meni bir künde muğ deyr içre kıldı müflis ü rüsvä
Niçe yıllarda māl u nām u nāmūsı ki kazğandım
- 6 Kiçürdüm ‘ömrümü ‘işyān u la‘b u lehv ile imdi
Ni südı bar ki yā Rab ğaflet uykusıdın uygandım
- 7 Cemilī ança ağıtdım köngül ğanıyla közyaşın
Lebiniñg şevķide anıñg ikisidin dağı ğandım

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 ‘Anberin zülfine anıñg kim nezāre eyledim
Rüzğarım dūd-ı āhım birle ğara eyledim
- 2 İl anıñg bezmide mağbül oldı veh merdūd olup
Men ırakdın ki gehi anğa nezāre eyledim
- 3 Boldı her meclisde ol ‘ālem anğa kıldı nazar
Veh ki men ğayret kılıp andın kenāre eyledim
- 4 Ol cefākārım körüp rahm itmedi veh niçe kim
Ansızın taşlar bile köksümni yara eyledim
- 5 İtleriñge tu‘me içün dem-be-dem ay ğatilim
Tîg-i ‘ışkıñg birle bağrım pāre pāre eyledim
- 6 ‘İşkiñgı cānda nihān ğılmağdın öldüm veh anı
Her ni bolsa bolsun imdi aşkāre eyledim

132b 7 Şorma tîgîng zahmîng ay kâtil Cemilî cismide
Kim hesâbı yok anîng munça şumâre eyledim

459

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Ol küneş yüzini yâd idip ki feryâd eyledim
Yir ü kökni bir nefes âh ile berbâd eyledim
- 2 Serv ü gonca oğ u peykân boldı ansız çeşmime
Bâğ u gülşen geştî yâhûd ‘azm-ı şimşâd eyledim
- 3 Hecr bîmi eyledi könglümni gamgîn veh anı
Vaşl ümîdi birle men her niçe kim şâd eyledim
- 4 Şabr könglümde köngül cismimde veh kim durmadı
Munça şabrım şivesin anlarğa irşâd eyledim
- 5 Gam sipâhı yetdi virân kıldı könglüm kişverin
Niçe kim men ‘aql u hûşum birle âbâd eyledim
- 6 Sebze vü gül nişter ü hâr oldı her yan çeşmime
Dehr bâğı içre kim hattı u yüzüng yâd eyledim
- 7 Ay Cemilî kılmadı köngline ol gülnüñg eşer
Munça kim bülbül kimi hecrinde feryâd eyledim

460

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Nakş-ı hüsnüñg şafha-i könglümde taşvîr eyledim
Körmege her dem seni bu nev’ tedbir eyledim
- 2 Gül yüzüñgle serv-kaddîng düşde kördüm anlarıñg
Birini öpüp birin çoçmağnı ta‘bir eyledim
- 3 Ol perî ‘ışkında bu divâne könglümniñg ivin
Seyl-i eşkim kıldı virân munça ta‘mîr eyledim
- 4 Güyyâ bir oldı Ceyhün suyu âb-ı Şat bile
İki közüm cüybârını ki men bir eyledim
- 5 Ol küneş köngline veh bir zerre te‘şîr itmedi
Şerh idip hâlim anğa yüz nâme tahrîr eyledim
- 6 Rişte-i cânımnı çulğap nâme irsâl itmişem

Anğa cânım yetmege bu nev' tezvîr eyledim

133a 7 Ay Cemîlî derdimiñg miñgdin birin fehm itmedi
Veh ki derdim munça bî-derd ilge takrîr eyledim

461

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Niçe itkeymen anğa 'arz-ı hâlim
Ki yok sözleşmege körgeç mecâlim
- 2 Tilermen ağızı remzin bilmek anıñg
Velî bu işde bar fikr-muḥâlim
- 3 Meni şād itse vaşlınğ fikri ay cân
Fırâkıñg yād idip artar melâlim
- 4 Yetürgil sâkiyâ devr-i kadehni
Bizi ḥâk itmedin devrân-ı zâlim
- 5 Meni bir mey bile hoş-hâl kılğil
Ki bolsun dâyimâ bir özge hâlim
- 6 Nidermen cām-ı Cem'ni çünki bolmuş
Elimde mey bile eski sifâlim
- 7 Bil ü ağızıñg ḥayâli birle ay cân
Dem-â-dem il bile bar kıl ü kâlim
- 8 Meger cân tapdı sâye kâmetiñgdin
Barur yanınğça ay nâzûk-nihâlim
- 9 Körüp ol közni eyle ḥastamen kim
Cemîlî yok tirilmek ihtimâlim

462

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Haddim irmes vaşlınğı her dem temennâ eyleyem
İsterem 'ömrümde bir ḥüsnünğ temâşâ eyleyem
- 2 Oğ tikilsün közüme kaddiñgdin özge ay perî
Dehr bâğıda hevâ-yı serv-i ra'nâ eyleyem
- 3 Kılğalı ḥatt u lebiñg vaşfını cânâ istemen
İl ara efsâne-i Ḥızr u Mesîhâ eyleyem

- 133b 4 Bağlayıp zünnār bütğa secde kıldım mey içip
İsterem bir muğ-beçe küyini me'vâ eyleyem
- 5 Niçe ay dīvāne könglüm bargalı rāyuŋ bile
Bir perī kūyi ara özümni şeydā eyleyem
- 6 İstesem dünyā 'arūsıdın vefā bar eyle kim
Zehr-i kâtildin hayāt ābın temennā eyleyem
- 7 Deyr ara bir muğ-beçe 'ışkına mey nüş eyleyip
Niçe özümni Cemilī mest ü rüsvā eyleyem

463

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Ay perī yüzünŋ körtüp hūr u cinānı neylerem
Cevher-i la'liŋ katında naqd-i cānı neylerem
- 2 La'li-nābıŋ birle qadd u yüzünŋe kılsam nazar
Kevşer u tūbā bile hūr u cinānı neylerem
- 3 'Akl u şabr u cān u dil kitdi yüzünŋni körgeli
Veh men anlarsız bu cism-i nā-tüvānı neylerem
- 4 Çün naşibimdür fenā kūyi ara ser-geştelik
Veh men-i āvāre dağı hānmānı neylerem
- 5 Ağzı fikride anıŋ ay hurde-bınler veh benim
Yokluk olmuş hācetim nām u nişāmı neylerem
- 6 Çünkim anıŋ hatt u la'li şevkıde boldum helāk
Men dağı ay Hızr Āb-ı zindegāmı neylerem
- 7 Ay Cemilī körsem ol yüz gülşeni[yi] bir nazar
Dehr bāđı içre dağı gülsitāmı neylerem

464

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Dehr bāđı içre men bī-dil ki dil-dār isterem
Serv-ile gül istemen qad birle ruşsār isterem
- 2 Bolmasa her tār-ı zülfünŋ rişte-i cān ay perī
Bes nidin ol dāma cān kuşın giriftār isterem
- 134a 3 Bolmuşam dīn ehli yā kāfir yüz ü zülfünŋ körtüp
Eyle muşhaf devride kim beyle zünnār isterem

- 4 Çün közüñg 'ayn-ı 'ināyetdin nazar kıldı mañga
Men dağı anıñg kimi özümni bīmār isterem
- 5 Küyüñg içre 'arızınñg yādı bile kılsam fiğān
Ni 'aceb bülbül kimi çün bāğ u gülzār isterem
- 6 'Aql u şabr u cān u dildin kiçip imdi ay perī
Vādi-i 'ışkıñg ara özüm sebūkbār isterem
- 7 Dūzağ ehli ile kim cennetni eyler ārzū
Hecr ara vaşlınñgı ay hūrī men zār isterem
- 8 Ni 'aceb hū dutmağum bī-keslik ile il ara
Tapmasam ağyār gayrın munça kim yār isterem
- 9 Ay Cemilī çünki cānım kaşdını eyler humār
Dāyim özümni mukīm-i küy-i hāmmār isterem

465

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Vaşlınñg tilep köñglüm közüm yaşın aqıtdım dem-be-dem
Hecriñg ara yā Rab nidür munça mañga derd ü elem
- 2 Şād olmadım ay lāle-ruḥ tā düşmişem sendin ırak
Sinemdedür dāğ üzre dāğ köñglümdedür gam üzre gam
- 3 Kıldım sañga gerçi vefā üzre vefā sendin mañga
Dāyim cefā üzre cefā yetdi sitem üzre sitem
- 4 Mihr-i ruḥunñgı körmesem 'ālem közümge tiredür
Kün şem'i peydā bolmasa kitmes cihāndın çün zulem
- 5 Ay sākī-i mehveş mañga sendin cüdā devrān ara
Kim zehr cāmıdur dolu içsem leb-ā-leb cām-ı Cem
- 6 Bir şād u ḥandānlıg mañga vaşlınñgda gerçi yetmedi
Yüz nev' ile hecriñgdedür köñglümde gam közümde nem
- 7 Şehdür Cemilī kim meger 'ışk ehline her dem añga
Āhile köñgli şu'lesi bolmuş durur taḥl u 'ālem

466

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

134b

- 1 Sarsar kılıp āhımni kim yaşımni tūfān eyledim
Ol yıl ü bu su birle yiryüzini vīrān eyledim
- 2 Sanma bahār eyyāmıdın yiryüzi boldı la'l-gün
Anı lebiñg şevkıde köz hūn-ābıdın qan eyledim
- 3 Ta'n itmenñ ay ehl-i hıred dutup fenālıg resmini
İl cevridin özüm halāş itdim ni noqşān eyledim
- 4 Birme nāşihāt köñglüme kim nāşihā men hem anğa
Yok sūdı pendinğ niçe kim bar idi imkān eyledim
- 5 Cānāneniñ cānıñda kıl dimenğ lebi şevkin nihān
Fāş itdi qan yaşım anı her niçe nihān eyledim
- 6 Gül goncası tek köñglümi yüz pāre kıldı kätelim
Raħm itmedi her niçe kim bülbül tek efğān eyledim
- 7 Ol gül gamıdın hār kim bar idi bu cānım ara
Anı Cemilī imdi āh oqına peykān eyledim

467

Ve lehu

— . — / — . — / — . — / — . —

- 1 Naħl-ı 'ışkıñg mīvesi hırmān imiş veh anğladım
Toħm-ı vaşlıñg behresi hicrān imiş veh anğladım
- 2 'İşk vādisine kirgen çağda haddin bilmedim
İmdi anı bi-had u pāyān imiş veh anğladım
- 3 Sanmañg ol gül hecridin her yan tenimde hār-ı gam
Her ser-i mū anda bir peykān imiş veh anğladım
- 4 Va'de-i vaşlın mañga kılmışdı munça hecr ara
İmdi her kavlin anıñg yalğan imiş veh anğladım
- 5 Men özüm hayrān bilürdüm hüsniğa anıñg hemīn
Men kimi yüz miñg anğa hayrān imiş veh anğladım
- 6 Tiz ivür devr-i kadehni sākıyā devriñde kim
Bizni āħır hāk iden devrān imiş veh anğladım
- 135a 7 Ay Cemilī hecr ara ni nev' kılğaysın ma'āş
Su vü zādıñg anda zehr ü qan imiş veh anğladım

468

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Yüz belānı men ki bir nā-mihr-bāndın körmişem
Her vefāğa miñg cefānı dağı andın körmişem
- 2 Zulm ilidin körmedi miñgdin birin ehl-i zamān
Men ki bu zulmi ol āşüb-ı zamāndın körmişem
- 3 Nā-tüvān cānımnı kim kıldım fidā cānānıma
İkki ‘ālem sūdını ol bir ziyāndın körmişem
- 4 Bir dem ansız nā-tüvān cānım niçük ārām ider
Men ki yüz miñg mihr ol ārām-ı cāndın körmişem
- 5 Körgüzüp mihr ü vefālarını yüzüm döndürmedim
Ança kim cevr ü cefālarını fülāndın körmişem
- 6 Ni ‘aceb çeksem belā kör geç közüñg bīmār olup
Munça dürlü fitne kim ol nā-tüvāndın körmişem
- 7 Ay Cemīli dimen ol ay tiğidür başım üze
Her belā kilse anı men āsmāndın körmişem

469

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Sākiyā mey şun ki hecr endühıdın zār olmuşam
Tapmasam gāmdın amānı tā ki huşyār olmuşam
- 2 Şerbet-i la‘liñg bile kıl kim ‘ilācım ay tabīb
Közleriñg tek lebleriñg şevkıde bīmār olmuşam
- 3 Keçmişem cān u cihāndın terk-i hūş u ‘aql idip
Şükr-i Bārī ‘ışk yolıda sebük-bār olmuşam
- 4 Her kiçe bir ay gamıda veh ki men gerdün kimi
Ser-be-ser hecr oklarıdın cismi efgār olmuşam
- 5 Çün körünmes ol periveş anğa yek-reng olmağa
Veh men-i divāne za‘f ile perivār olmuşam
- 135b 6 Tekye kıldım küyiniñg divārına yüzün körüp
Vālih olup anğa güyā naqş-ı divār olmuşam
- 7 Ay Cemīli ikki zülf ü nergisi fikri bile
Her kiçe āşüfte vü ser-mest ü bidār olmuşam

470

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Sanmañgız kim dağa düşmekdür cünūnlıgdın fenim
Deşti dutdı seyl-i eşkim dağ boldı meskenim
- 2 Bir peri 'ışkıda men dīvāne vü rüsvā-yı halk
Tā ki bolmışdur fenālıg deyri künci me'menim
- 3 Şükrili'llāh 'ışk vādisi¹²⁷ara şayd eyledi
Nā-tüvān köñglüm kuşın ol çābük ü şayd-efgenim
- 4 Ol perining hattı birle 'arızınınğ fikridür
Derd ü hicrān bāğı içre sebze birle gülşenim
- 5 Kilse yüz āfet başımğa ni 'aceb ay dostlar
Bir peri 'ışkıdadur dīvāne köñglüm düşmenim
- 6 Şem'-i vaşlınğ birle il bezmini rüşen kılğalı
Şām-ı hicrān otı birle köymek olmışdur fenim
- 7 Yetse ger tamu otı cismimğa teskinlik birür
Ay Cemili 'ışk otıdın eyle kızmışdur tenim

471

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 'Arızınğ hecride kanlı eşk ara kaldı tenim
Gülşen içre güyiyā gül hırmenidür meskenim
- 2 Zülf ü kaddınğ hasretidin tiğ-i hicrānıñ bile
Boldı veh kim sinede na'l u elif kesmek fenim
- 3 Çıkdı her yan köñglüm otı şu'lesi veh bolğalı
Oklarınğ birle tişükler cism ivide revzenim
- 4 Gülşen ü bāğınğ mañğa 'arz itme çok ay bāgbān
Beytü'l-ahzānım ki bolmış kan yaşımın gülşenim
- 136a 5 Ay hoş ol dem zār zār ağlarıdım deyr içre mest
Bir şanem 'ışkıda idip çāk çāk pırehenim
- 6 Ni 'aceb kim karşı dutsam cān u dil şaydın anğa
Ok atar av kaşdına ol çābük ü şayd-efgenim
- 7 Ay Cemili çün vefā yok vaşl u hecride nidür

¹²⁷Metinde "ışk vādisi" yazıyor.

Vaşlıda ḥandān bolup hecride anıñ şivenim

472

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 Çarḡ ara qaşdımda veh kim tiğ-i kâtildür benim
Devr ara cāmımda hem zehr-i helâhildür benim
- 2 'İşk ara Ferhād u Mecnūn ḥāşıl itdi her belā
Ança veh yüz miñg belā cānımğa ḥāşıldur benim
- 3 Ten gubārın köydürüp ref' eyle ay hicrān otı
Cān közine perde-i cismim çü ḥāyildür benim
- 4 Yüz belādındur nigeḥbān ay perī-peyker mañga
Her ḥam-ı zülfünğ ki boynumğa ḥamāyildür benim
- 5 Sākīyā ḡād itmek istersenğ¹²⁸ meni mest eylegil
Mey bile ḡam zengi köñglümdin çü zāyildür benim
- 6 Hızr suyu birle 'İsī nutḡın itmen ārzū
La'l-i cān-baḡşınğğa köñglüm tā ki māyildür benim
- 7 Ay Cemilī dime āsāyiş ḥadīşin cānıma
Kim beliyyet āyeti şānımğa nāzildür benim

473

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 Ay yüzi ḡülşen ḡadi serv-i ḡül-endāmım benim
Lebleriñg şevḡide ḡan olmışdur āşāmım benim
- 2 Ay küneş alman közümge zerreçe kevşer suyun
Bāde-i la'l-i lebinğdin bolḡalı kāmım benim
- 3 Ay perī dīvāne dip 'uryān körtüp sürme meni
Ka'be'dür küyünğ bolupdur anda iḡrāmım benim
- 136b 4 Sen cemāliñg közgüsini ilge zāḡir ḡılḡalı
Közgü 'aksi kimi yoḡ köñglümde ārāmım benim
- 5 Oḡlarıñg zaḡımını tende sanma cismim boldı dām
Cān ḡuşı çıḡmaḡğa yollar bulmuş ol dāmım benim

¹²⁸Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

- 6 Muhtarib könglüm niçük cismimde arām eylesün
Kim yanımda durmadı bir dem dil-arāmım benim
- 7 Şormanğız andın cüdā niçün kününğ bolmış kara
Zülfi sevdāsıda körüp şubhı yoķ şāmım benim
- 8 Zāhidā sen nık-nām ol zühd ile ‘ālem ara
İlge fāş oldı eger ‘ışk ile bed-nāmım benim
- 9 Ay Cemilī dutsa ger Hızr Āb-ı hayvān cāmını
La’li şevkide anıñğ ağudur ol cāmım benim

474

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Ay yüzi gülşen kadi serv-i revānımsın benim
Niçe terk idem seni cānā ki cānımsın benim
- 2 Cevr ü zulmünğ birle gerçi sen meni pır eylediñğ
Kıymasam āh itmege men nev-civānımsın benim
- 3 Āteşin la’linğdin idip nükte cānım köydürüp
Şevk otıyla eylediñğ kül hānmānımsın benim
- 4 Gerçi men ‘ışkıñğda cān kıldım fidā ihlāş ile
Vā dirigā kim bu işde bed-gümānımsın benim
- 5 Nā-tüvān köñglümni gamzenğ tiğ birle zaħm idip
Veh kim ilge zāhir itdiñğ közde kanımsın benim
- 6 Hānmānım cism ü cānım āteş-i hecriñğ bile
Köydürürsin niçe ay nā-mihr-bānımsın benim
- 7 Eşk ü āhıñğ birle veh kim ‘āleme fāş eylediñğ
Ay Cemilī cān ara ‘ışk-ı nihānımsın benim

475

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 137a 1 Hattıñğ içre lebleriñğdin ay perī cān bulmuşam
Zulmet içre güyiyā kim Āb-ı hayvān bulmuşam
- 2 Ay Mesihim dişleriñğlen lebleriñğ hicrānda
Gāh dür köz bahrı içre gāh mercān bulmuşam
- 3 Lāle rüyünğ şevki otı birle veh köñglüm ara

Her cerāhat üzre yüz miñg dāğ-ı pinhān bulmışam

4 İsteyip mihr ü vefā sendin körüp cev̄r ü cefā
Veh ekip tohm-ı vişāliñg behre hicrān bulmışam

5 Könğlüme 'ışkıñg gamı keldi çü şād oldum yana
Şükri'illāh eyle ivde beyle mihmān bulmışam

6 Ay Mesihim kün yüzünğde la'l-i cān-bahşınğ körüp
Kılmışam bir cān fidā ger yüz tümen cān bulmışam

7 Tün ü kün zülf ü yüzi fikri anıñg könğlümdedir
Ay Cemilī şükr kim küfr içre imān bulmışam

476

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

1 Gül yüzünğ hecride kan yaş içre pinhān bolmışam
Āteş-i 'ışkıñg bile hem sine-biryān bolmışam

2 Sākıyā mey-hāne içre her kiçe men nā-tüvān
Köz ü zülfünğ yād idip mest ü perişān bolmışam

3 Ger tavāf-ı Ka'be kıldım küyünge teşbīh idip
Hāşeli'llāh sehv idip katı peşimān bolmışam

4 Oklarıñg peykānları kim kıldı göz göz könğlümi
Munça közler birle bakıp sañga hayrān bolmışam

5 Zülf ü yüzünğ fikri birle kiçe kündüz ay perī
Kör ki men dīvāneni ni zār u giryān bolmışam

6 Şühlar seng-i melāmet başıma yağdurdılar
Tā cünün bazarı içre cismi 'uryān bolmışam

7 Ol kadar sançıldı okunğ kim Cemilī cismine
İmdi gam haylıdın ol ok içre pinhān bolmışam

477

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

137b 1 Bāde nüş idip ki yādıñgıñı fesāne kılmışam
Yığlamakka ser-hoş olmañı bahāne kılmışam

2 La'l-i nābıñg yād idip her mey ki içdim veh yana

- Kan yaşım birle anı közdin revāne kılmışam
- 3 Cām yetkende maṅga bolsun toladıp sākiyā
Taşkarı ki hattını cāmıñ nişāne kılmışam
- 4 Deyr ara bir muğ-beçeğa vālih ü ser-mest olup
Dīn ü dildin keçip anda yüz terāne kılmışam
- 5 Zāhidā mey zevrakını sāki elgidin alıp
Nüş idip gam bahrıdın özüm kerāne kılmışam
- 6 Tā kadeh dutdı maṅga ol muğ-beçe ay pīr-i deyr
Naḳd-i dīn sermāyesin cām-ı muğāna kılmışam
- 7 Yetmediñg gam şāmı ol ayğa Cemilī veh ni sūd
Andın ayru munça āh-ı bī-ḥodāne kılmışam

478

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 'İşk kūyine düşüp kim ḥānmāndın keçmişem
Veh ni ḥānmān hemin iki cihāndın keçmişem
- 2 Ger müyesserdür maṅga mülk-i Sikender 'ömr-i Hızır
'İşk ara ol mülk ü 'ömr-i cāvidāndın keçmişem
- 3 Çün zamān ehlide her giz yoqımış mihr ü vefā
Men dağı devrān ara ehl-i zamāndın keçmişem
- 4 Bolmasa nām u nişānım il ara 'ayb itmeñgiz
Çünkü men 'işk içre ol nām u nişāndın keçmişem
- 5 Çeşm-i kattāliñg bile cān-baḥş la'liñg hecride
Nā-tüvān cismim bile āzürde cāndın keçmişem
- 6 Terk-i cān u ḥānmān kılmak nidür kim 'işk ara
Ay köñgöl ger bolsa yüz kām ança andın keçmişem
- 138a 7 Gerçi keçdim ḥānmāndın cism [ü] cāndın il ara
Ay Cemilī dimesem līkin fülāndın keçmişem

479

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Niçe ol aynı çıkardıp yolına bakıp turam
Çıksa hem yakın barıp il men ırāqdın tilmürem
- 2 Niçe il bezm-i vişālide leb-ā-leb cām içip

Men dem-ā-dem kan yutup hecride anıñg āh uram

3 Yiddi deryā suyıça eşkim töküp ay meh niçe
Yiddi kök evrākın āhım yili birle savuram

4 Şem'-i vaşlıñgdın cüdā ay meh niçe pervāne tek
Nā-tüvān köñglüm kuşın hicrān otına köydürem

5 Zehr-i hecristiñ nüş idip tapman çü vaşlıñg cāmını
İsterem mey-hāneye imdi öztümni yetkürem

6 Zahırın encüm eyleyip kanın şafağ gam şāmıda
Niçe gerdün üzre āhım oklarını yağduram

7 Ay Cemilī ol perī divāne köñglüm aldı çün
İsterem imdi anğa āzürde cānım tapşuram

480

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

1 Niçe it kimi semendiñg izin alıp yügürem
Yā seni imdi kelür dip yolunğa bakıp turam

2 Gül yüzünñ hecride bülbüller tek efgānlar kılıp
Niçe külhanlar ara küllerga batıp oturam

3 Cānım içre 'ışkıñgı il duymasun dip ay perī
Niçe il içre yüzünñdin özge yüzge tilmürem

4 Eyle garq itkil meni mey bahrına kim sākiyā
Ger dem ursam mey yudam ger közüm açsam mey körem

5 Başıma sevdā düşer körgeç anıñg zülfi hamın
Bir bakıp veh kim niçe başımğa sevdā kiltürem

138b 6 Kiçe mest atlandı ol çābük tilermen kim anğa
Köñglüm otın meş'al idip anı ivge yetkürem

7 Āh u eşkim eyledi ilge 'iyān mihrin anıñg
Ay Cemilī 'ışkıñı cānımda niçe yaşuram

481

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

1 Niçe tevbem naħlını nefsim eliyle sinduram

- Niçe zühdüm hırmenin fiskım otıyla köydürem
- 2 Lâle-ruhlar şevkidin eşkim niçe al eyleyip
Serv-şadler hecridin gerdünge efgân yetkürem
- 3 Çünkü ol boldı cemâl evcide ni imkânı bar
Men füsün birle küneşni yirge kökdin indürem
- 4 Yir bile eflâknıñ tofrağ ile evrâkıñı
Kül kılıp istermen âhım yili birle savuram
- 5 Şevkim otığa çü teskin birmes eşkim sâkiyâ
İmdi mey bir kim bu su birle ol otıñı söndürem
- 6 Yetmedim maqsadğa zühd ile çün imdi isterem
Terk idip mescid yolın deyr-i fenâğa yüz uram
- 7 Ay Cemîli niçe rüsvâ idip özüm il ara
Her perîveşni körüp divâne köñglüm alduram

482

Ve lehu

--- / --- / ---

- 1 N'ola yanımğa kilseñg nâzeninim
Menim bir lahza bolsañg hem-nişinim
- 2 Vişâlinğ istep ança secde kıldım
Ki imdi riş bolmışdur cebinim
- 3 Seniñg ay hüsñ şâhı kıldım işâr
Közümdin yolunğa dürr-i şemînim
- 4 Mañga ay muğ-beçe deyr içre mey bir
Sañga kıldım fidâ çün naqd-i dînim
- 139a 5 Gümân kılmışdım ağzınğ yokluğın
Çü nükte zâhir itdinğ bar yakînim
- 6 Nidin ol kâtilim tiğın çekipdür
Eger kılmadı katlımğa kemînim
- 7 Cemîli âteşin la'liga ol mey
Yetürgeç köydi bu cân-ı hazînim

483

Ve lehu

--- / --- / ---

- 1 Āteşin la'liga kim cām aldı cānānım benim
Reşk otıyla köydi bu cismim ara cānım benim
- 2 Sākiyā mey nūrı birle eylegil rūşen yana
Ġam bilen kim tūre boldı beytū'l-aḡzānım benim
- 3 Yüz ü la'liñg şevkini her dem kıtur ilge 'iyān
Şu'le-i āhım bile közdin akan kanım benim
- 4 Kāmetiñg yād eylesem bāḡ içre her nev-res nihāl
Oḡ bolur közümge ay serv-i ḡurāmānım benim
- 5 Lāle-gūn eşkim yüzünḡ şevkide kim kıldım 'iyān
Zāhir oldı cānda bolḡan dāḡ-ı pinhānım benim
- 6 Ger ecel zehri ezilmişdür fenā cāmı ara
Cān birip ol cāmı çekmekdür ermānım benim
- 7 Terk-i 'ışk itkil dip sa'y itse zāhid niçe kim
Ay Cemilī terk-i 'ışk itmek yok imkānım benim

484

Ve lehu

----- / ----- / ----- / -----

- 1 Ḥabibā kılmadım āzürde köñglüm zaḡmına merhem
Lebiñg şevkide çün andın tereşşuḡ kıldı kan her dem
- 2 Firāḡıñg şāmı āhım düdü 'ālemni kara kılmış
Saḡınma 'ālem ehlini ki dutmışdur mañga mātēm
- 3 Yana ser-mest olup rüsvā-yı 'ālem boldum ay zāhid
Mañga ta'n itme kim ser-ḡoşluḡ olmışdur 'aceb 'ālem
- 139b 4 Çü rüsvā boldum ifşā eyleyip 'ışkım ni sūd imdi
Eger yüz nev' mismār ile tiksem aḡzımı muḡkem
- 5 Egerçi Ḥālik'inḡ sırrını ādem eyledi pinhān
Velikin kılmadı ḡalkıñg nihān sırrın beni ādem
- 6 Mañga çok dimenḡiz ay 'ışk ili 'ışkıñg sözin 'arz it
Ki bu efsāneniñg bolmışdur evvel¹²⁹ bolmaḡı mübhēm
- 7 Eger zūhdümni terk idip bolupman 'āşık u şeydā
Bu işimdin koyunḡ kılsun meni yakşı yaman mülzem
- 8 Mañga deyr içre vācibdür yir öpüp secde kılmalık
Körüp ol büt yüzini ni 'aceb ger ḡaddim itsem ḡam

¹²⁹Metinde "evveli" yazan kelime vezin ve anlam gereḡi "evvel" okundu.

9 Cemilî tâ ki yârıdın cüdâ düşdi cüdâ bolmış
Könğül andın könğüldin âhı anıñ âhıdın ot hem

485

Ve lehu

· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / _ _ _

1 Kózüm yaşı yolıǵa kirpügüm sed boldı ger muhkem
Velî andın könğül kanı teraşşuh eyledi her dem

2 Eger dem urmasam derd ü dilimdin ilge 'ayb itmeñg
Ki derdimni dimekke yok mañga 'âlemde bir hem-dem

3 Firākım otınıñ düdi libāsımnı kara kılmış
Meni sağınmañgız kim dutmışam ansız yana mâtem

4 Hâlâş oldum gamıdın 'âlemiñg ser-hoş bolup dâyim
Mañga bu 'âlem-i ser-hoşlugumdın bar 'aceb 'âlem

5 Günâhım il ara her dem eger 'aşıklıǵım bolmış
Ni gam bu ma'nide kılsa meni yaqşı yaman mülzem

6 Qad u yüzüñg körüp tâ kim bolupdur serv ü gül 'aşık
Anıñ içinde oq bolup munuñg baǵrındadır kan hem

7 Düşüp küyüñg ara kadd u yüzüñgdin bolmışam hoş-dil
Cihân bāǵında kılmadı meni çün serv ü gül hurrem

8 Taǵammüddin niçe cismiñg binası üstüvâr olsa
Ni südi bar ki 'ömrüñginiñ binası bolmadı muhkem

140a 9 Çıkıp ildin kaçarmen bir küneş 'ışkında säyemdin
Cemilî çün disem sırrımnı bolmas ol daǵı mahrem

486

Ve lehu

_ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _ _

1 Men ki bir ay fūrkatinde vaşlını yād eyledim
Eyle âh itdim ki yiddi köknî berbād eyledim

2 Bāǵ ara kirdim çü anıñ qadd u yüzün yād idip
Gül sarı kıldım temāşā meyl-i şimşād eyledim

3 Yetdi il dādına sultānlar veli ol şāh-ı hüsn
Tiǵ-i kın çekdi mañga veh munça kim dād eyledim

- 4 'Işk ile gam seyli virān kıldı köñglüm kişverin
'Akl u hüş ile niçe kim anı ābād eyledim
- 5 Serv āhım yilidin çekdi şadā bustān ara
Kaddıñğı yād eyleyip kim āh u feryād eyledim
- 6 İhtilāf-ı tab'ıdın ilniñ ħalās olsam ni tañğ
Men kim öz tab'ımnı bī-keslikke mu'tād eyledim
- 7 Seyl-i eşkim yetkeç apardı yana bünyādını
Ay Cemilī niçe kim şabr ivi bünyād eyledim

487

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Veh kim ol bīgāneveş yār ile hem-dem bolmadım
Kayda bolğay hem-dem olmak āšnā hem bolmadım
- 2 Bir periveşdür meni divāne vü şeydā kılan
Zāhidā men ħod özüm rüsvā-yı 'ālem bolmadım
- 3 Mihnet ü gamdın ħalās olmak ni imkān hecr ara
Vaşl ara bir laħza men kim şād u ħurrem bolmadım
- 4 Ol periniñ derd ü 'ışkını kime eydim ki hiç
Kimseğa divānelığdın men ki hem-dem bolmadım
- 5 Çün bolur evvel tütün āħır ot andın ötrüdür
'Işk ara Ferhād u Mecnün'ğa muqaddem bolmadım
- 140b 6 Ka'be-i küyüñğä ay büt secde kıldım her zamān
Yüzüñgi körgeç hemān yir öpmege ħam bolmadım
- 7 Kām alıp vaşlıda il anıñ Cemilī veh ki men
Hecride mahrūm olup vaşlığa mahrem bolmadım

488

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Gerçi bardur ehl-i diller ħidmetinde kemligim
Lik yokdur dağı her nā-ehl ile hem-demligim
- 2 Bizge ol ay bolmış idi mahrem u hem mihr-bān
Veh kim imdi yok anıñla hem-dem ü mahremligim

- 3 Tüz barur āhım otı gerdūn sarı ay meh-likā
Gerçi boldı yā qaşınğ tek kāmetimde hamligim
- 4 Kiçe dūdı bolsa āhımdın perişān ni ‘aceb
Taŋg yilidin kim bolur zūlfünğ kimi berhemligim
- 5 Boldı il köŋglide hurremlik benim köŋglümde gam
Ay Cemilī niçe bolsun ansızın hurremligim

489

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Ay perī dīvāne köŋglüm kuşı qaşına müdām
Eyledinğ hālınğni dāne eyleyip zūlfünğni dām
- 2 Subh-ı yüzünğ şām-ı zūlfünğ hecride zikrim benim
Süre-i ve’ş-Şems ile ve’l-Leyl olmışdur müdām
- 3 Nüş-ı vaşınğ gayrıdın yokdur ‘ilācı derdininğ
Zehr-i hecrinğ birle her ‘aşık ki boldı telh-kām
- 4 Lāle-ruhlar ‘ışkıdın köŋglümdedür kan birle dāğ
Sım-berler şevkidin başımdadır sevdā-yı hām
- 5 Ger disem körgüz yüzünğ zūlfünğ ara dir ol küneş
Körmedi kün şem‘ini hiç kimse bolgaç vaqt-i şām
- 6 Bezm ara gül-reng mey hoşdur velī bolmas eger
Bolmasa sāki-i gül-ruh bile meclis tamām
- 7 Kitmiş özündin Cemilī sākiyā devrinğ ara
İstesinğ özine kilmek bir anğa bir dolu cām

490

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 141a 1 Hecr ara nā-kām olup veh tapmadım vaşl içre kām
Qaşd-ı cānım kıldı gam dut sākiyā mey birle cām
- 2 Dem-be-dem la‘l-i lebinğ cām-ı meyi şevki bile
Kaṭre kaṭre eşk-i çeşmim boldı veh kim la‘lfām
- 3 Körgeli ra‘nā kadinğ serv [ü] şnavber bāğ ara
Taŋg yilidin hām bolup her dem saŋga eyler selām

- 4 Dām u sünbül dimenġ ol büt zülfiniġ zünnārını
Kılmadı dīn kaşdı sünbül itmedi cān şaydı dām
- 5 Kıldı kuşlar āşiyān Mecnūn başında çün cünūn
Daşı yağdı başıma kuşlar maŋga bolmadı rām
- 6 Çün mey içmek birle şād oldum bolup gamdın ħalās
Sākiyā yetkür maŋga devriġde cām-ı mey müdām
- 7 Şubġ vakti ay Cemili koyma eldin bādeni
Çünkü 'ömrüġi 'timādı yok olinça vakt-i şām

491

Ve lehu

— . — / — . — / — . — / — . —

- 1 'Anberin zülfüġ köġgöl alganda bolmuş ħam-be-ħam
Ol yılan tekdür ki kuş kaşdını kılmış dem-be-dem
- 2 Derd ü ħālimni şorup kilsenġ ayā 'İsi-nefes
Cānıma rāhat yeter başıma yetkürsenġ kadem
- 3 Gonca la'liġ kim tekellümdin taharrük eyledi
Çıkdı cān tendin mecālim kalmadı urmaġka dem
- 4 Ay küneş bir zerreçe yokdur [vü]cūdumdın nişān
Kıldı aġzıġ fikri güyā kim vücūdumı 'adem
- 5 Ni 'aceb āhım körüp mendin sarı meyl eylesenġ
Ay kadi ra'nā bolur dāyim şabādın serv ħam
- 141b 6 Közümi sürtüp yara kılsam tabanın(?) ger itiġ
Ĥall kılıp közüm karasın merhem itkil aŋga hem
- 7 Deyr ara kim muġ-beçe elgidin içdim bādeni
Güiyā taġt-ı Feridūn üzre çekdim cām-ı Cem
- 8 Dūzaġ-ı hecriġ 'azābıdın ħalās olmaġ için
Cennet ü vaşlıġını istep nāmeler kıldım rakam
- 9 Raġm idip imdi Cemili'ni yetürgil vaşlıġa
Bes ki hecriġdin yetipdür aŋga bī-dād u sitem

Ve lehu

— . . . . / — . . . . / — . . . . / — . . . .

- 1 'Anberin zülfünġ düşüp yüzünġde bolgaç ħam-be-ħam
Közlerim ħanlar töker reşkidin anıġ dem-be-dem
- 2 Men ki sensiz şād u ħurrem bolmadım ay dil-rübā
Ni 'acebdür bolsa ger köñġlümde ġam közümde nem
- 3 Aġzınġ u la'linġni ister köñġlüm ü cānım seniġ
Şudġa köñġlüm ġoncaġga cānım fidā la'linġga hem
- 4 Yüzünġ üzre ħat çıkmış yoħsa ġudret kātibi
Şafha-i kün üzre çekmiş tün sevādındın¹³⁰ rakam
- 5 Deyr ara bolsam gedā elġimde bir sinġan sıfāl
Yeg durur andın maġga ger olsa yüz miġ cām-ı Cem
- 6 Vā'izā cennet sözün ġoy kim maġga bolmiş anıġ
ġaddı tūbā la'li kevşer 'arızı bāġ-ı İrem
- 7 Ni 'aceb āzürde bolsa dāyimā il elġidin
Körmışem çünkim ġam üzre ġam elem üzre elem
- 8 Lahza lahza köydi ten çün köñġlüm otı şu'lesi
Def'a def'a çıkdı eyle kim 'alem üzre 'alem
- 9 Yok Cemilī'niġ vüçüdü zerreçe bolmiş meġer
Ol küneşniġ köz ü zülf ü aġzı hecrinde 'adem

142a

**Nün ħarfinde nā-mihr-bān nergisleri fettān nāzlı
şūħlar şānındadır bu ġazeller**

— . . . . / — . . . . / — . . . . / — . . . .

- 1 Āħım otı köñġlünġe kār itmes ay nā-mihr-bān
Düşse daş üzre eġerçi berġ otı eyler niřān
- 2 Lālezār olmiş meġer köñġlüm fenā deşti ara
Her taraf kim çıkmış anıġ tāze dāġı üzre ġan
- 3 Keçmişem cān u cihāndın 'ıřġ küyine düşüp
Veh maġga ni şehr ü kişver fikridür ni ħānmān

¹³⁰Metide "sevādındın" şeklinde yazılmıştır.

- 4 Dehr ara ansız müyesser bolmasun yā Rab maŋga
Hızr 'ömri tek Sikender mülki bolsa cāvidān
- 5 Gülşen içre gülde sençe hüsn yok çün ay peri
Dehr bāgi içre hem bülbülde yok mençe figān
- 6 Ay kemān-ebrū okuŋdın kim yıkıldım kuş kimi
Başnı saldım közni¹³¹ yumdum ağızım açdım çıkdı cān
- 7 Okçı dükkānı Cemilī cismi boldı kim meger
Hecr okı peykān u peri birle dolmuşdur hemān

494

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Katre katre yüregüm kanıdur ay ārām-ı cān
Dem-be-dem la'liŋ gamı köz yolıdın kıldı revān
- 2 Gamze nişin kirpügünğ okına peykān eylediŋ
Katl için il cānıga atmakka ay ebrū-kemān
- 3 Şem' tek başımda ot boynumda hem tiğ üzre tiğ
Şāmdın tā şubh yanmak keldi şāmınga hemān
- 4 Bolmadı 'uşşāk ara hergiz fenāliğ deyride
Men kimi bir bi-kes ü bi-çāre [vü] bi-ḥānmān
- 5 Ay selāmet ehli ta'n itmenğ maŋga rüsvāliğim
Könğlüm aldı çünki pır olğan zamān bir nev-cüvān
- 6 Munça kim yaqşı yamanga il ara kıldım nazar
Körmedim yārim kimi yaqşı özüm kimi yaman
- 142a 7 Dem-be-dem la'l-i lebiŋ şevkıde ay gül gonca tek
Teh-be-teh boldı Cemilī könğli veh kim dolu kan

495

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 La'liŋ üzre ḥat mu peydā bolmuş ay serv-i revān
Yohsa kim Āb-ı hayāt üstinde Hızr itmiş mekān
- 2 Ḥat u yüzünğdin 'aceb yok bolsa hüsnünğ zineti
Sebze vü güldin tapar dāyim çü zinet bustān

¹³¹Metinde "közüni" şeklinde yazılmıştır.

- 3 Kirpügümdin igne kıl köz regleridin tār idip
Tik yakanğ çākin teniñ il közidin bolsun nihān
- 4 Āteşin güllerdür açılmış sağınma bāğ ara
Köz ü köñglüm kanı birle otudur ay bāğbān
- 5 Küyüñg içre her közümdin gāh su geh kan barur
Cennet içre güyiyā kim boldı dört āb-ı revān
- 6 Şubh-ı vaşlınğ hecr şāmı tīre kıldı eyle kim
Yüz küneş çıksa anğa bir zerre nūrı yok ‘ıyān
- 7 Ni ‘aceb ölüp tirilsenğ ay Cemīli ol Mesīh
Közi cāniñ alsa birür çünki la‘li birle cān

496

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Lebi şevki kim ol şūhuñg kılıpdur köñglümi pūr-hūn
Dolu bir şişedür güyā içi anıñ mey-i gül-gūn
- 2 Menim-çün dutmamış bolsa eger yir birle kök mātem
Nidür bes yaş töküp her dem kökerdür yiryüzin gerdūn
- 3 Lebiñg şevkide her dem bardı köñglümde közüm kanı
Niçük kim şişedin bardı mey-i gül-gūn bolup efzūn
- 4 N'ola ay sīm-ber köksünğge koysam rüy-ı zerdimni
Münāsib çünki bir yirde gümüş birle bolur altun
- 5 Lebiñg şevkide her yandı közümniñg eylediñg ay meh
Bu kanlu eşk ile her dem birin Dicle birin Ceyhūn
- 143a 6 Yüzi şubhında şād olsam yeter köñglüm ara her dem
Anıñ her şām-ı zülfidin sipāh-ı gam kılıp gebhūn
- 7 Belā dağıyla gam deştin vatan kıldı Cemīli çün
Ölür künde yirin birdi anğa Ferhād ile Mecnūn

497

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Egerçi ilge ‘ilmi kesbidin boldı hūred efzūn
Menem bir Leyliveşniñg ‘ışkı ‘ilmi kesbidin Mecnūn

- 2 Körüp il dāğ-ı 'ışkım ta'n ider veh tīg ü su birle
Yusam kitmes anı yunsam nişān kalur dağı efzün
- 3 Bu könglüm içredür ger yüz tiken bir gül gamı birle
Veli ol hār hārimğa 'ilāc olmuş mey-i gül-gün
- 4 İçüpdür cām-ı vahdet muğ-beçe deyri ara ay şeyh
Riyāyi hırkasın her kim ki meyğa eylemiş merhün
- 5 Kadeh devri bile şād eylegil ay sākī-i mehveş
Meni gamgın kılıpdur çarh devrānında çün her dūn
- 6 Dişinğ vasfıda her kim ki işitse gevher-i nazmım
Anınğ her lafzına közdin fidā eyler dūr-i meknūn
- 7 Koyupdur gam yükü könglümge her sāt belā dāğı
Kılıpdur gerçi her dem seyl-i eşkim dāğını hāmün
- 8 Başımğa yetkür ol ayımnı yāhūd cānımı algil
Mañga cevr itmegil çok dağı ay bed-mihr-i dūn gerdūn
- 9 Cemilī niçe kim mey nüş idip şād olsa hecr içre
Yana ol ay vişālin yād idip köngli bolur mañzūn

498

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Kil ay sākī mañga devrinğde birgil bāde-i gül-gün
İçip tā şād olam gamdın halāş ide meni gerdūn
- 2 Yılan efsūn bilen bend olsa ilge her ham-ı zülfünğ
Bir ef'idür ki yüz dilni kılar bend itmedin efsūn
- 143b 3 Seninğ'ışkınğda hālimni körüp cümle kalur hayrān
Eger Vāmıķ eger Hüsrev vü eger Ferhād eger Mecnūn
- 4 Firākınğda tirilmekdin mañga vaşlınğda ölmek yeg
Tirilmekdin çü ölmekni körer ehl-i fenā efzün
- 5 Çü sim ü zer körüp dāyım perīveşler bolur māyil
Sirişkim sim idip kıldım yüzümniñ rengini altun
- 6 Riyāyi şeyh dāyım şeytanetdin tavķ-ı la'net tek
Salur boynğa tesbihin körünğ kim niçe ol mel'ün
- 7 Cemilī kurtulabilmessin ölüm cengidin bolsanğ
Eger Cemşid eger Rüstem eger Key-hüsrev Efridūn

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

- 1 Her şeyh-i muzıl kim kılur ol t̄alibin azgün
Şeyt̄an-ı la'ın olur özi t̄alibi mel'ün
- 2 Ol şeyh-i müzevvirni körünğ kim niçe halkı
Çafletğa salıpdur idip efs̄ane vü efs̄un
- 3 Her şeyh yığıp zerk ile zer kılmasa hayrāt
O genc bil anı ki kılur yir kuyı K̄arün
- 4 Güm-reh kılıp ilni saŋga munça nidür ay şeyh
Tezvır ile efs̄un u riyā eylemek efs̄un
- 5 Ol şeyh halāş oldı riyādın kim idipdür
Tesbih ile seccādesini bādega merhün
- 6 Her kim ki koyup şer'ini şeyh-i müzevvir
Sözün ki dutar özin ider güm-reh ü mağbün
- 7 Dut şer' yolın koyma elinğdin ki Cemilī
Nā-geh seni bir şeyh-i muzıl itmesün azgün

500

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

- 1 Bir Leylivesinğ 'ışkı bile bolğalı Mecnün
Çam deştide ser-geşte meni eyledi gerdün
- 144a 2 Kaddim ki nigün boldı ham-ı zülfi tek anıŋ
Gül yüzi gamı kıldı közüm yaşını gül-gün
- 3 Nüş eyledi ol gayr ile her dem mey-i gülfām
Reşkile anıŋ közde köngül kanıdur efs̄un
- 4 Çeşmi gamı anıŋ ki kılıpdur meni bimār
Kılsa ni 'aceb la'li gamı könglümi pür-hün
- 5 La'li gamı şevki bile ol kanlu yaşımdın
Bir közümi Şaṭ eyledi bir közümi Ceyhün
- 6 Zülf ü kad u kaşınğga fidā bolsun ayā cān
Bu cism-i za'if içide cīm ü elif ü nün
- 7 Hū dutdı Cemilī çü periler bile dāyim
Bolsa ni 'acebdür eger ol 'ışk ile Mecnün

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Kiçe vü kündüz amān tapman anıñg bi-dādıdın
Zülf ü yüzi hecride ger gāfil olsam yādıdın
- 2 Men bolurman şād u hürrem kılsa ol cevr ü sitem
Gerçi il gamgındür anıñg zulm ile bi-dādıdın
- 3 Hātırım anı tiler kim köñgli ister dil-berinğ
Ni 'aceb sinsa benim şişem anıñg pülādıdın
- 4 Ay köñgöl ol dil-rübā zülfide¹³² nālendin ni sūd
Kuş kutulmas dām ara feryād idip şayyādıdın
- 5 La'li şevkidin ki kazdım küh-ı gam turnağ bile
Beyle işni körmedi Şirin dağı Ferhād'ıdın
- 6 Gamgîn olsañg bāde içkil zāhidā seyli anıñg
Kim yıkar köñglünğde derd ü gam ivin bünyādıdın
- 7 Sāki-i bāki elidin isteseñg cām-ı fenā
Çıkma hergiz deyr piri emr ü irşādıdın
- 8 Yüzünğ ü kaddinğ gamıyla munça kıldım geşt-i bāğ
Veh ki şād olmadım anıñg gül bile şimşādıdın
- 144b 9 Çeşm-i kattālin Cemili kördi çün ol kātilinğ
Veh ni mümkin cān aparmak gamze-i cellādıdın

¹³²Metinde " zülfidin" şeklinde yazılmış ancak o şekilde okunduğunda vezin tutmuyor.

Ve lehu

— . — / — . — / — . — / — . —

- 1 Men ki kördüm bir zamān zulm ü sitemni yārdın
Ni ‘aceb yüz ança ger çeksem belā aġyārdın
- 2 Ni asıġ bülbül tek efġānıñdın ay köñglüm kuşu
Kim sañga rahm itmes ol gül bu figān [u] zārdın
- 3 Eylesem geşt-i çemen serv ü güle meyl eylemen
Düşmişem tā kim cüdā ol kāmēt ü ruḡsārdın
- 4 Ger mañga közdin garaż yüzünġni körmekdür seniñġ
Neylesem ol közni kim mahrūm olur didārdın
- 5 Közleriñ kim içmek ister kanımı ay kātirim
Veh ni imkān cān aparmak ol iki ḡün-ḡVārdın
- 6 Kir fenā deyriġa ay reh-rev özünġ fānī kılıp
Bī-ser ü pā bol keçip kefşinġ bile destārdın
- 7 Ay Cemilī ġamlu köñglünġ mey bilen kim şād olur
Çıkmaġil sen-daġı herġiz külbe-i ḡammārdın

Ve lehu

— . — / — . — / — . — / — . —

- 1 Tā ki men ḡasta cüdā düşmişem ol sīm-berimdin
Eyle mahv oldı tenim tapmadı hiç kim eşerimdin
- 2 Mañga kündüz kiçe bolsa ni ‘aceb fūrkat içide
Ol yüzi şems ü kamer kim yana barmış nazarımdın
- 3 Āteş-i ‘ışkıımı ol nev’ ile il içre saçarmen
Ki düşer ‘āleme rüsvālīġ otı her şererimdin
- 4 Eylemiş āhım otı dūdı kara yüzünġni çünkim
Ay raķīb ötme kelip sen daġı bu reh-ġüzerimdin
- 5 Eyle mahv itdi tenim ‘ışkım otı bilmediler hiç
Daġ u deşt içre ni Ferḡād u ni Mecnūn ḡabirimdin
- 145a 6 Lebleriñ şevkide közlerdin aķan kanlarım olmuş
Tā ki hecr oķları peykānları keçmiş cigerimdin
- 7 ‘ışķ yolıġa düşüp tiz kadem ur ki Cemilī

Her kademde saḡga yüz feyz yeter bu seferimdin

504

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 La'l-i nābıñg şevkıdin köñglümdeki kandan nişān
Nāme-i şevkımedür közdin düşen her katre kan
- 2 Āteşin gül köydürür bülbülni çünkim ni asıg
Her dem efgāni birle düzmek hezārān dāstān
- 3 Dem-be-dem mahzūn köñgülge neşter urdı kirpügüñg
Lahza lahza ni 'acebdür bolsa kan közdin revān
- 4 Yakşıraqdur özgeniñg mihr ü vefāsıdın mañga
Cevr ü zulmüñgni ki kıldıñg her dem ay nā-mihr-bān
- 5 Bir meh-i nā-mihr-bānıñg hecride yir birle kök
Eşk ü āhım seyl ü düdi içre bolmışdur nihān
- 6 'Akl u 'ilm ü zühd ile çün yetmedim maqsūduma
Keçip anlardın fenālıg yolını dutdum hemān
- 7 Ay Cemili yakşı idrāk eylesenğ inşāf idip
Ol kişidin bil yaman özünğ ki yok andın yaman

505

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 Ol periniñg itlerine boldı çün katlim 'iyān
Başım üstinde kiçe tā şubh kıldılar figān
- 2 Çıkdı cānım çıkmadı cānānım ivdin veh yana
Çıkşa cānānım kirer bu nā-tüvān cismimğa cān
- 3 Gül yüzini köz körüp kim kıldı ḡandān lebleriñg
Dem-be-dem veh veh men-i bi-çāreni yıglatdı kan
- 4 Kim ki gül-gün mey içer yārıdın ayru kan yudar
Yarı birle bāde içkenlerge bolmış nüş-i cān
- 145b 5 'Āfiyet mülkideki cem'iyeti yād eyleyip
'İşk küyi içre köñglümdür perişān her zamān
- 6 Koy delil-i 'aklı dutgil 'ışk yolın kör nidür
Kim ḡuredniñg dālıñg alsanğ ikki ḡarfidin beyān

7 **Derd-i 'ışk¹³³ itmiş Cemilî'ni helâk imdi meger**
Kim fenâliğ küyi sarı koydılar cismin revân

506

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 **Atlanıp seyrâna çıkıkanda sen ay şâh-ı cihân**
Sanma kim anda nefir üni çıkar kıldım figânğ

2 **'İşk otı def' olsa bar könglümde dâğ ay lâlê-ruğ**
Ot uçup yangan yiri kalğan kimi otdın nişân

3 **Sanma ay mehveş kızargandur şafak gerdün ara**
Kim yanar her şâm-ı gam âhum otıdın âsmân

4 **Köksümi kim tiğ-i hecr birle çâk itdiñg yana**
N'ola vaşlınğ riğtesile tikseng ay arâm-ı cân

5 **Közlerim kan tökkeli kökde dimenğ gül-gün bulut.**
Düşdi çarhınğ közine yiryüzidin 'aks-i kan

6 **Düşde kördüm hecrini yârınğ sanğa şerh eylerem**
Ay mu'abbir ger yorup 'aksin manğa kılsanğ beyân

7 **Ger ferâgat 'âlemin tapmaq dilersenğ¹³⁴ deyr ara**
Bar Cemilî andın özge bir dağı kılma mekân

507

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 **Men-i divâneğa virâne boldı ay perî mesken**
Gamınğ küncine tâ könglüm ivi bolmış durur mahzen

2 **Felekde ebr ü bārân ra'd sanmanğ kim gamım şâmı**
Ğara keyip töküp eşkin benim-çün eyler ol şiven

3 **Çıkar könglüm otınñ dūdı birle şu'lesi her yan**
Ki kılmış nâvekinğ cismim ivine her taraf revzen

146a 4 **Ni mâhiyyetsin ay mehveş ki yokdur mişl ü mânendiñg**
Niçe kim hüb manzar bolsa andın dağı sen ahsen

5 **Seni sivmekligimdin ötrüdür kim imdi bolmışlar**

¹³³Metinde "derd ü 'ışk" şeklinde.

¹³⁴Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

Maḥḡa ol dostluğ da 'vī kılanlar cümlesi düşmen

6 Bolur ġam ḡaylıdın mey-ḡāne çün dārü'l-emān dāyım
Maḥḡa 'ayb itme ay zāhid ol ivni eylesem me'men

7 Cemilī eşki bahrı içre kaldı çıkmadı ġüyā
Ki bir keştidür ol dāyım dutupdur su ara mesken

508

Ve lehu

· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / _ _ _

1 Anıḡ tek za'f ile hicrān ara āzürde-ḡāturmen
Tenimdür ilge nihān lik nālem birle zāhirmen

2 Cüdā düşdüm çün ol müşġin ġazālımdın men-i maḡzūn
Keyikler birle dāyım dağ ile deşt içre sāyirmen

3 Çün ol ġül-ġün tonın keydi anıḡ hem-rengi bolmaġka
Bu 'uryān cismime men dağı kan yaşıle sātirmen

4 Ketürġil bāde ay sākī içip tā şād olam bir dem
Besī ġamġin bolup hicrān ara āzürde-ḡāturmen

5 Kılurmen 'ışġ ta'līmin kelürse yüz tümen Mecnūn
Anıḡ tek 'ışġ 'ilmide men-i dīvāne māhirmen

6 Yana ol ḡātilim ḡahr ile kim tiġin çekip kelmiş
Meni ger ister öldürmek anġa men dağı şākirmen

7 Ni hicrāndur bu yā Rab bir küniniḡ şiddeti şerḡin
Cemilī eylesem ger yüz miḡ¹³⁵ yıl vaşfıda ḡāşirmen

509

Ve lehu

· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / _ _ _

1 Ol peridin ayru tā kim 'ışġ ile bī-çāremen
ḡānmān terkin kılip 'ālem ara āvāremen

2 Gerçi körmem zerreçe mihriniḡ anıḡ veh ten ara
Tiġ-i zulmidin körermen her ser-i mü yāre men

146b 3 Kıldı yüz dil-dārliġ ay dil saḡa her dem çü yār
Bolsa yüz miḡ cān maḡa kılsam fidā dil-dāra men

4 Geh belā deştide geh ġam dağıda isteniḡ meni

¹³⁵Vezin bozuk.

'İşk ara Mecnûn bile Ferhâd'a çün hem-kâremen

- 5 Ham-be-ham zülfünġ ki kördüm yüzünġ üzre dem-be-dem
Ni 'aceb dîvâne bolsam ay peri-ruhsâra men
- 6 Kózlerim kanlar bile bolsa leb-â-leb ni 'aceb
Leblerinġga eylerem çün dem-be-dem nezzâre men
- 7 Ay Cemîlî bir lebi mey-gün ġamıdın devr ara
İl eger mey-hVâre boldı veh ki men hün-hVâremen

510

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Bir peri 'ışkıda veh ol nev'ile dîvânemen
İl ara Ferhâd u Mecnûn'dın füzün efsânemen
- 2 Sâkî-i devrân elidin bâde nûş idip mtüdâm
Mest ü rüsvâ bolmışam çün sâkin-i mey-hânemen
- 3 Şem'-i rüyünġ körgeç ay gül hırmeni efġân kılıp
Yanaram şevkinġle ġüyâ bülbül ü pervânemen
- 4 Ay kimi sen kim tulû' eylersin ay meh almasam
Yüz küneş kursımı yüzünġ yanında bir nâna men
- 5 Hod-fürüş oldunġ çün sen hüsn ile men iflâs ile
Tapmasam hergiz bahâ sen Yûsuf-ı Ken'âna men
- 6 Ay peri-peyker men-i dîvâne tâ kördüm seni
Âşnâ bolup saġga özüm bile bîġânemen
- 7 Tâ vaatan terkin Cemîlî kılmışam ġurbet ara
Mihnet ü endüh birle bolmışam hem-hâne men

511

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Sensizin ger bâġa kirsem közüme ay sîm-ten
Serv okdur sebze neşter berg peykân gül tiken
- 147a 2 Âteşin la'linġ şehîdi kabri üzre her taraf
Lâle bergidür açılġan yoġsa kim kanlu kefen
- 3 'Âşıkâ yârı yolında ger murâd ölmek düġül
Nişe cân birdi bes ol şirin-leb için Kûh-ken
- 4 Bir ot içre düşmişem la'l-i lebinġ şevkıde kim

Köydi andın hasta könglüm belki hem cān birle ten

5 Kaddıñg u yüzüñg hevāsı tirgüzür ölgenleri
Hızr suyu birle güyā bitmiş ol serv ü semen

6 Kāf-ı 'ışkıñg ham kadim başığa düşdi güyiyā
Ay peri ol 'ışk ayagındaki bolğan kāfmen

7 Niçe bülbül köymesün efgān kılıp her dem anıñg
Cānığa otlar salıpdur āteşin güldür çemen

8 Her taraf ol çābüküm 'azm itse kalman yanıdın
İt kimi boynumğa çünkim eylemiş zülfin resen

9 Ay Cemili şükri'li' ilāh boldı gurbetde mañga
Hem-dem ol yārıñg gamı kılman dağı yād-ı vağan

512

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

1 Ölse ol küy içre defn idiñg tenimni bī-kefen
Tā ki tiz peyvest ola tofragına anıñg bu ten

2 Ay semenber gül ot u sünbül tütündür közüme
Yüz ü zülfüñg hecridin kim kılmişam geşt-i çemen

3 Çün sanğa köz saldım ay hüblar şehi tiğıñg bile
Oyup alsanğ közlerim sendin dağı köz istemen

4 Ay Mesihim ni 'aceb kabrimğa ger bassanğ kadem
Merkadimdin çıksam ol dem cān tapıp yırtıp kefen

5 Mey humı içre meni sal deyr ara ay pır-i deyr
Tā ferāgat birle ol halvet mañga bolğay vağan

6 Vā'izā çok düzah otı vaşını kılma mañga
Eyledi çünkim kazā 'ışk otığa köymekni fen

147b 7 Tiğ-i zülmüñg birle kıldıñg veh ki bir demde helāk
Men kimi yüz 'aşıkı ay kätıl-i peymān-şiken

8 Kılmadım geşt-i çemen kadd u yüzüñg hicrānıda
Çünkim ol vech ile anda yok idi serv [ü] semen

9 Deyr dergāhıdın asmağ istesenğ ay muğ-beçe
Sal Cemili boynığa zünnār-ı zülfüñgdin resen

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Nev-bahār oldı yana güldin müzeyyendür çemen
Bülbülünġ cismine batdı her perindin bir tiken
- 2 Ol perı dıvāne köñglüm kaşına her dem kıılır
'Anber-i zülfi ara yüz nev' ile çın ü şiken
- 3 Zülfi içre 'arızıdur hüsni bāğında anıñ
Eyle kim gülşende sünbül içredür berg-i semen
- 4 Her hazān faşında gül şevkiyle bülbül bāğ ara
Bisterin kılmış tikendin eyleyip haddin vatan
- 5 Yār vaşlı yolını reh-revler içre tapkalı
Şükri'lillāh kıldım ol yol kaṭ'ını özümge fen
- 6 Zāhid öldi dip riyādın halvetin kör eyleyip
Perde-i pindārın ay gerdün anğa kıldıñg kefen
- 7 Katre-terler kim yüzünġ şem'ide bar ay kätilim
Kıldıñg ol encüm bile her şām kaṭl-i encümen
- 8 İsterem cān riştesidin köñglekiñg her tārını
Tapmağay āzār-ı cismiñg tā kim ay nāzük-beden
- 9 Ay Cemilı bu cihān bāğında kim ol mehveşiñg
Kadd u yüzidür murādım serv ile gül istemen

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Niçe bizni ay perı derdile maḥzūn idesin
Niçe gangın köñglümüz 'ışk ile Mecnūn idesin
- 148a 2 Niçe la'liñg hasretidin eşkini gül-gün kılıp
Pāre pāre bağrım idip yüregüm hūn idesin
- 3 Niçe men maḥzūnı pā-māl idip ay serv-i revān
Heçr ara hicrān ayağı tek kadim nūn idesin
- 4 Şekker-i la'liñg gamıda ay tabībim niçe bu
Hasta köñglüm şerbetin zehr ile afyon idesin
- 5 Niçe ol zencir-i zülfünġ dāmın idip ham-be-ham

Nā-tüvān könglüm kuşın anıñla dutğun idesin

6 **Gül yüzi şevkinde anıñ niçe ay pür-hün köngül
Kan yaşımdın çehre-i zerdimni gül-gün idesin**

7 **Ay Cemilî çekmesem cevri ni her dūnuñg diseñg
Sañga şart oldur ki terk-i dīni dūn idesin**

515

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — —

1 **Ay köngül çün yetdiñg ol la'l-i lebi handāna sen
Ni gamım bar yetmeseñg ger Çeşme-i hayvāna sen**

2 **Bakmasañg pür-hün köngülge rahm idip bağ ay perī
Çonca-i la'liñg şevkide közdin tökülgen kana sen**

3 **Dehr ili devrān ara gamgīn kılıpdur çün meni
Sākiyā şungil mañga meydin dolu peymāne sen**

4 **Çün naşib olmas anıñ vaşlı zülālindin mañga
İmdi ay dil kani' ol hün-ābe-i hicrāna sen**

5 **Derd ü 'ışk u gam bile ay dil çü bolduñg āšnā
Ni 'aceb ger 'akl u şabr u hūş ile biğāne sen**

6 **Āteşin ruhsārını körüp anıñ köyseñg ni tañg
Kim bolup ol şem' bolduñg ay köngül pervāne sen**

7 **Fehm kılmaş çün sözünñni özüñge taşdı' idip
Ay Cemilī ma'rifet harc itme her nā-dāna sen**

516

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — —

148b 1 **Ol büt-i kāfir kim anıñg 'ışkı birle zārmen
Ger meni öldürse 'uşşak içre minnetdārmen**

2 **Lebleriniñ şerbetidin boldı gerçi şıhhatım
Közleridin likin anıñg esrük ü bimārmen**

3 **Dehr bustāni ara serv ü güle kılman nağar
Çünkim ol vech ile kördüm serv-i gül-ruhsār men**

- 4 **Çün bahār eyyāmıdur tevbemni sındurdum yana**
Zāhidā her bāğ ara mey nūş idip hāmmārmen
- 5 **Veh ki bir ay fūrkatinde şubh-ı vaşlın yād idip**
Kiçe tā şubh uymasam kevkeb kimi bizārmen
- 6 **Okı peykānın tenimdin çekse ol ölsem ni tañğ**
Kim tenimdin çıksa cānım ölürem nā-çār men
- 7 **Ay Cemilī ol perī vaşlıdın ayru düşkeli**
Tiğ-i hicrānı bile başdın ayak efgārmen

517

Ve lehu

— . — . / — . — . / — . — . / — . — .

- 1 **Veh ki bülbül kimi bir gül-ruh gāmıdın zārmen**
Gām bile ‘ömr āhır oldı tapmasam gām-ı Vārmen
- 2 **Vaşlı nūşı birle anıñğ tapmadım bir kez ‘ilāc**
Hecri nişidın velī yüz nev’ ile efgārmen
- 3 **Tā tirigmen kaşdı mı gām haylı kıl mışdur benim**
‘Ayb kılman meşken itsem külbe-i hāmmār men
- 4 **Beyle kim hecrinde anıñğ dirligim düşvārdur**
Cānım alsanğ ay ecel cān birle minnetdārmen
- 5 **Sen bol ay bed-mihr ber-ğordār ‘ömrünğ nañlıdın**
Men eger sensiz hayātım şāhıdın bi-bārmen
- 6 **Her tügüm bir til bolup kim ‘ışkıma ikrār ider**
Veh anı bir til bile niçük kılam inkār men
- 7 **Niçe kim bolsam tirig bir muğ-beçe ‘ışkı bile**
Ay Cemilī mey içip deyr içre hıdmetkārmen

518

Ve lehu

— . . / . / — . . / . / — . . / . / — . .

- 149a 1 **Zülfünğni körtüp ay perī divāne bolupmen**
Yüzünğni körtüp şem‘ine pervāne bolupmen
- 2 **Ferhād ile Mecnūn‘unğ öktüş bahşini kılmanğ**
İl ağzıda anlarça yüz efsāne bolupmen
- 3 **Dehr ehli bile ‘ışkıda ülfet niçe dutğay**
Kim özdin anı körgeli biğāne bolupmen

4 'Işkında niçe gam bile hū dutmayam anıñg
Kim dār-ı fenāda anğa hem-hāne bolupmen

5 Yüzin köreli ol periniñg veh ki Cemili
Zülfine men aşüfte vü dīvāne bolupmen

519

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1 Helāk olsam ta'accüb kılmañg ol kätil cefāsıdın
Ki tende durmayıp kanım aķar tigi yarasıdın

2 Firākıda bolup gamgīn vişāli içre şād olman
Cefāsıdın helāk olup amān tapman vefāsıdın

3 Fenā deyri ara ölsem yudup mey birle cismimni
Bilim zünnār ile bağlañg kefen idip pelāsıdın

4 İki közüñg ki gamzeñg birle katlim ister ay kätil
Ni imkān cān aparmak beyle ikki tig arasıdın

5 Düşüp müşgīn saçıñg sevdāsına kim tire-rüz oldum
Anıñg hecri ara mātem dutup çıkman karasıdın

6 Mey-i la'liñg bile hurrem bu gamlu köñglüm idip kıl
Bu tire közümi rüşen yüzüñg şem'i ziyāsıdın

7 Cemili ibtidā-yı 'ışk idip kılmas çü endişe
Cezādur her belāni çekse imdi intihāsıdın

520

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

149b 1 Çü köz bāğıda gül ekdim anıñg yüzi hayālidin
Pes imdi lāzım oldı közge su birmek cemālidin

2 Cemāli közgüsi içre közümninğ merdümü 'aksi
Nazar ehline fehm olur anıñg yüzide hālidin

3 Niçük kim yüzidin anıñg numüne boldı kün şem'i
Yeñgi ay hem nişāne boldı kaşımınğ hilālidin

4 'Aceb mü ağı vü zülfi gamıdın bolsa med āhım
Bolur her dem cüdā köñglüm kim anıñg mīm ü dālıdın

- 5 Gedālīg eyledi cānım lebidin öpmegi anıñ
Cevāb işitmedi hergiz dağı veh kim su'ālidin
- 6 Dime ay meh felek devrile mihr oldı nihān her şām
Kara yirge küneş kirdi cemālinğ infı 'ālidin
- 7 Cemilī içse mey bir muğ-beçe 'ışkile deyr içre
Anğa yegdür behişt ü hūr ile kevşer zülālidin

521

Ve lehu

· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / _ _ _

- 1 Düşer her katre kan her dem ki köñglüm taze dāğıdın
Anıñ tekdür açılğay taze lāle hecr dāğıdın
- 2 Çemen içre dimen kim hurdesin pinhān kılur gonca
Lebiñg şevkıde ay gül ot çıkar anıñg dimāğıdın
- 3 Periler menzili çünkim bolupdur çeşmeler dāyim
Hayāl-i 'arızınğ kitmes iki közüm bulağıdın
- 4 Çü elginğde ayagınğdın mañga mey birmediñg ay cān
Men-i leb-teşnega bārı su bir itinğ yalağıdın
- 5 Bize kim bādiye bāde dolu bir havz-ı kevşerdür
Çebın sanmañg melāyikdür uçar anıñg kırağıdın
- 6 Dimenğ kim ol periveşniñg lebi üzre uçuk çıkmış
Şekerdür zāhir olmışdur anıñg güyā dudagıdın
- 7 Kazā dihkānı çünkim tikmedi nañl-i vefā hergiz
Cemilī isteme mihr ü vefā sen dehr bāğıdın

522

150a

Ve lehu

· _ _ _ / · _ _ _ / · _ _ _ / _ _ _

- 1 Tā ki boldı lebleriñg şevkıde köñglüm dolu kan
Közlerimdin kan yaşındur her taraf seyl-i revān
- 2 Gamzenğ aldı cānım imdi cismim içre ay Mesih
Ol ki bar la'linğ hayālidür tirilikdin nişān
- 3 Niçe kim baksam yüzünge körmem ağzınğ ay peri
Gerçi kün peydā bolan yirde düğül zerre nihān

- 4 Hatt-ı sebziñg kim lebiñg devrine yetdi gūiyā
Tūtüdür kıldı şeker kaşdıñ[ı] ay arām-ı cān
- 5 Ol periniñg ağızı yokluğın yaqın kılmış idim
Söz diğec bar olduğın anıñg yana kıldım gümān
- 6 Yetmedim maşşūduma çün zühd ile ay pīr-i deyr
Bir mañga mey içip olam imdi rüsvā-yı cihān
- 7 Ay Cemilī isteseñg gam körmegeysin şād olup
Koymağil zīnhār eliñgdin cām-ı gül-gün bir zamān

523

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Köñglümi tişip okuñg artar figānım her zamān
Eyle kim ni bağırı tilse füzün eyler figān
- 2 Hāl ü ruhsārıñg gamıdın lāle sanma deşt ara
Bağrımiñg dağıyla eşkim kanıdın irtür nişān
- 3 Hūr ile cennet sizin bolsun bize ay ehl-i zühd
Bir nazar besdür yüzün körsek anıñg bolsa 'iyān
- 4 Eyledi cān u cihān terkin düşen künden bertü
Vādi-i 'ışkıñg ara derd ehli ay cān u cihān
- 5 Sañçılıp her yan okuñg kim köñglüme boldı kanat
Kuş kimi uçup barur küyünğga ay serv-i revān
- 6 Eyledi zāhir saçıñg sevdāsı 'ışkım sırrını
Çün 'iyāndur müşg isidin niçe kim kılsañg nihān
- 150b 7 Men yamanlığ birle çünkim mu'terifmen özüme
Yağşı bildi kim ki özin boldı ol mendin yaman
- 8 Tāc u tahtıñg ger küneş birle felekdür 'ākıbet
Yetkeçin peyk-i ecel ay şeh sañga birmes amān
- 9 Ger gedā ger şāh ecel vakti tefāvüt yok anğa
Nez' vakti eyle kim peşşe bile pīl-i demān
- 10 Körgen il yüzün anıñg kıldı anıñgla cān fidā
Kim meger ol hüsn şāhidur bu kün şāhib-kırān
- 11 Ay Cemilī cān birip hecrine anıñg vaşlın al

Dehr ara ger istesenġ kim cān bulasın cāvidān

524

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Helāk olup ni ġam hāk olsam ayrılġaç nigārımdın
Kim anıġ küyide il közi kör olsa ġubārımdın
- 2 Çü öldüm bir melek-simā perī körgeç ni taġ köyse
Melek birle perī pervāne tek şem'-i mezārımdın
- 3 Yüzüġ hecride āhım otı kökke çıkķalı ay meh
Bolupdur kevkeb-i raşende ġüyā her şerārımdın
- 4 Tenim ol kuşġa beġzer per çekilmiş ser-be-ser andın
Çekilse oklarıġ ay kaşı yā cism-i figārımdın
- 5 Seni ay muġ-beçe körüp çü dīn nakdın fidā kıldım
Meni bir cām-ı mey birle ġalāş itkil ġumārımdın
- 6 Firākıġ şāmıda şem'-i vişāliġ körgüzüp ay meh
ġalāş itsenġ meni n'ola qarargan rüzġarımdın
- 7 Cemīli rū-be-rū yār ile bolduġ ni 'aceb aġyār
Körüp reşk aparur ger bu ġazān birle bahārımdın

525

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Köġgülge yetdi yüz vahdet ger ol ġüsñ ü letāfetdin
Velī bir lahza ġālī bolmadı 'ışķ içre āfetdin
- 151a 2 Nesimi kim kelip ol yandın itdi rūġumı tāze
Anıġ küyidin esdi bilmen ol yā keldi cennetdin
- 3 Anıġ ġaddi nihāli cilvesi kim aldı il cānın
ġıyāmet ġopdı 'ālemġa meger ol serv-ķāmetdin
- 4 Cemāliġ şem'-i il közini rüşen kıldı bilmen kim
Menim köymekliġim ol şu'ledindür yoġsa ġayretdin
- 5 Seniġ ġamzenġ okıdın kim benim cismim durur mecrūġ
'Aceb mü yetse ger cānıġa rāġat ol cerāġatdin
- 6 Başımda taşıdın yara tenimde tiġidin pāre

Cünün bî-dādıdın boldı mu yâ 'ışkıñg şiddetdin¹³⁶

- 7 Cemilî tamu otıdın bolur mu beyle köymeklik
Sanğa bu nev' kim vakit yetüpdür süz-ı fūrkatdın

526

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Bahār eyyāmı bāğ oldı müzeyyen âteşin güldin
Anıñg şevķinde köymek birle bülbül farkı yok güldin
- 2 Mañga zülf ü yüzünğ hecride sünbüdür tütün ot gül
'Aceb yok köymegüm bolsam cüdā ol sünbül ü güldin
- 3 Bu kim zencir-i zülfünğ birle boldum boynı yağlık kul
Mañga ay şeh ni imkandır ħalāş olmaķlık ol güldin
- 4 'Aceb ferħunde-zāt olduñg kim evlādı ara ādem
Özine eyledi fahr u beşāret sen tek oğuldin
- 5 Kulimen 'ışķ ehliniñg ki hergiz anlarıñg için
Maħabbet şiveside fark yokdur şeh bile kuldın
- 6 Tarik-i 'ışķ ara çünkim bolup reh-rev misāfirmen
Dağı zühd ehli sözi birle hergiz çıkman ol yoldın
- 7 Sırāt-ı Müstakim oldı sanğa rāh-ı şeri'at kim
Cemilî cennete yetmessin ötmeyinçe ol püldin

527

Ve lehu

_ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _

- 151b 1 Gonca tek kan birle doldı köñglüm ay cān sensizin
Sen mey iç kim men yudarmen dem-be-dem kan sensizin
- 2 Ay perî divāne köñglüm cem' bolmışken yana
'Anberin zülfünğ kimi boldı perişān sensizin
- 3 Hāzır ol kim ay küneş kök günbediniñg tākımı
Seyl-i eşkim kılmasun yir birle yeksān sensizin
- 4 Türe külbem rüşen olsa ni 'acebdür kim bolur
Āhim otı uçqunı berķ-i dıraşān sensizin

¹³⁶Vezin bozuk.

- 5 Vāmık u Ferhād u Mecnūn 'ıřk vādisi ara
Hayret idip kaldılar hālimğa hayrān sensizin
- 6 Kōzlerimdin dūrr-i eřkim bardı gūyā anlarıńg
Her biri bir baır-ı 'ummān boldı ay cān sensizin
- 7 Bir kez oldı Nūh Tūfānı veli her kūn salur
Bu Cemilī eřk ile 'ālemğa tūfān sensizin

528

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Dimerıg ay aıhbāb aıkil derd ü hālińg defterin
İl köyer hālimğa ger disem anıńg mıńgıdin birin
- 2 Yüzünge dūr mü kulağıńgıdın düşüpdür ay perı
Yoısa ay yanığa almışdur sa'ādet aıterin
- 3 Deyr ara kim muğ-beıe elgidin içdim bādeni
Neylerem dağı behiřtińg hūr birle kevřerin
- 4 Āteřin ruıřsarıńg üzre 'anberin zūlfünğ müdür
Yā tecelli berki köydürdi meleknińg řeh-perin
- 5 Lebleridin nuıķ-ı cān-baışın kim işitdim anıńg
Gūyiyā boldum Mesih'inğ nūkte-i cān-perverin
- 6 Bolmadı meřřātedin mahbūb Hindū eyle kim
Ucı yanmaı birle dutmadı gisū řem'in yirin
- 7 Ni 'aceb řařmıńg rakīb olsa Cemilī ol perı
Eyledi dāyım gedālarıńg 'adūsi itlerin

529

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 152a 1 'Anberin zūlfünğ ara řem'-i ruıunğ ay meh-cebin
Eyledür kim boldı pinhān zūlmet-i küfr içre dīn
- 2 Kirpük ü la'linğ şadışi şerhini kim eyledim
Boldı gūyā ağızım içre niř birle engübīn
- 3 Bilinğ ü diřińg gamıda cismim üzre katre yař
Eyledür kim ötkerildi riřteğa dūrr-i řemīn

- 4 La'l-i nâbınđ üstide ol 'anberin hâlinđ müdür
Ay periveş yoğsa kim düşdi şeker üzre cibin
- 5 Nâz u istiğnâ kılur 'acz u niyâzım körse çün
Aldı pîr olganda könglüm bir civân-ı nâzenin
- 6 Çeşme-i hürşid içinde gerçi yok bir zerre mevc
Hışm idip ol ay yüzine düşdi yüz vech ile çin
- 7 Ay Cemîli bu saňga besdür cihânda nazm ile
Kim zebân tigin çekip aldınđ ma'anâ kişverin

530

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 'Anberin zülf içre yüzünđ üzre hâl itmiş yerin
Hindüyidür müşg oğurlar hâzır ol ay meh-cebin
- 2 Köydi efğânđ kıldı vech bülbül kimi könglüm kuşu
Bâğ-ı hüsnünđ kim gül açmış 'arızınđ tek âteşin
- 3 Gülşen içre güyiyâ şeh-mâr olupdur piç piç
Zülf-i müşginiň ki yüzünđ üzre düşdi çin-be-çin
- 4 Kişver-i hüsnünđde ay sultân-ı hüsn olmuş seniň
Halka-i zülf içre yüzünđ eyle kim küfr içre dîn
- 5 Cânım al imdi 'ukübet birle ay hicrân gamı
Vaşl kâdrin bilmedim idip çü hecr endişesin
- 6 Zülfi 'anberdür mü anınđ yoğsa kim müşg-i Hıtâ
La'li şekkerdür mü anınđ yoğsa bolmuş engübîn
- 152b 7 Ni 'aceb Mecnün kimi deşt-i fenâ kılsam vaşan
Ay Cemîli boldı çün Leyliveşim şahrâ-nişin

531

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Bes ki çekdim kiçe kundüz zülf ü yüzi hasretin
Vaşlını idip temennâ buldum anınđ fûrkâtin
- 2 Hasta könglüm derdiniň şordum tabîbe çâresin
Ol periniň em dedi la'l-i lebindin şerbetin

- 3 Rızķı çün Hâlik birtür her dün cevirin yudmagil
Vaşl çün yârınđ birür çekme rakîbınđ minnetin
- 4 Könglüm otı şu'le çekdi dūd-ı āhım oldu serv
Tā ki saldıñg könglüm içre yüz ü kaddıñg ülfetin
- 5 Körgeli 'ışķ ehliniñg közlerin bimar olup
Körmediler dağı hergiz özleriniñg sıhhatin
- 6 Terk idip 'ucb u riyā resmin kil ay şeyh imdi bu
Kayd-ı zünnārın kesip kıl deyr piri hıdmetin
- 7 Bolmasa ebleh eger bolmasdı zāhid nāşihıñg
Ay Cemili ol seniñg bildi çü könglünđ hāletin

532

Ve lehu

— . — . / — . — . / — . — . / — . — .

- 1 Dāstān-ı 'ışķım idip veh men-i divānedin
Söz dimenđ Ferhād u Mecnūn bülbül ü pervānedin
- 2 Terk-i 'ışķ itdim disem sözüm işitmeñg kim kişi
Söz kabul itmes işitse esrük ü divānedin
- 3 'ışķ-ile boldum çü rüsvā kavşalar ni tañg meni
Hem vaţan ma'müresidin hem bozuğ kaşānedin
- 4 Bir periveşni körüp ol nev' ile divānemen
Āşnā körsem eger fark¹³⁷ eylemen bigānedin
- 5 Zehr-i cāmın ança nüş itdim [ki] imdi sākıyā
Meydin el yudum dağı hem sāgar u peymānedin
- 153a 6 Dutmađa āşüfte könglümniñg kuşın bolmuş garaż
Zülf ü hāli kimi anıñg dāne birle dānedin
- 7 Ger Cemili zühd kaşdın eylese ay pır-i deyr
Kav anı deyr-i fenādın dağı hem mey-hānedin

533

Ve lehu

— . — . / — . — . / — . — . / — . — .

- 1 Ol periveş tā ki pinhāndur men-i divānedin
Çıkmadım men dağı hergiz cuğ tek vırānedin

¹³⁷Bu kelimedden sonra metinde fazladan "ile" kelimesi var.

- 2 Çün mey içmek birle def' itdim riyâyî zühdümü
Zâhidâ her dem meni men' itmegil mey-hânedin
- 3 Çün meni mest idip eyler mihnet ü gamdın hâlâş
Men dağı başım kötürmen sâgar u peymânedin
- 4 Yüz ü hâlinġni körüp köñglüm kuşu kıldı hevâ
Yâ Rab olgay mu naşib anġa bu âb u dânedin
- 5 Yaşlınġa yetkeç köñglüni nişe köydürdüñg disem
Dir ki bu ma'nini fehm it şem' ile pervânedin
- 6 Vâ'izâ çok nâle kılma terk-i 'ışk itkil diyip
Çünkü 'ışk ehline yokdur nef' bu efsânedin
- 7 Ay Cemîlî sendin ister kim ki Mecnûn tavrını
Eyledür eyler hured resmin taleb dîvânedin

534

Ve lehu

— . — . / — . — . / — . — . / — . — .

- 1 Lâledür açıldı cism-i nâ-tüvânım dâğydın
Cismim üzre kan dimenġ hecr okı sançılmağydın
- 2 Dutmasa köñglüm kuşını ol periveş bes nidür
Dâne-i hâl üzre zülfi dâmını açmağydın
- 3 Körüp anı serv gülşen geşti kılman boldı çün
Servdin kaddi garaž hem yüzi gül yafrağydın
- 4 Kûyide katl itdüġi il zinde boldı güyyiâ
Âb-ı hayvân boldı peydâ küyiniġ tofrağydın
- 153b 5 Köñglüm ot bolup fetîle cismim olmuş ni 'aceb
Bolsa eفزün şu'lesi anıġ sirişkim yağydın
- 6 Karıġan çağda saġga çün tevbe kılmak sūdı yok
Bil ganimet tevbe kılmaknı yigitlik çağydın
- 7 Ay Cemîlî tende zahmıñg kanıdur mu yoħsa kim
Âteşin gül açılıpdur zâr cismiñg bâğydın

535

Ve lehu

— . — . / — . — . / — . — . / — . — .

- 1 Bolġalı peydâ yüzinde hâli zülfi şâmıydın

- Dānedür könglüm kuşıyçün veh ol āfet dāmıdın
- 2 Gülşen içre bāde-i gül-gün içip devrān ara
Ay hoş ol rindī kim aldı kāmı gül-endāmıdın
- 3 İstesenğ gamdın halāş olmaknı hergiz ihtirāz
İtmeğil sākī elinde bādesiyle cāmıdın
- 4 Şükri'li' llāh gül çağı gülşende nüş itdük yanğa
Sākī-i gül-ruḥ elindin bāde-i gülfāmıdın
- 5 'İşkā münkir bolsa zāhid mezheb-i 'uşşāk ara
'İşk ile kāfirliği yegdür anğa İslāmıdın
- 6 Çün fenādur 'ömr ü mālınğ ākıbet kıl yakşılığ
Hiç kime 'ālemde yokdur yakşı nık-nāmıdın
- 7 Ay Cemilī gam bilen kim türedür könglünğ ivi
Rüşen itkil her dem anı cām-ı mey-āsāmıdın

536

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Dāne-i hālınğni koy almakka könglüm bülbülin
Bu bahāne birle tā kim öpkey ol yüzünğ gülin
- 2 Hızr nüş itken zülālī neylerem devrān ara
Sākīyā devriñgde ger içsem leb-i la'linğ meyın
- 3 Çekme ay zāhid meni mey-hānedin mescidğa kim
İstemen zıkr üni işidip şurāhī gülgülün
- 154a 4 Ol perī dīvāne könglüm kuşına dām eyledi
Dāne dāne ḥālī üzre halka halka kākülin
- 5 Şevkim otı cismimi kül kıldı çünkim istedim
Könglümünğ közgüsini pāk itmege cismim külin
- 6 Sen vatan virāne küncin eylegil ay cuğd kim
Şevk otı gülşende kül kılmış gülistān bülbülin
- 7 Ay Cemilī rüzgārınğ ni 'aceb bolsa kara
Çünki saldı kün yüzine ol kiçeniñ sünbülin

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Köñglümi köydürmegil kāmını hāşıl kılmadın
Kuşnı biryān eylemes il çünki bismil kılmadın
- 2 Menzil itsem köñglümi oñunğa veh ni sūdı bar
Yetkeç oñunğ tiz kiçer anda ki menzil kılmadın
- 3 Köymesün il körmeyip yüzünğni ivdin çıkmagil
Āteşin ruhsārınğa tā perde hāyil kılmadın
- 4 Ay periveş istediñg divāne köñglüm bendini
Mümkin olmas bend anğa zülfünğ selāsil kılmadın
- 5 Kalbünğni pāk itkil ay reh-rev bu yolda kim kişi
Yetmedi maqşadka tā özini qābil kılmadın
- 6 İsteseng ger ‘ālem-i bākī öztünğni fāni kıl
Kim seni devrān ilige çarğ dāhil kılmadın
- 7 Ay Cemili çünki dünyā cife-i murdār imiş
Andın öt zinhār anğa köñglünğni māyil kılmadın

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Rişte-i cānım üzülde fūrkatınğ azārıdın
Anğa peyvend eyle vaşlınğ içre zülfünğ tārıdın
- 2 Ay u kün şem‘ine meyl itmen felek qaşrı üze
Ger müyesser bolsa küyünğ sāye-i divārıdın
- 154b 3 Küyünğ içre zār u maḥzūn boldum ay cān anğlağıl
İtler efgān[ı] ara köñglüm figān [u] zārıdın
- 4 Meskenim mey-hāne bolsa gam sipāhıdın ni gam
Çünki bir cām ile qalmas ol sipāh aşārıdın
- 5 Fakr küyin dut ki mün‘imler yüzi boldı sarığ
‘Aks düşkeç qaşrı divārı ara zengārıdın
- 6 Çıkmadı divāne köñglüm ol periniñg zülfidin

Bend olupdur anğa gūyā zūlfiniᅅ zūnnārıdın

- 7 Bakmaᅅımdın anğa çok incindi gerçi vāy kim
Ay Cemilī almak olmas kōz anıᅅ ruᅅsārıdın

539

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 'Arızım kim sarᅅarur ay meh yüzüᅅ hicrārıdın
Eylerem anı kızıl her dem siriᅅkim ᅅanıdın
- 2 Devr ayaᅅın yetkürüp ay sākı-i mehveᅅ bize
ᅅād kıl bizni ki ᅅamᅅinbiz felek devrārıdın
- 3 Deyr ᅅākında meni ᅅurrem kıl ay muᅅ mey bile
ᅅünkü ᅅam daᅅı yaᅅar baᅅımᅅa ᅅarᅅ eyvanıdın
- 4 Tiᅅ-i hecriniᅅ her taraf köᅅᅅlümni kim ᅅāk eyledi
Gūyiyā bir ivdür ol tapdı ᅅikest her yanıdın
- 5 Her kiᅅe it nālesi andındur anıᅅ küyide
ᅅubᅅ olınᅅa uymadı bu ᅅasta dil efᅅārıdın
- 6 Niᅅe altındın ki ᅅuᅅ bend itdiler ᅅeh kaᅅrıda
Uᅅmadı büm-ı melāmet men gedā virārıdın
- 7 Ay Cemilī veh ki bir ay la'ı-i nābın yād idip
Yetdi eflāk evcine ᅅanlı yaᅅıᅅıᅅ tūfārıdın

540

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Lāle kim açıldı bu ten ᅅākiniᅅ her yanıdın
Dāᅅ rengidür köᅅᅅül otı bile kōz ᅅanıdın
- 155a 2 Nā-tüvān köᅅᅅlümᅅa urduᅅı oᅅuᅅıᅅı ay ᅅaᅅı yā
ᅅılmaᅅil inkār anı kim ᅅan damar peyᅅārıdın
- 3 ᅅām-ı hecrim birle eᅅkim seyline rahm eylegil
Biri ötdi Nūᅅ 'ömridin biri tūfārıdın
- 4 Sākıyā dut leb-be-leb ᅅül-reᅅᅅ mey devriᅅı ara
ᅅan yudarmen dem-be-dem ᅅünküᅅ felek devrārıdın
- 5 Tapmadım ᅅünküᅅ viᅅālī ᅅem'ini ol mehveᅅiniᅅ
Tire bolsa ni 'aceb köᅅᅅlüm ivi hicrārıdın

6 İstedim pervâne tek başıĝa ivrülmeĝ anıĝ
Kizledi Şem'-i ruĝın veh kim bu ser-gerdânıdın

7 Ğurbet içre kılmadı herĝiz vatan yâdın daĝı
Dehr ara keçdi Cemîli çünki ĝân mânıdın

541

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1 Yüzünĝ aydur mu yâ ĝürŐid-i tâbân
Lebiĝ kevşer müdür yâ Âb-ı ĝayvân

2 Leb-i la'liĝ ĝayâli birle her dem
Bolupdur ĝonca tek köĝlüm dolu ĝan

3 Maĝa ĝadd u yüzünĝdin ayru ay ĝür
Müyesser bolmasun tûbâ vü Rıdvân

4 Ğadeĝ bir sâkiyâ dutmasdın evvel
Ecel câmın bize sâki-i devrân

5 Oĝunĝga kim niŐândur ĝasta cismim
Oĝunĝ yetişmedin andın çikâr cân

6 Dimenĝ çikmiş bulutdın berĝ ile ra'd
Ki köĝlüm zâhir itmiş otluĝ eĝĝân

7 Çemen ra'nâlarıĝa lerze düşdi
Çü kirdi bâĝa ol serv-i ĝurâmân

8 'Aceb mü çikmaĝum ĝam daĝı üzre
Ki eşkim seyli dutdı deşti yeksân

155b 9 Cemîli ni 'aceb âşüfte bolsa
Çü köĝlin aldı bir zülfi perişân

542

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1 Letâfet servidür ĝadding ayâ cân
Melâhat Şem'idür yüzünĝe ĝayrân

2 Kiçeler zülŐ ü ĝâliĝ ĝasretindin
Közümdür ĝatre yaşdın kevkebeŐŐân

- 3 Egerçi halka yok düşvār ölümün
Mañga hecrinğdin ölmek boldı āsān
- 4 Ham-ı zülfünğ gamıda çarh-ı gerdün
Demim düdiyla her şeb boldı pinhān
- 5 Kazā gülşende bülbül katli için
Kılıpdur serv oğ hem gonca peykān
- 6 Sikender seddi cisminğ bolsa ni sūd
Ecel Ye'cücü kim andın alur cān
- 7 Çü 'ömrünğ zāyi' itdinğ gaflet ile
Ni sūd imdi besī olmaq peşimān
- 8 Çü bülbül māyil olma kim sañga bu
Cihān gülzārı otdur bāğı zindān
- 9 Dem-ā-dem gonca lebler hasretidin
Cemili köñgli olmışdur dolu qan

543

Ve lehu

..... / ..... / .....

- 1 Kadınğdür mü bu yā serv-i hırāmān
Lebinğdür mü bu yā gül-berg-i hāndān
- 2 Hayāli gonca ağızınğ köñglüm içre
Bolupdur eyle kim qan içre peykān
- 3 Helāk itse meni ger sākiyā gam
Meyi la'linğ bolur hem Āb-ı hayvān
- 156a 4 Hayāl-i hālidür ol lāle-ruhınğ
Dimenğ köñglümde kim bar dāğ-ı pinhān
- 5 Hınādın sanmañg elgi rengin anınğ
Kim il katlidin elgin eylemiş qan
- 6 Murādım bolmış ağızın tapmaq anınğ
Velikin yoğı tapmaq yoğdur imkān
- 7 Cemili dürr-i eşkin tōkse ni tañg
Ki her bir çeşmidür bir baħr-ı 'ummān

__ . / . __ . / . __ . / . __

- 1 Bend oldı köngül olmadı āzād elinġdin
Ay serv kıtur munça ki feryād elinġdin
- 2 Ğamzenġ meni öldürmedi ancaġ daġı hiç kim
Aparmadı cān ay közi cellād elinġdin
- 3 Dīvāne köngül zülfünġe bend oldı çün āzād
Olmas daġı ay hūr u perī-zād elinġdin
- 4 Nevmid idiben itkeli veh kim meni nā-kām
Ğamġin kıtır itdinġ besī nā-şād elinġdin
- 5 'İşkinġda Cemilī düġül ancaġ ki kıtır dād
Her kim ki seni körse kıtır dād elinġdin

.. . / . __ . / . . . . / . __

- 1 Meni otlara salıpdur köreli anıġ cemālin
Yanaram firāk otına tapabilmesem vişālin
- 2 Düşeli közümge tā kim leb-i la'liniġ hayāli
Yüzüm üzre her tarafdın akıdur sirişk-i alin
- 3 Dimenġiz köngül vücūdın bar ola nihāni közdin
Yok olupdur idip ince bil ü aġzınıġ hayālin
- 4 Tapabilmesem yüziniġ ay ile küneşdin özge
Niçe kim taşavvur itsem yir ü kök ara mişālin
- 156b 5 Demi¹³⁸ 'İsini nidirsin yā daġı Hızır suyunı
Çü içipsin ay Cemilī lebi la'liniġ zülālin

¹³⁸Metinde tamlamasız, 'ye' ile yazılmıştır.

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Düşkeli kıdd u yüzüñgdin ayru ay serv-i revān
Hecriñg okı sançılıp köñglümge bağrım kıldı kıan
- 2 Ol iki közüñg karası hey'eti ay lāle-ruḡ
Cānım içre iki tāze dāğım olmışdur nihān
- 3 Şu'le kılsa 'arızınğ ağzınğ nişānın körmesem
Gerçi peydā bolsa kün şem'i bolur zerre 'ıyān
- 4 Hüsünğüz ol ravzadır kim hacletindin il ara
Kim bolup cennet güli boldı nihān bāğ-ı cinān
- 5 Lāle-rüyünğ şevkidin eşkimni her dem kıan kıılıp
Serv-kāddinğ hecridin eflāke yetkürdüm fiğān
- 6 Bir giyāh-ı mihr bir toḡm-ı vefādın bitmedi
Bu cihān bāğı ara hergiz kim ay ehl-i zamān
- 7 Ay Cemīli kılsa ger gam ḡaylı cānnınğ kaşdını
Deyr ara kir kim sanğa bolmışdur ol dārü'l-emān

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Dem-be-dem la'linğ gamı köñglümni kıldı dolu kıan
Laḡza laḡza köz yolıdın bardı ay serv-i revān
- 2 Ay perī divāne köñglüm küyünğ içre tapmadım
Bilmedim kim kıayda kıaldı ol za'if ü nā-tüvān
- 3 Ger günāhım ḡüb-rūlar söymek oldı zāhidā
Koy mañga yakşı yaman ilzām idip distün yaman
- 4 Ni 'aceb köz ü köñgül kıan tøkse ol gül-çehreninğ
Kim ḡayāli çıkmadı köz ü köñgüldin bir zamān
- 5 Ol küneş köñglüne veh kim zerreçe kılmas eşer
Andın ayru nā-tüvān köñglüm kıılır munça fiğān
- 157a 6 Berķ u ra'd olmış dimenğ çarḡ üzre bir ay hecridin

Āhım otıdur kim efgānım bile kıldım 'ıyān

- 7 Goncaıdur lāleniñg köñgli Cemili'niñ meger
Ķan bolup daşı anıñg içinde bar dāğ-ı nihān

548

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 La'l-i cān-baħşıñg mañga her nükte kim kıldı 'ıyān
Tende cān tek sırrın anıñg cān ara kıldım nihān
- 2 'Işkıñg otıdur naşībüm dehr bustānıda çün
'Işk naħli behri āteş bolmış ay serv-i revān
- 3 Şām-ı gam her yirde bolsam rüşen olur güyiyā
Şu'ledin terkib olupdur mende cism-i nā-tüvān
- 4 Men kanatsız kuş kimi kalsam fiğān ile eger
Bāğdın bülbül uçup hāmüş olur faşl-ı hazān
- 5 Safha-i gül üzre okır 'ışk dersin güyiyā
Şubħ vakti gülşen içre kim kıtur bülbül fiğān
- 6 Ağzı hecride anıñg kaddim ki gamdın boldı ham
Ol 'adem içinde güyā dāl bolmışdur hemān
- 7 Ay Cemili lāle-rüyum şevkidin köñglüm ara
Dāğ eger bardur nihān boldı 'ıyān közümde Ķan

549

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Mende rüsvālīg otıyla kanlu yaş olmuş füzün
Bilmesem otđın mu yā Ķandın tenimdür la'l-gün
- 2 Dem-be-dem efüzün cününüm bolsa tañg yok ay peri
Kün-be-kün bolmağdadur zibālīgıñg çünkim füzün
- 3 'Ārıziñg üstinde çeşmiñg tek bolupdur çünki 'ayn
Nergisiñg başında hem Ķaşıñg mişāli boldı nün
- 4 Dil ivin yıkmış idi endüh u gam ger bolsa
Oklarıñgdın ay kemān-ebrü anğa her yan sütün
- 157b 5 Derd ü'ışk u gam sipāhı gālīb olsa ni 'aceb
'Akl u şabr u hüş haylı boldı mağlüb u zebün

6 Deşt-i hayretdin ni imkân çıkmak ay Mecnûn köngül
Bolmuş anda çün saňa gül-i beyâbân reh-nümün

7 Cân ara saḡlar elif tek okunğı ay kaşı yâ
Gerçi bolmuşdur Cemîli kaddi zülfünğ tek nigün

550

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 Kün yüzünğ şevkinde âhım şu'lesin kıldım füzün
Boldı kök çetrine ol güyâ kim altundın sûtün

2 Āteşin la'l-i lebiñğ şevkinde veh kim dem-be-dem
Teh-be-teh ay gül bolupdur gonca tek köñglümde hün

3 Çeşminğe yokdur gezendi ef'i zülfünğ ay perî
Ol yılanğa çün kılıpdur sihr ile közünğ füsün

4 Eyle şeydâmen ki bir Leylîveşinğ 'ışkı bile
Körgeli Mecnûn meni kıldı mañga ta'n-ı cünün

5 Bolsa her ot tiz anğa gerçi su teskinlik birür
Veh kim anıñ ügidin köñglüm otı boldı füzün

6 Sen ganî men ihtiyâc ehli vü sen şeh men gedâ
Ni 'aceb bolsam ger küyünğ ara h'vâr u zebün

7 Ay Cemîli ol perîniñğ kaşı üzre çin müdür
Yâ kaşınıñğ şeklidür mü boldı çin altında nün

551

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 Sensizin virâne köñglüm hergiz âbâd olmasun
Anda mihriñğ gayrıdın hiç nesne bünyâd olmasun

2 Közlerinğ dehr bâğı içre ay nâzûk-nihâl
Kâmetinğdin özge hergiz serv ü şimşâd olmasun

3 Ay büt-i kâfir benim tek bir müselmân kaşına
Ol harâmî közlerinğ tek ikki cellâd olmasun

158a 4 Ay meh-i nâ-mihr-bân vehm eyle hecriñğ içre kim

Kül bolup kök otlu āhım birle berbād olmasun

5 Kóz yüzüñgdin özge gülşen körmesün yāhūd köñgöl
Kim seniñg 'ışkıñg gamıdın ayrudur şād olmasun

6 Ol büt-i kāfir lebi devri ara ay pīr-i deyr
Bizge meydin özge dağı nesne irşād olmasun

7 Çün seni kördükçe gamlu şād olur ol serv-i nāz
Ay Cemilī hātırınğ hiç gamdın āzād olmasun

552

Ve lehu

._._._/._._._/._._._/._._._

1 Kānlu köñglümde ki bar tāze düğün kizlū hemān
Lāleniñg goncasıdur eyledi dāğını nihān

2 Köydürür şīrin olan nesne yürek çünki seniñg
Āteşin la'l-i lebiñg şorgalı köydi dil ü cān

3 Başdadur tā ki hayāliñg iki közyaşı barur
Niçe kim bir tepede boldı iki çeşme revān

4 Doldı oқunğla tenim verziş iden demde meger
Kıldıñg oқunğga nişān cismimi ay ebrū-kemān

5 Bizi mey-hānedin ay zūhd ili men' eylemeñgiz
Çünki gam haylıdın ol boldı bize dārū'l-emān

6 Her taraf cismimi cān regleri sançar veh anıñg
Zülfi hecrinde meger boldı mañga niçe yılan

7 Gonca ağızıñg gamıdın yudmadı kān ay gül eger
Bes nidin boldı Cemilī yüregi tek dolu kān

553

Ve lehu

._._./._._._/._._./._._._

1 Kördüm yüzünğni tā kim boldum yüzünge hayrān
Alman közüm yüzünğdin ger cānım alsanğ ay cān

2 Rahm eyle men gedāga bu şükr içün kim ay şeh
Kılmış seni cihānda 'ālemga şāh Sübhān

- 158b 3 Dime ki derd ü hecriñg dermānı müşkil olmış
Yaşlıñg müyesser olsa bolur bu müşkil āsān
- 4 Zülfünğ yüzünge düşkeç rahm itdi çeşm-i kāfir
Zünnārın otğa salıp boldı meger müselmān
- 5 'İşkıñgni köñglüm ister kılmak nihān velikin
Berķ otı her gız olmas tire iv içre pinhān
- 6 Al cāmımı ay kātıl çün küyünğ içre her dem
İncitdi itleriñgni çıkıp köñgüldin efgān
- 7 Sanma şafak Cemilī her kiçe kanlu yaşınğ
Deryāsı mevcidür kim kökyüzin eyledi kan

554

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Ol Türk-i kāfir itdi dīnim ivini vīrān
Bu şehri içinde yoqdur güyā ki bir müselmān
- 2 Köñglüm ki mesken itdi zülfünğ sevādı içre
Bahtı kara bolupdur bolsa ni tañg perişān
- 3 Derk eylemen cemālin 'arz itse cilve idip
Yüz vech ile çü boldum anıñg yüzine hayrān
- 4 Āyine-i Sikender cām-ı Cem ile anıñg
Bolmış yüz ü lebi çün hüblarga boldı sultān
- 5 Ger 'aşık olmamışmen ay gül yüzünğni körtüp
Köñglüm nidin bolupdur bes gonca tek dolu kan
- 6 Ger Nūh devride bir ayğa düğüldi 'aşık
Men tek felek töküp yaş bes nige kıldı tūfān
- 7 Muğ-beçe birle mey iç deyr içre ay Cemilī
Boldunğ çü kāfir-i 'ışk bolma dağı peşimān

555

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Lebiñg şevkinde köz hūn-ābı olmış bahr-ı bī-pāyān
Çıkıp gül-gün bulut andın 'aceb mü yağsa her dem kan

- 159a 2 Cihān bāğı ara kılsam nazar közümge ay gül-ruh
Kad u ağzıñg gamıdın servi oğdur goncası peykān
- 3 Zamān-ı hūbluğunğ yetmiş çün ay sākı neşāt eyle
Yetürgil devr ayagını bize yetkürse gam devrān
- 4 Mey ü ma'şūkı ger kılsam taleb men' itme ay zāhid
Ezeldin kıldı çün kısmet mañga bu ikkini Yezdān
- 5 Közümni 'ışk 'aynı birle rüşen kılmadım ay meh
Çü kafı dağı altında bolupdur ham kadim pinhān
- 6 Sütün kimi kadem berkit kirip mey-hāneye ay şeyh
Riyāyī zūhd ü 'ucbuñgdın sañga tā yetmeye hırmān
- 7 Bolupsın cehl renci birle çün dermānde ay güm-reh
Cemilī nazmına fehm it kim olsun derdiñge dermān

556

Ve lehu

· - - - / · - - - / · - - - / · - - -

- 1 Lebiñgdin bir kadeh mey nüş idip her kim birür yüz cān
Tapar her cān için ol yüz tümen cān 'ākıbet ay cān
- 2 Belālardın halāş olmak ni imkāndur mañga çünkim
Belā cāmın dutar bir demde yüz miñg sākı-i devrān
- 3 Belā vü derd ü gam mihmāmıdın hāli düğül bir dem
Bu hasta cānga tā cismim ividür külbe-i ahzān
- 4 Yıkıp köñglüm ivin 'ışkıñg binā derdim ivin kıldı
Niçük kim il bir iv tikdi bir ivni eyleyip virān
- 5 Mañga dirsiz k'anıñg 'ışkını köñglünğde nihān kılgil
Ni nev' idim nihān 'ālemde andın özge yok destān
- 6 Niçük kim berķ otın bārān suyu def' itmedi köñglüm
Otını kılmadı sākın irip tiğiniñ bile peykān
- 7 Cemilī köñgli ivine kirer 'ışk u gamıñg her dem
Oğunğla tişleyip revzenler oldu çün anğa her yan

557

Ve lehu

--- / . --- / . ---

- 160b 1 Zülfünge yüzünge hayāli ay cān
Kıldı kiçe kündüzümni yeksān
- 2 Könglümde gam u közümde hasret
Kaldı maŋga tā ki irdi hicrān
- 3 Yüzdin birin itmediŋ müyesser
Kıldıŋ maŋga munça 'ahd ü peymān
- 4 Boldı maŋga bu yaqın kim ay meh
Bolmas saŋga men yetişmek imkān
- 5 Ger bolmasa idi ol perī-zād
İl közidin olmas idi pinhān
- 6 Yüzünge tufeyl mihr ile māh
La'liŋge dağı fidā dil ü cān
- 7 La'liŋ gamıda Cemili közdin
Akıtdı yolunğa her taraf kan

558

Ve lehu

. --- / . --- / . ---

- 1 Közüm yaşı katında baħr-ı 'ummān
Bolupdur güyiyā bir çeşme ay cān
- 2 Cemāliŋ 'arz kılsaŋ ay periveş
Bolur yüz men kimi divāne hayrān
- 3 Cemāliŋ şem'ı katında közümge
Körünmes zerreçe hürşid-i tābān
- 4 Köngül zülfünge sevādına ki düşdi
Kararıp rüzgāridur perişān
- 5 Perī-zādımda ger yok ādemilik
'Aceb yok çün perī-zād olmas insān
- 6 Alur dīn naqdın ol kāfir köziyle
Körer bir demde ger yüz miŋ müselmān

- 7 Kılurmen olsa miñg cānım fidā ger
Naşibim olsa bir dem vaşl-ı cānān
- 160a 8 Meni bir Leylīveş Mecnūn idip hem
Kılupdur çeşmi giryān cismi ‘uryān
- 9 Cemilī cām-ı mey içkil leb-ā-leb
Çü devrāndın yudarsın dem-be-dem kan

559

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Zülf ü yüzünğ hecridin birdür mañga tün birle kün
Āhum otıdın çıkıp kim ‘ālemi dutdı tütün
- 2 Çāk idip gam tūgi cismim köydürür hicrān otı
Ot ara tüzrek yanar çün yarılıp düşkeç odun
- 3 Ol bahār-ı hüsn zülfi vasfıdın dīvānemen
Kim perişāndur sözüm kış kiçesi tek hem uzun
- 4 Dañglaki kevşerğa özünğ sahlāgil sen zāhidā
Sākiyā sen mey ketür bizge ganimetdür bu kün
- 5 ‘Ārız u zülfünğdin ayru ay sa‘ādet aḡteri
Her künüm bir yılçadur yüz ayçadur her türe tün
- 6 ‘Anberin zülfünğga kim saldıñg girih üzre girih
Rište-i ‘ömrümğa hem düşdi tügün üzre tügün
- 7 Ança āfet daşları yağdı Cemilī başığa
Bir sivāk cismide anıñg kalmadı veh kim bu tün

560

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 ‘Işkıñg otı içre kim boldı kuruğ cismim odun
Encüm ü eflāki bil andın şerer ile tütün
- 2 Dañglaki vaşlınğ ni sūdı bar mañga ay dil-rübā
Men ki hecrinğ içre öldüm intizār ile bu kün
- 3 Köñglüm ün birmes lebünğ şevkide kan birle dolup
Şişe gül-gün mey bile dolsa çü andın çıkmas ün
- 4 La‘linğ üstinde uçuk zaḡmı sağınma ay perī

Uykuda tiş birle düşde anı zaḥm itdim bu tün

- 160b 5 Rişte-i cānım ara her yan tükündür eyle kim
Tār-ı cismim içre düşmişdür sivaklardın boğun
- 6 Körse her kim ehl-i devrāndın eger cevr ü sitem
Bāde nüş itsün anğa cevr ü sitem kār itmesün
- 7 Yok cihān bāğında çün ol kadd u yüz tek serv [ü] gül
Ay Cemilī ölürem ol kāmēt ü ruḥsār için

561

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Tāze dāğımın ki cismim üzre düşdi kaṭre kan
Lāledür güyā anı küh-ı belā kıldı 'ıyān
- 2 Gerçi il kätıl közüñg körüp helāk olmuş seniñg
Likin oldı la'l-i cān-baḥşınğla ḥayy-ı cāvidān
- 3 Gül perişān bergin idip serve düşdi lerze çün
Yüz ü kadding kördiler bāğ içre ay serv-i revān
- 4 Dime ḥün-ālūd müjgān bolmış anı la'l-gün
Niş olup la'linğ gamında kaşd-ı cān kılmış hemān
- 5 Çıkmanğız beytü'l-ḥazāndın mihr idip ildin tama'
Yazmadı gayr ez-cefā kaşrında naqş ehl-i zamān
- 6 Rāstī 'ışkım sorar doğru disem eyler helāk
Dimesem doğru sözüm müşkil bu kim olur yalan
- 7 Deng olupdur çün ḥumār olup Cemilī sākıyā
Kil kadeḥ birip otur anıñ yanında bir zamān

562

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Şem' otı fānūs ara ilge niçük boldı 'ıyān
'İşk otı cān perdesinde zāhir olmuşdur hemān
- 2 Māvi yağlığdın mu zāhir kıldı ol ay 'arızın
Yoḥsa peydā kıldı 'ālem içre mihrin āsmān
- 3 Közüme boldı tiken cennet güli ansız benim
Könğlüme hem dūzaḥ oldı ansızın bāğ-ı cinān
- 161a 4 Çün şabā gül goncasın bāğ içre pür-ḥün eyledi

Ni 'aceb āh ile bülbül köngli bolsa dolu an

- 5 Ağzı hecrinde vücūdum kim 'adem bolmuş anıñg
İstegen cismim tenimdin zerreçe tapmış nişān
- 6 Veh niçük hem-demligim bolsun sañga kim ay perī
Yaqşıdın yaqşı bolupsın men yamandıñ men yaman
- 7 Ğamzeñg okın ger nihān urduñg Cemili köñgline
anı közinden kilip kıldı anı ala 'ıyān

563

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Köz ü köñglüm ki eşk ü āhıdın her dem salur tūfān
'Aceb mü kılsam ol su birle yildin 'ālemi vırān
- 2 Dimenğ kim derdiñg ildin eyle maħfı yüz tümen derdim
Nihān kılsam bolur gūyā ki yüz miñgdin biri pinhān
- 3 Köñgüldin zer-nişān peykānlarıñg mu çıkmış ay kātıl
Tenim etrafıdın yā şu'le çekmiş āteş-i hicrān
- 4 Cefā ħārını çün cānıñga urma dehr bāğında
Sen ü men tek gül ü bülbülga kılmaz çün vefā devrān
- 5 Çü yeksāndur cihānıñg bar u yoı ay hoş ol kim ki
Zamān ehli ara bilmiş yo u barın anıñg yeksān
- 6 Ecel vakti 'aceb kātıl kazā cellādı bolmuş kim
Ni ilge fāş ider tūğın ni ildin zāhir eyler an
- 7 Men-i ser-geşte vālih bolsam ol ayga 'aceb yodur
Ki bolmuş encüm ü eflāk anıñg yüzün körüp ħayrān
- 8 Körenler Nūh Tūfānın körüñg eşkile her çeşmim
Salıpdur künde yüz tūfānı yüz miñg ana her tūfān
- 9 İşitken şūr ünün körgil Cemili āh u efgānın
Bolupdur ana yüz her āhı yüz miñg ana her efgān

564

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 161b 1 Tenimdin baş çeker 'ıkıñg otınıñg şu'lesi her yan

- Anğa peykânlarınġ tek katre sular yetnese ay cān
- 2 Fenā deyri ara ni men kalurmen çün ni sen bākī
Kadeh devrin kıl ay sākī vefā kılmas bize devrān
- 3 Kad u ağzınġ hayāli birle kılman gešt-i gülşen çün
Yok anda serv-i dil-keş eyle yāhūd gonca-i handān
- 4 Könġüldür hecr deštinde kızargan şevk otı birle
Dimenġ kim lāle baġrın dāġ idipdür āteş-i hicrān
- 5 Hıred ehli körüp Mecnūn'ı hayretde kalur gerçi
Fenā deşti ara Mecnūn meni körse kalur hayrān
- 6 Küneş nūri dimenġ gül-gün bulutnı eylemiş ol ay
Gamında āhım okı zaħmı kökyüzini kılmış kan
- 7 Meni devrinġde bir mey birle mest itkil ay sākī
Eger yüz haşr bolsa bolmaya ayılmaġum imkān
- 8 Gedā şeh birle āhır birdür ölmekde çü farkı yok
Kiçürsenġ 'ömrünġi sen hem eger müşkil eger āsān
- 9 Kiçip dārü'l-fenādın kıl taleb dārü'l-bekāmı kim
Cemilı keldi Haġkınġ emri küllı men 'aleyhā fān¹³⁹

**Vāv harfinde vechi ahsen vücudı şerif vefālu maħbūblar
şānındadır bu gazeller**

565

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 'Iyān ol māvı yağlıġdın hemān vech-i hasendür mü
Felekdin yā küneşdür şu'le zāhir kıldı ay meh-rū
- 2 Nazar kılmakka kün köz[gü]sine 'ācizdür il közi
Meger kim zāhir itmişdür yüzünġ 'aksini ol közgü
- 3 Hayāt ābı yüzünġde leblerinġdin boldı mu zāhir
Teraşşuh eylegen kün çeşmesidin yoħsa cāndur mu
- 4 Yüzünġde 'anberin ġālınġ mü ter altında kalmışdur
Kirip yā gülşen içre su ara ġarkı oldı mu Hindū
- 162a 5 Yüzi gül serv-kaç māhım kerekdür yok ki serv [ü] gül
Mańġa ol ġ kađsiz veh ni ol ġacet durur ni bu
- 6 Mişāli 'aşıġ-ı şadıġ yanında ġile ger şeyġinġ

¹³⁹ 55 Errahman (26).

Anıñ tekdür ki bir zencir düşkey şir ile tülkü

- 7 Cemilî çeşmide yüzünñ hayali eşkin al itdi
Egerçi gül salıp 'aksini gül-reng itmemişdür su

566

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Düşer çün zülf ü ruhsarıññ hayali köñlüme karşı
'Aceb mü kel[me]se andın tün ü kün közüme uyku
- 2 Yüzünñni sâ'idinñ üstinde fikret çağı kim koyduñğ
Anıñ tekdür bolurın destine bend eylediñğ közğü
- 3 İçende kim mey-i gül-gün körünür şâf cisminñde
Düşende la'li körgüzür içinde eyle rüşen su
- 4 Meni kayğu helâk itdi ketür gil bâde ay sâkî
Çü kayğu haylın öldürmekke mey bolmış acığ ağı
- 5 Yüzünñde zülf ara hâlinñ ki dîn kaçdın kılur her dem
Bolur mu munça kâfirliğrek-ile ay perî Hindü
- 6 'Iyân olğaç küneş nürü niçük pinhân bolur encüm
Nihân eyler küneşni salğaçın şem'-i ruhuñğ yakdu
- 7 Cemilî'ni vişâlinñ câmıdın şâd it kim ay sâkî
Fırâkıñğdın niçe bolğay anıñ köñli ara kayğu

567

Ve lehu

_ _ _ / . _ _ _ / _ _ _ / . _ _ _

- 1 Ol ay yüzi 'aksini zâhir mü kılur közğü
Su içre düşüp yoğsa kün şu'le salur her su
- 2 Her katre yaşım sanmañğ dür tek dişi hecrinde
Köz hecridin efsânliğ gevher biledür incü
- 3 Deryâ-yı felek içre balığ bile su dimenñ
Kılmakğa helâk ilni hançer biledür ağı
- 162b 4 'Âlem işide gamdın kurtulmadım ay sâkî
Meydin meni şâd it kim öldürdi meni kayğu
- 5 Karşumda yüzünñ bolsa meh-rûları körmem çün
Derk eylemes eşyânı köz bolsa küne karşı

6 Ger zerre 'ıyān bolsa kün yaqduşındın ilge
Yüz mihr nihān bolur yüzünġ ki salur yaqdu

7 Şāh oldı Cemīlī çün 'ışk ehline her yirde
Közyaşı habābındın yüz nev' düzer ordu

568

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 La'1-i leb üze müşġin hālīnġ müdür ay meh-rū
Yā kıldı şeker kaşdın bir yüzi kara Hindū

2 Kün şem'i nihān bolur tün kaşreside güyā
Yüzünġni seniġ ay meh pinhān ki kıdur ġisū

3 Cismimġa oquġ kilse cān karşı barur çünkim
İl ivige mihmānı kilgende çıkar karşı

4 Bünyād ile ay sākī mey bir maġga devrinġde
Bünyādını devrānıġ çünkim köredürmen su

5 Sun vaşl mey in imdi şād it meni ay sākī
Heçr aġusını niçe yudup çekemen kayġu

6 Pervāne kimi şem'e dem urmayıban yangıl
Gülşen ara ay bülbul munça ni fiġandur bu

7 Dil āyinesin pāk it kör anda yüzün yārīnġ
Çün yaqşı körtünür yüz pāk olsa niçe közgü

8 Her kimge oquġ ursanġ reşki bile ay gül-ruġ
Güyā ki tiken bolup cismimġa batar her mü

9 Eşk ança akıtmış kim közdin karası kitmiş
Ni nev' Cemīlī'ninġ közine kelür uyku

569

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

163a 1 Şem-i ruġunġda müşġin hālīnġ mü ay semen-bū
Yoġsa kim otġa¹⁴⁰ düşmiş āteş-perest Hindū

2 Gird-i rehinġni çeksem köz halkasına her yan

¹⁴⁰Metinde " اوتغو " şeklinde.

Cān reglerini takıp kılam anğa terāzū

- 3 Müşgīn saçınğnı ay gül her yan ki tişlep urduñg
Sünbül üzinde jāle güyā kim oldı incü
- 4 Könğlünğ ivini hurrem kıl bāde birle kör kim
Her ivge bāde kilse ol ivge gam kelür mü
- 5 Şād olsa ölmekimdin ol ay ‘aceb düğül kim
Barur benimle qalmas her kimde bolsa kaygu
- 6 Bu tīre külbem ol ay didi ki rüşen itkey
Tā subh olınça kiçe kılmes közümge uyku
- 7 Gam şāmı katre yaşın çok fāş ider Cemīlī
Yulduz çü körünür çok bolsa kiçe qarangu

570

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Kıldım ol ay yüzini körmek men-i zār ārzū
Veh kim anda mihr kemdür mende bisyar ārzū
- 2 Bir nazar körüp yüzünğni isterem miñg cān birem
Bolmadı hiç kimde bi’lāh kim bu miqdār ārzū
- 3 İstemen cennetni küyünğ isterem ol nev’ kim
Dūzağ ehli eyledi cennetni ay yār ārzū
- 4 İsterem la’līñg zülālīn hasta cānımğa devā
Şerbet eyler her kişi çün bolsa bīmār ārzū
- 5 Ārzū kıldı köñgöl küyünğ ara qadd u yüzünğ
Bülbül eyler bāğ ara çün serv-i gülzār ārzū
- 6 Çün mey içdim deyr ara ol büt yüz ü zülfin körüp
‘Ayb kılmañg eylesem küfr ile zunnār ārzū
- 7 Ay Cemīlī dil-berimniñg zülfi dāmın körgeli
Eyledim köñglüm kuşın anğa giriftār ārzū

571

163b

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Kılma ol qad yanında ser-keşliğinğ bünyād serv
Bolmadın bende anğa çün bolmadınğ āzād-serv

- 2 Kāmetiñgni kördi tā kim başıǵa düşdi hevā
Yildin ün çekmiş kılur bustān ara feryād serv
- 3 Özini qaddiñǵa kim teşbih idipdür bāǵ ara
Şarşar-ı āhımdın olsa ni 'aceb berbād serv
- 4 Kāmetiñg yanıda ni mümkindür āzād olmaǵı
Kullarıñǵdur hil 'at-i sebz ile kim şimşād serv
- 5 Tā ki kördi serv-qaddiñg cilvesini bāǵbān
Bāǵ ara hergiz kim ol qılmas daǵı bünyād serv
- 6 Sebz-ħatlar kāmetine öziniñ mānendini
Güiyā tūti tili birle kılur irşād serv
- 7 Ay Cemili bāǵ ara ol serv-i nāzıñg hecride
Oq bolur közümge kılsam kāmetini yād serv

572

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Tā ki bolduñg rüzedin sen teşne-leb ay māh-rū
La'liñge cānım fidā itmek kılurmen ārzū
- 2 Teşnemen la'1-i lebiñǵa ay peri ol nev' sen
Rüze bolǵan çağda qıldıñg ārzū niçük ki su
- 3 La'liñge su ārzū bolur seniñg kim rüzedede
Çonca tek köñlümdede ğamdın bağlanur qan tū-be-tū
- 4 Ni 'aceb cānım lebi la'liñǵa birsem rüzedede
Za'f tapdıñg çünki sen bi-hüş ol ay māh-rū
- 5 Teşnelikdin rüzedede bi-ħāl olup olduñg za'if
Ay peri bilmen sañǵa yā Rab ki ni ħāl oldı bu
- 6 Hüşı bardı ol küneşniñg rüzedin Tenğri için
Körtüñgüz gerdün ara hürşid pinhān boldı mu
- 164a 7 'Ālemi kıldı Cemili āhı zulmet ay Hızır
Yetkür ol ayǵa Hayāt ābıyla cām imdi dolu

Ve lehu

--- . / . --- . / . --- . / . ---

- 1 Kilmes közüme veh kim ol ay hecride uyku
Uyku yirine közüme kan birle kelür su
- 2 Su içre küneş 'aksi köründi niçe ay meh
Körgüzdi yüzünġ 'aksi anıġ kimi közġü
- 3 Ay yüzi küneş serv-kađınġ cilve kılur veh
Sāyenġ mü ayakınġga düşer yoġsa ki ġisü
- 4 Sihr ile közünġ zülfünġ kim eyledi ejder
Aşuftedür il bolġalı ol nev' ile cādü
- 5 Hattınġ leb ü hālinġga yetişse 'aceb olmas
Kim māyil olur tütü körüp şekker ü Hindü
- 6 Ğam deştide şeydā köngül ol köz sarı bardı
Şahrāda barur eyle çü Mecnün körüp āhü
- 7 Nāşih meni men' eylemegil 'ışk ile meydin
Budur maġga çün hāme-i takđir ile yazu
- 8 Bir öpmeye rāzımen ayagın eger olsam
İki yüzüm ol şāh-süvārınġa tapangu
- 9 'İşkınġ niçe kim cānda nihān kıldı Cemilī
Koymadı yana eşk ile āhı anı kizlü

Ve lehu

--- . / . --- . / . --- . / . ---

- 1 Bir bakış ile 'aklın alıp ol közi cādü
Divāne yana eyledi 'ışk ehlini kamu
- 2 Düşdi çü anıġ hāli hayāli közüm içre
Eyle saġınurmen ki su ġarġ eyledi Hindü
- 3 Özümni ġam u derd ile körüp saġınurmen
Bardur kamu 'ālem bile hem-derd ile kayġu
- 154b 4 Ter birle yüzünġ gülşeni ger boldı mücellā
Pāk olsa niçe tıre bolur nem bile közġü

- 5 Dür tek dışınđı körgeli köz katre-i eşkin
Ol nev' akıdur kim düzülür yüzünđe incü
- 6 Ger şu'le yüzünđ birse şeb-i zülfünđe tańg yok
Rüşen bolur ay birle kiçe bolsa qarangu
- 7 Yüzünđ bile zülfünđni Cemili körtüp ay meh
Kilmes közine kündüz olinça kiçe uyku

575

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

- 1 Yüzünđğa düşer turre-i tār egri vü doğru
Genc üzre kezer eyle ki mār egri vü doğru
- 2 Ay ebrü-kemān oklarınđı her tarafımdın
Cānımğa atıp sinemi yar egri vü doğru
- 3 Her dem semen ü serve kiden su kimi eşkim
Tıflı yügürür süy-i nigār egri vü doğru
- 4 Her yandın anınđ şem'-i ruhın körgeli ay dil
Pervāne kimi yanımğa bar egri vü doğru
- 5 Zülfiyle qadı şekli kimi na'l u elifler
Tigile keşer köksüme yār egri vü doğru
- 6 Mest oldı köngül közleri tek la'li nidin
Küyinde kezer imdi humār egri vü doğru
- 7 Ağyār ile ay yār Cemili kimi bi'llāh
Yolunđda seninđ sanma ki bar egri vü doğru

576

Ve lehu

. --- / . --- / . ---

- 1 Dem-ā-dem leblerinđ şevkiyle her su
Akıtdım közlerimdin kan ile su
- 2 Mu'anber kākülünđ sevdası her şeb
Ketürdi başıma yüz kara kayđu
- 165a 3 Yüzünđde 'anberin hālınđ mü ay meh
Küneş üzre düşüpdür yoħsa Hindü
- 4 Düşümde niçe körgeymen vişālinđ

Ki hecrinġdin közümgə kilmes uyķu

5 Seniġgle ay küneş her yan ki barur
Yanıġda säyedür mü yoķsa ġisü

6 Bu rüşen köġlümi eşkim kıllur tār
Niçük kim tār olur yaş olsa közġü

7 Köġgül levhine yazıp naķşın anıġ
Cemilī ġayr naķşı eşk ile bu

577

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

1 Ol kemān-ebür közümdin kitdi gerçi ġaldı bu
Cān ara kirpükleriniġ okı her yan sançılı

2 'Işķ otıdın kızmış olsa damu ger ay ehl-i zühd
Yakşıraq bolur maġa bi'llāh kim uçmaġdın damu

3 Kıll nazar hālimġa ay meh bir perīġa sen daġı
Mübtelā bolsanıġ kıla ol hem nazar sendin saru

4 Şu'le birip berk otı niçük [ki] tiz täre bolur
Eyledür hüsnünġ çerāġında vefā ay māh-rü

5 Leblerinġ şevķinde dāne dāne la'l olmış durur
Közlerimdin ġatre ġatre ġan ki düşdi sū-be-sū

6 Özgelerini kāmran kıll nüş-ı vaslıġ birle kim
Nā-tüvān köġlüm dutupdur niş-i hecrinġ birle hū

7 La'linġ üzre her taraf hālinġ ki zāhir boldılar
Şekker üstinde çebınler kıldılar ġüyā ġulü

8 Mezra'-ı hüsnünġde hāl ü yüzünġe köġlüm ġuşı
Meyl ider çün bolmış anġa eyle dāne birle su

9 Ay Cemilī anıġ otı birle yiddi düzaķı
Kül kıll andın kim hālāş olsun beni ādem ġamu

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 165b 1 Köksümi çäk eylediñg tiğiniñ bile ay tünd-ñü
Anı tikken igne boldı köñgüm otı birle su
- 2 Bāg ara serv [ü] güle ay serv-kaç gül-ruñ dağı
Kılmasam her giz nazar köz salgalı sendin saru
- 3 Şām-ı zülfünğ kim mu'attar eylemişdür 'ālemi
Kaysı müşğ ü 'anber ile boldı eyle reng ü bü
- 4 Kiçe vü kündüzniñ aq u karasın nidim mañga
Ol saçı sünbül yüzi gül çünki boldı ārzü
- 5 Hecr deştinde helāk oldı vuñuş u hem tuyür
Çün semüm olup yili anıñg giyāhidur ağı
- 6 Zāhidā şayd it fenā deşti gazālın şir isenğ
Yohsa dünyā cıfesini her it eyler cüst ü cü
- 7 Ay Cemilī cem' olup ol yār küyi itleri
Tu'me idip cisminiñgi üstiniñde kıldılar gulü

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Bir perī 'ışkında çünkim dutman insān birle ħü
Öz özümlen eylerem divāneler tek güft ü gü
- 2 Kaşdıma küyünğde her yandın raķib itdi hücüm
Bir gedā tek kim anı itler körüp kıldı gulü
- 3 La'l-i nābıñğ şevki birle 'arızınıñ hicrānıda
Ot düşüp cānımğa közümdin aķar ķan birle su
- 4 Cān tapar her kim ki rüh-efzā lebiñğ yād eylese
Ni letāfet birle yā Rab Āb-ı ħayvān boldı bu
- 5 Sāde-rūlar bezmi içre sākiyā şād eyleyip
Ėam ġubārını köñgüldin bāde-i şāfile yu
- 6 Oķlarıñg köñgüm ķuşına her tarafdın sançılıp
Per bolupdur uçmaq ister ay perī sendin saru
- 166a 7 Ay Cemilī dehr-i fāni içre düşdür yā ħayāl

Her ni kıldıñg yā dağı kılmak dilersenñ¹⁴¹ arzū

**He harfinde helāk itmekke 'uṣṣākı hizber-ḥūlu
hevesnāk şūḫlar şānındadır bu gāzeller**

580

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Nidür munça sitem tigin bu mahzün cānga¹⁴² urmaḫ veh
Murādıñg ger helāk itmek meni oldıysa bismi'llāh
- 2 Dimenñg vaşl içre şād oldum başımda boldı zerrin tād
Bu hicrān şu'lesidür ol eger kim bolsañgız āgeh
- 3 Yüzünñg Muşhaf bolup çünkim hadisiñg Haḫ kelāmıdur
Seni ger Muşhaf-ı nātık disem doğru bolur bi'llāh
- 4 Maḫāmıñg lā-mekān cevlanğehiñg kim 'arş u ferş olmış
Rüsül ḫaylı sañga çākerler oldı anlara sen şeh
- 5 İtipmen zulmet-i hecriñgde ay meh berḫ-ı vaşlınğla
N'ola bir lem'a körgüsenñ ki yol körsem men-i güm-reh
- 6 Mañga ta'n itme ay zāhid ḫazādın kısmet oldı çün
Sañga ol ḫāñḫah mesken mañga bu deyr menzilgeh
- 7 Perilerdür Cemili'niñg murādı ḫüriler şeyḫiñg
Niçük hem-şoḫbet olsunlar budur dīvāne ol ebleh

581

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Melāmet şem'i ruḫsārıñgı tā kim körmüşem ay meh
Küneşni zerreçe va'llāh közümgē almasam bi'llāh
- 2 Başımdın 'aḫl dildin şabr elimdin iḫtiyār aldınñg
Diriğa kim bu ḫālimdin benim hiç bolmadınñg āgeh
- 3 Yüzünñgde dāne dāne ḫāl şevki birle bu mahzün
Könğülde tāze tāze dağı her yan köydürürmen veh
- 4 Yıḫılğay mu dokuz kök günbedi yā Rab ki başımgā

¹⁴¹Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

¹⁴²Metinde "cānımgā" şeklinde. Ancak o zaman vezin tutmuyor.

Kelip külbemğa kirsenġ körsem ay ay yüzünġi nā-geh

- 166b 5 Anıñ 'ışkında ta'n idip mañga pend itme çok vā'iz
Kažā taķdīrine tedbīr olur mu hergiz ay ebleh
- 6 Kesip kayd-ı vücūduñnı beķā mülkini bulmassın
Fenā deyrinde ay zāhid benimlen bolmasañġ hem-reh
- 7 Cemīli kördi yārınñ yüzün küyi ara her dem
Ni körmiş Ka'be'de yā Rab barıp ol zāhid-i güm-reh

582

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Seniñ zülf ü kad u hālinġ hayāli birle her dem veh
Kesip na'l u elif köksümde köydürdüm tügen ay meh
- 2 Lebiñġ şevkinde köñglüm gonca tek kim teh-be-teh kandur
N'ola hālimdin āgāh olsañġ ay gül rahm idip geh geh
- 3 Yüzüm sürtüp ayağınġ tofragına her taraf barsam
Seniñglen ay küneş her dem bolupmen sāye tek hem-reh
- 4 Çü fānidür cihān ehli bolup mağrūr cāhınġga
Revā körme sitem kılmaķ gedālarını körüp ay şeh
- 5 Dağı meşcid ara başını koymas secdeğa hergiz
Kirip deyr içre her kim ki bolur büt sırrıdın āgeh
- 6 Bu kün deyr içre ni kevşer bolupdur muğ-beçe hūri
Mañga dañġla birür cennetde va'de vā'iz-i ebleh
- 7 Raķibiñġ men' ider hūsnünġ zekātındın Cemīli'ni
'Adū bolgañġ kimi itinġ gedā birle kapunġda veh

583

Ve lehu

_ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _ _

- 1 Tā kim nihān kılmişdur ol yüz pertevin zülf-i siyeh
Bir şem'e beñger şu'lesi dūd içre pinhān boldı veh
- 2 La'l-i lebiñġ şevkinde veh cān u köñgül oldı tebeh
Yaşım akar çün geh-be-geh bağrımda kandur teh-be-teh

- 3 Bülbul kimi hecristiñde veh kıldım fiğān her şubḡeh
Ay serv kılsañg geh-be-geh cān gülşenini cilvegeh
- 167a 4 Ay şūḡ kâtil közleriñ müjgānları şaf şaf olup
Veh veh yana cān u köñgöl kaşdın kılıp çekdi sipeh
- 5 Maḥrūm olur sendin ırak olsa eger ālem şehi
Her kul ki mahremdür sañga anı yakın bil pādşeh
- 6 Nüş eylediñg sen dem-be-dem cām-ı leb-ā-leb ay peri
Men kan yudup efğān çekip baqdım ırakdın gāh geh
- 7 Çünkü ezel sākisidin oldı naşibiñg cām-ı mey
İçsenğ Cemilī ol meyi bar mu dağı sende güneḡ

584

Ve lehu

- / --- / --- / ---
- 1 Men dutarmen yoluñgı sen kılduğunça ‘azm-i rāh
Tā körem ay meh yüzüñg ol vech birle gāh gāh
- 2 ‘Arızınğda ḡāliñg üzre ḡat çıkardıñg güyiyā
Rūm içinde cem’ boldı Hind şāhına sipāh
- 3 Nā-tüvān köñglüm kuşu ‘ışkıñg penāh itse ni tañg
Kim Semender’ga bolupdur dāyimā otdın penāh
- 4 Ğayr nakşın köydürürmen köñglüme düşse ḡatıñg
ḡoş-nümā bolur çü sebze deşt ara köyse giyāh
- 5 Yir ü kökni kül kılıp berbād idermen her taraf
Çeksem ay meh fūrkatıñgde bir nefes ger otlu āh
- 6 Dūd-ı āhım çıkmağa çün bā’iş olduñg ay raķīb
Ni ‘aceb baḡtım kimi bolsa yüzüñg andın siyāh
- 7 Ay sabā ol yār küyindin kelip fūrkatde bu
Zā’f tapğan cismimi küyine yetkür hem-çü kāh
- 8 Ger ferāğat tapsañg il gavğāsıdın kāni’ bolup
Bil kim ay derviş yok ‘ālemde sen tek pādşāh
- 9 Saltanat tapdı Cemilī faqr-ile tā kim anğa
Kök bolupdur çetr-i rıf’at yir bolupdur taḡt u cāh

Ve lehu

167 b

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Sanmanġız jülide mūdūr başım üzre dūd-ı āh
Köymekimge ser-be-ser 'ışk otına bolmış güvāh
- 2 Nāvekiñġ cānım ara kirmiş elif tek ay perī
Kāmetiñġ yādıyle çıksa ni 'aceb köñglümdin āh
- 3 Bendedür hūblar sañga anlar ġa sen şeh eyle kim
Mihr sultānıġa encümdin münāsibdür sipāh
- 4 Dād-ı Vāhım bolmadıñġ veh munça feryād eyledim
Tā ki sensin şah-ı ālī men gedā-yı hāk-i rāh
- 5 Her gedā kim boldı fānī 'ışk-ı bākī bulġalı
Bulmas ol devletni birse taht u tācın pādşāh
- 6 Devr ili cevridin öldüm zāhidā 'ayb eyleme
Terk idip mescid yolın mey-hāne ger kıldım penāh
- 7 Zāhidā çün hayr u şer taqdīr işidür deyr ara
Bes Cemilī'ni günehkār itmegiñġ boldı günāh

Ve lehu

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Tıġ-i 'ışkıñġ köñglümi yüz çāk iderse kılman āh
Oġlarıñġ kirmekke boldı her biri çün şāhrāh
- 2 Kirpügüñġdin kaçsa yüzüñġ sarı köñglüm ni 'aceb
Kim tiken vehmidin olur bülbul güldin penāh
- 3 Mihr-i ruhsār üzre hatt-ı sebz kim kıldıñġ 'iyān
Ni 'aceb disem eger ay meh anı mihr-i giyāh
- 4 Her gedāġa rahm kıl devriñġde ay şeh 'ömr ötüp
Ölmedin devrānda çünkim ni gedā kalur ni şah
- 5 Şāhid-i 'ışkıñġ saġınmañġ taze dāġın köñglümünġ
Kim yalan da 'visiġa yüzi qaralıġdur güvāh
- 6 Her ham-ı zülfünġde bir şeydā köñgül bar eyle kim
Bend olur her tavk-ı zencir içre bir ehl-i günāh

7 Mey birip ay muğ-beçe deyr içre hoş-hāl it yana
Kim humār ilen Cemilī hāli olmışdur tebāh

587

168a

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

1 Deyr ara nāmūs u ārım kitdi ger gayret bile
Şükri'līllāh kiçdi 'ömrüm bāde-i vahdet bile

2 Sākiyā mey birle şād it kim men-i dīvāneni
Bir perī 'ışkında zār oldum gam u miñnet bile

3 Deyr ara kim kördiler her dem meni mest ü gedā
Şāhlar reşk itdiler ol cāh u ol 'işret bile

4 Serv tek kim hüsñ bāğı içre bolduñg cilve-ger
Yüz belā yetküdüñg ilge her dem ol kāmēt bile

5 Yā seniñ hüsñüñgga bilmen yāhūd öz hālimğa köz
Körgeli ay meh seni kalmışdur ol hayret bile

6 Kim ki andın yaqşı yok hüsñ-ile andın yaqşı sen
Bu yamāndur lik zār itdiñg meni fūrkat bile

7 Katl idim didiñg Cemilī'ni kelip ay kātılım
Tiz kil Tenğri için kim öldüm ol hasret bile

588

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

1 Çıkdı ol çābük semend¹⁴³ üzre kider sür'at bile
Men yana bilmen anğa kaldım bakıp hasret bile

2 Gül yaka çāk itdi bülbül nāle kıldı bāğ ara
Kırgeli ol serv-i gül-ruñ lāle-gün hil'at bile

3 Sāki-i mañbüb elindin içmişem cān-bağş mey
Ni 'aceb tapsa ebed 'ömrünü ol 'işret bile

4 Leylī vü Mecnūn sağınma kim yazılmış şafhada
Bar dil ara naqş sen tek men hāzın şüret bile

5 Meş'al-i ay birle kün şem'i bolur tire eger
Kiçe yā kündüz 'iyān kılsañg yüzüñg zinet bile

6 'İzz ü cāhıñgga gurūr itme ki bu cām-ı ecel

¹⁴³Metinde "semender" yazılmış ancak bu şekilde okunduğunda hem anlam hem de vezin bozuluyor.

Yıkdı Cemşid-i cihān-baḥşı çü ol ḥaşmet bile

168b 7 Ay Cemilî'ni köz ü ni gamzedür andın saḅga
Yetdi her dem yüz belā vü fitneler āfet bile

589

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Ol perî peydâ bolur her dem çü bir ḥālet bile
Yüz belā divāne könglümge yeter āfet bile
- 2 Çün vişāli mümkün olmas cānımı al ay ecel
Kim niçe ansız köyermen şu'le-i fūrkat bile
- 3 Bādeni çekdim kebüter dem bolurmen çün helāk
Ol kebüter bāz-ı 'ışkında gam u miḥnet bile
- 4 Çün kebüterler ketürdi nārneler 'ışk ehlidin
Körgeç anı kaldılar küyi ara ülfet bile
- 5 Neylerem gül birle servin dehr bāğınınḅ maḅga
Hem-dem olduḅ çünkim ay meh ol yüz ü kāmnet bile
- 6 Könglüm ü közüm yüzünḅni kördi tā kim ay perî
Könglüm özündin barıp kaldı közüm ḥayret bile
- 7 Sormadıḅ ḥiç yok ağız birle Cemilî ḥālini
Ol 'adem mülkine bardı veh ki bu ḥaşret bile

590

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Veh meni bir Leyliveş Mecnūn-misāl itdi yana
'Akl u ḥūşum aparıp āşüfte-ḥāl itdi yana
- 2 Nāle kılmak birle cism-i nā-tüvānım ol perî
Kaş u kadd u zülfiniḅ hecrinde nāl itdi yana
- 3 Bāğ ara her yan ḥazān bergi tek ay serv-i revān
Çehre-i zerdimni veh kim pāy-māl itdi yana
- 4 Könglümünḅ bāğında kaddiḅ hecri āḥım okların
Her tarafdın ay perî güyā nihāl itdi yana
- 5 Bil ü ağızıḅ bar u yokın bilmeyip ḥayrān bolup
Ay periveş ḥurde-dānlar kıl ü kāl itdi yana

- 169a 6 Cām-ı Cem boldı maṅga deyr içre kim ol muğ-beçe
Bu gedālīg cāmını sığın sifāl itdi yana
- 7 Bāde-i gül-reng içip ol 'arızın gül-gün kılıp
Kan yaşı birle Cemilī yüzün al itdi yana

591

Ve lehu

· _ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _ _

- 1 Sākīyā dut cām-ı mey kim oldı gül çağı yana
Ateşin güldin müzeyyendür cihān bağı yana
- 2 'Arızınḡ gül-gün bolupdur mu şabūhī bādedin
Tapdı şeb-nemdin cilā yā lāle yafrağı yana
- 3 Cānım almakda şerik oldı firākınḡla ecel
Veh ecel birdi amān koymadı otağı¹⁴⁴ yana
- 4 Çıkıdı ol kāfir çü İslām ehli kanın tökmege
Veh ni imkān ilge anınḡ rahm kıлмаğı yana
- 5 Ni 'aceb ol kaşı yānınḡ okıdın mil olsa hem
Çün közüme sürme boldı küyi tofrağı yana
- 6 'Işık demidin kim bahār eyyāmı mest oldum maṅga
Nāşihā pend itme bu aşütelik çağı yana
- 7 Şüretiḡ kördi Cemilī şafhada şüret kimi
Kaldı hayretidin anınḡ ağızında barmağı yana

592

Ve lehu

· _ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _ _

- 1 Kan yaşındın rüy-ı zerdim lālezār oldı yana
Cān ara dağ-ı nihānım aşkār oldı yana
- 2 Şām sanma şem'i uçmış tire külbem ay refik
Ol meh-i nā-mihr-bān hecrinde tār oldı yana
- 3 Bāğ ara gülşende gamlu könglümi şād eyleyip
Eski mey bir sākīyā kim nev-bahār oldı yana
- 4 Veh bu hasta könglümünḡ zahmına merhermdin ni sūd
Ol kemān-ebür okıdın kim figār oldı yana

¹⁴⁴Bu kelime sözlüklerde bulunamadı. Anlam ve kafiye gereği "öteki" kelimesinin bozulmuş şekli olduğu düşünülebilir.

- 169b 5 Niçe bolmas dehr bāgı lāle-gün kim her taraf
Kan yaşımınñg bā'ışı ol gül-'izār oldı yana
- 6 Kılğalı mesken yolın cānımda her yan şu'leler
Atı na'lidin çıķan otdın şerār oldı yana
- 7 Devlet-i 'ışk ay Cemilī başıma konmış meger
Gevher-i eşkim ayakımğa nişār oldı yana

593

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Ten-i zārım bolup ānāc-ḡāne
Yenḡi dāğımdur oķunḡga nişāne
- 2 Nidin ay kātıl il kanın tōkūpsin
Meni katl itmege kıldınḡ bahāne
- 3 Könḡöldin baş çekip til kimi peykān
Anınḡ tekdür çıķar otdın zebāne
- 4 Yüzünḡde ḡattınḡ içre ḡālınḡ olmış
Niçük gülşende sebze içre dāne
- 5 Çü kaşdım kıldı gam ay deyr piri
Maḡa birgil dolu cām-i muḡāne
- 6 Dügöldür Vāmık u Ferhād u Mecnūn
Menim tek 'ışk ile ilde fesāne
- 7 Cemilī 'ışkın ilge eyledi fāş
Çü her dem çekdi āh-ı bi-ḡodāne

594

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Sevād-ı zūlfünḡe kılsam nezāre
Kılur 'ālemni āhım dūdı ḡara
- 2 Bolupdur cānım içre berk-i āfet
Semendiñg na'lidin çıķkan şerāre
- 3 Dime cismimde tüḡinḡ zaḡmın ancaḡ
Kılıpdur her oķunḡ yüz ança yara
- 170a 4 İtinḡge tu'me içün tüş tüşidin

Könġül tiġinġle bolmuş pāre pāre

5 Bolup hecrinġle ġasta veh ki tapman
Vişālinġdin men-i bī-çāre çāre

6 Fenā yolını müşkil sanma ay şeyġ
Kim āsān bolur ol yol bara bara

7 Lebinġ şevkin Cemilī cānda kızler
Velī kōz ġanı eyler āşkāre

595

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1 Tenimde tiġinġ ança kıldı yara
Ĥesābın bilmesem kılsam şumāre

2 Dem-ā-dem ġonca aġzınġ ġasretidin
Könġöldür tiġ-i ġamdın pāre pāre

3 Dime ġam şāmı kim zülfünġdin ayru
Cihānı dūd-ı āhım kıldı ġara

4 Közüm ġanıyla könġlüm āhı otın
Lebinġ şevkinde kıldım āşkāre

5 Ṭabībā ġālīme nezzāre idip
N'ola kim eylesenġ derdime çāre

6 Ĥaseddin ġan töker kōz ġatre ġatre
Lebinġġa kılsa il bir bir nezāre

7 Tiler tapmas murādın munça eyler
Cemilī ġalvet içre istiġāre

596

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

1 Ĥara şedde başınġda kōr ġeç ay māh
Tütün çıkdı tepemdin eyledim āh

2 Ĥamınġdın āhım eflāke yetişdi
N'ola ġālīmdin ay meh bolsanġ āġāh

170b 3 Barurmen ay küneş küyünġġa tenhā

Tilermen bolmaya hem-sāye hem-rāh

- 4 Saṅga maqbūl olup veh özge munça
Nidin yā Rab ki kıldıñg mendin ikrāh
- 5 Meni cevriñgle çok āzürde kılma
Seni tā dutmasun bu āh-ı nā-gāh
- 6 Murādım faqr kūyi boldı çünkim
Maṅga 'arz itme ay şeh 'izzet ü cāh
- 7 Kıpıñgda kullarıñg çok cümlesidin
Cemīli'dür kemine bendenğ ay şāh

597

Ve lehu

-. . / . - . . / . - . . / . - . .

- 1 Her dem mey-i gül-gün kim içer gayr-ile ol māh
Men kan yudaram hasretile veh ki çekip āh
- 2 Maḥv olsa 'adem yolıda cismim ni 'aceb kim
Bolmuşdur anıñg ağızı ḥayāli maṅga hem-rāh
- 3 Yüz ta'n ider İslām ili bī-dillığıma çün
Köñlümni alıpdu yana bir kāfir-i dil-ḥVāh
- 4 Ay köz ü köñgöl eşk ile āh itmeñgiz efzün
Ol su bile ot ilni helāk itmeye nā-gāh
- 5 Hūblar saṅga çākerler ider özlerin ay meh
Encüm sipehıga niçe kim mihr bolur şāh
- 6 Ol ikki lebiñg şevki ki kılmış yüregüm ḥün
Bu ikki közüm kanı güvāh anlara ay māh
- 7 Ol nev' ile mest oldı Cemīli mey içip kim
Ḥaşr olsa dağı dehr ilidin bolmas ol āgāh

598

Ve lehu

-. . . / - . . / - . . . / - . .

- 1 Mūnis-i cān didim ol āfet-i cān boldı veh
La'li gamıdın köñgöl hecride kan boldı veh
- 171a 2 Gayr ile mey içip ol kıldı çü gül-gün yüzün
Çehre üze kan yaşım lāle-sitān boldı veh

- 3 Niçe didim yaşuram köz ü köngül kanını
Her bir yüz nev' ile ilge 'ıyān boldı veh
- 4 Nükte bile ağzıñgı kılmuş idiñg gerçi fāş
Bil ki mañga ol yakın imdi gümān boldı veh
- 5 La'li üze hāli mü boldı anıñg āşkār
Yoħsa ki cānım ara dāğ-ı nihān boldı veh
- 6 Ni 'aceb itsem eger yaqşı il içre vañan
Kim ki yaman il ara kirdi yaman boldı veh
- 7 Kılma Cemilī dağı il sözine i'timād
Her ni ki va'de sañga kıldı yalan boldı veh

599

Ve lehu

... / ... / ... / ...

- 1 Közleri kan töküp çü kaşd eyledi halk cānına
Cān u köngül fidā anıñg gamzesiniñ sinānına
- 2 Gamzeleriniñ oqları ni 'aceb olsa la'l-gün
Cismi ara ki 'āşıkıñg batdı cigerde kanına
- 3 Kıl kimi düşüp ot ara urulubanı yanar ol
Kim ki yüzün körüp anıñg 'ışk otı düşdi cānına
- 4 Dāmen-i vaşlı tā anıñg kitdi elimdin āh kim
Başım ayagına salıp irmesem āstānına
- 5 Adın aparıp ol peri şormadı bu Cemilī'ni
Şıgmas idi meger ki hiç adı anıñg dehānına

600

Ve lehu

... / ... / ... / ...

- 1 Könglüme yüz derd yetsün miñg belā hem cānıma
Kılmasam ger ikkisin dağı fidā cānānıma
- 2 Tapmağaylar isteyip cismimni āhım düdidin
Kirseler Ferhād u Mecnün külbe-i aħzānıma
- 171b 3 Küfr-ile kıldıñg bedel dinimni çün ay muğ-beçe
Rište-i zülfünğni peyvend eylegil imāmıma

- 4 La'l-i nâbıñg şevkide pergâlesidür bağrımınğ
Yakşı idrâk itseler közdin tökülgen kanıma
- 5 İçmişem gül-çehre sâkî birle âteş-reng mey
Şu'lesidin ni 'aceb ot düşse cism ü cânıma
- 6 'Akl u şabr u hüşum ivin kıldı vîrân ol peri
Veh ki hergiz kilmedi bu külbe-i vîrânıma
- 7 Ay Cemîlî çün fenâlıg gerdi boldı kisvetim
Atlasın çarhınğ libâs itmen ten-i 'uryânıma

601

Ve lehu

· _ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _ _

- 1 Saldı ol nev' ile ot şevkiñg bu cism ü cânıma
Kim köyer başdın ayak her kim ki kilse yanıma
- 2 Nâ-tüvân cânım fidâ kıldım leb-i cân-bahşınğa
Gamze tiginini çekip her dem ki kirdiñg kanıma
- 3 Hattı-ı sevâdın kim lebiñg devrinde peydâ eylediñg
Sâye saldı Hızr güyâ Çeşme-i hayvânıma
- 4 Tîr-i bārân-ı beliyetdin ki cismimdür zırh
İmdi miñnet okıdın ni gam ten-i 'uryânıma
- 5 Yiddi kökdin keçse âhım her kiçe ni sūdı bar
Çünküñ ol ay salmadı hergiz kulak efgânıma
- 6 Vâmık u Ferhād u Mecnûn baksa yüz hayret kılur
Derd ü 'ışkımdın yazılğan bir varak destânıma
- 7 Ay Cemîlî ni 'aceb kül bolmağum başdın ayak
'İşk otıdın şu'leler kim düşdi cism ü cânıma

602

Ve lehu

· _ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _ _

- 1 Kara hâliñg sevâdı kim 'ıyândur gül-'izâr içre
Anıñg tekdür ki dâğ itmiş maqâmın lâlezâr içre
- 172a 2 Düşer başımğa çün zülf ü közüñg sevdâsı ay mehveş
Kalurmen anlarıñg fikriyle tîre rûzgâr içre
- 3 Lebiñg içre za'if ü nâ-tüvân cismim sözi güyâ
Bolupdur rişteî kim boldı la'l-i âbdâr içre

- 4 Köngülge oklarınğ sançılğalı ay kaşı yā her yan
Anınğ tekdür ki bitmiş bāğ ara bir gonca hār içre
- 5 Düşüpdür sebze-i ter içre dāne bāğ ara güyā
Yüzünğde 'anberin hālınğ ki bar hatt-ı Gubār içre
- 6 Meni sal mey humına deyr ara ay deyr piri kim
Halāş olam bu gam haylıdın anınğ tek hişār içre
- 7 Bu rüy-ı zerdiminğ 'aksi yüzi közgüside anınğ
Cemilî eyledür zāhir hazān bolmış bahār içre

603

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Köngüldür taze kanlığ dāğ ile bu cism-i zār içre
Niçük kim bāğ ara gonca bütüpdür lālezār içre
- 2 Tenim hāki ara mihr-i ruhunğ bolmas nihān hergiz
Çü imkān yok nihān bolmağı kün şem'i gubār içre
- 3 Müyesser olmadı körmek közüm ol lāle-ruhsarı
Niçe kim köydi könglüm veh bu dāğ-ı intizār içre
- 4 Olur hāletde men hasta körem şāyed yüzün anınğ
Meni ol dil-rübā küyünde salınğ reh-güzār içre
- 5 Yüzünğ şevkinde közümdin ağıtdım katre yaş ança
Kim ol nev' ile yağın yağmadı hergiz bahār içre
- 6 Şafağ içre saçılmış güyi yā tün 'anberi ay meh
Ki çıkmışdur hatt-ı müşginiñ ol otlu 'izār içre
- 7 Kılıp 'ömrünğni zāyi' isteme ildin vefā behrin
Cemilî çünki bir ehl ü vefā yok rüzgār içre

604

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 172b 1 Saçınğdındur perişānlığ köngülünğ hānmānında
Yılan berhemlik itken kimi kuşnıñ āşiyānında
- 2 Köz ü könglümdde kim sensin seniñ tek cevheri tapman

- Niçe kim cüst ü cü kılsam cihānıñg baħr u kânında
- 3 Zamān-ı hüsniñge mağrūr olup kılma cefā resmin
Ki hergiz yokmış resm-i vefā hüsniñg zamānında
- 4 Cihān bāğı ara ay serv ‘uşşāk ehliniñg dāyim
Elif tek rāst kaddiñg naqşı oğdur ħasta cānında
- 5 Lebiñg şevkinde közdin kim barur her dem köñgöl kani
Bağır pergālesidür bir anıñg her katre kânında
- 6 Ten içre gonca tek köñglümde ağızıñg sırrı pinhāndur
‘Aceb yok bolsa bu pinhān anıñg sırr-ı nihānında
- 7 Cemilī'ni kim ol kätil amān birmes helāk eyler
İlāhī körim ol kätilni bolsun Ħağ amānında

605

Ve lehu

- / .----- / .----- / .-----
- 1 Küneşdin kadrım efzūndur egerçi şāh yanında
Velikīn zerredin eksükregüm ol māh yanında
- 2 Köyer pervāne tek cismi cemāli şem‘ine dāyim
Bolur her kim ki köñglin aldurup dil-ħ^vāh yanında
- 3 Felek ħar-gāhıda her şeb küneş pinhān bolur andın
Ki körmes zerreçe kadr ol meh-i ħar-gāh yanında
- 4 Ħayāl-i la‘li yetkeç köñglüme tapdı ebed ‘ömrin
Ni tañg cāvid-i cān tapmağ dil ol hem-rāh yanında
- 5 Bolursa her kimiñg yanında yarı dem-be-dem anıñg
Anıñg tekdür kim olğay ay u kün ki kāh yanında
- 6 Mesih ü Ħızr ebed ‘ömrin ki tapmış ni ‘aceb anlar
Körüp cān-bağş la‘liñg kılsa şeyünli‘llāh yanında
- 7 Cemilī sırr-ı vāhdetdin ħaber bilmiş boluñg āgeh
Fenālīg kesbin idip bir dili āgāh yanında

--- / --- / --- / ---

- 1 Bolupman veh kim ay mehveş yüzünġ şem'ine pervāne
Niçe şevkinġ otına bu ten ü cān u köngül yana
- 2 Ezeldin cür'a kim şundunġ maŋga la'linġ şarābıdınġ
İçip boldum anı veh ay perī men mest ü dīvāne
- 3 Egerçi zulmet-i zülfünġ ara düşdüm Sikender tek
Velikin Hızr tek yetdim lebinġdin Āb-ı hayvāna
- 4 Kiçe zülfünġ küneş yüzünġ ki bolmuş küfr ile imān
Meni men' itmegil meyl itsem eyle küfr ü imāna
- 5 Tiler kanımni tökmek közlerinġ güyā kim ay kätil
İki kâfir durur kaşd eylediler bir müselmāna
- 6 Yıgıldı bes ki peykānınġ tenim kaşānesin yıkdı
Anınġ tekdür kim iv su keşretidin boldı vırāne
- 7 Çekip yüz minġ belālarını seniġ 'ışkınġda kimdür kim
Cemili kimi ay dil-ber kire meydāna merdāne

--- / --- / --- / ---

- 1 'Ālem içre 'ışk ile kim nā-tüvān boldum yana
Bī-dil ü bī-çāre vü bī-ħānmān boldum yana
- 2 Hecr-ile eyle za'if oldum men-i dīvāne kim
Ay perī il közidin imdi nihān boldum yana
- 3 Neylerem cennetni yāħūd cilve-i tūbini çün
Sen kimi bir yüzi gül serv-i revān buldum yana
- 4 Hızr suyu birle 'İsī nutķına yok ħācetim
Leblerinġdin kim hayāt-ı cāvidān buldum yana
- 5 Bir perī yüzün körtüp āşüfte vü hayrān bolup
Veh men-i dīvāne rüsvāy-ı cihān boldum yana
- 6 Ol cefā kıldukça men kıldım vefā ger il ara
Veh anġa yakşı bolup il men yaman boldum yana

173b 7

Ay Cemilî çün sözüñg dutdı cihānı dime kim
Bu fenā deyrinde bî-nām u nişān boldum yana

608

Ve lehu

— . — . — . — . — . — . — . — . — . — .

- 1 Şām-ı gam yā Rāb ki her yan kökde aḥterdür yana
Yoḥsa āhım otıdın çıkkan şererlerdür yana
- 2 Ağzıñg ü yüzüñg mişālindin nişāne ay perî
'Ālem içre zerre vü hürşid-i hāverdür yana
- 3 Şāhlar egninde atlas ehl-i fakr egninde şāl
Farkı yok tofrağ ara āḥır ber-ā-berdür yana
- 4 'Ārızıñg mu bolmış ay meh közgü içre cilve-ger
Yā zülāl içre körüngen mihr-i enverdür yana
- 5 Yā kimi kaşıñg üze ziver müdür semin varak
Yoḥsa ay mehveş hilāl üstinde aḥterdür yana
- 6 Yā ni her zāhid tapar zühdi ümidi birle ber
Yā ni her fāsık ümidi naḥlı bî-berdür yana
- 7 Def' bolmışken Cemilî'din cünün iden füzün
Ol melek-simā periveş hür-i peykerdür yana

609

Ve lehu

— . — . — . — . — . — . — . — . — . — .

- 1 Men ki maḥrūm oldum aña özge maḥremdür yana
Mihnet ü endüh u gam köñglümge hem-demdür yana
- 2 Eşk ü āhım incidür hem-sāyeni çün iviniñg
Düdi işikdin kirip dīvārı hem-nemdür yana
- 3 Nā-tüvān cānımğa kim ol kaşı yā urmuş oqın
Çekmege sa'y itmeñgiz cismimde muḥkemdür yana
- 4 Ni 'aceb rüşen bolursa türe külbem şām-ı gam
Kim benim-çün şem'-i ḥalvet şu'le-i gamdur yana
- 5 Küyi tofrağın ki taḥmîr eşk ile kıldım anıñg
'İşkım otıdın köyük cismimğa merhemdür yana
- 174a 6 Ni 'aceb dīvāne köñglümñüñg perişān bolmağı
Ol periniñg 'anberin zülfi ki berhemdür yana

7 Ay perî rahm it Cemîlî'ğa kim ol körüp seni
İl ara divâne vü rüsâ-yı 'âlemdür yana

610

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

1 Lebleriñg şevkinde ursam köksüme her daş ile
La'l idem ol daşı közümdin ağan kan yaş ile

2 İtleriñg birle rakibiñg kılmasa âzürdelik
Küyünge her dem barurmen ni ayağ kim baş ile

3 Ol perî mihmânım olsa eyleşem anıñg nişâr
Közlerim merdümelerini yolına dür-paş ile

4 'İşk ara Ferhâd u Mecnûn boldılar hem-rehlerim
Dağ u deştiñg seyrin itdim ni 'aceb yoldaş ile

5 İtkeli köñglüm kuşu cân perdesin her yan kanat
Ol Mesih-enfâs küyinde uçar huffâş ile

6 Bu gam u derd ile hem-dem bolmağum hoşdur mañga
Hem-dem olğan kimi il hem yâr u hem arkadaş ile

7 Bu Cemîlî'niñg cününün eylediñg her dem füzün
Ay melek-simâ periveş ol hilâl-i kaç ile

611

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

1 Köñglüme la'liñg meyindindür temennâ kâm ile
Cânda 'ışkıñg otı çün teskin tapar ol câm ile

2 Şubh-ı yüzüñg şâm-ı zülfüñg vaşlını kim bulmuşam
Nür u zulmetni nidirmen eyle şubh u şâm ile

3 Ni 'aceb köñglüm kuşu bend olmağı ay dil-rübâ
Dâne-i hâliñg ki kördi sünbülüñg tek dâm ile

4 Kan yudup çehrem karardı eyle kim ay mey-fürüş
'Ârızınğ rengin bolupdur bâde-i gülfâm ile

174b 5 Deyr ara ol büt gamıyla yaşıraq ölmek mañga

Ehl-i dîn içre dirilmekdin bu nev' İslâm ile

6 Tapmadım şem'-i vişâlini firâkı şâmıda
Veh kim ansız kiçdi 'ömrüm bu hayâl-i hâm ile

7 Ay Cemîlî bil ü ağızınığ vücûdın isteme
Kim sanğa oldur hayâlât-ı muhâl evhâm ile

612

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

1 Gamlu könglüm bolmadı hurrem dem-i hem-derd ile
Veh ki 'ömrüm âhır oldı cism-i gam-perverd ile

2 Bâg-ı hüsn içre körüp gül yüzünge kıldım fiğân
Boldı çün bülbül fiğânı gülşen içre verd ile

3 Köydürür 'ışk ehli könglin savuğ âhım hayreti
Gerçi hergiz köymedi il köngli âh-ı serd ile

4 Hecride anıñ işimdür bi-hod olup gam yemek
'ışk ara keçdi ma'âşım beyle h^vâb u hurd ile

5 Ol bahâr-ı hüsn hecrinde hazân boldı mañga
Zâhir itdim kanlu yaşım çün bu rüy-ı zerd ile

6 Kündüz olsam 'ışk ile rüsvâ-yı 'âlem ni 'aceb
Kiçe kim seyr itdim ilni ol meh-i şeb-gerd ile

7 Ay Cemîlî ol perî küyi ara cisminiğni hâk
Eylegil tâ il közin kör itkesin ol gerd ile

613

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

1 Ay perî vaşlınğdın ayru könglümi zâr eyleme
Tiğ-i hecrinğ birle cism-i zârım efgâr eyleme

2 Deyr ara çün kâfir-i 'ışk olmuşam ay muğ-beçe
Küfr-i zülfünğ gayrıdın boynumğa zünnâr eyleme

3 Bu cihân bâğı ara gülzâr-ı hüsnünğdin cüdâ
Ay perî divâne könglüm bülbülin zâr eyleme

175a 4 Çok cefâlar bi-vefâlardın çü kördünğ ay köngül

Anlara zînhâr özüñg dağı giriftâr eyleme

- 5 Öpsem anıñ la'lin uykuda ol uykudın meni
Âb-ı hayvân içmege ay Hızır bîdâr eyleme
- 6 La'l-i cân-bağışı ki her dem yüz ölüñni tîrgüzür
Ay Mesîh anıñ lebi yanında güftâr eyleme
- 7 Tâ sanğa ta'n itmeye her kim sözüñg fehm itmeyip
Ay Cemîlî her kime Hâk sırrın izhâr eyleme

614

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Sırr-ı 'ışkı ay köñgöl bir kimseye fâş eyleme
Yakşı yârıñg bolsa niçe anı sırdaş eyleme
- 2 Çünkü köñglüm kıldı ol gül-çehredin ka't'-ı nazar
Ay közüm bu rüy-ı zerdim dağı kan yaş eyleme
- 3 Kördüñg ol nakkâş nakşın kim nigârın yüzide
Ay dil andın özge dağı meyl-i nakkâş eyleme
- 4 Men' ider 'ışkıñg riyâyî şeyh zînhâr ay köñgöl
Sen anıñg tek özüñgi işiñgde kulmaş eyleme
- 5 Ham bolup kaddiñg başıñgga fitnelerni düşmemek
İsteseng zînhâr meyl-i ol köz ü kaç eyleme
- 6 Küyi daşın kan yaşım ki kıldı rengin ay refik
Ölsem anıñg gayrıdın kabrim üze daş eyleme
- 7 Kan kılıp eşkiñg yüzüñg zerd eyleyip ol mehveşiñg
Mihrin ilge ay Cemîlî şubh tek fâş eyleme

615

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Düşkeli yüzüñg hayâli dîde-i giryânıma
Lebleriñg şevki bile otlar düşüpdür cânıma
- 2 Seyl-i eşkim kılmış idi 'âlemi vîrân eger
Kırpügüm sed bolmasaydı dîde-i giryânıma

- 175b 3 Ebr sanmanġ çarġ kaşrı içre kim bolmuş ġara
Dūd-ı āhımdın başımdın üzre baġıng eyvānıma
- 4 Mey taġarın sıbkarıp başımgā kaġan eyledim
Tā ki yağdı derd ü ġam daşı ten-i 'uryānıma
- 5 Ni 'aceb cānımnı ger kılsam fidā cānānıma
Çünkim anıng la'l-i cān-baġşısı susamış ġanıma
- 6 Kırpügüng oġı ki kıldı ġasta könglümni figār
Yüz ü la'ling şevki otlar saldı cism ü cānıma
- 7 Ay Cemili yüz Hızır 'ömridin efzündür yüzün
Bir nazar körsem idip miing cān fidā cānāmıma

616

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 Ol meh-i nā-mihr-bān kim kilmedi bir yanıma
Hecriidin yüz nev' ot saldı dil-i biryānıma
- 2 Zülf ü ġaddi kimi köksüm üzre tüġ-i hecr-ile
Kesmişem na'l u elif çün yetmen ol cānānıma
- 3 Ay müselmānlar nidim kim bir büt-i kāfir bile
Cān u könglümni alıp ġaşd eyledi imānıma
- 4 Teşnedür la'liga könglüm kāmını almaġ tiler
Veh susamışdur anıng hem ġünī közi ġanıma
- 5 Ay ki dirsin derd ü 'ışkım yükini könglünġga koy
ġoymuşam ol yükni könglüm üzre minnet cānıma
- 6 ġanlı yaşım bahrına ġarġ olmuşam veh düşkeli
Gevher-i la'ling ġayāli dide-i giryānıma
- 7 Ay Cemili nāle-i zārıng körüp bülbul ġamu
Yıġlaşurlar yetmediing tā ol gül-i ġandānıma

617

Ve lehu

— . — . — / — . — . — / — . — . — / — . — . —

- 1 Veh ki ġaldım yārsız men nāle-i zārī bile
Ay ġoş ol kim ġurrem oldu il ara barı bile
- 176a 2 Kıldı 'İsī'ni deminde Yūsuf'ı ġüsninde hem

Münfa'ıl ol serv-i nâzım la'l ü ruhsârı bile

3 Kız ü zülfünğdür mü hüsnünğ bağı içre ay şanem
Yoħsa gülşen içre kâfirdür mü zünnârı bile

4 Yüzünğ ü zülfünğ hayâli birle köñglüm ay perî
Güyyâ virâneidür genc ü şehmârı bile

5 Ta'n kılmañg kim mañga bi-'âr dip ay ehl-i zühd
'İşk esiri boldı her kim kalmadı 'arı bile

6 Beyle kim men bolmuşam 'ışk ile kâmil il ara
Bolmadı 'âlemde hiç kim 'ışk etvârı bile

7 Bolmagil âzürde körsenğ yar-ile agyârı
Ay Cemilî çün bolur gülşende gül hârı bile

618

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

1 La'l-i nâbınğ şevkidin çeşmim tolar ger kan bile
Lîk köñglüm otı sönmes dâde-i giryân bile

2 Hatt-ı sebziñg la'l-i cân-baħşınğda peydâ bolğalı
Eyledür kim Hızr boldı Çeşme-i hayvân bile

3 Cism ara cânım bile peyvest okunğ peykânını
Çekmegil kim çıkmasun cânım dağı peykân bile

4 Bir nigâh idip kim eyler küfr ile dînim bedel
Ay müselmânlar nidim ol közleri fettân bile

5 Çeşmime yetkür iziniñg tütüyâsın ay nesim
Şeh-süvârim kirse meydân içre ger cevân bile

6 Cism ile cânım ni nev' ilen ki mûnis boldılar
Nâ-tüvân köñglüm dutupdur ülfet ol cânân bile

7 Ay Cemilî âhım ol ayğa yeter gam tünleri
Yetse irdi kâş anğa cânımdağı efgân bile

619

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

176b 1 'Anberin zülfünğ hayâlin ay melek-simâ yana
Ança kıldım kim düşüpdür başıma sevdâ yana

- 2 Raḥm kıldıñg ilge kılduqça sañga ‘acz u niyāz
Veh mañga yetkeç nidindür nāz u istiğnā yana
- 3 Māhveşlerdin cihānda zerreçe yoqdur eşer
Ay küneş kıldıñg çü burka’dın yüzüñg peydā yana
- 4 Deyr içidin mest olup ol muğ-beçe çıkmış meger
Kim düşüpdür ‘ālem içre fitne vü gavgā yana
- 5 Gülşen ü nergiske bakman bāğ ara çün başıma
Yetkürür āfetler ol gül-ruḥ közi şehlā yana
- 6 Tıgi zaḥmıdın helāk olsam ni gam kim cismime
Cān birür ‘İsī kimi ol la’li rüḥ-efzā yana
- 7 Zülfi sevdāsıda kim ser-geşte boldum ni ‘aceb
‘İşkı mülkide anıñg bolsam cihān-peymā yana
- 8 Kim ki nā-dāndur cünün ehli ara dānādur ol
‘İşk vādīsıde ol ḥayl içre men dānā yana
- 9 Ay Cemilī ‘ışk ara Ferḥād ile Mecnūn kelip
Hayret idip kitdiler körüp seni rüsvā yana

620

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Ol perī ‘ışkıda Mecnūn köñglümü şeydā yana
Kıldı veh kim sanmañgız bolgay anı dānā yana
- 2 Zülfi sevdāsıda āhım dūdı zulmet ‘ālemi
Eylemiş il sağınur anı şeb-i yeldā yana
- 3 Yağşı sevdādın ferahnāk oldı tüccār eyle kim
Bizni hoş-ḥāl itdi anıñg zülfidin sevdā yana
- 4 Rūḥlar ḥaylı bolup ḥayrān añga pā-māl olur
Ger ḥırām itse revān ol kāmēt-i ra’nā yana
- 5 Naqd-i dinim aldı birip bir kadeḥ mey deyr ara
Ol büt-i kāfir melek-simā kadeḥ-peymā yana
- 177a 6 Āb-ı keyşer ḥasretidin zāhid öldi şükr kim
Biz fenā deyride içdük sāğar u şahbā yana
- 7 Tevbe idip zāhid olmışdur Cemilī’ni dimenñg
Kim ḥarābāt içre boldı mey-ḥ^Vor u rüsvā yana

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Hatt-ı sebziñgdür mü çıkmış la'1-i handān üstiğa
Yoħsa kim Hızr oldı peydā Āb-ı hayvān üstiğa
- 2 İl[i] ihyā kılmğa Hayvān suydur şişede
Yoħsa kim çıkmış uçuk ol la'1-i handān üstiğa
- 3 Lebleriñg şevkide kan olğan köñgül içinde bar
Naķ-ı hāliñg eyle kim düşdi mekes kan üstiğa
- 4 Düşkeli köñglüm kuşu çāh-ı zenehdāniñg ara
'Anberin zülfünġni dām itdiñg zenehdān üstiğa
- 5 Gül yüzi hecride anıñg bolmış ay cān bülbüli
Her ser-i mü bir tiken bu cism-i 'uryān üstiğa
- 6 'Ahd kıldı bizdin ayru içmeye peymāneni
Durmadı veh kim yana ol 'ahd ü peymān üstiğa
- 7 Tā gam-ı 'ışkıñg yükin koyduñg Cemili köñgliğa
Bardur ol köñglümdeki yük minneti cān üstiğa

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

- 1 Düşdi çün divāne köñglüm bir perī sevdāsığa
Cān fidā kılsam 'aceb mü la'1-i rüh-efzāsığa
- 2 Veh ki bir Leyliveşiñg āhū közi fikri bile
Düşmişem Mecnūn kimi her dem cūnūn şahrāsığa
- 3 İlge lutfın eyleyip yā Rab nidindür ol perī
Kahrın itdi dāyim öz divāne-i şeydāsığa
- 4 Şām-ı gam ay meh felekke atmağa āhım okın
Doğru eşkimdin kirişdür egri kaddim yāsığa
- 177b 5 Mezra'ıda köñglümünġ kaşınġ hayali dāyimā
İl ara dihkān ili elgide beñzer dāsığa
- 6 Ni 'aceb āşüfte vü āvāre bolsam ay perī
Düşdi çün divāne köñglüm sünbülünġ sevdāsığa

7 Baħr-ı 'isyāndın Cemilî' ni çekip lutfuñg bile
Yâ İlâhî salgil anı rahmetiñg deryāsıgā

623

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1 Mañgā yüz yıl bolur her dem çü bir ay intizārında
Ni köñglüm kalur öz hālinde ni hüşum qarārında

2 Eger cennetde yüz nev' ile gül boldı biri hergiz
Anıñ yüzi güli tek bolmadı hüşni bahārında

3 Bir ay hecrinde cismim eyle hāk oldı ki yıl eskeç
Bolursa yüz küneş peydā nihān bolur gubārında

4 Maķāmın zāğlar gülşen ara kılmış mudur yāħud
Anıñ hālî durur her yan yüziniñg lālezārında

5 Perişāndur köñgül dāyim saçınğ sevdāsıda ay meh
N'ola şorsañg anıñ hālî¹⁴⁵ perişān rüzgārında

6 Ayırmas köñglini 'ışk ehli zülfünğ bend bendi[di]n
Ayırsañg tiğ ile ger bend bendin cism-i zārında

7 Cemilî dime 'ışkınğ cürmi yārınğdın mu yā sendin
Ni sende bar imiş bu hüküm ni yār ihtiyārında

624

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1 Girişlerdin nişānlar mūr haylınıñg kaķarında
Ni bir bir hum ki yüz nürdur anıñg her zülf-i tārında

2 Yüzidür gül tili bülbül lebidür mül saçı sünbül
Utanmaķdın nihān bolmış behişt anıñg bahārında

3 Anıñg ol zer-nişān tiği kerek boynumğa çün asmañg
Yazılğan za'ferān birle kılıç şeklin tomārında

178a 4 Ölürlenmen hāsetidın bir nazar yüzini körgey dip
Men-i hasta sürünüp düşdüm anıñg reh-güzārında

5 Bu otlu dil ara peykānlarıdır anıñg nişān güyā

¹⁴⁵Metinde "hālîni" yazıyor. Vezin gereği "hālîni" okundu.

Anıñ ol kaṭreler ḥoydın ki bar otluḡ 'izārında

6 Tilersenḡ¹⁴⁶ çarḡ üze çıkmak 'anāsırnı fenā kılḡıl
Mukayyed boldı rūḥunḡ çün bu dördünḡ kaydı barında

7 Cemīlī tā körüp yüzünḡni 'ışkıñḡ iḥtiyār itmiş
Anı sürme işıkdin kim düḡül o iḥtiyārında

625

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1 Raḡībınḡ keçmegin kim kördüm ol mehveṣ ṣanem birle
Bolupman bir kiṣi tek kim keçipdür 'ömri ḡam birle

2 Körüp tiḡ-i sitem başımda ta'n itmenḡ ki maḡşūdum
Budur ol ḡatīl öltürgey meni tiḡ-i sitem birle

3 Bolursam deyr pīriniñ mūrīdi sıdḡ ile ni tañḡ
Körüp bir kemligimni çünkim ötkürdi kerem birle

4 Kirip bu deyr ara eski sıfāl ilen kim mey içdim
Ferīdün taḡtudur ḡüyā mañḡa ol cām-ı Cem birle

5 Eger mescid ara tesbīh ider zāhid ṣamed adın
Menim deyr içre hem-virdim bolur zıkr-i ṣanem birle

6 Men-i reh-revḡa bolmışdur müyesser maḡsad-ı aslı
Çün yıllar ḡılımışam deṣt-i fenā ḡat'ın ḡadem birle

7 Tikensiz çünki bolmas ḡül körüp aḡyār ile yārınḡ
Cemīlī ḡılmaḡıl ḡVār özünḡi derd ü elem birle

626

Ve lehu

_ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _ / _ _ _ _

1 Tā ki düṣdi ülfetim bir serv-i ḡül-ruḡsār-ile
Bülbül ü ḡumrı daḡı ḡıldı fiḡan men-i zār-ile

2 Seyl-i rengin kim 'ıyān ḡıldı bulut faṣl-ı bahār
Bolmışam mānend anḡa bu dīde-i ḡün-bār-ile

178b 3 Neylerem cennetni ḡasrı birle ger bolsa mañḡa
Ol küneṣ küyi müyesser sāye-i dīvār-ile

¹⁴⁶Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

- 4 Ay periveş ‘anberin zülfünġ perişān eyleyip
Yüz dil-i dīvāneni bend eyledinġ her tār-ile
- 5 Alsa il cānını ġamzenġ tiġ-i zehr-ālūd-ile
İlge cān birür yana la‘linġşeker-ġüftār-ile
- 6 Rind ili rehn eyleyip meyġa meni ‘uryān kıur
Ger ġarābāt içre kirsem cübbe vü destār-ile
- 7 Deyr ara bir muġ-beçe yüzin Cemilī körgeli
Baġlampdur boynı anınġ zülfidin zünnār-ile

627

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 ‘Anberin ġālinġ bile yüzünġ ki zibādur yana
Dāġ-ı ‘ışkınġ lāle tek köñġlümde peydādur yana
- 2 Nüş idip la‘linġ meyindin leb-be-leb cān bülbüli
Dem-be-dem yüzünġ ġülistānında ġüyādur yana
- 3 Dür dişinġle gevher-i la‘linġ ġamında közlerim
Her tarafdın her biri ġüyā ki deryādur yana
- 4 Tapmadım hergiz itinġ pā-būsın ay çeşmi ġazāl
Çün mañġa ġaddimdin efzün ol temennādur yana
- 5 Ol perininġ zülfi hecrinde men-i dīvāneninġ
Başı üzre bu uzun tün içre sevdādur yana
- 6 Bir büt-i kāfir közininġ kirpüġi ġaylı bile
Kışver-i köñġlümde yüz nev’ ile yağmadur yana
- 7 Deyr içinde bezm ara bir muġ-beçe elgi bile
Bāde nüş idip Cemilī veh ki rüsvādur yana

628

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Āteş-i ‘ışk ile köydüm veh men-i Mecnūn yana
Kılmadı teskin otum eşkim bolup Ceyhūn yana
- 179a 2 İmdi vaşlınġ cāmını bir sākıyā bezminġde kim
İçürür hecr aġusın bizge bu dehr-i dūn yana

- 3 Boldı kül dīvāne könglüm bülbüli yüzünġ körüp
Saġınıp ol otnı gül veh köydi bu Mecnün yana
- 4 Eşk-i çeşmim boldı efzün körgeli gül yüzünġni
Çün bahār eyyāmı çeşme suydur efzün yana
- 5 Şām-ı gam kök üzre encüm sanmañġ ol ay hecride
Ahım okıdın tişildi her taraf gerdün yana
- 6 Çün anıñġ 'ışkıñġda közüm birle könglüm reşki bar
Köz körüp yüzün köngüldür reşkidin pür-hün yana
- 7 Ay Cemili bir yüzi gül-gün gamında müstemend
Bolġalı boldı 'ilācınġ bāde-i gül-gün yana

629

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Yār-ile aġyārı kim kördüm kirer gülzārġa
Sanuram hem-dem bolur gülzār ara gül hārġa
- 2 Berg-i güllerni şabā salmış mu rüşen su ara
Yoħsa meydin mü düşüpdür güller ol ruhsārġa
- 3 Kāmetim bolur tiken şāhı gül açıp kim okunġ
Sançılur peykāmı bu kanlıġ ten-i efgārġa
- 4 Yüzünġ üzre 'anberin zülfünġ ki düşmiş ay şanem
Benġzemiş bir yirde ol muşhaf bile zünnārġa
- 5 Sürme kıldım közüme itinġ ayaġı tofracın
Çünkim ol küyünġde yetdi devlet-i didārġa
- 6 Rüy-ı zerdin kim koyar kaşırına 'ışk ehli anıñġ
Kāh bergi güyiyā peyvest olur dīvārġa
- 7 Za'f ile bu zār cismimde boġunlar şeklidür
Eyle kim düşmiş tüġünler ince düşken tārġa
- 8 Cānım aldı közleriñġ kirpükleriñġ könglüm tişip
Hiç müselmān bolmasun veh mübtelā küffārġa
- 179b 9 Çünki huşyār olġaç eyler gam Cemili kaşırını
'Ayb kılmañġ anġa kirse külbe-i hammārġa

630

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 İlni kim katıl eylemek bolmuş heves ol yārğa
Ärzü ölmekdür anıñg elgide men zārğa
- 2 Kānı öz boynıgadır dīn ehlidin her kim özin
Kim esir eyler anıñg tek kāfir-i hūn-h̄vārğa
- 3 Kılmasa ol ay gamında bizni ser-gerdān eger
Bes bu ni ser-geştelikdür günbed-i devvārğa
- 4 Katreler kim yirde eşkimdin durup hem bardılar
Böldılar kökde münāsib tā büt-i seyyārğa
- 5 Hāk-i ten berbād olup cānım kuşu dutmuş hevā
Ay köñgöl sen hem yetür imdi özünğ dil-dārğa
- 6 Ni ‘aceb bolsa perişān sünbülünğ dil mecma‘ı
Anda kim bend eylediñg yüz miñg köñgöl her tārğa
- 7 İsterem la‘linğ zülālin hasta cānımğa ‘ilāc
İl devā ister kimi şerbet bile bimarğa
- 8 Yetmedim çün maqşadımğa hānkāh-ı şeyhdin
‘Ayb kılmañg kirsem imdi külbe-i hammārğa
- 9 Bakmadı serv ile gülşenğa Cemili bāğ ara
Tā ki salmışdur nazar ol kāmēt ü ruhsārğa

631

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Yetse kaşı yayı ucı zülfiniñ çevgānığa
Zülfı çevgānı yeter güy-ı zenehdān yanığa
- 2 Hızr tek buldum hayāt-ı cāvidān tā kim anıñg
Yetdi cānım lebleriniñ Çeşme-i hayvāmığa
- 3 Veh niçe kāfir kim ol her zülfiniñ zünnārıdın
Saldı yüz miñg ‘uqde İslām ehliniñ imānığa
- 180a 4 Niçe sandın daşkarı ger bolsa ol ay itleri
Men kim ü kirmek kim anıñg itleriniñ sanığa
- 5 Kılmadı kök tākını her yan kara şeb-gün bulut
Dūd-ı āhımdur ki her dem yetdi çarh eyvānığa
- 6 Yetdi güyā bülbul efgānı kulagına gülünğ
Kim yetürmişdür yaqası çākini dāmānığa

- 7 İstemeniğ ildin vefā behrin ki dihkān-ı kazā
Salmamış her giz vefā tohmın cihān bustānıga
- 8 La'l-gün tırnağlarınğı kılğalı hınnā bile
Āyeti kelmiş yed-i beyzā hem elğiniğ şānıga
- 9 La'liniğ cānın fidā kıldı Cemilī tā anıñ
Çeşm-i cellādınğı çekip tiğın kiripdür kanıga

632

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Her müselmān kim bolur 'ışkıñgla zār ay muğ-beçe
Terk idip İslām ider küfr ihtiyār ay muğ-beçe
- 2 Ehl-i İslām içre kılmışdım nihān küfrüm yana
Deyr içinde kıldım anı āşkār ay muğ-beçe
- 3 Bolsa her büt-hāne andın sen mañga bolduñğ murād
Sendin özge yok mañga çün anda yār ay muğ-beçe
- 4 Deyr piri bütga secde kılmak emr eyler eger
Veh seni körgeç anğa ni i'tibār ay muğ-beçe
- 5 Her niçe kim bütga secde eylesenğ deyr içre sen
Secde kıлмаğum sañga yüz ança bar ay muğ-beçe
- 6 Mest olup deyr içre kim kıldım sañga cānım fidā
Bir mañga la'liniğ meyın bol gam-güsār ay muğ-beçe
- 7 Şem' ü mey birle kiçe kilsenğ içip mey tā seher
Urulurmen başınğa pervānevār ay muğ-beçe
- 8 Ser-hoş olsam men eger cismimni mey birle yudup
Deyr içinde hem mañga itkil mezār ay muğ-beçe
- 180b 9 Deyr ara gamgīn Cemilī boldı çün her dem anğa
Lebleriniğ cānın birip bol gam-güsār ay muğ-beçe

633

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Naḥl-ı ḳaddin kim kıtur cilve cihān bustānıda

Serv [ü] tûbâ cilvesin neylermen anıñg yanında

2 Çün felek devrinde yokdur i 'timâdı hûbluğunğ
Ay küneş mihr ile ilge hûbluğunğ devrânında

3 Közyaşım hûn-ı cigerdin bolsa rengin ni 'aceb
Kan kıılır gam tîgi bağrım kim lebiñg hicrânında

4 Yıgladım ança lebiñg şevkinde gūyâ kim felek
Gūy tek ser-geşte boldı seyl-i eşkim şanıda

5 Su oğurlar köñglümünğ zahmı yetişkeç oklarınğ
Çünki bar bir katre su her bir oğunğ peykânında

6 Mūr haylıdur çıkıpdur şekker üzre gūyiyâ
'Anberin hattı ki bar anıñg leb-i handânında

7 Gülşen içre kim Cemîli gül yüzünğ yâd eyledi
Bir tikendür her gül anıñg dîde-i giryânında

634

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 Eyledinğ gül-gün yüzünğ içip şarâb-ı nâb ile
Eyle kim çehrem kızarmışdur benim hûn-âb ile

2 Yüzünğ üzre katre-ter kim boldı peydâ ay peri
Bir çemen bolmışdur ol gūyâ gül-i sır-âb ile

3 Eşk-i çeşmim rûy-ı zerdim rengini tebdîl ider
Eyle kim rengi bozulur altununğ sim-âb ile

4 Rişte-i 'ömrümni kütâh itdi ser-gerdânlığım
Zülfidür kütâh anıñg her dem çü piç ü tâb ile

5 Ağzı bolmış nokta-i mevhum anıñg ay dil sañga
Veh ni sūd olğay anıñg tek cevher-i nâ-yâb ile

181a 6 Bolmuşam anıñg esiri ay köñgül bend eyledi
Çün seniñg lâmınğ kimi zülfi meni kullâb ile

7 Gam düğül ger yüz minğ âfet hecridin kördünğ anıñg
Ay Cemîli çünki buldunğ vaşlını her bâb ile

635

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Terk-i 'ışk itmek ni imkândur maŋga tedbîr ile
Kim yazılmış nâşihâ ol hârne-i takdîr ile
- 2 Bolğalı dîvâne köŋlüm dağı tedbîr olmadı
Ol perîveş zülfidin özge aŋga zencîr ile
- 3 Ni 'aceb yârim kiçe çıksaŋg yüzünĝ envârıdın
Köküzünde mâh u pervîn kaçsalar şeb-gîr ile
- 4 Eyle mest itkil meni kim sâkiyâ sûd itmesün
Bend idip nâşih maŋga yâ muhtesib ta'zir ile
- 5 Ol perîveş boldı pinhân bolmadı peydâ anı
Aŋca kim cehd eyledim veh bolmadım teşhîr ile
- 6 Ğark idirdür berr ü bahrı seyl-i eşkim men henüz
Akıdıpmen közlerimdin eşkimi takşîr ile
- 7 Hâk olup düşdi Cemilî cismi yârınĝ küyige
Pây-bûsın kıldı anınĝ ni 'aceb tezvîr ile

**Lâm elif lâ harfinde lâ m zülf lâle-'izâr lâ-ya'kıl ü mest
muĝ-beçeler şânındadır bu ĝazeller**

636

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Lâm-ı zülfidin ger ol şem'-i ruĥın peydâ kıla
Eyledür kim tün sevâdı mihr ü meh ifşâ kıla
- 2 Zerreçe hürşid ü mâhınĝ nûrıdın kalmas eşer
Şem'-i ruhsârın kim ol ay nâ-gehân peydâ kıla
- 3 Her perîveşni körüp dîvâne boldum ni 'aceb
Başım üzre cem' olup ger şühlar ĝavgâ kıla
- 181b 4 Başı üzre yüz belâ vü fitne vü âfet salur
Her kimi kim mübtelâ ol közleri şehlâ kıla
- 5 La'linĝ âteş-reng meydin cânıma ot saldı çün
Kâfir-i çeşminĝ dağı dînim tiler yağma kıla
- 6 Hânkahdın kelmişem mey-hâneye çün isterem
Her ħadeĥ-peymâ meni mest eyleyip rûsvâ kıla
- 7 Niçe 'aql u hüřünĝ alıp ay Cemilî deyr ara
Bir perî-peyker seni dîvâne vü şeydâ kıla

637

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Yetkürür başımğa her dem ol qadi ra'nā belā
Yetmes andın bu dil-i nā-şādıma illā belā
- 2 Bir qadeh mey birse veh kim niçe yüz miñg nev'-ile
Yağdurur başımğa ol şüh-ı qadeh-peymā belā
- 3 Ol yüz üzre hatt ki peydā eyledi veh kim anıñ
Şevkidin cānımdadır yüz vech ile peydā belā
- 4 Çünki boldum mübtelāsı ni 'aceb yetkürse ger
Başıma bir demde yüz miñg ol közi şehlā belā
- 5 Cismimi ol nā-tüvān köz kirpügi okı tişip
Hasta cānımğa yeter ay şüh u bi-pervā belā
- 6 Men kimi divāneveşniñ başığa bir demde yüz
Yetkürür veh ol perı-peyker melek-simā belā
- 7 Ol periniñ qaş u köz ü hattı hecrinde sañga
Ay Cemilī bar hacālet yā melālet yā belā

638

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Men ki boldum qarıganda bir yigitge mübtelā
'Ayb kılmañg yetse andın başıma yüz miñg belā
- 2 Ni 'aceb āvārelig tapsam cünün şahrāsıda
Kim anıñ 'ışkıda kıldım 'aql mülkidin cilā
- 182a 3 Gonca tek köñglüm tola qandur lebiñg şevkide çün
Sākiyā yetkeç mañga bir gil qadeh meydın tola
- 4 Eyle kim gülşende gül şeb-nem bile boldı celī
Bāğ-ı hüsnüñg içre yüzüñg ter bile tapdı cilā
- 5 Ay Cemilī tıre-rüz olduñg kara bahtıñg kimi
Tā ki bolduñg ol közi qaşı qarağa mübtelā

639

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Yetse ay meh ger maᅇga bir demde yüz derd ü belā
Çünkü sendindür maᅇga oldur besī 'izz ü 'alā
- 2 Āteş-i 'ışkıᅇğ bile cismimni kül kıl ay perī
Könğlümünğ közgüsine ol kül bile birgil cilā
- 3 Tire könğlüm rüşen olur bāde nūrı birle çün
Sākıyā dut dem-be-dem meydin maᅇga cāmı tola
- 4 Ol vefāsız birle tā kim āšnā boldum meni
Eyledi bir demde yüz miᅇğ belāga mübtelā
- 5 Ay Cemilī çek belā yolında derd ü renc kim
Tapmadı hiç kim murādın çekmedin derd ü belā

640

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Veh ki boldum bir vefāsız dil-rübāga mübtelā
Bolmasun men kimi hiç kim bī-vefāga mübtelā
- 2 İstesēᅇğ kim bolmağay baᅇtünğ kara ᅇālī kimi
Bolma ay dil her közi kaşı qaraya mübtelā
- 3 Ol perī 'ışkı ᅇamı divāne könğlümdin melül
Boldı veh kim bolğalı men mübtelāga mübtelā
- 4 Hecr derdine devā ölmekdin özge bolmadı
Bolmasun hiç kimse yā Rab ol belāga mübtelā
- 5 Deyr ara bolup Cemilī deyr pīriğa mürīd
ᅇānkaᅇda bolmadı ehl-i riyāga mübtelā

641

182b

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Niçe bu divāne könğlüm ol perī şeydā kıla
'Akl u ᅇüşumᅇi ᅇarāmī köz bile yağma kıla
- 2 Niçe bir Leyliveşēᅇğ 'ışkı meni Mecnün idip
İl ara rüsvā kılıp divāne vü şeydā kıla
- 3 Lāle-ruᅇlar 'ışkı dāğı sırrını zāᅇir kılıp
Ay könğül köz ᅇanıᅇğı ilge niçe peydā kıla

- 4 Mey birip mey-ḥānede niçe meni mest eyleyip
Takvā vü tevber şikestin ol kadeḥ-peymā kıla
- 5 Tığ-i zulmi birle kökstüm çāk idip ol kâtilim
Niçe 'ışkım sırrını 'ālem ara ifşā kıla
- 6 Dür dişiyle gevher-i la'li gamıda ol perî
Kanlu yaşım seylini yā Rab niçe deryā kıla
- 7 Ay Cemîli niçe deyr içre seni bir muğ-beçe
Mey birip dîniñg alıp 'ālem ara rüsvā kıla

**Yi ḥarfinde yüzü gülfām yüz vech ile garrā gül-endām Yūsuf-mişāl
dil-ārām meh-rûlar şânındadır bu gazeller**

642

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Bâg-ı ḥüsn içre açıldı ay perî yüzünğ güli
Kıldı meyl anı körüp divāne köñglüm bülbüli
- 2 Dāne vü dām eylediñg köñglüm kuşınıñg kaşdına
Dāne dāne ḥāliñg ile ḥalka ḥalka kāküli
- 3 İ leb-ā-leb cām içip men kan yudarmen dem-be-dem
Çün naşibim sâkiyā bolmas leb-i la'liñg müli
- 4 Deyr ara aşübı kim bar anı di ay muğ-beçe
Rind ili gavğasıdur yāḥūd şurāḥi kulkülü
- 5 Gülşen-i ḥüsnüñgga mağrūr olma devrān bâğıda
Kim anğa yetkeç ḥazān yili çü kalmas bir güli
- 183a 6 Heçr otıda kıl kimi cismim köyüp ivrülmeği
Eyledür kim yüzide piç olmuş anıñg sünbüli
- 7 Ay Cemîli şevk otuyla eylegil cismiñgni kül
Çünki köñglünğ közgüsini pāk ider cismiñg küli

643

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Bir büt-i kâfir periveşniñg körüp ruḥsârını
Nağd-i dînim 'aql u ḥuşum yilge birdim barım
- 2 Deyr ara bir muğ-beçe elgidin idip bāde nüş
Büt kaşıda secde kıldım bağlayıp zünnârını

- 3 Zinde kıl bî-cân tenimni la'î-i cân-bağışınğ bile
Eylemek kılsañğ Mesihâ mu'cizi izhârını
- 4 Kalmadı eşkim közümdede yığlayam hicrân ara
Yâ tilimde nutk kim idem gamınğ güftârını
- 5 Kil bu kün birgil bu mürde cismime cân ay Mesih
Dañğla tapmassın tenimdîn isteyip âsarını
- 6 Bir küneş devrin kazâ nakkâşı yüzünğ devri tek
Çekmedi döndürdi munça çarhınıñ pergârını
- 7 Ger vücûdın eyledi işbât anınğ küll-i vücûd
Ay Cemilî küll-i şeyniñ gayrı bil sen barını

644

Ve lehu

._ _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

- 1 Bâde kılmış mu gülistân ol perî ruhsârını
Kân yaşımıdır zâhir itmiş yâ çemen gülzârını
- 2 Yüz köñlüni bend idipdür ay müselmânlar körünğ
Bir büt-i kâfir periveşniñ saçı zünnârını
- 3 Dâne-i hâlini ol ay yüzde peydâ eyleyip
Cân kuşın bend itmiş açıp dâm-ı zülf-i târını
- 4 Sâkiyâ bir câm-ı mey birlen meni şâd eyle kim
Def' ide köñlümdin ol yüz nev' gam âşârını
- 183b 5 'İşk ara Ferhâd u Mecnûn'dın füzûn rûsvâlığı
Kıldım il içre idip 'aşıklıgım izhârını
- 6 Eşk ü âhı sahlânğ ol kûy içre ay köz ü köñgöl
Kim anınğ nem kılmason idip kara divârını
- 7 Nâ-tüvân çeşmi gamında ol periveş bir nefes
Şormadı veh kim Cemilî'niñ dil-i bîmârını

645

Ve lehu

._ _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _

- 1 Niçe kim 'ışk ile yok 'âlemdede men şeydâ kimi
Hüsni ile hem yokdur ol mâh-ı cihân-ârâ kimi
- 2 Ay felek körgüzme birbiri üze kavş-i kuzah

- Kim anıñg yok lutfı ol iki mu'anber yā kimi
- 3 Leyli vü Şirîn sitem Ferhād u Mecnūn'ğa kılıp
Kılmadı yüzdin birin ol şüh-i bi-pervā kimi
- 4 Secde kılsam kaşı mihrābına ta'n itmeñg mañga
Kim bu deyr içre çü yoğdur ol büt-i zibā kimi
- 5 İsteseniñ gam körmemek mey iç fenā deyrinde kim
Şeh dağı şād olmadı rind-i kadeh-peymā kimi
- 6 Köz qarartıp kanım içmek istediñg ol nev' kim
Sürmeliğ köz bolmadı ol nergis-i şehlā kimi
- 7 'İsî vü Hızır'ıñg dem ü suyu Cemîli bolmadı
İlge cān birmek bile ol la'l-i rüh-efzā kimi

646

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Gamze-i çeşmiñg ki köñglüm çäk ider¹⁴⁷ hañcer kimi
Kırpügüñg okı tışer bağrımmı hem neşter kimi
- 2 'Anberin zülfünğ ki dutmış 'arızınğ etrāfını
Genc-i hüsnünğ güyiyā hıfz itmiş ol ejder kimi
- 3 Kāmetiñg tūbā bolup cennet güli bolmış yüzünğ
La'l-i nābiñg çeşmesidür anda hem kevşer kimi
- 184a 4 Dūd-ı āhım kıldı zulmet ger felek cevfin yana
Anı ay meh rüsen itdi her şerer ahter kimi
- 5 La'l-i cān-bağşın kim izhār itdi ilge ol Mesih
Çıkdı güyā la'lidin her söz anıñg şekker kimi
- 6 Nazm ara ol nev' ile sürdüm zebān tiginini kim
Her sözümdür müdde'i cānıga yüz hañcer kimi
- 7 'İşk bahri içre kim düşdi Cemîli ni 'aceb
Dürr-i nazmında bolursa her sözi gevher kimi

647

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

¹⁴⁷Metinde " اندر " şeklinde.

- 1 Saňa ser-gerdān bolup ni kök talebkār olmadı
Yā ni kevkebdür kim ol şevkinle bīdār olmadı
- 2 Yetmedi idip taleb maksadğa tā kim zāhidā
Bu riyāyi zūhdidin her kim sebük-bār olmadı
- 3 Çık vücūduñg kaydıdın kirgil ‘adem vādisiğa
Tapmadın hiç kim fenālıg keşf-i esrār olmadı
- 4 Dūd-ı āhım otlu köñglümdin körtüp kılmañg ‘aceb
Olmadı hiç ot kim anıñ dūdı izhār olmadı
- 5 Kiçe kündüz zülf ü yüzi hecridin āşüfte-hāl
Olmışam ol meh dirīgā kim haber-dār olmadı
- 6 İçmedim devrānda bir gül-gün kadehni bī-ħumār
Körmedim gülşende bir gülni k’anğa ħār olmadı
- 7 Ay Cemili sırrıñgı fāş itme kim ‘ālem ara
Kimdür ol yār oldı evvel āħır agyār olmadı

648

Ve lehu

— . — . / — . — . / — . — . / — . — .

- 1 Her köñgül kim anda sūz-ı ‘ışk-ı cānān olmadı
Bir qaranku ivdür anda şem‘-i tābān olmadı
- 2 Bir qaranku iv ki yoğdur şem‘-i tābānı anıñ
Cisme beñzer kim içinde hiç anıñ cān olmadı
- 184b 3 Her kişi kim bilmedi ħod-bīn olup öz cehlini
Ĥastaidür kim anğa hiç nev‘ dermān olmadı
- 4 Kimdür ol kim dehr Zāl’in düşdeki maħbūb tek
İstep andın kāmın almasdın peşimān olmadı
- 5 Ni peri-peyker hilāl kaşı dur[ur] kim ay köñgül
Yeñgi ay kimi bolup peydā vü pinhān olmadı
- 6 Kaşısı Mecnūn’dur kim ay Leyli-şıfat küyüñg ara
Bağrı biryān çeşmi giryān cismi ‘uryān olmadı
- 7 Ni köñgüldür kim lebiñgniñg şevkidin pür-ħün düğül
Yā ni közdür kim yüzüñg hecrinde giryān olmadı
- 8 Eyle perçin oldı peykānı okuñg köñglümde kim
Enbur-ile çekmek anı hergiz imkān olmadı

9

Cevridin cāmıŋda yüz miŋ tıg eger vaşl içredür
Ay Cemili şükr-i Bārī tıg-i hicrān olmadı

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Āteşin könglüm kimi bir şem'-i sūzān olmadı
Közlerim tek ebr-i nisān dağı giryān olmadı
- 2 Katl ider dīn ehlin ol kāfir köz ay İslām ili
Eyleñgiz andın hāzer çünkim müselmān olmadı
- 3 Eşk-i dürrin kim saçarmen közdin ay cān cevheri
Beyle gevher ma'denile bahr-ı 'ummān olmadı
- 4 Bu kızargan her taraf cismimde la'liñg şevkidin
Köñglüm otı boldı közümdin ağan kan olmadı
- 5 Bu ki hecristiñ otı köydürdi meni başdın ayak
Dūzah otı dağı her giz beyle sūzān olmadı
- 6 'Anberin zülfünğ kimi zulmāta Hızr uğraşmadı
La'l-i nābıñg çeşmesi tek Āb-ı hayvān olmadı
- 7 Ay Cemilī men niçük ol māh mihrin terk idim
Kim melāhat birle eyle mihr-i raḥşān olmadı

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 185a 1 Sākiyā la'liñg gamıdın yudmağa kan kalmadı
İmdi mey bir kim dağı hūn-āb-ı hicrān kalmadı
- 2 Ay periveş yüzünğ üzre küfr-i zülfünğ körgeli
Mende dağı 'aql u hūş u dīn ü imān kalmadı
- 3 Ay ki dirsin 'ışkıımı köñglünğde pinhān eylegil
Veh anı kılmakka pinhān dağı imkān kalmadı
- 4 Lāle-gün yaşım ki zāhir boldı vaşlıñgdın cūdā
Dağı pinhān cānım içre dāğ-ı hicrān kalmadı
- 5 Kūh-ı gam üzre mekān dutsam 'aceb yok çün benim
Seyl-i eşkim dutmağa deşt ü beyābān kalmadı
- 6 Didi hecr içre sañga vaşlım kılam feryād-res
Za'fım ança boldı veh kim mende efgān kalmadı

- 7 Bāde-i la'li lebiñgdin sākiyā cān bulmuşam
İmdi ölsem dağı cānım içre ermān kalmadı
- 8 Niçe kün mihmānsın içkil bādeni devrān ara
Çünkü bākī bu fenā deyrinde mihmān kalmadı
- 9 Dir imişsin ay Cemilī vaşlım al cānıñg birip
Bilmediñg mü hecriñg içre kim mañga cān kal[ma]dı

651

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Ol perī mihr itmedi tā bizni şeydā kılmadı
Çünkü şeydā kıldı hergiz dağı pervā kılmadı
- 2 Ni 'aceb cevr ü cefā kılsa mañga 'ālem ara
Men kimi mihr ü vefā ehlin çü peydā kılmadı
- 3 Deyr ara ol muğ-beçe elgiyle mey nüş eylegen
Cennet ü hūrī veyā kevşer temennā kılmadı
- 4 Bolmadı Hızır u Mesih ildin nihān tā ol perī
Hattı-ı sebzin la'li cān-bağışıyla ifşā kılmadı
- 185b 5 Bolmadı tā sen kimi hüsñ ile 'ālem āfeti
'Ālem içre 'ışk bir men tekni rüsvā kılmadı
- 6 Kayda kim yetsem cünün hengāmesidür veh mañga
Ol perī yetip köz ucıla temāşā kılmadı
- 7 'İşk ile kıldı Cemilī'ni çü rüsvā ol perī
Veh kim ol rüsvāğa dağı meyl-i kat'ā kılmadı

652

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

- 1 Oldı nevrüz açılıp gonca köñgöl açılmadı
Kalmadı bir yir kim anda kan yaşım saçılmadı
- 2 Eyle apardı ki eşkim seyli çevrem daşını
Köksüme urmakka bir daş istedim tapılmadı
- 3 'Akl u hüşum ayrılıp bir kez meni yād itmedi
Şād bolsun gam ki mendin bir nefes ayrılmadı
- 4 Körüp ol Leylīveşinğ āhū közin Mecnūn köñgöl
Olmadı bir lahza kim āhūlara katılmadı
- 5 Kim ki içdi ol perī la'li meyidin bir kadeh

Mest ü bî-hüş oldu eyle dağı hiç ayılmadı

6 Bulmadım nüş-ı vişâlinġ ay perîveş lahzâi
Olmadı kim niş-i hecrinġ cânıma sançılmadı

7 Pârelendi tîġ-i ġamzenġdin köngül veh bitmedi
Eyle kim ġonca açıldı dağı hiç yapılmadı

8 Def'a def'a şu'le üzre şu'le çekdi 'ışk otı
Olmadı bir dem ki könglüm anlara yakılmadı

9 Ay Cemîli yüzünü yüz künçe kördünġ ol seni
Zerreninġ yüz bahşınınġ birinçe közge ılmadı

653

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1 Kalmadı bir yir ki eşkim seyli cismim sürmedi
Kalmadı bir daş anġa mevci başımın ırmadı

186a 2 'İşk bazarında bir dem olmadı kim şühlar
Başıma yüz minġ melâmet daşını yağdırmadı

3 Āteşin ruhsârı hecrinde anınġ veh kim benim
Olmadı bir dem ki cismim şevk otı köydürmedi

4 Gerçi ağzımdın çıkarman sırr-ı 'ışkınġ men velî
Kalmadı hiç kim anġa eşkim çıkıp bildürmedi

5 Nişe bolman deyr pîriniġ mürîdi sıdık ile
Kördi yüz minġ 'aybımın birin yüzüme ırmadı

6 Rişler üzre mamuklardur yalın tenġa libâs
Andın özge veh każâ kisvet maġa keydürmedi

7 Ni mübârek yol imiş deyr-i fenâ yolu anı
Bu Cemîli körgeli dağı vatanda durmadı

654

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1 Ol perî kim zülfin açıp 'anber-efşân eyledi
Mâtem-i 'uşşâk için kâkül perîşân eyledi

2 Sanma her akşam felek üzre kızargandır şafağ
Āhim otı zahmıdır kim kökyüzün kan eyledi

- 3 Kizleme hâlinġ közümdin ay közüm aydını çün
Körmes oldı merdümin her köz ki pinhân eyledi
- 4 Tâ ki ekdi tohm-ı mihrin könglüm içre ol perî
Suyunu bu mezra'ın tîġ ile peykân eyledi
- 5 Yıġladım vaşlın tilep yüz pâre mahzûn könglümi
Tîġ-i hecrilen ki bir gül-i berg-i ħandân eyledi
- 6 Yüzümü dimen hemîn la'linġ gamında kanlu yaş
Köz atarça yirni kan bu çeşm-i giryân eyledi
- 7 Lâf-ı 'akl urma Cemilî ol perî kim sençe yüz
Dânişi bolġanları ħayretle ħayrân eyledi

655

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 186b 1 Ol perîveş gül yüzini kim zer-efşân eyledi
Reşkidin gül bergini gülşen perişân eyledi
- 2 Ni 'aceb cismim ivi berbâd u vîrân bolsa kim
Âh u eşkim hecr-i şarşar birle Tûfân eyledi
- 3 Dür dişinġle la'l-i nâbınġ şevki cânâ dem-be-dem
Közyaşımın dâne dâne yüzge ġaltân eyledi
- 4 Rûzgârım rûşen olmışdı vişâlinġ şubhıdın
Veh yana tîre anı bu şâm-ı hicrân eyledi
- 5 Cânda 'ışkım dâġın izhâr idip ol yüz ħasreti
Lâle bergi tek közüm kan içre pinhân eyledi
- 6 Sâkiyâ câm-ı leb-â-leb şun mašġa devrân ara
Dem-be-dem mahzûn meni kim ehl-i devrân eyledi
- 7 Bâdedin gül gül yüzünġ bolġan kimi tîġ-i gamınġ
Çâk çâk idip Cemilî könglîni kan eyledi

656

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Dem-be-dem la'linġ gamı kim könglümi kan eyledi
Ķatre ħatre közdin anı yüzge ġaltân eyledi
- 2 Mâtem-i 'uşşâk içün her kiçe şeb-nem sanma çarġ

- Her seher eşkin saçıp çāk-ı giribān eyledi
- 3 Ay ki dir siz yokmuş ölmekdin özge müşkil iş
Veh maŋga ölmekni ol hecridin āsān eyledi
- 4 Zülfi sevdāsın dimenŋ kim nişe köŋlüŋ kıldı fāş
Yaşurup müşg[i] isin kimdür ki pinhān eyledi
- 5 Āteşin gül goncası mu çāk olupdur yoħsa kim
Bülbül-i şüride ağzın açıp efgān eyledi
- 6 Tā men-i divāne kördüm ol periveş yüzini
Köŋlümi āşufte zülfi tek perişān eyledi
- 7 Bādedin su urmağ ile def'ini kıldım anıŋ
Ay Cemili niçe kim şevk otı tuğyān eyledi

657

Ve lehu

- 187a 1 Çü kand u pestedür anıŋ lebile ağzı mānendi
Köŋgüldür tütü-i güyā alarnıŋ ārzümendi
- 2 Periveşlerniŋ evvel işvesin körtüp köŋgül birmek
Kim āhır yıgladur uşşākı anlarnıŋ şeker-ħandi
- 3 Közümdin tıfl-ı eşkimni salursam 'ayb kılmaŋ kim
Köŋgül gammāzıdur gerçi közümnıŋ boldı ferzendi
- 4 Menim bu serv-i gül-rüyumğa biri beŋgzemes hergiz
Cihān bāğında yüz miŋ serve gülniŋ bolsa peyvendi
- 5 Küneş beŋgzer yüzünğga likin ol vech ile yoğ nürı
Niçük kim anğa ay beŋgzer anıŋ bar saŋga mānendi
- 6 Tenim ħākini köŋlüm āhı berbād itmedi hergiz
Oğunğ peykānıdın her yan kim urduŋ cismime bendi
- 7 Çü kördünğ 'āşık u divāne vü zār olmağum munça
Ni südı bar saŋga nāşih ki birürsin maŋga pendi
- 8 Köŋgül eczāsıdur dağıla ħün-ālūd olup her yan
Fenā deşti ara sanmaŋ kızar gan lāle pergendi
- 9 Cemili otğa düşmekni Semender birle pervāne
Körüp şem'-i ruħın yārıŋ seniŋ köŋlüŋgdin öğrendi

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Niķāb-ı sünbülün ol ay yüzidin tā ki kötürdi
Añga hayrān bolup veh men közüm yüzige tilmürdi
- 2 İşikin yasatıp andın yüzüm döndürmedim her giz
Meni it dip işikidin niçe kim ol perī sürdi
- 3 Sağındı bustān içre su üzre berg-i gül düşmiş
Ki her kim eşk-i çeşmim üzre bağrım pāresin kördi
- 4 Bu kanlı tāze dāğ ile kolum üzgen itinğdir ol
Kişi güyā güli birle kızıl gül şāhı sindurdu
- 187b 5 Hevāda çarh ile encüm sağınmanğ 'ışkım otınunğ
Külidür ot bile āhım ki her yan kökke savurdu
- 6 Ol ay hecride her akşam şafak kan zağm-ı encüm bil
Ki könglüm āhı okını yidi kat kökdin ötkürdi
- 7 Size pend olsun imdi ay müselmānlar kim ol kāfir
Yüzine bakmanğız bakıp Cemilī könglin¹⁴⁸ aldurdu

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Men-i maḥzūnnı ol kātıl ki gam tigiyle öldürdi
Tenimni hem salıp 'ışkınınğ otı içre köydürdi
- 2 Vişāl itdi mañga ol va'de likin hecriğa saldı
Çekip kökke men-i gangini yirge veh yana urdu
- 3 Meni bi-hāl kılmışdı firākı otınunğ tābı
Yana öz hālime anınğ nesim-i vaşlı kiltürdi
- 4 Hāzān yili niçük gül bergine saldı perişānlıg
Gülünğ hecri dağı bülbül perin her yanğa savurdu
- 5 Bolursa ni 'aceb divāne könglin aldurup her kim
Ki men tek ay perī her dem yüzünge közin aldurdu
- 6 Köngülni tiğ-i gamzenğ çāk idip kanın közünğ içdi

¹⁴⁸Metinde کونکلنی yazıyor.

Velikin bolmadı hiç kim içip mey şîşe sındurdu

- 7 Cemilî tofrağ oldu ger tükenmes şarşar-ı âhı
Esip tofrağını her dem anıñ küyine yetkürdi

660

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

- 1 Hicrân tüni ol ay gamı kim uyqum uçurdu
Güyâ bu felek tākımı başımğa yümürdi
- 2 Tâli' küneşi doğmadı alnımğa benim veh
Gerdünni kazâ munça ki başımğa çevürdi
- 3 Hicrân ara ser-geşte bolupmen kimi gerdün
Tapmadı vişâlinğ dün ü kün munça yügürdi
- 188a 4 Ni tañg bu felek yüzi gamım şâmı qararsa
Âhım kim ol ay hecride kün şem'in uçurdu
- 5 İlge bu nihân sırrım ol ay eyledi rüşen
'Uşşâk ara kim 'ışkı otın cânıma urdı
- 6 Ol muğ-beçe kim bāde birip köñlümi aldı
Dinden çıkarıp veh meni deyr içre kivürdi
- 7 Meydin niçe başını kötürsün bu Cemilî
Câm içre kim ol sākî yüzi 'aksini kördi

661

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

- 1 Her niçe kazıp dağı ki Ferhād yümürdi
Yıgdı felek anıñ daşını başıma urdı
- 2 Katre yaşımı sanmañg ayağı kabarıpdur
İstep anı ança nazarım peyki yügürdi
- 3 Özge sarı ol kim bakıban tişledi la'lin
Yüz nev' ile cânımğa yana zahm yetürdi
- 4 Köydürdi anıñ hecri otı çünki tenimni
Cismim külin âhım yili ol yanga savurdu
- 5 'İşkınğ otı baş çekse tenimdin 'aceb olmas
Hâşâk içide şu'leni kimdür ki yaşurdu
- 6 Yüzünğ bile ağızınğ gamıda kanlu yaşımdur

Bāg içre düşüp gül açıban gonca bitürdi

7 Katlim bes idi küyidin ol kâtil-i bi-bāk
Cismim sürüdüp veh ki cefā haddin ötürdi

8 Köydürdi felek içre melekleri çü ansız
Āhım otı uçkunlarını kökdin aşurdi

9 Yüz nev' Cemili' ga cefā daşların urup
İt kimi işikdin anı ol ay yana sürdi

662

188b

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

1 Āhım yili kim uykumı közümdin uçurdi
Şabr u hıred evrākını hem kökke savurdi

2 Merdümlük idip közge kim ol hāl hayāli
Kildi köz anı merdüminiñ içre kivürdi

3 Boldı kadınğiz nañl-i hayātım ay cāñg
'İsī demin¹⁴⁹ Hızr suyn anğa yetürdi

4 Eşkim denğizi mevci felek evciğa yetdi
Āhım otı düdın ki yidi kökdin aşurdi

5 Könğlüm niçe pinhān bola gam haylıdın anıñg
Kündüz tütününi kiçe otım ki kördi

6 Küyige anıñg indi melā'ik çü haseddin
Āhım tütünü peşşe kimi anları sürdi

7 Gam daşlarını yağduruban üstünge ol şüh
Başınğga Cemili ni belālarını ketürdi

663

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

1 Bu hasta tenim şevk otın ol nev' çıkardı
Kim cismime el urdı tabib elgi kabardı

2 Kılsa ni 'aceb eşkimi la'liñg kimi gül-gün
Bu hün-ı ciger közdin anıñg birle ki bardı

3 Bāg içre ki geşt itnege sen gülşene kirdiñg

¹⁴⁹Bu kelimededen sonra metinde fazladan bir "vü" kelimesi var.

Utandı meger gül yüzünġi kördi kızardı

4 Ağ itdi eger közlerimi keşret-i eşkim
Anlar yana zülfünġ kimi ġam şāmı kararđı

5 Bolsam n'ola ol sākı-i mehveşni körüp şād
ġam zengini mey birle ki köñġlümdin apardı

6 Köñġlüm otınunġ düdı bile çıkdı şererler
Çarġ üzre dimenġ her kiçe yulduzlar ağardı

7 Encüm dime ġam şāmı felek içre Cemilī
Hālīmġa nazar kıldı çü kök közi yaşardı

664

189a

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 Daşlar kim yağdı başımġa elinġdin ay perī
Her biridür başıma bi'llāh sa'ādet gevheri

2 Sanma na'leyninġde na'l u mıhın ay meh öpmege
Düşdi eflākınġ ayakınġġa hilāl ü aḡteri

3 Hil'at-i sincābī keydinġ müze-i gül-gün bile
'Ālem-i hüsn içre boldunġ güyiyā kebk-i deri

4 Cennet ü hür oldı bizge deyr birle muġ-beçe
Bāde-i şāfi hem anınġ boldı āb-ı kevşeri

5 Zār olup küyinde öldüğüm meger kim bildiler
Cem' olup efġān kıtur üstümde anınġ itleri

6 Tire bolsa tiġi kanımdın anġa birtür cilā
Āteş-i hicrānımdın köygen köñġül ḡākisteri

7 Bilinġ ü ağzınġ Cemilī kıl ü kıline düşüp
Bar u yokındın cihānınġ kiçdi kamu ay perī

665

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

1 Cismimi şevk otıġa köydürdi tā kim ol perī
Köñġlümünġ közgüsüġa birdi cilā ḡākisteri

- 2 Guşsa vü gamdın halâş idip dem-â-dem veh manğa
Sâkiyâ devriñg ara birsenğ leb-â-leb sâğarı
- 3 Eşkimiñg deryâsıdın gevher saçarmen her taraf
Közlerimğa düşdi tâ kim 'aks-i la'liñg cevheri
- 4 Veh ni kâtildür közüñg kim bir kıya bakmağıla
Öldürür yüz 'aşığı her kirpügiñg hançeri
- 5 Çün bahâr eyyâmıdur bülbül içip gül-gün kadeh
Mest olup pervâz idip her yan okır gül defteri
- 6 Bülbül âhı ile kim berbâd ider gül bergini
Âteşin gül şevkidin berbâd olur bülbül peri
- 189b 7 İçkeli la'l-i lebiñgdin Hızır tek Âb-ı hayât
Dehr ara buldı Cemilî devlet-i İskenderi

666

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Yâ Rab ni hürveş irtür ol mihr-i enveri
Kıldı hacı l kad u lebi tûbâ vü kevşeri
- 2 Başım düşer şürâhî kimi yâr ayağına
Mey-gün lebindin içkeli mey dolu sâğarı
- 3 Veh kim ni kâtil oldı k'anıñg hâli olmadı
'İşk ehli kanı tökmekdin hünî közleri
- 4 Resm-i vefânî âdemî-zâd içre istemenğ
Çünkü alarda yok idi bir mihr cevheri
- 5 Kördüm yüzünğni tâ men-i divâne bilmesem
Âdem diyim mü men seni yâ hür yâ peri
- 6 Fırkat şebinde vaşlın anğıp ança yıgladım
Kök tek müzeyyen itdi yiri eşkim ahteri
- 7 Kördi Cemilî bir nazar ay meh-likâsını
İlmaz közine zerreçe hürşid-i hâveri

667

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Bolupdur veh ki köñglüm bir közi sâhir giriftarı
Eger yüz nev' ile sihr eylesem bakmas benim sarı

- 2 Bolupdur şubh-ı 'ıyşım tîre zülfi kimi gam şâmı
Anıñ tâ özgelerge şem'-i meclis boldı ruhsârı
- 3 Meni ger gamzesiniñ tiğ-i zehr-âlûdı öldürse
Yana hem tir güzür yüz şükr anıñ la'l-i şeker- bārı
- 4 Könğöldin mey bile gam zengini def' eylesem ni 'ayb
Çü bu nev' ile bolmış iktizâ-yı çarh jengârı
- 5 Seniñ incü kimi dışıñ gamında ni 'acebdür kim
Menim çeşminniñ olsa ebr-i nisân kimi dür-bārı
- 190a 6 Belâ dâğıyla gam deştinde ay 'ışk ehli körünğ kim
Meni 'ışk eylemiş Ferhâd u Mecnûn'unğ nümüdârı
- 7 Cemîli deyr içidin çıkmagı mümkün düğül dâyim
Kim anıñ muğ-beçe zülfi bolur boynında zunnârı

668

Ve lehu

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Felek kâsrında kevkeb sanmañgız kim şun' mi 'mârı
Bu âhim okıdın peykân kılıpdur anda mismârı
- 2 Düğül bu mâtem-i 'ışkımnı yazmaqđın kalem şakķı
Kara keyip yaķa yırtıp benim-çün eyler ol zârı
- 3 Dem-i 'İsîga Yûsuf hüsniğa kılman nazar bi'llâh
Közümge düşkeli anıñ hayâl-i la'l ü ruhsârı
- 4 Kelîmu'llâh tek kılsa 'aceb mü ejdehâ zülfin
Ki bolmışdur yed-i beyzâ anıñ elgi nümüdârı
- 5 Anıñ zülf ü yüzi hecrinde âhim dūdın sünbül
Ki çıkdı bağ ara bütkerdi eşkim kanı gülzârı
- 6 Selâmet ehli ta'n itmeñ melâmet içre 'uşşâķa
Ki her kim düşse 'ışk içre nidür namus-ile 'ârı
- 7 Kemân-ebrûlar okları yüki-çün bu Cemîli'niñ
Tiriyle könğli kuşınıñ kesilmişdür kanatları

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Bolupdur bâdedin gül gül veyâ dem-i 'arızınğ bâğı
Niçük kim düşdi rüşen su yüzine lâle yafrağı
- 2 Kef-i pâyunğğa közüm sürterem vehm itme kirpükdin
Gülünğ bergini bülbülünğ figâr itmes çü turnağı
- 3 Könğül kanı çıkıp közdin yüzümni lâle-gün kıldı
Lebiñğ hâli kimi cânımdadur tâ fûrkatınğ dağı
- 4 Körüp her kim yüzünğ kâğıddaki şüret kimi anınğ
Kalursa ni 'aceb hayretdin ağı içre barmağı
- 190b 5 Hata kıldı Hoten müşgi siyâset eyledi saçınğ
Tireke tartılıp anınğ bes andındur kararmağı
- 6 Şabâdın niçe gülşende taharrük kılsa gül bergi
Lebiñğ titrer tekellümde seninğ dağı gazab çağı
- 7 Cemîli anınğ otı birle cismiñğ kördi her kim ki
Budur bir berķ-i âfet didi oldur bir belâ dağı

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Dil ü dide nazargâhı kim oldı küyiniñğ bâğı
Bu yirgedür tiken andın garaž ol yirge tofrağı
- 2 Dimen mihr ü vefâ köñglümge kılsun dil-berim her dem
Anınğ besdür mañğa cevr ü cefâ yüz nev' kıлмаğı
- 3 Eger ölgenlere cânlar biripdür leblerinğ ay cân
Veli her çeşm-i bimârınğ kılıpdur sayru minğ sağı
- 4 Eger düzağ otıninğ havfı bar ilge seninğ her dem
Mañğa yüz düzağ otıdın beterdür fûrkatınğ dağı
- 5 Kaşınğ hecride ay meh gam tûni cismim figâr itken
Felekniñğ boldı güyâ kim yenği ay şekl-i turnağı

- 6 Menem Mecnûn u Ferhâd'ınñ nümüdârı çü 'ışk içre
Maķâmım geh cünûn deşti bolupdur geh belâ dâğı
- 7 Cemilî gerçi pîr oldı yigitler 'ışkıdın keçmes
Niçe kim diridür ötmes anıñ 'âşıklığı çağı

671

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Könğül bir la'li mey-günunğ yüzi şevkıde kan boldı
Birikdi kan yaşım birle besî her yan revân boldı
- 2 Hızır'nınğ istemen bi'llâh elindin Âb-ı hayvânınğ
Mañga kim la'lidin yârınğ hayât-ı cavidân boldı
- 3 Könğül gamdın halâş oldı kirip zülfünğga her hamıdın
Könğülge gam sipâhıdın ni hoş dârü'l-emân boldı
- 191a 4 Murassa' titregüçdür mü başınğda ay küneş yâhüd
Şu'a-yı hüşe-i pervîn hatı anda 'ıyân boldı
- 5 Tonunğ zer-keş mü yâhüd lâciverdi bolmış ay mehveş
Veyâ zer-rişte mihr anğa ferşiyye âsmân boldı
- 6 Kuruğ cismim ki gam şâhı bolupdur her taraf anda
Belâ vü derd ü miñnet kuşlarıga âşiyân boldı
- 7 Vaţan içre bolup hem-dem kamu ağıyar yârıla
Cemilî'dür ki âvâre bolup bi-hânman boldı

672

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Könğül kuşın dutan kim turre-i 'anber-fişân boldı
Belâ dâmi irür ol yohsa kuş yutқан yılan boldı
- 2 Çemende âteşin güller açıldı her taraf tâ kim
Yüzi şevkıde ol serviñg közüm kanı revân boldı
- 3 Közümge ol perî ağızı körünür gâhî körünmes
Küneşdin eyle kim zerre köründi geh nihân boldı
- 4 Keyipdür ergavâni tün çü ol serv-i revân her dem
Bu kan yaşıla cismim dağı şâh-ı ergavân boldı
- 5 Niçük pinhân bolur kaçıp sipâh-ı gamdın otlu dil

Tütünü kökde kim yirde otı anıñ 'ıyān boldı

6 İki közüñg müdür kim 'ayn-ı za'f ile yüzüñg üzre
İki esrük müdür gülşende yāhūd nā-tüvān boldı

7 Cemilī bağı su boldı leb-i la'liñg gamı birle
Ni bağı su ki köñgli hem anıñg şevkıde kan boldı

673

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1 Elif kaddim ham-ı zülfüñg gamıdın kim nigün boldı
Lebiñg şevki bilen dağı sirişkim la'l-gün boldı

2 Niçük hüsn-i melāhat birle sen Leyli'din efzünsin
Men-i mahzūnda Mecnūn'dın füzün 'ışk u cünün boldı

3 Niçük kim serv-kaddiñg tek uzandı āhım ay mehveş
Firākiñg kiçesi müşgün saçıñg tek hem uzun boldı

4 Dimenñg çarh üzre kevkebni felek közi yaşarmışdur
Bu āhım otıdın çünkim anğa her dem tütün boldı

5 Közi cān aldı ger la'li dağı cān birdi 'uşşāka
Bu envā' ile ol kätil 'acāyib zü-fünün boldı

6 Körüp gülzār-ı hüsnin 'ışkım arturdı közüm yaşın
Bahār eyyāmıda çeşme suyu çünkim füzün boldı

7 Cemilī köñlüniñg ivin yıkabilmes gam endühi
Anğa çün gamzenñg oqları bile her yan sütün boldı

674

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

1 Meni ol kaşı yā kim hecri oqına nişān kıldı
Tenimğa ol kadar sançıldı oq cismim nihān kıldı

2 'İlāc oldı yana nüş-ı vişāliñg anlara ay meh
Tenimde niş-i hecriñg yaralar kim her zamān kıldı

3 Közün qanımnı içdikçe mañga mey birdiñg ay sāki
Meni mest eyleyip ol mey közüñg tek nā-tüvān kıldı

- 4 Egerçi gülşen içre meyni pinhân içdiñg ay mehveş
Veli yüz ança güllerni yüzünge mi 'ıyân kıldı
- 5 Gül ruhsarıñg üzre gonca ağzıñg kim nihân kıldıñg
Anıñg şevki çemende goncanıñg bağrını kan kıldı
- 6 Eşer kılmadı hergiz kim bu ahım otı köñglünge
Egerçi berķ otı daşa düşüp anda nişân kıldı
- 7 Cemili'ni vişaliñg bağına yetkürmediñg ay gül
Niçe kim hecr ara bülbül tek ol ah u figân kıldı

675

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Bu divâne köñgülge ol peri zülfin kemend itdi
Bu şaydını hemânâ ol kemendi birle bend itdi
- 192a 2 Anıñg müjgânları kim sançılıpdur hasta cānımğa
Kažâ cismimni ol nev' oklar ile sūdmend itdi
- 3 Yüzinde 'anberin hālidür ol gül-çehreniñg yāhūd
Yüzi otığa közum merdümidür kim sipend itdi
- 4 Leb-i la'lidin ol hālını kıldı behrever gerçi
Yoħsa cānı 'ışkı dağı birle behremend itdi
- 5 Yana köñglüm münevver eyle mey nūrile ay sākī
Bolupdur tīre ol çün şeyh anğa efsūn u peyvend itdi
- 6 Kirip deyr-i fenā içre içip mey muğ-beçe birle
Hoş ol rindī kim özini kiçe kündüz levend itdi
- 7 Cemili kanıñgı küyide ol kātīl ki tōkmişdür
Seni 'ışk içre kör ni devlet ile ercümend itdi

676

Ve lehu

_ _ _ / . _ _ _ / _ _ _ / . _ _ _

- 1 Ol sākī-i mehveş kim kaşd-ı mey-i nāb itdi
Nuqlına anıñg bağrım 'ışk otı kebāb itdi
- 2 Kün şem'ini tār itdi ahım otınıñg dūdı
Ol ay yüzine müşgīn zülfin ki niķāb itdi
- 3 Tiz kilmedi cānānım cān kıldı beden terkin

Kiç kildi çü ol 'ömrüm bu 'ömr şitâb itdi

4 İti kimi çekmekke her yan meni ol çâbüük
Boynumğa salıp müşgin zülfini tınâb itdi

5 Yaşlıda anıñg özge kām aldı nidin yâ Rab
Hecride bize munça hışm ile 'itâb itdi

6 Zulmini mañga hecriñg ol kimse bilür ay yâr
Kim anğa dağı yârı hecr ile 'azâb itdi

7 Mescid sarı ay zâhid aparma Cemili'ni
Çünkü anı deyr içre mey mest ü ħarâb itdi

677

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

192b 1 Ol perî veh kim men-i dîvâneni yâd itmedi
Bendesin bir nâme birle gamdın âzâd itmedi

2 Men ħod öldüm bilmeyip yâr öldüğümni dir imiş
Bu kiçe yâ Rab nidin ol zâr [u] feryâd itmedi

3 Niçe yıllardur bir ay hecride gamnâk olmışam
Veh kim ol ay hecr ara bir kün meni yâd itmedi

4 İçmişem bir muğ-beçe 'ışkına mey çünkü mañga
Deyr piri andın özge nesne irşâd itmedi

5 Sanma ay meh devr ider eflâk alarnı her taraf
Bir dem olmadı ki âhım yili berbâd itmedi

6 Ot salıp köñglümge aldınğ 'aql u hüş u şabrımmı
Şehler öz mülkine hergiz beyle bi-dâd itmedi

7 Tırnağ ilen kim Cemili kazdı gamlar dağını
'İşk ara ol nev' ile işlerni Ferhâd itmedi

678

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

1 'Aql u hüşum ol perî 'ışkı ki yağma eyledi
Veh men-i dîvâneni 'âlemde şeydâ eyledi

2 Bolmuşam dîvâne üstümde gulûdur şükr kim
Ol perî keldi köz ucıyla temâşâ eyledi

3 Egme kâddim birle kıldım güy tek ser-geştelik
Çünkü çevgân-ı 'azmini ol şüh u zibâ eyledi

- 4 Hattı birle gevher-i la'li gamı bir mehveşinğ
Düd-ı ahım ebr idip eşkimni deryâ eyledi
- 5 Şükri'lîllâh devr ara deyr içre Kassâm-ı ezel
Kısmetim bir muğ-beçe elgiyle şahbâ eyledi
- 6 Çün kadim külbemge basdıñg cân bile köz perdesin
Sañga pây endâz için köñglüm müheyvâ eyledi
- 7 Ol perî 'uşşâk ara veh kim Cemilî'ni yana
'İşk ile dîvâne vü şeydâ vü rüsvâ eyledi

679

193a

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Ol perîveş kim meni 'ışkıda şeydâ eyledi
'Akl u hüşumni alıp 'âlemde rüsvâ eyledi
- 2 Dağ u deşt içre kadem tiz urmadım andın mañga
Özlerin Ferhâd u Mecnûn kildi peymâ eyledi
- 3 Âteşin ruhsârını kim kıldı pinhân ol perî
'İşkî otı şu'lesin köñglümde peydâ eyledi
- 4 Küyidin anıñ 'adûlardur meni sürmek tiler
Sanmañgız üstümde itlerdür ki gavğâ eyledi
- 5 Eyle kim Hızır itdi pinhân zulmet içre özini
Düd-ı ahımdın nihân bu tak-ı hadrâ eyledi
- 6 Ni 'aceb kılsa mekân köñglüm kuşu 'ışkıñg otın
Kim Semender şu'leni özine me'vâ eyledi
- 7 Deyr ara câm-ı leb-â-leb kim Cemilî kıldı nüş
Kildi rind ehli aña bir bir temâşâ eyledi

680

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - -

- 1 Meni kim ol perî bi-çâre kıldı
Melâmet küyide âvâre kıldı
- 2 Şeb-i yeldâ kimi zülfi gamıdın
Ol ay veh rüzgârım kara kıldı
- 3 Melâmet otı pey-der-pey tenimni
Tişip veh yara üzre yara kıldı

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
BOKÜMANTASYON MERKEZİ

- 4 Çekip ol kâtilim tiğ-i cefâsın
Bu cism-i zârımı yüz yara kıldı
- 5 Men-i âşüfteni mecnûn yana ol
Saçı sünbül perî-ruhsâre kıldı
- 6 Yavuk kilmes mañga ger besdür ol hem
Irakdın hâlîme nezzâre kıldı
- 193b 7 Cemîlî her kiçe ol ay gamıdın
Yaşını kevkeb-i seyyâre kıldı

681

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Her ok kim köksüme cānānım urdı
Anı cānım kimi cismim yaşurdı
- 2 Bolupmen teşne-leb tā köñglüm anıñ
Ol ikki la'î-i sîr-âbım kördi
- 3 Men andın dönmesem ol gerçi mendin
Niçe kim uğraşıp yüzün çevürdi
- 4 Meger kim kildi yārim tıfl-ı eşkim
Közümdin düşdi yolına yügürdi
- 5 Köñgöl çıkmadı zülfünğdin meger kim
Karanku kiçede yolın itürdi
- 6 Çekip çekip itimni yidi itinğ
Üzüp üzüp sümüklerim kemürdi
- 7 Cemîlî âh okın közyaşı birle
Yidi kat kök bile yirdin keçürdi

682

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Mañga la'linğdür âb-ı zindegāni
'Aceb mü ölmegüm çün tapman anı
- 2 Firākınğ nişidin boldum çü bimār
Vişālinğ nüşidin kılğil devāni
- 3 Alıp dîn naqdını ay muğ-beçe bir
Mañga mey dolu cām-ı dostkāni

- 4 Sarınga mihr ü vefâ resmi çü yokdur
Mañga kem kılmagil cevr ü cefâni
- 5 Közüm ger zâhir itdi lâle-gün yaş
Veli könglümde bar dâğ-ı nihâni
- 194a 6 Karardı zülfi tek bahtım çü közüm
Körüpdür ol közi kaşı karanı
- 7 'Adem mülkide ister munça tapmas
Cemili şorup ağzıngdın nişâni

683

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Çü virân könglüm içre boldı 'ışkıñg genc-i pinhâni
Lebiñg şevkıde zâhirdür közümniñ dem-be-dem kanı
- 2 Vişâliñg cenneti birle tilermen 'âlemi yoħsa
Fırâkıñgda mañga dūzah bolur bu dūnye-i fâni
- 3 Elif tek oқunğı cānım arasdın çıkarmagil
Bulunmas çünki 'âlemde elifsiz hiç kimiñg cāni
- 4 Müzeyyen kıldı yiryüzini kökyüzinde encüm tek
Besı her şeb ki yıgladım közümniñ gevher-efşâni
- 5 Çü kördüm ol perıveşniñ yüzin dıvâne könglümni
Kılur aşüfte vü hayrân anıñg zülf-i perişâni
- 6 Raķıbidin ni gam küyide anıñg kim kabül itmiş
Harım-i Ka'be kaşd itken kişi hâr-ı muğeylâni
- 7 Riyâyı ta'at ü zühdüñgni koy ay zâhid-i hod-bîn
Kim andın yok şevâbıñg kılma hâşıl bâri 'işıyâni
- 8 Hâķikatdın haber bilmekde her şeyh ursa lâf anıñg
Hilâf-ı şer'ini körsenğ yakın zındıķ bil anı
- 9 Cemili'ni ölüg sanur fenâ mülkinde güyâ cuğd
Kilür mâtem dutup anıñg kılur üstinde efğâni

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Çü bayram oldu cân u könglüm anıñ boldı qurbānı
Yüzine yetdi rengin bāde tek qurbānları kanı
- 2 Nezāre ehli çoqdur likin olmadı yüzidin bir
Körüp ol ay yüzün bayram küni men kimi hayrānı
- 194b 3 Şafaq-gün mey bile ay sāki-i mehveş felek cāmın
Leb-ā-leb eyleyip dutsañg sömürsem dem-be-dem anı
- 4 Şeb-i zülfünğ kara kaygusıda la'l-i lebiñg sorğan
Anıñ tekdür ki zulmet içre tapmış Āb-ı hayvānı
- 5 Egerçi lāle-gün yaşım kılur zāhir yüzünğ şevkin
Veli könglümde bar hālinğ gamıdın dāğ-ı pinhānı
- 6 Riyā vü 'ucbıñgı terk eyleyip ay zāhid-i hod-bın
Tilersenğ¹⁵⁰ devlet-i bāki özünğni eylegil fānı
- 7 Eligdin sākiyā mey zevrakın koyma ki devriñgde
Bizi garq itmesün gird-ābıda gam bahrı tuğyānı
- 8 Kadeh devrini tüz idip vefā cāmın tola dutgil
Kim ay sāki-i mehveş bi-vefadur çarh devrānı
- 9 Cemāli 'ıyd-ı ekberdür harım-i Ka'be çün küyi
Cemilı kildi ihlāş ile anıñ boldı qurbānı

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Haññ kim mihr-i ruhsārıñg üze çekmiş sevādını
Hemānā müşgnāb ile anıñ kılmış midādını
- 2 Girihdin özge yok çün 'anberin zülfünğ ara ay meh
Ni nev' ile kılam andın hazin könglüm küşādını
- 3 Barıp divāne könglüm kılmadı cismim ivi yādın
İtip Mecnūn niçük kim kılmadı virāne yādını

¹⁵⁰Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

- 4 Közümniñ eşki seyli yıksa cismim şāhını tañg yok
Meded eyler anğa çün köñglüm āhı tünd-bādını
- 5 Fenā deştini kat' iden kişi kılmış erenler tek
Yürek kanın bağır per gālesiyle su vü zādını
- 6 Zāmiriñg pāk idip şālih 'amel kesbin eger kılsañg
Yana fāsīd hayāl idip anıñg kıлма fesādını
- 7 Murādı bolmasa yārıñg murādı ikki 'ālemde
İlāhī birmegil hergiz Cemilī' niñg murādını

686

195a

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Közi hecride bīmār olduğumni yār bilmes mi
Lebi şevkıde hūn-h^vār olduğumni yār bilmes mi
- 2 Meni sürse işikidin yana kilsem ni ayb olğay
Menim it kimi bi-'ār olduğumni [yār] bilmes mi
- 3 Kaşınıñg yayı birle kirpügi oqın hayāl idip
Kadi ham köñgli efgār olduğumni [yār] bilmes mi
- 4 Kılıp mihr ü vefā agyāra veh cevr ü cefā her dem
Mañga idip benim zār olduğumni [yār] bilmes mi
- 5 Körüp zūlf ü yüzüni katre yaşım saçıp encüm tek
Kiçe tā şubḥ bīdār olduğumni [yār] bilmes mi
- 6 Didi küyümde ni divānedür bu ol perī didim
Men-i Mecnūn giriftār olduğumni [yār] bilmes mi
- 7 Dil ü cānım bolup maḥzūn leb-i la'li firākıda
Cemilī çeşmi hūn-bār olduğumni [yār] bilmes mi

687

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Bu fenā deyri ara kim içmişem cām-ı gamı
Bolmadı devrān ara bir laḥza köñglüm hurremi
- 2 Āh otıdın eşkim içre kizlenür köz merdümü
Eyle kim deryā içide kizlenür su ādemi
- 3 Veh men-i divānedin peydā vü pinhān dem-be-dem
Ol perī olmasa niçün bolman anıñg hem-demi

- 4 Sürdi küyidin meni ister rakîbin ol perî
Veh gedâ mahrûm olup it boldı anıñg mahremi
- 5 Tiği zaħmı cismim ara cānıñga matlûb oldı çün
Men dağı her giz anıñg zaħmına kılman merhemi
- 6 Men' idip 'ışkımnı kıldıñg zāhidā gamgîn meni
Veh mañga yetmes mü ol nā-mihr-bān derd ü gamı
- 195b 7 Sāki vü muṭrib dutuñg mey birle ney āhengni
Āhırı her ni bolur bolsun körüñg hoş bu demi
- 8 Halka halka zaħmına her yan köñgülniñg ol perî
Saldı kullāb-ı maḥabbet zülfidin her bir hamı
- 9 Ay Cemîli her kiçe keymiş kara kök ol mehiñg
Zülfî sevdāsıda kim dutmış seniñg-çün mātemi

688

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Kāmetim naqşı ki boldı ay perî zülfünñg hamı
Ni 'acebdür dutsa ger ḥālîñg benim-çün mātemi
- 2 Ay kemān-ebrü besî nāvekleriñg peykānları
Sançılıp köñglümge her yan boldı zaħmım merhemi
- 3 Sākiyā la'liñg meyidin her kim içse bir kadeḥ
Eyle şād olur kim ol bolmas dağı hergiz gamı
- 4 Her taraf savurdı cismim tofrağın hecriñg yili
Yetmedi veh kim anğa vaşlıñg şehābınıñg nemi
- 5 Bir melek-simā körüp veh eyle ḥayrān bolmuşam
Bilmesem kim ḥürîdür mü ol perî yā ādemî
- 6 Çünkü yokdur 'ālem ehlidin vefā gayr ez-cefā
Ay köñgül terk eylegil sen-dağı ehl-i 'ālemi
- 7 Mahrem-i gül boldı bülbül ay Cemîli bāğ ara
Bolmadım men veh kim ol gül-ruḥ ḥarîmi mahremi

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Hüs-n-ile 'âlemde yokdur sen teki bir âdemî
Ay perî hüs-n ehliniñ bolduñ meger kim hâtemî
- 2 İlge bayram oldu yeñgi ay körüp veh kim mañga
Mâtem oldu çün körünmes ay perî kaşınğ hamı
- 3 Yara kıldım dimegil mecrûh cisminğ tigiyle
Her cerâhat sen ki kıldınğ boldı yaram merhemi
- 196a 4 Bulmayıp mihrini bir nâ-mihr-bânınğ hecride
Veh ki mahrûm olmışam bulman vişâli mahremi
- 5 Şem'-i meclis boldı yüzi özgelerge tâ anınğ
Şubh-ı 'ıyşım tîre kıldı zülfi tek şâm-ı gamı
- 6 Âdemilig şivesi yokdur çü âdem cinsidin
Terk kıldım kılmamam men dağı meyl-i âdemî
- 7 Ay Cemîli yok bu 'âlemdin sañga mihr ü vefâ
Halk ide Hâlik meger kim yeñgi başdın 'âlemi

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Könğlümi yüz çäk tiginğ ay perî-zâd eyledi
Her bir ağız hâlîme yüz nev' feryâd eyledi
- 2 Âh otıyla tîşe idip oklarınğ peykânların
Kazmışam gam dağını niçük ki Ferhâd eyledi
- 3 Cân köz bi-dâdıldın ağızımğa yetmişdi yana
Yirine kildi könğül çünkim lebinğ yâd eyledi
- 4 Mest ü rüsvâ bolmağumğa ta'n kılma zâhidâ
Deyr piri çün mañga bu nev' irşâd eyledi
- 5 Men añga kıldım vefâ üzre vefâ veh ol benim
Nâ-tüvân cânımğa bi-dâd üzre bi-dâd eyledi
- 6 Bolmaya bu vech ile ger bitse yüz gül serv üze
Körgüzüp yüz cilve kim ol kıddi şimşâd eyledi

- 7 Hecr bimidin Cemili köngli gamgındır yana
Vaşl ümidi birle anı niçe kim şād eyledi

691

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Könglümi dīvāne tā kim ol perī-zād eyledi
Cevr üze cevri anğa bī-dād üzre bī-dād eyledi
- 2 Nā-tüvān cānımğa kim kaşd eyledi ol kātirim
Ġamzesini tiĝ idip çeşmini cellād eyledi
- 196b 3 Ni 'aceb kuşdur köngül zülf ü közin körüp anıng
Kim hemānā arzū-yı dām u şayyād eyledi
- 4 Niçe kim cem' eyledim sabr u ħired evrākımı
Veh yana āhım yetip anlarını berbād eyledi
- 5 Közyaşım seyli apardı yetkeçin bünyādını
'Akl [u] könglümde niçe kim şabr bünyād eyledi
- 6 Secde kıldım bütğa meyni muĝ-beçe birle içip
Deyr piri çün mañğa bu nev' irşād eyledi
- 7 Ġam Cemili'ni helāk itmiş iken cān-bağş mey
La'lidin birip yana sākī anı şād eyledi

692

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Her niçe kim 'ışk bünyādını Ferhād eyledi
Ġasta könglüm ança yüz miñg 'ışk bünyād eyledi
- 2 Niçe men mahrüm olup aĝyārını mahrem diyip
Şükr-i Bārī ħasta könglüm gayretin yād eyledi
- 3 Ni 'aceb bülbül fiĝān kılsa ħaseddin bāĝ ara
Ay şabā gül şöĝbetin kim serv-azād eyledi
- 4 Cān kuşı kaşdın kılıp ol dāne-i ħāl üstiĝa
Zülfini dām eyleyip çeşmini şayyād eyledi
- 5 Veh ki men hecride kaldım tapmasam gamdın amān
Ol periveş özgelerni vaşl ara şād eyledi
- 6 Tiĝ-i hecriñg könglümi çāk eylegeç kıldım fiĝān
Eyle kim ney baĝrını yar ĝanda feryād eyledi

7 Ay Cemilî otlu âhım düşdi her bāğ içre kim
Kül kılıp eşcârını hâkini berbâd eyledi

693

Ve lehu

— · — — / — · — — / — · — — / — · —

1 Ol perî divâne könglüm kuşını râm eyledi
Hâl ü zülfidin anğa hem dâne hem dâm eyledi

197a 2 Serv ü gül tapdı şikest ile perîşânlıgını çün
Bâğ ara gül geştin ol serv-i gül-endâm eyledi

3 Sâkî-i devrân elidin istemenğ câm-ı murâd
İstegen kâm andın özin çünki nâ-kâm eyledi

4 Çehre-i zerdimni kan yaş ile kıldım lâle-gün
Ol ki gül-gün mey içip yüzini gülfâm eyledi

5 Sâkiyâ câm-ı leb-â-leb dutğalı sen dem-be-dem
Şevkim otı güyiyâ ol sudın arâm eyledi

6 Sen kimi bir hüsn ili kim boldı 'âlem âfeti
Men kimi yüz 'âşıkı 'âlemde bed-nâm eyledi

7 Yüz Hızır içken zülâlidin füzündür bir kadeh
Yâr eli birle Cemilî mey kim âşâm eyledi

694

Ve lehu

— · — — / — · — — / — · — — / — · —

1 Hıl'atin gül-gün kim ol serv-i gül-endâm eyledi
Tökdi il kanını yiryüzünü gülfâm eyledi

2 Dâne-i hâl-i lebi könglüm kuşın kim kıldı râm
'Anberin zülfini anıng kaydına dâm eyledi

3 Körgüzüp yüzün men-i Mecnün' ga veh bir Leylives
Nik-nâm iken men-i 'âlemde bed-nâm eyledi

4 Mey içip deyr içre bütga secde kıldım veh meni
Niçe kim tekfir idip redd ehl-i İslâm eyledi

5 Bâde nüş itken kişi sensiz anıng câmı ara
Bâde sanmagil kim anı zehr-âşâm eyledi

6 Bolmuşam İskender ü Cem'din füzün tâ kim kazâ
Kısmetim la'l-i lebiñgdin sâkiyâ câm eyledi

7 Ay Cemilî çarh eger ahvâlinge kan yıglamas
Bes kızıl yüzün şafağın nige her şâm eyledi

695

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 197b 1 Cānımı köydürdi çün bir âteşin la'î aḥkeri
Sākiyâ ol otı sâkin kılmğa bir sāgarı
- 2 Çıksa hicrân zulmetidin bu köngül ni taḅ anıḅ
Hızr tek hattıḅ ḥayâli kim bolupdur reh-beri
- 3 Gerçi bardur ḥüblarıḅ yüzinde yüz nev'-ile zîb
Lîk yokdur anlarıḅ hergiz vefâsı zîveri
- 4 Hüb-rûlardın vefâ köz dutmaḅız ay ehl-i 'ışk
Yokmuş anlarda hergiz kim maḥabbet cevheri
- 5 Ğamdın āzād eyleyip bir cür'a mey birlen meni
N'ola ger şād eylesenḅ ay serv-ḳadler serveri
- 6 Boldı cennet revzeni āyine andın ḥüsniḅge
Hüridür eyler temāşâ sanma 'aksiḅḅ ay perî
- 7 Dür-fişân boldı Cemilî nazm ile 'ālemde çün
Ehl-i ma'nâ sem'ine düşdi ḥadîsi gevheri

696

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

- 1 Ot ki saldı cānıma ol âteşin la'î aḥkeri
Aḅga teskîn birdi ol yüz ravzasınıḅḅ kevşeri
- 2 Şâm-ı zülfünḅdin yüzünḅ şubḥına yol bulman anı
Ḳılmasa rüşen benāḅuşunḅdaki dür aḥteri
- 3 Boldı 'İsî nuḥkınıḅḅ cān-baḥş rûḥ-efzālîḅı
Birdi aḅga çāşni ḡüyâ ki la'lin sāgarı
- 4 Hecr-i şâmın şubḥ-ı vaşlıḅḅ rüşen itdi ay küneş
Ay yüzünḅḅ nûrı aḅga birdi çü şem'-i enveri
- 5 Ni 'acebdür dolsa ger 'ālem şemim-i lutf-ile
'Arızınḅ otıḅa düşmişdür çü ḥālınḅ 'anberi

- 6 Yok sanğa bŷy-ı vefā gŷlŷende ay bŷlbŷl nidŷr
Kim salur cānıngga ot her āteŷin gŷl micmeri
- 7 Tab'-ı hecridin Cemilī dŷr-fiŷān bolmuŷ meger
Kim dŷzŷlmiŷ nazmına anıng me'ānī gevheri

697

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 198a 1 Eyle inceldi tenim hecriņg ara kim ay perī
Çıg arasdın ŷzŷm salmak tilermen içkeri
- 2 Otlu kŷnġlŷm içre kim kildi pey-ā-pey oġlarıņg
Katre katre su bolupdur gŷyiyā peykānları
- 3 Mihnet ŷ derdim bolupdur ança kim dolmuŷ felek
Andın efzŷn bolsa ger çikkay felekdin daŷgarı
- 4 Yŷzine gŷller yapıŷdurdunġ mu ay ŷŷh oynayıp
Yoġsa mey içdinġ açıldı bāg-ı hŷsnŷnġ gŷlleri
- 5 Servniņg reftārı yokdur goncamıņg gŷftārı çŷn
Dimesem kaddiņgni serv aġzıņgni gonca ay perī
- 6 Ay yŷzŷnġni zāhir itdiņg kŷrdi her kim ki anı
Kilmedi bir zerreçe kŷzine mihr-i hāveri
- 7 Nazm ara boldı Cemilī gŷyiyā cevher-ŷinās
Kim dŷzŷpdŷr riŷte-i nazmına dŷrr ŷ gevheri

698

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Çŷn maņga kim kılmas ol ay zŷlm ile bī-dādını
Hasta kŷnġlŷmniņg ta'accŷb kılmaņgız feryādını
- 2 Murg-ı cāniņg āb u dāne kaŷdını kılġan kimi
Kŷr anıng durmuŷ keminde ecel ŷayyādını
- 3 'Aġl u ŷabrım ivine kıldım 'imāret niçe kim
Seyl-i eŷkim veh yana yıkdı anıng bŷnyādını
- 4 Çŷn men-i divāne kŷrdŷm zŷlf ŷ kaddiņg ay perī

Dehr bāğınınğ nidermen sünbül ü şimşādını

5 Fırkating içre seninğ ni gam mañga ay dil-rübā
Şād olur mahzün köñgöl kılsam çü vaşlınğ yādını

6 Tevbe vü zühdünğ mañga teklifin ay şeyh itme çok
Deyr pîridin çü kördüm 'ışk u mey irşādını

198b 7 Sākiyā devrinğde mest idip Cemilî'ni yana
Gamdın āzād eyle anınğ hâtır-ı nā-şādını

699

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

1 Bāğ ara kim aldı ol gül-ruğ elige cāmını
Anınğ elgi birle içdim bāde-i gülfāmını

2 Yār-ile mey nüş idip 'işret ki kıldım her kiçe
Zülfi tek anınğ ganîmet bildim ol aqşamını

3 Devr ili devrān bile çün bî-vefādur sen dağı
Sāki vü mey birle dāyim hoş keçür eyyāmını

4 Kılmışam bir muğ-beçe küfrine dînimni bedel
Kirmişem deyr içre idip terk neng ü nāmını

5 Sākiyā 'aks-i lebinğ kim cām ara boldı 'ıyān
Tende cān bolduqça elden koymasam ol cāmını

6 'İsi vü Hızr'nınğ dem-i suyına yoqdur hācetim
Ger bulursam bāde-i la'l-i lebinğdin kāmını

7 Deyr ara kirdi Cemilî mest olup kim pîr-i deyr
Mahrem itmişdür harîmi içre dürd-āşāmını

700

Ve lehu

— . — — / — . — — / — . — — / — . — —

1 Tire külbem rüşen itse ay perî vaşlınğ küni
Veh yana eyler qaranku anı hicrānınğ tüni

2 'Arızınğ istedinğ ay meh zer-efşān eylemek
Bar münāsib anğa sürter ge yüzümniñ altını

3 Sākiyā vaşlınğ meyın birgil imdi şād olay

Ėamlu kōnĖlüm hecrinĖ ėre çekdi munça kayguyı

- 4 Sākī-i mehveş yūzi 'aksini şāfi cām ara
İstegen kōrmek elindin koymasun ol kōzgūni
- 5 Dāne-i eşkim akıtdım ol büt-i zibā için
Çün ferahnāk oldu kōrgeç ehl-i zinet incūni
- 199a 6 Niçe barman 'işret ehli bezmiğa her dem meni
Kim çeker ol yanga her tārı bile çengi ũni
- 7 Vā'izā 'arz itme çok damu otıninĖ şiddetin
MaĖv ider yetkeç anı hūn kōnĖlüm otı uçkunı
- 8 Vaşl gūlzārı niçük bolgay cihān bustānda
Heç okıdın yağın itdi çarĖ anĖa çünkim sunı
- 9 Kişver-i 'ışk ũzre şeh boldı Cemilī gūyiyā
Kim Ėabāb-i eşkidin her yan düzũpdũr ordumı

701

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 İstegil bir menzil-i emn ũ Ėarif-i sādēni
Ger müyesser bolsa anınĖ birle içkil bādēni
- 2 Men gedānıĖ haddi yok sıvmek seni likin kazā
İşidũr kim sıvdũm ay meh sen teki şeh-zādēni
- 3 'İşk ara bir demde kıldı yüz belāĖa mübtelā
Serv-kadler cilvesi veh men kimi āzādēni
- 4 Terk idip zũhd ũ riyā deyr ėre kir ay pārsā
Mey içip rehn eylegil tesbīh ile seccādēni
- 5 Bilmedi Ėadrini 'ışkınĖ ay perī her ser-bũlend
İstegil 'āşık Cemilī kimi bir ũftādēni

702

Ve lehu

--- / --- / --- / ---

- 1 Ėonca tek la'linĖ kōrũp dil murgı ay cān gūşeni
Bolmuş efgān eylemek bũlbũl kimi anınĖ feni
- 2 Ėarre-i Ėũsn olma ay gũl zār idip bũlbũlleri
Kim Ėazān yetkeç fenādur her bahārınĖ gūşeni

- 3 Āhım okıdın eger vehm itmedi çarḥ-ı felek
Bes nidin ay meh keyipdür kök timur tek cevşeni
- 4 Könġlüm otı şu'lesiniġ düdü çıksa ni 'aceb
Cism ivin tişip okunġ kim kılmış anda revzeni
- 199b 5 Sākıyā bed-mest bolsam bādeni efzūn kılıp
Bir maŋga kim bī-ḥod u mest ü ḥamūş itsün meni
- 6 İl közin kör eylese bārī külüm berbād olup
Reşk otı çünkim meni köydürdi il körgeç seni
- 7 Ay Cemili köyse könġlünġ ni 'acebdür kim anıġ
Āteşin la'li ḥayāliniġ bolupdur meskeni

703

Ve lehu

.. _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _ _

- 1 Hüsñ bāġı içre kim oldı yüzünġ gül ḥırmeni
Bülbül-i nālān anġa ay cān taşavvur kııl meni
- 2 Āteş-i 'ışkıġ ara könġlüm kuşu eyler mekān
Eyle kim bolmış durur otdın Semender meskeni
- 3 Eylediġ bir ġamze birle cān u könġülñi helāk
Gerçi il bir oġ bile kıılmas iki şayd efkeni
- 4 Çarḥ tek ser-geşte cismim iviniġ encüm kimi
Oġlarıġ birle tişükler boldı biryān revzeni
- 5 Yol bilür kişidin ayru kitme ay reh-rev ki çün
Bu yolunġ gül-be-yabāni bile bar reh-zeni
- 6 Köz ü könġlüm eşk ü ḳanın körünġüz anlar kimi
Berr ile bahr içre yokdur la'l ü gevher ma'deni
- 7 Tāze ḳanlıġ dāġın açdı her tarafdın lāle tek
Ay Cemili tā ki cismiġ boldı miḥnet gülşeni

704

Ve lehu

.. _ _ / . . _ _ / . . _ _ / . . _ _

- 1 Ol cefā-pişe ki bolmışdur anıġ cevri feni
Maŋga minnetdür eger cevri ile öldürse meni

- 2 Sançılur könglüme peykān meger ol kätiliminġ
Köksümi kıldı nişān gamze-i nāvek fikeni
- 3 Özge gül-ruġ yüzide ħaġı eger boldı tiken
Bolmas ol gül-yüzininġ gülşeni üzre tiken
- 200a 4 Niçe kim zāhir olur kökde küneş közlerime
Körtünür māvi libās içre anıġ sım-teni
- 5 Bolmadı lāle eger 'ışk ile men kimi şehid
Bes nidin kıldı 'ıyān dāġ-ile kanlıġ kefeni
- 6 Şād u sen gamġın ü men tā ki kızā kıldı mekān
Saġga bāġ u çemeni veh maġga beytü'l-ħazeni
- 7 Könglümünġ bāġıda yüzünġ gülidin gülşen idip
Kāmetinġ servine cān gülşenidin kıl çemeni
- 8 Pāy-māl olsam atıġġa eger ay çeşmi gazāl
Eyle bu gam-zede cān riştesin itinġ reseni
- 9 Cān kuşı çıksa Cemilī tenidin veh ni 'aceb
Ki tişüklerdür anıġ oklarıġ ile bedeni

705

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Bizge her dem ni cefā kim bī-vefā yār eyledi
Veh yüz ança cevr ü zulmi daġı aġyār eyledi
- 2 Kim ki yār ister anġa eyler cefā aġyārı çün
Kim ki gül derdi anġa āzürdelik ħār eyledi
- 3 Cevr ü zulmünġ tiġi mecrūĥ eylemişdi könglümi
İl cefāsı daşı hem cismimni efgār eyledi
- 4 Kim ki boldı 'āşık -ı şādık tefāvüt yok anġa
Yā cefā yāĥūd vefā dāyım ki dil-dār eyledi
- 5 Yüz açıp kim ol peri kıldı meni ħayrān ü zār
Zülfine dīvāne könglümni giriftār eyledi
- 6 La'lidin her söz işitdim eyle kim āb-ı ħayāt
Cānım andın kanmadı ol munça tekrār eyledi
- 7 İstedi çün yār vaşlını Cemilī ni 'aceb
İkki 'ālemdin keçip terk-i yok u bar eyledi

706

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 200b 1 Kim ki dildin sırrın ilge āşkār[ā] eyledi
Özine yüz miñg belā bir demde peydā eyledi
- 2 Ebleh ol kim özi sırrını zāhir eyleyip
Özgedin anı nihān kılmak temennā eyledi
- 3 Çün tiliñg gammāz olup kalb oldu köñglüñg dāyimā
İl ara ol ikki her sırrıñgı ifşā eyledi
- 4 'Işk sırrın kim ki pinhān kıldı rāz ehli ara
Hāme-i takdīr anıñg adını inşā eyledi
- 5 Naqd-i dīnimni alıp bir cūr'a mey ay muğ-beçe
Bir revān kim kıysı kāfir beyle sevdā eyledi
- 6 Sākīyā mey şu'lesidin türe köñglüm rüşen it
Kim riyāyī zühdüm anı zulmet-āsā eyledi
- 7 Derdi dermānsız Cemīlī'dür dimenñg kim çāresin
Deyr ara bir muğ-beçe cām ile şahbā eyledi

707

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Ağ iken al yaşım ol közi kara eyledi
Düz kadim egme kaşı hasreti yā eyledi
- 2 Köz ü yüz ü kaddiniñg fikri köñgül bāğıda
Nergis ü gül serv tek cilve mañga eyledi
- 3 Çıkdı bulutdın kamer gam kıçesi güyiyā
Ol perī yüzün 'ıyān zülfi ara eyledi
- 4 Pendingi çok kıлма ay nāşih-ı nā-dān mañga
Hiç kimi kördüñg mü kim naqs-ı kazā eyledi
- 5 Lāle-ruhuñg hecride köñglümü kan kıldı derd
'Işk otı dağı anğa yetdi devā eyledi
- 6 Sanma çebindür şeker la'liñg üze cān kuşu
Āb-ı hayāt içmege kildi şadā eyledi

7 Veh ki Cemîlî ḥalâş olmadı ğamdın anġa
Kısmet ezel künde Hâk derd ü belâ eyledi

708

201a

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

1 Oklarınġga eyledinġ tâ kim nişân ay cân meni
Lâle tek kan içre kılsa ni 'aceb pinhân meni

2 Çün vişâlinġ tapmadım hecrinġde yokdur tâkatim
Eylegil bi-çâre cânımdın cüdâ ay cân meni

3 Yetmedi çün hasta cânımgâ vişâlinġdin devâ
Ni 'aceb öldürse yüz minġ derd-ile hicrân meni

4 'Işk deşti içre yildin kim ḥas u ḥâk urulur
Sâginur ol Leylives Mecnûn u ser-gerdân meni

5 Bir perî 'ışkında men dîvâne ol nev'-ile kim
Vahş ara hayret kılar Mecnûn körüp 'uryân meni

6 Sen selâmet künci dut ay zâhid ol ebrû-kemân
Eylesün dâyim melâmet okına kalkan meni

7 Ay Cemîlî ol perî ḥürşid yüzün körgüzüp
Kıldı veh kim zerre tek ser-geşte vü hayrân meni

709

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . - -

1 Leblerinġga cân birürdüm körsem ay cânân seni
Tapmadım hasta könglüm derdine dermân seni

2 Men vişâlinġ tapmadım çün özge daġı tapmasun
Ay perî-peyker tilermen dâyimâ pinhân seni

3 İl körse hâlimni hayrân bolsa taġı yok ay perî
Körgeli dîvâne boldum çün men-i hayrân seni

4 Ni 'aceb ġark olmaġınġ kan içre ay köz bir bakıp
Yüz köngül katlin kılıpsın kim dutupdur kan seni

5 Kıl ḥazer 'uşşâk âhidin ki âzürde bolup
Yir bile teng kılmason ay günbed-i gerdân seni

6 Çün maġa mâtem yetürdünġ ay felek hicrân ara

Ança eşkim akıdam kim eylesün vîrân seni

201b 7 Ay Cemîlî ol perî hecrîde ança yıgladıñg
Baħr-ı eşkiñg kıldı gird-âbıda ser-gerdân seni

710

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

1 Bir perî-peyker yana Mecnûn-mişâl itdi meni
'Anberin saçı kimi âşüfte-hâl itdi meni

2 Ol perîga niçe men divâne hâlim 'arz idim
Kim 'ıyan kılgaç yüzini künk ü lâl itdi meni

3 Kızleri fikriyle âhûlar bile boldum anıñg
Tâ kim ol Leylîveşim Mecnûn-mişâl itdi meni

4 Terk-i zühd ü 'ucb idipmen bâde nüş idim velî
Zâhid-i ħod-bîn özi kimi ħayâl itdi meni

5 Nâ-perişân sünbülünğ tek bolmışam âşüfte-hâl
Egme kaşınğ fikri za'f ile hilâl itdi meni

6 İstedim ança firâkıda vişâlini anıñg
Kim 'adem ağzı kimi fikri muhâl itdi meni

7 Ay Cemîlî ni 'aceb ħâk ile yeksân bolmağum
Ol ki müşgin zülfi kimi pây-mâl itdi meni

711

Ve lehu

-. - - / - . - - / - . - - / - . -

1 Bolmışam tâ ol perîveş zülfiniñg divânesi
Ĥasta köñglüm boldı 'ışkı genciniñg vîrânesi

2 Çün bozupdur ol kadeĥ nüşum şalâĥım ivini
Meskenimdür bu fenâlıg deyriniñg mey-ĥânesi

3 Bağlayıp zünnâr boldum deyr ara rüsvâ-yı ĥalk
Tâ meni mest eyledi bir muğ-beçe peymânesi

4 Ay köñgöl bigâneliğ itkil anıñgla sen-dağı
Âşnâdın yakşıraqdur çün anğa bigânesi

5 Mezra'-ı çeşmimde bolmış kirpük üzre katre yaş
Ay perî güyâ ki bu köz merdüminiñg dânesi

- 202a 6 Urulur könglüm kuşu başıñğa vaşlınğ şāmıda
Tā ki bolmışdur cemālinğ şem'iniñ pervānesi
- 7 Ay Cemili yoqdur ağızın naşibiñğ zerreçe
Ol küneş-simā periniñğ bolğalı dīvānesi

712

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Körgeli cānā cemālinğniñğ gül-i sir-ābını
Kitdi ābı közlerimniñğ düşde körmes h^vābını
- 2 Zā'fdın kim yüzüm altun kimidür ay sim-ber
Kılmadım tağyir anı töküp közüm sim-ābını
- 3 Ka'be olğan yirde bütğa secde eyler güyiyā
Secde kılğan Ka'be'ğa koyup qaşınğ mihrābını
- 4 Munça qadd u zülf ü ağızınğ hecridin çekdim elem
Körmedim bir vaşl şāmıda yüzünğ mehtābını
- 5 Āteş-i hecrinğde veh kim leblerinğ şevki bile
Akıdurmen közlerimdin könglümünğ hūn-ābını
- 6 Körgeli ol ay yüziniñğ şem'ini eflākniñğ
Zerreçe eylemen közümge mihr-i 'ālem-tābını
- 7 Ay Cemili tā anıñğ bolduñğ esiri her taraf
Çekmege boynuñğa saldı zülfiniñğ kullābını

713

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Ay Mesihim mürde cismim la'l-i cān-bağşınğla hayy
Eylegil kim bolmış anıñğ birle zinde külli şey
- 2 Gül yüzünğ hecride cennet gülşenin kim istemen
Qadd u la'linğdin cüdā tūbā vü kevserni nitey
- 3 Bād-ı şarşardur mu rağşınğ yoğsa berq ay çābüküm
Bir nefesde miñğ mesāfe yolını ol kim kıldı tay
- 4 Cām-ı la'lin kim anıñğ küyide istermen manğa

Olmasun ansız müyesser cām-ı Cem yā taht-ı key

- 202b 5 Mutribā sāzıñg unutup bezmidin çık köñglümi
Kırpügi okı anıñg her yan tışip çün kıldı ney
- 6 Kıl hazer 'uşşāk āhidın dem-ā-dem ay rakīb
Kılma 'ışk ehli bile āzürdeligni munça hey
- 7 Ol ki kılmışsın gümān ay zāhid anıñg gayrıdur
Bu ki kılmışdur Cemilī nüş her dem cām-ı mey

714

Ve lehu

._ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _ _

- 1 Sākiyā yetkür mañga cām ile āteş-reng mey
Kim sefid itmiş cihāmı berf ile eyyām-ı dey
- 2 Deyr ara eski sıfāl ilen ki mey içdim mañga
Andın efzündür bolursa cām-ı Cem yā taht-ı key
- 3 Ay kemān-ebür ni hācet bezmiñg içre nāy u 'ūd
Nāvekiñgdin bir köñgül yüz miñg tışüklü boldı ney
- 4 Hızr suyu mu diyim yāhūd dem-i 'İsī anı
Ol Mesihim la'lidin ki zinde boldı külli şey
- 5 Deyr ara kim muğ-beçe elgiyle mey nüş eyledim
Cennet içre zāhidā hürī vü kevserni nitey
- 6 İlni öltürse ni gāmdur çeşm-i cellādı anıñg
La'l-i cān-baḥşı bile ölgenleri kim kıldı ḥay
- 7 Zāhidā sen hür ilidin āb-ı kevsēr istesenğ
Muğ-beçe elgiyle nüş itmiş Cemilī cām-ı mey

715

Ve lehu

._ _ _ / _ _ _ / _ _ _ / _ _ _

- 1 Āh kim agyār ança mekr-ile fen eyledi
Ol vefālu yārımı cānıñga dūşmen eyledi
- 2 Sanmañgız bārān u ra'dını bulutnıñg çarḥ ara
Körgeli ḥālīm töküp eşkini şiven eyledi
- 3 Cism ividin çıkısa köñglüm otı dūdı ni 'aceb
Anğa āfet okı her yandı ki revzen eyledi

- 203a 4 Sebze vü güldin köngül bâğı müzeyyen boldı çün
Hatt u ruhsârıñğ hayâli anda mesken eyledi
- 5 Zerreçe eylemen közüñge ay ile kün şem'ini
Tire köñglümni yüzünğ nûrı ki rûşen eyledi
- 6 Doldı köñglüm ivi derd ü gam bile tâ kim kazâ
Nakd-i 'ışkıñğ cevherine anı mahzen eyledi
- 7 Ay Cemilî dime kim jülîde saçınğ zâğlar
Tu'me içün başınğ üstinde neşimen eyledi

716

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Veh kim ol ay vaşlıdın köñglümni nevmid eyledi
Cânım içre hecri endühını câvid eyledi
- 2 Ol perî 'ışkında veh kim kılmadım terk-i cünün
Gerçi müşğın zülfini boynumğa ta'vid eyledi
- 3 'Ârızın kördüm anıñğ köñglümü berq-ı 'ışk ile
Germ idip devr ile kim gül vakti hürşid eyledi
- 4 Kaddınğa beñzetmedi meyınğdin birini bâğ ara
Serv egerçi cilvesin yüz nev' te'kid eyledi
- 5 Deyr ara eski sifâl ilen ki mey nüş eyledim
Eyle fahr itdim ki câmı birle Cemşid eyledi
- 6 İkki 'âlemdin keçip mindi tecerrüd merkebin
Ay hoş ol 'ârif ki 'azm-i râh-ı tevhid eyledi
- 7 Deyr ara bir muğ-beçe 'ışkı Cemilî'ni körünğ
Mest ü rüsvâ eyleyip ni nev' tecrid eyledi

717

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Veh ki men mahzûnı bir ay fûrkatı zâr eyledi
Közlerim encüm kimi her kiçe bîdâr eyledi
- 2 'Ârız-ı zülfi hayâlin köñglüme ol muğ-beçe
Salgalı birini büt birini zünnâr eyledi
- 203b 3 Mest ü bî-ğod idip özin çıkmasun mey-ğânedin

Her kimiñg köñgini kim gam āfeti zār eyledi

- 4 Ni ‘aceb bend olsa köñglüm zülfünge şayyādlar
Kuşları dāmıga salıp kim giriftār eyledi
- 5 Rāst kaddiñg hecri okı her dem ay ebrū-kemān
Nā-tüvān cismimni yüz nev'-ile efgār eyledi
- 6 Cāndadur dāğ-ı nihān ay lāle-ruḥ bu köz ara
Gerçi la‘liñg şevki köñglüm kanın izhār eyledi
- 7 Çün bahār oldu Cemilī tevbesini sındurup
Mey içip bāğ içre özin mest ü hammār eyledi

718

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Közümge düşkeli yüzünğ hayāli
Revān oldu dem-ā-dem eşk-i alı
- 2 Çemende gül yüzünğ kördi qarardı
Meger kim tapdı ay meh infi ‘ālī
- 3 Lebiñgdindür hayāt ābı çü pinhān
Yüzünğdindür küneş şem‘i zevāli
- 4 Cevābım birmedi yüzdin biriniñg
Lebiñgdin şordum ança kim su‘ālī
- 5 Yaşımni çehre-i zerdimde körgeñ
Sanur berg-i ḥazān üzre zevāli
- 6 Künüm tar u kara baḥtımdur anıñg
Körünmes közüme çün zülf ü ḥālī
- 7 Kılıpdur lāle-gün ḥün-ı cigerdin
Cemilī eşkini la‘liñg hayāli

719

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _

- 1 Küneş yüzünğ körüp közüm kamaştı
Anıñg şevki bile cānım tutaştı
- 204a 2 Kara yirge küneş kirdi utamp

- Meger yüzüñgle bahş idip talaştı
- 3 Çü zülfüñg dāmını kıldıñg perişān
Köñgüller kuşları anğa dolaştı
- 4 Yüzüñgde dūr kimi ter hoş-nümādur
Niçük kim jāle gül üzre yaraştı
- 5 Tesāsül devri tekdür şerh-i zülfüñg
Uzandı birbirine kim ulaştı
- 6 Ecel güyā Mesih oldu utanıp
Firākıñglan ki bir yirde yanaştı
- 7 Men-i divāne men rüsvā-yı 'ālem
Közüm tā ol perī-rüya sataştı
- 8 Dirīgā yetmedi ol mehveşimğa
Yidi kat kökdin āhım gerçi aştı
- 9 Nevā ister Cemilī lebleriñgin
Meger ol bi-nevāniñg kanı daştı

720

Ve lehu

· - - - / · - - - / · - - -

- 1 Lebiñgin içken il Āb-ı hayātı
Hızr tek tapmadı hergiz memātı
- 2 Küneş bir zerre nūr almış yüzüñgin
Anıñglan tapmış ol envār-ı zātı
- 3 Kemāl-i hüsnüñgüz yetdi nişāba
Hesāb ile bolur ay kün zekātı
- 4 Tün ü kün zülf ü yüzüñg hasretidin
Perişān köñglümünğ yokdur şebātı
- 5 Tolupdur bütler-ile köñglüm ivi
Niçük büt-hāneniñg Lāt u Menāt'ı
- 6 Kopar il başığa tā ki kıyāmet
Beş ay çabüküm segirtme atı
- 204b 7 Cemilī köñgli kuşınıñg okunğdın
Bolupdur ay perī her yan kanatı

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Mahv olur kün şem'i peydā bolğaç ol ay tal'ati
Pest olur kaddin körüp serv-ile tūbā kāmēti
- 2 Leblerinde boldı zāhir Hızr suyu çeşmesi
Boldı hem peydā anıñg nutkında 'İsā-hāleti
- 3 Şāh kaşrı zer-nigār-ile müzeyyendür eger
Bar yüz ança şu'le-i āh ile külbem zīneti
- 4 Yir ü kökni ni 'aceb āh ile berbād eylesem
Kim mañga andın cūdā boldı kıyāmet şiddeti
- 5 Şem'-i rüyuñg kıldı pinhān şems-i hāver tal'atin
Boldı hem peydā kaşınğdın yeñgi aynuñg hacleti
- 6 'Işk ile meydin meni men' itmek ay zāhid ni sūd
Zühd ü takvā birle yoqdur çünki köñglüm rağbeti
- 7 Büt-perest ü mest ü bi-bāk oldı veh kim deyr ara
Düşkeli bir muğ-beçe birlen Cemilī ülfeti

Ve lehu

-. - - / -. - - / -. - - / -. - -

- 1 Öldürüpdür 'aşıkı çün yüz ü hālīñg hasreti
Lāleler birle bezenmişdür ser-ā-ser türbeti
- 2 Çekmedi Ya'kūb ile Eyyūb yüz miñgdin birin
Munça kim hecrile men çekdim belā vü miñneti
- 3 Dut selāmet küncin ay zāhid aparma 'ışk adın
'Işk ara düşken melāmet birle tapdı āfeti
- 4 İvdin ay meh çıkmasañg 'ālem közümge tiredür
Nişe kim kün çıkmadın kitmes cihānıñg zulmeti
- 5 Yüz küneşçe hüsñüñg olğan kimi 'ışkım otıñg
Bar durur yüz miñg tamuğça her şerārı şiddeti
- 205a 6 Vaşilerlen yār olup iller bile agyār olur
Ay periveş her kimiñg bolsa seniñgle ülfeti
- 7 Ot u sular saçılır kökler közidin yığlaşıp

Anlara yetdi Cemilî'niñg cü āh u hasreti

723

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Gülşen-i iqbāle degmes hār nişini zahmeti
Bāde-i gül-gūna degmes hem humarı miñneti
- 2 İzz ü cāh u taht üze naşb itdi kimini felek
'Azl idip devrān anğa yetkürdi āhır zilleti
- 3 Hākim-i cāhilga mahkūm eyledi bu 'ālemi
Ni idi yā Rab bu işde ol hākimiñg hikmeti
- 4 Ger sanğa devlet sehābı dürr [ü] gevher yağdurur
Yetkürür āhır felek başıñgga berķ-i āfeti
- 5 'Ālemi feth itse şeh yetse ecel peyki anğa
Bolur ölmekdin beter mülki firāķı şiddeti
- 6 Veh bu mühlük otuma teskin niçük birsün hüküm
Kim Mesih ursa nefes artar otumniñg hurķati
- 7 Lāle-ruhlar vaşlıda kılsa eger bir dem neşāt.
Bar Cemilî cāñga yüz ança dāğ-ı fūrķati

724

Ve lehu

— — — / — — — / — — — / — — —

- 1 Veh meni bir Leylives 'ışkıyla Mecnūn eyledi
La'l-i-nābı şevkidin eşkim ciger-gün eyledi
- 2 Derd ü 'ışkım şormanğız kim ol perı köñglüm ara
Bı-nihāyet derdim andın 'ışkım efzūn eyledi
- 3 Āh okın gerdūnga çekdim çün hilāl tiginı
Çekdi her dem kaşdıñı devrān gerdūn eyledi
- 4 Derd ü 'ışk-ile meger Ferhād u Mecnūn bolmışam
Kim mañga mesken każā dāğ ile hāmūn eyledi
- 205b 5 Bir yüzi gül gonca lebniñg şevki her yan közlerim
Kanlu yaş-ile dem-ā-dem iki Ceyhūn eyledi
- 6 Közleriñg kıldı nazar divāne köñglüm sarı çün
'İşk deştide keyikler meyl-i Mecnūn eyledi

7 Şorsa nazm ehli Cemîlî könglünğ ahvâlin digil
Râstî rûsvâ anı bir qaddi mevzûn eyledi

725

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Ol peri dîvâne könglümni ki mahzûn eyledi
Lâle rûyî şevki 'ışkım dâğın efzûn eyledi
- 2 Câme-i zer-befti üzre al şedde bağlayıp
Kitkeli çehremni zerd ü eşkimni gül-gün eyledi
- 3 Leyli hüsni şivesiga haceti yok ay refik
Kim ki özin 'ışk-ı kâmil birle Mecnûn eyledi
- 4 Bolmadı sûdı bize ol vâ'iz-i bārid- nefes
Ün çeküben munça kim efsâne efsûn eyledi
- 5 Deyr ara her şeyh kim nûş itdi vahdet cāmını
Hırka vü seccādesin ol meyga merhûn eyledi
- 6 Serv tek qaddiñğ hayāli kılğalı āhım bülend
Āteşin la'liñğ gamı eşkim ciger-gün eyledi
- 7 Baħr-ı 'ışk içre Cemîlî dişleriñğ vasfın kılıp
Nazm u ebyātın anıñğ-çün dürr-i meknûn eyledi

726

Ve lehu

-. - - / - - - / - - - / - - -

- 1 Könglüm otı mu kızartur nāvekiñğ peykānını
Yoħsa bağrımdur ki her dem anğa sürter qanını
- 2 Gonca tek könglümde ay gül hār-ı gam kim bar idi
İmdi andın kıldım āhım oqınıñğ peykānını
- 3 İşkınıñğ otı birle tigiñğni ki buldum neylerem
'İsî enfāsıyla Hızr'nıñğ Çeşme-i hayvānını
- 206a 4 Yüregüm qanı lebiñğ şevkide kaynar hum ara
Cüş idip itken kimi mey nāle-i pinhānını
- 5 Çıkıdı oquñğ birle cān cismimdin eyle kim kişi
Çıkıdı ividin bile ta'zīm idip mihmānını
- 6 Cān biripmen tapmadım cānān vişālin hecr ara

- Ay hoş ol kim birmedin cânın tapar cânânını
- 7 'İşk ara Mecnûn yirine isteyip ol Leyliveş
Tapmadı bir men kimi devr içre ser-gerdânını
- 8 Her ağaç mâtem dutup 'uryân bolup faşl-ı hazân
Hâlîme feryâd ider yıldın dimenġ efġânını
- 9 'İşk harfi tavrınıġ her kim ki ister bilmegin
Hıfzına alsun Cemîlî'niġ alıp dîvânını

727

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Ölüġge kim birtür cân ol perîniġ la'l-i güyâsı
Meger zâhir bolur anıġ lebidin 'İsi enfâsı
- 2 Perişân-hâtır olsam ni 'acebdür dâyimâ anıġ
Ki köġlüm şehrine düşdi harâmî çeşmi yağması
- 3 Niçük kan yudmasun hicrân ara ol kişi kim anıġ
İçer her kimse birle meyni şüh u bâde-peymâsı
- 4 Bolup bigâne ildin vaşşiler ġa âşnâ boldum
Bolupman tâ ki bir Leyliveşiniġ Mecnûn-ı şeydâsı¹⁵¹
- 5 Hoş ol rindî ki 'âlemdin keçipdür arġa devr ehli
Ni didi yâ ni kıldı kimsedin bolmadı pervâsı
- 6 Cemîlî'niġ kadi ġam rüzġarı hem ġara bolmuş
Düşüpdür başıġa anıġ çü bir ay zülfi sevdâsı

728

Ve lehu

. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _

- 1 Bahâr u bâġ ara ni gül ni serv olmuş köġül kâması
Murâdım bu ki körgeymen uşol serv-i gül-endâmı
- 206b 2 Bolursam ni 'aceb bahtı siyâh u tîre-rüz anıġ
Yüzi şubhına mâni' boldı zülfinin ġara şâmı
- 3 Körüp ol dil-rübânıġ hâl u zülfini köġül birmenġ
Ki cânlar ġuşların bend itmiş anıġ dâne vü dâmı

¹⁵¹Metinde 'Mecnûn u şeydâ' şeklinde.

- 4 Hoşā ol rind kim ay muğ-beçe mey içip elginğdin
Saňa cān cevheri birle birtürse naqd-i İslāmı
- 5 Anıñ tek teşnemen ay meh çekermen bir nefes içre
Şafak-gün mey tola bolsa doquz eflākniñ cāmı
- 6 Tekellümdin taħarrük kim kıtur la'liñ bile goncañğ
Ni cānında kalur teskin ni ħod köñglümniñ ārāmı
- 7 Köñgül kim deyr ara bir muğ-beçe 'ısqıyla mest oldı
Ni bolğay yā Rab ay pır-i ħarābāt anda encāmı
- 8 Riyāyi ħānkañğğa yetişmes ehl-i rind ay şeyḫ
İraq bolur çü kām urduqça ol yandın anıñ kāmı
- 9 Cemili ger helāk olsa 'aceb yok za'f hālide
Nefes urmas çü yetmes ol Mesihā demğa peygāmı

729

Ve lehu

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

- 1 Düşer her dem yüzünğde ħālīñg üzre sünbülünğ dāmı
Bolur ol āb u dāne dām ile köñglüm kuşı rāmı
- 2 Aceb yok şevk otıdın bolsa kül bülbül kimi cismi
Cihān bāğında her kimniñ ki bar sen tek gül-endāmı
- 3 Meni ħamdın ħalāş itmek tilerseñ¹⁵² devr-i bezmiñğde
Dem-ā-dem sākiyā şungil leb-ā-leb eyleyip cāmı
- 4 Özin 'ālem ħamıdın fāriğ idip kiçe vü kündüz
Hoş ol rindi ki bāde içmek ile keçdi hengāmı
- 5 Yigitlikde ħanımet bil dem-ā-dem bāde içmekni
Yigitlikniñ çü bardur kün-be-kün keçmekde eyyāmı
- 6 Murādım nūr u zulmetdin çü yüzünğ birle zülfünğdür
Men-i āşüfte anlarsız nidirmen şubḫ ile şāmı
- 207a 7 Nider Cemşid cāmıle Sikender taḫt u cāhını
Melāmet deyriniñ kim boldı her kim dürd-āşāmı
- 8 Meger nisyāndın insān boldı müştak dāyimā anıñ
Ki bolmışdur özin hem 'ahdin unutmaq ser-encāmı

¹⁵²Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

- 9 Kernāl içre Nevāyī tek Cemilī'dür ki nazmında
Bolupdur Hāfız elfāzıyla söz Hüsrev ü Cāmi

Müstezād

--- / --- / --- / ---
--- / ---

- 1 Ol sāki-i mehveş elidin dolu piyāle
mey-hānede her dem
İçdim çü ezeldin maŋga mey boldı havāle
Kıldı meni hurrem
- 2 Yüzünġ üze zülfünġle közünġ boldı mu yāhūd
Ay şems-i münevver
Gülşen içine müşg saçıp düşdi gazāle
Ay sünbüli pür-ħam
- 3 Çetr içre yüzünġdür mü seniġ ay şeh-i hūbān
Devrānıġ içinde
Çarħ içre kamer devrine ya düşdi mü hāle
Hayrān saŋga 'ālem
- 4 Her tāze düġün kanlu köġül içinde bolmuş
Hicrān otı birle
Ol nev'-ile her gülşen ara dāġ-ile lāle
Ay serv bolur hem
- 5 Ay ħasta köġül yetmedi feryādınġa ol ay
Hicrānda anıġ
Eflāke yetürdünġ niçe kim āh ile nāle
Çeşmimni kılıp nem
- 6 Yüzünġde lebiġ içre dişiġdür mü yāhūd
Ay la'l-i revān-baħş
Gülzār içide gonca ara düşdi mü jāle
Ay şehd ü şeker-fem

- 207b 7 Mey-hāne ara sāki-i şāfi eli birle
Kim ay tarab ehli
Nüş itdi Cemilī yana bir sāf piyāle
Körmes daġı ol ġam

Muhammes

- 1 İhtiyâr-ı hecr kıldım vasl kılman ârzü
Çün belâ-keşlerğa lâyıq bolmas olmas kâm-cû
Gam bilen kördi meni bu nev' şād oldı 'adû
Bir peri 'ışkıda çünkim dutman insân birle hû
Öz özümle eylerem divâneler tek güft ü gü
- 2 Zülf ü hâl ü 'arızınğdur eyle kim Hind il e Rûm
Küfr ü dîn bir yirde bolmak gerçi bolmadı rüsüm
Anlarınğ 'ışkındadır tâ kim manğa bu baht-ı şûm
Kaşdıma küyünğde her yandıñ rakîb itdi hücüm
Bir gedâ tek kim anı itler körüp kıldı gulû
- 3 Gonca tek ağzınğ mu bolmış 'arızınğ bustânıda
Zerredür kün şem'î içre yâ kamer devrânıda
Neylerem gülşen temâşasını yüzünğ yanıda
La'l-i nâbınğ şevki birle 'arızınğ hicrânıda
Ot düşüp cânımğa közümdin aķar ķan birle su
- 4 İlge bu nev'-ile ay meh çarķ bî-dâd eylese
Kim her il 'ışkınğ otın cânında bünyâd eylese
Kül kılıp cismin 'aceb yok âhı berbâd eylese
Cân tapar her kim ki rûh-efzâ lebinğ yâd eylese
Ni letâfet birle yâ Rab Âb-ı hayvân boldı bu
- 208a 5 Kırpügünğ tigin çekip çeşminğni cellâd eyleyip
Kirmegil il ķanğa zulm ile bî-dâd eyleyip
Kil bu vîrân hâtı rım lutfunğla âbâd eyleyip
Sâde-rûlar bezmi içre sâkiyâ şād eyleyip
Gam gubârımı köñglümdin bâde-i şâf ile yu
- 6 Tîğ-i 'ışkınğ birle her yan cism-i zârım yarılıp
Cismim içre bend bendim birbiridin ayrılıp
Tu'me kılmış her itinğ bir pâresin anınğ kelip
Oķlarınğ köñglüm ķuşına her tarafdın sançılıp
Per bolupdur uçmak ister ay peri sendin saru
- 7 Bolmagil bir Leylîveş yüzün körup Mecnûn-mişâl
Kılmagil köñglünğni hem zülfi kimi âşüfte-hâl
Vaşlıdın şād olma anınğ hecridin çekme melâl
Ay Cemilî dehr-i fâni içre düşdür yâ hayâl

Her ni kıldıñg ya dağı kılmak tilersenñg¹⁵³ arzū

Müseddes

--- / --- / --- / ---

- 1   Şu'le-i 'ışkım bolupdur başım üstinde 'alem
Gam sipāhı ni 'aceb cem' olsa etrāfımda hem
Eyledim 'azm-i sefer bolsun diyip 'ışk otı kem
Veh ki yüz miñg ança boldı men ki başdım her kadem
Hecriñg içre kan yaşım kim yirge damdı dem-be-dem
Bey'-i vaşlıñgga közüm güyā sanar bir bir direm
- 208b   2   Bolğalı cān bülbüli gül yüzidin anıñg cüdā
Bir zamānda ni 'aceb çekse eger yüz miñg şadā
Veh ni imkāndur men-i dil-ħasteğa bolmak devā
Bulmayınca la'lidin anıñg devā men bi-nevā
Didim ay cān lebleriñgdin cān isi kildi mañga
Didi bu sözdin kelür kan isi zinhār urma dem
- 3   Bolsa Hızırñg Āb-ı hayvānı Mesih enfāsı yā
Körseler cān-baħş la'liñgni kıtur anlar hayā
Kirpük ü kaşıñgı ay kätıl kılıpsın oğ u yā
Eylediñg il cānı kaşdın kim meger baqdıñg kıya
Kaşdım itse kaygu ni gāmdur mañga kim sākıyā
Bir kadeħ mey içsem elgiñgdin kıtur yüz def'-i gān
- 4   Dehr bāğı içre sensiz istemen 'ıyş u tarab
Kadd u ruhsārındın özge serv [ü] gül kılmān taleb
Luť idip ay ħüsn şāhı kılmadıñg kahr u gāzab
Bir tebessüm eyleyip hem zāhir itdiñg ikki leb
Ay küneş çün zerreçe ağızıñgı kördüm ni 'aceb
Kim anıñg 'ışkı eger kılsa vücūdumı 'adem
- 5   Közleri gāmgın bolup kaddi nigün bolsam ni tañg
Könğli pür-dāğ u sirişki lāle-gün bolsam ni tañg
Baħtı tār olup özi ħVār u zebün bolsam ni tañg
Bir perı yüzün körüp ehl-i cünün bolsam ni tañg
Sākıyā İskender ü Cem'din füzün bolsam ni tañg
Kim leb-ā-leb āyine tek cām içermen dem-be-dem

¹⁵³Şart eki 'nun' ile yazılmıştır.

209a 6 Şu'ledin terkib olupdur mende gūyā kim vücūd
Cismim otıdın kılıpdur tıre bu 'ālemni dūd
'Ayb kılmañg mest olup bütğa eger kılsam sücūd
Raḥmetidin nā-ümīd olmas anıñg gebr ü cühūd
Bolsañg İskender veyā Cemşīd āhır veh ni sūd
Ayine ḳalmas çü İskender bile hem cām-ı Cem

7 Kāmet ü la'liñg körüp küyüñg ara ay gül-'izār
Tübā vü keşerğa cennet içre kılman i'tibār
Sensizin cān bülbüli her dem fiğān eyler hezār
Gül yüzüñgdin özge her giz istemes bāğ u bahār
Ay Cemīli çünki bulduñg yārıñgı ni farkı bar
Ka'be' de disenğ şamed yā deyr ara disenğ şanem

Tercī'-Bend

----- / . ----- / . -----

1 Hārābāt içre bolsam dūrd-āşām
Yıkılsam ser-ḥoş anda şubḥ tā şām
Ḳadeḥ devrini kılsañg yetse nevbet
Mañga bir sākiyā meydin dolu cām
5 Meni nā-kām idipdür niş-i hecriñg
Vişāliñg nūşıdın tapsam n'ola kām
Ḳadeḥ bir içkelin kim oldı bizge
Ecel cāmını nūş itmek ser-encām
Beḳāsızdur cihān çün isterem kim
10 Fenālīg yolu tapıp kılsam iḳdām
Körüp bir büt yüzini küfre dīnim
Bedel boldı benim ay ehl-i İslām
209b Dutup mey-ḥāne küncini bolup mest
Ferāgat birle anda tapsam ārām

15 İçip meydin anıñg tek neş'e bulsam
Ki rüz-ı ḥaşr olınça bī-ḥod olsam

20 Körüp bir bütñi boldum 'āşık-ı zār
Hārābāt içre düşdüm rind ü ḥammār
İçip mey muğ-beçe 'ışkına her dem
Ḳılurmen zūhd ü taḳvā ehlidin 'ār
Mañga cām-ı muğāna bir gil ay muğ
Meni deyr içre kördüñg çünki huşyār
Yüzüñgdin köñglüme yüz gül açılsa
Batar her kirpüğüñgdin bağıma ḥār

25 Vişâliñg cāmıdın kılğil ‘ilâcım
Humâr-ı hecr-ile boldum çü bîmâr
Çü boldum deyr pîriniñg mürîdi
‘Aceb mü bolsa ger bilimde zünnâr
Ketürgil sâkiyâ cām-ı leb-â-leb
30 Kadeh devri mañga yetkende her bâr

İçip meydin anıñg tek neş‘e bulsam
Ki rûz-ı haşr olınça bi-ğod olsam

Çü muğ deyrinde boldum mest ü bî-bāk
Mañga ‘ayb itmeñgiz kılsam yaqam çāk
35 Tecelli isteseñg ol pāk yüzün
Zamiriñg közgüsini eylegil pāk
Körüp ay yüzünği ser-geşte men tek
Bolupdur kim meger urulur eflāk
210a Yüzünğ tek bolmadı bir gül cemende

40 Kadıñg tek bolmadı bir serv-i çālāk
Düşüp mey bahırına bu zâr cismim
Anıñg tekdür ki deryâ içre hâşāk
Tün ü kün bolmuşam ol nev‘ ser-hoş
Ki şâmı şubhdın kılmamen idrāk
45 Meni şād eyle vaslınğ cāmı birle
Humâr-ı hecr-ile boldum çü gamnāk

İçip meydin anıñg tek neş‘e bulsam
Ki rûz-ı haşr olınça bi-ğod olsam

Yüzünğ bağı mu yâ gülzâr-ı ‘âlem
50 Yüzünğde ter mü yâ gül üzre şeb-nem
Niçük dil murğı pervâz itsün anıñg
Ki zülfünğ dâmıdur boynunğda muhkem
Yüzünğ nûrını eفزün eyler âhım
Çü ot rüşen bolur yetkeç anğa dem
55 Yüzünğ tek bolmadı mihr-i münevver
Kaşınğ tek yenği ay çarğ üzredür kem
Kadeh devrin yetürgil sâkiyâ kim
Bize devr-i felekdin yetmesün gam
60 Ketürgil sâkiyâ âyine-i cām
İçip tâ kim bolam İskender ü Cem
Ni Cem kaldı ni İskender cihândın
İtip ol cām ol közgü bile hem

İçip meydin anıñg tek neş‘e bulsam

Ki rüz-ı haşr olinça bî-hod olsam

210b 65 Meni divâne idip ay perî-zād
Nidür cânımğa munça zulm ü bî-dād
N'ola kim lutf u mihrinğ körgüzüben
Bu virân hâtırımın kılсанğ ābād
Bolupman bî-ser ü sāmān çü bolmış
70 Bu şabr u hūşumuñ evrākı berbād
Körüp her şūhdın zulm u sitemni
Mañga 'ayb itmeñg itsem dād u feryād
Meni ay muğ-beçe deyr içre salsanğ
İçip mey anda bolsam gamdın āzād
75 Ayağınğdın kötürmen başım ay muğ
Çü pîr-i deyr kıldı beyle irşād
Dem-ā-dem sākīyā meydin leb-ā-leb
Kadeh birip meni gamgin kıl şād

80 İçip meydin anıñg tek neş'e bulsam
Ki rüz-ı haşr olinça bî-hod olsam

Kaşınğ mihrābıdındur kıble mevcūd
Añga bar secde kılmak bizge maqşūd
Sanğa tā mübtelāmen ay perīveş
Mañga nā-būd olupdur būd u nā-būd
85 Gedālīg eyledi ağızınğnı köñglüm
Anı yok va'de birle eyle hoşnūd
Dişinğ hecride eşkim bahrı her dūr
Ki zāhir kılsa közümge birür sūd
Felek sağınma ay meh başım üzre
90 Çıkıp āhım otudın urulur dūd
Kadeh devrini tiz eyler çü sākī
Kil imdi muṭribā sen-dağı düz 'ūd
211a Mañga deyr içre bir cām-ı muğāna
Meni ay muğ çü kıldınğ bāde-ālūd

95 İçip meydin anıñg tek neş'e bulsam
Ki rüz-ı haşr olinça bî-hod olsam

Mey içmekke niçük kılman ki rağbet
Kılur kaşdım gam u endūh u miñnet
Siziñg ay zūhd ili hūrī vü kevşer
100 Bizim muğ elgi birle cām-ı vañdet
Ketürgil sākīyā cām-ı vişālınğ
Yetürdi zehr-i hecrinğ cānga āfet
Yetürgil sākīyā cām-ı leb-ā-leb

105

Mañga yetkende bezmiñg içre nevbet
Çü her dem mey içip rüsvâmen ay şeyh
Mañga 'arz itme sen taqvâ vü tâ'at
Cemilî mey içip kıl secde bütga
Çü kıldıñg deyr piri birle ülfet

İçip meydin anıñg tek neş'e bulsam
Ki rüz-i haşr olinça bi-hod olsam

-Rubâ'iyât¹⁵⁴-

harf- i elif

1

--- / . --- / . --- / . ---

Her kimse ki 'ışk içre yeter âfet anğa
Bil kim bolur ol derd ü belâ sıhhat anğa
Boldı çü periveşler-ile ülfet anğa
Divâneliği kıldı kazâ kısmet anğa

2

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

Yârıñgdın eger ister isenğ mihr ü vefâ
Şabr eyle sañga kılsa niçe cevr ü cefâ
Zulm u sitemin her niçe kim kılsa sañga
Andın özünge kılma şikâyetni revâ

3

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

Devlet tilesenğ kıl işiñgi lutf u sehâ
Doğruluğ ile ilge kılıp mihr ü vefâ
İldin sañga her niçe eger cevr ü cefâ
Yetse sañga lâzım velî bar cüd u 'atâ

¹⁵⁴Rubâ'ilerin vezinleri genellikle rubâ'î kalıplarına uymamaktadır.

4

Ve lehu

__ . / . __ . / . __ . / . _

Ger çarh-ı felek üzre makâm olsa sanğa
Kün çeşmesi kimi dağı cām olsa sanğa
Ol 'işret ü ol cām müdām olsa sanğa
Fāni bil anı her niçe kām olsa sanğa

5

Ve lehu

__ . / . __ . / . __ . / . _

Gül vaktide kim bāde-i gülfām olsa
Dutgan anı sākī-i gül-endām olsa
Nüş itkemen ol cām-ı şarābı her dem
Bu nev'-ile devrānda maŋa kām olsa

Harf-i bā

6

__ . / . __ . / . __ . / . _

Lutf-ile maŋa eyle 'ināyet yā Rab
Könğlümge salıp şem-i hidāyet yā Rab
İtkil maŋa ihsān be-gāyet yā Rab
Luţfunğga seniŋ yok çü nihāyet yā Rab

7

212a

Ve lehu

(1. dize __ . / . __ . / . __ . / . _

(2, 3, 4. dizeler __ . / . __ . / . __ . / . _)

Bir nükte maŋa kılmadı zāhir ol leb
Ol lebdin anıŋ ağızını şorsam ni 'aceb
Her niçe maŋa kılsa eger kahr u gāzab
Dimeriŋ aŋa bu ma'nide ni boldı sebeb

8

Ve lehu

__ . / . __ . / . __ . / . _

Her ni ki seniñg kısmetinñgi eyledi reb
Andın dağı efzün talebinñgdür ni 'aceb
Kāni' bol anğa her ni sañga boldı naşib
Andın dağı rızkıñgmı füzün itme taleb

Harf-i tā

9

__ . / . __ . / . __ . / . _

Sākī bize kil bezmiñg ara bādeni dut
Mey birle yana köñglümüz otını savut
Bolmış çü rahim ü bize hem Tenğri kerim
Ni bādeni terk eyle vü ni Hakk'ı unut

10

Ve lehu

__ . / . __ . / . __ . / . _

Haññıñg ki küneş yüzde bolupdur zulümāt
Anda leb-i la'linñg dağı hem Āb-ı hayāt
Neş'e bile bar eyle kim ol Hızr kimi
İçken kişi andın dağı tapmadı memāt

11

Ve lehu

__ . / . __ . / . __ . / . _

Ay qaşları yā oqlarınñgi cismime at
Yetmekke sañga tā mañga ol bola kanat
Yazılsa gamım şerhi eger yetmeye hiç
Gam şāmı kara bolsa felek anğa devāt

Harf-i şā

12

(1, 2, 4. dize __ . / . __ . / . __ . / . _

(3. dize __ . / . __ . / . __ . / . _

Mecnūnluğuma 'ışk ile sevdā bā'is
Ser-hoşluğuma sāğar u şahbā bā'is
Anlarga dağı bu dil-i şeydā bā'is
Barısına bir sāki-i zibā bā'is

Harf-i cīm

13

(1, 2, 3. dize _ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _
(4. dize _ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _

Şehler ki koyupdur yolunğa tāt u harāt
Cān nakdını il leblerinğe eyledi bac
Boldunğ iki 'ālem şehi ay şāh seninğ
Bolsa ni 'aceb hüsününge 'ālem muhtāt

Harf-i hā

14

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _

Zülfünge yüzünğdür tileğüm şām u şabāh
Kılsañ mañga bu hāceti sen n'ola mübah
'İsi nefesin Hızr suyu birle nitey
La'l-i lebinğ oldı mañga çün rüh ile rāh

Harf-i hı

15

--- / . --- / . --- / . ---

Her dem ki kılur 'arızın izhār ol şūh
Eyler meni yüz derde giriftār ol şūh
Boldı maŋga çün yār u sitemkār ol şūh
Yüz nev' kılur köŋglüme āzār ol şūh

Harf-i dāl

16

{1, 2, 3. dize --- / . --- / . --- / . ---
{4. dize --- / . --- / . --- / . ---

Zülfünĝ hamı köŋglüm kuşını eyledi şayd
Bu nev'-ile şayda kerek ol nev' ile kayd
Ay şūh cihān āfeti boldunĝ ni 'aceb
Kāfir közüŋ İslām iline eyler keyd

213a

Harf-i zāl

17

--- / . --- / . --- / . ---

'İşk emri tapıpdur dil ü cān içre nefāz
Ni nev' ki şeh hükmi cihān içre nefāz
'Uşşāka hakāret nazarı kılma ki şeyh
Bar emri Hakkıŋıŋ yaqşı yaman içre nefāz

Harf-i rā

18

--- / . --- / . --- / . ---

Köŋglüm kim anıŋ küyi sarı kıldı güzār
Közüm daĝı yolında yaşın itdi nişār
Sanmaŋ ki menem anĝa hemin 'aşık-ı zār
Her küşede yüz men tek anıŋ vālihi bar

19

Ve lehu

---.l.---.l.---.l.---

Gül yüzünge kim körmüşem ay lāle-‘izār
Bülbül kimi bolmuşdur işim nāle-i zār
Sensiz mañga zindan kim olur bāg u bahār
Bolsa ni ‘aceb közüme her bir güli hār

20

Ve lehu

---.l.---.l.---.l.---

Vaşlınğ tileyip hecrinğ ile bolğalı zār
Sensiz tilemen her giz ola bāg u bahār
Ay sākī-i gül-çehre ketür bāde-i nāb
Könğlümni çü gonca kimi kan itdi humār

21

Ve lehu

---.l.---.l.---.l.---

Ol ay ki meni hecr ile mahzūn kılatur
Ser-geşteligim çarh tek efzūn kılatur
Gam deştiga düşsem ni ‘acebdür ki meni
Ol Leyliveşim ‘ışk ile Mecnūn kılatur

22

Ve lehu

---.l.---.l.---.l.---

213b

Öltürse meni küyide ol kätıl eger
Kanımdın anınğ tofragıda kalsa eşer
Besdür mañga bu nev’ ile ol kılssa nazār
Agyāra nazār kılssa ‘ināyet bile ger

23

Ve lehu

---.l.---.l.---.l.---

İkbāl sañga devlet-i mey dutsa eger
İçip anı devr āfetidin eyle hāzer

Yār u mey ile hoş dut özünġni çü seniġ
Kalmas bu fenā deyride cisminġdin eġer

Harf-i zā

24

--- / . --- / . --- / . ---

Bolmak tilese zāhid eger kāşif-i rāz
'Āşıklık ile kılsun işin sūz u güdāz
Her niçe kim ol secde idip kılsa niyāz
Bir büt kaşı bolsun anğa mihrāb-ı namāz

25

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

Bāğ içre kim ol serv kılar cilve-i nāz
Cānını fidā eyler anğa ehl-i niyāz
Bolmuş ni 'aceb 'ālem ara şu'bede-bāz
Zāhir kılıp ilge yüzün ol gem'-tırāz

26

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

'İşk otı koyup könglüme dāğ ay karaköz
Ol hasta bolup bolmadı sāğ ay karaköz
Közüm yüzünge kördügi çağ ay karaköz
Kıldınğ mañga gamzenğni bıçağ ay karaköz

214a

Harf-i sin

27

--- / . --- / . --- / . ---

Ni had ki kılam elginği öpmekni heves
Pābūsı itinğ bolsa müyesser mañga bes
Boldum çü itinğ hem-demi ay çeşmi gazāl
Kılsañni ni 'aceb boynuma zülfünğni meres

28

Ve lehu

__ . / . __ . / . __ . / . _

Könğlüm ki kıtur vaşlınga yetmekni heves
Hecriñde tapar derd ü gam u miñneti bes
Sensiz ki yeter munça mañga derd ü elem
Kılsam ni 'aceb közlerimi Şatt u Aras

Harf-i şın

29

__ . / . __ . / . __ . / . _

Hecriñde sağınma ki kelür közürme yaş
Köz kıldı lebiñ şevkide dil kanını fâş
'Älemga meger fitne salur ol iki kaş
Kim bir yire koymışlar ikisi bile baş

30

Ve lehu

__ . / . __ . / . __ . / . _

Mihr-i ruñın ol ay ki kılıpdur mañga fâş
Nürı bile dolsa ni 'aceb közürme yaş
İl cānıga kim sançılır ol gamze okı
'Älemga meger kaş ider ol köz bile kaş

31

Ve lehu

(1. dize __ . / . __ . / . __ . / . _
(2,3,4. dizeler __ . / . __ . / . __ . / . _)

Deyr içre kirip bādeni kim kıldım nüş
Mende ni 'aceb bolmasa ger 'aql ile hüş
Cānınga salur 'ışk otı hem könğlüme cüş
Din naqdın alıp muğ-beçe-i bāde-fürüş

32

Ve lehu

__ . / . __ . / . __ . / . _

Bir sākı-i mehveş ki kıtur bādeni nüş

214b

Yüz nev' salur könglüm ara cüş u hurüş
Bir cür'aya cânım alıp ol bāde fūrüş
Saldı lebinġ şevki bile kanıma cüş

Harf-i şad

33

--- / . --- / . --- / . ---

Ay zāhid olup ehl-i fenā bezmide hāşş
'Ucb ile riyādın özünġni eyle hālāş
Hāşıl kıla kör özünġe bu nev' havāşş
Nefsınġga perestişlik idip çekme kaşāş

Harf-i zād

34

--- / . --- / . --- / . ---

La'lidin anıġ ilge ki cān boldı garāz
Zülfi hamıdın müşg-fişān boldı garāz
Şem-i ruhdın lāle-sitān boldı garāz
'İşkıdın anıġ dāġ-ı nihān boldı garāz

Harf-i tı

35

--- / . --- / . --- / . ---

Yüzünġde nidin kıldı nihān hālınġni hāt
İlge çü nihān bolmadı hāt üzre nuķāt
Birmiş çü hattınġ hüsñ ü kemālınġga zevāl
İlge daġı nāz itme idip fikr-i galāt

Harf-i zı

36

--- / . --- / . --- / . ---

Her dem ki okır şavt-ile Kur'an hāfız
Yokdur daġı ol nev'-ile hoş-hVān hāfız
Dāvud u Mesih olmadı hālet ile
Kıldı anı insān ara Yezdān hāfız

Harf-i 'ayn

37

--- / . --- / . --- / . ---

Köz merdümi kim eylese hâlinîgni tama'
 Cânım hem ider la'l-i zülâlinîgni tama'
 Könglüm ki kıtur bāğ-ı cemâlinîgni tama'
 Rūhum ider ol kıdd-i nihâlinîgni tama'

38

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

Yaşım akıdur açsa yüz ol hüsni bedî'
 Yâ gayş bolur efzün çü bolur faşl-ı rebî'
 Ahım otı çıkdı köke bir sür'at-ile
 Berķ otı yire inmedi ol nev' serî'

Harf-i gayn

39

--- / . --- / . --- / . ---

Bir lâle-ruḥ elgiyle ki nüş itdim ayāğ
 Yüz nev'-ile köydürdi dil ü cânıma dāğ
 Düşdi yana könglüm çü vişâlındın ırağ
 Çeşmi tek anıñ ḥasta bolup bolmadı sağ

40

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

İlge kim ol ay şem'-i ruḥın kıldı çerāğ
 Pervâne köngül boldı koyup cânığa dāğ
 Bülbül kimi kılsam ni 'aceb nâle vü zâr
 Zindân durur ansız mañga çün gülşen ü bāğ

41

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

Körseñ meni mescidde selâmet ay muğ
 Deyr içre yana eyle melâmet ay muğ
 Kılsam niçe deyr içre ikâmet ay muğ

Ƙıl anda maŋga meyni kerāmet ay muĝ

Harf-i fā

42

---.l.---.l.---.l.---

Ĝamzenĝ ƙılıcı köksümi kim ƙıldı ŝikāf
Güyā bu ten-i zārım aŋga boldı ğılāf
Divāne köŋgöl 'ıŝkıŋ ile ƙıldı çü lāf
Ĝam leŝkeri bes eyledi anıŋla meŝāf

43

Ve lehu

---.l.---.l.---.l.---

Dil murgına yetdi yana yüz 'izz ü şeref
Özin kim anıŋ oĝlarına ƙıldı hedef
Ŗabr u ħıredim ħaylını bozdı veh anıŋ
Ƙaŝdıŋga çekip kirpüĝiniŋ leŝkeri şaf

Harf-i kāf

44

---.l.---.l.---.l.---

Ĝonce kimi köŋglüm dolu ƙan itdi firāk
Közdin anı yüzümde revān itdi firāk
Rāz-ı dilimi ilge 'ıyān itdi firāk
Ansız meni rüsvā-yı cihān itdi firāk

45

Ve lehu

---.l.---.l.---.l.---

La'liŋ ĝamıdın köŋlümi ƙan eyledi 'ışk
Közdin anı yüzümde revān eyledi 'ışk
Yüz vech ile sırrımın 'ıyān eyledi 'ışk
Ya'ni meni rüsvā-yı cihān eyledi 'ışk

Harf-i kef

46

---.l.---.l.---.l.---

Ay 'ışk ili men hastaya bir çäre kılnğ
Köksümni yarıp könglümi yüz päre kılnğ
Her pāresine hem yana yüz yāre kılnğ
Men hastaya bu nev'-ile bir çäre kılnğ

47

Ve lehu

---.l.---.l.---.l.---

Bu deyr-i fenāda maŋga mey-ḥāne kerek
Mey-ḥānede sākī bile peymāne kerek
Her niçe ki mey birse maŋga yā ne kerek
Rind ehli çü mey-ḥānede mestāne kerek

48

Ve lehu

---.l.---.l.---.l.---

Mey-gün lebidin bāde-perest oldum anıŋ
Nergisleri kimi dağı mest oldum anıŋ
Zencir-i saçı birle çü bend oldı köngül
Men yolıda tofracı kimi pest oldum anıŋ

49

Ve lehu

---.l.---.l.---.l.---

Her kiçe saçınğ Kadr u Berāt oldı seninğ
La'linğ dağı hem āb-ı hayāt oldı seninğ
Ḥattınğ ki Ḥızır boldı lebinğ suyu anıŋ
Zülfünğ hem alar ga zülümāt oldı seninğ

50

Ve lehu

---.l.---.l.---.l.---

216a

Bir Şeh ki yeter kökke ger eyvnı anıĝ
T maşrık u maĝrib daĝı fermnı anıĝ
Hem haŐmetiniĝ bolmasa pymı anıĝ
Bolmaya ecel derdine dermnı anıĝ

Harf-i lām

51

--- . l . --- . l . --- . l . _

Her bü'l-heves eyler öz özi birle hayāl
Yüz nev'-ile köngliğa salıp fikr-i muhāl
Hoş-hāl ider anı bu kün ol fikr-i galağ
Bilmes veli dañglanı kelür başığa hāl

52

216b

Ve lehu

--- . l . --- . l . --- . l . _

Ay serv-kađıñg kimi seniñ taze nihāl
Bustān ara il körmekidür emr-i muhāl
Cennetde dağı sen kimi yok hür mişāl
Ol nev' kazā birdi sañğa hüsn ü kemāl

53

Ve lehu

--- . l . --- . l . --- . l . _

Hattıñ içinde la'l-i dür-efşān mudur ol
Yā Hızr bile Çeşme-i hayvān mudur ol
Közümge körtüngen leb-i handān mudur ol
Yā hod men-i dil-hastağa dermān mudur ol

54

Ve lehu

--- . l . --- . l . --- . l . _

Ol cevher-i cānım mañga cānān mu dügül
Hem la'l-i lebi Çeşme-i hayvān mu dügül
Şevkide anıñ hasta köngül kan mu dügül
Közdin yüze her katresi galtān mu dügül

55

Ve lehu

--- . l . --- . l . --- . l . _

La'liniñni didim Çeşme-i hayvān imiş ol
Ni Çeşme-i hayvān ki mañga cān imiş ol

Gül yüzünġ üze gonca-i ġandān imiş ol
Ni gonca-i ġandān maŋga cānān imiş ol

56

Ve lehu

--- . / . --- . / . --- . / . ---

Yüz nev' tişükler bile řān boldı köŋgöl
Hem la'l-i lebiŋ şevkide ġan boldı köŋgöl
Közdin çıķıban ġanı anıŋ boldı 'ıyān
Ger özi tenim içre nihān boldı köŋgöl

217a

Ĥarf-i mim

57

--- . / . --- . / . --- . / . ---

Ay ay ki beninġ boldı yüzünġ māh-ı tamām
Nezāresidin n'ola anıŋ tapsam kām
Bāġ içre kim ay serv-ġadinġ ġıldı ġurām
Ģayrı ki anıŋ bizge nazar boldı ġarām

58

Ve lehu

--- . / . --- . / . --- . / . ---

Ay sākı yana bezminġ ara meyni mūdām
Birgil maŋga tā kim bolam ol mey bile kām
'Ömre çü beķā yok bu fenā deyri ara
Her niçe tirig biz bize dutkil mey ü cām

59

Ve lehu

--- . / . --- . / . --- . / . ---

Cennet sizinġ ay zühd ili mey-ġāne bizim
Siz kevşer içinġ bāde vü peymāne bizim
Mey-ġāne ara sākı-i cānāne bizim
Her niçe ki mey birse ġarifāne bizim

60

Ve lehu

(1. 2. ve 4.dize) _ . / . _ . / . _ . / . _
(3.dize) _ . / . _ . / . _ . / . _

Deyr içre nazar kim men-i şeydâ kıldım
Her muğ-beçeğa anda temâşâ kıldım
Kılsam ni 'aceb dînimi anlarğa fidâ
'İşk ehli ara özümü rüsvâ kıldım

61

Ve lehu

_ . / . _ . / . _ . / . _

Ni had ki yüzüñg birle dudagıñgmı öpem
Besdür mañga elgiñgle ayagıñgmı öpem
Ay sâkî meger dolu kadeh birsenğ içip
Hoş-hâl olup ol demde bukağınğmı öpem

62

Ve lehu

(1. 2. ve 4.dize) _ . / . _ . / . _ . / . _
(3.dize) _ . / . _ . / . _ . / . _

Vaşlınğga yetip n'ola eger şād olsam
Hecriñg gamıdın bir dağı āzād olsam
Bārī bu tenim hākini gerd itse felek
Küyünğge seniñ yetmege berbād olsam

63

Ve lehu

_ . / . _ . / . _ . / . _

Bülbül kimi veh kim yana men zār oldum
Bir gül gamıdın derde giriftār oldum
Kırpügi okı birle dil-efgār oldum
Çeşmi tek anıñg veh yana bīmār oldum

64

Harf-i nūn

_ . / . _ . / . _ . / . _

Cānımdadur oq serv-i hıramānıñg içün

217b

Könglümdedür ot gonca-i handânıñ için
Köz bahrıda gevher leb ü dendânıñ için
Âşüfte köngül zülf-i perişânıñ için

65

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

Kaşdımgâ atıp oqını ol kaşı kemân
Cânımını alur veh ki mañga birmes amân
'İşkıda çü ta'n itdi mañga yakşı yaman
Men dağı fidâ kıldım aña cânı revân

66

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

Hecrinde bir aynıñ çekerem derd ü gamın
Yaşında ni gam körsem eger miñg sitemin
Âsân körinür her ni sitem eylese yâr
Müşkil mañga körmek veli agyâr elemin

218a

Harf-i vāv

67

(1. 2. ve 4.dize) --- / . --- / . --- / . ---
(3.dize) --- / . --- / . --- / . ---

'Ucb-ile riyâ terkin ider bolsa birev
Tesbih ile seccâde kıdur meyga girev
Câm içre salur çün mey-i şâfi pertev
Rüşen kıdur ol közleriñgi ay reh-rev

68

Ve lehu

(1. 2. dize) --- / . --- / . --- / . ---
(3.dize) --- / . --- / . --- / . ---
(4.dize) --- / . --- / . --- / . ---

Bir Leyliveşiñg 'ıskı bile ay reh-rev
Gam deştide Mecnün kimi kıldım tek ü dev
Köydürdi tenim şevk otı salup pertev
Könglüm ivine salsa ni tañg nürü çü dav

69

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

Zāhid çü mekân boldı mañga mey-ḥāne
'Ayb itme meni körsenğ eger mestāne
Deyr içre nazar kim saluram her yana
Bir muğ-beçe mey birle birür peymāne

70

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

Könğlüm ki lebiñğ şevkıde kan boldı yana
Közümdin anıñğ kanı revān boldı yana
Ĝamzenğ meni öldürse ni gam çünki seniñğ
La'liñğ men-i dil-ḥastaga cān boldı yana

71

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

Ay rûḥ-ı revān la'liñge cānım şudka
Çeşmiñğa bu cism-i nā-tüvānım şudka
Naḥl-i kadiñge rûḥ-ı revānım şudka
Ni rûḥ-ı revān cān u cihānım şudka

72

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

'İşk içre men-i gam-zede bi-çāre yana
Boldum kılıp ol ay yüze nezzāre yana
Ĝam tiği idip könğlümi yüz pāre yana
Her pāre meni eyledi āvāre yana

73

Ve lehu

--- / . --- / . --- / . ---

Dil murğını çekdi saçı piç ü ḥam-ile
Ni nev' ki kuşını çeker ejder dem-ile

218b

Sevdāsı ara aldım anıng m̄atem-ile
Köz nemlũ bolup aldı k̄öngũl hem am-ile

Harf-i l̄am-elif

74

--- . l . --- . l . --- . l . _

ũn s̄akĩ-i rahmet maŋga mey dutdı tola
Nũridın anıng tĩre k̄öngũl tapdı cil̄a
Anıng bile ŗad oldu ũ bu amlu k̄öngũl
Ol neŗ'e bilendũr maŋga kevŗer meŗel̄a

Harf-i ȳa

75

--- . l . --- . l . --- . l . _

Bezmiŋg ara dutsaŋg mey-i n̄ab ay s̄akĩ
Devride anıng eyle ŗit̄ab ay s̄akĩ
ekdim ũ ħum̄arĩyla 'az̄ab ay s̄akĩ
ıl imdi meni mest ũ ħar̄ab ay s̄akĩ

76

Ve lehu

{1.2.ve4.dize --- . l . --- . l . --- . l . _
{3.dize --- . l . --- . l . --- . l . _

Bezmiŋg ara alsan̄g ele c̄am ay s̄akĩ
Bezm ehliġa dut meyni m̄ud̄am ay s̄akĩ
ıldın̄g meni r̄ũsv̄a ũ adeġ imek ile
La'lin̄g meyidin bir maŋga k̄am ay s̄akĩ

77

Ve lehu

--- . l . --- . l . --- . l . _

Ol ay yũzidin her nie kim sũrdi meni
Kũyide yana z̄ar u ħazĩn k̄ördi meni
Evvel nie kim vaŗlıġa yetkũrdi meni
Aġır yana hicr̄anĩġa tapŗurdı meni

219a

78

Ve lehu

(1.dize _ _ . / . _ _ . / . _ _ . / _ _
(2.3.4.dize _ _ . / . _ _ . / . _ _ . / _ _

Bir hūri-sıfat kim bar anıñg nāz fenni
Cevri bile ger ni 'aceb öldürse meni
Kadd u lebi kim tūbi vü kevşerdür anıñg
Kūyi dağı hem boldı behiştinğ çemeni

79

Ve lehu

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / _ _

Evvel meni vaşlıñğa yetürmek ne idi
Āhır yana vaşlıñgdın itürmek ne idi
Yüz cevr ile yüzdin meni sürmek ne idi
Zulm ü siteminğ haddin ötürmek ne idi

80

Ve lehu

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / _ _

Kaşınğ gamıdın derd-ile peyveste meni
Kıldınğ dağı çeşminğ kimi hem hasta meni
Zülfünğ kimi ser-geşte vü āşüfte kılıp
Zencir-i saçınğ eyledi dil-beste meni

81

Ve lehu

_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / _ _

Çeşminğ gamı kim eyledi bīmār meni
Gamzenğ okı hem kıldı dil-efgār meni
'İşk itdi çü Mecnūn' ga nümūdār meni
Zencir-i saçınğ kıldı giriftār meni

82

Ve lehu

(1.dize _ _ . / . _ _ . / . _ _ . / _ _
(2.3.ve 4.dize _ _ . / . _ _ . / . _ _ . / _ _

Yir birle niçe ki çarh gerdân bolgay
Bu yir bile ol çarh ara insân bolgay
Nazm ile Cemilî güher-efşân bolgay
Her niçe anıñ cismide kim cân bolgay

Ve lehu

gazel-i murassa¹⁵⁵

- 1 Ay dişi lülû ay lebi mercân
Ay saçı Hindû ay yüzi tâbân
Körmedi hergiz günbed-i gerdân
Kün yüzünġ kimi bir meh-i raḥşân
5 'İşk 'ilmin ay zâhid-i nâdân
Yok imiş sañga bilmege imkân
Anı bilmiş ol 'âşık-ı hayrân
Sanma kim ola her kime âsân
Gevher-i la'linġ hecridin ay cân
10 Eyledinġ eşkim bahrını 'ummân
Ay kemân-ebür cânıma her yân
Gamzenġ okıdın sañçılur peykân
Fürkatinġ içre ay gül-i ḥandân
Bu Cemilî'dür bülbül-i nâlân

220a

Ve lehu murabba'-i müsemmen

Vaşlıdın men bi-çâreni kıldı (k)
İdüpdür bahtımı zülfi tek ol kaddi (ç)
Endüh-ı gamıda 'âşıkın her dem sin (s)
Yana çün nûrınıñ düşdi Cemilî bes (y)

(mâr)??

Murabba'-i mün'akis

'Âlemde sañga men tek muhibb yok bir
Mehcür u za'if ü 'âşık u miḥnet
Eyle menzilinġde tâlib-i ḥāk
Rüyunġda ayâ şeh kapunġa her dem

gül müşg
reh rev

¹⁵⁵Bu gazelin beyitlerinde vezin tutmuyor. Hece veznine ise 5.beyit dışında uyuyor. Şair gazeli 10'luk hece vezni ile yazmış olabilir.

SONUÇ

Divanında Çağatay, Azerî ve Batı Türkçesi özelliklerini kullanan Cemilî, şiirlerinde tarz olarak büyük oranda Nevayî'den etkilenmiştir. Hatta Latifî'ye göre Nevayî'nin üç divanına 'kafiye-ber-kafiye' şiirler yazmıştır. Diğer tezkire şairlerince âşıkane şiirler yazdığı, gazel söylemekte mahir olduğu, ancak ilimden nasibini alamadığı, şiirlerinin Nevayî tarzında olmakla birlikte sanat ve hayalde asla Nevayî'ye ulaşamadığı, vasat şairlerin iyilerinden olduğu bilgileri verilerek orta sınıf bir şair olarak kabul edilmiş ve şiirlerinin 'rüstaî eda' ile yazıldığı söylenmiştir .

Cemilî'nin şiirlerinin çok büyük kısmını gazeller oluşturur. Pek çok şairin yaptığı gibi aksine az sayıda, iki kaside kaleme almış, birini Kanuni Sultan Süleyman'a yazdığını belirtmiştir. Diğerinin kime yazıldığı belirtilmemiştir. Gazel tarzında yazdığı ancak bir medhiye özelliği gösteren gazel-i muvaşşahı ise İbrahim Paşa'ya sunmuştur. Gazelleri âşıkane ve rindânedir. Divanında en çok öne çıkan konular, aşk, âşık, sevgili, ayrılık acısı, rakîb, zahid, sofî, rind arasındaki çekişme, şarap gibi dünyevî konulardır. Tasavvufî şiirler yazdığı söylenemez. Yalnızca zaman zaman bazı beyitleri tasavvufî olarak da yorumlanabilir.

Cemilî, şiirlerinde Arapça ve Farsça kelimeleri kullanmaktan kaçınmamıştır. Bununla birlikte sade, akıcı ve halk diline yakın bir Türkçe kullanmıştır. Divanında 'ikiz, ucuz, kalıp, ışık, yazu, dilek' gibi bugün de kullanılan Türkçe kelimelere yer vermiştir. Halk diline yakın bir eda kullandığına örnek olarak kimi terkipleri Türkçeleştirmesi gösterilebilir. Örneğin 'seng-dil' yerine 'taş gönüllü', 'baht-ı siyah' yerine 'bahtı kara' kullanır. 'Kavli yalan', 'kuru kalıp', 'közüm aydını', 'gece zülfü', 'gündüz yüzlü', 'acı söz' gibi Türkçeleştirilmiş söyleyişler, şairin Türkçe kullanma isteğini gözler önüne serer.

Genellikle aruz vezninin kısa kalıplarıyla yazdığı kimi şiirleri, tezkirecilerin de belirttiği gibi kolayca söylenmiş havasını taşır. Hayal bakımından divan şiirinin klâsik söyleyişlerine yer verir. Ancak kimi zaman kendi beyitleri içinde orijinal sayılabilecek hayaller de kurmuştur. Şiirlerinde ikilemelere çok sıklıkla yer vermiştir. İkilemelerde aliterasyon ve asonanstan yararlanarak şiirin iç ahengini sağlarken seçtiği kelimelerin ne kadar dikkatle seçildiği de görülür. Bu tür ikilemelerde Fuzulî'nin etkisi olduğu söylenebilir. Ayrıca şiirlerinde kelime ve harf oyunlarından da yararlanmıştır. Bu

oyunlarda genellikle sevgilinin güzellik unsurları ile kelimelerin yazılışları arasında şekil bakımından bağ kurarak aynı zamanda görsel bir malzeme de sunar. Bu tür beyitlerin kimi daha basit olmakla birlikte kimi beyitlerde kurgu çok daha başarılıdır.

şairlerinde sosyal hayat unsurları da yer almıştır. şair dikkat çekici bir şekilde şeyh, vaiz, sufi, zahid gibi tiplerin konumlarını kullanarak toplumu kötü yönde etkilemelerini eleştirmiştir. Rindne ve aşıkne gazeller yazdığı için tasavvufa pek yer vermemiştir. Atasözü ve deyimlerden az da olsa yararlanmıştır.

şairin aruz veznini genellikle iyi kullandığı söylenbilir. İml özelliklerine bakıldığında şairin yaşadığı coğrafyaların şiirine etki ettiği söylenbilir. Bu çalışmanın sözlük-indeks bölümünden de anlaşılabileceği gibi şairin kelimelerin ve eklerin yazılışında ikili kullanımlara bu nedenle düştüğü görülür.

Çok fazla sayıda şiir yazmasından dolayı şair, zaman zaman tekrarlaraya düşmüştür. Belki de bu tekrarlar, tezkirecilerin onu başarılı bulmamalarının bir nedenidir. Ancak, yaşadığı yerlerin kültür ve dil özelliklerini şiirine aktaran, ağatay ve Azeri gibi iki leheyi ve Batı Türkçesini bir arada kullanan ve yalnızca bu bakımdan bile incelenmeye değer olan Cemil üzerine bugüne kadar basılmamış bir yüksek lisans tezi dışında herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Nevay gibi, klsik edebiyatta çok önemli bir şahsiyetle birarada bulunup, onun şiir tarzından etkilenmiş olan Cemil'nin daha kapsamlı bir şekilde araştırılmasını ve şiirlerinin gnişliğine çıkarılarak literatürde yer almasını sağlamayı amaçladığımız bu çalışma sonunda diyebiliriz ki, Türk edebiyatının en hacimli divanlarından birini yazmış olan şairin, samimi, lirik, sade ve Türkçeyi başarıyla kullandığı şiirleri geri planda kalmayı pek de hak etmemiştir.

KAYNAKÇA

Akar, Metin, *Su Kasidesi Şerhi*, Ankara, TDV, 1994.

Aksoy, Ömer Asım, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*, II c., İstanbul, İnkılap, 1993.

Ali Emirî, *Tezkire-i Şuarâ-yı Âmid*, c.1. Dersaadet: Matbaa-i Âmid, 1328.

Ali Şir Nevayî, *Fevayidü'l-Kiber*, Haz.Önal Kaya, Ankara, Türk Dil Kurumu, 1996.

_____, *Gara'ibü's-sigâr*, 233, 258, 308.

Atalay, Besim, *Divanü Lugati't-Türk Dizini*, Ankara, TDK, 1943.

Babiür Divanı, Haz. Bilal Yücel, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, 1995.

Beysanoğlu, Şevket, *Diyarbakırlı Fikir ve Sant Adamları*, İstanbul, Diyarbakır'ı Tanıtma Derneği Neşriyatı, 1957.

_____, *Kültürümüzde Diyarbakır*, Ankara, Ziya Gökalp Derneği, 1992.

Beyzadeoğlu, Süreyya Ali. *Ahmed Bâdî-Armağan, Divan Şiirinde Atasözleri ve Deyimler*, Trakya Üniversitesi Araştırma Projesi, Edirne, 1998.

Bilkan, Ali Fuat, *Türk Edebiyatında Muamma*, Ankara, Akçağ, 2000.

Biray, Nergis, *Cemilî Divanı (Metin-Gramer Notları-Sözlük)*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, 1988.

Canım, Rıdvan. *Latîfî Tezkiretü's-Şu'arâ ve Tabsıratü'n-nuzamâ*, İnceleme-metin, Ankara, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 2000.

Clauson, Gerard, *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*, Oxford, 1972.

Courteille, P.de., *Dictionnaire Turk-Oriental, Destiné Principalement à Faciliter la Lecture des Ouvrages de Bâber, d'Aboul-Gâzi et de Mir Ali-Chir-Nevâi*, Paris 1870.

Çavuşoğlu, Mehmed, *Necati Bey Divanı, Seçmeler*, İstanbul, Tercüman Yayınları, [t.y]).

_____, *Necati Bey Divanının Tahlili*, İstanbul, Kitabevi, 2001.

_____, *Dîvanlar Arasında*, Ankara, Umran Yayınları, 1981.

Dilçin, Cem, "Fuzulî'nin Şiirlerinde İkillemelerin Oluşturduğu Ses, Söz Ve Anlam Düzeni" *Journal of Turkish Studies, In Memoriam Abdülbaki Gölpınarlı Hâtra Sayısı I*, vol.19, Harvard University, Department of Near Eastern Languages and Civilizations, 1995.

_____, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1992.

_____, *Studies on Fuzulî's Divan*, Harvard University, Department of Near Eastern Languages and Civilizations 50, 2001.

Eckmann, J, "Çağatay Dili Hakkında Notlar", *TDAY Belleten* (1958), s.115-126.

_____, "Çağataycada isim-fiiller", *TDAY Belleten* (1962) (1963), s.51-60.

_____, "Çağataycada yardımcı cümleler", *TDAY Belleten* (1959), s.27-58.

_____, "Küçük Çağatay Grameri", *TDED X* (1960), s.41-64.

_____, *Chagatay Manual*, Indiana University Publications, Uralic and Altaic Series, V.60. Mouton and Co., The Hague, The Netherlands, 1966; tercüme Günay Karaağaç, *Çağatayca El Kitabı*, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1988.

Emecen, Feridun, "İbrahim Paşa, Makbul", *İslam Ansiklopedisi*, c.21, İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı, 2000.

Eraslan, Kemal, *Eski Türkçe'de İsim-Fiiller*, İÜEF, İstanbul, 1980.

Ergin, Muharrem, *Azeri Türkçesi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1981.

Fuzuli Divanı, Haz.Kenan Akyüz, Süheyl Beken, Sedit Yüksel, Müjgân Cunbur, Ankara, Akçağ, 2000.

Fuzuli Divanı, Haz.Kenan Akyüz, Süheyl Beken, Sedit Yüksel, Müjgân Cunbur, Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1958.

Gölpınarlı, Abdülbaki, *Fuzulî Dîvânı*, İnkılap Kitabevi, 3.baskı, İstanbul, 1985.

Heşt Bihişt: Sehî Bey Tezkiresi İnceleme, Tenkidli Metin, Dizin, Haz. Günay Kut, Cambridge, MASS, Harvard Üniversitesi, 1978.

İpekten, Haluk, Mustafa İsen, Turgut Karabey, vd. "16.yüzyıl Divan Nazmı" *Büyük Türk Klâsikleri*, c.3., İstanbul, Ötüken.

İsen, Mustafa. *Künhü'l-Ahbar'ın Tezkire Kısmı*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1994.

Karatay, Fehmi Edhem, *Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmalar Kataloğu*, c. 2, İstanbul, Topkapı Sarayı Müzesi.

Kâtip Çelebi, *Keşfü'z-zünûn an esâmîü'l-kütüb ve'l-fünûn* 1.cilt, İstanbul, 1360-1941.

Kayaalp, İsa, *Sultan Ahmed Divanının Tahlihi*, İstanbul, Kitabevi, 1999.

Kınalızade Hasan Çelebi, *Tezkiretü's-şuarâ*, 1.cilt, Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1989.

Köprülü, Fuat, *Türk Edebiyat Tarihi*, Haz. O. Köprülü ve N. Pekin, İstanbul, Ötüken, 1986.

_____, *Edebiyat Araştırmaları*, Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1996.

Kösoğlu, Nevzat, 'Karakoyunlular-Akkoyunlular' *Büyük Türk Klâsikleric.c. 2*. İstanbul, Ötüken-Söğüt, 1985.

Kurnaz, Cemal, *Türküden Gazele Halk ve Divan Şiirinin Müştarekleri Üzerine Bir Deneme*, Ankara, Akçağ, 1997.

_____ , "Âh"a Dair" , *Osmanlı Divan Şiiri Üzerine Metinler* , Yapı Kredi, 1999.

Lutfî Divanı , Haz. Günay Karaağaç, Ankara, Türk Dil Kurumu, 1997.

Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmanî Osmanlı Ünlüleri* , c.2, yay. haz. Nuri Akbayer İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1996.

Mevlânâ Sekkâkî Divanı , Haz. Kemal Eraslan, Ankara, TDK, 1999.

Muhammed Mehdi Han, *Sanglax* , Gerard Clauson neşr., Gibb Memorial Series XX London, 1960.

Müstakîm-zâde Süleyman Sa'eddin, *Mecelletü'n-nisâb* , Tıpkıbasım, Ankara, Kültür Bakanlığı, 2000.

Nedim Divanı , Haz. Muhsin Macit, Ankara, Akçağ, 1997.

Öztopçu, Kurtuluş, *Elementary Azerbaijani* , Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi, İstanbul, 2002.

Pala, İskender, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü* , Ankara, Akçağ, 1995.

Sefercioğlu, Nejat, *Nev'î Divanının Tahlihi* , İstanbul, Akçağ, 2001.

Steingass, F., *A Comprehensive Persian-English Dictionary* , London, 1963.

Sümer, Faruk 'Akkoyunlular', *İslam Ansiklopedisi* , c.2, İstanbul, TDV, 1989.

Şemsettin Sami, *Kâmûsu'l-A'lâm* c.3, Ankara:Kaşgar Neşriyat, 1996, 1838.

Şentürk, Ahmet Atillâ, *Klâsik Osmanlı Edebiyatı Tiplerinden Sûfî yahut Zâhid Hakkında* , İstanbul, Enderun, 1996.

_____ , *Osmanlı Şiiri Antolojisi* , İstanbul, Yapı Kredi, 1999.

_____ , *Klâsik Osmanlı Edebiyatı Tiplerinden Rakâbe Dair* , Enderun,

Şeyh Süleyman Efendi-i Buharî, *Lugat-i Çagatay ve Türkî-i Osmanî*, İstanbul, 1298/1881.

Şiban Han Divanı, Haz. Yakup Karasoy, Ankara, Türk Dil Kurumu, 1998.

Tanuklarıyla Tarama Sözlüğü, c.I-VIII, Ankara, 1963-1977.

Tarlan, Ali Nihat , *Fuzulî Divanı Şerhi*, Haz. Ali Nihat Tarlan, Ankara, Akçağ, 1998.

Timurtaş, Faruk, *Eski Türkiye Türkçesi* , İstanbul, Enderun, 1994.

Tolasa, Harun, *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası* , Ankara, Akçağ, 2001.

Tuman, Mehmet Nail, *Tuhfe-i Nâîlî:Divân Şâirlerinin Muhtasar Biyografileri*, Haz. Cemal Kurnaz, Mustafa Tatçı, c.1, Ankara, Bizim Büro, 2001.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, c.2. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1949.

_____, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu Karakoyunlu Devletleri*, Ankara: TTK, 1988, s.180.

Ünver, İsmail, "Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler, *AÜDTCF Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* 11, s.1 (1993)

Yınanç, Mükrimin Halil , 'Akkoyunlular', *İslam Ansiklopedisi*, c.1 İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1993, s.251-270

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Tülay Gençtürk Demircioğlu

Doğum Yeri ve Yılı : Sivas, 13.09.1968

Medeni Hali : Evli, bir çocuklu

Eğitim

Doktora : Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü,
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı
Bilim Dalı

Yüksek Lisans : Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve
Edebiyatı Anabilim Dalı, 1992-1995

Lisans : Boğaziçi Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
1987-1992

Lise : İstanbul, Mecidiyeköy Lisesi, 1979-1985

Tez

Yüksek Lisans Tezi : Ali Şir Nevayî'nin Divanlarından Yapılan Bir Seçme:Tuhfetü's-
selatîn ve Eserde Geçen İsim-Fiiller, Danışman Prof.Dr.
Günay Kut

Lisans Tezi : Sami ve Asafnamesi, Tezi Yöneten Doç.Dr. Zehra Toska

Kitap

İstanbul Kütüphanelerindeki Eski Harfli Türkçe Kadın Dergileri Bibliyografyası,
Zehra Toska, Serpil Çakır v.diğ.ile, İstanbul, Metis Yayınları, 1993.

Atatürk Kitaplığı Fatma Aliye Hanım Evrakı Kataloğu -I, Mübeccel Kızıltan ile birlikte,
İstanbul, Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü,
1993.

Makale

"XVII. Yüzyıldan Bir Mesnevi: Âsafnâme, Journal of Turkish Studies In Memoriam
Agâh Sırrı Levend Hâtıra Sayısı II, v.24/II, 2000, s.11-36

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

1. SÖZLÜK

T.C. YÖKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

111006

T 111006

CİLT II

- A -	a.-ur 129/4, 244/3, 416/4 a.-gan 115/2, 166/3, 511/2 a.-ganda 207/2 a.-gay 521/1 [= 31]
a: seslenme edatı, ey a. 73/3 [= 2]	
ac: aç a. 100/5 [= 1]	açuk: açık a. 360/6 [= 1]
acı: acı, üzüntü, krş. acıg a. 331/2 [= 1]	ad: ad, isim a. 126/1 a.+ı 599/5 a.+ın 345/5, 599/5, 625/5, 722/3 a.+ım 706/4 a.+ınğ 3b/9 [= 8]
acıg: acı, üzüntü, krş. acı a. 79/3, 254/7, 338/4, 343/1, 2, 566/4 [= 6]	
acıg acıg: acı acı a. 195/3, 241/6, 247/4 [= 3]	adaş-: yolu kaybetmek, şaşırmaq a.-ip 201/3 [= 1]
aç-: açmak a.-ar 244/3, 369/3 a.-dı 128/6, 251/3, 356/2, 703/7 a.-dım 493/6 a.-ıban 117/3, 661/6 a.+ıdın(açmağıdın) 534/2 a.-ılıp 652/1 a.-ıp 4/9, 60/4, 167/2, 186/1, 240/5, 364/3, 377/4, 403/2, 410/1, 629/3, 644/3, 654/1, 656/5, 705/5 a.-keç 70/4 a.-kil 52/4, 335/2, 528/1 a.-mas 400/6 a.-mış 4/6, 5/2, 129/4, 530/2 a.-sa 128/6, 245/1, 247/1 a.-sam 480/4 a.-sañg 149/4 a.-kanda 356/4 [= 40]	ağ beyaz a. 340/3, 663/4, 707/1 a.+ı 41/1 [= 4]
	ağaç: ağaç a. 100/8, 133/4, 225/5, 303/5, 726/8 [= 5]
	ağar-: beyazlamak a.-dı 663/6 [= 1]
	ağart-: beyazlatmak a.-dın 41/1 a.-dınğ 410/9 [= 2]
	ağı: beyaz a. 41/1
açıl-: açılmak a. 422/7, 423/6 a.-dı 23/1, 107/5, 190/5, 313/8, 343/5, 534/1, 540/1, 642/1, 652/7, 672/2, 697/4 a.-ıp 5a/6 a.-ıpdur 534/7 a.-madı 652/1 a.-maz 17/1 a.-mak 355/1 a.-mış 21/6, 284/2, 313/8, 495/4	ağır: ağır a. 120/5, 202/8 a.+dur 417/3 [= 3]
	ağız: ağız a. 255/3, 589/7 a.+ı 492/9 a.+ı(ağzı) 34/6, 60/1, 186/3, 262/6, 284/2, 287/4, 327/7, 347/1, 369/1, 383/6, 444/1, 2,

463/5, 520/4, 522/5, 548/6,
562/5, 597/2, 634/5, 657/1,
669/4, 672/3, 690/1, 710/6

a.+ıng(ağzıng) 163/2
a.+ıda(ağzıda) 396/5, 518/2
a.+ıdın(ağzıdın) 166/5, 236/4,
261/7, 394/6, 711/7
a.+ım(ağzım) 493/6, 529/2
a.+ıma(ağzıma) 342/4
a.+ımda(ağzımda) 130/2
a.+ımdın(ağzımdın) 653/4
a.+ımı(ağzımı) 484/4
a.+ımga(ağzımga) 690/3
a.+ın(ağzın) 70/4, 260/7, 375/7,
411/5, 543/6, 656/5
a.+ına(ağzına) 100/9,
260/7, 376/4, 407/4, 410/5
a.+ında(ağzında) 130/2, 195/4,
591/7
a.+ını(ağzını) 255/3, 437/9
a.+ınıng(ağzınıng) 185/6, 54/6,
545/3, 611/7

a.+ıng(ağzıng) 7/1, 43/6, 49/7,
81/4, 108/1, 112/1, 114/4, 116/3,
133/2, 147/2, 148/1, 153/4,
196/7, 212/1, 223/1, 263/2,
274/2, 283/7, 288/3, 294/1,
305/2, 309/4, 311/3, 358/4,
392/4, 7, 401/4, 406/1, 409/1,
436/3, 461/7, 482/5, 491/4, 522/3,
543/2, 546/3, 552/7, 555/2,
564/3, 590/5, 595/2, 604/6,
608/2, 661/6, 664/7, 674/5, 712/4
a.+ıngdın(ağzıngdın) 355/7,
682/7

a.+ıngı(ağzıngı) 108/3, 427/2,
598/4

a.+ıngla(ağzıngla) 143/8, 239/4,
295/6

a.+ıngı(ağzıngı) 138/3, 148/2,
152/7, 323/3, 418/2, 446/2,
697/5

a.+lar 251/5
[= 125]

agla-: ağlamak
a.-r idim 471/5
[= 1]

agu: zehir
a. 566/4, 567/3, 578/5
a.+dur 473/9

a.+sın 628/2
a.+sını 568/5
[= 6]

ak: beyaz
a. 383/8, 578/4
[= 3]

ak-: akmak
a.-an 91/7, 158/4, 184/2,
346/4, 455/3, 483/3, 503/6,
610/1, 649/4
a.-ar 134/1, 220/5, 519/1, 579/3,
583/2
a.-dı 64/1, 226/4
a.-dukça 186/6
a.-ıdıp 343/2
a.-ıp 172/7, 340/3
a.-ıtdım 289/3
a.-maktadır 243/8
a.-tı 50/2
[= 22]

akıt-: akıtmak
a.-am(akıdam) 709/6
a.-dı 119/3, 300/4, 557/7
a.-dım 239/9, 457/7, 465/1,
576/1, 603/5
a.-ım 700/5
a.-ıp(akıdıp) 164/2, 206/7, 411/3
a.-ıpmen(akıdıpmen) 635/6
a.-mağ 382/5
a.-miş 568/9
a.-sam 299/3
a.-ur(akıdur) 56/2, 545/2, 574/5
a.-urmen(akıdurmen) 712/5
[= 21]

akşam: akşam
a. 18/3, 80/7, 658/6
a.+nı 699/2
[= 4]

al: kırmızı
a. 70/2, 98/7, 128/7, 213/1,
240/3, 245/7, 427/1, 3, 433/4,
481/2, 523/11, 530/5, 553/6,
565/7, 590/7, 707/1, 725/2
a.+ı 163/1
[= 18]

al-: almak
a. 64/5, 450/5, 589/2, 650/9
a.-an 177/1

a.-dı 6/1, 58/1, 125/7, 134/8,
170/5, 179/4, 202/1, 239/8,
303/2, 356/7, 383/11, 403/3,
433/6, 479/7, 483/1, 494/5,
522/2, 525/3, 529/5, 535/2,
541/9, 620/5, 629/8, 660/6,
673/5, 676/5, 699/1
a.-dınđ 529/7, 581/2, 677/6
a.-đalı 125/1, 437/3
a.-đan 341/2, 389/4
a.-đanda 491/1
a.-đanın 38/2, 135/7, 320/7
a.-đanımdadır 184/5
a.-đil 497/8
a.-đnsa 426/3
a.-đp 12/1, 13/1, 51/5, 89/4,
151/7, 183/7, 185/2, 3, 231/4,
237/3, 269/5, 298/5, 300/5,
309/3, 362/3, 371/2, 402/2,
455/2, 477/5, 480/1, 487/7,
574/1, 616/3, 636/7, 641/7,
679/1, 682/3, 706/5, 726/9
a.-đpdur 300/7, 597/3
a.-ma 72/5
a.-madı 50/7
a.-madın 442/4
a.-madınđ 200/5
a.-man 115/5, 302/5, 473/2,
553/1
a.-masam 510/4, 581/1
a.-masdın 648/4
a.-mağa 127/3, 215/6
a.-mak 261/2, 267/1, 2, 538/7,
616/4
a.-makda 591/3
a.-makdur 41/4
a.-makka 218/3, 440/3, 536/1
a.-mış 73/7, 116/4, 378/4, 720/2
a.-mış idinđ 450/5
a.-mışdur 528/2
a.-sa 89/3, 222/2, 250/6, 495/7,
626/5
a.-sam 246/3
a.-sađđ 43/2, 300/2, 318/5,
505/6, 512/3, 517/4, 553/1
a.-sun 726/9
a.-ur 96/1, 132/2, 196/5, 387/4,
410/4, 431/5, 542/6, 558/6
a.-uram 32/3
[= 127]

alar: onlar
a.+dın 3/1, 275/4

a.+nıđđ 222/2, 355/3, 657/1
a.+đa 442/3
a.+da 666/4
a.+mı 148/1, 677/5
[= 10]

alda-: aldatmak, hile yapmak
a.-yıp 64/3
[= 1]

aldan-: aldanmak
a.-ma 323/7
a.-mađđ 321/3
a.-masun 341/5
a.-ur 230/6
[= 4]

aldur-: aldirmek
a.-am 481/7
a.-dı 658/7, 659/5
a.-dılar 209/7
a.-up 605/2
a.-upmen 659/5
[= 6]

alın: alın
a.+ımđđ(alnımđđ) 660/2
[= 1]

alt: alt
a.+ına 167/2, 294/4, 417/7
a.+ında 155/2, 244/4, 344/5,
550/7, 555/5, 565/4
[= 9]

altı: altı
a. 41/2
[= 1]

altmış: altmış
a. 41/2
[= 1]

altun: altın
a. 126/2, 128/3, 7, 129/1, 180/7,
230/5, 498/5, 712/2
a.+dın 539/6, 550/1
a.+ı 700/2
a.+unđđ 634/3
[= 12]

alkış: dua
a.+ım 450/3
[= 1]

añ- anmak
a.-ip 60/6, 666/6
a.-mañgız 95/2
[= 3]

ana: anne
a. 262/1, 281/5, 416/6
[= 3]

ancag: ancak
a. 37/4, 39/7, 123/7, 225/6,
302/3, 544/2,5, 594/3
[= 8]

ança: o kadar
a. 9/9, 40/2, 44/6, 50/2, 55/6,
58/1, 61/5, 74/6, 87/1, 93/3,
108/5, 120/2, 135/4, 147/8,
159/1, 162/1, 166/4, 174/6,
181/4, 182/6, 183/1, 226/6,
239/9, 240/1,7, 253/7, 259/2,
281/3, 282/3, 301/5, 302/3,
310/2, 313/1,3, 318/5, 339/7,
341/1, 342/1, 346/4, 348/2,
351/5, 359/4, 364/4, 405/3, 5,
409/1, 410/2, 416/4, 422/1,
423/3, 436/4, 440/4, 449/1,
454/2, 455/8, 456/3, 457/7,
468/5, 472/2, 478/6, 482/2,
502/1, 532/5, 559/7, 563/8, 9,
568/9, 595/1, 603/5, 619/1,
632/5, 633/4, 635/5, 650/6,
661/2, 666/6, 674/4, 692/1,
697/3, 705/1, 709/6,7, 710/6,
715/1, 718/4, 721/3, 723/7
[= 86]

anda: onda
a. 29/7, 30/1, 41/5, 50/6, 71/6,
78/5, 80/1, 94/1, 99/6, 104/6,
111/2, 119/2, 164/4, 167/7,
172/7, 173/6, 175/7, 176/1,
180/1, 197/6, 198/1, 203/1,
205/1, 227/4, 232/7, 262/1,
263/7, 279/7, 284/2, 289/1, 5,
307/2, 3, 7, 321/7, 324/2, 330/5,
339/6, 340/4, 353/7, 383/4,
384/3, 386/2, 393/7, 403/2,
404/7, 436/2, 437/4, 440/5,
443/4, 467/3, 7, 473/3, 477/4,
506/1, 512/8, 537/2, 549/6,
551/1, 564/3, 568/7, 570/1,
630/6, 632/3, 646/3, 648/1,

652/1, 668/1, 671/4, 6, 674/6,
702/4, 715/4, 728/7
a.+dur 171/7
[= 75]

andın: ondan
a. 4b/9, 1/1, 2/8, 20/2, 22/4,
35/5, 38/7, 46/7, 51/9, 52/8,
56/7, 59/3, 65/1, 72/1, 74/1,
76/6, 90/6, 92/1, 100/2, 104/4,
112/6, 114/7, 117/5, 7, 121/7,
131/1, 134/6, 150/2, 160/1,
164/5, 6, 167/1, 172/5, 176/7,
184/3, 211/8, 215/2, 219/1, 5,
234/4, 237/2, 259/2, 261/3,
262/5, 263/4, 269/1, 7, 284/4,
288/6, 290/6, 292/7, 298/4,
309/6, 312/6, 318/1, 330/6,
343/4, 358/6, 363/7, 370/3,
375/3, 380/6, 391/7, 401/7,
403/3, 414/1, 420/2, 427/6,
428/3, 431/5, 439/3, 445/1,
447/1, 449/4, 451/1, 452/2,
458/3, 468/1, 473/7, 477/7,
478/6, 484/1, 9, 485/1, 487/5,
492/5, 504/7, 506/7, 507/4,
511/4, 524/4, 537/7, 541/5,
542/6, 547/5, 555/1, 556/5,
560/1, 3, 566/1, 577/9, 584/6,
588/6, 7, 605/3, 614/3, 632/3,
637/1, 638/1, 648/4, 649/2,
653/6, 658/2, 670/1, 677/4,
679/2, 681/3, 683/7, 685/2,
693/3, 695/6, 697/3, 705/6,
714/2, 721/4, 724/2, 726/2
a.+dur 112/7, 539/5, 669/5
[= 130]

anı: onu
a. 2a/1, 8, 4b/1, 2/8, 21/5, 23/5,
24/4, 26/5, 32/3, 33/2, 7, 39/4,
46/7, 48/8, 51/8, 56/1, 57/7,
60/2, 64/3, 4, 8, 65/6, 74/7, 77/4,
81/8, 82/4, 91/4, 7, 99/2, 7,
101/6, 102/2, 105/1, 111/1,7,
114/4, 119/1, 126/4, 127/3,
128/2, 134/2, 135/5, 137/2,
152/7, 155/6, 161/5, 163/2,
172/6, 175/1, 176/8, 188/3, 7, 9,
189/1, 195/1, 199/5, 202/3, 9,
205/7, 208/4, 210/4, 211/1,
216/2, 7, 223/1, 226/1, 4, 227/2,
234/7, 235/7, 241/7, 247/1,
248/2, 249/1, 251/3, 257/5,
268/5, 269/5, 272/5, 274/1,

276/4, 6, 279/2, 5, 6, 281/7,
 282/1, 283/4, 285/1, 289/6,
 294/1, 296/2, 297/4, 313/4,
 315/5, 317/1, 319/1, 321/6,
 325/2, 336/4, 339/8, 343/3, 6,
 345/4, 348/5, 349/6,
 350/7, 354/1, 358/4, 361/6, 365/3,
 4, 368/1, 371/6, 372/1, 379/2, 7,
 380/5, 382/1, 383/1, 386/4, 6,
 394/7, 397/4, 5, 398/5, 7, 399/2,
 400/7, 403/5, 407/4, 7, 409/4,
 410/8, 411/6, 417/2, 423/5,
 424/2, 439/7, 442/1, 443/5,
 448/1, 449/2, 5, 454/7, 455/3,
 457/4, 458/6, 459/3, 466/2, 5, 7,
 467/2, 468/7, 477/2, 480/6,
 486/4, 497/2, 499/3, 501/3,
 517/6, 518/3, 532/7, 534/3,
 535/7, 538/7, 539/1, 540/2,
 560/4, 561/1, 4, 562/7, 573/9,
 578/1, 579/2, 583/5, 586/3,
 589/4, 606/2, 614/1, 620/1, 2,
 622/7, 624/7, 632/2, 635/5,
 642/1, 4, 646/4, 648/8, 650/3,
 653/7, 655/4, 656/1, 661/2, 9,
 662/2, 676/7, 681/1, 682/1,
 683/8, 684/3, 690/7, 694/5,
 696/2, 697/6, 700/1, 7, 706/2, 6,
 712/2, 714/4, 715/6, 724/7
 a.+dur 384/6
 [= 215]

amîng: onun

a. 1b/5, 2a/12, 2b/4, 4b/14, 3/7,
 8, 5/7, 6/7, 7/6, 8, 9/8, 11/6,
 12/7, 14/2, 17/5, 18/7, 19/1, 7,
 23/4, 24/1, 2, 3, 26/2, 32/6, 33/7,
 34/1, 37/7, 40/4, 42/2, 43/2,
 48/8, 49/8, 50/7, 52/4, 53/1, 3,
 54/6, 56/5, 9, 60/1, 61/4, 6,
 63/5, 6, 7, 65/5, 66/6, 68/5, 7,
 72/5, 73/7, 74/5, 6, 76/7, 77/4,
 80/8, 82/3, 6, 83/1, 7, 84/1, 5,
 87/1, 2, 7, 92/4, 6, 7, 95/3, 96/3,
 100/2, 104/2, 4, 106/7, 112/6,
 113/1, 114/7, 116/1, 7, 119/4, 7,
 123/2, 5, 7, 125/2, 7, 132/2,
 133/5, 6, 8, 134/8, 137/2, 138/2,
 140/1, 4, 143/2, 7, 9, 144/2, 3, 9,
 146/1, 3, 4, 6, 8, 150/3, 5, 6,
 152/6, 156/4, 6, 7, 9, 157/7,
 158/4, 9, 159/3, 5, 7, 160/1, 3, 6,
 161/1, 162/1, 5, 163/6, 164/1,
 2, 5, 165/2, 4, 6, 166/1, 3, 5,
 168/1, 169/7, 170/1, 3, 7, 172/5,

174/7, 175/3, 176/6, 179/2,
 180/5, 181/6, 183/6, 185/1, 6,
 190/2, 3, 191/4, 7, 192/2, 3, 4,
 193/5, 9, 194/4, 195/2, 4, 7,
 196/4, 6, 7, 197/7, 198/6, 200/5,
 201/2, 7, 204/1, 6, 7, 205/3,
 206/5, 207/6, 208/3, 209/1,
 210/7, 8, 215/5, 217/2, 3,
 218/1, 7, 220/2, 3, 221/5, 6,
 226/7, 229/4, 5, 230/6, 231/6,
 232/7, 234/5, 235/1, 3, 237/7,
 238/6, 241/2, 242/2, 243/6, 7, 9,
 244/7, 245/6, 250/7, 251/1,
 252/1, 6, 254/2, 6, 255/3, 4,
 261/4, 262/5, 263/2, 3, 5, 264/3,
 7, 265/2, 3, 270/2, 271/7, 273/6,
 274/4, 7, 275/5, 278/6, 7, 279/1,
 2, 281/2, 4, 5, 282/7, 283/2,
 285/9, 287/4, 5, 288/6, 289/4,
 290/2, 6, 294/5, 295/1, 4, 298/2,
 6, 301/6, 302/5, 307/1, 2, 4,
 309/7, 310/6, 312/9, 313/13,
 317/2, 318/1, 319/7, 327/7,
 334/1, 335/2, 4, 5, 337/2, 4, 7,
 340/2, 341/4, 344/4, 7, 347/1,
 348/2, 350/7, 351/1, 352/2, 6,
 354/1, 354/2, 3, 4, 355/6, 356/1,
 3, 5, 6, 358/2, 3, 7, 359/9, 362/6,
 363/6, 365/2, 3, 6, 7, 369/1,
 370/6, 373/6, 375/1, 2, 376/6,
 377/1, 9, 378/6, 7, 380/8, 382/3, 4,
 383/6, 7, 10, 12, 15, 384/2, 5,
 6, 7, 386/1, 2, 6, 388/3, 5, 389/2,
 394/5, 395/6, 396/3, 4, 5, 399/7,
 400/3, 401/1-9, 403/8, 404/5,
 410/5, 6, 412/6, 413/4, 5, 6,
 415/2, 416/1, 2, 3, 417/7, 418/7,
 420/4, 423/2, 424/1, 426/1, 2, 3,
 427/2, 5, 428/4, 429/6, 430/1,
 431/6, 7, 432/1, 2, 434/5,
 437/1, 9, 438/6, 439/5, 7, 442/7,
 443/5, 444/2, 3, 446/5, 447/1, 2,
 3, 7, 448/5, 8, 449/3, 450/7,
 451/7, 452/1, 453/5, 454/1, 4,
 455/5, 6, 456/2, 6, 457/7, 458/1,
 2, 7, 461/2, 463/5, 6, 464/4,
 467/4, 5, 471/7, 473/9, 475/7,
 479/2, 480/5, 7, 484/9, 485/6,
 486/2, 487/7, 492/1, 6, 493/2,
 496/1, 6, 497/6, 500/2, 3, 501/1,
 2, 3, 6, 8, 508/1, 3, 5, 509/2,
 511/7, 512/1, 513/3, 514/6,
 515/4, 6, 516/1, 2, 517/2, 4,
 518/4, 519/5, 520/1-5, 521/1, 2,
 5, 6, 522/5, 523/3, 10, 11, 524/1,

525/2, 3, 526/1, 528/1, 530/6,
 531/1, 532/6, 534/5, 539/5,
 540/6, 543/5, 6, 545/1, 547/7,
 548/1, 6, 550/5, 552/6, 554/3, 4,
 559/7, 561/7, 562/5, 563/5, 7,
 565/6, 566/2, 7, 573/2, 574/2,
 575/4, 576/7, 577/9, 578/5,
 581/5, 591/4, 7, 593/3, 597/2,
 598/5, 599/1, 3, 4, 5, 602/1, 4, 6,
 7, 603/4, 604/5, 6, 605/5, 606/6,
 609/5, 610/3, 612/4, 613/6,
 614/4, 6, 616/4, 619/7, 620/3,
 621/5, 623/2, 4, 5, 624/1-6,
 626/7, 628/6, 629/6, 630/1, 2,
 631/2, 4, 9, 633/1, 6, 7, 634/4,
 5, 6, 7, 635/7, 637/3, 638/2,
 642/6, 643/7, 644/6, 645/2,
 646/5, 647/4, 648/2, 653/3,
 656/7, 657/1, 5, 659/3, 7, 661/1, 4,
 662/5, 6, 663/2, 664/4, 5, 667/2,
 3, 7, 668/3, 4, 5, 669/4, 5, 7,
 670/2, 7, 672/5, 7, 674/5, 675/2,
 676/1, 5, 679/4, 681/2,
 683/5, 6, 8, 9, 684/1, 4, 9,
 685/1, 6, 687/3, 4, 5, 689/5,
 691/3, 694/2, 5, 695/2, 696/7,
 698/2, 3, 7, 699/1, 2, 701/1,
 702/1, 7, 704/1, 4, 9, 706/4,
 710/3, 710/6, 712/7, 713/1, 4, 5,
 7, 714/6, 716/3, 718/6, 719/1,
 721/2, 727/1, 2, 3, 6, 728/2, 3, 5,
 8, 729/8
 a.+çün 151/2, 171/6, 198/1,
 312/2, 431/4, 725/7
 a.+dur 100/1
 a.+la 179/1, 218/3, 427/7, 488/2,
 514/5, 523/10, 711/4
 a.+lan 720/2
 [= 672]

anlar: onlar
 a. 15/4, 85/6, 111/2, 159/4,
 168/6, 174/4, 360/4, 605/6,
 663/4, 703/6
 a.+a 15/7, 48/5, 256/4, 311/8,
 424/3, 580/4, 597/6, 613/4,
 652/8, 674/2, 722/7
 a.+ça 518/2
 a.+da 695/4
 a.+dur 301/2
 a.+dın 84/9, 160/7, 504/6
 a.+ğa 82/6, 96/5, 100/9, 459/4
 a.+ı 54/4, 106/4, 154/4, 209/6,
 399/5, 422/4, 662/6

a.+ıng 22/6, 37/1, 147/7, 243/3,
 255/6, 309/4, 337/3, 356/4,
 404/4, 460/2, 526/5, 602/2,
 695/3

a.+ınglan 257/7

a.+ıngün 404/1

a.+nı 209/8, 238/4, 406/1, 418/2,
 691/4

a.+nıng 657/2

a.+sız 463/3, 729/6

a.+ga 287/3, 290/3, 292/1, 585/3
 [= 65]

ansız: onsuz

a. 9/1, 3, 72/2, 143/1, 146/5,
 266/1, 278/9, 359/5, 7, 8, 395/7,
 413/4, 427/6, 459/2, 468/4,
 485/3, 493/4, 562/3, 589/2,
 611/6, 661/8, 713/4

a.+ın 26/1, 27/7, 33/2, 115/3,
 139/7, 191/1, 192/1, 297/1,
 458/4, 488/5, 562/3

[= 33]

anğa: ona

a.1b/4, 2a/5, 15, 3a/11, 12, 14,
 4a/1, 4b/6, 5a/12, 4/3, 1/9, 6/9,
 12/5, 13/4, 19/3, 22/5, 24/5,
 29/1-7, 30/3, 31/5, 32/3, 35/5,
 38/5, 40/1, 3, 45/7, 56/6, 59/1, 2,
 7, 65/9, 67/6, 71/3, 72/6, 75/2,
 79/7, 81/1, 6, 7, 82/2, 5, 85/1, 2,
 87/3, 90/3, 100/2, 6, 101/7,
 102/4, 108/7, 110/2, 3, 111/2, 3,
 113/5, 6, 7, 9, 115/1, 116/4, 118/6,
 120/1, 125/5, 129/5, 135/3, 4,
 138/4, 142/1, 146/9, 147/8,
 148/3, 149/1, 6, 7, 150/3, 9,
 151/1, 5, 160/3, 166/7, 167/5,
 172/1, 173/5, 175/5, 188/1, 2, 8,
 194/4, 196/2, 199/7, 203/5,
 209/4, 211/5, 9, 215/6, 217/7,
 223/4, 233/2, 5, 234/2, 236/1,
 237/1, 238/7, 240/2, 241/2, 4,
 242/5, 244/5, 245/8, 248/1,
 249/6, 251/6, 7, 253/5, 254/5,
 255/1, 3, 256/2, 259/1, 260/2,
 261/5, 264/1, 3, 266/2, 268/7,
 270/5, 271/4, 273/1, 274/5,
 275/6, 279/4, 281/7, 282/3, 7,
 284/1, 4, 287/2, 289/2, 290/4, 7,
 292/3, 293/6, 7, 294/2, 297/7,
 298/4, 299/7, 302/1, 4, 305/1, 4,

307/7, 309/6, 310/7, 315/3,
318/7, 319/3, 322/7, 325/6, 7,
338/5, 339/9, 340/8, 9, 341/7,
344/1, 345/1, 346/2, 347/4,
356/7, 362/1, 5, 365/5, 6, 368/3,
5, 369/2, 372/6, 382/2, 384/4,
389/1, 394/6, 396/2, 6, 397/6,
399/6, 403/1, 404/6, 405/7,
408/3, 415/1, 417/6, 419/6,
424/5, 426/5, 430/6, 431/1,
435/7, 436/9, 437/5, 442/6,
446/6, 447/5, 449/6, 451/4,
454/9, 456/3, 458/2, 3, 460/5, 6,
461/1, 465/7, 466/4, 467/5,
469/5, 6, 471/6, 479/7, 480/6,
489/7, 491/6, 9, 495/6, 496/7,
508/6, 513/6, 518/4, 520/7,
523/9, 533/4, 535/5, 537/4, 7,
538/1, 6, 7, 549/4, 550/5, 556/7,
560/6, 564/1, 569/2, 570/7,
571/1, 577/8, 584/9, 588/1,
607/6, 609/1, 618/7, 620/4,
626/2, 629/9, 632/4, 9, 635/2,
642/5, 648/3, 653/1, 4, 657/5,
658/1, 662/3, 664/6, 671/5,
673/4, 7, 675/5, 676/6, 679/7,
685/4, 688/4, 690/5, 691/1,
693/1, 696/1, 3, 4, 700/2, 8,
703/1, 705/2, 2, 4, 707/5, 7,
711/4, 715/3, 719/3, 723/2, 5,
726/1, 727/5
[= 301]

anġla:- anlamak

a.-dım 467/1-7
a.-gil 409/1, 423/1
a.-mış 311/7
a.-sa 250/3
a.-yıp 64/4, 278/3, 312/6, 449/5
a.-gil 538/3
[= 16]

apar:- götürmek

a.-dı 364/6, 431/3, 486/7, 652/2,
663/5, 691/5
a.-dınġ 300/2
a.-ıp 590/1, 599/5
a.-ma 676/7, 722/3
a.-madı 544/2
a.-mas 301/6, 424/7
a.-mak 501/9, 502/5, 519/4
a.-ur 211/7, 524/7
[= 19]

ar: utanma

a. 211/8

[= 1]

ara: içinde, arasında

a. 2b/14, 3a/4, 3b/1, 4a/12,
4b/12, 5a/3, 1/2, 3/4, 4/12, 5/1,
5, 6, 7/1-9, 8/1-9, 9/4, 10/1-7,
11/1-7, 12/6, 7, 13/5, 14/6, 16/2,
5, 17/1-7, 18/1-7, 19/1-7, 20/1
-7, 21/1-7, 22/1, 5, 23/3, 6, 7,
27/3, 28/2, 29/3, 5, 7, 30/3, 31/3,
33/2, 34/1, 2, 35/1, 36/4, 39/7,
40/5, 41/4, 5, 44/1, 45/2, 47/3, 4,
48/3, 6, 49/4, 50/2, 5, 6, 9, 51/2,
8, 52/2, 53/1, 5, 55/5, 56/4, 57/5,
61/5, 62/3, 7, 63/2, 65/9, 68/2, 4,
69/7, 71/6, 73/5, 7, 74/4, 75/6,
77/2, 3, 84/5, 85/5, 86/6, 91/1, 6,
93/1, 97/2, 5, 7, 98/3, 99/7,
100/8, 102/1, 5, 103/1, 6, 7,
105/1, 5, 107/7, 109/3, 111/6,
112/5, 113/3, 6, 9, 115/2, 118/6,
7, 120/1, 3, 126/4, 6, 127/5, 6,
129/3, 130/5, 131/3, 4, 134/3,
135/6, 138/1, 140/3, 4, 6, 141/5,
6, 142/7, 144/6, 9, 145/5, 146/2,
4, 149/6, 150/2, 155/3, 156/3, 8,
157/3, 158/6, 159/2, 160/6,
161/1, 162/2, 167/1, 168/6,
170/1, 2, 171/6, 172/1, 173/6,
174/3, 175/2, 7, 178/2, 179/3, 7,
180/3, 7, 181/9, 185/7, 186/2,
189/4, 5, 190/5, 7, 191/1, 192/1,
7, 193/3, 7, 195/1, 197/6, 198/1,
199/4, 200/7, 204/5, 205/6, 8, 9,
207/4, 209/6, 210/1, 9, 211/4, 6,
8, 214/4, 216/1, 4, 222/1, 4,
224/4, 225/7, 227/1, 6, 7, 228/2,
229/5, 230/1, 232/1, 2, 234/1, 7,
235/6, 236/1, 237/4, 242/3, 7,
244/1, 246/7, 249/1, 6, 250/3,
253/7, 254/3, 256/3, 4, 257/2,
258/5, 264/5, 267/4, 268/3,
268/3, 4, 6, 270/1, 272/4, 7,
273/1, 274/2, 275/1, 278/2, 6, 7,
279/2, 280/1, 284/5, 285/2,
286/3, 288/2, 3, 289/3, 297/2,
298/2, 302/5, 6, 303/2, 305/6,
307/4, 6, 311/3, 7, 312/5,
313/10, 314/2, 7, 315/2, 6, 315/7,
317/5, 318/6, 319/2, 6, 321/7,
322/3, 5, 329/3, 6, 334/5, 339/2,
6, 7, 8, 9, 342/3, 344/6, 346/5, 6,
347/5, 348/4, 349/3, 352/7,
353/3, 354/6, 355/2, 5, 356/6,

359/1, 364/5, 365/1, 368/4,
369/6, 370/4, 371/1, 2, 6, 373/3,
374/7, 379/6, 381/3, 382/1,
384/7, 386/4, 5, 387/3, 388/5,
389/1, 390/4, 7, 392/4, 6, 393/6,
394/3, 395/1, 3, 5, 398/6, 400/4,
402/4, 403/5, 405/4, 406/4, 5, 7,
407/3, 7, 409/2, 3, 410/7, 413/5,
415/1, 5, 416/2, 3, 6, 420/6,
421/6, 423/1, 6, 425/3, 430/3, 5,
7, 431/3, 4, 432/7, 434/2, 3, 4,
6, 7, 436/8, 438/7, 440/5, 441/4,
5, 6, 7, 444/1, 445/4, 5, 448/1,
450/4, 6, 452/3, 455/8, 457/2, 3,
462/3, 5, 7, 463/4, 464/6, 7, 8,
465/1, 5, 466/7, 467/4, 7, 470/3,
471/1, 472/1, 2, 473/8, 474/7,
475/3, 477/4, 478/2, 3, 4, 6, 7,
480/2, 481/7, 483/1, 6, 485/5, 7,
486/2, 5, 487/3, 489/5, 6, 7,
490/1, 3, 491/7, 492/5, 493/2, 4,
494/4, 6, 495/4, 496/6, 497/4,
501/4, 506/3, 7, 507/7, 508/1, 4,
509/1, 2, 7, 510/1, 7, 512/5,
513/2, 4, 514/3, 515/3, 516/3, 4,
519/3, 5, 523/4, 11, 526/4, 6,
527/5, 528/3, 529/1, 535/2, 5,
536/2, 538/3, 5, 540/4, 7, 545/4,
546/4, 6, 7, 548/1, 7, 549/7,
550/6, 551/6, 555/2, 559/2,
560/5, 562/1, 563/5, 564/2, 5,
565/4, 566/5, 7, 568/6, 570/5, 6,
571/2, 3, 5, 7, 572/6, 577/1,
578/2, 581/7, 582/5, 584/4,
585/2, 7, 587/1, 3, 588/2, 4,
589/4, 590/3, 592/1, 3, 598/6,
599/2, 3, 602/4, 5, 16, 603/1, 2,
604/4, 606/3, 607/6, 608/3,
609/7, 611/5, 612/4, 7, 613/2, 3,
617/1, 6, 618/3, 619/5, 8, 9,
620/5, 621/4, 622/5, 623/4,
624/5, 625/4, 5, 626/7, 627/7,
629/1, 2, 630/9, 632/9, 636/7,
640/5, 641/2, 5, 7, 642/4, 643/2,
4, 644/5, 646/6, 647/7, 648/6,
650/8, 651/2, 3, 655/6, 657/8,
660/3, 5, 665/2, 7, 668/5, 674/7,
677/3, 7, 678/5, 7, 679/7, 685/2,
687/1, 687/5, 688/7, 692/3, 5,
693/2, 694/5, 697/1, 7, 699/1, 5,
7, 700/4, 701/3, 703/2, 706/3,
4, 7, 707/3, 708/5, 709/6, 711/3,
714/2, 5, 715/2, 716/4, 5, 7,
717/6, 721/7, 722/3, 724/2,

725/5, 726/4, 6, 7, 727/3,
728/1, 7
a.+dan 63/7
a.+dur 52/3
a.+sıda 29/6
a.+sıdın 519/4, 683/3, 697/1
a.+sında 282/4, 420/3
a.+sığa 8/2
[= 684]

ard: arka, art
a.+ınça 382/4
[= 1]

arığ: saf, arı
a. 343/6
[= 1]

arıt-: temizlemek
a.-gil 276/6
a.-mañğ 23/5, 382/2
[= 3]

art-: artmak
a.-ar 45/2, 461/3, 523/1, 723/6

artuk: artık
a. 261/7
[= 1]

artur-: artırmak
a.-dı 673/6
[= 1]

aruk: zayıf
a. 360/3
[= 1]

as-: asmak
a.-ıp 211/1
a.-mañğ 624/3
a.-mak 201/7, 512/9
a.-makka 53/3
a.-mışam 48/8
[= 6]

asıl-: asılmak
a.-ır 236/7
[= 1]

asığ: fayda
a. 43/1, 338/6, 343/1, 502/2,
504/2

aş-: aşmak, geçmek

a.-ıpdur 217/1, 218/5
a.-tı 719/8
[= 3]

aşur-: aşırmaq
a.-dı 661/8, 662/4
a.-mağım 449/4
[= 3]

at: at
a. 21/5, 80/7, 81/5
a.+ı 194/5, 312/2, 592/6, 720/6
a.+ın 21/5
a.+ını 272/8
a.+ınıñ 248/5, 299/6
a.+ınıñğa 704/8
a.+unıñğa 259/4
[= 13]

at-: atmaq
a.- 80/5, 81/1
a.-ar 206/5, 291/6, 471/6
a.-arça 654/6
a.-arlar 424/3
a.-armen 241/4
a.-dı 270/1, 301/5, 312/3, 365/2,
370/7
a.-ıp 575/2
a.-ma 312/3
a.-mağa 622/4
a.-makka 494/2
a.-sam 442/2
a.-gan 133/4
a.-gunça 372/5
[= 20]

ata: baba
a. 281/5
a.+ğa 120/6
[= 2]

atlan- ata binmek
a.-dı 480/6
a.-ıp 346/6, 506/1
a.-ur 230/7
[= 4]

av: av
a. 471/6
[= 1]

avıt-: avutmaq, krş. avıt
a.-ıñğ 33/2
[= 1]

avut-: avutmaq, krş. avıt
a. 76/6, 77/5
[= 2]

ay: ay, kamer
a. 2/8, 6/1, 285/4, 296/7, 297/6,
427/2, 648/5
a.+dın 412/5
a.+dur 541/1
a.+ımın 497/8
a.+ındadur 330/1
a.+nı 120/6, 172/6, 293/1, 479/1
a.+nıñğ 721/5
a.+ğa 236/6, 477/7, 554/6,
563/7, 572/7, 618/7
[= 22]

ay: ey, seslenme edatı
a. , 3a/6, 7, 9, 12, 14, 3b/1, 4a/1,
11, 4b/6, 3/1, 2, 3, 6, 4/1, 7,
5/6, 7, 9, 6/1, 4, 9, 7/15, 8/2, 9/3,
8, 9, 10/3, 11/3, 7, 12/7, 13/6, 7,
14/1, 15/2, 7, 16/2, 3, 5, 17/4, 7,
18/2, 20/2, 5, 6, 7, 21/2, 7, 22/7,
23/1, 2, 6, 7, 24/4, 7, 25/2, 6, 7,
26/5, 7, 27/1, 4, 5, 7, 28/2, 6, 7,
30/4, 7, 31/1, 32/1, 9, 33/2 -7,
34/2, 6, 7, 35/1, 5, 36/2, 6, 37/1,
6, 38/2, 39/3, 5, 7, 40/1, 2, 4, 7,
41/3, 4, 5, 7, 42/3, 5, 6, 43/1, 5,
6, 44/4, 7, 45/2, 4, 7, 45/7, 46/1,
4, 5, 7, 47/1, 2, 3, 48/5, 49/2, 8,
50/8, 9, 51/4, 7, 9, 52/1, 4, 7, 9,
53/2, 5, 6, 54/1, 5, 7, 55/3, 6, 7,
57/3, 4, 6, 58/4, 59/1, 60/2, 4,
61/1, 3, 63/2, 4, 5, 7, 64/4, 5, 8, 9,
65/3, 5, 66/1, 67/5, 70/2, 4, 5, 6,
7, 71/1, 2, 72/3, 5, 73/2, 74/6,
75/2, 3, 7, 76/6, 7, 77/1, 3, 4,
79/1, 80/1, 6, 7, 8, 9, 81/4, 5, 8, 9,
82/2-9, 83/3, 5, 84/8, 85/3, 87/3,
6, 88/1, 3, 4, 91/1, 3, 5, 92/1, 2, 5,
7, 93/3, 5, 6, 95/1, 2, 3, 5, 96/2,
97/7, 98/2, 3, 5, 6, 99/5, 6, 100/6,
9, 101/3, 102/3, 6, 103/4, 7,
104/4, 6, 7, 105/2, 5, 7, 106/4, 7,
108/1, 2, 3, 5, 109/2, 4, 5, 6, 7,
110/3, 7, 112/1, 4, 7, 113/1, 2,
114/1, 2, 4, 115/5, 116/2, 117/1,
2, 4, 7, 118/2, 4, 5, 7, 119/6,
120/4, 121/1, 4, 5, 122/1, 3, 5,
123/1, 6, 124/4, 6, 7, 125/3, 5,
126/7, 8, 9, 127/4, 6, 7, 129/2, 7,
130/5, 132/5, 133/9, 134/3, 6, 7,

9, 135/5, 7, 136/2, 3, 4, 7, 4, 7,
138/3, 4, 7, 139/1, 4, 5, 140/7,
141/2, 4, 142/4, 9, 143/9, 144/7,
9, 146/7, 8, 9, 147/1, 2, 3, 4, 9,
148/4, 6, 7, 149/3, 7, 150/2, 9,
151/1, 7, 152/2, 3, 153/3, 7,
154/7, 155/2, 3, 4, 5, 7, 156/5,
157/3, 5, 9, 158/3, 4, 5, 6, 8, 9,
159/5, 7, 160/1, 7, 161/3, 5, 6, 7,
162/2, 163/3, 164/7, 165/7,
166/1, 4, 5, 6, 7, 167/3, 5, 6, 7,
168/3, 4, 169/4, 6, 170/4, 5, 7,
172/1, 3, 173/7, 174/7, 175/3, 6,
7, 177/4, 179/35, 180/4, 7,
181/1, 7, 9, 182/4, 183/2, 3, 4, 6,
7, 184/7, 185/4, 7, 186/7, 187/7,
188/1, 4, 5, 7, 189/1, 4, 5,
7, 190/7, 191/7, 192/5, 7, 193/2,
3, 5, 8, 194/1, 3, 7, 195/7, 196/7,
197/1, 4, 7, 198/1, 3, 7, 199/7,
200/2, 5, 7, 201/1, 2, 3, 5, 6,
202/1, 2, 203/2, 7, 205/6, 9,
206/4, 6, 207/3, 3, 4, 5, 6, 7,
208/7, 210/3, 211/6, 212/2, 5, 7,
213/7, 214/3, 4, 215/3, 216/2, 4,
218/1, 4, 219/5, 220/2, 4, 5,
221/3, 5, 7, 7, 223/3, 5, 225/1, 5,
226/3, 6, 7, 227/1, 5, 228/2, 7,
229/5, 7, 230/1, 4, 6, 233/6, 7,
234/1, 5, 235/2, 3, 5, 6, 236/1, 7,
237/4, 6, 238/1, 2, 3, 239/1, 9,
240/12, 3, 9, 241/3, 5, 7, 242/3, 7,
243/2, 5, 9, 244/3, 4, 6, 245/1, 2,
7, 8, 9, 246/2, 5, 6, 247/2, 6,
247/7, 248/1, 5, 249/7, 250/2, 4,
7, 252/4, 5, 253/6, 7, 254/3, 4,
5, 6, 7, 255/5, 256/3, 5, 7,
257/3, 6, 7, 258/3, 4, 6, 7, 259/2,
3, 260/3, 6, 7, 261/2, 5, 7, 262/3,
263/2, 3, 264/2, 264/7, 266/2,
267/2, 4, 268/4, 5, 7, 269/3, 4,
269/5, 6, 7, 270/7, 271/3, 7,
272/4, 6, 9, 273/3, 7, 274/2,
274/5, 6, 276/2, 4, 6, 277/1, 2,
277/4, 278/1, 279/2, 3, 280/2, 4,
5, 281/1, 5, 7, 283/7, 284/1,
285/8, 286/7, 288/7, 289/4, 5, 7,
290/2, 4, 291/4, 5, 293/5, 294/6,
295/1, 295/3, 5, 296/1, 3, 297/3,
5, 298/6, 299/7, 300/2, 5, 7,
301/7, 302/7, 303/3, 5, 303/6,
303/6, 305/3, 9, 306/7, 307/1, 5,
309/2, 3, 4, 310/2, 5, 7, 311/2, 4,
313/1, 10, 11, 313/12, 314/3, 5,
314/6, 7, 315/6, 7, 317/5, 319/5,

7, 320/7, 321/2, 4, 7, 322/7,
323/3, 324/5, 325/2, 3, 326/1, 2,
5, 6, 327/1, 327/4, 6, 7, 328/3, 7,
330/2, 331/5, 332/1, 2, 333/34,
6, 7, 334/1, 4, 5, 6, 7, 335/3, 5, 7,
336/2, 4, 337/4, 5, 7, 338/1, 2, 3,
4, 6, 7, 7, 339/5, 340/2, 5, 6, 7,
341/1, 4, 343/2, 345/1, 2, 4, 5, 6,
346/1, 346/3, 7, 347/4, 348/5,
349/2, 3, 349/4, 5, 7, 351/3,
352/4, 7, 353/3, 4, 354/5, 7,
355/7, 356/1-7, 358/7, 359/9,
360/2, 7, 361/5, 6, 361/7, 362/3,
4, 6, 363/5, 6, 7, 365/2, 3, 4,
368/5, 369/2, 4, 5, 7, 370/5, 6,
371/1, 3, 7, 372/2, 4, 6, 7, 373/2, 3,
4, 5, 7, 374/3, 4, 5, 6, 375/3,
376/2, 3, 5, 377/4, 6, 8, 378/4,
379/1, 2, 3, 7, 380/1, 382/5,
383/4, 5, 383/13, 15, 385/1, 3, 5,
7, 9, 386/2, 4, 5, 6, 387/4, 6,
388/3, 4, 5, 389/2, 390/2, 4, 7,
391/1, 4, 391/5, 6, 392/3, 4, 5,
393/2, 5, 6, 7, 394/3, 4, 5, 6, 7,
395/5, 6, 7, 396/2, 3, 4, 5, 397/4,
6, 7, 398/1, 398/2, 4, 6, 399/4, 5,
6, 400/2, 3, 5, 5, 401/4, 5, 402/3-
7, 403/1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 404/3,
5, 6, 405/1, 5, 6, 406/3, 4, 5, 6, 7,
407/2-6, 408/1, 2, 7, 409/4, 7,
410/1, 4, 5, 6, 9, 411/1, 3, 5, 6,
412/4, 5, 6, 413/1, 7, 414/1, 2, 3,
4, 5, 6, 7, 415/2, 3, 5, 6, 7, 416/1,
6, 7, 417/4, 417/5, 417/6, 7,
418/3, 5, 7, 419/1, 420/1, 3, 5,
421/2, 7, 422/1, 5, 6, 423/2, 5,
424/5, 425/2, 3, 4, 6, 7, 427/4, 7,
429/7, 430/3, 4, 7, 431/5, 7,
432/2, 433/2, 3, 7, 434/4, 6, 7,
435/4, 6, 7, 436/3, 4, 9, 437/4, 9,
438/2, 6, 438/7, 439/3, 5, 6, 7,
440/2, 3, 6, 7, 441/4, 7, 442/2, 4,
5, 7, 443/1, 446/2, 7, 447/5, 6,
448/1, 449/8, 450/4, 5, 7,
451/4, 5, 452/7, 9, 453/2, 3,
453/3, 5, 454/5, 8, 9, 455/2-7,
456/6, 457/3, 4, 5, 7, 459/7,
460/7, 461/3, 7, 8, 462/2, 462/5,
463/1, 5, 6, 7, 464/2, 6, 7, 9,
465/2, 5, 466/3, 467/7,
468/7, 469/2, 4, 7, 470/5, 7,
471/4, 471/5, 7, 472/3, 4, 7,
473/1, 2, 3, 9, 474/1, 6, 7, 475/1,
2, 475/6, 7, 476/5, 477/6, 478/6,
7, 479/3, 4, 480/3, 482/3, 4,

483/4, 484/3, 6, 486/1, 487/6,
 488/2, 3, 489/1, 490/7, 491/4, 5,
 492/2, 493/1, 5, 6, 494/1, 2, 5, 7,
 495/1, 4, 7, 496/4, 5, 497/4, 5,
 8, 9, 498/1, 499/4, 501/4, 502/2,
 5, 6, 7, 503/4, 504/4, 7, 506/1,
 506/2, 3, 4, 6, 507/1, 4, 6, 508/4,
 509/3, 5, 7, 510/3, 4, 510/6,
 511/1, 6, 9, 512/2, 3, 512/4, 5, 7,
 9, 513/6, 7, 8, 9, 514/1, 3, 4, 6, 7,
 515/1, 2, 4, 5, 6, 7, 516/5, 7,
 517/4, 5, 7, 518/1, 519/4, 520/3,
 6, 521/2, 4, 522/2, 3, 4, 6, 7,
 523/3, 4, 5, 8, 11, 524/3, 4, 5, 6,
 526/3, 527/1, 2, 3, 6, 528/1, 2,
 529/1, 4, 6, 7, 530/1, 4, 5, 7,
 531/6, 532/7, 533/7, 534/7,
 535/2, 7, 536/3, 6, 7, 537/4, 5, 7,
 538/2, 3, 7, 539/1, 2, 539/3, 7,
 540/2, 541/3, 544/1, 2, 3, 545/4,
 5, 546/1, 2, 6, 7, 547/1, 2, 6,
 548/2, 7, 549/2, 4, 549/6, 7,
 550/2, 3, 7, 551/2, 4, 6, 7, 552/4,
 5, 7, 553/1, 2, 6, 554/5, 7, 555/2,
 3, 4, 5, 6, 7, 556/1, 557/1, 4,
 558/1, 2, 559/5, 560/2, 4, 7,
 561/3, 562/2, 562/6, 563/3, 5,
 564/1, 2, 6, 7, 565/1, 566/4, 5, 7,
 567/1, 4, 568/1, 2, 4, 5, 6, 8,
 569/1, 3, 5, 6, 570/1, 3, 7, 571/7,
 572/1, 2, 4, 5, 7, 573/1-3, 574/6, 7,
 575/2, 4, 7, 576/3, 5, 577/2, 3,
 4, 9, 578/1, 2, 7, 579/6, 7, 580/5,
 6, 581/1, 4, 5, 6, 582/1, 2, 3, 4,
 583/3, 4, 6, 584/1, 5, 6, 7, 8,
 585/2, 586/3, 4, 7, 587/5, 588/5,
 7, 589/2, 5, 6, 590/3, 4, 5,
 592/2, 7, 593/2, 5, 594/6, 596/1, 2,
 3, 6, 7, 597/4, 5, 6, 600/3, 7,
 601/5, 7, 602/2, 4, 6, 603/6,
 604/4, 605/5, 606/1, 2, 5, 7,
 607/2, 7, 608/2, 4, 5, 609/7,
 610/7, 611/3, 4, 7, 612/7, 613/1,
 2, 3, 4, 5, 6, 7, 614/1, 2, 3, 614/4,
 6, 7, 615/7, 616/3, 5, 7, 617/1,
 3, 4, 5, 7, 618/4, 5, 7, 619/1, 3, 9,
 621/5, 622/4, 6, 623/1, 3, 5,
 626/4, 627/4, 628/5, 7, 629/4,
 630/3, 5, 631/4, 632/1-9, 633/2,
 634/2, 5, 6, 7, 636/2, 7, 637/5, 7,
 638/5, 639/1, 2, 5, 640/2, 641/3,
 7, 642/1, 4, 7, 643/5, 17, 644/2, 3,
 644/6, 645/2, 646/4, 647/7,
 648/5, 6, 9, 649/2, 3, 7, 650/2,
 3, 9, 652/6, 9, 654/3, 656/3, 7,

657/5, 658/1, 6, 7, 659/5, 660/1,
 4, 5, 661/9, 662/3, 664/1, 2, 7,
 666/7, 667/6, 670/3, 5, 671/4, 5,
 673/3, 674/2, 3, 4, 7, 675/5,
 676/2, 6, 7, 677/3, 5, 680/2, 7,
 682/3, 683/7, 684/2, 3, 6, 8,
 685/2, 687/9, 688/1, 2, 6, 7,
 689/1, 2, 689/2, 7, 690/1,
 692/3, 7, 694/7, 695/4, 5, 6,
 696/4, 4, 6, 697/1, 4, 5, 6,
 698/1, 4, 5, 6, 700/1, 2, 4, 5,
 701/2, 1, 702/2, 3, 7, 703/1, 5, 7,
 704/8, 706/5, 707/4, 708/1, 2, 6,
 7, 709/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 710/7,
 711/4, 5, 7, 712/2, 6, 7, 713/1, 3,
 6, 7, 715/5, 7, 716/1, 6, 717/1, 5,
 6, 720/3, 6, 7, 721/1, 6, 722/3, 4,
 6, 725/3, 726/2, 6, 727/6, 728/4,
 5, 7, 8
 [= 1634]

ay: ay, yılın on ikide biri
 a.+çadur 559/5
 [= 1]

ayag: kadeh
 a. 300/3, 302/5, 339/9, 340/1,
 9, 402/1, 300/3, 339/3, 9,
 340/1, 9, 402/1, 2, R 39/1
 a.+ın 10/5, 11/7, 75/4, 133/7,
 539/2
 a.+ıng 391/3
 a.+ım 555/3
 a.+ıngdın 521/4
 [= 22]

ayak: ayak
 a. 143/4, 181/4, 191/4, 226/7,
 242/2, 273/4, 294/4, 334/3,
 339/3, 402/2, 516/7, 601/1,
 601/7, 610/2, 649/5
 a.+ı(ayagı) 299/6, 417/7, 442/5,
 514/3, 629/5, 661/2
 a.+ıdın (ayagıdın) 248/5, 302/5
 a.+ıdur 242/2
 a.+ımga 592/7
 a.+ın(ayagın) 10/5, 11/7, 75/4,
 133/7, 573/8
 a.+ınga (ayagı nga) 267/3, 405/2
 a.+ına(ayagına) 180/6, 312/9,
 384/2, 405/2, 599/4, 666/2
 a.+ında(ayagında) 511/6
 a.+ıng(ayagıng) 65/4, 167/2,
 391/1, 391/3, 582/3

a.+ıngdın(ayağıngdın)300/3,
521/4

a.+ıngnu(ayağıngnu) 65/4, 402/1,
2

a.+ıngga 664/2

a.+ıngga(ayağıngga) 573/3

a.+ıga 426/1

a.+ları 360/4

a.+larıga 271/1

a.+larına(ayağlarına) 71/4

[= 55]

aydın: ışık, nur

a.+ı 654/3

[= 1]

ayıl-: ayılmak, kendine gelmek

a. 408/6, 425/6

a.-madı 652/5

a.-man 61/2

a.-masağ 75/7

a.-mağum 564/7

[= 6]

ayır-: ayırmak

a.-dı 456/2

a.-ma 2/9

a.-mas 623/6

a.-sağ 623/6

[= 4]

ayıt-: söylemek

a.-ur(aydur) 306/4

[= 1]

aylan-: çevrilmek, dolanmak

a.-dım 457/3

a.-ur 230/1, 230/4, 231/1

[= 4]

ayrıl-: ayrılmak

a.-ıp 652/3

a.-madı 652/3

a.-maydur 197/3

a.-mak 261/3, 428/3

a.-ur 236/3

a.-gaç 524/1

[= 7]

ayru: ayru

a. 5/3, 27/7, 72/4, 76/6, 136/5,

148/4, 193/4, 239/6, 247/4,

343/7, 352/5, 354/2, 358/6,

412/5, 477/7, 505/4, 509/1,

516/7, 541/3, 546/1, 547/5,

559/5, 595/3, 613/1, 621/6,

703/5

a.+dur 167/7, 551/5

a.+luk 360/1

a.+sın 205/6

[= 30]

ayt-: söylemek

a.-ur(aydur) 181/4

[= 1]

az: az

a. 12/1, 87/5, 100/3, 250/2,

251/7, 279/4, 310/6, 328/3

a.+dın 310/6

[= 9]

azgun: asi, serkeş, yolunu kaybetmiş

a. 499/1, 499/7

[= 2]

- B -

bağ: bağ, bahçe

b.+ıdur 164/2

b.+nınğ 129/4

[= 2]

bağır: göğüs

b. 66/4, 168/6, 184/2, 275/3,

297/4, 301/2, 380/5, 604/5,

685/5

b.+dın 30/1

b.+ı(bağrı) 379/2, 523/1, 648/6,

672/7

b.+ım(bağrım) 134/1, 205/1,

241/6, 276/7, 303/6, 343/3,

379/2, 394/1, 417/5, 418/5,

455/1, 458/5, 514/2, 546/1,

633/3, 658/3, 676/1

b.+ımda(bağrımnda) 332/3, 583/2

b.+ımdaki(bağrımndaki) 205/2

b.+ımdur(bağrımndur) 726/1

b.+ımı(bağrımı) 52/6, 287/3,

311/8

b.+ımınğ(bağrımınğ) 182/2,

221/1, 422/2, 523/2, 600/4

b.+ımını(bağrımını) 283/2, 646/1

b.+ımınığ(bağrımınığ) 166/5

b.+ın(bağrın) 381/7, 564/4

b.+ında(bağrında) 206/7

b.+ındadır(bağrındadır) 485/6

b.+ımı(bağrımı) 454/9, 674/5,
692/6
[= 53]

bağışla-: bağışlamak
b.-r 106/4, 159/6, 235/5, 404/3
[= 4]

bağla- bağlamak
b.-dı 18/4, 51/5, 83/6, 189/6
b.-dım 24/7
b.-mañg 369/3
b.-mış 312/9, 313/10
b.-ñg 519/3
b.-p 283/3, 298/5
b.-yıp 64/7, 75/3, 455/2, 462/4,
643/2, 711/3, 725/2
[= 18]

bağlan-: bağlanmak
b.-dı 422/3
b.-ıpdur 401/2, 626/7
b.-sa 369/3
b.-ur 572/3
[= 5]

bağlu: bağlı
b.+dur 296/5
[= 1]

bak-: bakmak
b. 422/7, 515/2
b.-ar 424/4
b.-akaldı 9/2
b.-dım 583/6
b.-ıban 661/3
b.+ımdın(bakmağımın) 538/7
b.-ınğ 615/3
b.-ıp 32/9, 476/4, 479/1, 480/1,
5, 588/1, 658/7, 709/4
b.-ış 574/1
b.-kanda 220/4
b.-ma 292/7
b.-madı 630/9
b.-man 619/5
b.-mañgız 658/7
b.-mas 667/1
b.-masañg 515/2
b.-mak 665/4
b.-maka 412/6
b.-sa 601/6
b.-sam 424/4, 522/3
[= 28]

balıg: balık
b. 337/5, 343/7, 419/3, 567/3
[= 4]

bar: var
b. 7/8, 8/1, 3, 11/5, 15/2, 5, 19/4,
29/6, 33/6, 35/4, 39/5, 40/6,
44/5, 50/3, 57/5, 60/5, 62/6,
68/2, 78/1, 5, 80/1, 9, 84/1, 86/1,
87/1, 7, 90/1, 5, 108/5, 120/4,
127/3, 131/5, 132/2, 137/2,
138/6, 139/7, 144/3, 145/2,
151/7, 156/1-7, 156/8, 9, 157/1-
9, 158/1-9, 159/1-7, 160/1-7,
161/1-7, 162/1-7, 163/1-7,
182/2, 6, 185/5, 7, 186/3,
188/4, 189/4, 190/3, 6, 199/3,
200/1, 2, 201/4, 203/1-7, 205/3,
218/5, 222/5, 239/4, 240/7,
246/4, 265/2, 286/5, 311/5,
318/5, 329/1, 334/3, 337/3,
341/1, 4, 345/3, 349/4, 351/5,
355/2, 368/5, 374/6, 375/1,
401/7, 405/1, 410/9, 419/6,
432/2, 434/5, 438/7, 440/1, 4,
441/7, 445/4, 449/7, 450/6, 7,
451/5, 457/6, 461/2, 7, 481/3,
482/5, 485/4, 8, 506/2, 7, 513/7,
515/1, 522/2, 5, 537/2, 543/4,
545/3, 547/7, 552/1, 560/2,
563/5, 575/4, 7, 583/7, 586/6,
588/4, 590/5, 601/5, 602/5,
621/3, 623/7, 624/5, 628/6,
632/5, 633/5, 6, 637/7, 642/4,
657/5, 7, 664/7, 670/4, 682/5,
684/5, 700/2, 703/5, 705/7,
721/3, 722/5, 723/7, 729/2
b.+dur 132/4, 143/9, 144/1,
144/6, 169/6, 259/2, 389/4,
390/1, 391/2, 488/1, 548/7,
621/7, 695/3, 729/5
b.+ım 6/3, 185/5, 309/4
b.+ın 563/5
b.+ında 624/6
b.+ınğ 403/8
b.+ınğmı 403/8
b.+idi 132/5, 466/4, 7, 726/2
b.+iken 6/8
b.+ımı 44/3
b.+lıg 342/7
[= 240]

bar-: varmak, gitmek
b. 449/6, 462/6

b.-a 594/6
b.-adur 225/5, 226/6
b.-dı 18/5, 50/1, 3, 54/3, 124/5,
125/2, 147/8, 238/4, 496/3,
527/6, 547/1, 572/6, 573/6,
589/7, 663/2
b.-dılar 630/4
b.-dım 63/6, 84/5, 290/1
b.-dur 142/5, 403/5, 574/3
b.-gaç 337/6
b.-galı 313/11, 462/5
b.-gil 4/7
b.-ip 4b/7, 93/2, 205/2, 289/5,
410/6, 479/1, 581/7, 589/6,
685/3
b.-ıpdur 266/3
b.-ma 39/5
b.-madı 245/3
b.-man 700/6
b.-mazam 56/8
b.-mağım 449/2, 8
b.-mak 259/7
b.-makka 81/1, 383/3
b.-mış 503/2
b.-sa 128/4, 351/5
b.-sam 64/8, 268/3, 582/3
b.-sañg 39/5, 296/5
b.-ur 56/2, 128/4, 202/1, 243/7,
283/3, 297/4, 426/5, 442/2,
452/3, 461/8, 488/3, 495/5,
523/5, 552/3, 568/3, 569/5,
573/6, 576/5, 604/5
b.-urmen 596/3, 610/2
[= 79]

barça: bütün, hep
b. 128/1
[= 1]

barı: hepsi, tamamı
b. 369/5, 383/6, 617/1
b.+nı 643/1, 643/7
[= 5]

barmak: parmak
b.+ı(barmagı) 591/7, 669/4
b.+ıda(barmagıda) 286/7
b.+ım(barmagım) 449/1
[= 4]

baş-: basmak, gelmek
b.-dım 437/2
b.-dınğ 678/6
b.-mışam 339/3

b.-sañg 512/4
[= 4]

baş: baş, kafa
b. 56/8, 209/9, 252/2, 267/3,
270/3, 270/7, 271/1, 300/3,
302/5, 304/4, 306/6, 409/5,
410/9, 451/1, 564/1, 593/3,
610/2, 661/5
b.+da 12/4
b.+dadur 552/3
b.+dın 143/4, 181/4, 191/4,
226/7, 242/2, 273/4, 419/4,
601/1, 7, 649/5, 689/7
b.+ı 225/3, 228/6, 627/5, 636/4
b.+ıda 175/5, 334/3
b.+ıdur 204/3
b.+ım 1/6, 10/1, 56/2, 78/3,
79/4, 209/3, 213/5, 230/4, 255/1,
302/3, 339/3, 343/6, 468/7,
505/1, 533/3, 585/1, 599/4,
615/3, 636/3, 666/2
b.+ıma 129/2, 174/6, 225/3,
227/3, 230/4, 412/5, 441/6,
476/6, 480/5, 490/5, 576/2,
592/7, 619/1, 5, 637/4, 638/1,
653/2, 661/1, 664/1
b.+ımda 1/8, 170/3, 182/2,
355/2, 448/4, 494/3, 525/6,
580/2, 625/2
b.+ımdadur 182/1, 489/4
b.+ımdın 217/1, 218/5, 437/2,
581/2
b.+ımı 65/6
b.+ımmı 222/3, 337/5, 653/1
b.+ımga 3/1, 33/1, 49/3, 52/5,
72/3, 107/4, 178/1, 263/4, 300/1,
301/5, 304/5, 343/4, 360/2,
380/1, 381/4, 383/14, 386/5,
449/6, 455/8, 457/1, 470/5,
480/5, 491/2, 497/8, 539/3,
581/4, 602/2, 615/4, 637/1, 2,
660/1,2, 664/1
b.+ın 239/3, 406/6
b.+ına 383/13
b.+ında 35/3, 490/5, 549/3
b.+ındadur 31/2
b.+ımı 351/1, 582/5, 660/7
b.+ımınğ 156/6
b.+ınğ 44/2, 109/5, 715/7
b.+ınğa 284/6, 632/7
b.+ınğda 182/6, 596/1, 671/4
b.+ınğdın 333/5

- b.+ıñğı 41/1
b.+ıñğga 41/3, 273/4, 281/5,
356/4, 363/3, 393/3, 422/6,
614/5, 662/7, 711/6, 723/4
b.+ıga 21/7, 70/3, 100/1, 200/4,
210/3, 211/5, 222/4, 363/3, 6,
511/6, 540/6, 559/7, 571/2,
637/6, 720/6, 727/6
b.+nı 493/6
b.+uma 209/2
b.+ga 448/4
[= 181]
- başla-: başlamak
b.-ñg 340/4
[= 1]
- bat-: batmak
b.-ar 11/3, 568/8
b.-dı 513/1, 599/2
b.-ip 480/2
[= 5]
- ben: I. tekil şahıs
b.+imlen 179/6
[= 1]
- beñge-: benzemek
b.-di 120/6
b.-mes 407/3, 657/4
b.-miş 11/4, 313/4, 629/4
b.-r 71/3, 259/1, 284/1,
354/4, 427/1, 524/4, 583/1,
622/5, 648/2, 657/5,
[= 16]
- beñzet-: benzetmek
b.-diñg 425/3
b.-dügi-çün 410/5
b.-ip(beñgedip) 120/1
b.-medi 716/4
b.-men 262/1
b.-miş 407/4
b.-sem 120/6
b.-señgiz 254/4
[= 8]
- berkit-: sağlamaştırmak
b. 555/6
[= 1]
- berü: -den beri
- b. 215/2, 269/1, 523/4
[= 3]
- beyle: böyle
b. 6/7, 128/6, 160/5, 175/6,
246/7, 296/1, 421/5, 464/3,
475/5, 501/5, 517/4, 525/7,
612/4, 617/6, 649/3, 5, 677/6
[= 17]
- bezen-: süslenmek
b.-mişdür 722/1
[= 1]
- bıçak: bıçak
b. 113/9, 176/3
[= 2]
- biç-: biçmek
b.-er 134/9
[= 1]
- biş: beş
b. 44/4, 199/3
[= 2]
- bişür-: pişirmek
b.-mek 58/3
b.-sem 96/6
[= 2]
- bil: bel
b. 148/1, 2, 185/6, 186/3, 279/5,
279/6, 294/1, 296/2, 306/3,
309/4, 313/10, 345/4, 354/1,
355/7, 356/6, 360/6, 394/6,
401/9, 406/1, 409/6, 461/7,
534/6, 545/3, 590/5, 611/7,
658/6
b.+ge 125/5
b.+im 519/3
b.+imde 142/7
b.+iñg 138/3, 152/7, 295/4,
408/1, 409/1, 418/2, 529/3,
664/7
[= 37]
- bil-: bilmek
b. 22/2, 43/2, 43/5, 146/9, 174/7,
344/4, 499/3, 504/7, 560/1,
583/5, 584/8, 598/4, 643/7,
683/8, 729/5
b.-di 523/7, 531/7
b.-diler 664/5
b.-dim 43/5, 98/5, 193/7, 699/2

b.-en 279/5
b.-gey 136/1
b.-gil 409/3
b.-in 231/6
b.-inġ 239/4
b.-ip 6/5, 133/4, 407/6
b.-medi 65/8, 95/4, 135/6, 153/7,
648/3, 701/5
b.-mediler 503/5
b.-medim 180/2, 467/2, 530/5,
547/2
b.-medin 136/6
b.-mediġ 364/5, 650/9
b.-mege 260/2
b.-megin 726/9
b.-mek 351/2
b.-mekde 683/8
b.-men 154/7, 370/1, 525/2,
525/4, 572/5, 587/5, 588/1
b.-mes 686/1-7
b.-mese 60/1, 347/3
b.-mesem 389/4, 417/4, 549/1,
595/1, 666/5, 688/5
b.-meseġ 43/2
b.-meyip 590/5, 677/2
b.-mez 135/3
b.-miş 135/2, 284/4, 378/3,
403/5, 563/5, 605/7
b.-mişem 56/8
b.-seġ 43/5
b.-seydi 87/7
b.-sün 136/5, 369/2
b.-ür 22/6, 129/7, 208/5, 236/5,
676/6, 703/5
b.-ürdüm 467/5
[= 92]

bildür-: bildirmek

b.-medi 653/4

b.-mekinġ 153/7

[= 2]

bile: beraber

b. 2b/14, 3a/2, 3a/9, 12, 14,
3b/11, 4a/9, 13, 15, 5a/3, 2/4,
6/2, 7/3, 19/5, 20/4, 22/1, 23/1,
2, 24/7, 29/7, 31/5, 35/4, 39/2,
42/2, 44/4, 49/2, 3, 50/8, 58/7,
64/2, 65/3, 72/1, 76/2, 3, 77/2,
78/6, 80/8, 81/8, 82/9, 85/4, 5,
86/2, 95/4, 97/4, 98/2, 7, 100/8,
101/6, 103/1, 105/3, 119/7,
121/1, 2, 123/5, 137/4, 138/7,

142/4, 143/3, 148/3, 150/8,
152/4, 156/2, 157/2, 4, 8, 164/3,
7, 166/3, 167/4, 169/4, 170/6,
171/4, 173/3, 179/3, 7, 180/3, 4,
183/4, 5, 184/5, 185/2, 188/1, 5,
189/1, 190/1, 4, 5, 6, 191/2,
194/2, 199/2, 5, 201/1, 2, 3, 4, 5,
209/3, 8, 210/6, 217/5, 222/3,
223/2, 224/1, 225/2, 227/5,
228/3, 4, 229/2, 233/3, 4, 242/4,
243/1, 244/5, 246/6, 249/6,
251/5, 257/3, 259/4, 263/5, 6,
270/1, 276/7, 277/3, 284/5,
288/3, 291/5, 293/4, 296/6,
298/2, 299/4, 317/2, 4, 320/5,
322/3, 328/5, 329/3, 333/3,
337/2, 6, 339/2, 341/3, 342/3, 7,
345/3, 352/7, 359/2, 360/1, 7,
362/3, 365/3, 4, 6, 7, 368/6,
369/5, 6, 370/1, 385/8, 389/4,
390/7, 391/3, 393/2, 394/2, 3,
395/6, 397/3, 6, 400/1, 405/2,
406/4, 407/4, 408/3, 411/4,
413/2, 415/1, 4, 418/2, 419/1,
421/6, 422/2, 3, 423/5, 428/1,
429/7, 432/6, 433/7, 435/1,
437/3, 6, 438/5, 440/6, 441/1,
444/5, 445/2, 450/2, 454/1, 5,
455/1, 457/1, 4, 458/4, 460/4,
461/5, 6, 7, 462/5, 463/2, 464/5,
469/2, 7, 471/2, 472/5, 474/6,
476/1, 478/5, 481/4, 483/3,
489/6, 490/2, 497/5, 500/1, 5, 7,
501/5, 8, 502/6, 509/4, 6, 510/6,
512/3, 513/7, 515/5, 517/1, 6, 7,
518/3, 4, 519/4, 6, 523/9, 526/5,
539/3, 540/1, 547/6, 550/4,
556/6, 560/3, 567/3, 568/8,
574/3, 4, 7, 578/1, 587/1, 2, 3, 4,
5, 588/1-7, 589/1-7, 597/4,
598/4, 615/1, 616/3, 617/1-7,
618/1-7, 622/2, 7, 627/1, 6, 7,
629/4, 630/7, 631/8, 638/4,
639/2, 641/1, 643/3, 645/7,
658/5, 661/6, 663/6, 664/3,
667/4, 673/7, 678/6, 681/7,
684/3, 699/3, 700/6, 703/3, 5,
706/5, 709/5, 710/3, 712/5,
713/6, 714/6, 715/6, 719/1,
722/6, 726/5, 728/6
b.+dür 85/6, 365/3, 567/2, 3
[= 347]

bilek: bilek

b. 383/11

[= 1]
bilen: ile
b. 1/9, 5/2, 5/2, 22/6, 28/5, 42/1,
62/2, 101/5, 102/3, 6, 104/3,
169/3, 241/3, 256/5, 289/6,
293/7, 309/1, 385/2, 396/3,
483/2, 498/2, 502/7, 535/7,
673/1
b.+dür 138/6
[= 25]

bilig: bilgi
b. 369/6
[= 1]

bilin-: bilinmek
b.-mes 351/2
[= 1]

bir: bir, bir defa
b. 1b/8, 3a/2, 4, 4a/1, 14, 5a/2, 6,
12, 1/2, 6, 2/6, 3/2, 5, 4/3, 6/1,
7/9, 8/1, 9, 9/8, 10/4, 6, 14/1,
16/2, 18/5, 20/1, 3, 24/1, 5, 7,
32/9, 33/1, 4, 3, 34/7, 36/4, 5,
40/1, 4, 6, 45/5, 46/6, 48/1, 50/7,
51/1, 52/3, 3, 6, 8, 56/2, 57/5,
59/2, 60/4, 61/7, 62/2, 4, 6, 63/1,
7, 66/2, 68/5, 71/7, 72/1, 3, 73/1,
7, 74/2, 75/1, 6, 76/6, 77/5, 7,
79/1, 7, 80/1, 3, 5, 9, 81/6, 82/5,
83/1, 7, 84/1, 2, 3, 85/5, 92/3,
93/7, 97/6, 101/5, 102/1, 6, 7, 8,
104/6, 109/4, 6, 110/4, 111/1, 3,
4, 5, 7, 112/3, 113/8, 114/3,
115/1, 3, 120/4, 122/4, 124/1,
125/7, 126/6, 127/2, 128/3,
131/2, 135/7, 136/1, 4, 7, 140/4,
6, 144/1, 146/2, 149/1, 151/1,
152/3, 155/2, 7, 156/7, 8, 157/1,
5, 158/2, 8, 159/2, 160/2, 4,
164/3, 165/7, 166/4, 169/1, 3,
170/1, 172/3, 177/1, 3, 178/1, 2,
179/4, 6, 180/4, 5, 6, 181/3,
182/5, 184/1, 2, 4, 186/5, 187/1,
6, 189/6, 191/1, 192/4, 6, 194/4,
195/4, 197/1, 198/3, 7, 199/6,
200/2, 204/3, 205/3, 7, 206/4,
208/4, 209/8, 210/6, 211/4,
213/1, 215/6, 218/4, 219/2,
220/1, 221/1, 223/1, 5, 225/2, 7,
226/5, 6, 227/5, 228/1, 231/7,
232/1, 7, 233/4, 234/7, 235/1,

236/4, 5, 237/2, 3, 239/1, 7,
240/8, 241/2, 3, 242/2, 246/1, 3,
4, 7, 247/1, 3, 248/4, 252/2,
254/5, 7, 255/4, 260/4, 261/3,
263/2, 264/1, 7, 265/2, 266/4, 6,
268/2, 6, 269/1, 5, 270/2, 3,
275/2, 280/2, 282/1, 3, 284/2,
287/4, 289/2, 3, 290/3, 292/3,
293/5, 295/2, 5, 297/7, 298/5, 6,
300/2, 301/1, 5, 302/3, 4, 6,
303/5, 304/7, 306/2, 6, 307/1, 2,
4, 6, 309/2, 3, 310/2, 3, 7, 313/1,
314/1, 315/6, 319/2, 4, 320/5,
321/3, 6, 322/5, 324/4, 325/7,
330/3, 331/7, 335/4, 337/2,
339/6, 340/6, 341/1, 3, 342/4, 5,
348/1, 349/5, 352/5, 353/1, 2, 7,
354/1, 2, 356/1, 6, 360/5, 364/7,
365/1, 2, 5, 369/3, 372/1, 4,
373/6, 7, 374/5, 375/4, 376/3,
377/7, 379/3, 4, 380/7, 384/6,
386/7, 389/5, 392/3, 396/6,
397/3, 7, 399/3, 400/5, 401/2, 5,
403/4, 405/3, 7, 406/5, 407/1,
408/2, 6, 409/1, 410/3, 4, 411/1,
412/5, 414/5, 416/6, 417/2,
419/2, 420/2, 5, 7, 422/5, 423/1,
424/5, 426/6, 428/5, 6, 7, 429/4,
430/2, 3, 4, 7, 431/5, 6, 432/6,
438/3, 443/6, 446/2, 3, 6, 447/6,
448/3, 450/3, 451/4, 7, 452/6, 7,
453/4, 454/3, 9, 455/2, 7, 9,
456/4, 457/5, 459/1, 460/4, 5,
461/5, 462/1, 4, 7, 463/7, 465/6,
467/3, 468/1, 3, 4, 469/4, 470/2,
5, 471/5, 473/6, 475/6, 477/4,
480/5, 482/1, 4, 485/2, 9, 486/1,
487/2, 3, 489/7, 491/4, 492/5,
494/4, 5, 495/6, 496/1, 4, 497/1,
3, 498/2, 499/7, 500/1, 5, 5,
502/1, 504/5, 506/7, 507/7,
508/4, 7, 509/7, 510/1, 4, 511/4,
512/7, 513/1, 516/5, 517/1, 2, 6,
7, 520/7, 521/4, 5, 522/6, 7,
523/3, 524/2, 5, 525/1, 527/6, 7,
529/5, 6, 532/4, 538/4, 539/4, 7,
541/9, 543/7, 546/6, 547/4, 6,
550/4, 552/3, 554/1, 6, 556/1, 2,
3, 4, 558/1, 6, 7, 8, 559/5, 7,
561/7, 564/7, 565/6, 568/1, 4,
570/2, 573/8, 574/1, 577/3,
579/1, 579/2, 580/5, 583/1,
584/5, 586/6, 587/2, 589/1,
590/1, 592/3, 595/6, 597/3,
598/3, 601/6, 602/4, 603/7,

604/5, 605/7, 606/5, 607/3, 5,
614/1, 615/7, 616/1, 618/4,
620/5, 621/5, 622/1, 2, 623/1, 3,
624/1, 4, 625/1, 625/3, 626/1, 7,
627/6, 7, 628/2, 7, 629/4, 632/6,
633/5, 7, 634/2, 636/7, 637/2, 4,
6, 638/1, 639/1, 4, 640/1, 641/2,
7, 642/5, 643/1, 2, 6, 644/2, 4, 7,
647/6, 648/1, 649/1, 650/1,
651/5, 652/1, 2, 3, 4, 5, 8, 653/1,
2, 3, 665/4, 666/4, 7, 667/1,
669/7, 671/1, 677/3, 5, 678/4, 5,
679/7, 684/2, 687/1, 8, 688/3, 5,
689/1, 4, 690/1, 693/6, 7, 694/3,
695/1, 5, 697/6, 699/4, 701/1, 3,
5, 702/5, 703/3, 706/1, 5, 7,
708/5, 709/4, 710/1, 711/3,
712/4, 713/3, 716/7, 717/1,
719/6, 720/2, 721/7, 723/7,
724/1, 5, 7, 726/7, 727/4, 6,
728/5, 7
b.+dür 245/1, 403/8, 448/3,
564/8
b.+i, 3a/3, 1/7, 6/1, 20/1, 50/9,
61/6, 68/4, 82/8, 83/3, 103/2,
106/2, 113/1, 135/6, 147/3, 148/7,
224/1, 246/2, 262/7, 309/7,
359/6, 384/2, 436/7, 527/6,
540/3, 540/3, 563/2, 586/1,
623/2, 627/3, 657/4
b.+idür 80/1, 664/1
b.+in 114/3, 281/5, 327/5, 337/3,
407/1, 423/3, 460/2, 7, 468/2,
496/5, 528/1, 557/3, 645/3,
653/5, 722/2
b.+inçe 149/5, 652/9
b.+inde 1/7, 274/3
b.+ine 54/6, 287/1, 336/1
b.+ini 281/5, 333/2, 460/2,
716/4, 717/2
b.+iniñ 718/4
b.+isi 61/6, 82/3, 150/3, 181/9,
307/3, 4, 309/7, 404/4,
b.+ni 374/2
[= 712]

bir-:

vermek
b. 32/3, 53/6, 72/5, 160/3, 177/5,
442/4, 455/2, 481/5, 489/7,
541/4, 682/3
b.-di 18/1, 50/4, 51/2, 58/1,
60/7, 65/9, 74/4, 75/6, 88/3,
104/1, 7, 112/4, 156/2, 179/2,
224/2, 237/5, 239/1, 252/3,
311/3, 363/4, 368/1, 376/6,

418/6, 496/7, 511/3, 591/3,
665/1, 673/5, 696/1, 3, 4
b.-diler 208/4
b.-dim 50/7, 270/2, 643/1
b.-diñ 674/3
b.-dügi 67/3
b.-dügüm 427/6
b.-em 570/2
b.-gebiz 2b/7
b.-geli 25/7
b.-gil 4/7, 46/5, 89/4, 102/3,
113/3, 136/2, 297/3, 300/5,
394/3, 498/1, 593/5, 638/3,
639/2, 643/5, 700/3
b.-günçe 402/1
b.-iben 246/3
b.-ip 4b/9, 29/1, 38/4, 51/5,
58/6, 76/6, 82/1, 112/6, 116/4,
175/9, 179/4, 231/1, 232/4,
233/4, 234/6, 317/2, 374/2,
398/7, 407/1, 428/3, 446/6,
483/6, 523/11, 561/7, 577/4,
586/7, 620/5, 632/9, 641/4, 7,
650/9, 660/6, 691/7
b.-ipdür 670/3
b.-ipmen 726/6
b.-me 76/3, 284/7, 325/7, 466/4
b.-medi 104/6, 339/7, 452/7,
718/4
b.-medin 345/4, 726/6
b.-medinğ 126/8, 521/4
b.-megil 329/2, 685/7
b.-mek 61/7, 261/2, 267/1, 2,
520/1, 645/7, 657/2
b.-menğ 104/3, 728/3
b.-mes 261/7, 481/5, 523/8,
560/3, 604/7
b.-mese 65/1
b.-mezdiñ 135/2
b.-miş durur 4a/14
b.-miş idi 216/6
b.-se 4b/13, 62/2, 69/6, 83/7,
106/7, 181/8, 192/2, 268/7,
270/2, 574/6, 585/5, 637/2
b.-sem 572/1
b.-senğ 81/7, 105/3, 237/2,
390/5, 402/1, 402/2, 665/2
b.-sün 723/6
b.-ür 6/7, 77/6, 78/5, 89/3, 96/1,
102/1, 135/7, 136/7, 161/4,
210/2, 250/6, 325/4, 418/6,
420/5, 436/9, 443/2, 470/7,
495/7, 531/3, 531/3, 550/5,

556/1, 582/6, 619/6,
626/5, 664/6, 727/1
b.-ürdüm 709/1
b.-ürmen 90/2
b.-ürse 728/4
b.-ürsin 120/4, 326/2, 657/7
[= 190]

birbiri: birbiri

b. 5a/14, 109/2, 276/3, 645/2
b.+din 143/1, 236/3, 255/6, 435/2
b.+e 65/1
b.+ndin 32/7
b.+ne 231/6, 432/5, 719/5
[= 13]

birgür-: belirtmek

b. 113/8
[= 1]

birik-: birikmek

b.-di 671/1
[= 1]

birle: beraber

b. 1b/5, 10, 2a/3, 2b/8, 3a/1, 3,
10, 13, 3b/1, 3, 6, 7, 13, 4/3,
4b/3, 14, 15, 5a/1, 2, 7, 10, 13,
2/7, 3/1, 12/2, 16/2, 7, 18/1,
21/5, 23/7, 24/5, 26/7, 27/2,
34/1, 35/3, 36/4, 38/3, 40/6,
41/7, 42/4, 43/1, 3, 44/3, 4, 46/7,
51/2, 7, 52/6, 53/6, 54/4, 55/5,
56/9, 57/4, 61/2, 62/3, 64/5,
65/2, 9, 66/2, 4, 70/7, 71/7,
75/3, 5, 76/6, 77/3, 5, 7, 79/3, 5, 7,
85/6, 91/6, 92/3, 93/6, 95/3, 4, 5,
97/4, 5, 98/5, 101/5, 6, 103/4,
104/7, 108/3, 4, 109/3, 113/7,
114/4, 118/2, 126/1, 2, 127/4,
129/2, 137/4, 142/4, 145/4,
146/3, 147/3, 148/3, 150/4, 9,
151/1, 154/3, 156/4, 157/5, 8,
158/9, 159/2, 5, 160/4, 164/4,
168/1, 6, 7, 169/5, 6, 170/7,
171/7, 174/1, 175/6, 176/3,
179/2, 3, 180/2, 183/3, 187/7,
188/4, 191/3, 192/2, 194/2,
196/1, 6, 199/5, 200/6, 201/3, 4,
205/7, 210/7, 211/2, 212/4,
218/1, 221/6, 224/1, 4, 225/4, 6,
226/7, 228/1, 230/7, 231/1,
235/1, 238/1, 242/6, 244/4,
248/3, 250/5, 258/5, 260/5,
262/4, 264/6, 271/7, 275/3, 5,

278/3, 281/4, 283/5, 286/6,
290/3, 291/3, 293/3, 6, 297/2, 4,
298/2, 7, 299/4, 303/2, 7, 307/6,
310/3, 311/3, 312/1, 3, 5, 314/2,
314/3, 7, 322/1, 4, 323/1, 2, 2, 6,
327/6, 329/1, 3, 330/3, 5, 333/5,
338/6, 340/9, 342/5, 343/1,
345/2, 3, 348/1, 3, 349/6, 351/7,
355/6, 358/6, 359/3, 364/1,
365/7, 369/4, 372/1, 2, 374/1,
375/6, 377/7, 378/3, 5, 6, 379/7,
383/2, 11, 13, 385/1, 3, 4, 388/1,
389/3, 394/4, 397/2, 3, 5, 399/3,
400/7, 401/8, 402/3, 404/3,
405/6, 407/1, 2, 408/4, 6, 409/3,
4, 410/3, 411/1, 412/2, 414/3,
424/2, 4, 426/7, 434/6, 436/1, 8,
9, 3, 443/3, 446/1, 449/8, 452/5,
8, 454/8, 458/1, 5, 459/3, 5,
461/7, 463/2, 464/1, 466/1,
470/4, 6, 471/3, 472/6, 474/2, 5,
7, 475/3, 476/4, 5, 477/2, 479/3,
481/3, 4, 5, 483/2, 489/3, 4,
490/1, 6, 493/7, 495/4, 7, 496/2,
4, 497/2, 3, 504/2, 5, 505/4,
506/4, 507/3, 508/1, 2, 510/7,
511/4, 5, 512/5, 7, 516/1, 517/2,
4, 519/3, 4, 523/7, 8, 524/2, 5, 7,
526/1, 3, 6, 527/1, 3, 528/3, 6,
529/2, 530/5, 532/6, 533/2,
536/1, 540/3, 541/2, 551/4,
554/7, 555/5, 7, 559/1, 560/3, 4,
563/1, 564/3, 4, 7, 8, 569/4,
571/6, 573/1, 574/4, 6, 577/6, 8,
9, 578/1, 579/1, 3, 4, 581/3,
582/1, 7, 584/1, 587/2, 588/5,
589/5, 7, 590/2, 7, 600/5, 607/4,
608/6, 610/2, 613/1, 617/4,
624/3, 625/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7,
626/3, 628/6, 632/7, 8, 639/3, 4,
641/5, 649/7, 655/2, 657/9,
658/4, 663/2, 5, 664/4, 669/7,
671/1, 672/7, 673/2, 675/1, 4, 6,
677/1, 678/3, 4, 681/7, 683/2,
686/3, 687/7, 690/7, 691/6,
699/1, 3, 701/1, 703/3, 4, 713/1,
716/5, 721/6, 722/1, 3, 725/3,
726/3, 5, 727/3, 728/4, 729/6
b.+dür 241/7, 314/3, 331/7
[= 438]

birlen: ile, vasıtasıyla

b. 1/9, 108/2, 176/4, 229/4,
239/2, 241/1, 253/4, 255/7,
262/5, 289/1, 307/3, 309/3, 7,

361/3, 365/6, 400/2, 644/4,
693/7, 695/5, 721/7
[= 20]

bit-: yetişmek, çıkmak, bitmek
b.-er 158/2
b.-medi 131/2, 546/6, 652/7
b.-mek 75/2
b.-miş 7/2, 134/2, 311/4, 511/5,
602/4
b.-mişdür 205/1
b.-se 690/6
[= 12]

bitik: yazı
b. 369/2
[= 1]

bitür-: bitirmek
b.-di 661/6
[= 1]

biz: şahıs zamiri biz
b. 4b/8, 5a/1, 33/5, 65/7, 363/4,
368/1, 620/6
b.+din 621/6
b.+e 51/2, 58/6, 67/5, 75/4,
102/6, 103/6, 113/3, 127/2,
146/7, 173/2, 176/7, 177/2,
271/6, 281/1, 307/2, 340/1,
352/4, 452/1, 521/5, 523/3,
539/2, 541/4, 552/5, 555/3,
564/2, 676/5, 725/4
b.+ge 2b/6, 2b/7, 3/4, 5a/5, 6/5,
46/5, 65/2, 5, 7, 73/2, 80/4, 179/2,
191/6, 246/6, 256/13, 6, 258/5,
259/6, 263/6, 267/1, 267/5,
280/2, 285/5, 304/3, 305/5,
319/2, 319/6, 320/6, 326/6,
335/6, 338/1, 341/1, 352/4,
365/1, 2, 368/1, 373/5, 376/5,
377/2, 6, 398/3, 403/6, 405/5,
410/7, 416/5, 451/4, 452/2, 8,
488/2, 551/6, 559/4, 628/2,
664/4, 705/1
b.+i 253/4, 269/3, 280/2, 326/6,
363/4, 374/1, 461/4, 552/5,
684/7
b.+im 334/1
b.+imlen 253/4, 269/3
b.+ni 2b/5, 51/7, 59/3, 75/4,
77/5, 80/4, 116/5, 175/4, 358/6,
380/3, 381/2, 467/6, 514/1,
539/2, 620/3, 630/3, 651/1
[= 120]

bol-: olmak
b. 2b/14, 3a/9, 3b/1, 10, 3/9,
345/5, 351/2, 414/4, 415/1-7,
502/6, 517/5, R 8/3
b.-am TB/60, R 58/2
b.-an 169/2, 522/3
b.-asın 3b/14
b.-aymen 9/7
b.-dı 4a/2, 12, 4b/5, 5a/1, 5b/1,
1/1, 7, 9, 3/8, 4/1, 4, 5/8, 7/3, 8/5,
10/7, 13/3, 14/3, 20/6, 21/3,
24/1, 4, 5, 27/1-7, 28/1-7, 30/1,
6, 31/1, 2, 5, 32/5, 6, 34/5, 35/2,
39/2, 6, 40/5, 42/6, 45/1, 53/4,
61/1, 2, 170/6, 172/7, 182/2,
184/2, 3, 187/7, 189/2, 5, 7,
190/2, 5, 196/7, 199/2, 4, 200/5,
201/2, 207/4, 209/3, 214/4,
217/2, 230/7, 237/5, 6, 238/3,
266/1, 267/1, 5, 7, 268/2, 269/1,
276/2, 286/6, 288/5, 293/2,
317/2, 329/7, 338/2, 3, 339/5, 6,
340/1, 8, 341/7, 342/1, 3, 344/2,
4, 345/4, 6, 346/2, 5, 347/5,
350/1, 5, 6, 352/3, 355/7, 356/2,
361/1, 3, 7, 364/5, 6, 368/3,
370/7, 371/3, 376/3, 7, 379/1,
380/2, 8, 382/3, 383/11, 390/2, 4,
7, 392/6, 393/7, 395/1, 2, 396/2,
3, 4, 396/6, 400/7, 401/8, 9,
403/1, 2, 7, 404/3, 7, 405/6,
406/3, 408/1, 3, 6, 409/1, 410/3,
413/7, 416/5, 417/2, 419/5,
426/5, 430/4, 431/7, 432/3,
600/7
b.-dılar 2/6, 45/3, 352/3
b.-dum 4/4, 6/2, 35/2, 40/2,
177/5, 202/8, 210/7, 219/2,
238/6, 365/4, 375/4, 388/4,
389/4, 396/5, 426/6, 432/1
b.-dunġ 3a/2, 41/4, 191/7, 267/4,
283/6, 348/4, 352/7, 354/7,
387/6, 410/6, 414/4, 515/5, 6,
524/7, 554/7, 572/1, 587/4,
632/3, 638/5, 664/3, 689/1,
712/7
b.-duk 33/5, 380/3
b.-gil 34/6, 385/5, 46/7, 3
b.-gaç 169/2, 169/4, 201/6,
326/4, 489/5, 492/1, 721/1
b.-galı 4b/4, 24/1, 33/1, 33/4,
34/1, 35/2, 36/6, 48/3, 150/8,
261/1, 283/2, 308/3, 318/7,
322/5, 372/7, 381/1, 413/3,

430/7, 434/1, 471/3, 473/2,
500/1, 535/1, 573/4, 618/2,
628/7, 635/2, 640/3, 711/7, Müs
2/1, R 20/1

b.-gan 3/3, 18/6, 24/3, 25/6,
75/2, 227/5, 344/2, 413/2, 427/6

b.-ganda 389/2

b.-gasın 345/6

b.-gay 69/5, 129/7, 248/2, 251/3,
262/3, 291/7, 336/1, 340/4,
382/2, 391/5, 408/6, 452/9,
454/6, 487/1, 512/5, 566/7,
620/1, 700/8, 728/7, R
82/1,2,3,4,

b.-ınça TB 32

b.-ma 6/8, 42/5, 137/4, 161/7,
336/6

b.-madı 4a/14, 3/3, 8, 11/6, 20/3,
30/2, 33/4, 42/1, 45/6, 48/2,
50/5, 57/1, 61/1, 68/4, 87/2,
111/5, 119/4, 128/4, 144/6,
150/4, 159/7, 220/2, 227/2,
266/7, 337/7, 348/3, 359/6,
361/3, 413/3, 417/4, 437/8,
444/1, 456/1, 485/8, 487/1-7,
490/5, 492/2, 494/4, 525/1,
528/6, 570/2, 612/1, 617/6,
623/2, 635/5, 640/4, 645/6,7,
651/4,5, 659/6, 687/1, 704/5,
725/4, 727/5, Muh 2/2, TB 39,
TB 40, TB 55, R 26/2, R 35/2, R
39/4

b.-madım 75/5, 124/1, 314/2,
315/2, 487/1, 635/5, 688/7

b.-madınğ 55/7, 402/7, 456/5,
571/1, 581/2, 585/4

b.-maduk 255/5, 314/5

b.-mağa 3a/6

b.-magı 36/1, 343/3, 387/2

b.-magum 41/7, 69/2, 336/1,
448/9, 601/7, 610/6, 710/7

b.-magil 202/2

b.-magunça 315/5

b.-mak 230/4,5, 31/3, 32/8, 70/7,
292/1, 344/1, 360/5, 370/5,
414/3, 415/5

b.-makka 170/2, 508/3

b.-makm 448/9

b.-makumğa 690/4

b.-mamış 288/1-7

b.-mamışdur 131/4

b.-mamışsınğ 416/1

b.-mas 262/1-7, 263/1-7, 270/5,
321/3, 336/3, 336/5, 337/7,
372/2, 388/3, 405/6, 597/7

b.-masa 2/5, 31/2, 44/7, 50/3,
65/2, 133/6, 188/1, 7, 237/7,
270/5, 312/3, 314/1, 340/2,
390/6, 453/2, 464/2, 465/4,
478/4, 489/6, 531/7, 685/7

b.-masa idi 557/5

b.-masam 314/1, 349/3

b.-masanğ 581/6

b.-masaydı 615/2

b.-masdı 531/7

b.-masun 42/1, 52/4, 65/2, 99/4,
104/3, 126/6, 385/4, 395/5,
424/3, 493/4, 541/3, 629/8,
640/1,4

b.-may 332/5

b.-maya 81/7, 416/6, 564/7,
596/3, 690/6, R 50/4

b.-mayasın 94/1

b.-mayınça 336/4

b.-maz 30/4, 30/5, 31/3, 75/2,
82/5, 83/3, 117/7, 137/1, 175/6,
188/1, 9, 238/7

b.-mazam 323/6

b.-mazsın 117/5

b.-mıș 3a/14, 4a/1,12, 4/6, 8/4,
18/2, 35/4, 36/7, 41/1, 46/2,
56/9, 58/4, 68/5, 69/3,7, 73/7,
82/2, 84/1, 88/6, 131/1, 133/5,
144/4, 7, 153/6, 156/4, 166/7,
183/4, 190/6, 202/3, 209/4,
220/1, 221/4, 240/5, 247/3,
255/6, 266/1, 271/2, 274/1-7,
275/1-7, 283/7, 289/1-7, 290/1-
7, 291/1-7, 292/1, 292/1-7,
296/3, 298/1-7, 299/1,7, 301/2,
304/4, 305/1-9, 306/1-7, 307/1-
7, 308/1-7, 313/7, 315/2, 321/2,
328/6, 330/5, 332/1,2,3,6, 345/5,
350/7, 355/3, 361/4, 362/1,5,
365/2, 362/5, 370/6, 375/1, 5,7,
378/4, 382/1, 391/4, 395/6,
398/7, 401/1, 4, 404/6, 405/7,
406/2, 408/4, 420/2, 424/5,
425/5, 426/2, 428/6, 433/4,
495/1, 505/4, 530/6, 532/6,
543/6, 548/2, 549/6, 554/4,
561/4, 562/5, 563/6, 7, 566/4,
577/8, 585/1, 594/1,4, 602/7,
606/4, 608/4, 615/3, 621/5,
624/2, 634/5, 646/3, 667/4,
671/5, 696/7, 702/1, 711/5,
713/1, 727/6, Müs 4/1, Muh 3/1,
R 25/3

b.-mıș durur 293/3

b.-miş idi 6/2, 296/2, 398/7,
488/2
b.-mişam 15/5, 49/2, 8, 51/3,
61/3, 101/5, 105/3, 128/5,
141/6, 145/8, 195/2, 207/5,
240/8, 242/6, 245/2, 248/5,
262/5, 268/2, 294/5, 309/6,
464/3, 476/1, 476/1-7, 485/7,
510/2, 7, 617/6, 626/2, 630/1,
634/6, 678/2, 688/5, 694/6,
710/5, 711/1, 724/4, TB 43, R
9/4
b.-mişdur 4a/11, 1/8, 47/7, 81/5,
90/7, 100/2, 102/4, 106/1,2,
108/7, 133/5, 138/2, 148/2,
201/6, 259/1, 266/2, 4, 6, 267/4,
370/2, 396/7, 404/4, 407/2,
408/3, 409/4, 422/2, 427/3,
432/7, 433/7, 470/2, 482/2,
484/6,9, 504/5, 546/7, 548/6,
549/7, 597/2, 625/6, 634/2,
668/4, 704/1, 711/6, 729/8, R
19/2
bolmuş durur 18/2, 293/3, 327/2,
465/7, 507/1, 703/2
bolmuşdı 252/6
b.-mişken 393/1, 433/4, 527/2,
608/7
b.-mişlar 207/5, 423/4, 507/5
b.-sa 3a/3, 12, 4a/13, 1/2, 5, 3/5,
7/4, 8/1, 9/3, 11/6, 16/3, 5, 19/3,
22/5, 29/4, 32/3, 33/3, 36/4,
44/7, 46/6, 47/2, 48/9, 53/5,
54/5, 69/2,5, 62/3,4, 68/1, 69/1,
78/7, 84/9, 90/6, 100/6, 102/2,
103/1, 105/4, 106/5, 108/1,
112/6, 113/8, 122/3, 125/7,
128/2, 131/1, 133/6, 148/7,
149/2,7, 151/2, 156/8, 160/3,
168/7, 171/2, 7, 172/3, 173/2,4,
174/5, 175/5, 197/2, 198/5,
200/3, 201/1, 202/9, 205/5,
209/7, 215/6, 219/4, 231/5,
240/4, 243/2, 245/4,266/7,
268/5, 279/5, 294/6, 336/5,
340/3, 347/4, 350/3, 355/4,
360/1, 3, 369/6, 370/2, 5, 372/2,
373/2, 376/5, 377/3, 379/1,
383/10, 390/2, 401/5, 6, 404/2,
423/3, 434/2, 570/4
b.-salar 123/3, 208/7
b.-sam 45/3, 71/4, 74/1,5, 84/8,
93/1, 119/3, 127/5, 129/2, 185/3,
198/3, 218/4, 226/5, 228/2,
239/4, 255/4, 299/2, 341/2,

341/2, 348/1, 373/4, 377/5,
390/4, 411/2, 426/1, 438/4,
445/3, 492/5, 509/5, 517/7,
526/2, 548/3, 550/6, 563/7,
619/7, 622/6, 626/3, 663/5,
702/5, Müs 1-5, TB 1, 32, 72,
b.-sañg 40/7, 94/2, 197/6, 363/5,
370/4, 416/4, 438/5, 482/1,
498/7, 577/3, 596/2, Müs 6/5
b.-sañgız 580/2
b.-sun 1b/4, 5, 3b/5, 4a/2, 22/4,
36/5, 42/4, 92/2, 120/2, 223/3,
240/9, 246/4, 258/5, 271/3,
326/5, 348/2, 360/7, 385/2,
461/5, 477/3, 488/5, 495/3,
500/6, 523/3, 562/6, 604/7,
652/3, 687/7, Müs 1/3
b.-uban 215/3
b.-unğ 41/4
b.-up 4b/9, 16/4, 29/4, 7, 29/7,
31/1, 32/5, 35/1, 50/1, 166/6,
168/7, 170/2, 174/2, 196/4,
210/9, 219/5, 224/3, 238/3,
244/5, 251/2, 266/3, 271/4,
273/5, 280/5, 294/4, 306/4,
309/2, 313/9, 314/2, 325/6,
328/1,3, 329/7, 331/4, 340/8,
363/4, 368/4, 374/4, 380/7,
381/7, 8, 383/1,5,15, 398/2,
415/1, 416/6, 422/7, 429/4,
440/3, 446/6, 447/4, 452/4,
455/2,9, 471/7, 485/4, 510/6,
515/6, 517/6, 519/2, 526/6,
534/5, 546/4, 547/7, 551/4,
555/7, 568/8, 580/3, 590/5,
593/1,594/5, 607/5, 6, 614/5,
620/4, 628/1, 640/5, 646/3,
647/1, 648/5, 660/3, 671/7,
795/5, 726/8, 727/4
b.-updur 3b/4, 4b/11, 1/4, 12/7,
16/4, 22/7, 29/3,4,7, 30/1, 31/1,
32/5, 35/1, 47/6, 48/8, 50/1-9,
54/5, 61/6, 63/7, 64/7, 65/7,
66/5, 78/1, 82/9, 90/1,6, 91/2,
93/4, 96/3, 100/3,5, 102/4,
112/2, 113/3, 115/7, 117/6,
118/7, 120/1, 136/2, 139/2,
143/8, 148/5, 150/5, 152/2,
166/6, 168/7, 170/2, 174/2,
192/6, 196/4, 210/9, 214/192/6,
214/1-7, 219/5, 220/3, 223/3,
255/2, 269/6, 288/4, 296/4,
298/6, 302/4, 304/2, 326/4,
330/3,5, 331/6, 334/2, 6, 336/2,

349/5, 350/1, 2, 5, 352/4, 353/2,
363/5, 368/2, 378/1, 6, 417/1,
422/2, 424/1, 2, 440/2, 3, 7,
446/7, 447/5, 454/4, 473/3,
485/6, 521/3, 524/3, 541/2,
543/2, 549/3, 550/2, 554/2, 5,
555/5, 558/1, 563/9, 579/6,
582/6, 584/3, 9, 591/2, 594/2,
602/3, 611/4, 667/1, 2, 669/1,
670/6, 671/6, 675/5, 695/2,
697/2, 3, 702/7, 720/7, 729/9,
Muh 6/5, Ms 1/1, Ms 5/1, TB
13, TB 38, R 10/1, R 26/2, R
39/4, R 73/4
b.-updurlar 2b/3, 113/3, 252/2
b.-upman 348/3, 433/5
b.-upmen 518/1-5, 582/3, 4,
584/8, 681/2, 686/7
b.-upsın 368/6, 433/5, 484/7,
606/1, 625/1, 727/4
b.-ur 3a/1-14, 3b/1, 2/6, 7, 9,
7/1, 8/7, 20/7, 22/5, 29/1, 4, 30/7,
50/8, 65/4, 66/2, 67/6, 68/1,
69/4, 72/2, 77/3, 81/3, 84/2,
85/1, 87/2, 98/6, 100/9,
102/8, 108/4, 113/8, 114/2,
121/1, 122/3, 123/3, 127/1,
131/3, 137/4, 139/2, 147/1-9,
148/1-7, 156/6, 169/2, 172/1-7,
173/1, 173/2, 3, 173/4, 5, 6, 7,
175/1-9, 189/3, 194/3, 201/4,
205/2, 207/3, 217/7, 238/1,
244/3, 245/1, 246/3, 250/5,
277/2, 284/4, 294/3, 299/4,
306/2, 313/5, 328/1, 2, 331/2,
333/3, 339/4, 340/2, 344/5,
345/1, 360/1, 365/7, 370/6,
379/2, 401/7, 403/4, 421/6,
425/1, 428/2, 432/5, 441/7,
444/5, 448/2, 452/4, 483/4,
487/5, 488/4, 491/5, 496/4,
497/9, 498/5, 507/6, 520/4,
525/7, 527/4, 543/3, 546/3,
553/3, 558/2, 563/2, 566/5,
567/6, 568/2, 571/7, 572/3,
574/4, 6, 577/2, 4, 580/3, 582/5,
584/4, 588/5, 589/1, 594/6,
597/5, 605/3, 617/7, 623/1, 3,
625/5, 629/1, 3, 632/1, 667/7,
672/5, 683/2, 687/7, 720/3,
723/5, 727/1, 728/8, 729/1, Ms
4/4, TB 54, R 1/2
b.-urın 566/2
b.-urman 501/2
b.-urmen 589/3

b.-ursa 1/6, 5/3, 39/4, 93/4,
299/6, 241/2, 243/8, 605/5,
609/4, 623/3, 646/7, 659/5,
714/2
b.-ursam 45/5, 625/3, 728/2
b.-ursın 238/1
[= 1566]

boy: boy
b.+lu 204/2
[= 1]

boydaş: aynı boyda
b.+ıdur 204/2
[= 1]

boyun: boyun
b.+ı(boynu) 526/3, 626/7
b.+ıda(boynıda) 195/7
b.+ında(boynında) 53/3
b.+ındın(boynındın) 211/1
b.+ıga(boynıga) 143/7, 201/7,
230/6, 498/6, 512/9
b.+ıgadur(boynıgadur) 630/2
b.+uma(boynuma) 90/1, 401/2
b.+umda(boynumda) 494/3
b.+umga(boynumga) 48/8, 51/5,
118/4, 259/3, 264/5, 360/2,
472/4, 511/8, 613/2, 624/3,
676/4, 716/2
b.+unda(boynunda) 667/7
b.+unğa(boynunğa) 376/6
b.+unğda(boynunğda) 416/1
b.+unğga(boynunğga) 107/7,
312/9, 712/7
[= 32]

boz: gk rengi
b. 244/4, 245/5
[= 2]

boz-: yıkmak, bozmak
b.-dı 26/3, 50/9
b.-duñg 79/2
b.-up 235/2
b.-updur 711/2
[= 5]

bozul-: bozulmak
b.-dı 91/4
b.-sa 122/2
b.-ur 634/3
[= 3]

bozugi: bozuk

b. 8/4, 68/1, 84/1, 137/3, 168/1,
207/3, 228/7, 354/6, 441/5,
532/3
[= 10]

boğaz: boğaz

b.+ına 451/7
b.+um(boğzum) 449/6
[= 2]

boğun: boğun

b. 560/5
b.+lar 17/2, 629/7
[= 3]

bu: işaret zamiri bu

b. 1b/10, 2a/2, 14, 15, 3b/6, 7,
4b/2, 7, 5a/12, 15, 2/1, 3, 6, 7,
3/7, 5/9, 6/3, 4, 5, 7/2, 3, 9,
8/2, 7, 9/1, 9, 10/5, 11/2, 3, 12/6,
15/4, 16/1, 20/2, 4, 5, 21/7, 23/7,
25/6, 28/6, 30/2, 34/6, 36/4,
39/3, 42/3, 6, 44/4, 6, 45/4, 47/5,
49/7, 58/5, 7, 60/6, 62/1, 63/2,
65/7, 68/2, 70/3, 72/2, 3, 4, 5,
74/5, 80/4, 5, 82/4, 9, 85/2, 87/4,
88/3, 91/5, 93/3, 96/6, 98/7,
103/6, 104/7, 105/5, 107/6,
114/5, 115/7, 116/4, 7, 118/6,
120/5, 124/1, 6, 124/7, 125/3,
126/6, 131/3, 132/3, 4, 134/7,
135/3, 6, 136/3, 5, 140/2, 142/2,
8, 143/1, 3, 147/4, 9, 151/6,
153/2, 7, 155/3, 159/1, 161/2,
164/3, 165/7, 166/1, 5, 168/3, 5,
169/6, 171/6, 173/3, 175/6,
178/4, 179/3, 180/2, 4, 181/2, 3,
183/2, 184/1, 6, 185/2, 6, 7,
186/6, 187/5, 7, 189/7, 191/3, 4,
6, 193/7, 194/7, 195/2, 196/3, 7,
197/3, 199/3, 204/2, 6, 205/4, 8,
206/1, 5, 6, 209/3, 212/3, 4,
214/6, 215/2, 218/5, 220/3, 5,
221/2, 7, 222/3, 223/2, 226/3, 6,
227/7, 232/3, 5, 234/6, 236/7,
237/4, 6, 242/1, 245/9, 250/2,
251/5, 255/3, 5, 256/6, 257/2,
258/5, 7, 260/2, 261/6, 262/1, 7,
263/1, 4, 264/2, 265/3, 266/1, 6,
271/5, 272/6, 274/1, 4, 276/4, 7,
277/6, 278/5, 8, 281/2, 3, 5,
282/6, 285/9, 289/7, 290/3,
291/5, 292/1, 3, 294/3, 4, 6,
295/3, 4, 297/3, 298/2, 299/3,

300/6, 302/1, 305/8, 306/3, 4,
307/3, 4, 309/2, 3, 310/3,
313/12, 314/4, 315/4, 317/2,
319/2, 5, 320/5, 322/5, 6, 323/5,
7, 327/3, 333/6, 334/2, 337/3,
338/2, 4, 339/3, 341/5, 344/4,
347/1, 350/1, 351/2, 6, 7, 352/3,
354/6, 356/2, 6, 358/5, 359/5, 6,
7, 365/5, 368/2, 370/3, 7, 371/4,
374/7, 376/1, 379/1, 5, 380/4,
383/9, 385/1, 5, 9, 389/1, 2,
390/5, 403/5, 405/3, 406/4,
408/6, 409/6, 7, 410/1, 411/5,
419/6, 421/6, 424/5, 425/1, 4,
426/7, 430/1, 433/1, 436/8,
437/9, 438/2, 443/1, 444/5,
448/3, 6, 449/3, 7, 450/6, 452/3,
453/6, 454/3, 6, 456/2, 460/1, 3,
6, 461/2, 463/3, 466/1, 7, 468/2,
474/4, 481/5, 482/7, 483/1,
484/6, 7, 485/4, 5, 496/5, 497/3,
500/6, 502/2, 503/4, 7, 505/2,
508/3, 7, 512/1, 513/9, 514/4,
519/6, 523/10, 524/7, 525/7,
526/3, 527/7, 529/7, 531/6,
533/4, 5, 6, 536/1, 537/5, 539/5,
540/1, 6, 542/8, 543/1, 546/6,
553/2, 3, 554/1, 4, 556/3, 557/4,
559/4, 7, 560/2, 4, 561/6, 565/5,
568/6, 569/6, 570/2, 572/5,
576/6, 7, 577/1, 579/4, 580/1, 2,
6, 581/2, 3, 582/6, 584/7, 588/6,
589/7, 590/6, 591/6, 592/4,
596/5, 597/6, 599/5, 600/6,
601/1, 602/6, 7, 603/1, 3, 604/6,
606/1, 607/7, 610/6, 7, 611/5, 6,
613/3, 614/2, 621/5, 623/7,
624/5, 6, 625/4, 626/2, 627/5,
628/2, 3, 629/3, 7, 630/3, 637/1,
641/1, 643/5, 645/4, 647/2,
649/4, 5, 650/8, 653/7, 654/4, 6,
655/4, 657/4, 658/4, 660/1, 4, 5,
7, 663/1, 2, 667/4, 668/1, 2, 7,
670/1, 672/4, 673/4, 5, 674/6,
675/1, 676/3, 677/2, 679/5,
680/4, 683/2, 686/6, 687/1, 7,
689/7, 690/4, 6, 691/6, 695/2,
703/5, 704/8, 711/2, 5, 713/7,
717/6, 723/3, 6, 728/1
b.+dur 3b/14, 5a/7, 69/5, 90/4,
116/6, 123/6, 167/6, 202/5,
207/1, 272/4, 318/2, 407/7,
410/8, 450/3, 573/7, 580/7,
625/2, 669/7
b.+lardur 450/5

[= 501]

bul-: bulmak
b. 434/6
b.-a 384/5
b.-asın 523/11
b.-dı 1b/5, 60/7, 80/2, 113/7,
148/6, 417/6, 430/1, 665/7
b.-dum 156/7, 317/2, 321/1,
402/3, 531/1, 607/3/4, 631/2,
726/3
b.-dunġ 438/7, 634/7
b.-madı 140/2
b.-madım 135/1, 652/6
b.-madınġ 382/5
b.-man 9/1, 225/2, 689/4, 696/2
b.-mas 585/5
b.-massın 581/6
b.-masun 402/7
b.-may 135/5
b.-mayıp 45/1, 689/4
b.-mak 72/2
b.-makka 310/5
b.-mış 279/6, 314/4, 473/5
b.-mışam 80/2, 288/2, 475/1-7,
611/2, 650/7
b.-sam 106/6, 115/3, 167/1
b.-unsun 333/2
b.-ursam 699/6
b.-ġalı 585/5
[= 58]

bulag: pınar, çeşme
b. 339/6
b.+ıdın(bulagıdın) 521/3
b.+ınġ(bulagınġ) 391/4
[= 3]

bulun-: bulunmak
b.-mas 683/3
b.-sun 89/2
[= 2]

bulut: bulut
b. 76/1, 76/5, 77/3, 127/6, 140/3,
153/5, 155/5, 164/6, 174/2,
192/5, 231/1, 275/4, 330/2,
506/5, 555/1, 626/2, 631/5
b.+dın 255/1, 541/6, 707/3
b.+dur 331/3
b.+lar 64/6
b.+mı 564/6
b.+mınġ 715/2
b.+ġa 454/3

[= 25]

bunça: bu kadar
b. 56/4
[= 1]

buyur-: buyurmak
b.-dı 1b/11
[= 1]

bukaġ: köstek, zincir
b.+ınġ 390/6
[= 1]

bükül-: eğilmek
b.-mek 125/6
[= 1]

büt- yetişmek, büyümek
b.-üpdür 216/4, 603/1
[= 2]

bütker- yetiştirmek, büyütmek
b.-dı 668/5
b.-üp 81/8
[= 2]

- C -

ciger: ciġer, yürek
c.+de 599/2
c.+dın 633/3
c.+imdin 503/6
[= 3]

çal-: çalmak, sürmek
ç.-alar 205/7
ç.-dınġ 393/1
[= 2]

çalka-: çalkalamak
ç.-yıp 64/5
[= 1]

çag: zaman
ç.+da 377/6, 467/2, 534/6, 572/2
ç.+dın 534/6
ç.+ı 105/5, 145/9, 179/3, 535/4,
566/2, 591/1, 6669/6, 670/7
ç.+ıdur 164/7
[= 15]

çakıl-: çakılmak
ç.-mış 272/3, 284/5

ç.-sa 379/5
[= 3]

ç.-üben 725/4
[= 157]

çek-: çekmek
ç. 7/4, 41/5, 60/6, 240/9, 383/1,
383/2, 639/5
ç.-di 34/1, 83/3, 175/4, 278/9,
337/1, 6, 338/1, 356/2, 440/4,
486/3, 5, 531/4, 583/4, 593/7,
652/8, 700/3, 724/3
ç.-dim 23/3, 53/6, 79/1, 136/2,
309/2, 342/4, 356/1, 385/1,
389/1, 491/7, 531/1, 589/3,
712/4, 722/2, 724/3
ç.-diñg 349/4, 455/4
ç.-dügüm 138/6
ç.-dük 414/2
ç.-emen 266/6, 568/5
ç.-en 8/3
ç.-er 17/7, 64/2, 125/1, 145/5,
178/4, 329/1, 564/1, 700/6
ç.-ermen 72/3, 728/5
ç.-ip 5a/1, 31/4, 39/6, 46/7, 63/4,
107/3, 171/4, 257/6, 266/4,
306/6, 333/7, 349/2, 426/4,
432/8, 508/6, 529/7, 583/6,
593/3, 597/1, 601/2, 606/7,
622/7, 631/9, 659/2, 680/4,
681/6
ç.-ipdür 349/1, 482/6
ç.-ken 286/4
ç.-me 303/6, 409/6, 531/3, 536/3
ç.-medi 83/7, 224/4, 337/1,
337/5, 643/6, 722/2
ç.-medin 323/4, 639/5
ç.-mege 112/2, 228/4, 258/4,
259/3, 284/5, 609/3, 712/7
ç.-megeysin 63/5
ç.-megil 423/5, 618/3
ç.-megüm 47/5
ç.-mek 94/3, 118/4, 317/1, 648/8
ç.-mekdür 483/6
ç.-mekke 676/4
ç.-meklikke 138/6
ç.-meñgiz 24/3
ç.-mesem 339/3, 409/6, 514/7
ç.-miş 278/1-9, 286/6, 287/2, 5,
492/4, 563/3, 571/2, 685/1
ç.-miş idim 74/4
ç.-mişem 5a/3
ç.-se 64/2, 83/3, 198/2, 272/3,
304/4, 341/6, 516/6, 519/7,
661/5
ç.-sem 59/2, 72/1, 184/4, 208/1,
468/6, 502/1, 569/2, 584/5

çekil-: çekilmek
ç.-miş 524/4
ç.-se 524/4
[= 2]

çevre: etraf
ç.+m 652/2
[= 1]

çevril-: çevrilmek
ç.-iñg 363/6
[= 1]

çevür-: çevirmek
ç.-di 660/2, 681/3
[= 2]

çığ: karnış ve çöpten örme yüksek
çit
ç. 697/1
[= 1]

çık-: çıkmak
ç. 202/7, 318/6, 421/2, 647/3,
713/5
ç.-an 290/1, 592/6
ç.-ar 3/2, 54/4, 115/4, 194/3,
199/1, 333/5, 506/1, 507/3,
521/2, 541/5, 568/3, 593/3
ç.-ardılar 56/7
ç.-arman 653/4
ç.-arsañg 172/2
ç.-argan 204/5
ç.-dı 7/7, 53/5, 57/4, 114/7,
140/3, 156/3, 213/5, 297/5,
325/3, 383/15, 425/2, 441/3,
454/3, 471/3, 491/3, 492/8,
493/6, 505/2, 588/1, 591/4,
596/1, 646/5, 663/6, 668/5,
707/3, 726/5
ç.-ıban 365/6
ç.-ıp 118/1, 167/6, 187/2, 218/2,
228/5, 234/3, 309/1, 342/6,
378/4, 428/4, 442/4, 444/5,
485/9, 553/6, 555/1, 559/1,
653/4, 669/3
ç.-ıpdur 153/6, 251/4, 263/3,
278/2, 633/6
ç.-ma 501/7
ç.-madı 111/7, 113/5, 383/13,
505/2, 507/7, 538/6, 547/4,
681/5

ç.-madım 533/1
ç.-madın 722/4
ç.-magil 502/7, 537/3
ç.-man 519/5, 526/6
ç.-manîğiz 561/5
ç.-mas 272/3, 343/7, 560/3
ç.-masanîğ 722/4
ç.-masun 618/3, 717/3
ç.-maz 9/1, 121/7
ç.-mağa 584/6
ç.-mağı 667/7
ç.-magum 541/8
ç.-mak 549/6, 624/6
ç.-makka 473/5
ç.-miş 116/1, 153/5, 169/5,
199/1, 378/7, 492/4, 493/2,
521/6, 541/6, 563/3, 619/4,
621/1, 2
ç.-mişdur 292/5, 603/6
ç.-sa 111/4, 149/4, 317/3, 419/4,
451/4, 479/1, 495/6, 505/2,
516/6, 585/2, 695/2, 702/4,
704/9, 715/3
ç.-sam 337/5, 512/4
ç.-sanîğ 635/3
ç.-sun 388/2
ç.-kaçın 212/2
ç.-kalı 175/7, 524/3
ç.-kan 114/7, 142/2, 155/4,
281/6, 331/6, 594/2, 608/1
ç.-kanda 506/1
ç.-kay 697/3
[= 148]

[= 1]

çok: çok
ç. 12/1, 28/5, 39/5, 53/6, 87/5,
100/3, 111/2, 119/6, 159/2, 4, 5,
188/7, 195/5, 200/6, 202/2,
225/5, 251/7, 256/6, 279/4,
310/5, 6, 313/6, 322/6, 327/6,
329/2, 341/4, 383/13, 397/6,
412/1, 4, 6, 442/6, 449/3, 471/4,
484/6, 497/8, 512/6, 533/6,
538/7, 569/7, 581/5, 596/5, 7,
613/4, 698/6, 700/7, 707/4
ç.+dın 310/6
ç.+dur 34/4, 250/2, 684/2
[= 51]

çulga-: örtmek, kaplamak
ç.-gap 460/6
[= 1]

çulgan-: kaplanmak, bürünmek
ç.-ur 231/6
[= 1]

çürük: sağlam olmayan
ç. 370/5
[= 1]

- D -

daş: taş

d. 64/9, 89/1, 133/4, 174/6,
196/3, 222/4, 270/6, 271/4,
291/6, 300/1, 301/5, 302/3,
304/6, 457/2, 493/1, 610/1,
614/6, 652/2, 653/1
d.+a 200/3, 674/6
d.+ı 129/2, 174/6, 210/6, 264/7,
289/6, 302/3, 355/2, 404/2,
490/5, 539/3, 547/7, 610/1,
615/4, 705/3
d.+ıdın 37/6, 143/4
d.+ıdur 204/5
d.+ımdadır 182/2, 182/4
d.+ın 412/5, 614/6
d.+ına 271/1, 457/2
d.+ını 412/4, 652/2, 653/2,
661/1
d.+ınîğ 41/1
d.+lar 56/7, 225/3, 301/5, 664/1
d.+ları 184/3, 559/7
d.+larıdur 272/2

çıkâr-: çıkarmak
ç.-dı 663/1
ç.-dınîğ 584/2
ç.-dıp 479/1
ç.-ıp 337/5, 660/6
ç.-magil 683/3
ç.-man 99/3
ç.-sa 115/1
[= 8]

çigit: çigit
ç.+dür 383/8
[= 1]

çizgin-: dönmek
ç.-ür 363/3
[= 1]

çizgindür-: döndürmek
ç.-ür 230/4

d.+ların 230/4, 346/4, 353/5, 661/9 d.+larını 662/7 [= 59]	36/1, 2, 48/1, 52/3, 62/3, 65/3, 73/1, 77/4, 5, 7, 83/5, 6, 85/2, 86/1, 5, 7, 87/1, 2, 4, 90/6, 110/5, 112/2, 5, 114/6, 115/2, 119/1, 4, 120/5, 123/5, 126/6, 127/2, 128/5, 135/2, 138/1, 7, 140/7, 143/1, 147/8, 171/3, 173/4, 175/5, 179/6, 189/4, 199/5, 200/3, 208/6, 209/2, 211/1, 5, 219/7, 220/7, 225/1, 226/6, 238/6, 239/1, 5, 246/2, 256/1, 258/1, 264/6, 265/6, 7, 270/2, 273/2, 283/5, 300/2, 3, 313/13, 315/2, 317/1, 330/6, 368/1, 369/1, 378/1, 383/3, 384/3, 387/5, 396/4, 397/6, 403/7, 415/6, 417/6, 428/3, 432/3, 439/3, 442/5, 452/6, 454/4, 456/3, 5, 457/7, 463/4, 6, 7, 464/4, 468/1, 478/3, 485/9, 488/1, 497/2, 8, 501/5, 502/7, 503/4, 506/7, 507/4, 508/3, 6, 511/9, 512/3, 520/5, 526/6, 528/3, 531/5, 532/5, 7, 533/1, 3, 540/7, 544/3, 545/5, 551/6, 554/7, 555/5, 557/6, 571/5, 577/3, 579/7, 582/5, 583/7, 597/7, 598/7, 600/1, 613/4, 614/2, 3, 626/1, 635/2, 636/5, 645/5, 649/1, 5, 650/1, 2, 3, 4, 7, 651/1, 7, 652/5, 7, 653/7, 659/4, 661/1, 669/6, 7, 670/4, 672/4, 673/1, 5, 675/4, 676/6, 687/5, 688/3, 6, 689/6, 699/3, 705/1, 707/5, 709/2 [= 184]
daş- taşmak d.-ıpdur 217/1, 218/7 d.-tı 719/9 [= 3]	
daşğarı: dışarı, krş. daşğarı d. 697/3 [= 1]	
daşğarı: dışarı, krş. daşğarı d. 191/6, 631/4 [= 2]	
dal-: dalmak d.-alar 205/4 [= 1]	
dam-: damlamak d.-ar 24/4, 69/3, 103/5, 127/7, 540/2 [= 5]	
damu: cehennem d. 2/7, 52/3, 86/3, 147/7, 147/7, 158/5, 175/6, 577/2, 700/7 [= 9]	
dañgla: yarın, ertesi d. 559/4, 560/2, 582/6, 643/5 [= 4]	
dağ: dağ d. 80/6, 138/6, 208/7, 210/1, 340/8, 379/5, 470/1, 508/2, 578/2 d.+a 470/1 d.+dur 192/7 d.+ı 362/2 d.+ıda 337/3 d.+ıdur 164/3 d.+ın 223/5 d.+ında 337/3 d.+ım 307/6, 677/7, 690/2 d.+ıyla 496/7 d.+lar 129/4 [= 21]	de-: söylemek, krş. di- d.-di 531/2 d.-rsin 548/5 [= 2]
	deg-: değmek d.-di 64/5, 67/2 d.-ip 304/6 d.-mes 723/1 d.-mesün 125/5 d.-meye 268/6 [= 6]
	degin: kadar d. 5a/10 [= 1]
dağı: dahi d. 1b/10, 2a/1, 9, 2b/7, 3a/11, 4a/9, 15, 4b/6, 8, 9, 5a/1, 6, 8,	degirmen: değirmen

- d. 230/4
[= 1]
- deng: şaşkın
d. 561/7
[= 1]
- denġiz: deniz
d. 54/5, 163/5, 255/4, 436/7
d.+ge 205/4
d.+i 384/7, 662/4
d.+ine 317/5
[= 8]
- der-: dermek, krş. **dirmek**
d.-di 705/2
[= 1]
- di-: söylemek, krş. **de-**
d. 167/5, 203/1, 642/4
d.-di 378/3, 409/6, 438/2, 569/6,
650/6, 669/7, 686/6, 727/5
d.-digümüz 5a/7
d.-diler 130/4, 159/4, 230/2,
313/4
d.-dim 3/7, 128/2, 266/5, 307/4,
310/3, 345/2, 358/5, 409/6,
438/2, 598/1, 3, 686/6
d.-diġ 353/7, 588/7
d.-geç 522/5
d.-gil 276/7, 351/7, 724/7
d.-me 34/2, 64/4, 76/1, 77/3,
96/3, 109/7, 145/2, 176/9, 202/7,
225/6, 241/7, 273/7, 279/6,
291/5, 313/7, 313/10, 349/6,
361/7, 383/1, 391/5, 416/7,
425/6, 431/5, 447/6, 455/1,
472/7, 520/6, 553/3, 561/4,
594/3, 595/3, 607/7, 623/7,
663/7, 715/7
d.-medi 160/2
d.-mediġ 200/2
d.-megil 5/4, 74/7, 689/3
d.-mekde 294/5
d.-mekke 485/2
d.-men 131/1, 219/3, 468/7,
521/2, 654/6, 670/2
d.-meġ 21/6, 37/3, 58/4, 114/5,
166/2, 176/8, 219/2, 266/1,
280/1, 289/1, 291/7, 292/1,
311/5, 365/4, 365/4, 380/6,
457/3, 466/5, 490/4, 506/5,
521/6, 528/1, 532/1, 534/1,
541/6, 543/4, 547/6, 563/2,
564/4, 6, 567/3, 580/2, 620/7,
656/4, 663/6, 673/4, 706/7,
726/8
d.-meġiz 37/7, 484/6, 545/3
d.-mesem 422/1, 478/7, 561/6,
697/5
d.-mez 68/5
d.-mezem 111/1, 182/7
d.-miş 159/6, 313/12, 424/2
d.-mişler 274/1
d.-p 109/2, 109/5, 176/5, 409/5,
410/4, 417/6, 424/3, 473/3,
480/1, 480/3, 483/7, 513/6,
617/5, 624/4, 658/2
d.-r 18/3, 46/3, 113/7, 164/3,
178/6, 489/5, 533/5
d.-r idi 418/2
d.-r imişsin 141/4, 158/7, 344/3,
650/9
d.-rdim 39/5
d.-rem 159/1, 223/4, 314/6
d.-rler 3a/5, 176/4
d.-rmen 111/1
d.-rseġ 43/5
d.-rsin 43/4, 616/5, 650/3
d.-rsiz 108/5, 556/5, 656/3
d.-se 159/1, 220/7, 248/4, 356/7,
451/7
d.-sem 1/4, 18/3, 46/2, 110/3,
111/2, 182/6, 272/4, 307/1,
333/2, 336/1, 452/6, 485/9,
489/5, 528/1, 532/2, 533/5,
561/6, 580/3, 586/3
d.-seġ 329/3, 438/7, 514/7
d.-sün 547/3
d.-yi 292/7, 360/2
d.-yim 248/4, 666/5, 714/4
d.-yip 12/3, 34/4, 388/2, 433/6,
449/3, 533/6, 692/2
[= 215]
- dile-: dilemek
d.-me 190/7
d.-r 35/5, 36/2, 148/2,
152/7, 163/2, 196/2, 197/6,
204/7, 245/6, 261/2, 338/5
d.-rem 105/2
d.-rmen 267/2
d.-rse 175/4
d.-rsen 269/7
d.-rseġ 39/3, 298/3, 345/4
d.-rsin 80/6, 89/6, 120/5, 201/7,
282/6, 506/7, 579/7

- d.-señg 317/5, 365/3
[= 28]
- dir-: dermek, krş. **dirmek**
d.-mek 20/7, 43/4
[= 2]
- direm: akçe, para, dara
d. 306/3, 438/1, 439/4
[= 3]
- diri: canlı
d. 84/8
d.+dür 670/7
[= 2]
- diril-: canlanmak
d.-mekdin 72/2, 611/5
[= 2]
- dirlik: canlı olmak, ölmemek
d. 157/4, 193/4
d.+i(dirliği) 193/4
d.+im(dirliğim) 517/4
d.+inde(dirliğinde) 303/7
[= 5]
- diş: diş
d. 64/2, 312/1, 313/3
d.+i 567/2
d.+inğ 27/5, 157/6, 166/6, 168/2,
203/3, 420/2, 439/2, 497/6,
529/3, 667/5
d.+inği 574/5
d.+inğle 313/9, 627/3, 655/3
d.+inğni 328/6
d.+iyle 641/6
d.+lerininğ 255/4
d.+lerinğ 221/3, 305/2, 725/7
d.+lerinğlen 475/2
d.+leriyle 359/9
[= 26]
- dişle-: dişlemek
d.-yip 64/1, 64/2
[= 2]
- dol-: dolmak
d.-dı 97/4, 263/7, 292/3, 527/1,
552/4, 715/6
d.-miş 697/3
d.-mişdur 493/7
- d.-sa 108/3, 183/3, 225/4, 560/3,
696/5
d.-up 229/2, 322/4, 560/3
[= 16]
- dolaş-: dolaşmak
d.-ıpdur 217/7, 218/6
d.-tı 719/3
[= 3]
- doldur-: doldurmak
d.-dılar 209/8
d.-up 103/3
[= 2]
- dolu: dolu
d. 36/4, 58/6, 102/3, 103/6,
228/3, 241/3, 293/7, 410/5,
442/6, 443/6, 451/7, 452/5,
465/5, 489/7, 494/7, 496/1,
515/3, 521/5, 522/1, 541/2,
542/9, 547/1, 552/7, 554/5,
562/4, 572/7, 593/5, 666/2,
682/3
[= 29]
- doy-: doymak
d.-magı 100/5, 426/2
[= 2]
- doğ-: doğmak
d.-madı 660/2
[= 1]
- doğru: düz
d. 60/7, 112/4, 113/5, 133/1,
247/5, 350/4, 440/5, 561/6,
561/6, 575/1-7, 580/3, 622/4
d.+larga 440/2
d.+lug 38/3
d.+lukdur 440/2
[= 21]
- dokuz (dokkuz): dokuz
d. 36/4, 61/1, 163/4, 241/3,
245/9, 246/6, 379/1, 383/15,
581/4, 728/5
[= 10]
- döşek: döşek
d. 383/7
[= 1]
- dök-: dökmek
d.-üp 226/1

[= 1]	540/4, 591/1, 639/3, 708/6, 722/3
dön-: dönmek	d.-an 9/7, 672/1
d.-mesem 681/3	d.-ar 4/8, 29/1, 72/1, 229/5, 499/6, 556/2
[= 1]	d.-armen 432/8, 584/1
döndür-: döndürmek	d.-dı 34/1kör-di, 36/3, 64/6, 117/1, 192/5, 239/9, 261/3, 261/4, 267/3, 269/2, 319/4, 414/2, 470/1, 477/6, 500/7, 541/8, 559/1, 607/7
d.-di 643/6	d.-dum 65/3, 86/2, 311/6, 443/3, 504/6
d.-ip 147/8	
d.-medim 468/5, 658/2	
d.-mediñg 403/9	
[= 5]	
dörd(dört): dört	d.-duñg 221/5
d.495/5	d.-gil 75/6, 80/6, 103/3, 339/9, 505/6, 684/8
d.+ünçi 61/1	d.-ınça 53/1
d.+ünğ 624/6	d.-ma 5/9, 383/13
[= 3]	d.-madı 179/6, 528/6
döz-: dayanmak	d.-madıbile 84/6
d.248/1	d.-madın 3/4
	d.-mamış 313/7, 496/2
	d.-man 170/2, 579/1
dudak: dudak	d.-mañgız 38/2, 695/4
d.+ıdın(dudağdın) 521/6	d.-masa 534/2
d.+ıñg(dudağınğ) 390/6, 391/1	d.-masdın 376/5, 541/4
d.+ıñgmı(dudağınğmı) 402/1	d.-masun 433/3, 596/5
[= 4]	d.-mayam 518/4
	d.-mayıp 345/5
dur-: durmak	d.-maz 199/4
d.-dı 369/4	d.-mazam 36/3
d.-madı 383/15, 459/4, 473/6, 621/6, 653/7	d.-mağa 53/1, 532/6, 650/5
d.-madın 134/1	d.-magum 464/8
d.-mayıp 64/1, 243/4, 519/1	d.-mak 179/4
d.-maz 20/5	d.-makka 160/5
d.-miş 287/5, 698/2	d.-miş 76/5, 155/5, 353/6, 630/5, 646/2, 687/9
d.-mişdur 70/2	d.-mişam 485/3
d.-unça 128/5	d.-mişdur 436/2, 484/2
d.-up 55/7, 630/4	d.-sa 4b/3, 28/7, 84/8, 102/1, 102/8, 237/2, 302/5, 452/5, 473/9, 688/1
d.-ur 47/3, 62/6, 65/4, 401/4, 722/5	d.-sam 5a/3, 471/6, 650/5
[= 22]	d.-sañg 54/5, 103/1, 133/7, 241/3, 304/3, 684/3
dur(2)-: bildirme eki -durur	d.-sun 3b/9, 102/6
d.-ur 34/4, 56/4, 127/2, 130/2, 159/2, 193/4, 200/1, 285/5, 360/5, 405/7, 427/2	d.-unğ 687/7
[= 11]	d.-up 37/7, 56/8, 72/7, 77/4, 105/1, 187/4, 233/6, 339/8, 451/7, 466/3, 519/5, 683/9, 726/8
dut-: tutmak	d.-updur 88/5, 216/1, 2, 5, 316/3, 507/7, 577/6, 618/6, 709/4
d. 58/6,7, 75/4, 76/1, 77/7, 103/6, 135/5, 212/3, 237/4, 246/6, 340/9, 385/8, 436/8,9, 450/2, 490/1, 499/7, 538/5,	

d.-ğalı 54/1, 693/5	142/3, 144/8, 180/5, 185/7,
d.-ğan 273/6	193/5, 206/2, 210/9, 225/5,
d.-ganda 210/8	234/5, 240/6, 244/1, 260/6,
d.-gay 518/3	272/6, 282/5, 285/8, 290/7,
d.-gün 514/5	307/5, 332/2, 338/3, 340/1,
d.-kalı 102/7	350/2, 351/4, 361/1, 5, 381/3,
[= 152]	383/8, 384/7, 392/6, 393/5,
dutul-: tutulmak	399/7, 405/2, 417/7, 418/3, 7,
d.-mışdı 126/4	430/1, 441/2, 484/9, 506/5,
d.-sa 175/2	511/6, 529/4, 6, 530/3, 541/7,
d.-ur 87/3	558/4, 559/6, 561/1, 3, 571/2,
[= 3]	574/2, 577/5, 599/3, 601/7,
duy-: işitmek	621/3, 622/1, 6, 626/1, 635/7,
d.-madı 364/5	646/7, 664/2, 665/3, 669/1,
d.-masun 480/3	681/4, 692/7, 695/7, 727/2
d.-sa 22/4	d.-düm 3/7, 27/7, 50/6, 208/7,
[= 3]	294/4, 508/2, 606/3, 624/4
duz-: tuz	d.-ende 566/3
d. 241/6	d.-dünğ 49/8, 104/6, 358/7
[= 1]	d.-eli 545/2
dügül-: değil	d.-en 17/1, 67/4, 147/4, 192/6,
d. 95/5, 100/5, 115/6, 121/2,	194/5, 290/5, 356/5, 504/1,
129/6, 193/4, 196/2, 220/6,	523/4
222/2, 260/2, 306/4, 321/5,	d.-er 66/2, 92/6, 96/6, 133/9,
370/5, 416/7, 420/1-7, 511/3,	200/4, 207/4, 220/5, 289/5,
522/3, 544/5, 556/3, 569/5,	290/3, 480/5, 503/3, 521/1,
624/7, 634/7, 648/7, 667/7,	566/1, 573/3, 575/1, 602/2,
668/2	666/2, 729/1
d.+di 554/6	d.-keç 431/3, 538/5, 553/4,
d.+dür 432/2, 593/6	559/2
[= 34]	d.-keçin 343/7
düğün-: düğüm	d.-keli 10/4, 11/4, 15/5, 18/2,
d. 552/1	26/6, 52/5, 112/5, 134/5, 150/9,
[= 1]	152/2, 157/7, 205/6, 229/7,
düş-: rüya, krş. tüş	260/6, 269/2, 339/2, 352/5,
d.+de 84/5, 293/1, 460/2, 506/6,	358/6, 364/2, 427/4, 436/5,
560/4, 712/1	516/7, 546/1, 615/1, 616/6,
d.+deki 648/4	621/4, 668/3, 718/1, 721/7
d.+dür 579/7	d.-ken 54/1, 69/7, 100/8, 155/5,
d.+ümde 576/4	167/2, 221/2, 221/3, 275/4,
d.+ünde 262/4	292/2, 313/10, 344/7, 629/7,
[= 10]	722/3
düş-: düşmek	d.-key 565/6
d. 312/9, 415/5	d.-me 147/4
d.-di 4b/11, 4/3, 6/4, 7/6, 8/8,	d.-medi 17/5
11/4, 17/5, 6, 18/1, 20/2, 21/4,	d.-mege 414/6
46/7, 62/5, 74/3, 78/3, 92/1, 4,	d.-megi 123/2
113/4, 126/3, 133/3, 138/5,	d.-megüm 180/6
	d.-mekdür 470/1
	d.-mekni 657/9
	d.-memek 614/5
	d.-miş 21/6, 24/5, 569/1, 629/4,
	629/7, 658/3
	d.-miş idi 129/5

d.-mişdür 205/3, 349/1, 560/5,
696/5
d.-mişem 37/6, 465/2, 502/3,
503/1, 511/4, 622/2
d.-se 4/2, 19/7, 20/2, 92/1, 92/7,
100/9, 123/2, 145/5, 199/4,
217/5, 230/1, 370/6, 379/4,
437/7, 493/1, 584/4, 600/5,
668/6
d.-sem 2/5
d.-señg 390/6
d.-ti 241/7
d.-üp 4b/10, 14/7, 18/7, 47/4,
63/5, 99/5, 114/7, 218/2, 237/3,
240/6, 270/4, 312/4, 379/4,
380/8, 383/5, 418/3, 478/1,
485/7, 492/1, 493/3, 503/7,
519/5, 567/1, 579/3, 599/3,
661/6, 664/7, 674/6
d.-üpdür 5/6, 10/2, 37/5, 58/3,
72/4, 79/1, 79/4, 92/5, 115/4,
162/6, 169/7, 263/4, 275/1,
310/4, 350/6, 361/5, 405/2,
528/2, 576/3, 602/5, 615/1,
619/1, 4, 629/2, 727/6
d.-üpmen 422/5, 447/3
[= 277]

dün: gece
d. 150/1, 189/1, 265/3, 531/3,
660/3
[= 5]

dürlü: türlü
d. 1/7, 182/6, 184/4, 203/2,
250/3, 468/6
[= 6]

düz: düz, doğru
d. 241/4, 245/2, 245/4, 247/4,
248/1, 707/1
[= 6]

düz-: yapmak, tertip etmek, meydana
getirmek
d.-di 249/4, 339/2, 404/7
d.-düm 138/5, 319/3
d.-er 567/7
d.-mek 317/5, 504/2
d.-üp 245/5
d.-üpdür 697/7, 700/9
[= 11]

düzül-: hazırlanmak, sıralanmak,
yapılmak

d.-gen 221/3
d.-miş 273/5, 696/7
d.-ür 574/5
[= 4]

- E -

ebreş: alaca, benekli at
e. 304/5
[=]

egil-: eğilmek
e.-se 344/5
e.-señg 440/7
[= 2]

egin: omuz
e.+ime(egnime) 64/5
e.+inde(egninde) 608/3
[= 2]

egme: eğiklik, kıvrım
e. 230/7, 282/4, 309/7, 678/3,
707/1, 710/5
[= 6]

egri: eğri
e. 246/7, 440/5, 575/1-7, 622/4
[= 10]

ek-: tohum atmak, saçmak,
serpiştirmek
e.-di 654/4
e.-dim 520/1
e.-dügin 134/9
e.-iñg 432/1
e.-ip 475/4
e.-ken 431/4
e.-mege 134/9
[= 7]

eksük: tamamlanmamış
e. 360/3, 420/1-7
e.+regüm 605/1
[= 9]

el: el, krş. **elig**
e. 261/3, 294/4, 532/5, 663/1
e.+de 12/4, 391/3
e.+den 699/5
e.+din 171/3, 490/7
e.+i 36/4, 46/7, 181/2, 261/5,
284/5, 298/7, 440/4, 693/7
e.+idin 96/7, 105/5, 133/7,
190/4, 198/7, 200/7, 259/6,

320/6, 365/4, 365/4, 451/3,
452/1, 501/7, 510/2, 693/3
e.+ige 699/1
e.+im 383/1
e.+imde 461/6
e.+imdin 581/2, 599/4
e.+in 385/8
e.+inde 157/3, 162/2, 179/3,
535/3
e.+indin 62/7, 319/1, 416/5,
535/4, 588/3, 671/2, 700/4
e.+inġde 3b/12
e.+inġdin 126/8, 300/3, 377/3,
499/7, 522/7, 544/1-5, 664/1
e.+iyle 481/1
[= 62]

elek: elek
e. 383/14
[= 1]

elig: el, krş, el
e.+din 684/7
e.+i(elgi) 2/5, 160/4, 273/3,
383/2, 543/5, 627/7, 663/1,
668/4, 699/1
e.+ide(elgide) 67/2, 622/5, 630/1
e.+idin(elgidin) 259/6, 449/7
e.+idin(elgidin) 10/5, 62/7,
300/1, 304/6, 322/1, 402/2,
477/5, 491/7, 492/7, 528/3,
643/2
e.+imde(elgimde) 63/1, 492/5
e.+imdin (elgimdin) 383/1
e.+imge(elgimge) 390/6
e.+imi (elgimi) 383/1
e.+in(elgin) 543/5
e.+inde(elginde) 123/7, 152/4,
160/1, 315/6, 345/6
e.+inde(elginġde) 521/4
e.+ine 378/4, 383/11, 424/4
e.+inġ(elginġ) 631/8
e.+inġde(elginġde) 4a/8
e.+inġdin(elginġdin) 728/4
e.+inġdinġ(elginġdin) 402/2,
438/3
e.+iyle(elgiyle) 3/5, 225/3,
330/7, 651/3, 678/5, 714/5,
714/7
e.+ni 286/7
[= 54]

eren: ermiş kişi
e.+ler 685/5
e.lerdin 84/9,
[= 2]

es-: esmek
e.-di 525/2
e.-dükçe 284/3
e.-ip 659/7
e.-keç 623/3
[= 4]

eski: eski
e. 103/7, 152/4-6, 176/1, 211/8,
321/3, 7, 370/5, 436/8, 461/6,
625/4, 716/5
[= 14]

esrük: sarhoş
e. 342/6, 365/6, 672/6
[= 3]

et-: yapmak
e.-mege 287/2
e.-mes 399/6
[= 2]

evril-: çevrilmek
e.-megi 281/5

eyit-: söylemek
e.-im(eydim) 487/4
[= 1]

eyle: öyle
e. 2a/3, 1/1, 4/4, 7/3, 14/3, 5,
30/2, 31/5, 37/5, 54/2, 61/2,
63/5, 65/3, 68/2, 69/7, 77/6,
93/6, 101/4, 112/2, 113/9, 115/1,
117/3, 118/3, 127/1, 128/6,
129/1, 130/2, 131/2, 133/2, 6, 7,
134/3, 5, 6, 136/7, 139/5, 147/3,
150/4, 160/5, 163/6, 165/1,
167/7, 172/2, 175/2, 187/6,
188/4, 192/6, 204/4, 207/1, 3, 5,
210/8, 212/2, 213/3, 216/4,
231/4, 237/4, 246/7, 249/2,
255/6, 261/3, 5, 264/6, 267/7,
268/2, 283/1, 286/5, 288/2, 5,
296/7, 298/6, 320/2, 323/3,
334/4, 5, 337/4, 344/7, 345/2, 3,
6, 353/5, 6, 363/3, 364/3, 5,
370/6, 372/2, 379/2, 383/15,
384/7, 385/6, 395/4, 396/4,
401/4, 403/8, 405/2, 413/6,

415/4, 416/2, 3, 417/6, 420/4,
428/2, 430/6, 431/2, 3, 432/7,
436/5, 440/3, 443/5, 452/6,
461/9, 462/6, 464/3, 470/7,
475/5, 480/4, 486/1, 492/8,
495/6, 503/1, 5, 513/3, 523/1, 9,
528/6, 530/4, 538/1, 543/2,
550/4, 551/4, 553/2, 555/3,
560/5, 563/2, 564/3, 566/3,
573/6, 574/2, 575/1, 577/8,
578/3, 585/3, 586/6, 607/2,
611/2, 4, 620/3, 621/3, 623/3,
629/7, 634/1, 3, 635/4, 638/4,
644/4, 648/8, 649/7, 652/2, 5, 7,
672/3, 687/2, 688/3, 5, 692/6,
697/1, 703/2, 705/6, 716/5,
726/5

e.+dür 5/2, 106/5, 205/4, 5,
529/1, 529/3, 533/7, 577/4,
602/7, 618/2, 636/1, 642/6

[= 183]

eyle- etmek, yapmak

e. 100/5, 111/6, 117/5, 189/2, 3,
219/4, 258/3, 269/7, 380/3,
436/6, 442/7, 443/1, 472/3,
606/4, 675/5, 698/7, 704/8
e.-di 31/1, 32/5, 37/2, 38/6, 40/3,
48/2, 4, 6, 9, 62/5, 74/7, 85/4,
86/4, 5, 91/4, 93/7, 98/7, 101/4,
111/1, 122/1, 122/4, 7, 123/1, 7,
142/2, 146/5, 152/6, 156/3,
187/4, 188/4, 190/1, 195/4,
251/1, 253/2, 277/7, 298/5,
307/7, 313/3, 317/1, 318/4,
330/7, 339/1, 347/1, 352/1, 5,
362/6, 365/1, 379/4, 383/6, 11,
384/1, 419/1, 426/4, 430/2, 7,
431/6, 432/6, 433/1, 4, 444/2, 4,
6, 451/6, 453/5, 456/3, 459/3,
470/3, 480/7, 484/5, 485/1,
491/3, 500/1, 3, 5, 512/6, 520/5,
523/4, 6, 526/4, 528/7, 536/4,
539/4, 552/1, 553/7, 562/4,
570/3, 573/4, 574/1, 2, 593/7,
599/1, 616/3, 633/7, 634/6,
637/3, 639/4, 643/7, 654/1-7,
655/1-7, 656/1-7, 660/5, 669/5,
678/1-7, 679/1-7, 690/1-7,
691/1-7, 692/1-7, 693/1-7,
694/1-7, 705/1-7, 706/1-7,
707/1-7, 711/3, 715/1-7, 716/1-
7, 717/1-7, 723/3, 724/1-7,
725/1-7

e.-diler 32/9, 55/6, 606/5

e.-dim 123/6, 124/5, 137/5,
181/7, 242/5, 356/3, 398/6,
409/1, 439/6, 451/7, 458/1-7,
459/1-7, 460/1-7, 466/1-7,
486/1-7, 529/2, 570/7, 585/4,
596/1, 615/4, 635/5, 691/4,
714/5, 716/5
e.-din 583/6

e.-diñg 5/5, 22/4, 48/5, 49/5,
51/7, 8, 57/3, 59/4, 65/2, 97/1,
101/4, 105/1, 144/4, 154/5,
164/7, 175/8, 181/9, 219/5,
223/5, 343/2, 371/1-7, 372/1-7,
373/1-7, 374/1-7, 379/7, 386/1-
7, 387/1-6, 392/1-7, 393/1-7,
394/1-7, 397/1-7, 398/1-7,
399/1-7, 406/6, 436/1, 440/6,
442/2, 452/7, 474/2, 474/3, 7,
489/1, 494/2, 496/5, 566/2,
578/1, 601/3, 610/7, 626/4,
630/6, 634/1, 642/2, 703/3,
708/1

e.-dük 368/1

e.-dünğ 285/7

e.-geç 97/1-7, 435/6, 692/6

e.-gen 565/3, 651/3

e.-gil 6/7, 11/7, 32/9, 93/1,
118/3, 118/4, 126/1, 163/3,
243/6, 257/7, 282/6, 322/2,
345/6, 351/1, 365/3, 380/9,
409/4, 410/1-9, 411/1-7, 422/1,
425/5, 472/5, 483/2, 497/5,
536/6, 540/3, 600/3, 612/7,
642/7, 650/3, 684/6, 688/6,
701/4, 708/2, 713/1

e.-ip 324/1

e.-me 12/3, 68/6, 95/5, 269/6,
312/6, 451/2, 585/6, 613/1-7,
614/1-7

e.-medi 292/4

e.-medim 188/8

e.-megil 573/7

e.-mek 3a/2, 60/1, 374/1, 430/5,
499/4, 630/1, 643/3, 700/2,
702/1

e.-mekdür 320/7

e.-men 98/3, 502/3, 532/4,
554/3, 712/6, 715/5

e.-menğiz 552/5

e.-mes 249/7, 250/1, 259/7,
264/1-7, 356/7, 372/6, 380/6,
407/6, 424/7, 537/1, 567/5

e.-mez 71/5, 173/5, 221/6, 235/6

e.-mezdiñg 43/5

e.-mezsın 239/5
e.-miş 4b/2, 4/2, 37/3, 37/4,
59/5, 76/5, 133/8, 135/4, 168/5,
261/5, 6, 284/4, 285/1-9, 286/1-
7, 287/1-5, 298/3, 311/1, 312/8,
313/2, 13, 383/14, 497/4, 503/4,
511/8, 543/5, 564/6, 620/2,
667/6
e.-mişdi 705/3
e.-mişdiñg 398/5
e.-mişdür 110/2, 578/3
e.-mişem 16/6
e.-mişsin 376/4, 381/2
e.-ñgiz 649/2
e.-r 12/1-7, 22/6, 24/6, 25/3, 4,
32/3, 41/1, 51/9, 52/9, 54/1,
61/4, 78/4, 6, 79/6, 138/3, 150/5,
155/3, 158/7, 162/4, 7, 167/3,
176/8, 205/6, 206/1-7, 234/6,
236/4, 239/2, 243/7, 250/1,
268/3, 5, 332/4, 333/4, 377/9,
396/6, 409/6, 420/6, 427/1,
431/1, 2, 440/3, 448/6, 452/3, 4,
453/3, 6, 454/2, 7, 464/7, 9,
490/3, 493/1, 497/6, 507/2,
523/1, 533/7, 561/6, 563/6,
566/6, 570/4, 5, 578/6, 594/7,
595/7, 618/4, 629/9, 630/2,
632/4, 668/2, 685/4, 695/6,
700/1, 703/2, 705/2, 712/3
e.-rem 127/7, 204/6, 271/4,
506/6, 509/6, 539/1, 579/1
e.-rmen 533/3
e.-rsen 219/4
e.-rsin 510/4
e.-se 5a/12, 33/3, 36/5, 105/2,
128/1, 144/2, 173/5, 190/2,
190/6, 235/7, 251/2, 271/6,
294/2, 335/4, 532/7, 579/4,
702/6
e.-sem 8/6, 21/4, 32/2, 133/1,
181/5, 192/3, 389/3, 430/4,
448/2, 483/4, 502/3, 507/6,
508/7, 570/6, 610/3, 667/1,
667/4, 721/4
e.-senñg 2/4, 5/4, 32/1, 40/7,
102/9, 259/3, 330/6, 400/1-7,
491/5, 504/7, 595/5, 632/5,
695/5
e.-sün 190/4, 473/6, 708/6,
709/6
e.-yem 143/9, 302/6, 462/1-7
e.-yen 204/1, 229/6, 408/5
e.-yim 447/1

e.-yip 12/2, 33/3, 42/7, 57/6,
77/1, 89/3, 93/5, 102/9, 105/7,
113/2, 123/4, 128/1, 138/4,
181/7, 195/5, 200/6, 230/7,
234/7, 239/8, 246/6, 257/3,
264/5, 280/4, 326/2, 327/5, 6,
329/2, 331/5, 333/6, 339/9,
358/5, 364/4, 373/5, 383/2,
384/4, 385/6, 392/1, 394/5,
395/6, 399/6, 410/7, 433/2,
454/9, 462/7, 479/6, 481/2,
484/4, 486/5, 489/1, 505/5,
513/4, 6, 579/5, 592/3, 614/7,
622/3, 626/4, 6, 636/6, 641/4,
644/3, 674/3, 684/3, 6, 692/4,
695/5, 706/2, 716/7, 729/3
e.-yipdür 32/7, 75/7, 322/6,
449/5
e.-yüben 68/3
[= 850]

ez-: ezmek

e.-ip 301/3
[= 1]

ezil-: ezilmek

e.-mişdür 483/6
[= 1]

- G -

girü: geri, artık
g. 239/1
[= 1]

- H -

hey: seslenme edatı
h. 713/6
[= 1]

- I -

ıl- : almak, ele geçirmek
1.-madı 652/9
1.-maz 666/7
1.-mazam 376/3
[= 4]

- İ -

iç: iç
i. 182/2, 298/7, 554/7, 645/5
i.+i 3/5, 373/2, 496/1

i.+ide 4b/7, 36/3, 122/3, 262/6,
500/6, 503/2, 661/5, 687/2
i.+idin 619/4, 667/7
i.+inçe 81/7
i.+inde 1b/10, 2a/2, 2a/5, 5/1,
10/3, 19/4, 48/1, 84/8, 98/2,
126/6, 133/2, 133/5, 155/2,
179/5, 195/1, 224/4, 232/6,
269/4, 278/6, 288/1, 305/2,
316/7, 323/3, 417/2, 430/1,
442/3, 485/6, 529/6, 547/7,
548/6, 554/1, 566/3, 584/2,
621/3, 627/7, 632/2, 8, 648/2
i.+indeki 10/7
i.+inden 103/7
i.+ine 384/7
i.+ini 410/5
i.+inġ 41/1
[= 60]

iç-:

içmek
i. 96/7, 97/7, 147/9, 455/9, 527/1
i.-di 62/7, 215/5, 293/7, 652/5,
659/6
i.-dikçe 674/3
i.-dim 105/1, 307/3, 477/2,
491/7, 528/3, 570/6, 625/4,
699/1, 714/2
i.-diġ 27/2, 108/2, 128/6,
128/7, 674/4, 697/4
i.-dük 620/6
i.-elin 3/4
i.-ende 103/4, 566/3
i.-enlerge 418/5
i.-er 93/4, 505/4, 597/1, 727/3
i.-erem 103/1
i.-ermen 78/4, 438/4
i.-ersem 104/2
i.-ersin 94/5, 122/5
i.-erüz 212/3
i.-ey 129/3
i.-gil 176/5, 314/7
i.-inġ 33/5, 256/3
i.-ip 23/7, 24/7, 43/4, 46/1, 54/5,
66/1, 70/7, 76/2, 85/5, 97/2,
135/5, 144/9, 145/9, 147/9,
149/3, 160/2, 173/7, 177/3,
183/5, 233/4, 238/6, 240/3,
241/3, 262/4, 275/5, 279/7,
285/2, 293/3, 297/2, 319/1,
322/3, 328/5, 330/7, 335/1,
347/4, 365/7, 368/1, 7, 373/2,
374/7, 390/7, 401/2, 402/3,
410/8, 411/4, 415/7, 418/5,

419/7, 443/6, 453/2, 462/4,
479/2, 498/1, 508/4, 517/7,
522/6, 535/2, 590/7, 597/7,
598/2, 606/2, 632/7, 634/1,
659/6, 665/5, 675/6, 691/6,
693/4, 694/4, 701/4, 717/7,
728/4
i.-ipmen 642/3
i.-ipsin 545/5
i.-keç 423/4
i.-keli 199/7, 430/6, 665/7,
666/2
i.-kelin 109/3
i.-ken 62/6, 278/6, 427/5, 693/7,
720/1
i.-kenlerge 505/4
i.-kil 180/7, 233/7, 335/3, 501/6,
558/9, 650/8, 701/1
i.-me 378/3
i.-medi 9/5
i.-medim 647/6
i.-medin 151/7, 394/2
i.-mege 613/5, 707/6
i.-meginġdin 427/3
i.-megüm 179/1
i.-mek 9/5, 99/6, 105/6, 146/7,
200/7, 250/5, 311/5, 329/6,
401/8, 457/4, 490/6, 502/5,
533/2, 645/6, 729/4
i.-mekke 79/6
i.-mekni 729/5
i.-men 55/1, 103/4, 303/4
i.-mesem 450/7, 451/7
i.-mesenġ 376/6, 377/1
i.-meye 621/6
i.-meyip 397/2
i.-mez 63/3
i.-mezem 28/7, 63/3, 102/2
i.-miş 282/6
i.-mişem 112/6, 232/3, 588/3,
600/5, 687/1
i.-mişem 677/4
i.-mişüz 452/1
i.-se 347/5, 520/7, 688/3
i.-sem 3/5, 36/4, 85/6, 108/4,
300/3, 313/6, 368/2, 402/2,
438/3, 465/5, 536/2
i.-senġ 205/2, 291/3, 583/7
i.-sün 29/5, 177/2
i.-üpdür 497/4
[= 206]

içkeri: içeri

i. 697/1

[= 1]

içre: içine, içinde

i. 2b/1, 4b/10, 1/8, 3/3, 4/6,
5/5, 6, 6/5, 10/2, 5, 13/6, 14/7,
17/4, 18/2, 7, 20/5, 23/1, 25/6,
26/6, 27/6, 30/4, 5, 7, 31/1, 34/6,
36/3, 6, 37/5, 6, 44/2, 45/1, 3,
46/1, 5, 47/7, 48/1, 4, 49/4, 50/3,
51/3, 4, 55/2, 56/6, 58/7, 61/6,
62/3, 5, 7, 63/1, 68/2, 7, 69/6, 7,
72/5, 73/4, 74/2, 75/3, 78/1,
80/2, 81/2, 2, 83/2, 4, 84/4, 85/6,
86/7, 88/1, 93/6, 96/4, 97/4,
99/7, 101/2, 102/1, 2, 7, 8,
109/4, 110/5, 111/3, 117/2,
119/2, 120/5, 121/1, 123/3,
125/3, 128/5, 133/1, 8, 134/5, 8,
137/2, 141/3, 144/1, 8, 145/8,
146/1, 5, 148/6, 150/8, 152/4,
153/5, 154/2, 155/4, 156/1,
157/7, 162/6, 164/2, 167/1,
173/7, 174/6, 175/7, 180/4,
189/6, 7, 191/3, 6, 200/4, 201/6,
203/3, 204/2, 205/7, 9, 206/1, 2,
209/5, 211/8, 213/7, 219/1, 4, 7,
221/2, 3, 226/2, 6, 228/1, 6,
230/3, 5, 231/7, 233/4, 241/7,
242/3, 5, 245/2, 247/6, 251/4, 6,
256/1, 256/7, 258/2, 259/5,
260/4, 261/4, 6, 262/7, 264/2,
271/4, 272/4, 6, 7, 273/7, 274/2,
275/7, 276/1, 2, 3, 278/7, 8,
279/2, 5, 281/1, 3, 282/2, 284/1,
285/2, 286/3, 4, 5, 288/2, 289/1,
7, 290/7, 291/4, 292/6, 6, 295/7,
297/3, 6, 298/2, 300/5, 301/6,
303/5, 7, 306/3, 6, 307/3, 309/1,
3, 310/1, 311/4, 312/4, 8, 314/1,
4, 315/1, 3, 323/5, 325/6, 328/4,
329/3, 4, 331/6, 333/7, 334/7,
336/5, 339/5, 340/1, 2, 342/1,
342/2, 7, 344/2, 346/6, 353/1, 4,
356/5, 358/2, 4, 359/4, 5, 6,
362/1, 364/2, 6, 365/7, 368/3,
368/2, 370/3, 371/5, 378/5,
380/5, 7, 381/9, 387/3, 6, 389/5,
390/1, 391/2, 403/2, 404/7,
405/3, 4, 406/2, 3, 408/2, 4,
411/7, 413/6, 414/1, 415/3,
418/4, 425/6, 426/6, 427/5,
428/2, 6, 429/1, 438/1, 441/6,
442/1, 6, 445/5, 446/5, 447/1,
448/5, 6, 449/3, 452/2, 5, 453/2,
7, 454/7, 455/2, 9, 456/4, 6,

457/5, 459/6, 463/7, 464/1, 5,
470/4, 471/1, 5, 475/1, 2, 7,
476/1, 2, 6, 7, 478/4, 480/3,
482/4, 483/4, 484/8, 490/1,
493/5, 495/5, 497/9, 503/3, 5,
504/5, 505/5, 507/7, 508/2,
511/4, 512/1, 5, 513/3, 5, 516/1,
517/7, 519/2, 520/2, 7, 521/2,
522/2, 525/1, 529/1, 530/1, 3, 4,
531/4, 535/2, 538/1, 3, 540/7,
543/2, 546/2, 547/2, 548/5,
551/2, 4, 553/5, 6, 554/2, 7,
560/1, 2, 5, 561/3, 562/2, 4,
565/4, 567/1, 3, 573/2, 574/2,
579/5, 7, 580/2, 582/5, 6, 583/1,
586/6, 7, 587/4, 590/6, 593/4,
594/2, 595/7, 598/6, 602/1-7,
603/1-7, 604/6, 607/1, 608/2,
608/4, 611/5, 612/2, 615/3,
617/3, 618/5, 619/4, 8, 620/7,
625/5, 626/6, 632/2, 5, 6, 633/7,
638/4, 641/7, 642/1, 644/5, 6,
645/4, 646/7, 650/4, 6, 7, 9,
651/5, 654/4, 655/5, 658/3,
659/1, 660/6, 7, 661/6, 8, 662/2,
663/3, 7, 664/3, 4, 668/6, 669/4,
670/6, 671/7, 674/4, 675/7,
676/7, 678/5, 679/2, 5, 683/1,
684/4, 687/2, 692/7, 694/4,
697/2, 698/5, 699/4, 7, 700/3,
701/4, 703/1, 6, 704/4, 708/1, 4,
709/4, 714/3, 5, 716/1, 717/7,
725/7, 726/7, 728/5, 729/9
i.+dür 52/3, 497/3, 513/3, 648/9
[= 475]

içür- içirmek
i.-ür 628/2
[= 1]

igne: iğne
i. 495/3, 578/1
i.+nğ 201/2
[= 3]

ik-: ekmek krş. ek-
i.-menğiz 56/5
i-seler 240/4
[= 1]

iki: iki; krş. ikki
i. 5a/13, 1/4, 5/1, 5/9, 8/9, 16/2,
32/3, 39/3, 48/1, 80/9, 89/5,
90/3, 100/1, 101/3, 106/6,
114/1, 140/5, 142/3, 154/2,

165/5, 181/3, 191/7, 201/3,
205/4, 242/4, 252/2, 270/3,
275/7, 283/6, 287/4, 294/6, 7,
301/1, 302/4, 324/4, 325/2,
368/5, 383/12, 384/6, 385/5,
401/6, 405/3, 407/7, 410/4,
420/2, 422/5, 431/6, 460/4,
468/3, 469/7, 478/1, 502/5,
505/6, 519/4, 521/3, 546/2,
551/3, 552/3, 573/8, 606/5,
645/2, 672/6, 685/7, 703/3,
724/5

i.+din 351/7, 409/7

i.+ni 555/4

i.+si 59/5

i.+sadin 457/7

i.+sandin 143/1

i.+ga 93/7, 351/7

[= 73]

ikki: iki, krş. iki

i. 55/3, 65/1, 113/3, 133/9,
140/5, 142/3, 155/2, 162/6,
165/7, 169/3, 180/4, 185/4,
205/4, 205/4, 349/5, 422/5,
597/6, 681/2, 705/7, 706/3,
716/6

i.+likdür 385/5

i.+sin 600/1

i.+siniᅇg 220/7

[= 24]

ikiz: ikiz

i. 255/6

[= 1]

il: başkası, el, topluluk, memleket

i. 2a/1, 2b/14, 3a/4, 7/6, 8/7,
12/2, 14/2, 17/3, 18/6, 21/5,
26/4, 30/2, 32/2, 35/5, 46/1,
48/1, 56/6, 65/2, 67/1, 7, 71/1,
82/6, 91/1, 96/4, 102/7, 104/1,
112/7, 118/3, 121/1, 122/2,
128/1, 134/2, 137/2, 138/4,
141/6, 144/2, 145/5, 146/1, 5, 6,
148/2, 151/6, 156/2, 3, 8, 157/4,
159/1, 6, 161/4, 169/1, 175/8,
177/2, 177/4, 179/7, 180/7,
183/5, 194/1, 195/1, 209/2, 6,
211/1, 216/2, 220/3, 225/7,
226/2, 231/5, 232/1, 233/5,
240/3, 242/4, 247/2, 3, 249/5,
250/6, 251/4, 255/7, 263/6,
267/2, 268/3, 275/5, 278/2,
279/3, 280/5, 286/4, 5, 288/5,

293/2, 303/2, 321/1, 323/1, 6,
328/7, 329/6, 344/6, 356/3,
365/4, 374/1, 377/9, 388/5,
390/4, 401/5, 411/7, 421/1-7,
423/3, 424/4, 425/1, 430/7,
432/5, 7, 434/2, 6, 436/6, 440/3,
4, 444/1, 2, 445/4, 452/2, 453/1,
3, 456/4, 458/2, 461/7, 462/3,
464/8, 466/3, 470/6, 478/4, 7,
479/1, 2, 480/3, 481/7, 485/5,
486/3, 487/7, 488/5, 492/7,
494/2, 6, 495/3, 497/2, 501/2,
503/3, 509/7, 510/1, 518/2,
523/10, 524/1, 525/3, 4, 528/1,
534/4, 537/1, 3, 543/5, 546/4,
556/4, 557/5, 561/2, 565/2,
568/3, 573/4, 584/8, 593/2,
595/6, 598/6, 7, 607/2, 6, 609/7,
610/6, 612/3, 7, 617/1, 620/2,
622/5, 626/5, 630/7, 641/2,
642/3, 644/5, 694/1, 702/6,
703/3, 705/3, 706/3, 709/3,
720/1, 6

i.+de 593/6

i.+din 22/3, 58/1, 70/7, 96/1,

122/3, 234/6, 289/7, 333/5,

338/5, 358/6, 415/3, 485/9,

561/5, 563/2, 6, 603/7, 631/7,

651/4, 727/4

i.+ge 5/5, 57/3, 60/3, 85/7, 88/2,

91/3, 91/7, 96/1, 105/1, 110/1,

117/4, 149/4, 155/1, 156/2,

168/4, 174/5, 176/7, 182/5,

214/5, 219/5, 253/7, 258/5,

274/5, 279/1, 291/5, 297/1,

326/2, 333/4, 337/1, 340/7,

343/1, 376/6, 398/3, 399/7,

404/3, 460/7, 473/4, 473/8,

474/5, 480/7, 483/3, 485/2,

497/1, 498/2, 508/1, 562/1,

563/6, 567/6, 587/4, 591/4,

593/7, 598/3, 614/7, 619/2,

622/3, 626/5, 633/2, 641/3,

645/7, 646/5, 660/5, 670/4,

689/2, 706/1

i.+i 33/5, 53/3, 122/4,

146/7, 154/4, 156/5, 209/7,

219/4, 254/5, 342/6, 368/2, 430/3,

435/4, 515/3, 585/6, 597/3,

622/5, 626/6, 642/4, 649/2, 699/3

i.+idin 316/5, 468/2, 597/7, 714/7

i.+idür 151/5

i.+ige 95/2, 288/5, 320/6

i.+in 57/3, 78/2, 288/6

i.+ine 86/3

i.+inden 416/5

i.+ler 722/6

i.+ni 10/6, 14/4, 20/4, 51/7,
77/4, 80/4, 5, 116/5, 162/7,
193/8, 9, 213/6, 484/6, 242/2,
286/3, 327/2, 328/4, 358/6,
401/1, 449/6, 499/4, 567/3,
597/4, 612/6, 714/6

i.+niŋ 30/2, 262/6, 385/8,
486/6

[= 356]

ile: ile, vasıtasıyla

i. 2b/14, 3a/1, 4, 5, 8, 3b/4, 7,
3b/12, 4a/9, 15, 4b/113, 5a/8,
3/7, 7/4, 8/4, 9/7, 16/2, 20/3,
21/1, 22/1, 23/3, 33/5, 36/3,
38/7, 40/7, 42/5, 45/3, 46/5,
47/7, 48/3, 9, 54/4, 55/6, 58/1,
67/5, 70/5, 71/2, 72/2, 73/4,
76/1, 79/2, 80/5, 81/5, 85/2, 3,
86/7, 87/3, 94/2, 95/1, 2, 96/2, 6,
97/6, 105/3, 5, 107/6, 108/6,
117/2, 4, 119/4, 5, 7, 120/6,
121/2, 122/4, 4, 6, 123/3, 127/4,
128/3, 7, 7, 129/1, 135/3, 137/3,
142/1, 145/9, 146/2, 7, 153/3,
158/3, 4, 5, 6, 159/1, 160/2, 2,
161/5, 163/1, 4, 164/5, 166/7,
168/4, 170/5, 173/1, 177/7,
188/3, 5, 7, 189/4, 190/5, 191/4,
192/7, 193/6, 200/1, 208/1, 5,
209/6, 213/6, 215/2, 216/7,
217/1, 2, 219/4, 7, 220/6, 221/1,
224/6, 227/4, 228/2, 230/3,
231/4, 235/2, 237/4, 239/8,
240/4, 5, 244/5, 6, 250/6, 251/4,
6, 253/6, 254/3, 255/7, 256/2,
260/1, 261/4, 262/7, 7, 263/7,
267/4, 269/7, 272/4, 4, 273/2,
276/3, 278/9, 279/4, 283/6,
285/4, 288/5, 301/7, 302/1,
303/2, 3, 304/6, 306/2, 309/5,
310/6, 311/4, 6, 319/2, 321/2, 5,
7, 323/5, 324/4, 325/1, 329/1, 6,
7, 337/1, 338/1, 2, 339/3, 341/4,
343/6, 347/5, 348/2, 349/6,
352/5, 353/6, 359/6, 360/6,
362/1, 4, 368/5, 371/4, 373/1, 3,
7, 376/4, 7, 377/8, 378/7,
383/10, 390/1, 391/6, 396/6,
398/5, 399/2, 399/5, 400/5,
401/1, 8, 403/2, 407/3, 6, 408/5,
409/3, 4, 7, 410/1, 411/6, 415/2,
416/7, 7, 417/3, 421/3, 426/6,

428/4, 440/6, 443/3, 445/3,
448/6, 449/7, 450/3, 4, 6, 451/3,
453/6, 454/8, 456/2, 3, 457/6,
459/1, 464/7, 8, 465/6, 469/5,
473/8, 474/4, 481/4, 6, 484/4, 4,
486/4, 487/1, 488/1, 489/2,
496/5, 499/3, 4, 500/3, 7, 501/2,
503/3, 504/6, 508/1, 2, 3, 6,
509/1, 510/5, 512/8, 513/2, 9,
514/1, 4, 515/5, 516/3, 517/2,
518/2, 519/3, 520/7, 522/6,
523/3, 524/7, 527/7, 529/6, 7,
532/4, 533/5, 535/5, 538/4,
542/7, 545/4, 548/4, 550/3,
554/3, 4, 560/1, 2, 562/4, 565/6,
566/5, 568/4, 570/6, 571/4,
573/4, 7, 9, 574/1, 3, 575/7,
576/1, 7, 578/3, 593/6, 597/4, 7,
598/2, 3, 600/3, 601/1, 603/1, 5,
606/4, 607/1, 2, 609/5, 610/1-7,
611/1-7, 612/1-7, 616/2, 618/4,
618/6, 619/9, 623/2, 6, 625/3, 7,
626/1-7, 627/6, 628/1, 629/7,
630/9, 633/2, 634/1-7, 635/1-7,
637/2, 3, 642/2, 645/1, 646/6,
651/5, 651/7, 653/5, 654/4,
656/7, 657/5, 658/4, 5, 661/3,
665/6, 667/1, 4, 672/6, 673/5,
675/2, 676/6, 677/7, 678/7,
684/9, 685/1, 2, 690/6, 693/2, 4,
695/7, 698/1, 701/4, 703/6,
704/1, 5, 9, 706/7, 710/5, 7,
714/1, 715/5, 716/3, 717/5,
720/3, 721/3, 4, 721/6, 722/2,
724/4, 729/1, 4, 6

i.+ile 362/4

[= 436]

ilen: ile, vasıtasıyla

i. 5a/3, 5/7, 122/5, 195/4, 208/4,
232/7, 281/4, 298/5, 586/7,
618/6, 625/4, 677/7, 714/2,
716/5

[= 14]

imdi: şimdi

i. 2b/7, 5a/7, 6/2, 11/2, 22/2,
30/1, 39/5, 60/6, 74/4, 7, 77/7,
87/5, 110/4, 120/2, 7, 121/4,
125/6, 161/6, 164/7, 174/4,
181/6, 195/4, 238/4, 246/5,
249/3, 251/7, 254/6, 257/3, 4,
289/7, 290/7, 301/3, 5, 302/6,
311/6, 324/1, 333/3, 334/7,
338/2, 343/4, 360/6, 365/6,

385/8, 405/7, 422/5, 449/5, 450/5, 457/6, 458/6, 464/6, 466/7, 467/2, 4, 476/7, 479/5, 480/1, 481/5, 6, 482/2, 484/4, 488/2, 491/9, 505/7, 507/5, 515/4, 519/7, 520/1, 522/2, 6, 530/5, 531/6, 532/5, 542/7, 568/5, 572/7, 575/6, 598/4, 601/4, 607/2, 628/2, 630/5, 8, 650/1, 7, 658/7, 700/3, 726/2 [= 87]	[= 2]
in-: inmek i.-di 662/6 [= 1]	ir-: olmak i.-di 557/2, 618/7 i.-ip 556/6 i.-mes 462/1 i.-mesem 599/4 i.-ür 2a/1, 115/5, 126/8, 150/1-7, 150/8, 150/9, 151/1-7, 152/1-7, 161/7, 205/7, 418/1, 523/2, 666/1, 672/1 [= 38]
inan-: inanmak i.-ma 201/6 i.-ur 84/7 [= 2]	is: koku i.+idin 523/6 i.+in 453/1 i.+si 438/2 [= 3]
ince: ince i. 17/1, 231/6, 239/4, 295/4, 295/4, 408/1, 545/3, 629/7 [= 8]	iste-: istemek i.-bar 239/1 i.-di 33/6, 85/4, 196/4, 362/2, 430/5, 705/7 i.-dim 180/2, 535/5, 540/6, 652/2, 710/6 i.-diñg 537/4, 645/6, 700/2 i.-gen 29/5, 455/8, 562/5, 693/3, 700/4 i.-gil 6/8, 6/9, 383/4, 701/1, 5 i.-me 17/4, 46/4, 51/9, 61/7, 183/6, 335/7, 337/7, 521/7, 603/7, 611/7 i.-mek 170/4 i.-men 83/5, 254/1, 301/3, 427/5, 448/9, 449/7, 462/3, 464/1, 512/3, 513/9, 536/3, 570/3, 671/2, 713/2 i.-meñg 156/5, 300/6, 631/7, 666/4, 693/3 i.-mes 261/3 i.-mez 62/7, 86/7 i.-miş 406/7 i.-ñg 509/4 i.-p 37/2, 110/5, 172/6, 252/4, 314/6, 389/1, 402/7, 432/1, 437/9, 482/2, 491/8, 648/4, 661/2 i.-r 2a/1, 4/9, 10/5, 19/6, 36/1, 2, 90/5, 113/9, 138/1, 150/3, 160/7, 175/9, 189/1, 218/7, 223/4, 335/1, 341/6, 346/2, 371/6, 381/6, 382/2, 422/1, 492/3, 501/3, 502/5, 508/6, 519/4, 533/7, 553/5, 579/6,
incel-: incelmek i.-di 189/7, 697/1 [= 2]	
incin-: incinmek i.-di 538/7 i.-diñg 454/8 [= 2]	
incit-: incitmek i.-di 260/3, 553/6 i.-megil 201/5 i.-miş 401/1 i.-ür(incidür) 77/4, 609/2 [= 6]	
incü: inci i. 221/4, 567/2, 569/3, 574/5, 667/5 i.+ni 700/5 [= 6]	
indir-: indirmek i.-em 481/3 i.-üp 56/8 [= 2]	
ipek: ipek i. 39/3, 383/10	

630/7, 682/7, 687/4, 705/2,
719/9, 726/9
i.-rem 2/4, 75/3, 77/2, 254/1,
254/2, 254/3, 259/2, 303/4,
314/6, 336/5, 353/5, 412/3,
449/7, 462/1, 4, 464/1-9, 479/5,
7, 481/6, 513/8, 570/2, 3, 4,
630/7, 636/6
i.-rmen 46/6, 425/6, 481/4,
713/4
i.-rsen 270/7
i.-rsenġ 321/4, 335/2, 472/5
i.-rüz 65/7
i.-se 57/5, 114/4, 232/2, 341/6,
362/5
i.-sem 65/4, 146/8, 462/6
i.-senġ 6/7, 53/4, 136/4, 183/2,
200/7, 207/7, 247/7, 314/7,
322/2, 335/3, 336/6, 342/5,
385/4, 408/7, 415/1, 2, 3, 5,
432/7, 489/7, 501/7, 512/9,
522/7, 523/11, 535/3, 537/6,
614/5, 640/2, 645/5, 714/7
i.-yip 146/4, 147/4, 447/1,
475/4, 600/2, 643/5, 726/7
[= 197]

istek: dilek
i.+im(istegim)
143/3, 148/43, 51/6
[= 3]

iş: iş
i. 146/7, 240/1, 242/1, 312/6,
313/1, 341/7, 440/2, 656/3
i.+de 41/6, 352/3, 356/7, 461/2,
474/4, 723/3
i.+e 351/6
i.+i 69/5, 172/5, 197/5, 264/2,
298/7
i.+idin 336/6
i.+idür 341/5, 585/7, 701/2
i.+im 12/2, 27/7, 46/6, 75/5,
99/4, 214/2, 240/7, 342/1, 372/5,
450/1, 450/7
i.+imdin 338/4, 484/7
i.+imdür 58/3, 124/3, 612/4
i.+in 216/6, 249/5, 279/3
i.+iniġ 299/7
i.+inġ 3b/4, 41/4, 105/7
i.+inġde 69/5, 614/4
i.+ler 110/3
i.+leri 222/2

i.+lerinġ 126/8
i.+lerni 677/7
i.+ni 168/5, 501/5
i.+te 88/3
[= 56]

işik: eşik
i. 360/6, 369/3, 369/3
i.+de 442/5
i.+din 609/2, 624/7, 661/9
i.+i 115/6, 296/5
i.+ide(işikide) 454/4
i.+idin 68/5, 658/2, 686/2
i.+in 115/6
i.+in(işikin) 658/2
i.+inde 74/5
i.+inde(işikiġde) 209/9
i.+inġ 30/5, 201/7, 204/1, 457/2
i.+inġ(işikiġ) 455/3
i.+inġde 371/5
i.+inġdin 56/3, 403/9
i.+siz 360/6
[= 26]

işit-: duymak
i.-di 30/2, 66/7
i.-dim 26/2, 159/4, 295/3, 528/5,
705/6
i.-dinġ 95/3, 387/5
i.-e(işide) 567/4
i.-ip(idip) 161/2
i.-ip(işidip) 61/4, 221/7, 342/2,
402/6, 536/3
i.-keç 45/7
i.-ken 89/1, 563/9
i.-kil 260/7
i.-medi 520/5
i.-medim 327/7
i.-menġ 532/2
i.-mes 374/6, 389/1, 392/5
i.-mez 9/9, 119/6, 254/5
i.-se 497/6, 532/2
[= 30]

it: köpek
i. 48/7, 56/7, 62/2, 64/2, 64/9,
100/6, 142/9, 193/8, 209/9,
216/7, 243/5, 259/3, 333/4,
354/5, 381/4, 392/5, 403/9,
410/9, 457/2, 457/4, 480/1,
484/6, 511/8, 539/5, 578/6,
658/2, 661/9, 686/2, 687/4

i.+çe 239/5
 i.+din 247/3
 i.+i 68/5, 120/7, 146/8, 166/5,
 195/4, 454/9, 456/1, 676/4
 i.+imni 681/6
 i.+in 140/7
 i.+inçe 454/4
 i.+inğ 140/7, 177/6, 271/1,
 442/5, 442/5, 491/6, 521/4,
 582/7, 627/4, 629/5, 681/6,
 704/8
 i.+inğdür 658/4
 i.+inğe 66/4, 407/1
 i.+inğge 594/4
 i.+isenğ 578/6
 i.+ler 71/4, 283/1, 342/2, 538/3,
 579/2
 i.+lerdür 679/4
 i.+leri 64/1, 254/2, 269/3, 287/3,
 311/8, 312/1, 313/3, 383/3,
 578/7, 631/4, 664/5
 i.+lerige 134/7
 i.+lerin 260/3, 528/7
 i.+lerine 55/7, 208/4, 505/1
 i.+lerinin 396/5, 631/4
 i.+lerinğ 40/4, 71/4, 118/4,
 349/3, 610/2
 i.+lerinğni 553/6
 i.+lerinğçün 56/3
 i.+lerinğge 168/6, 458/5
 i.+lerni 48/5
 i.+ni 450/4
 i.+tünğ 259/4
 i.+çe 312/9
 [= 97]

it-:

etmek, yapmak
 i. 6/6, 52/6, 108/4, 207/3, 227/1,
 433/3, 447/6, 533/5, 555/7,
 566/7, 567/4, 568/5, 568/7,
 586/7, 587/2, 609/7, 706/6
 i.-di 2a/4, 7, 8, 30/6, 33/3, 41/3,
 48/6, 60/3, 66/6, 67/1, 4, 5, 7,
 70/2, 90/3, 91/7, 94/3, 100/3,
 107/1-7, 111/7, 133/6, 154/3,
 155/6, 160/5, 171/6, 188/2, 9,
 202/6, 224/6, 228/7, 237/1,
 240/3, 249/6, 295/5, 330/4,
 344/7, 352/2, 358/1, 358/1-7,
 359/1-9, 362/7, 364/4, 369/5,
 370/3, 374/4, 379/2, 402/4,

404/1, 405/7, 416/3, 417/6,
 418/2, 421/4, 427/7, 434/1,
 444/5, 446/4, 453/1, 4, 466/5,
 472/2, 503/5, 525/2, 553/4,
 554/1, 2, 565/7, 566/4, 579/2,
 588/2, 590/1-7, 620/3, 622/3,
 634/4, 646/4, 5, 659/2, 663/4,
 666/6, 675/1-7, 676/1-7, 679/5,
 682/5, 696/4, 700/8, 710/1-7,
 723/2, 725/5
 i.-diler 64/1, 539/6, 587/3
 i.-dim 44/6, 51/1, 73/5, 116/6,
 165/4, 176/2, 177/6, 188/2,
 249/2, 275/6, 288/5, 294/1,
 295/4, 306/5, 359/7, 378/5,
 416/7, 446/2, 456/6, 466/3,
 486/1, 532/2, 5, 533/2, 560/4,
 610/4, 612/6, 716/5
 i.-diñğ 28/5, 91/3, 116/5, 269/7,
 292/7, 309/3, 328/3, 333/7,
 386/2, 424/5, 434/6, 435/6,
 474/5, 482/5, 506/4, 542/7,
 544/4, 588/6, 621/4, 697/6
 i.-dügi 534/4
 i.-dügünğ 188/4
 i.-dük 5a/13, 535/4
 i.-düm 445/5
 i.-dünğ 326/1
 i.-e(ide) 3/7, 66/7, 112/7, 204/7,
 346/2, 351/6, 385/9, 498/1,
 644/4, 689/7
 i.-ebilmen(idebilmen) 423/3
 i.-ebilür(idebilür) 416/3
 i.-ebilmesem(idebilmesem)
 143/4, 336/3
 i.-ekör(idekör) 215/4
 i.-elin(idelin) 212/3
 i.-em(idem) 243/9, 422/3, 474/1,
 610/1, 643/4
 i.-en(iden) 25/2, 151/1, 154/4,
 168/4, 181/8, 191/7, 193/1,
 193/8, 195/5, 204/3, 219/2,
 222/3, 226/1, 5, 7, 227/7, 289/3,
 6, 552/4, 608/7, 685/5
 i.-ende(idende) 126/2
 i.-er 19/7, 76/7, 134/3, 186/6
 i.-er(ider) 10/1, 21/1, 43/3, 61/4,
 62/1, 86/4, 102/5, 103/5, 105/6,
 108/1, 114/2, 121/6, 122/6,
 123/4, 133/3, 181/3, 188/7,
 210/1-9, 211/1-9, 212/1-7,
 213/1-7, 237/7, 248/2, 264/2,
 288/6, 321/6, 325/4, 327/1,
 349/2, 351/6, 402/5, 419/3,

420/4, 429/6, 430/5, 448/1,
497/2, 499/6, 517/6, 563/6,
569/7, 582/7, 597/5, 614/4,
625/5, 632/1, 634/3, 642/7,
646/1, 649/2, 665/6, 677/5,
700/7, 726/8
i.-erde(iderde) 132/3
i.-erler(iderler) 24/2, 174/2,
433/6
i.-ermen 584/5
i.-erse(iderse) 7/8, 347/2, 586/1
i.-ersin(idersin) 140/7, 197/4,
331/5
i.-esin(idesin) 514/1-7
i.-ey 184/5
i.-eymen 360/1
i.-iben(idiben) 113/2, 123/6,
381/9, 544/4
i.-im(idim) 211/4, 556/5, 588/7,
649/7, 710/2, 4
i.-ing(iding) 303/7
i.-ip(idip) 1b/4, 2a/2,8, 2b/2,
3a/6, 4b/10, 5a/2,6, 4/5, 5/5, 9,
7/6, 7, 10/3, 13/3, 16/6, 18/6,
22/2, 23/3, 24/6, 32/1, 2, 34/1,
35/5, 43/2, 3, 45/5, 46/5, 49/5,
51/1-9, 58/1-7, 59/1-7, 60/3, 6,
63/2, 65/6, 70/3, 74/1, 75/4,
76/2, 3, 78/2, 80/4, 5, 9, 82/7,
85/7, 87/5, 90/2, 91/1, 101/4,
102/3, 105/7, 106/7, 110/6,
112/7, 120/7, 121/3, 5, 122/5,
124/6, 126/8, 133/3, 136/3,
138/1, 7, 143/8, 145/1, 6, 9,
150/5, 157/4, 170/4, 174/3,
199/3, 210/2, 4, 211/2, 213/2,
3, 6, 220/7, 224/2, 239/5,
246/1,5, 250/6, 251/7, 252/7,
266/3, 274/5, 279/1, 3, 7, 280/2,
286/3, 291/2, 295/7, 296/7,
297/2, 302/5, 303/4, 312/5,
313/1, 5, 320/4, 321/7, 322/1,
325/2, 7, 328/6, 333/4, 337/7,
338/1, 339/1, 342/2, 347/2,
349/2, 356/1, 365/2, 6, 368/4,
369/6, 372/5, 373/3, 374/2,
377/2, 8, 381/2, 383/4, 386/1,
392/6, 393/2, 397/1, 4, 398/4,
399/2, 4, 7, 400/4, 402/3, 411/2,
425/4, 429/2, 437/5, 443/4, 7,
444/7, 447/5, 449/2, 6, 451/6,
455/4, 459/1, 460/5, 461/3,
467/6, 468/4, 469/3, 471/5,
474/3, 5, 476/2, 3, 477/1, 2, 5,
479/5, 480/6, 481/6, 7, 484/7,

486/2, 491/9, 495/3, 497/9,
498/5, 499/2, 501/4, 504/7,
510/2, 512/1, 514/2, 3, 5, 515/2,
7, 516/4, 5, 519/3, 6, 7, 527/5,
529/6, 530/5, 531/6, 532/1,
533/3, 539/7, 545/3, 547/3,
554/3, 556/1, 558/8, 559/2,
561/3, 5, 578/7, 581/5, 582/2,
585/6, 595/5, 605/7, 615/7,
618/4, 619/9, 620/7, 627/2, 7,
632/1, 635/4, 641/2, 5, 643/2,
644/5, 6, 647/2, 655/5, 7, 659/6,
662/2, 665/2, 5, 678/4, 684/8,
685/3, 6, 686/3, 4, 687/6, 690/2,
691/2, 694/4, 698/7, 699/2, 4,
701/4, 702/2, 704/7, 716/3,
717/3, 719/2, 723/2, 726/4, 5,
729/4
i.-ipdür(idipdür) 7/4, 22/3, 169/1,
378/2, 499/5, 564/4,
571/3, 635/6, 644/2
i.-ipmen(idipmen) 580/5, 710/4
i.-ipsin(idipsin) 337/4
i.-kemen 234/2
i.-keç 96/1, 96/2, 96/3, 96/4,
96/5, 96/6, 96/7, 114/2
i.-keli 9/8, 270/4, 300/1, 339/7,
544/4, 610/5
i.-ken 55/1, 141/3, 181/3, 303/4,
368/7, 536/2, 604/1, 670/5,
683/6, 694/5, 726/4
i.-kende 88/2, 252/5
i.-kesin 612/7
i.-kesiz 254/1, 254/2, 254/3,
254/4, 254/5, 254/6, 254/7
i.-key 247/7, 569/6
i.-keymen 461/1
i.-kil 1/9, 54/7, 59/6, 70/6,
126/2, 134/6, 201/7, 376/5,
480/4, 483/7, 491/6, 524/5,
533/6, 535/7, 537/5, 564/7,
632/8, 635/4, 711/4
i.-me 6/5, 58/2, 64/8, 85/3,
119/6, 159/5, 167/6, 176/6,
178/3, 195/5, 206/6, 211/8,
268/4, 274/6, 299/7, 310/5,
317/1, 336/7, 341/2, 471/4,
484/3, 507/6, 515/7, 555/4,
580/6, 581/5, 588/6, 591/6,
596/6, 647/7, 669/2, 698/6,
700/7
i.-medi 39/7, 59/1, 81/6, 119/5,
121/3, 123/2, 209/9, 437/6,
458/4, 460/5, 7, 466/6, 490/4,

556/6, 651/1, 652/3, 657/6,
677/1-7, 702/3
i.-medim 51/6
i.-medin 345/4, 461/4, 498/2
i.-medinġ 99/1-7, 121/3, 411/3,
557/3
i.-mege 4b/12, 109/3, 163/6,
171/3, 188/3, 257/6, 411/6,
474/2, 535/5, 593/2, 663/3
i.-megi 232/2, 285/3, 317/3
i.-megil 2/8, 28/3, 191/5, 194/6,
244/6, 256/6, 322/3, 376/2,
497/8, 533/2, 535/3, 606/4
i.-meginiġ 329/6
i.-meginġ 56/4, 585/7
i.-mek 18/4, 20/4, 125/6, 136/4,
160/4, 168/5, 175/4, 179/7,
180/2, 215/4, 307/1, 316/4,
325/5, 336/7, 437/8, 472/5,
483/7, 572/1, 580/1, 635/1,
721/6, 729/3
i.-mekde 219/3
i.-mekdedür 243/5
i.-mekdin 355/6
i.-mekke 306/3, 379/3
i.-memiş 337/4
i.-memişdiġ 121/4
i.-memişdür 565/7
i.-men 64/9, 82/3, 175/1, 290/6,
472/6, 538/2, 600/7
i.-meġ 88/6, 103/7, 281/7,
382/1, 382/3, 430/3, 4, 449/3,
466/3, 494/5, 625/2, 645/4,
668/6
i.-meġiz 13/5, 74/2, 85/6,
143/4, 183/5, 209/7, 282/2,
299/2, 303/1, 336/3, 448/8,
478/4, 597/4, 609/3
i.-mes 325/6, 336/7, 360/3,
361/6, 396/7, 404/6, 427/7,
429/5, 493/1, 502/2, 532/2,
669/2
i.-mesem 84/3
i.-mesün 499/7, 560/6, 635/4,
684/7
i.-meye 597/4, 613/7
i.-meyem 137/2, 358/5
i.-meyim 432/5
i.-meyip 613/7
i.-mez 71/2, 96/4, 115/1, 227/4,
257/1, 377/8
i.-miş 3/9, 23/5, 37/3, 4,

7, 45/7, 56/5, 63/2, 96/3, 279/1,
279/1-7, 280/1-7, 428/4, 495/1,
505/7, 530/1, 541/6, 602/1,
624/7, 644/1, 3, 646/2, 683/6,
691/7, 714/1, 7, 728/3
i.-mişdür 565/2, 699/7
i.-mişem 215/6, 460/6
i.-se 19/7, 26/7, 30/7, 67/1, 70/3,
118/6, 145/3, 149/5, 188/9,
248/1, 2, 259/6, 267/2, 326/7,
329/5, 356/5, 361/2, 383/9,
438/3, 450/4, 461/3, 483/7,
484/8, 511/8, 543/3, 554/3,
584/3, 620/4, 700/1, 723/5
i.-seler 600/4
i.-sem 68/6, 323/3, 376/2, 441/6,
443/3, 517/3, 537/2, 545/4,
598/6, 606/4
i.-sen 410/2
i.-seġ 76/4, 129/6, 227/7,
267/6, 404/5, 406/7, 433/2,
524/6
i.-sün 273/7, 369/6, 560/6
i.-üp(idüp) 2/9
[= 1015]
itek: etek
i.+inġ 125/5,
i.+inġdin 383/1
[= 1]
itik: keskin
i. 369/7
[= 1]
itür-: yitirmek, kaybetmek
i.-di 681/5
i.-miş 117/6
[= 2]
iv: ev
i. 30/3, 553/5, 556/4, 606/6,
648/2
i.+de 475/5
i.+din 421/2, 505/2, 537/3,
722/4
i.+dür 539/4, 648/1
i.+ge 296/4, 360/6, 480/6, 569/4,
569/4
i.+i 50/2, 91/4, 122/2, 243/8,
277/3, 296/2, 307/2, 334/4,
397/5, 399/2, 409/4, 486/7,

507/1, 535/7, 540/5, 655/2,
685/3, 715/6, 720/5
i.+ide 369/3, 471/3
i.+idin 715/3, 726/5
i.+idür 556/3
i.+ige 568/3
i.+in 63/2, 101/4, 121/6, 147/5,
207/3, 210/7, 212/3, 297/2,
352/6, 398/5, 400/3, 435/5,
460/3, 501/6, 549/4, 556/4,
600/6, 673/7, 702/4
i.+inde 374/3
i.+ine 6/4, 88/5, 211/7, 228/4,
318/2, 507/3, 556/7, 698/3
i.+ini 62/1, 554/1, 569/4, 711/2
i.+iniñg 609/2, 703/4
i.+iñg 354/6
i.+iñgni 338/2
i.+lerin 274/3
i.+lerinğ 274/3
i.+ni 507/6, 556/4
[= 82]

ivrül-: dönmek, kıvrılmak
i.-megi 642/6
i.-mek 540/6
[= 2]

ivür-: çevirmek, döndürmek
i. 467/6
[= 1]

iz: iz
i. 255/7
i.+in 480/1
i.+iniñg 618/5
[= 3]

iz-: ezmek
i.-senğ 131/3
[= 1]

- K, K-

kaç-: kaçmak
k.+iñg 378/4
[= 1]

kan: kan
k. 373/7, 392/4
[= 2]

karılık: yaşlılık
k.+da 385/6
[= 1]

keç-: geçmek, aşmak, bırakmak krş.
kiç-
k.-di 14/7, 57/6, 113/1, 540/7,
587/1, 612/4, 729/4
k.-dim 478/7
k.-er 263/1
k.-ip 6/9, 121/4, 180/4, 181/8,
233/6, 290/7, 456/5, 477/4,
502/6, 504/6, 705/7, 716/6
k.-ipdür 112/3, 625/1, 727/5
k.-medin 323/4
k.-megin 625/1
k.-mekde 729/5
k.-mekdedür 11/7
k.-memiş 141/4
k.-mes 670/7
k.-miş 306/7, 503/6
k.-mişem 469/3, 478/1-7, 493/3
k.-se 271/7, 601/5
k.-ürdünğ 199/7
[= 45]

keçür-: geçirmek
k.-di 681/7
k.-sem 76/3
[= 2]

kel-: gelmek krş. **kil-**
k.-di 60/6, 101/3, 135/6, 138/4,
302/1, 317/3, 323/7, 438/2,
475/5, 494/3, 525/2, 564/9,
678/2
k.-diler 201/3
k.-dim 457/2
k.-ip 70/2, 76/5, 168/6, 300/2,
352/7, 433/3, 455/4, 503/4,
525/2, 581/4, 584/7, 587/7,
619/9
k.-ipdür 215/1-7
k.-mekligiñgdin 296/2
k.-memiş 311/6
k.-mese 238/5, 566/1
k.-mesün 311/6
k.-mez 52/8, 53/5, 65/3
k.-miş 287/3, 508/6, 631/8
k.-mişdür 24/6
k.-mişem 51/4, 55/5, 247/6,
636/6
k.-se 226/6, 244/2
k.-senğ 211/3

k.-ür 22/7, 73/5, 101/7, 176/5,
202/1, 268/3, 331/2, 438/2,
480/1, 568/9, 569/4, 573/1
k.-ürse 508/5
[= 65]

kemür-: kemirmek
k.-di 681/6
[= 1]

kes-: kesmek
k. 117/2, 351/1, 383/1, 415/3
k.-di 226/2, 303/6, 449/1
k.-em 73/4, 172/4, 348/4
k.-er 134/1, 575/5
k.-ip 77/7, 241/6, 277/5, 287/3,
531/6, 581/6, 582/1
k.-me 337/5
k.-mege 369/7
k.-mek 471/2
k.-mekdür 312/1
k.-mekligine 292/4
k.-mişem 616/2
[= 26]

kesil-: kesilmek
k. 452/9
k.-gen 309/5
k.-mişdür 668/7
[= 3]

ketür-: getirmek
k. 559/4
k.-di 252/2, 576/2, 589/4, 662/7
k.-gil 508/4, 566/4
k.-miş 270/3
k.-sem 64/3
k.-sün 114/6
[= 10]

key-: giymek
k.-di 7/7, 53/5, 208/2, 448/4,
508/3
k.-diler 267/5
k.-diñg 664/3
k.-geli 162/5, 303/3
k.-gen 208/2
k.-ip 49/6, 144/4, 297/6, 507/2,
668/2
k.-ipdür 672/4, 702/3
k.-mediñg 42/3, 385/7
k.-miş 37/7, 217/6, 687/9
k.-se 303/3
k.-senğ 267/6

[= 24]

keydür-: giydirmek
k.-medi 653/6
[= 1]

keyik: geyik
k.+ler 241/7, 508/2, 724/6
[= 3]

kez: defa
k. 223/1, 517/2, 527/7, 652/3
[= 4]

kez-: gezmek
k.-er 575/1,6
k.-se 408/2
[= 3]

kıl-: kılmak, yapmak
k. 22/5, 41/6, 42/7, 53/4, 71/7,
90/7, 117/4, 118/3, 118/5, 120/5,
127/2, 129/3, 140/7, 141/2,
144/9, 164/7, 165/1, 164/7,
165/1, 193/6, 219/6, 225/5
k.-a: 36/2
k.-an: 142/6, 155/6
k.-asın: 56/3
k.-dı: 17/4, 32/8, 48/4, 52/6,
53/1, 7, 55/4, 56/1, 58/2, 60/6,
61/5, 6, 70/1, 4, 74/2, 5, 75/1,
83/1, 83/2, 91/6, 7, 93/2, 95/1-5,
108/6, 110/1-7, 112/4, 114/3,
115/1, 116/2, 119/1, 120/3,
120/4, 7, 121/5, 124/7, 125/6,
126/4, 5, 127/3, 127/6, 129/1,
133/8, 137/1, 138/4, 139/1, 5,
163/2, 188/6, 190/1, 196/3,
198/7, 199/6, 200/5
k.-dılar: 54/3

k.-diñg 22/1, 48/5, 70/5, 6,
71/2, 75/4, 83/5, 87/5, 88/3,
91/1, 114/3, 175/2, 201/1, 2,
220/5
k.-dım: 9/9, 13/4, 15/3, 15/6,
38/3, 51/6, 53/1, 59/1, 66/3, 4,
112/4, 118/2, 125/2, 127/4,
137/5, 138/1, 168/6, 208/4, 6,
220/7
k.-ğalı: 35/1, 143/8, 150/2
k.-gan: 28/4, 53/4, 154/3
k.-anda: 49/9, 164/2, 167/2
k.-geç: 73/6
k.-gil: 64/4, 126/9, 134/9
k.-iñg 40/2

k.-ip: 13/1, 60/7, 67/4, 81/9,
105/7, 144/2, 153/4, 211/5,
226/5
k.-ipsinġ 377/4
k.-ipdur: 21/2, 114/1, 137/6,
145/7, 153/2, 164/5, 218/3
k.-ma: 28/5, 39/1, 47/4, 51/3,
60/2, 63/4, 70/7, 82/6, 87/6,
90/6, 96/4, 113/2, 123/2, 126/7,
142/7, 148/7, 160/7, 188/7,
200/6, 211/6, 212/5, 215/7,
388/1
k.-madı: 54/6, 78/6, 83/4, 86/6,
96/7, 119/5, 122/6, 188/2, 8,
218/5
k.-madın 41/7, 117/7
k.-maġa 50/7
k.-magan 80/8
k.-maġ 27/6, 49/4, 55/1, 63/1,
86/2, 97/3, 110/3, 159/3, 185/3,
220/7
k.-maġız 218/4
k.-maġı 45/6
k.-magıl 59/7, 84/3, 226/6
k.-magın 47/3
k.-mak 22/2, 40/1, 75/3, 117/4,
201/4
k.-makda 41/6, 120/6
k.-maġız 14/4, 92/3, 111/2, 5
k.-masa 200/3
k.-masun 42/7
k.-maz 13/1-7, 72/6, 80/4, 82/6,
86/5, 176/3, 180/3
k.-mazam 28/4, 59/3
k.-miş 45/7, 47/2, 58/5, 65/6,
79/2, 88/7, 100/4, 218/2
k.-mişça 33/6
k.-mişdınġ 51/8
k.-mişdur 12/6, 24/6, 72/7
k.-mişlar 64/4
k.-mişsin 71/
k.-sa 10/6, 32/6, 36/7, 38/5,
49/6, 75/1, 100/5, 101/6, 119/2,
139/4, 6, 147/2, 170/3, 183/5,
225/7, 228/5, 376/1
k.-salar 73/2
k.-san 22/7, 32/1, 88/1, 117/3,
124/2, 6, 151/6
k.-sam 12/5, 61/3, 74/2, 89/2,
106/4, 125/4, 147/5, 160/3,
173/7, 191/1
k.-sun 74/6, 89/7
k.-updur 60/3, 98/5, 164/5

k.-ur 25/1, 33/7, 59/4, 68/7,
84/7, 90/3, 98/4, 108/3, 123/4,
126/7, 139/3, 142/6, 153/4,
163/6, 198/6, 206/3, 211/2,
220/4
k.-ursın 46/2
k.-urman: 67/6
k.-ur: 31/4, 36/1, 41/2
k.-ursa: 138/3

kıy-: kıymak
k.-a bak: yan bakmak, sert,
önem vermeden bakmak
Müs 3/4

kiç: geç
k. 277/6, 676/3
[= 2]

kiç-: geçmek, krş. keç-
k. 385/5, 9
k.-di 311/5, 587/1, 611/6, 664/7
k.-er 96/2, 450/6, 453/6, 537/2
k.-ip 437/2, 464/6, 564/9
k.-megil 409/7
k.-se 197/5, 409/7
k.-üben 445/5
k.-üp 384/4
k.-ür 699/3
k.-ürsenġ 564/8
[= 18]

kiçe: gece
k. 11/3, 21/3, 31/2, 35/3, 43/7,
52/8, 69/2, 83/5, 107/4, 112/1,
135/1, 142/5, 9, 148/4, 150/2,
165/7, 168/3, 172/5, 193/8,
194/3, 197/1, 2, 201/6, 202/6,
212/7, 214/7, 221/7, 224/5, 16,
231/3, 234/1, 239/7, 241/1,
243/4, 7, 252/4, 272/6, 278/4,
284/1, 286/3, 5, 297/6, 334/2, 4,
342/2, 371/5, 372/5, 378/2,
419/4, 422/5, 426/7, 448/2,
449/8, 453/2, 454/9, 455/7,
469/4, 7, 476/2, 5, 480/6, 488/4,
501/1, 503/2, 505/1, 516/5,
531/1, 539/5, 553/7, 557/1,
569/6, 7, 574/6, 7, 578/4, 588/5,
601/5, 606/4, 612/6, 632/7,
635/3, 647/5, 656/2, 662/5,
663/6, 675/6, 677/2, 680/7,
686/5, 687/9, 699/2, 717/1,
729/4
k.+de 681/5

k.+ler 542/2
k.+niñg 536/7
k.+si 35/2, 81/3, 137/6, 169/5,
207/3, 295/7, 339/5, 433/3,
559/3, 673/3, 707/3
k.+siniñg 330/4
[= 108]

kiçik: küçük
k. 369/1
[= 1]

kiçür-: geçirmek
k. 82/9
k.-düm 457/6
[= 2]

kil-: gelmek, krş. **kel-**
k. 77/7, 81/8, 428/1, 432/8, 450/5,
454/5, 498/1, 531/6, 561/7,
588/7, 643/5
k.-di 80/1, 151/5, 239/8, 662/2,
676/3, 679/2, 7, 681/4, 684/9,
690/3, 697/2, 707/6
k.-dükçe 277/6
k.-gen 274/4
k.-gende 568/3
k.-ip 269/2, 455/7, 562/7
k.-medi 600/6, 616/1, 676/3,
697/6
k.-megüñgdür 440/3
k.-mek 489/7
k.-mekidin 277/6
k.-mes 455/7, 573/1, 574/7,
576/4, 680/6
k.-mese 151/4
k.-meye 338/4
k.-mişüz 46/5
k.-se 104/5, 146/9, 151/4, 439/4,
468/7, 470/5, 568/3, 569/4,
601/1
k.-sem 686/2
k.-señg 139/4, 482/1, 491/2,
632/7
k.-üpdür 215/1
k.-ür 84/3, 370/5, 683/9
[= 60]

kiltür-: getirmek
k.-di 659/3
k.-em 480/5
k.-ür 230/2
[= 3]

kim: kimse
k.+de 369/6
k.+dür 159/1,7, 647/7, 648/4,
656/4, 661/5
k.+e 4a/15, 46/2, 60/1, 89/2,
153/7, 321/3, 356/3, 535/6, 613/7
k.-ge 300/6
k.+i 616/2, 707/4
k.+ini 723/2
k.+iñg 149/2, 172/3, 173/4,
173/5, 234/4, 605/5, 683/3,
717/3, 722/6
k.+ni 123/7
k.+niñg 729/2
k.+üz 65/7
[= 96]

kimi: gibi
k. 3a/3, 4, 3b/10, 4a/14, 4b/2, 10,
5a/1, 6/7, 8/2, 9/6, 10/7, 13/6,
17/3, 20/3, 21/4, 22/4, 24/1,
27/7, 29/2, 31/3, 33/4, 38/5,
40/6, 47/2, 53/2, 56/7, 57/3,
60/3, 61/5, 66/3, 67/4, 78/5,
96/2, 98/6, 107/1, 110/4, 111/6,
117/1, 123/1, 132/1, 133/4,
137/3, 140/2, 142/4, 9, 143/2,
144/4, 147/2, 151/1, 152/6,
156/1, 8, 157/8, 159/7, 160/2,
161/3, 163/5, 165/2, 170/6,
172/1, 3, 173/4, 174/3, 187/3,
189/4, 6, 7, 190/2, 4, 196/4,
197/7, 200/1, 2, 201/1, 202/9,
204/1, 5, 209/8, 9, 214/2, 224/3,
229/4, 230/6, 234/3, 235/6,
237/6, 244/4, 7, 247/1, 259/3,
262/1, 266/6, 269/2, 4, 273/1, 6,
274/2, 275/1, 7, 276/5, 283/5,
288/1, 4, 292/2, 293/5, 303/3,
309/5, 313/11, 316/4, 322/6,
323/7, 330/4, 333/4, 7, 349/5,
350/6, 353/1, 354/1, 355/4, 5,
378/3, 390/2, 390/4, 393/4,
395/3, 401/6, 403/9, 410/6,
413/1, 2, 418/1, 423/6, 429/1, 5,
437/8, 443/6, 444/1, 7, 449/8,
456/4, 457/2, 4, 459/7, 464/4, 5,
467/5, 469/4, 473/4, 480/1,
488/4, 493/6, 494/4, 6, 506/2,
510/4, 511/8, 512/7, 516/5,
517/1, 523/5, 527/2, 530/2, 7,
532/6, 548/4, 604/1, 606/7,
607/3, 608/5, 610/6, 619/6,
622/2, 630/7, 634/6, 636/4,
637/6, 638/5, 640/1, 2, 642/6,

645/1-7, 646/1-7, 648/5, 649/1,
6, 651/2, 5, 655/7, 660/3, 661/9,
662/6, 663/2, 666/2, 667/2, 5,
669/3, 4, 676/4, 680/2, 681/1,
684/2, 686/2, 693/6, 701/3, 5,
702/1, 703/4, 6, 704/5, 710/1, 4,
6, 7, 717/1, 719/4, 722/5, 726/4,
7, 729/2
k.+dür 168/3, 190/5, 712/2
[= 244]

kimse: kimse

k. 3/6, 8/9, 38/7, 58/7, 59/3,
95/2, 136/7, 193/6, 224/4, 245/3,
279/6, 361/4, 385/8, 395/3,
452/7, 489/5, 640/4, 676/6,
727/3
k.+de 85/2, 87/4
k.+din 727/5
k.+ge 322/5
k.+ni 187/4, 416/3
k.+niñg 193/4, 224/2
k.+ye 29/3, 84/6, 85/1, 86/2,
118/6, 614/1
k.+ga 61/7, 487/4
k.+gadur 419/6
[= 36]

kir-:

girmek
k. 71/6, 111/6, 213/7, 318/6,
502/6, 546/7, 701/4
k.-di 7/6, 21/3, 29/7, 110/6,
237/1, 520/6, 541/7, 598/6,
699/7, 719/2
k.-dim 56/7, 118/4, 175/7,
342/3, 368/4, 455/2, 486/2
k.-diñg 388/5, 601/2, 663/3
k.-e 606/7
k.-er 21/5, 505/2, 556/7, 629/1
k.-ersenñg 360/6
k.-ersin 80/7
k.-geli 588/2
k.-gen 8/2, 30/3, 467/2
k.-gil 197/6, 647/3
k.-ip 85/6, 189/6, 329/4, 365/7,
377/6, 381/4, 555/6, 565/4,
582/5, 609/2, 625/4, 671/3,
675/6
k.-ipdür 631/9
k.-mege 417/6, 432/6
k.-mek 419/6, 631/4
k.-mekke 389/3, 586/1
k.-mekni 260/1
k.-mezdi 87/7

k.-miş 279/5, 585/2
k.-mişem 167/6, 699/4
k.-se 618/5, 629/9
k.-seler 600/2
k.-sem 191/5, 268/3, 349/3,
511/1, 626/6, 630/8
k.-señg 455/7, 581/4
k.-üp 68/7
[= 78]

kirpük: kirpik

k. 24/5, 98/2, 107/3, 127/4,
205/3, 285/9, 529/2, 711/5
k.+din 669/2
k.+i(kirpügi) 39/7, 220/3, 356/5,
369/7, 396/3, 627/6, 637/5,
686/3, 713/5
k.+iniñg(kirpüginiñg) 143/2,
665/4
k.+inüñg(kirpüginiñg) 157/9
k.+ler 206/5, 307/5
k.+leridin 431/6
k.+lerim 313/9
k.+leriniñg 577/1
k.+leriñg 20/1, 145/3, 198/2,
629/8
k.+üm(kirpügüm) 52/8, 145/2,
194/5, 312/2, 431/3, 485/1,
615/2
k.+ümdin(kirpügümdin) 228/4,
495/3
k.+ümdindür(kirpügümdindür)
437/5
k.+ünñg 356/5
k.+ünñg(kirpügünñg) 11/3, 34/3,
114/3, 340/8, 494/2, 504/3,
615/6, 646/1
k.+ünñgdin(kirpügünñgdin) 586/2
k.+ünñgi 397/7
k.+ünñgni(kirpügünñgni) 398/4
[= 52]

kişi: kişi, insan

k. 4a/13, 3/8, 7/5, 22/1, 31/4,
82/5, 93/4, 127/1, 129/7, 134/9,
146/4, 153/7, 190/4, 196/5,
216/4, 231/3, 238/2, 279/5,
311/7, 314/4, 317/4, 318/4,
338/5, 341/6, 351/6, 356/7,
368/7, 372/4, 401/6, 401/7,
532/2, 537/5, 570/4, 625/1,

648/3, 658/4, 683/6, 685/5,
694/5, 726/5, 727/3
k.+din 30/3, 504/7, 703/5
k.+ge 24/3, 135/7, 242/6
k.+ler 230/2
k.+m 450/1
k.+niñg 204/3, 236/5
[= 51]

kit-: gitmek
k.-di 60/6, 82/9, 120/2, 135/6,
147/9, 253/6, 323/7, 324/1,
383/6, 439/7, 463/3, 577/1,
587/1, 599/4, 712/1
k.-diler 619/9
k.-diñg 296/2
k.-en(kiden) 575/3
k.-er(kider) 339/3, 588/1
k.-ip(kidip) 63/7
k.-keli 725/2
k.-me 703/5
k.-medi 312/4
k.-mek 296/1
k.-mes 465/4, 497/2, 521/3,
722/4
k.-mesün 401/3
k.-mez 238/5
k.-mezem 143/5
k.-miş 489/7, 568/9
k.-señg 44/6
k.-sün 702/5
[= 36]

kivür-: girdirmek, dahil etmek
k.-di 660/6, 662/2
[= 2]

kizle-: gizlemek
k.-ledi 540/6
k.-me 122/3, 654/3
k.-miş 311/9
k.-r 594/6
[= 5]

kizlen-: gizlenmek
k.-ür 687/2, 687/2
[= 2]

kizlü: gizli
k. 552/1, 573/9
[= 2]

kork-: korkmak
k.-uban 385/7

[= 1]

koy-: koymak
k.-masam 383/1
[= 1]

kög-: yanmak
k.-üp 301/4
[= 1]

kök: gökyüzü
k. 3a/7, 2/7, 3/5, 42/3, 43/1,
54/5, 61/1, 76/1, 109/4, 168/7,
189/5, 210/3, 244/4, 261/5,
290/2, 333/3, 385/7, 433/1,
436/7, 441/3, 443/6, 479/3,
496/2, 504/5, 527/3, 545/4,
550/1, 551/4, 581/4, 584/9,
628/5, 631/5, 647/1, 663/7,
666/6, 681/7, 687/9, 702/3
k.+çe 245/9
k.+de 106/1, 196/1, 199/1,
422/4, 506/5, 608/1, 630/4,
672/5, 704/4
k.+din 57/6, 113/1, 146/9, 481/3,
601/5, 658/6, 661/8, 662/4,
719/8
k.+e 153/5, 382/3, 418/7
k.+ke 23/6, 209/5, 231/1, 363/7,
524/3, 658/5, 659/2, 662/1
k.+ler 230/4, 722/7
k.+ni 34/7, 400/5, 459/1, 486/1,
584/5, 721/4
k.+ünñg 163/4
[= 77]

köker-: göğermek, yeşermek
k.-mez 100/8
[= 1]

kökert-: göğertmek, yeşertmek
k.-di 128/3
k.-ür(kökördür) 496/2
[= 2]

köküs: göğüs
k.+ine(köksine) 174/6, 270/6
k.+üm(köksüm) 6/4, 60/3,
138/5, 186/2, 236/1, 309/5,
344/1, 358/4, 417/6, 455/1,
616/2, 641/5
k.+ümde(köksümde) 582/1
k.+üme(köksüme) 153/6, 353/5,
575/5, 610/1, 652/2, 681/1

k.+ümi(köksümi) 91/3, 369/5,
506/4, 578/1, 704/2
k.+ümni(köksümni) 176/3,
365/1, 365/2, 383/4, 388/2,
389/3, 432/6, 458/4
k.+ümüng(köksümüng) 280/1,
346/5
k.+üüng(köksüüng) 360/7
k.+üüngge(köksüüngge) 496/4
[= 38]

kökyüzi: gökyüzü

k. 109/7
k.+n 34/2, 553/7, 654/2
k.+nde 353/6, 635/3, 683/4
k.+ni 129/1, 192/5, 564/6
[= 10]

könğlek: gömlek

k.+inğ 513/8
[= 1]

könğül: gönül

k. 4/3, 8/3, 9/3, 16/4, 19/5, 24/5,
25/6, 34/5, 6, 37/5, 39/5, 42/6,
52/2, 163/2, 165/2, 167/7, 170/1,
172/6, 173/1, 180/3, 190/5,
192/4, 198/3, 202/3, 205/7,
206/5, 207/2, 211/6, 214/1,
221/2, 223/4, 224/1, 2, 225/2,
227/5, 228/5, 240/5, 248/2,
250/2, 251/1, 254/5, 335/5,
350/1, 351/5, 354/5, 355/1,
358/3, 363/5, 365/5, 370/2,
374/5, 6, 376/4, 377/7, 381/1,
382/4, 5, 391/4, 392/5, 394/5,
396/2, 3, 5, 398/2, 399/5, 400/3,
5, 6, 402/3, 5, 403/8, 405/6,
407/5, 410/4, 6, 413/1-7, 414/1-
7, 415/2, 5, 6, 416/1, 417/5, 6,
428/1, 2, 4, 5, 6, 7, 429/1-7,
430/1-7, 431/6, 594/4, 597/4,
598/1, 3, 599/1
k.+de 201/4, 336/2, 392/4
k.+din 25/4, 168/4, 170/4, 247/7,
253/6, 383/6
k.+dür 354/2
k.+ge 20/1, 251/5, 373/6
k.+i(könğli) 3/8, 18/4, 19/7,
171/7, 196/3, 349/7, 350/2,
433/6
k.+ide(könğlide) 362/7

k.+ümi(könğlümi) 208/4, 237/1
k.+in 376/7

k.+in(könğlin) 38/2, 210/8

k.+ine(könğline) 8/9, 22/7,
193/9, 214/7

k.+ini(könğlini) 190/4, 210/6,
392/7

k.+iniñg(könğliniñg) 169/7,
224/7, 355/7, 365/7, 420/7,
424/7

k.+iga(könğliga) 247/2

k.+ler 373/6

k.+ni 20/5, 202/1, 222/2, 339/9

k.+niñg 161/3

k.+üm(könğlüm) 4/6, 5/2, 9, 6/4,
7/8, 9/6, 10/2, 11/4, 13/1, 4,
14/6, 15/4, 17/1, 18/2, 4, 21/1, 4,
23/6, 24/1, 4, 26/3, 6, 27/3, 29/1,
33/1, 2, 36/2, 64/7, 161/1, 2, 4, 6,
166/1, 171/4, 172/4, 174/5,
177/1, 4, 178/1, 179/6, 181/1, 6,
183/3, 184/5, 186/2, 187/5,
190/2, 193/1, 5, 196/1-3, 197/3,
198/1, 6, 201/1, 2, 204/6, 205/2,
6, 207/3, 209/3, 4, 210/7, 8,
212/1, 217/1, 218/5, 6, 219/6,
221/6, 224/6, 225/1, 4, 226/1,
227/2, 228/1, 247/2, 249/3, 4,
252/3, 253/2, 5, 254/2, 303/2,
332/3, 334/4, 5, 339/7, 340/8,
341/6, 343/3, 348/1, 353/4,
354/6, 356/2, 5, 358/4, 359/8,
362/1, 2, 5, 363/6, 364/2, 373/1,
378/5, 383/9, 391/2, 393/1,
397/5, 398/1, 5, 399/2, 403/1,
409/4, 410/7, 417/2, 419/3,
422/2, 6, 424/1, 426/5, 431/1, 2,
432/5, 434/5, 595/4

k.+üm(könğlümde) 392/2

k.+üm(könğlümni) 407/1

k.+ümde(könğlümde) 8/4, 24/6,
167/1, 168/1, 397/3

k.+ümdedür(könğlümdedür)
342/1

k.+ümdin(könğlümdin) 8/3,
24/3, 354/3, 354/4, 409/6

k.+ümdür(könğlümdür) 194/4,
368/3

k.+üme(köñglüme) 4/2, 20/2,
184/3, 188/2, 195/6, 218/3,
356/6, 365/2, 422/1

k.+üme(köñglüme)sen 393/5

k.+ümge(köñglümge) 2/3,
181/2, 198/4, 227/1, 379/4,
385/2, 389/3, 412/4, 424/3

k.+ümi(köñglümi) 32/5, 163/3,
195/4, 197/4, 205/8, 254/3,
371/1, 372/1, 393/4

k.+ümiz(köñglümüz) 4b/8,
4b/15, 5a/5

k.+ümni(köñglümni) 2/1, 11/2,
185/2, 185/3, 186/6, 213/2,
356/5, 359/2, 365/4, 371/5,
376/1, 386/1, 387/1, 409/2,
597/3

k.+ümniñg(köñglümniñg) 162/1,
183/6

k.+ümünğ(köñglümünğ) 25/2,
164/4, 192/2, 194/2, 216/1,
254/1, 361/1, 361/6

k.+ümünğni(köñglümni) 361/2

k.+ünde(köñglünde) 334/6

k.+ünğ(köñglünğ) 41/1, 169/6,
200/6, 217/7, 228/7, 334/7,
358/7, 360/7, 380/9, 386/7,
393/7, 422/1

k.+ünge(köñglünge) 39/7

k.+ünği(köñglünği) 216/7, 429/7

k.+ünğni(köñglünğni) 191/7

k.+ünğga(köñglünğga) 200/3
[= 387]

kör: kör
k. 32/9, 374/1, 402/6, 524/1,
702/6
[= 5]

kör-: görmek
k. 76/1, 77/3, 157/6, 161/2, 4,
167/7, 216/3, 378/3, 423/7,
476/5, 505/6, 568/7, 569/4,
612/7, 675/7, 698/2
k.-di 43/6, 47/7, 50/1, 64/7,
78/7, 86/6, 123/1, 124/7, 148/6,
170/5, 178/5, 207/2, 215/2,
267/3, 346/1, 403/3, 430/2,
501/9, 571/2, 571/5, 581/7,

589/6, 591/7, 611/3, 653/5,
658/3, 660/7, 662/5, 663/3,
666/7, 669/7, 681/2, 697/6,
7018/2

k.-diler 561/3, 587/3

k.-dügünçe 38/6

k.-dük 4b/7

k.-dükçe 551/7

k.-düm 20/7, 38/4, 69/2, 115/5,
126/5, 150/6, 356/1, 356/3,
375/4, 423/3, 438/6, 454/6,
502/1, 506/6, 509/5, 510/6,
516/3, 553/1, 625/1, 629/1,
656/6, 666/5, 683/5, 698/4, 6,
716/3

k.-dünğ 613/4, 634/7, 652/9,
657/7, 707/4

k.-eli 518/5, 545/1

k.-em 480/4, 584/1, 603/4

k.-enler 563/8

k.-er 498/4, 558/6

k.-ermen 509/2

k.-geç 13/2, 48/2, 79/4, 83/7,
98/1-7, 149/1, 198/7, 210/2,
212/2, 218/7, 282/7, 339/4,
430/3, 436/5, 439/6, 480/5,
487/6, 510/3, 524/2, 596/1,
632/4, 700/5, 702/6

k.-geçin 151/3, 350/2

k.-geli 3/1, 18/7, 43/7, 67/7,
73/4, 85/3, 86/5, 122/7, 150/7,
159/3, 189/2, 349/7, 358/1,
380/1, 404/4, 413/1, 421/3,
432/8, 434/4, 449/2, 453/4,
490/3, 518/3, 531/5, 550/4,
570/7, 574/5, 575/4, 587/5,
589/4, 626/7, 628/4, 650/2,
653/7, 709/3, 712/1, 712/6,
715/2

k.-gen 7/2, 31/4, 82/6, 182/3,
206/3, 211/8, 216/4, 404/2,
424/2, 523/10, 718/5

k.-gey 624/4

k.-geymen 576/4, 728/1

k.-gil 563/9

k.-im 604/7

k.-me 582/4

k.-medi 5/9, 18/3, 38/2, 83/6,
95/2, 356/4, 361/4, 406/5, 489/5,
501/5

k.-mediler 531/5

k.-medim 38/3, 73/4, 81/4,
124/1, 130/5, 427/4, 494/6,
647/6, 712/4

k.-medin 337/3, 389/2

k.-meding 34/6, 402/6
k.-medük 73/1, 187/4
k.-megey 522/7
k.-megi 174/7
k.-megil 6/8, 80/8, 152/3
k.-mek 38/1, 148/2, 350/7,
365/3, 374/3, 381/6, 384/6,
394/2, 448/1, 570/1, 603/3,
700/4
k.-mekdür 383/12, 502/4
k.-mekke 42/5, 52/4, 69/4, 175/1
k.-meklik 59/2
k.-memek 342/5, 385/4, 645/5
k.-memişdür 3/6
k.-men 139/6, 509/2, 522/3,
567/5
k.-mes 356/7, 408/2, 605/3,
654/3, 712/1
k.-mesem 3/2, 43/4, 139/2,
546/3
k.-mesün 551/5
k.-meye 10/5
k.-meyip 345/5, 537/3
k.-meyüp 29/2
k.-mez 130/3
k.-mezem 130/4
k.-mezke 31/4
k.-miş 46/4, 426/7, 435/7, 581/7
k.-mişdür 210/4
k.-mişem 492/7
k.-müşem 581/1
k.-se 3a/1, 4b/1, 7/5, 21/5, 86/3,
106/7, 127/1, 137/2, 147/1,
147/6, 7, 164/3, 174/3, 181/4,
234/2, 362/4, 379/2, 432/5,
453/7, 529/5, 544/5, 560/6,
564/5, 709/3
k.-sek 523/3
k.-sem 84/3, 161/5, 532/4,
580/5, 581/4, 615/7, 709/1
k.-señg 47/6, 137/4, 354/1,
409/3, 617/7, 683/8
k.-señgiz 63/1
k.-üben 122/7
k.-ünmes 379/1, 405/4
k.-ünğ 117/6, 498/6, 499/2,
563/8, 644/2, 667/6, 687/7,
716/7
k.-ünğüz 337/2, 572/6, 703/6
k.-üp 3a/3, 3b/3, 4b/4, 3/7, 4/8,
19/2, 6, 28/3, 29/2, 33/7, 49/1-9,
55/1, 56/9, 61/3, 84/2, 5, 86/7,
91/5, 96/4, 5, 103/3, 106/6,

109/6, 123/3, 7, 124/4, 125/4,
133/4, 134/2, 139/3, 4, 5, 143/3,
167/3, 171/2, 4, 183/4, 193/8,
206/3, 207/1, 5, 209/7, 210/9,
212/7, 218/1, 219/2, 230/6,
237/7, 270/2, 279/2, 339/4,
350/3, 356/5, 359/3, 363/6,
380/6, 381/3, 384/6, 396/5,
407/5, 411/3, 414/6, 419/1,
422/3, 424/4, 425/1, 2, 6,
428/2, 429/5, 430/3, 4, 431/2,
441/7, 446/3, 447/6, 7, 454/8,
456/4, 457/2, 458/4, 463/1,
464/3, 469/6, 473/3, 7, 475/4, 6,
481/7, 484/8, 485/6, 491/5,
497/2, 498/3, 5, 515/6, 518/1,
524/5, 7, 532/4, 533/4, 534/3,
554/5, 561/2, 563/7, 564/5,
570/2, 6, 573/5, 6, 574/3, 7,
579/2, 582/4, 599/3, 605/6,
607/5, 609/7, 612/2, 616/7,
619/9, 624/7, 625/2, 3, 7, 628/3,
6, 636/3, 642/1, 643/1, 647/4,
652/4, 657/2, 9, 663/5, 669/4,
673/6, 684/2, 686/5, 688/5,
689/2, 691/3, 702/1, 708/5,
719/1, 721/1, 728/3
k.-üpdür 146/2, 682/6
k.-ür 148/3
k.-ürdi 405/4
[= 479]

köredür:- göredürmek, devamlı görmek
k.-men 568/4

körgüz:- göstermek
k. 245/8, 489/5
k.-di 120/3, 573/2
k.-dü 246/1
k.-düm 40/3
k.-gil 119/2
k.-me 645/2
k.-señg 580/5
k.-üp 4/9, 12/5, 38/4, 38/6, 40/2,
77/5, 160/5, 175/2, 326/6, 397/1,
398/3, 524/6, 690/6, 694/3,
708/7
k.-ür 35/5, 52/2, 83/2, 183/7,
344/2, 345/6, 566/3
[= 31]

körün:- görünmek
k.-di 5/6, 573/2, 672/3
k.-gen 608/4

k.-mes 284/2, 469/5, 558/3,
672/3, 689/2, 718/6
k.-mez 1/2
k.-ür 190/3, 566/3, 568/7, 569/7,
672/3, 704/4
[= 17]

köster-: göstermek
k. 18/3
[= 1]

kötür-: götürmek
k.-di 658/1
k.-geç 194/3
k.-men 300/3, 451/1, 533/3
k.-se 368/5
k.-sün 660/7
[= 7]

köy-: yanmak
k.-di 1/7, 18/7, 37/3, 81/6,
121/7, 187/6, 253/5, 259/5,
273/4, 334/2, 363/7, 365/6,
380/2, 388/2, 417/2, 419/1,
441/1, 454/6, 482/7, 483/1,
492/8, 511/4, 530/2, 552/2,
603/3, 628/3
k.-düm 19/101, 164/2, 209/5,
356/4, 628/1
k.-er 236/6, 360/7, 379/4, 379/5,
528/1, 601/1, 605/2
k.-erge 222/1
k.-ermen 589/2
k.-gen 306/3, 313/2, 664/6
k.-medi 612/3
k.-mege 365/5, 585/1
k.-megüm 378/6, 412/2, 526/2
k.-mek 316/2, 470/6, 526/1
k.-mekine 332/3
k.-mekke 365/5
k.-meklik 525/7
k.-mekligim 525/4
k.-meklikde 356/4
k.-mekni 512/6
k.-mesün 9/4, 511/7, 537/3
k.-müsem 49/1
k.-se 47/4, 92/6, 184/6, 244/7,
524/2, 584/4, 702/7
k.-sem 393/3
k.-senğ 515/6
k.-üp 7/5, 202/8, 212/7, 224/6,
455/1, 642/6
k.-üpdür 454/1
[= 78]

köydür-: yakmak
k. 52/4, 93/6, 332/5, 334/7,
335/2, 336/4
k.-di 32/5, 139/1, 202/9, 255/1,
259/5, 274/3, 339/1, 433/6,
441/3, 455/6, 528/4, 649/5,
659/1, 661/4, 661/8, 665/1,
695/1, 702/6
k.-diler 209/1
k.-dügini 86/3
k.-düm 582/1
k.-dünğ 533/5
k.-e 384/5
k.-em 479/4, 481/1
k.-gen 242/1, 242/2
k.-medi 332/3, 653/3
k.-megi 352/1
k.-megil 412/2, 537/1
k.-mek 158/5
k.-mekke 360/5
k.-miş 365/4
k.-se 14/4, 161/3, 186/2, 208/1,
364/3, 433/1
k.-üp 55/5, 56/1, 57/1-7, 69/6,
117/5, 121/5, 187/4, 369/4,
382/1, 435/5, 441/2, 472/3,
474/3
k.-ür 34/7, 57/4, 185/1, 185/2,
185/3, 185/4, 185/5, 185/6,
185/7, 186/1, 186/2, 186/3,
186/4, 186/5, 186/6, 186/7,
187/1, 187/2, 187/3, 187/4,
187/5, 187/6, 187/7, 351/3,
385/2, 504/2, 552/2, 559/2,
612/3
k.-ürmen 581/3, 584/4
k.-ürsin 474/6
[= 98]

köyük: yanık
k. 228/1, 370/2, 609/5
[= 3]

köz: göz
k. 3/1, 46/8, 5/9, 8/3, 9/2, 10/3,
11/2, 22/4, 37/1, 38/2, 39/7,
50/1, 52/2, 69/3, 74/6, 80/8,
81/9, 84/5, 85/4, 91/5, 101/2,
116/6, 119/3, 127/4, 135/3,
137/2, 144/5, 146/2, 149/7,
152/1, 154/5, 156/2, 157/9,
162/3, 170/5, 172/4,
174/1, 182/6, 192/4, 196/1,
203/3, 209/3, 224/5, 7, 27/1/2,
355/7, 362/2, 364/2, 369/2,

375/6, 380/5, 9, 381/5, 391/4,
393/2, 394/2, 5, 400/6, 402/6,
407/5, 412/6, 419/2, 429/2, 3, 7,
432/8, 450/1, 475/2, 476/2,
492/9, 494/1, 495/3, 495/4,
512/3, 520/1, 538/7, 540/1,
547/1, 4, 547/4, 551/5, 567/2,
567/5, 569/2, 573/6, 574/5,
578/2, 588/7, 594/7, 595/6,
597/4, 598/3, 604/2, 614/5,
617/3, 628/6, 637/5, 641/1, 3,
644/6, 645/6, 649/2, 651/6,
654/3, 6, 662/2, 678/2, 6, 687/2,
690/3, 695/4, 703/6, 707/2,
709/4, 711/5, 717/6
k.+de 27/3, 174/1, 474/5, 500/3
k.+din 81/9, 91/2, 91/7, 158/4,
163/7, 168/2, 174/1, 174/5,
184/2, 346/4, 351/5, 428/4,
431/3, 434/1, 477/2, 483/3,
497/6, 502/4, 504/1, 504/3,
515/2, 545/3, 557/7, 568/9,
600/4, 604/5, 649/3, 656/1,
663/2, 669/3
k.+dür 220/3, 648/7
k.+ge 422/3, 426/3, 520/1,
652/9, 662/2
k.+i 24/1, 123/7, 148/2, 156/9,
171/7, 177/1, 179/2, 216/6,
224/7, 226/1, 232/5, 286/4,
314/2, 342/4, 374/3, 495/7,
524/1, 544/2, 565/2, 574/1,
616/4, 619/5, 622/2, 637/4, 7,
638/5, 640/2, 663/7, 667/1,
673/4, 5, 682/6, 686/1, 707/1
k.+idin 118/3, 148/1, 336/4,
365/4, 495/3, 557/5, 607/2,
722/7
k.+idür 53/3
k.+ige 149/5
k.+in 52/4, 175/8, 193/5, 210/9,
374/1, 612/7, 652/4, 659/5,
691/3, 702/6
k.+inde 87/1
k.+inden 562/7
k.+ine 4a/13, 8/7, 30/2, 49/9,
71/1, 208/2, 362/6, 388/5, 423/6,
434/2, 472/3, 506/5, 568/9,
574/7, 666/7, 697/6
k.+ini 12/2, 377/9, 525/4
k.+iniñg 215/5, 424/7, 627/6
k.+iyle 558/6
k.+ler 377/7, 429/7, 476/4
k.+lerdin 503/6

k.+leri 146/1, 191/7, 198/5,
238/6, 410/4, 575/6, 599/1,
618/4, 636/4, 666/3, 710/3
k.+leridin 516/2
k.+leridür 172/7
k.+lerim 13/2, 15/6, 40/5, 50/2,
147/5, 171/2, 212/1, 228/3,
237/5, 346/1, 386/1, 387/1,
387/2, 387/3, 404/2, 492/1,
506/5, 509/6, 512/3, 610/3,
627/3, 649/1, 717/1, 724/5
k.+lerimde 163/5
k.+lerimdin 18/5, 127/7, 207/4,
522/1, 527/6, 576/1, 577/5,
635/6, 712/5
k.+lerime 704/4
k.+lerimi 663/4
k.+lerimiñg 206/1
k.+lerimniñg 25/2, 103/2, 134/1
k.+lerimğa 133/1, 551/2, 665/3
k.+lerin 352/2, 531/5
k.+leriniñg 170/7
k.+leriñg 25/1, 32/9, 145/1,
145/3, 154/3, 181/3, 202/1,
214/3, 220/4, 222/2, 345/1,
346/7, 359/9, 371/6, 372/3,
401/6, 418/5, 423/4, 469/2,
502/5, 551/3ay, 606/5, 629/8,
724/6
k.+lerüm 54/3, 341/3
k.+ni 493/6, 502/4
k.+üm 4/5, 11/6, 16/1, 26/5,
27/5, 28/2, 36/2, 64/7, 77/4,
81/6, 98/6, 100/5, 107/4, 115/5,
118/3, 139/4, 146/6, 147/1,
147/1, 147/3, 157/6, 167/1,
170/5, 178/5, 187/5, 192/2,
194/5, 197/2, 204/1, 206/2,
211/3, 216/1, 218/1, 229/2,
271/4, 340/3, 358/1, 383/8,
386/6, 420/2, 426/2, 480/4,
485/1, 491/6, 496/3, 521/3,
553/1, 558/1, 574/2, 589/6,
589/6, 595/4, 597/6, 614/2,
628/6, 654/3, 655/5, 658/1,
669/2, 672/2, 675/3, 682/5,
682/6, 712/2, 719/1, 719/7
k.+ümde 163/6, 199/4, 205/4,
492/2, 548/7, 557/2, 643/4
k.+ümdin 42/5, 54/4, 103/5,
124/5, 125/2, 144/1, 168/4,
482/3, 495/5, 577/1, 579/3,
603/5, 610/1, 649/4, 654/3,
657/3, 662/1, 681/4

k.+ümdür 209/8, 324/4, 339/6,
542/2
k.+üme 81/4, 98/3, 139/2, 143/8,
148/5, 511/1, 512/2, 562/3,
566/1, 573/1, 573/1, 629/5,
718/6
k.+ümge 1/2, 9/3, 53/5, 151/3,
192/3, 218/4, 227/3, 368/4,
376/3, 379/1, 473/2, 483/4,
545/2, 555/2, 558/3, 569/6,
571/7, 576/4, 581/1, 591/5,
668/3, 672/3, 7018/1, 712/6,
715/5, 722/4
k.+ümi 491/6, 500/5, 500/5,
519/6
k.+ümni 5/9, 555/5
k.+ümniñg 22/4, 218/5, 426/2,
496/5, 520/2, 657/3, 683/1,
683/4, 685/4
k.+ün 674/3
k.+ünñg 20/4, 39/2, 55/4, 74/1,
84/2, 89/3, 90/3, 98/5, 117/3,
132/2, 132/5, 137/2, 146/6,
153/3, 154/7, 163/1, 165/2,
169/1, 194/1, 198/7, 203/6,
210/5, 216/2, 241/5, 389/4,
425/2, 431/6, 546/2, 550/3,
561/2, 573/4, 602/2, 659/6,
665/4, 672/6, 674/3
k.+ünñgdin 34/4, 84/2
k.+ünñgi 189/2
k.+ünñgni 117/3, 386/7
[= 518]

közgü: ayna

k. 133/5, 345/6, 565/2, 566/2,
567/1, 568/7, 573/2, 574/4,
576/6, 608/4
k.+de 83/2
k.+ler 154/6
k.+ni 700/4
k.+si 169/6, 365/7, 520/2
k.+side 602/7
k.+sin 117/5, 200/6
k.+sine 374/2, 565/2, 639/2
k.+sini 167/7, 535/5
k.+siğa 665/1
[= 25]

közle-: bakmak

k.-yip 73/5
[= 1]

közyaşı: gözyaşı

k. 53/1, 552/3, 567/7, 681/7
k.+m 25/4, 386/2, 400/3, 691/5
k.+mdın 55/2, 398/1
k.+yaşımınñg 217/1
k.+mnı 655/3
k.+n 51/6, 382/5
k.+yla(közümyaşıyla) 56/1
[= 15]

kül:

kül
k. 2/7, 56/1, 121/5, 121/7, 121/7,
202/9, 281/6, 307/3, 365/7,
380/2, 400/2, 412/1, 414/7,
416/2, 417/2, 417/2, 419/1,
424/6, 474/3, 481/4, 535/5,
536/6, 551/4, 577/9, 584/5,
601/7, 628/3, 639/2, 639/2,
642/7, 692/7, 729/2
k.+din 20/6, 281/6, 365/7
k.+i 642/7
k.+idür 658/5
k.+in 122/1
k.+lerğa 480/2
k.+üm 121/5, 209/5, 352/1,
702/6
k.+ümdin 69/6
k.+ünñg 363/7
[= 48]

kül-: gülmek

k.-mesenñg 411/7
k.-ünñg 363/4
k.-üp 297/1
[= 3]

kümek: yardım

k. 383/9
[= 1]

kümüş: gümüş

k. 496/4
[= 1]

kün:

gün
k. 4a/1, 1/1, 5/6, 7, 6/1, 14/1,
18/3, 21/3, 23/6, 30/4, 31/2,
33/6, 37/4, 43/6, 7, 44/4, 48/2,
49/9, 52/1, 55/1, 6, 58/4, 61/1,
62/1, 70/2, 71/1, 72/3, 76/5,
80/2, 82/6, 83/5, 87/3, 98/3,
106/2, 114/2, 118/5, 124/7,
140/1, 142/4, 144/4, 149/4,
150/1, 8, 152/1, 155/5, 168/3,
169/4, 175/2, 188/6, 189/1,

194/3, 199/3, 4, 200/1, 212/2,
217/3, 220/2, 230/4, 234/1,
235/3, 237/3, 6, 239/7, 243/2,
244/4, 253/6, 265/3, 268/6,
272/4, 277/1, 2, 4, 281/5, 284/1,
285/4, 286/3, 6, 292/3, 303/3,
313/5, 316/4, 325/3, 330/2, 3, 5,
331/3, 7, 332/1, 338/7, 339/5,
349/5, 363/2, 365/3, 376/3,
405/1, 6, 410/1, 422/3, 423/1,
426/6, 7, 444/2, 455/7, 465/4,
475/6, 7, 489/5, 492/4, 520/3,
522/3, 523/10, 527/7, 536/7,
538/2, 546/3, 550/1, 559/1, 4,
560/2, 565/2, 3, 566/1, 567/1, 6,
568/2, 582/6, 588/5, 603/2,
605/5, 643/5, 650/8, 660/3, 4,
676/2, 677/3, 715/5, 720/3, 4,
722/4

k.+çe 149/5, 652/9

k.+de 59/6, 250/4, 457/5, 496/7,
563/8, 707/7

k.+din 1/1, 74/7, 172/4, 220/5,
363/5, 368/5, 523/4

k.+e 172/4, 567/5

k.+i 4/4, 81/3, 253/7, 427/4,
684/2, 700/1

k.+ide 206/6

k.+inde 398/2

k.+iniñg 508/7

k.+üm 98/1, 107/1, 559/5, 718/6

k.+ünñg 473/7

[= 170]

kündüz: gündüz

k. 69/2, 142/5, 148/4, 194/3,
197/1, 197/7, 201/6, 202/6,
224/5, 224/6, 241/1, 243/4,
245/3, 449/8, 453/2, 476/5,
501/1, 503/2, 531/1, 574/7,
588/5, 612/6, 647/5, 662/5,
675/6, 729/4

k.+niñg 578/4

k.+ümni 557/1

[= 28]

küneş: güneş

k. 3a/7, 3b/8, 4a/1, 1/2, 3/5, 7/1,
16/2, 34/6, 35/1, 36/5, 54/5,
60/4, 66/6, 70/1, 3, 77/3, 80/7,
81/4, 83/5, 109/5, 114/2, 115/1,
147/2, 152/3, 167/3, 169/2, 4,
172/2, 175/1, 190/7, 200/2,
201/3, 218/1, 219/5, 230/1,

237/3, 6, 241/2, 3, 255/6, 261/7,
263/2, 264/7, 267/4, 276/2,
278/1, 280/2, 303/3, 306/1, 2,
307/5, 330/4, 338/3, 347/4,
365/2, 370/6, 390/2, 401/4,
405/5, 421/1, 422/5, 427/2,
438/6, 443/4, 444/1, 446/2,
448/9, 449/8, 451/4, 459/1,
460/5, 473/2, 485/9, 489/5,
491/4, 495/6, 510/4, 520/6,
523/8, 527/3, 547/5, 564/6,
566/6, 573/2, 3, 576/3, 5, 582/3,
596/3, 605/3, 606/4, 619/3,
623/3, 626/3, 633/2, 643/6,
657/5, 671/4, 696/4, 701/3,
704/4, 719/1, 2, 720/2

k.+çe 722/5

k.+de 31/1

k.+din 44/2, 101/6, 116/3, 306/7,
545/4, 605/1, 672/3

k.+dür 565/1

k.+i 35/3, 660/2

k.+ni 150/5, 330/1, 382/2, 481/3,
566/6, 581/1

k.+niñg 63/4, 313/4, 492/9,

572/6

k.+ga 106/3

[= 127]

- M -

mamuk: pamuk

m. 360/7, 383/8

m.+dın 383/8

m.+lardur 653/6

[= 4]

mañga: bana

m. 4b/12, 3/7, 4/8, 13, 5/3, 4, 9,
9/1-9, 12/1-7, 13/1-7, 14/1-7,
20/6, 22/1, 25/1-7, 26/1-7, 27/1-
7, 28/1-7, 31/4, 35/2, 35/4, 36/3,
40/3, 41/7, 42/4, 45/1, 3, 46/2-6,
48/1, 7, 8, 51/4, 52/7, 53/6, 55/2,
56/3, 4, 59/1, 6, 61/6, 64/9,
65/4, 6, 68/4, 6, 69/3, 4, 6, 72/2,
5, 74/2, 75/6, 76/3, 6, 81/7, 83/5,
84/3, 7, 8, 85/5, 6, 86/4, 87/5,
90/5, 93/1, 96/2, 99/6, 101/5,
102/1, 2, 3, 7, 8, 103/2, 104/5,
105/1, 3, 6, 106/6, 108/4, 111/2,
112/3, 6, 114/5, 115/3, 5, 120/4,
123/6, 131/3, 133/7, 135/2,
136/2, 4, 139/1, 2, 145/6, 147/2,
150/6, 151/3, 4, 152/3, 5, 157/4,

159/3, 160/3, 166/1,4, 167/6,
168/6, 173/6, 174/4, 175/1,8,
176/6, 8, 177/4, 178/3, 179/4,
181/1,7, 185/4, 187/3, 188/3,8,
190/3,6, 191/2,4,5, 193/4,
194/6, 197/2, 201/5, 202/7,8,
203/1,2, 207/5, 208/7, 213/6,
214/5, 216/5, 224/5, 231/4,
233/3, 237/2, 239/6, 240/4,
241/1,3, 244/3,6, 246/3, 249/3,
252/5, 253/7, 255/3, 256/7,
257/1,2,3,5, 258/1-4, 260/4,
262/3,5, 263/2, 266/3-5, 269/2-
5, 271/2, 272/2, 273/6, 274/5,6,
277/3, 279/4, 280/4, 282/2,3,
290/6, 291/4,5, 293/1,4, 296/1,
3, 296/4,5, 297/1,3, 298/4,
299/2,4, 299/5, 301/2, 302/5,
305/3, 306/5, 307/1,3, 309/1-4,
6, 310/1,2, 311/5, 312/1,6,
313/1, 318/5, 319/5,7, 321/5,6,
326/5, 328/3, 329/2, 330/3,
331/4, 334/2, 340/2,4, 341/4,
343/1,4, 344/3, 349/3, 359/7,
360/1,5, 365/1,3,4,6, 372/3,
375/5, 376/2,3, 378/3, 379/3,
380/4, 383/7,12, 384/6, 390/3,
391/6, 393/3, 394/3, 395/5,
398/1,6, 399/4,6, 400/4, 402/2,
404/4, 406/1, 427/6, 430/5,
433/6, 436/3,6, 436/9, 437/3,
438/2,3, 439/3, 443/3,5,6,
444/4,6, 448/5,8, 449/2,3,
450/2, 452/5, 454/8, 455/2,4,
456/3, 464/4, 465/1,3,5,6,
467/4, 471/4, 472/4, 477/3,6,
478/2, 482/4, 484/2,3,6,8,
485/2,4, 486/3, 490/5,6, 492/5,
492/6, 493/3,4,5, 497/8, 498/1,
4, 502/4, 503/2, 504/4, 506/6,
507/5,6, 509/3, 511/9, 512/5,6,
515/3,4, 521/4, 522/6, 526/2,3,
541/3, 542/3, 548/1, 550/4,
552/6, 555/4, 556/2,5, 557/2,3,
4, 559/1, 560/2, 565/5, 568/4,
573/7, 577/2, 578/4, 580/6,
581/5, 582/6, 589/5, 590/6,
591/6, 593/5, 596/6, 597/2,
598/4, 606/2, 610/6, 611/5,
612/5, 617/5, 619/2, 623/1,
625/4, 626/3, 627/4, 632/3,6,8,
635/1,4, 638/3, 639/1,3, 645/4,
650/9, 651/2,6, 653/6, 655/6,
656/3, 657/7, 659/2, 665/2,
670/2, 671/2, 674/3, 676/6,

677/4, 679/2, 680/6, 682/1,3,4,
683/2, 686/4, 687/6, 689/2,
690/4, 691/6, 698/1,5, 698/6,
702/5, 704/1,6, 707/2,4, 709/6,
713/4, 714/1,2, 721/4, 724/4
[= 485]

men: ben

m. 3b/14, 4b/2,2/5, 12/5, 13/4,
15/2, 21/5, 25/5, 29/2, 33/3,4,
36/6, 38/5, 38/6, 40/6, 42/5,
45/5, 46/1, 47/2, 49/8, 51/3,
53/1, 57/3, 59/1, 60/3, 61/5,
76/6, 79/3, 80/2, 80/5, 88/4,
99/1, 99/3, 100/3, 105/2, 118/2,
122/5, 126/5, 126/6, 128/5,
136/5, 138/1, 143/2, 150/1,
151/1, 156/1, 156/8, 157/8,
159/7, 159/7, 160/2, 172/3,
172/5, 173/4, 174/3, 178/6,
184/4, 184/6, 187/3, 188/8,
189/4,6, 190/4, 196/2, 199/5,
200/2, 204/6, 208/6, 209/5,
211/4, 213/1, 213/4, 215/3,
218/6, 224/3, 225/3, 229/6,
230/6, 231/4, 232/4, 234/2,3,
235/6, 236/5, 238/1, 238/6,
239/2, 242/6, 244/5, 244/6,
251/2, 252/4, 255/2, 258/1,
261/1, 261/2, 261/2, 265/5,
265/6, 269/2, 271/5, 278/7,
282/3, 288/4, 291/6, 295/4,
298/4, 299/5, 305/3, 306/5,
307/6, 313/11, 314/5, 315/2,
321/4, 327/4, 328/1, 329/6,
331/4, 332/4, 334/2, 343/2,6,
346/3, 348/2, 348/3, 351/5,
353/1, 365/2, 377/4, 380/7,
388/3, 391/3, 395/3, 398/4,
399/1, 399/3, 399/6, 400/1,
401/6, 410/2, 411/2, 411/4,
415/6, 421/3, 424/2, 425/2,
425/4, 433/5, 446/4, 446/6,
446/7, 447/5, 454/4, 456/2,3,
456/5, 458/2,3, 459/3,5, 460/4,
463/3,6, 464/1,4,7, 466/4,
467/5, 468/1,2,4,7, 469/4,
470/2, 474/2,4, 476/2,5, 478/3,
4, 479/1,2, 481/3, 486/1,6,
487/2,3,4,7, 492/2, 494/4,
501/2, 502/1, 503/1,3, 508/1,3,
508/6, 509/1,3, 509/4,5,6,7,
510/1-7, 512/7, 514/3, 517/5,
518/5, 523/7, 527/1, 533/1,
539/6, 548/4, 550/6, 553/2,

554/6, 557/4, 558/2, 560/2,
562/6, 563/4, 564/2, 583/6,
584/1, 585/4, 588/1,4, 597/1,
603/4, 606/2, 607/6,6, 609/1,
617/1,6, 619/8, 630/1, 631/4,
632/8, 635/6, 637/6, 638/1,
640/1, 3, 645/1, 649/7, 651/2,5,
653/4, 658/1, 660/3, 666/5,
677/2, 681/3, 684/2, 687/5,
688/7, 689/6, 690/5, 692/2, 5,
693/6, 701/2, 3, 704/5, 6, 708/5,
709/2, 710/2, 717/1, 722/2,
726/7
m.+çe 493/5
m.+de 88/6, 112/3, 143/6, 213/3,
297/3, 383/3, 548/3, 549/1,
570/1, 650/2, 650/6
m.+dedür 53/2
m.+din 64/3, 112/2, 134/5,
147/8, 266/3, 288/4, 290/1,
303/5, 309/1, 387/4, 454/8,
491/5, 523/7, 596/4, 652/3,
681/3
m.+em 124/3, 202/4, 275/5,
497/1, 670/6
m.+i 2/4, 7/4, 13/1, 3, 17/4,
28/3, 5, 32/2, 34/4, 40/3, 41/5, 6,
48/5, 7, 56/3, 7, 57/5, 59/5, 62/2,
64/8, 67/1, 68/5, 6, 74/2, 75/3,
85/3, 5, 86/3, 6, 90/2, 3,4, 5,
91/1, 6, 93/2, 94/3, 99/3, 4,
103/4, 108/4, 6, 111/1, 112/7,
113/2, 116/2, 119/6, 121/4,
122/1, 4, 124/6, 142/7, 151/1,
158/5, 166/4, 168/5, 181/4,
195/3, 5, 201/1, 5, 202/5,6,7,
210/2, 219/2, 226/5, 229/4,
232/1, 2, 3, 233/1, 234/2, 239/5,
246/1, 249/5, 250/1, 254/4,
255/2, 257/6, 258/6, 260/3,
264/5, 6, 265/1,4, 268/3,6,
269/1, 270/3, 273/1, 274/6,
279/3, 280/4, 282/2, 286/3, 4,
289/3, 290/1, 298/5, 299/1,
303/1, 307/1, 309/3, 310/5, 6,
315/4, 316/1, 323/6, 325/6,
329/6, 340/4, 344/3, 6, 345/2,
348/1, 352/2, 355/6, 356/1,
358/5, 359/6, 365/1, 6, 371/1, 2,
372/3, 373/3, 377/5, 378/3,
383/2, 386/5, 387/4, 394/2,3,
397/1,6, 399/1, 400/2, 404/5,
406/3, 407/1, 409/5, 411/2,
412/3, 417/3, 421/3, 424/6,
425/3, 4,6, 426/4, 6, 430/3,

434/6, 435/6, 441/4,5, 444/4,
445/1, 2, 4, 446/2,5, 448/7,
455/5, 8, 456/2, 457/2, 5, 461/3,
5, 463/4, 469/5, 472/5, 473/3,
474/2, 480/4, 484/7, 485/3, 5, 7,
487/2, 497/5, 498/1, 500/1, 4,
508/6, 509/4, 510/6, 512/5,
515/3, 516/1, 521/4, 524/5, 6,
532/1, 3, 533/1,2, 3, 536/3,
539/3, 543/3, 544/2,4, 545/1,
550/4, 558/8, 564/5, 7, 566/4,
567/4, 568/5, 573/7, 580/1,
588/6, 590/1, 593/2, 594/5,
596/5, 602/6, 603/4, 606/4,
613/5, 624/4, 625/2,6, 626/6,
627/5, 634/6, 635/4, 636/6,
639/4, 641/2, 4, 644/4, 649/5,
652/3, 655/6, 656/6, 658/2,
659/1, 3, 660/6, 666/5, 667/3, 6,
673/2, 674/1, 3, 676/4, 677/3,
679/1, 4, 680/1, 5, 686/2, 6,
687/3,4, 6, 694/3, 4, 695/5,
698/4, 700/6, 702/5, 6, 703/1,
704/1, 705/5, 708/1,3, 4, 5, 6, 7,
710/1-7, 711/3, 721/6, 724/1,
729/3
m.+im 1/5, 18/5, 20/6, 34/4,
64/6, 65/3, 73/6, 84/4, 86/1,
93/3, 121/2, 132/3, 135/4, 137/6,
138/1, 143/5, 146/5, 159/1,
164/4, 177/1, 184/1, 185/3,
186/3, 186/5, 222/3, 230/2,
242/6, 258/6, 268/2, 272/6,
291/3, 291/6, 295/6, 298/1,
305/4, 316/2, 355/2, 379/5,
396/4, 409/2, 433/1, 433/1,
433/2, 433/3, 433/4, 5, 433/6,7,
434/1, 434/2, 3, 4, 5,7, 435/6, 7,
436/2, 437/4, 450/6, 453/6,
455/4, 463/5, 472/1-7, 473/1-7,
473/8, 473/9, 474/1, 2, 3,4, 5,
6,7, 482/1, 483/1-7, 488/5,
489/2, 501/3, 517/3, 525/4,5,
551/3, 562/3, 581/2, 593/6,
625/5, 634/1, 650/5, 653/3,
657/4, 660/2, 667/1,5, 686/2, 4,
690/5
m.+imçün 496/2, 507/2, 609/4,
668/2, 688/1
m.+imle 569/5
m.+imlen 126/5, 303/1, 333/1,
581/6
[= 730]

menlig: benlik

m.+inġ 425/5
[= 1]

min-: binmek
m.-di 716/6
m.-düġi 244/4
m.-me 272/8
[= 3]

minġ: bin
m. 3a/1, 2, 3, 13, 3b/3, 5a/12,
1/5, 8, 7/8, 19/7, 21/1, 7, 30/1,
32/9, 40/6, 53/5, 57/3, 59/2,
62/2, 4, 72/1, 7, 111/7, 113/8,
115/3, 134/3, 151/4, 152/3,
159/6, 163/4, 174/6, 177/6,
178/1, 180/5, 182/1, 6, 183/1,
184/4, 198/1, 217/5, 227/5,
231/5, 234/3, 246/1, 3, 248/4,
250/3, 262/5, 265/2, 282/3,
298/6, 302/3, 303/5, 310/2,
318/5, 319/3, 321/6, 323/7,
326/5, 333/2, 335/4, 336/1,
342/6, 356/1, 356/3, 370/1,
370/3, 371/3, 374/5, 379/3,
399/3, 403/4, 405/5, 408/2,
426/3, 428/4, 431/5, 446/3,
449/4, 454/2, 467/5, 468/1,
468/4, 472/2, 475/3, 492/5,
508/7, 509/3, 558/6, 558/7,
563/8, 563/9, 570/2, 600/1,
606/7, 615/7, 630/6, 631/3,
634/7, 637/2, 637/4, 638/1,
639/4, 648/9, 653/2, 653/5,
657/4, 670/3, 692/1, 706/1,
708/3, 713/3, 714/3ay, 722/5
m.+din 82/8, 149/5, 159/2,
327/5, 359/6, 423/3, 436/7,
460/7, 468/2, 528/1, 563/2,
722/2
[= 126]

munça: bu kadar
m. 2/7, 3a/4, 4a/14, 9/1, 40/1,
44/3, 47/3, 66/7, 71/6, 76/6,
77/5, 86/4, 87/2, 7, 116/5, 172/6,
182/7, 184/4, 191/6, 225/3,
245/5, 254/7, 307/7, 312/4,
312/5, 343/4, 347/1, 353/5,
372/6, 374/6, 377/6, 385/1,
387/5, 392/5, 393/6, 406/5,
411/7, 422/7, 429/5, 443/1,
445/4, 449/2, 449/3, 458/7,
459/4, 459/7, 460/3, 460/7,
464/8, 465/1, 467/4, 468/6,

476/4, 477/7, 486/3, 494/6,
499/4, 501/8, 544/1, 547/5,
557/3, 566/5, 568/6, 580/1,
585/4, 595/7, 596/4, 643/6,
657/7, 660/2, 3, 676/5, 682/7,
700/3, 705/6, 712/4, 713/6,
722/2, 725/4
[= 79]

ne: ne, krş. ni
n. 44/3, 44/5, 50/8, 55/4, 57/2,
59/2, 60/1, 88/5, 90/4, 101/7,
104/5, 120/4, 125/6, 131/1,
136/5, 137/7, 147/5, 165/6,
168/5, 169/6, 170/7, 172/6,
182/2, 184/3, 185/5, 216/3,
218/5, 219/4, 236/2, 240/1,
250/2, 262/3, 289/7, 301/7,
329/1, 330/6, 333/3, 345/4,
391/2
n.+dür 47/3
n.+ler 203/1
n.+ye 185/7, 186/3
[= 43]

neyle- ne yapmak
n.-rem 13/6, 27/4, 145/6, 194/2,
212/6, 233/3, 256/7, 390/3,
463/1, 463/1, 2, 463/3, 463/4,
463/5, 463/6, 463/7, 502/4,
528/3, 536/2, 589/5, 607/3,
626/3, 726/3
n.-rmen 293/4, 633/1
n.-sün 256/4
n.-yem 84/7
[= 27]

ni: ne, krş. ne
n. 1b/5, 3a/10, 3b/4, 4a/11,
4b/3, 6, 13, 5a/3, 1/3, 2/5, 7, 3/2,
4/2, 5/3, 9, 7/8, 9, 8/5, 6, 9/1, 3,
6, 7, 9, 10/6, 11/6, 15/4, 16/7,
19/5, 7, 20/2, 4, 21/4, 5, 22/1, 6,
23/4, 25/5, 26/3, 29/3, 32/6,
33/3, 7, 35/4, 36/7, 37/1, 38/1, 5,
39/4, 41/1, 2, 43/1, 4, 45/3, 5, 6,
46/2, 47/2, 4, 6, 55/5, 60/5, 62/3,
64/2, 65/1, 67/1, 68/1, 69/1,
72/2, 2, 73/2, 74/5, 75/1, 78/7,
80/4, 7, 82/2, 90/6, 92/1, 6, 7,
101/2, 6, 102/9, 106/4, 6, 7,
108/1, 3, 6, 111/3, 112/6, 113/6,
114/5, 115/3, 116/7, 117/2,
119/3, 120/6, 121/7, 122/6,
125/4, 7, 128/1, 2, 6, 129/2, 7,

130/1, 3, 138/6, 139/2, 6, 7,
140/7, 141/7, 142/9, 144/3, 6,
145/3, 5, 7, 149/2, 151/2, 3, 7,
156/1, 8, 9, 157/1, 4, 6, 9, 160/6,
161/2, 3, 166/6, 167/1, 168/7,
169/1, 170/4, 171/2, 7, 172/3,
173/6, 7, 174/5, 175/3, 5, 8,
178/4, 180/6, 181/8, 183/3,
184/4, 5, 6, 185/1, 187/1, 3,
188/3, 190/2, 6, 191/6, 192/3,
196/6, 197/2, 5, 7, 198/3, 200/3,
201/4, 202/5, 9, 204/6, 207/7,
208/5, 7, 209/4, 211/9, 213/4,
216/5, 217/1, 5, 7, 220/3, 221/7,
225/4, 7, 226/5, 227/7, 231/3,
231/5, 233/4, 233/5, 234/7,
238/5, 239/4, 240/7, 243/2, 8,
244/2, 7, 245/4, 247/4, 5, 248/1,
251/2, 3, 4, 255/4, 258/1, 7,
259/4, 266/7, 267/4, 268/5,
269/7, 271/2, 5, 7, 273/1, 277/3,
6, 281/2, 285/3, 294/2, 6, 299/3,
6, 302/1, 303/2, 304/4, 7, 306/2,
6, 307/2, 309/6, 314/1, 317/3,
321/2, 5, 323/1, 326/7, 327/3,
329/6, 334/1, 336/2, 3, 338/6,
340/3, 6, 341/6, 343/1, 344/1, 5,
347/3, 5, 348/1, 2, 4, 350/3,
352/7, 356/1, 2, 7, 360/1, 5,
361/2, 362/5, 7, 365/5, 6, 365/7,
368/2, 370/4, 371/5, 7, 373/2, 4,
6, 374/5, 6, 376/4, 7, 379/3,
383/9, 384/2, 6, 387/2, 5, 388/1,
389/1, 3, 390/2, 4, 5, 391/4,
392/5, 393/3, 6, 394/6, 395/7,
396/6, 400/5, 401/5, 6, 403/4, 7,
404/2, 405/7, 406/6, 411/7,
412/7, 413/4, 414/4, 7, 417/3,
419/3, 4, 7, 421/1, 421/7, 424/1,
4, 425/1, 426/2, 427/6, 428/3,
429/5, 432/2, 434/2, 437/5,
438/3, 4, 438/5, 439/4, 440/4, 7,
441/5, 6, 441/7, 442/5, 443/3,
444/5, 449/5, 6, 451/5, 502/2,
504/2, 507/4, 508/7, 509/5, 6,
512/4, 515/1, 5, 6, 519/4, 523/1,
524/1, 2, 526/3, 527/4, 528/7,
530/7, 532/3, 536/7, 537/2,
538/4, 540/5, 541/9, 542/6, 7,
543/7, 547/4, 549/5, 6, 550/6,
556/2, 5, 560/2, 562/4, 563/6,
564/2, 565/5, 568/6, 571/3, 4,
572/4, 5, 579/4, 7, 581/7, 582/6,
584/3, 6, 585/2, 586/2, 3, 4,
588/3, 7, 591/4, 5, 592/4, 597/2,

598/6, 7, 599/2, 600/5, 601/4,
5, 7, 605/4, 6, 608/6, 609/4, 6,
610/2, 4, 611/3, 612/6, 615/5,
618/6, 619/6, 7, 622/6, 623/1, 7,
624/1, 625/3, 630/3, 6, 632/4,
633/3, 634/5, 635/1, 3, 7, 636/3,
637/4, 638/2, 646/7, 647/1,
648/5, 7, 651/2, 653/7, 655/2,
657/7, 659/5, 660/4, 662/7,
663/2, 665/4, 666/1, 3, 667/4, 5,
669/4, 671/3, 672/7, 675/7,
679/6, 683/6, 685/2, 686/2, 6,
687/7, 688/1, 691/3, 692/3,
695/2, 696/5, 698/5, 702/4, 7,
704/9, 705/1, 7, 708/1, 3, 709/4,
710/7, 714/3, 6, 715/3, 716/7,
717/4, 721/4, 6, 723/3, 727/2, 5,
728/1, 2, 728/6, 7
n.+çe 330/6
n.+din 242/6, 279/3, 281/1,
298/4, 301/4, 313/4, 313/5,
330/2, 330/3, 381/2, 424/2,
426/4
n.+dindür 270/3
n.+dür 40/1, 56/4, 71/6, 245/5,
263/6, 272/2, 305/5, 312/5,
361/6, 377/6, 377/8, 381/8,
385/7, 416/1, 422/7, 471/7,
505/6, 580/1, 668/6, 696/6
[= 538]

niçe: nasıl, ne kadar

n. 2/5, 3b/1, 9/4, 11/3, 12/1,
14/5, 16/3, 5, 29/1, 30/5, 34/5,
39/5, 40/3, 46/3, 51/6, 54/6,
57/3, 62/1, 64/3, 9, 73/4, 80/5, 9,
82/7, 84/8, 87/1, 89/7, 92/2,
93/1, 100/5, 106/5, 111/4, 112/4,
113/5, 113/8, 114/4, 122/7,
131/3, 4, 134/4, 135/6, 137/2,
142/5, 143/6, 9, 144/7, 149/6,
171/1, 172/4, 175/1, 181/5,
188/2, 200/3, 203/4, 203/6,
205/8, 209/9, 211/4, 6, 218/3,
219/4, 223/2, 231/7, 234/2, 3, 6,
240/3, 250/1, 251/6, 253/1, 5,
254/5, 255/3, 257/1, 265/2,
272/3, 279/4, 282/3, 295/7,
301/6, 302/6, 307/2, 310/2,
331/5, 333/4, 334/1, 335/5,
336/5, 342/1, 342/4, 358/5,
360/3, 360/4, 360/7, 363/4,
364/6, 365/2, 6, 369/2, 376/5,
377/3, 386/7, 391/1, 395/3,
399/5, 400/3, 403/9, 408/6,

409/7, 411/2, 414/6, 416/4,
419/5, 422/1, 422/3, 434/3,
436/9, 442/6, 447/1, 448/6,
456/1, 3, 457/2, 5, 458/4, 459/3,
459/5, 461/1, 462/5, 462/7,
466/4, 466/5, 466/6, 474/1,
474/6, 479/1-4, 6, 480/1, 2, 3,
480/5, 7, 481/1, 2, 7, 483/7,
485/8, 486/7, 488/5, 497/9,
498/6, 499/2, 507/4, 511/7,
514/1-6, 517/7, 518/3, 4, 522/3,
523/6, 539/6, 545/4, 552/3, 6,
566/7, 568/5, 7, 573/2, 9, 574/4,
576/4, 589/2, 592/5, 597/5,
598/3, 603/3, 604/2, 606/1,
614/1, 631/3, 4, 632/5, 636/7,
637/2, 641/1-7, 645/1, 650/8,
656/7, 658/2, 660/7, 661/1,
662/5, 669/6, 670/7, 674/7,
677/3, 681/3, 690/7, 691/4, 5,
692/1, 2, 694/4, 698/3, 700/6,
704/4, 710/2
n. +ler 82/9
[= 222]

niçük: nasıl

n. 1b/11, 31/3, 37/2, 83/2, 89/2,
93/2, 99/4, 104/1, 114/2, 120/2,
125/3, 148/6, 156/6, 161/4,
168/2, 169/4, 170/2, 199/4,
203/5, 205/5, 210/1, 213/6,
219/7, 230/1, 248/2, 249/4,
262/6, 276/2, 278/1, 5, 283/7,
307/6, 310/6, 332/1, 2, 378/1,
380/2, 389/5, 401/7, 405/6,
431/6, 432/5, 468/4, 473/6,
496/3, 517/6, 520/3, 556/4,
556/6, 562/1, 566/6, 572/2,
576/6, 577/4, 580/7, 593/4,
603/1, 649/7, 657/5, 659/4,
669/1, 672/5, 673/2, 3, 685/3,
687/3, 690/2, 700/8, 719/4,
720/5, 723/6, 727/3
[= 72]

niçün: neden

n. 3/2, 212/7, 473/7
[= 3]

nidin: neden

n. 79/2, 81/2, 116/5, 162/7,
250/5, 398/3, 447/5, 464/2,
482/6, 552/7, 554/5, 575/6,
593/2, 596/4, 676/5, 677/2,
702/3, 704/5

n.+dür 34/3, 619/2, 622/3
[= 21]

nige: neden

n. 554/6, 694/7
[= 2]

nişe: ne, ne tarz, ne çeşit

n. 198/7, 243/5, 435/6, 511/3,
533/5, 656/4, 722/4
[= 7]

nit-: ne etmek

n.-er(nider) 299/5, 729/7
n.-erem(niderem) 365/3
n.-ermen(nidermen) 99/6, 228/3,
461/6, 698/4
n.-ey 713/2, 714/5
n.-im(nidim) 578/4, 616/3,
618/4
n.-irmen(nidirmen) 191/2,
611/2, 729/6
n.-irsin(nidirsın) 545/5
n.-meñg 382/1
[= 17]

nol-: ne olmak

n.-a 6/4, 77/5, 87/5, 105/3,
114/4, 124/2, 124/6, 136/3,
254/7, 280/2, 304/3, 331/1,
400/2, 7, 426/6, 433/2, 482/1,
496/4, 506/4, 524/6, 580/5,
582/2, 595/5, 596/2,
623/5, 663/5, 695/5
[= 27]

- O -

odun: odun

o. 559/2, 560/1
[= 2]

ok: ok

o.+ı 420/3
[= 1]

ol:

o. 1b/7, 1b/8, 1b/9, 2a/8, 14, 2b/4,
3a/1, 8, 14, 4a/15, 4b/5, 4b/6,
4b/14, 5a/6, 7, 8, 9, 13, 21/1, 2,
3, 8, 3/5, 4/1, 5/1, 7/8, 8/3, 5, 6, 7,
9/4, 9, 10/3, 5, 11/4, 5, 12/1, 4, 5,
6, 13/2, 4, 7, 14/6, 15/5, 16/1, 4,
17/6, 7, 18/1, 2, 4, 7, 19/7,
20/4, 5, 21/3, 5, 6, 7, 23/3, 25/3,

5, 6, 7, 26/2, 27/6, 7, 28/1, 3, 4, 7,
29/3, 30/7, 31/4, 32/7, 33/3, 7,
34/5, 6, 7, 35/5, 37/3, 38/1, 3, 6,
7, 39/2, 7, 41/6, 42/1, 43/7, 46/1,
48/7, 8, 49/7, 50/8, 51/2, 9, 52/8,
53/2, 53/4, 5, 55/2, 56/2, 3, 6,
57/6, 58/4, 5, 59/1, 2, 60/7, 61/1,
62/4, 6, 63/2, 4, 64/1, 3, 4, 8, 9,
66/4, 5, 7, 67/4, 68/5, 70/1, 2, 3,
4, 5, 71/2, 4, 5, 72/1, 73/4, 5, 6,
74/3, 5, 76/1, 80/4, 83/1, 2, 3, 6,
84/5, 6, 85/1, 2, 7, 86/4, 7, 87/3,
89/6, 90/4, 5, 7, 91/4, 7, 92/4, 5,
93/7, 95/4, 97/6, 98/4, 7, 102/5,
103/5, 104/1, 3, 7, 105/5, 7,
106/3, 6, 107/1-5, 108/6, 7,
109/2, 110/4, 7, 112/2, 5, 7,
113/3, 4, 114/1, 2, 7, 115/7,
118/5, 119/4, 120/6, 122/6, 7,
123/7, 125/1, 126/5, 127/1, 6, 7,
128/5, 129/2, 4, 7, 130/1, 131/1,
3, 4, 132/4, 133/4, 5, 9, 135/3, 4,
135/7, 136/3, 4, 5, 6, 7, 138/3,
139/6, 140/2, 5, 7, 141/1, 6,
142/4, 143/3, 6, 144/4, 5, 7,
145/4, 5, 7, 146/1, 4, 147/2, 9,
149/3, 4, 6, 7, 150/5, 151/2, 3,
152/2, 153/2, 6, 154/1, 5, 155/3,
156/1, 2, 3, 5, 157/2, 3, 4, 4, 7, 8,
9, 158/1, 2, 3, 159/2, 6, 160/1, 2,
4, 5, 162/2, 3, 162/6, 7, 164/3, 6,
165/3, 5, 166/1, 167/5, 169/3,
170/2, 4, 5, 171/4, 5, 172/6,
173/1, 3, 4, 7, 174/1, 3, 175/1, 4,
6, 176/1, 3, 8, 179/1, 3, 5, 6,
180/4, 181/1, 2, 181/3, 7, 182/6,
183/2, 5, 184/1, 4, 185/2, 7,
186/1, 2, 4, 187/1, 2, 3, 4, 5, 7,
188/8, 9, 189/6, 190/4, 6, 7,
191/2, 3, 4, 7, 193/1, 2, 8, 194/5,
7, 195/1, 3, 196/2, 3, 5, 6, 197/3,
198/4, 6, 199/4, 200/7, 201/4,
202/1, 7, 9, 204/2, 3, 4, 205/4, 8,
9, 206/1, 6, 7, 209/2, 3, 7, 210/2,
3, 4, 5, 6, 9, 211/5, 212/6, 213/3,
6, 215/2, 216/5, 6, 217/6, 218/6,
7, 219/1, 3, 221/2, 7, 222/4,
223/3, 4, 225/1, 3, 4, 226/1,
227/7, 228/5, 229/5, 6, 7, 230/7,
231/3, 5, 232/2, 3, 4, 5, 233/1,
2, 3, 4, 5, 6, 234/1, 2, 3, 236/4, 5, 6,
7, 237/6, 238/5, 239/3, 9, 240/4,
241/1, 242/1, 2, 4, 7, 243/5, 8, 9,
244/3, 4, 7, 245/1, 9, 246/1, 3,
247/2, 3, 7, 248/1, 249/1, 2,

250/1, 2, 251/2, 4, 5, 253/6,
254/2, 6, 255/1, 2, 7, 7, 256/1, 2,
7, 257/1, 2, 5, 6, 258/2, 7, 259/1,
260/1, 3, 261/6, 7, 262/6, 263/4,
6, 264/1, 4, 5, 7, 265/1, 4, 5,
266/1, 7, 268/7, 270/1, 3, 7,
271/2, 272/2, 4, 8, 273/2, 4, 6, 7,
274/3, 5, 7, 275/2, 277/5, 6,
278/1, 2, 278/3, 4, 5, 9, 279/1, 2,
3, 4, 5, 7, 280/3, 281/1, 4, 6,
282/1, 2, 3, 6, 284/1, 3, 4, 285/2,
3, 5, 6, 7, 9, 286/1, 2, 7, 287/1, 2,
3, 288/5, 289/7, 291/5, 6, 292/2,
5, 293/1, 293/2, 293/2, 293/3,
293/5, 293/7, 294/3, 4, 7,
295/2, 3, 296/1, 4, 296/6, 297/2,
6, 298/3, 299/1, 2, 3, 300/7,
301/1, 7, 302/4, 5, 7, 303/6,
304/4, 5, 305/6, 8, 306/2, 5, 6, 7,
307/1, 5, 309/2, 310/3, 4, 311/1,
311/4, 7, 8, 312/5, 9, 314/3, 4,
316/6, 7, 317/1, 318/2, 4, 319/6,
320/4, 322/2, 323/6, 324/3, 4, 5,
325/2, 4, 6, 327/3, 5, 329/5,
330/3, 4, 331/4, 332/4, 333/1, 2,
334/1, 3, 336/1, 337/1, 1, 338/2,
339/2, 7, 340/1, 2, 342/2, 6, 7,
343/7, 344/3, 6, 345/6, 346/2, 3,
5, 6, 7, 348/2, 3, 349/2, 5, 350/1,
2, 351/5, 7, 352/2, 353/3, 6,
354/4, 355/3, 356/6, 7, 360/1,
362/3, 4, 365/2, 4, 5, 6, 7, 368/1,
2, 369/1, 2, 4, 5, 7, 370/1, 6, 7,
371/4, 372/6, 374/6, 375/7,
376/1, 6, 7, 377/7, 378/3, 4, 5,
379/1, 5, 380/4, 9, 381/5, 382/2,
383/8, 11, 384/3, 5, 385/9,
387/4, 391/5, 6, 393/6, 395/5, 7,
399/3, 6, 400/4, 5, 401/7, 8,
403/5, 407/3, 5, 409/5, 6, 410/1,
4, 6, 411/5, 6, 413/7, 414/6,
416/1, 417/2, 5, 418/1, 2, 3, 7,
419/6, 421/3, 422/2, 423/2, 7,
424/1, 6, 425/5, 426/1, 4, 7,
427/7, 429/5, 7, 430/1, 431/7,
432/7, 433/1, 7, 434/2, 435/7,
436/1, 3, 439/5, 6, 440/1, 7,
442/2, 443/2, 4, 7, 444/1, 5, 6,
445/3, 4, 446/6, 447/3, 4, 5,
448/3, 7, 9, 450/1, 4, 451/3, 4, 6,
452/1, 3, 6, 453/1, 5, 6, 454/9,
456/1, 2, 3, 457/3, 458/3, 4,
459/1, 7, 460/3, 5, 461/9, 463/7,
464/2, 466/1, 7, 467/3, 468/2, 3,
4, 6, 7, 469/5, 470/3, 4, 471/5, 6,

473/5, 9, 476/7, 477/6, 7, 478/2,
4, 479/1, 7, 480/6, 481/5, 482/6,
7, 484/8, 485/9, 486/3, 487/1, 4,
488/2, 489/5, 490/4, 491/1,
492/9, 495/7, 496/1, 497/3, 8, 9,
498/6, 499/1, 2, 5, 500/3, 5, 7,
501/2, 4, 501/9, 502/2, 3, 4, 5,
503/1, 2, 504/7, 505/1, 507/2, 5,
6, 7, 508/2, 3, 6, 509/1, 510/1,
511/3, 5, 6, 8, 9, 512/1, 4, 5, 8,
513/2, 5, 7, 9, 514/5, 515/1, 6,
516/1, 3, 6, 7, 518/5, 519/1,
521/6, 522/2, 5, 523/7, 10,
524/4, 525/1, 2, 3, 4, 526/2, 3,
6, 7, 527/3, 528/7, 529/4, 6,
530/1, 531/2, 532/4, 533/1,
534/2, 535/1, 2, 536/1, 4, 7,
538/4, 6, 539/4, 540/5, 541/7,
543/4, 546/2, 4, 7, 547/2, 4, 5,
548/6, 550/1, 3, 7, 551/3, 6, 7,
552/5, 554/1, 556/1, 557/5,
559/3, 560/7, 7, 562/2, 563/1,
563/7, 564/6, 565/1, 2, 5, 567/1,
569/4, 5, 570/1, 3, 6, 571/1, 7,
572/2, 4, 6, 7, 573/1, 4, 6, 574/1,
5, 577/1, 577/3, 578/4, 7,
580/2, 6, 7, 581/7, 583/1, 585/5,
587/3, 4, 5, 588/1, 2, 3, 6, 7,
589/1, 3, 5, 7, 590/2, 6, 7, 591/4,
5, 592/2, 4, 594/6, 597/1, 4, 6, 7,
598/1, 2, 598/4, 599/3, 599/5,
600/6, 601/1, 5, 603/3, 4, 603/6,
604/7, 7, 605/1, 3, 4, 607/6,
608/7, 609/3, 6, 7, 610/1, 3, 5, 7,
611/1, 5, 612/5, 6, 612/7, 7,
613/5, 614/2, 3, 5, 7, 616/1, 2, 5,
617/1, 2, 618/4, 6, 7, 619/4, 5, 6,
8, 620/1, 4, 5, 621/2, 6, 7, 622/3,
624/3, 5, 625/1, 2, 4, 626/3,
627/4, 5, 628/3, 5, 629/2, 4, 5,
630/1, 630/3, 9, 631/3, 4, 634/2,
635/1, 2, 5, 636/1, 4, 637/1, 2, 3,
4, 5, 7, 638/5, 639/2, 4, 640/3, 4,
641/1, 4, 5, 6, 644/1, 3, 4, 6, 7,
645/1, 2, 3, 4, 6, 7, 646/2, 5, 6,
647/5, 7, 648/4, 649/2, 7, 651/1,
3, 4, 6, 7, 652/4, 5, 9, 654/1, 4,
7, 655/1, 5, 656/3, 6, 657/5,
658/1, 2, 4, 6, 7, 659/1, 2, 660/1,
4, 5, 6, 7, 661/3, 4, 7, 9, 662/2,
7, 663/1, 5, 668/2, 670/1, 672/1,
2, 3, 4, 673/5, 674/1, 3, 7,
675/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 676/1, 2, 3,
4, 6, 677/1, 2, 3, 7, 678/1, 2, 3,
67, 679/1, 3, 680/1, 2, 4, 5, 6, 7,

681/2, 3, 682/6, 683/5, 684/2,
686/6, 687/3, 4, 6, 8, 9, 688/3, 5,
7, 690/5, 6, 691/1, 2, 692/4, 5,
693/1, 2, 4, 5, 694/1, 695/1,
696/1, 696/1, 698/1, 699/1,
699/2, 5, 700/4, 5, 6, 704/1,
704/2, 704/3, 705/5, 6, 706/2, 3,
707/1, 3, 708/4, 5, 6, 7, 709/7,
710/2, 3, 7, 711/1, 2, 7, 712/6,
713/3, 7, 714/4, 715/1, 716/1, 2,
6, 717/2, 719/7, 8, 9, 720/2,
721/1, 723/3, 724/2, 725/1, 4, 5,
726/6, 7, 727/1, 3, 5, 728/3, 4, 8,
9, 729/1, 4
o.+dur 455/4, 639/1
o.+ıcre 152/5
[= 1308]

ol-: olmak
o. 179/7
o.-a 46/6, 360/4, 365/5, 381/5,
388/5, 407/5, 419/2
o.-amen 365/6
o.-an 164/6, 208/5
o.-dı 4b/12, 6/1, 14/5, 22/3,
23/4, 35/3, 37/5, 37/6, 39/7,
48/7, 52/9, 165/2, 188/5, 189/1,
189/6, 207/2, 207/6, 219/3,
237/3, 240/6, 264/3, 268/1,
292/6, 340/7, 341/3, 365/6,
365/7, 369/4, 383/8, 383/9,
390/3, 395/5, 401/5, 403/6,
405/3, 405/4, 418/3, 418/7,
419/7, 422/5, 430/3, 597/7
o.-dum 13/7, 37/2, 39/5, 49/2,
264/6, 388/3, 401/2, 424/6,
445/1
o.-duñg 396/3
o.-gil 3b/7, 44/7
o.-inça 18/5, 172/5, 342/2
o.-ma 52/7
o.-ma- 161/6
o.-madı 19/5, 30/3, 179/5, 270/3,
383/10, 418/4
o.-madın 22/2, 184/7, 226/2
o.-mamak 336/6
o.-mamışdı 364/7
o.-man 213/6
o.-mañg 227/6
o.-mas 264/1, 264/3, 271/1,
336/4, 360/3, 403/1, 422/4
o.-masa 388/1, 411/1
o.-mas idi 557/5
o.-masun 203/5
o.-mayım 223/2

o.-maz 7/1, 31/5, 45/4, 189/3
o.-mağı 211/1
o.-magum 13/5, 173/6
o.-magumnı 178/3
o.-mak 165/6, 187/3, 197/6,
220/6, 269/7, 271/2, 335/3,
355/1, 356/1, 356/1, 356/2,
356/3, 356/4, 356/5, 356/6,
356/7, 388/1, 403/7, 415/7,
425/7, 430/5, 455/9
o.-maknı 6/7
o.-miş 23/4, 37/1, 47/5, 52/1,
164/4, 169/4, 188/6, 194/4,
204/2, 238/6, 283/7, 293/1,
293/1, 293/2, 293/3, 293/4,
293/5, 293/6, 293/7, 294/1,
294/1, 294/2, 294/3, 294/4,
294/5, 294/6, 294/7, 295/1,
295/1, 295/2, 295/3, 295/4,
295/5, 295/6, 295/7, 296/1,
336/7, 340/7, 354/3, 356/6,
383/7, 423/1, 430/6, 431/5,
434/5
o.-miş iken 50/4
o.-mişam 385/3
o.-mişdı 364/7
o.-mişdur 164/6, 351/4, 413/6
o.-mişlar 209/5
o.-sa 2/7, 3a/13, 3b/4, 6/6, 37/1,
41/2, 180/6, 189/3, 196/6, 210/5,
213/4, 266/2, 373/6, 384/2,
390/5, 416/6, 419/3, 420/4,
423/1, 597/2, 597/7, 599/2
o.-sam 34/7, 281/4, 340/6,
348/2, 355/6, 434/2
o.-sañg 381/6, 414/6
o.-sun 3b/8, 12, 4a/8, 9, 348/2,
405/5
o.-up 4b/6, 5a/5, 5/2, 9/2, 11/3,
13/3, 16/1, 29/6, 34/3, 39/1,
41/5, 44/2, 46/2, 47/6, 162/2,
163/7, 164/2, 167/1, 170/1,
203/6, 211/4, 221/2, 225/2,
271/1, 283/1, 315/6, 336/6,
339/8, 347/4, 353/2, 361/1,
374/7, 377/3, 383/9, 390/6,
394/7, 405/4, 408/5, 408/7,
411/6, 413/2, 5, 415/2, 7, 422/3,
425/7, 596/4, 706/3
o.-updur 10/2, 3, 20/1, 4, 162/6,
192/4, 204/4, 208/3, 316/7,
381/1, 383/7, 419/7, 423/5
o.-upsin 192/7
o.-ur 1/1, 19/3, 41/5, 89/2,
163/5, 174/1-7, 197/1-7, 198/1-

7, 207/7, 210/8, 212/2, 343/7,
356/3, 365/4, 408/5, 502/4
o.-gaç 37/5, 210/8
o.-gan 4/3, 24/5, 37/5, 164/1,
168/3, 370/2
o.-gay 184/7, 204/6, 259/4,
392/5, 431/6
o.-gaysın 6/9
[= 328]
oltur-: oturmak
o.-am 480/2
[= 1]
on: on
o. 255/2
[= 1]
ot: ateş
o. 14/5, 18/7, 20/2, 21/4, 48/4,
54/2, 57/2, 7, 58/3, 92/1-7, 96/6,
97/2, 100/8, 114/7, 116/1, 139/1,
165/4, 166/5, 167/1, 187/6,
202/9, 217/6, 236/4, 242/1,7,
244/7, 307/3, 307/3, 313/1,
361/5, 364/2, 379/4, 385/2,
409/2, 409/6, 416/2, 425/2,
457/1, 484/9, 487/5, 494/3,
506/2, 511/4, 512/2, 521/2,
526/2, 534/5, 550/5, 559/2,
579/3, 597/4, 599/3, 600/5,
601/1, 616/1, 636/5, 647/4,
658/5, 677/6, 696/6, 722/7
o.+a(oda) 5/9
o.+dın 249/7, 506/2, 549/1,
584/3, 592/6, 593/3, 670/4,703/2
o.+dur 133/9, 184/1, 417/2,
542/8
o.+ı 11/2, 14/3, 23/6, 32/6, 34/7,
40/6, 42/6, 50/5, 52/4, 7,9,
55/2,5, 56/1, 57/4, 5, 65/8, 69/6,
86/3, 91/3, 100/8, 121/5, 122/1,
127/6, 142/5, 143/6, 145/4,
146/3, 147/6, 7, 158/9, 161/3,
166/4, 175/6, 185/4, 6, 7, 186/6,
187/15, 7, 189/5, 208/1, 216/1,
218/1, 225/6, 228/1, 229/4,
252/5, 259/5, 264/7, 275/1,
311/1, 320/3, 329/2, 332/3,
334/3, 336/4, 340/4, 351/3,
353/5, 365/4, 5, 6, 7, 372/1,
383/15, 386/7, 400/2, 414/4,
419/1, 435/1, 5, 442/1,
454/3, 455/6, 470/6,7, 471/3,
472/3, 475/3, 488/3, 492/8,

493/1, 503/3, 4, 5, 506/2, 512/6,
524/3, 527/4, 531/4, 535/5,
536/6, 540/1, 550/5, 553/5,
559/2, 560/1, 562/1, 564/4,
577/4, 9, 578/1, 595/4, 599/3,
611/1, 618/1, 649/4, 5, 652/8,
653/3, 654/2, 656/7, 659/1,
661/4, 5, 661/8, 662/4, 669/7,
672/5, 674/6, 676/1, 679/3,
680/3, 693/5, 700/7, 702/4, 6,
707/5, 715/3, 726/1, 3
o.+ıda 147/7, 165/1, 165/5,
642/6
o.+ıdın 25/4, 28/2, 29/3, 52/7,
76/4, 81/6, 92/5, 115/1, 129/5,
134/4, 145/6, 153/6, 169/5,
187/2, 187/3, 187/6, 221/1,
236/6, 244/1, 269/4, 277/5,
291/2, 291/4, 311/2, 311/7,
329/2, 340/5, 360/5, 370/2,
378/7, 379/1, 380/2, 388/2,
422/2, 424/5, 470/7, 506/3,
525/7, 559/1, 577/2, 601/7,
608/1, 609/5, 673/4, 729/2
o.+ıdur 140/3, 158/5, 252/3,
312/7, 441/3, 495/4, 547/6,
548/2
o.+ılan 255/1, 374/1, 424/6
o.+ımğa 274/4
o.+ın 76/1, 242/5, 311/1, 329/2,
360/5, 363/7, 380/6, 412/1,
480/6, 556/6, 660/5, 663/1,
679/6
o.+ına 9/4, 48/3, 134/5, 185/2,
202/8, 205/8, 207/1, 215/1,
364/3, 365/6, 415/6, 418/3,
427/4, 455/1, 479/4, 545/1,
585/1, 606/1
o.+ındın 21/6, 24/4, 360/7
o.+ını 86/5, 345/5, 556/6, 662/5
o.+ınıñ 19/4, 29/4, 50/5, 86/5,
92/2, 109/4, 166/2, 175/5, 217/1,
218/5, 238/3, 267/5, 275/7,
311/7, 358/3, 365/4, 365/5,
424/5, 437/3, 457/3, 485/3,
507/3, 564/1, 658/5, 659/3,
663/6, 670/4, 676/2, 700/7,
722/5
o.+ıyla 12/2, 37/3, 77/4, 135/2,
165/4, 186/2, 186/3, 306/3,
354/5, 382/1, 399/2, 412/2,
450/6, 474/3, 481/1, 483/1,
549/1, 642/7, 690/2
o.+ığa 48/4, 118/3, 186/4, 192/2,
209/1, 229/4, 231/2, 382/5,

418/6, 481/5, 512/6, 665/1,
675/3, 696/5
o.+lar 54/4, 118/1, 199/1, 393/5,
511/7, 615/1, 615/6
o.+lara 545/1
o.+lu 2/7, 4/6, 14/4, 52/2, 54/2,
77/2, 92/7, 96/6, 164/4, 166/5,
168/4, 243/7, 270/5, 352/1,
353/4, 358/4, 391/2, 392/3,
409/6, 411/3, 434/5, 551/4,
584/5, 603/6, 624/5, 647/4,
672/5, 692/7, 697/2
o.+luğ 541/6
o.+luk 187/7, 222/1, 423/4,
454/3, 624/5
o.+nı 55/2, 57/2, 481/5, 628/3,
695/1
ot.+nıñ 336/3, 441/2
o.+um 628/1
o.+uma 723/6
o.+umnıñ 723/6
o.+unğ 97/7
o.+ğa 47/4, 192/2, 252/3, 290/3,
302/1, 418/6, 553/4, 569/1,
657/9
[= 446]

otağı: öteki
o. 591/3
[= 1]

otur-: oturmak
o. 561/7
[= 1]

oy-: oymak
o.-up 512/3
[= 1]

oyna-: oynamak
o.-dıp 270/7
o.-makda 220/5
o.-maklık 427/3
o.-r 56/9
o.-yıp 697/4
[= 5]

oyun: oyun
o.+ğa 201/3
[= 1]

oğul: oğul, evlat
o. 416/6, 417/4
o.+dın 526/4

[= 3]

oğurla-: çalmak

o.-r 530/1, 633/5

[= 2]

ok:

ok
o. 24/5, 98/2, 133/1, 148/7,
281/4, 285/9, 288/3, 298/2,
312/3, 313/11, 459/2, 462/2,
471/6, 476/7, 483/4, 485/6,
542/5, 571/7, 674/1, 681/1,
703/3

o.+çı 493/7

o.+dur 511/1, 555/2, 604/4

o.+ı 4/1, 12/7, 97/5, 113/1,
114/3, 134/2, 139/6, 155/7,
158/7, 175/3, 178/2, 183/1,2,
191/4, 193/3, 200/5, 256/5,
302/7, 342/4, 369/3, 370/7,
396/3, 423/5, 449/4, 493/7,
516/6, 534/1, 546/1, 564/6,
577/1, 615/6, 637/5, 646/1,
713/5, 715/3, 717/5

o.+ıdın 21/7, 223/4, 251/1,
346/5, 381/8, 432/1, 525/5,
591/5, 592/4, 601/4, 628/5,
668/1, 700/8, 702/3

o.+ıdur 8/2, 34/2

o.+ın 11/5, 64/2, 206/5, 209/2,
270/1, 273/2, 356/6, 365/2,
562/7, 609/3, 622/4, 681/7,
686/3, 724/3

o.+ına 50/3, 72/7, 250/1, 263/7,
277/5, 359/8, 428/5, 466/7,
494/2, 674/1, 708/6

o.+ını 24/3, 370/7, 442/2, 658/6

o.+ınınğ 42/3, 171/5, 385/7,
726/2

o.+ınğ 418/6

o.+ınğdın 116/7

o.+ıyla 107/3, 356/5, 429/7

o.+ıga 206/5

o.+lar 4a/13, 275/2, 424/3, 675/2

o.+ları 30/6, 236/2, 401/3, 503/6,
599/2, 668/7, 673/7

o.+larıdın 469/4

o.+ların 81/1, 209/4, 312/3,
590/4

o.+larını 241/4, 479/6

o.+larınğ 17/3, 22/1, 80/1, 82/2,
144/7, 226/3, 259/1, 471/3,
473/5, 476/4, 524/4, 579/6,

586/1, 602/4, 633/5, 690/2,
697/2, 703/4, 704/9

o.+larınğdın 162/4, 195/6, 549/4

o.+larınğı 575/2

o.+larınğmınğ 311/4

o.+larınğga 349/7, 708/1

o.+unğ 21/2, 80/5, 200/3, 275/2,
392/3, 409/6, 476/7, 523/1,
523/5, 537/2, 541/5, 568/3,
568/8, 594/3, 618/3, 629/3,
633/5, 648/8, 657/6, 702/4,
726/5

o.+unğa 68/1

o.+unğdın 131/2, 289/4, 290/4,
291/1, 293/6, 294/2, 340/6,
376/2, 392/4, 408/3, 426/5,
493/6, 720/7

o.+unğdur 282/4

o.+unğı 540/2, 549/7, 683/3

o.+unğla 374/3, 552/4, 556/7

o.+unğmı 141/4, 153/6, 332/3

o.+unğga 263/1, 537/2, 541/5,
552/4, 593/1

[= 210]

okı-: okumak, krş. **oku**

o.-maga 211/9

o.-r 5a/12, 351/1, 548/5, 665/5
[= 5]

oğu-: okumak, krş. **okı**

o.-gaç 128/2

o.+rda 332/4

[= 2]

öçür-: söndürmek

ö.-ünğ 65/8

[= 1]

öğren-: öğrenmek

ö.-di 197/3, 657/9

[= 2]

öğret-: öğretmek

ö.-di 107/6

ö.-diler 113/5

[= 2]

öğüt-: nasihat

ö. 76/3, 77/6

[= 2]

öküş: çok, fazla
ö. 251/7, 518/2
[= 2]

öl-: ölmek
ö. 354/7
ö.-di 29/2, 364/5, 513/6, 620/6
ö.-dügüm 250/4, 664/5
ö.-dügümni 677/2
ö.-düm 389/2, 458/6, 524/2,
560/2, 585/6, 588/7
ö.-dürdi 567/4
ö.-dürse 704/1
ö.-dürür 665/4
ö.-eymen 80/5
ö.-geli 182/4
ö.-gen 22/1, 151/6
ö.-gende 29/2
ö.-genlere 235/5, 670/3
ö.-genleri 10/4, 62/4, 206/4,
327/1, 511/5, 714/6
ö.-günçe 302/5
ö.-inçe 74/1
ö.-medim 343/4, 439/3
ö.-medin 226/2, 569/5, 586/4
ö.-megüm 84/4, 682/1
ö.-mek 25/1, 175/8, 360/1,
449/7, 498/4, 511/3, 542/3,
611/5
ö.-mekde 564/8
ö.-mekdin 82/4, 100/6, 640/4,
656/3, 723/5
ö.-mekdür 137/7, 630/1
ö.-mekke 90/5
ö.-mekligim 26/1bir
ö.-mekni 498/4, 656/3
ö.-men 310/6
ö.-miş 97/6
ö.-se 303/7
ö.-sem 21/5, 26/5, 74/6, 108/6,
134/7, 384/6, 512/1, 516/6,
519/3, 614/6, 650/7
ö.-üg 182/3, 217/5
ö.-üğmen 157/2
ö.-üm 72/2, 498/7
ö.-ürdin 200/5, 542/3
ö.-üp 495/7
ö.-ür 496/7
ö.-ürem 8/7, 439/5, 439/7,
516/6, 560/7
ö.-ürmen 624/4
ö.-ürsem 202/5, 277/6
ö.-ürsin 94/2

[= 91]

öldür-: öldürmek, krş. öltür
ö.-di 85/5, 132/5, 659/1
ö.-diler 209/6
ö.-medi 544/2
ö.-medin 226/1
ö.-mege 55/4, 338/1
ö.-megil 412/3
ö.-mek 29/1, 59/5, 90/5, 204/4,
270/3, 341/4, 508/6
ö.-mekke 286/4, 566/4
ö.-se 90/4, 156/9, 516/1, 667/3,
708/3
ö.-üp 56/3
ö.-üpdür 722/1
ö.-ür 33/7, 397/6
ö.-ürler 97/1
[= 28]

öltür- öldürmek, krş. öldür-
ö.-gen 327/2
ö.-gey 625/2
ö.-se 80/4, 714/6
ö.-ür 80/4
[= 5]

ölüg: ölü
ö. 78/5, 132/4, 369/1, 370/1,
443/2, 683/9
ö.+ge 88/3, 727/1
ö.+ler 445/3
ö.+lerni 293/5
ö.+ni 248/4, 613/6
[= 12]

ölüm: ölüm
ö. 93/4
[= 1]

önğ: ön
ö.+ine 254/2
ö.+ünçe 225/5
[= 2]

öp-: öpmek
ö.-di 309/7
ö.-kemen. 390/6
ö.-key 536/1
ö.-keymen 391/1
ö.-mege 391/1, 487/6, 573/8,
664/2
ö.-megi 520/5
ö.-megüm 81/5
ö.-mek 65/4, 138/3, 148/1, 152/7

ö.-sem 65/4, 66/1, 402/1, 402/1,
613/5
ö.-üp 402/2, 439/6, 456/1, 460/2,
484/8
[= 24]

örge-: öğrenmek
ö.-se 352/7
ö.-ür 231/4
[= 2]

örten-: yanmak
ö.-ür 231/2
[= 1]

öt-: geçmek
ö. 537/7
ö.-di 246/5, 409/5, 433/2, 540/3
ö.-er 76/3
ö.-me 503/4
ö.-meyince 526/7
ö.-mes 670/7
ö.-üp 384/4, 586/4
[= 11]

ötker-: geçirmek, geçiştirmek, krş.
ötkür-
ö.-ildi 529/3
[= 1]

ötkür-: geçirmek, geçiştirmek, krş.
ötker-
ö.-di 625/3, 658/6
[= 2]

ötrü: -den dolayı
ö. 451/1
ö.+dür 487/5, 507/5
[= 3]

ötür-: geçirmek
ö.-di 661/7
[= 1]

öz: öz, kendi
ö. 45/3, 78/6, 110/4, 117/4,
230/6, 246/5, 260/7, 376/6,
377/1, 407/6, 407/7, 443/3,
486/6, 555/1, 563/1, 579/1,
587/5, 622/3, 623/1, 630/2,
648/3, 659/3, 677/6
ö.+din 518/3
ö.+i 78/6, 110/1, 121/6, 149/5,
258/2, 296/4, 369/1, 378/3,
499/1, 706/2, 710/4

ö.+idin 110/5, 135/4
ö.+idür 329/6
ö.+ige 248/2
ö.+imdin 120/2
ö.+in 19/6, 31/1, 48/2, 48/3,
48/4, 119/1, 222/4, 233/4, 235/6,
236/5, 264/4, 265/6, 284/4,
298/3, 314/4, 315/3, 330/7,
369/6, 407/4, 410/5, 444/7,
499/6, 523/7, 630/2, 693/3,
717/3, 717/7, 725/3, 729/4,
729/8
ö.+ine 110/5, 113/9, 231/3,
282/1, 361/5, 489/7, 526/4,
679/6, 706/1
ö.+ini 63/2, 117/1, 117/7, 261/6,
278/8, 301/4, 317/4, 362/6,
426/7, 430/2, 537/5, 571/3,
675/6, 679/5
ö.+iniñg 571/6
ö.+iniñgi 425/5
ö.+lerin 597/5, 679/2
ö.+leriniñg 531/5
ö.+üm 182/7, 340/4, 443/3,
464/6, 466/3, 467/5, 477/5,
481/7, 487/2, 494/6, 510/6,
697/1
ö.+ümdin 449/2
ö.+üme 523/7
ö.+ümge 513/5
ö.+ümüz 46/10
ö.+ümlen 579/1
ö.+ümni 124/1, 425/6, 445/5,
462/5, 462/7, 464/4, 464/9,
479/5, 574/3
ö.+ündin 489/7, 589/6
ö.+ünğ 58/7, 76/2, 120/5, 267/6,
317/5, 365/3, 384/4, 388/1,
410/8, 415/4, 502/6, 504/7,
559/4, 613/4, 630/5
ö.+ünğdin 53/7
ö.+ünğe 6/8, 407/6, 415/4, 515/7
ö.+ünğge 117/4
ö.+ünği 129/6, 282/6, 614/4,
625/7
ö.+ünğni 82/7, 93/5, 138/7,
383/13, 408/7, 436/8, 537/6,
684/6
[= 159]

özge: başka, diğer

ö. 1/3, 6/3, 14/7, 27/2, 46/3,
76/4, 7, 79/3, 100/6, 103/4,
104/4, 108/2, 5, 112/2, 130/4,
133/1, 142/6, 232/4, 238/1,
239/1, 247/7, 282/7, 305/5,
312/6, 335/6, 351/7, 355/7,
382/2, 391/7, 396/7, 397/1,
400/1, 450/1, 454/4, 461/5,
462/2, 480/3, 506/7, 545/4,
551/2, 551/5, 6, 556/5, 596/4,
609/1, 614/3, 632/3, 635/2,
640/4, 653/6, 656/3, 661/3,
676/5, 677/4, 685/2, 704/3,
709/2

ö.+din 706/2

ö.+ler 18/4, 103/4, 122/5,
196/1ol, 210/2, 239/2, 452/8

ö.+lerdin 410/8

ö.+lerge 373/5, 667/2, 689/5

ö.+lerni 239/5, 381/2, 577/6,
692/5

ö.+lerniñ 13/3

ö.+niñ 504/4

ö.+ye 281/1

[= 76]

saç:

saç

s.+1 338/7, 419/2, 578/4, 624/2,
644/2, 680/5, 710/1

s.+ıdın 286/3

s.+ıdur 217/3, 444/3

s.+ın 239/3, 286/1

s.+ınıñ 217/4

s.+ıñ 31/2, 35/3, 82/5, 156/6,
157/7, 163/3, 167/5, 272/5,
272/6, 282/5, 295/7, 328/4,
330/1, 419/5, 519/5, 523/6,
623/5, 669/5, 673/3, 715/7

s.+ıñgdın 295/5

s.+ıñgdındur 604/1

s.+ıñgnı 419/4, 569/3

[= 37]saç-

s.-ar 54/4, 98/6, 381/7, 429/3,
503/3

s.-armen 327/4, 439/2, 649/3,
665/3

s.-dı 378/2

s.-dım 15/4

s.-dıñ 288/7

s.-ıp 4/8, 21/4, 53/7, 109/1.men,
204/1, 268/6, 656/2, 686/5

s.-mağa 11/2, 203/3

s.-mak 166/5

s.-maknı 313/1

s.-salar 439/4

s.-gan 167/4

s.-kalı 342/7

[= 27]

saçıl-: saçılmak

s.-dı 166/3

s.-madı 652/1

s.-miş 603/6

s.-ur 236/4, 722/7

[= 5]

sag: sağlıklı, iyi

s. 202/1, 340/6

s.+dur 192/4

s.+ı 670/3

[= 4]

sagin-: sanmak, zannetmek

s.-dı 658/3

s.-dım 98/2

s.-dıñ 425/3

s.-ıp 628/3

s.-ma 127/3, 144/8, 167/7,
272/6, 351/3, 378/7, 419/7,
455/1, 484/2, 495/4, 560/4,
588/4

s.-magil 169/5, 439/6

s.-manğ 30/6, 115/4, 164/4,
270/6, 272/2, 507/2, 586/5,
658/5

s.-manğız 230/4, 485/3

s.-ur 7/2, 182/3, 216/4, 620/2,
708/4

s.-urmen 443/5, 574/2, 574/3

[= 36]

sağla-: saklamak

s.-gil 559/4

s.-ñg 644/6

s.-r 549/7

s.-ram 21/2

[= 4]

sal-: salmak

s. 2/3, 7/4, 385/2, 406/3, 441/4,
512/5, 512/9, 602/6

s.-alar 205/8

s.-dı 5/7, 23/1, 33/1, 39/4, 48/3,
67/2, 74/3, 97/2, 185/5, 190/7,
244/7, 290/2, 346/6, 536/7,
601/1, 3, 615/6, 616/1, 631/3,

636/5, 659/2, 659/4, 687/8,
696/1, 712/7
s.-dim 10/3, 493/6, 512/3
s.-dınğ 8/9, 53/7, 57/2, 88/2,
92/7, 371/2, 386/4, 386/6, 531/4,
559/6
s.-gil 41/5, 57/7, 64/5, 622/7
s.-iban 111/4
s.-inğ 603/4
s.-ip 5a/2, 44/6, 80/3, 107/7,
121/1, 3, 154/5, 185/2, 186/4,
201/7, 209/1, 254/2, 267/3,
323/2, 340/4, 383/2, 409/2,
553/4, 565/7, 599/4, 659/1,
676/4, 677/6, 717/4
s.-ıpdur 7/3, 39/2, 58/4, 227/3,
499/2, 511/7, 545/1, 563/8
s.-ma 34/4, 67/6, 149/7, 163/7
s.-madı 8/9, 601/5
s.-mamış 631/7
s.-man 419/2
s.-mak 149/7, 361/6, 697/1
s.-makdın 457/1
s.-makka 230/5
s.-miş 383/5, 629/2
s.-mişam 49/5, 290/5
s.-mişdur 630/9
s.-miş idi 195/6
s.-sanğ 60/4
s.-sun 421/2
s.-ur 31/4, 85/7, 92/2, 222/4,
338/7, 440/5, 498/6, 527/7,
563/1, 567/1, 6, 636/4, 696/6
s.-uram 92/3
s.-ursam 657/3
s.-gaçın 566/6
s.-galı 107/4, 365/5, 578/2,
717/2
s.-gan 165/4, 193/9, 242/1,
242/7, 334/6
[= 130]

san: sayı
s.+dın 631/4
s.+ım 454/4
s.+ındadur 140/7
s.+ıga 110/6, 631/4
[= 5]

san-: sanmak, saymak
s.-ar 438/1, Müs 1/6
s.-ma 6/2, 21/3, 23/6, 28/1, 69/4,
98/4, 138/5, 186/7, 187/2, 311/2,
339/8, 343/3, 348/5, 354/6,

358/4, 402/4, 436/2, 466/2,
473/5, 506/1, 506/3, 523/2,
553/7, 575/7, 592/2, 594/6,
654/2, 656/2, 664/2, 677/5,
695/6, 707/6
s.-magil 24/4, 194/3, 694/5
s.-mañğ 2/6, 48/8, 109/4, 127/6,
143/2, 194/5, 195/1, 200/4,
210/3, 231/1, 243/7, 285/4,
297/4, 302/3, 350/7, 441/3,
467/3, 521/5, 543/5, 567/2,
615/3, 628/5, 657/8, 661/2
s.-mañğız 8/8, 37/4, 61/4, 92/5,
140/3, 164/6, 193/1, 199/1,
232/3, 429/6, 470/1, 585/1,
620/1, 668/1, 679/4, 715/2
s.-ur 134/2, 381/3, 683/9, 718/5
s.-uram 24/2
s.-sam 226/4, 629/1
[= 83]

sanç-: saplamak
s.-ar 552/6
s.-iban 7/7
s.-ılıp 546/1
s.-ip 125/5, 383/13
[= 5]

sançıl-: saplanmak
s.-adur 178/2
s.-dı 376/2, 476/7, 674/1
s.-ip 4/1, 82/2, 290/4, 294/2,
346/2, 426/5, 523/5, 579/6,
688/2
s.-ıpdur 71/3, 181/4, 675/2
s.-madı 34/3, 652/6
s.-maz 200/3
s.-mağdın 534/1
s.-miş 71/3, 277/5, 423/5
s.-mişdur 275/2
s.-sa 263/5
s.-u 193/3, 194/5, 577/1
s.-ur 4a/13, 21/7, 39/7, 145/4,
236/1, 236/2, 629/3, 704/2
s.-galı 134/2, 291/1, 602/4
[= 39]

sanğa: sana
s. 2b/14, 3a/6, 7, 11, 3b/2, 4, 5,
11, 13, 4a/2, 8, 9, 11, 12, 13, 14,
15, 4b/1, 2, 3, 4, 5, 6, 1/6, 6/2, 3,
15/2, 17/3, 24/6, 28/6, 34/4,
35/1, 35/2, 38/7, 39/1, 5, 41/1,
41/2, 42/1-7, 43/1-7, 44/1-7,

45/7, 47/3, 48/6, 7, 51/9, 63/7,
66/7, 69/5, 81/5, 86/2, 90/7,
93/2, 6, 103/7, 104/4, 6, 112/4,
7, 118/1, 119/4, 129/6, 137/5, 7,
139/7, 147/8, 152/5, 161/6, 7,
169/6, 174/7, 175/3, 6, 176/9,
177/4, 178/1, 5, 184/7, 190/7,
199/3, 207/7, 211/6, 219/7,
243/5, 247/7, 248/1, 250/2,
261/7, 266/5, 7, 268/7, 271/2, 3,
7, 281/5, 292/7, 294/6, 296/1, 3,
5, 305/3, 313/12, 318/6, 323/5,
326/5, 330/6, 333/5, 338/4, 5,
349/4, 370/5, 372/6, 374/5,
377/1, 383/4, 385/6, 391/4, 6,
392/5, 404/5, 414/4, 421/7,
422/3, 429/5, 7, 432/8, 442/2,
443/1, 451/5, 452/7, 9, 454/8,
455/2, 465/3, 476/4, 482/4,
490/3, 499/4, 502/2, 503/7,
506/6, 509/3, 510/6, 512/3,
514/7, 523/8, 525/7, 526/7,
529/7, 534/6, 542/8, 546/7,
549/6, 555/6, 557/4, 562/6,
572/5, 580/4, 6, 583/5, 585/3,
588/7, 596/4, 597/5, 598/7,
611/7, 613/7, 619/2, 632/5, 6,
634/5, 637/7, 647/1, 650/6,
657/5, 7, 678/6, 682/4, 689/7,
696/6, 704/6, 723/4, 728/4
[= 205]

sar-: sarmak
s.-ip 448/4
[= 1]

sarı: yön, taraf, krş. **saru**
s. 50/3, 64/3, 161/1, 162/4,
166/2, 230/3, 238/5, 269/6,
290/5, 340/4, 400/4, 412/6,
431/2, 448/5, 457/3, 486/2,
488/3, 491/5, 505/7, 573/6,
586/2, 661/3, 667/1, 676/7,
724/6
[= 25]

sarığ: sarı
s. 229/3, 343/5, 356/3, 369/4,
424/4, 538/5
[= 6]

saru: yön, taraf, krş. **sarı**
s. 82/2, 143/5, 409/3, 577/3,
578/2, 579/6
[= 6]

sarğar-: sararmak
s.-ip 45/2, 54/2
s.-ur 54/2, 230/5, 539/1
[= 5]

sat-: satmak
s. 82/7
[= 1]

sataş-: sataşmak
s.-dı 220/1
s.-ıpdur 218/4
s.-tı 719/7
[= 3]

savaş-: savaşmak
s.-ıpdur 217/5, 218/3
[= 2]

savrul-: savrulmak
s.-dı 363/7
s.-up 434/2
[= 2]

savur-: savurmak
s.-am 479/3, 481/4
s.-dı 658/5, 659/4, 661/4, 662/1,
688/4
s.-dılar 209/5
s.-magil 412/1
[= 9]

savut-: uzaklaştırmak
s. 76/4, 77/2
s.-ıpdur 216/7
[= 3]

savug: soğuk
s. 450/6, 612/3
[= 2]

sayru: hasta
s. 670/3

segirt-: koşmak, koşturmak
s.-di 304/5
s.-ip(segıdip) 10/1, 21/5, 213/5
s.-me 720/6
s.-menğ 382/4
s.-ür(segıdür) 66/6
s.-ürsin(segıdürsin) 80/7
[= 8]

sen: sen

s. 3a/4, 4a/14, 3/9, 15/2, 27/2,
28/5, 33/4, 35/2, 36/6, 46/1, 2,
47/2, 6, 48/1, 3, 49/8, 52/7, 63/4,
72/5, 73/1, 76/7, 77/4, 7, 80/5,
87/4, 88/2, 4, 96/2, 99/3, 101/3,
103/4, 105/3, 114/6, 117/4,
119/1, 2, 122/5, 128/7, 135/2,
147/8, 147/9, 152/3, 156/8,
171/3, 172/2, 3, 173/4, 5, 6,
175/8, 179/7, 183/6, 201/5,
212/5, 219/5, 224/2, 7, 238/1,
239/1, 243/9, 244/6, 246/2,
247/6, 257/6, 258/3, 4, 288/1,
291/3, 303/3, 313/11, 314/5,
318/5, 322/6, 323/7, 327/4,
333/7, 338/2, 5, 343/2, 6, 349/5,
350/5, 6, 364/1, 371/3, 372/4,
373/2, 374/4, 379/3, 384/4,
387/5, 391/3, 395/3, 397/6,
399/5, 6, 400/4, 403/3, 406/6,
407/4, 7, 408/6, 409/7, 411/2, 4,
415/4, 6, 417/4, 421/7, 425/5,6,
433/5, 434/6, 435/6, 436/9,
442/4, 473/4, 473/8, 474/2,
502/7, 503/4, 506/1, 507/4,
510/4, 5, 515/1-7, 517/5, 521/7,
526/4, 7, 527/1, 536/6, 550/6,
559/4, 563/4, 564/2, 8, 572/1, 2,
4, 577/3, 580/4, 583/6, 584/1, 8,
585/3, 588/4, 607/3, 614/4,
630/5, 632/3, 632/5, 643/7,
651/5, 663/3, 688/6, 689/1, 3,
693/5,6, 699/3, 701/2, 704/6,
708/6, 711/4, 714/7, 729/2
s.+çe 493/5, 654/7
s.+de 413/6, 583/7, 623/7
s.+dedür 322/2
s.+din 3a/11, 12, 1/3, 6/3, 32/2,
33/6, 47/1, 73/2, 101/7, 167/7,
193/4, 197/3, 205/9, 219/4,
238/1, 239/1, 255/7, 310/2,
352/7, 355/1, 376/7, 396/7,
446/7, 465/2, 5, 3, 475/4, 512/3,
533/7, 577/3, 578/2, 579/6,
583/5, 623/7, 632/3
s.+dindür 639/1
s.+i 3a/8, 32/9, 43/3, 44/4, 47/2,
48/6, 9, 59/4, 75/7, 79/4, 86/2,
93/7, 138/4, 207/5, 212/4, 219/4,
227/7, 235/2, 280/2, 320/7,
328/3, 362/4, 406/7, 411/2,
425/4, 430/7, 432/5, 433/3,
441/7, 444/4, 448/2, 460/1,
474/1, 480/1, 499/7, 507/5,
510/6, 524/5, 537/6, 544/5,

551/7, 552/2, 553/2, 580/3,
587/5, 596/5, 609/7, 619/9,
632/4, 636/7, 641/7, 652/9,
666/5, 675/7, 701/2, 702/6,
709/1-7

s.+ing 3a/2, 3a/9, 3b/12, 4a/12,
1/4, 5, 7/1, 16/2, 5, 36/2, 42/5,
43/6, 49/9, 52/1, 68/3, 74/6,
79/6, 82/9, 83/4, 86/1, 93/1,
98/2, 119/7, 121/2, 124/3, 7,
132/3, 133/2, 134/3, 154/7,
155/3, 4, 158/9, 169/2, 203/2,
214/2, 215/2, 223/3, 236/7,
240/9, 248/5, 259/7, 295/4, 6,
296/2, 298/1, 2, 299/4, 300/7,
305/4, 310/2, 312/9, 313/8,
316/2, 4, 7, 325/3, 5, 340/8,
359/5, 376/3, 7, 377/5,
379/5, 390/2, 395/1-7, 396/1-7,
402/1-7, 403/1-7, 403/8, 9,
405/2, 6, 412/3, 413/3, 416/6,
418/1, 429/3, 482/3, 492/3,
498/3, 502/4, 525/5, 530/4,
531/7, 551/5, 561/2, 568/2,
572/3, 575/7, 582/1, 587/5,
604/2, 606/7, 634/6, 657/9,
667/5, 669/6, 670/4, 687/9,
698/5

s.+ing-çün 205/6

s.+ingdür 3b/6, 3b/6, 87/4

s.+ingle 6/2, 576/5, 722/6

s.+inglen 84/9, 582/3

s.+inglendür 381/6

s.+sin 48/1, 201/3, 432/4, 585/4,
604/2

s.+siz 20/5, 27/4, 5, 47/1, 79/4,
139/1, 2, 148/5, 420/1, 421/2,
452/5, 492/2, 517/5, 694/5

s.+sizin 3/2, 108/2, 201/1, 511/1,
527/1-7, 551/1

[= 446]

sep-: serpmek

s.-ersin 241/6

[= 1]

sev-: sevmek, krş. siv-

s.-dim 219/4

s.-mekdin 168/5, 310/5

[= 3]

sıbkar-: süzerek içmek, yalayıp almak

s.ip 615/4

s.-sam 257/5 [= 2]	sor-: emmek s.-dum 263/2 s.-ğan 684/4 [= 2]
sın-: kırılmak, parçalanmak s.-ar 71/7 s.-dı 225/5 s.-ip 56/2 s.-sa 501/3 s.-ğan 71/7, 177/6, 492/5, 590/6 [= 8]	sorag: haber s. 339/7 s.ıñğı 402/7 [= 2]
sındur-: kırmak, parçalamak s.-am 481/1 s.-dı 81/8, 255/1, 658/4, 659/6 s.-dılar 209/3 s.-dum 516/4 s.-magil 412/4 s.-up 56/2, 102/7, 343/6, 368/2, 717/7 s.-ur 210/6 [= 14]	sög-: sövmek s.+üp 450/3 [= 1]
sırdaş: sırdaş s. 614/1 [= 1]	sömür-: emmek, içine çekmek s.-sem 684/3 [= 1]
sık-: sıkılmak, azap vermek s.-dı 297/4 [= 1]	sön-: sönmek s.-medi 55/2 s.-mes 618/1 [= 2]
sikiz: sekiz s. 255/2 [= 1]	söndür-: söndürmek s.-em 481/5 s.-üp 55/2, 56/1 [= 3]
siv-: sevmek, krş. sev- s.-düm 701/2 s.-mege 414/5 s.-megil 338/7 s.-mek 701/2 s.-mekligimdin 507/5 [= 5]	söy-: sevmek s.-di 302/1 s.-mek 547/3 [= 2]
sivgilü: sevgili s.+ñğ 363/5 [= 1]	söyle-: söylemek s. 292/7 s.-di 404/7 [= 2]
siz: siz s. 33/5, 65/5, 67/5, 254/1, 5, 256/3, 269/3, 363/4 s.+din 33/5, 255/5 s.+e 363/4, 658/7 s.+ge 146/7, 255/5, 405/5 s.+in 523/3 s.+inğ 102/6 [= 17]	söz: söz s. 248/4, 250/3, 327/7, 331/2, 522/5, 532/1, 2, 646/5, 705/6, 729/9 s.+de 369/1 s.+din 438/2 s.+i 70/4, 369/1, 526/6, 602/3, 646/7 s.+in 24/2, 61/4, 78/6, 119/6, 380/6, 456/6, 484/6, 492/6, 499/6 s.+ine 220/7, 598/7 s.+ini 114/5 s.+üm 65/1, 532/2, 559/3, 561/6 s.+ümdür 118/2, 646/6 s.+ünğ 427/7, 607/7, 613/7

s.+ünġni 515/7
[= 39]

sözleş-: sözleşmek, anlaşmak
s.-mege 461/1
[= 1]

su: su
s. 4b/9, 5/2, 7/3, 10/4, 22/1,
24/4, 57/2, 61/7, 71/7, 83/2,
100/8, 106/5, 111/4, 122/2,
127/1, 128/4, 6, 146/3, 153/6,
163/5, 169/3, 190/5, 192/2,
199/2, 4, 205/4, 230/1, 2, 239/3,
252/3, 262/4, 264/7, 270/4,
283/2, 286/5, 292/2, 301/2,
312/4, 342/4, 345/6, 353/5,
378/5, 392/3, 409/6, 418/6,
442/6, 448/1, 450/1, 457/1,
466/1, 467/7, 481/5, 495/5,
497/2, 507/7, 520/1, 521/4,
550/5, 563/1, 565/4, 7, 566/3,
567/1, 567/3, 568/4, 572/2, 3,
573/1, 2, 574/2, 575/3, 576/1,
577/8, 578/1, 579/3, 597/4,
606/6, 629/2, 633/5, 656/7,
658/3, 669/1, 672/7, 685/5,
687/2, 697/2
s.+dın 337/5, 343/7, 693/5
s.+dur 167/1
s.+lar 54/4, 145/4, 154/7, 564/1,
722/7
s.+lu 25/7
s.+nı 700/8
s.+yı 4/4, 171/2, 5, 172/7, 205/5,
248/4, 260/5, 362/5, 364/2,
404/3, 443/2, 460/4, 511/5,
556/6, 607/4, 645/7, 673/6,
714/4, 721/2
s.+yıça 14/3, 479/3
s.+yıldın 93/4
s.+yıldur 82/4, 452/3, 621/2,
628/4
s.+yın 151/7, 204/1, 299/5,
390/3, 450/7, 473/2, 662/3
s.+yına 326/3, 699/6
s.+yını 212/6, 545/5
s.+yunı 654/4
s.+ga 192/6
[= 140]

sugal- suyu çekilmek, kurumak
s.-dı 442/7
s.-madın 442/7
[= 2]

sun-: sunmak
s. 568/5
[= 1]

susa-: susamak
s.-miş 615/5
s.-mişdur 616/4
[= 2]

sümüük: kemik
s.+lerim 681/6
[= 1]

sür-: sürmek
s. 125/5, 360/2
s.-di 68/5, 113/9, 202/5, 403/9,
431/3, 658/2, 661/9, 662/6,
687/4
s.-diler 209/1, 209/9
s.-düm 646/6
s.-er 237/3
s.-gil 23/7
s.-me 473/3, 624/7
s.-medi 653/1
s.-megil 412/7
s.-mek 679/4
s.-mekinġdin 56/3
s.-mes 338/1
s.-se 686/2
s.-señg 321/7
s.-üp 55/6, 56/4
[= 26]

süri-: sürümek
s.-di 40/4
[= 1]

sürme: sürme
s. 8/7, 192/3, 591/5, 629/5
s.+lğ 645/6
s.+lü 300/7
[= 6]

sürt-: sürtmek
s.-em 30/5
s.-ende 312/2
s.-er 726/1
s.-erem 669/2
s.-erge 700/2
s.-üp 4/8, 423/7, 491/6, 582/3
[= 9]

sürüg: sürü
s. 370/3

[= 1]

sürün- sürünmek
s.-üp 3/7, 624/4
[= 2]

sürüt-: sürütmek
s.-üp(sürüdüp) 661/7
[= 1]

süz-: süzmek
s. 245/7, 247/6
[= 2]

-T, T-

tağar: kap, çanak, küp
t.+ın 615/4
[= 1]

tak-: takmak
t.-ip 569/2
[= 1]

talaş-: dalaşmak, kavga etmek
t.-tı 719/2
[= 1]

talbın-: heyecanlanmak, çırpınmak
t.-ur 69/7
[= 1]

tam-: damlamak
t.-dı 438/1
[= 1]

tamu: cehennem, krş. **tamuğ, tamuk**
t. 62/2, 229/4, 424/5, 470/7,
525/7
[= 5]

tamuğ: cehennem, krş. **tamu, tamuk**
t. 166/4, 176/4, 193/9
t.+ça 722/5
[= 4]

tamuk: cehennem, krş. **tamu, tamuğ**
t. 360/5
[= 1]tamu

tamzır-: damlatmak
t.-madı 342/4
[= 1]

tan-: inkâr etmek
t.-ma 90/3
[= 1]

tañg: şaşma, hayret
t. 1b/5, 3b/4, 4b/13, 3/3, 39/4,
67/1, 68/1, 80/4, 92/6, 96/3,
106/7, 108/1, 120/6, 125/4,
132/4, 166/6, 171/2, 180/6,
197/2, 202/9, 213/4, 294/2,
314/1, 334/1, 350/3, 356/1,
372/5, 374/4, 391/4, 414/4,
453/4, 488/4, 490/3, 515/6,
516/6, 524/2, 532/3, 543/7,
549/2, 554/2, 574/6, 605/4,
625/3, 660/4, 685/4, 695/2,
709/3
[= 47]

tap-: bulmak, elde etmek
t.-abilmesem 545/1,4
t.-ar 71/6, 81/3, 82/4, 97/7,
100/7, 127/1.yet-keç, 146/3,
151/6, 321/1, 323/1, 347/2,
495/2, 556/1, 579/4, 608/6,
611/1, 726/6
t.-arsıñg 329/4
t.-dı 14/2, 67/3, 78/3, 82/1,
134/8, 267/7, 334/4, 342/7,
379/6, 461/8, 539/4, 584/9,
591/2, 605/4, 638/4, 693/2,
7018/2, 722/3
t.-dım 54/2, 79/4, 79/5, 259/4
t.-dınğ 572/4
t.-ılmış 284/1
t.-ip 40/7, 267/7, 278/8, 328/6,
512/4
t.-ıpdur 131/2, 427/4
t.-ma 414/3
t.-madı 23/4, 38/1, 59/3, 61/5,
135/1, 172/5, 347/1, 365/5,
386/7, 401/8, 413/5, 434/3,
503/1, 639/5, 660/3, 720/1,
726/7
t.-madım 1/8, 20/5, 38/4, 45/5,
57/1, 82/1, 323/4, 359/5, 411/5,
437/9, 447/2, 490/1, 517/2,
540/5, 547/2, 611/6, 627/4,
708/2, 709/1, 709/2, 726/6
t.-madın 117/5, 647/3
t.-madınğ 375/7, 414/5
t.-maduk 33/5
t.-magil 406/7

t.-man 296/6, 309/6, 315/6,
479/5, 501/1, 519/2, 594/5,
604/2, 682/1
t.-mas 315/5, 455/8, 595/7,
682/7
t.-masa 81/2
t.-masam 92/3, 464/8, 469/1,
510/5, 517/1, 692/5
t.-massın 643/5
t.-masun 709/2
t.-mayıp 46/4
t.-maz 38/7, 114/4, 172/6, 234/4,
255/7, 297/7
t.-mazam 104/2
t.-mağay 513/8
t.-mağaylar 600/2
t.-mak 120/5, 148/2, 152/7,
163/2, 294/1, 506/7, 543/6,
605/4
t.-mak idi 394/7
t.-makdur 427/2
t.-maklık 406/1
t.-mış 101/2, 117/6, 146/4,
280/3, 282/7, 305/6, 405/1,
562/5, 605/6, 684/4, 720/2
t.-mışam 97/6
t.-mışlar 120/1, 452/8
t.-sa 161/4, 333/3, 334/1
t.-sam 9/6, 25/5, 323/1, 638/2
t.-sañg 137/7, 212/4, 338/6,
371/7, 584/8
t.-sun 243/6
t.-gan 584/7
t.-kalı 513/5
t.-kay 451/3
t.-kaymen 239/7
[= 170]

tapıl-: bulunmak
t.-madı 652/2
[= 1]

tapşur-: teslim etmek, emanet vermek
t.-am 479/7
t.-dum 439/7
[= 2]

tar: dar
t. 718/6
[= 1]

tura-: taramak
t.-r 239/3
[= 1]

tart-: çekmek, katlanmak, koparmak
t.-ıp 440/4
[= 1]

tartıl-: çekilmek, koparılmak
t.-dı 222/3
t.-ıp 669/5
[= 2]

taş: taş
t.+ıdın 525/6
t.+ılan 255/1
t.+lar 343/4, 458/4
[= 4]

taşla-: atmak, fırlatmak
t.-gil 134/7
t.-ğan 115/2
[= 2]

taşkarı: dışarı
t. 477/3
[= 1]

tek: gibi
t. 1/5, 3/3, 4/9, 4a/13, 5a/3, 7/5,
9/4, 9, 10/2, 11/5, 18/2, 4, 20/3,
21/2, 27/5, 29/6, 30/7, 34/4,
35/1, 4, 37/1, 42/3, 44/1, 47/2,
49/1, 2, 6, 53/2, 7, 54/1, 56/9,
60/3, 64/3, 7, 9, 67/3, 69/6, 70/3,
71/7, 72/4, 6, 73/1, 6, 74/1, 75/1,
5, 80/2, 6, 82/1, 9, 83/1, 4, 7,
84/1, 87/4, 88/5, 7, 89/7, 91/6,
92/6, 97/4, 5, 108/3, 110/1,
112/4, 115/2, 118/2, 121/2,
126/4, 6, 129/5, 134/3, 135/4,
136/5, 137/6, 138/2, 139/4, 6, 7,
141/2, 143/2, 145/1, 146/4, 8,
149/1, 150/1, 156/7, 8, 157/1, 5,
6, 158/2, 160/6, 164/2, 166/6,
172/3, 5, 6, 173/4, 5, 6, 179/6,
182/2, 183/3, 184/6, 191/7,
192/1, 194/3, 7, 196/3, 196/6,
196/7, 197/1, 3, 199/7, 200/2,
201/1, 203/5, 6, 7, 212/1, 213/4,
5, 223/1, 3, 225/4, 228/1, 229/6,
279/2, 290/2, 294/5, 298/1,
299/5, 301/6, 303/2, 306/2,
307/5, 6, 313/8, 11, 316/2, 4, 6,
326/4, 333/3, 334/1, 2, 334/7,
337/4, 7, 338/7, 339/2, 350/4,
5, 6, 351/1, 353/4, 355/2, 4,
356/3, 358/4, 7, 359/2, 360/6,
362/5, 363/6, 365/3, 365/7,

369/1, 370/2, 371/6, 372/3,
379/5, 383/8, 384/5, 385/7,
386/1, 387/1, 389/5, 391/2, 4,
393/3, 4, 6, 394/2, 4, 406/5, 5,
408/2, 410/5, 413/5, 416/6,
417/4, 420/3, 7, 421/1, 422/6, 7,
423/6, 424/6, 425/2, 426/1,
428/1, 429/1, 2, 6, 433/4, 437/7,
438/4, 439/1, 440/6, 442/2,
443/3, 445/4, 453/6, 466/6,
469/2, 479/4, 480/2, 488/3,
493/4, 494/3, 7, 498/6, 500/2,
502/2, 508/1, 5, 514/3, 524/2,
526/4, 527/1, 530/2, 533/1,
540/6, 541/2, 548/1, 549/3, 7,
550/2, 551/3, 552/7, 554/5, 6,
559/3, 563/4, 564/1, 567/2,
572/3, 574/5, 575/6, 579/1, 2,
582/2, 3, 584/8, 585/2, 587/4,
588/4, 590/3, 593/6, 602/6,
604/2, 4, 6, 605/2, 606/3, 611/3,
614/4, 7, 623/2, 625/1, 627/1,
630/2, 631/2, 633/4, 634/5,
638/3, 643/6, 648/4, 649/1, 6,
655/5, 656/6, 659/5, 665/7,
666/6, 668/4, 673/3, 674/3, 7,
678/3, 682/6, 683/3, 4, 684/1,
685/5, 6, 686/5, 689/5, 695/2,
699/2, 702/1, 3, 703/4, 7, 707/2,
708/1, 7, 710/5, 720/1, 725/6,
726/2, 728/5, 729/2, 9
t.+dür 4/1, 56/2, 66/6, 84/1,
114/7, 116/1, 140/5, 168/1,
278/6, 289/4, 298/2, 343/5,
355/1, 456/6, 491/1, 521/1,
565/6, 566/2, 593/3, 602/1, 4,
605/5, 606/6, 684/4, 719/5
t.+i 33/4, 48/1, 215/3, 689/1
t.+ni 651/5
[= 360]

teng: denk, eş
t. 309/4, 361/3, 423/1, 709/5
[= 4]

Tenğri: Allah
t. 588/7
[= 1]

tepe: tepe
t.+de 552/3
t.+mdin 596/1
[= 2]

tepren-: kımıldamak, sallanmak

t.-ür 230/1
t.-geçin 245/4
[= 2]

tepret-: kımıldamak, sallamak
t.-ür 260/7
[= 1]

ter: ter
t. 71/2, 200/1, 226/4, 565/4,
638/4
t.+ler 142/4, 182/4
[= 7]

terlik: üste giyilen ince elbise
t.+inğ 192/5
[= 1]

turnag: turnak
t. 199/5, 501/5, 677/7
t.+ı 669/2, 670/5
t.+ıdur 164/5
t.+ım 449/1
t.+larınğ 631/8
[= 8]

tik-: dikmek
t. 495/3
t.-di 17/3, 556/4
t.-ip 426/3
t.-ken 578/1
t.-medi 10/6, 521/7
t.-megil 193/5
t.-mek 268/5
t.-mekke 244/2
t.-menğiz 432/1
t.-miş 162/3
t.-sem 484/4
t.-senğ 506/4
[= 14]

tiken: diken
t. 9/3, 133/8, 268/6, 307/4,
356/5, 511/1, 513/1, 562/3,
568/8, 586/2, 621/5, 629/3,
670/1, 704/3
t.+din 513/4
t.+dür 52/8, 633/7
t.+i 704/3
t.+siz 148/6, 625/7
[= 20]

tikil-: dikilmek, saplanmak
t.-sün 133/1, 462/2

[= 2]
til: dil
t. 211/4, 346/5, 353/2, 408/3,
422/3, 423/3, 517/6, 593/3
t.+de 313/13
t.+i 571/6, 624/2
t.+idin 423/3
t.+im 294/5, 405/3
t.+imni 180/2
t.+in 351/1
t.+ini 213/3
t.+inġ 706/3
[= 19]

tilbe: deli
t. 396/1
[= 1]

tile-: dilemek
t.-p 465/1, 654/5
t.-r 117/7, 315/5, 350/7, 362/1,
364/1, 415/4, 423/4, 425/5,
501/3, 595/7, 606/5, 616/4,
636/5, 679/4
t.-rmen 448/9, 461/2, 480/6,
596/3, 683/2, 697/1, 709/2
t.-rsen 624/6, 729/3
t.-rsenġ 351/2, 375/3, 380/9,
414/3, 415/7, 425/7
t.-rsin 684/6
t.-se 523/1
t.-senġ 365/7
t.-yip 189/4
[= 35]

tilek: dilek
t. 383/12, 384/6
[= 2]

tilmür-: ümit ve hasretle bakmak
t.-di 658/1
t.-em 479/1, 480/3
t.-megil 412/6
t.-üp 56/6
[= 5]

timur: demir
t. 42/3, 385/7, 702/3
[= 3]

tirek: direk
t. 669/5

tirgüz-: diriltmek
t.-se 132/4, 206/4
t.-ür 10/4, 62/4, 248/4, 327/1,
327/2, 511/5, 613/6, 667/3
[= 10]

tiri: diri, canlı, krş. tirig
t. 449/3
t.+likdin 522/2
[= 2]

tirig: diri, canlı, krş. tiri
t. 369/1, 517/3, 517/7
t.+men 157/2, 370/1
[= 5]

tiril-: dirilmek, canlanmak
t.-ip 445/3
t.-mek 427/6, 461/9
t.-mekdin 498/4
t.-senġ 485/7
[= 5]

tiş: dış
t. 560/4
t.+im 450/4
[= 2]

tiş-: deşmek
t.-er 646/1
t.-ip 236/2, 365/2, 523/1, 629/8,
637/5, 680/3, 702/4, 713/5
t.-ipdür 34/2
t.-ken 155/7
[= 11]

tişil-: deşilmek
t.-di 628/5
[= 1]

tişle-: dişlemek
t.-dinġ 455/6
t.-ledi 661/3
t.-p 119/1, 569/3
t.-yip 556/7
[= 5]

tişük: delik
t. 370/1, 370/7, 370/7, 449/4
t.+ler 109/7, 201/2, 471/3, 703/4
t.+lerdür 704/9
t.+lü 426/3, 714/3ay
[= 11]

titre-: titremek

- t.-r 669/6
[= 1]
- titregüç: gelinin başına konan süslü şey
t.+dür 671/4
[= 1]
- titret-: titretmek
t.-me 310/4
[= 1]
- tofrag: toprak, krş. **toprag**
t. 434/2, 455/8, 481/4,
608/3, 659/7
t.+ı(tofragı) 426/3, 591/5, 670/1
t.+ıdın(tofragıdın) 442/5, 534/4
t.+ım 449/8
t.+ın(tofragın) 609/5, 629/5,
688/4
t.+ına(tofragına) 512/1, 582/3
t.+ını(tofragını) 659/7
[= 17]
- toğra-: doğramak
t.-miş 311/8
[= 1]
- tol-: dolmak
t.-a 3/5, 135/5, 257/5, 390/5,
421/5, 638/3, 639/3, 684/8
t.-a bolgan 18/6
t.-a bolsa 728/5
t.-ar 618/1
t.-updur 720/5
[= 12]
- tola-: dolamak
t.-dıp 477/3
[= 1]
- tolgan-: dolanmak
t.-ıp 418/3
[= 1]
- ton: elbise
t. 217/2, 424/4, 448/4
t.+ın 297/6, 508/3
t.+ıyla 311/9
t.+ıga 217/6
t.+unġ 162/5, 671/5
t.+unġda 273/5
t.+unġga 229/3
[= 11]
- toprag: toprak, krş. **toprag**
t. 49/5, 235/2, 272/8
t.+a(topraga) 270/4
t.+dur(topragdur) 192/3
t.+ı(topragı) 142/2
t.+ıdur(topragıdur) 164/6
t.+ın(topragın) 65/4
t.+ına(topragına) 30/5
t.+ında(topragında) 7/2
t.+um(topragum) 240/4
[= 11]
- toz: toz
t. 248/5
t.+ı 299/6
[= 2]
- tök-: dökmek
t.-di 73/6, 238/2, 253/3, 346/1,
394/5, 437/6, 694/1
t.-düm 237/5
t.-en 154/7
t.-er 26/5, 492/1, 595/6
t.-keli 506/5
t.-ken 242/4
t.-mege 175/4, 591/4
t.-mek 198/2, 220/3, 606/5
t.-mekdin 666/3
t.-miş 377/7, 404/2
t.-mişdür 675/7
t.-se 547/4
t.-sem 14/3
t.-ünġüz 451/7
t.-üp 146/6, 209/3, 212/7, 216/2,
3, 235/5, 239/2, 286/7, 313/13,
334/2, 377/6, 415/6, 479/3,
496/2, 507/2, 554/6, 599/1,
712/2, 715/2
t.-üpsin 593/2
[= 46]
- tökül-: dökülmek
t.-gen 515/2, 600/4
t.-miş 169/3
[= 3]
- tur-: durmak
t.-am 479/1, 480/1
[= 2]
- tut-: tutmak
t.-ganda 440/3
[= 1]
- tutaş-: ateş almak, yanmak

t.-ıpdur 217/6, 218/1
t.-tı 719/1
[= 3]

tüg: tüy
t.+üm 21/7, 517/6
[= 2]

tügen: yara
t. 582/1
t.+ler 154/6
t.+lerge 454/2
[= 3]

tügme: düğme
t.+ler 273/5
[= 1]

tügün: düğüm
t. 17/1, 559/6
t.+dür 560/5
t.+ler 17/2, 629/7
[= 5]

tüken-: bitmek, sona ermek
t.-di 30/1, 45/1
t.-mes 659/7
t.-mez 121/7
[= 4]

tülkü: tilki
t. 565/6
[= 1]

tümen: on bin
t. 1/6, 102/8, 178/2, 262/7,
387/4, 393/2, 412/5, 428/5,
475/6, 508/5, 556/1, 563/2
[= 12]

tün: gece
t. 14/1, 30/4, 72/3, 83/5, 98/1,
150/8, 253/6, 289/1, 303/3,
306/1, 338/7, 365/3, 369/4,
475/7, 492/4, 559/1, 559/5, 7,
560/4, 566/1, 568/2, 603/6,
627/5, 636/1, 672/4, 720/4
t.+i 48/2, 290/6, 311/6, 316/4,
354/5, 365/4, 660/1, 670/5,
700/1
t.+idindür 432/3
t.+ler 4/8, 156/5
t.+leri 618/7
t.+ünçe 143/9
[= 40]

tüş: düş, rüya, krş. düş
t. 426/7
[= 1]

tüş-: düşmek
t.-er 444/3
t.-se 187/6
[= 2]

tüşüşi: her taraf
t.+din 145/4, 594/4
t.+mdin 226/2
[= 3]

tütün: duman
t. 169/5, 487/5, 526/2, 559/1,
560/1, 596/1, 673/4
t.+dür 512/2
t.+i 109/4, 662/6, 672/5
t.+ini 662/5
t.+üm 419/4
[= 13]

tüz: düz
t. 246/7, 247/5, 247/5, 282/4,
440/5, 442/2, 488/3
t.+lük 437/8
t.+lükde 122/6
[= 9]

tüz-: düzmek, tertip etmek,
çalmak(saz)
t. 246/5, 247/2, 5,6
t.-üp 67/2, 114/6
[= 6]

- U -

uc: uç
u.+ı 142/2, 528/6, 631/1
u.+ıla 651/6
u.+ındın 126/3
u.+ıyla 678/2
[= 6]

ucuz: ucuz
u. 246/3
[= 1]

uç-: uçmak
u.-adur 292/6
u.-ar 521/5, 610/5
u.-dılar 356/5
u.-madı 539/6

- u.-mak 579/6
u.-miş 592/2
u.-sa 82/2, 209/4
u.-up 134/5, 255/7, 294/2, 362/3,
416/2, 416/2, 506/2, 523/5,
548/4
[= 18]
- uçmağ: cennet, krş. uçmak
u. 322/7
[= 1]
- uçmak: cennet, krş. uçmağ
u.+dın 577/2
[= 1]
- uçur-: uçurmak
u.-dı 660/1, 660/4, 662/1
[= 3]
- uçuk: uçuk
u. 297/5, 521/6, 560/4, 621/2
u.+dur 295/2
[= 5]
- uçkun: kıvılcım
u.+ı 527/4, 700/7
u.+ıdur 365/4
u.+larını 661/8
[= 4]
- ulaş-: ulaşmak
u.-ıpdur 217/4
u.-tı 719/5
[= 2]
- uluğ: ulu, büyük
u. 369/1
[= 1]
- unut-: unutmak
u. 76/2, 77/1, 322/7
u.-ma 140/6
u.-mak 140/6, 729/8
u.-maktın 624/2
u.-up 147/6, 713/5
u.-updur 216/6
[= 10]
- ur-: vurmak
u. 41/3, 503/7
u.-gil 256/5, 412/1
u.-am 479/2, 481/6
u.-ar 13/2
u.-arlar 64/9
- u.-dı 11/5, 278/7, 312/1, 313/3,
333/1, 342/6, 343/4, 356/6,
363/7, 504/3, 659/2, 660/5,
661/1, 663/1, 681/1
u.-dılar 209/4
u.-duñg 457/1, 540/2, 562/7,
569/3, 657/6
u.-dukça 728/8
u.-gil 284/6
u.-ma 3/6, 97/5, 438/2, 563/4,
654/7
u.-madı 427/7, 653/1, 5
u.-madım 679/2
u.-man 424/3
u.-mañg 30/4
u.-mas 281/3, 449/6, 728/9
u.-masam 485/2
u.-mayıban 568/6
u.-maz 31/4
u.-mağınğdın 57/2
u.-mak 113/9, 580/1
u.-mak(urmağ) 656/7
u.-makka 174/6, 353/5, 491/3,
652/2
u.-miş 609/3
u.-sa 1/5, 45/4, 437/1, 683/8,
723/6
u.-sam 480/4, 610/1
u.-sañg 236/3, 568/8
u.-up 32/7, 52/9, 53/7, 55/3,
56/7, 57/2, 107/3, 189/3, 270/6,
412/4, 457/1, 2, 661/9
u.-gaç 153/6
u.-galı 209/2, 222/4, 435/2
u.-gan 450/1
[= 786]
- urul-: vurulmak, çarpılmak
u.-ubanı 599/3
u.-up 273/4, 356/4, 393/3, 429/6
u.-ur 7/5, 210/3, 363/3, 422/6,
708/4, 711/6
u.-urmen 24/6, 70/3, 632/7
[= 14]
- uruş: çarpışma, savaş
u. 269/3
[= 1]
- usan-: bıkmak
u.-dım 457/1
[= 1]
- uşat-: parçalamak, ufaltmak

	u. 81/8 [= 1]	[= 26]
uşak:	ufak, k¼¼¼k u. 182/4 [= 1]	uzan-: uzamak, ok s¼¼¼mek u.-d¼¼ 112/1, 673/3, 719/5 [= 3]
uşol:	işte bu u. 119/3, 184/6, 244/2, 379/6, 728/1 [= 5]	uzat-: uzatmak u.-d¼¼ę 271/3 [= 1]
utan-:	utanmak u.-d¼¼ 663/3 u.-ıp 294/6, 719/2, 719/6 u.-uben 350/3 u.-up 21/3, 106/1, 382/3 [= 8]	uzun: uzun u. 559/3, 627/5, 673/3 [= 3]
utağa:	ta u.+n¼ę 383/13 [= 1]	uğra-: uğramak, rast gelmek u.-sa 231/4, 403/4 [= 2]
uy-:	uyumak u.-mad¼¼ 224/5, 358/1, 539/5 u.-man 308/4, 401/6 u.-masa 231/3, 401/6 u.-masam 516/5 u.-muş 411/6 u.-ęan 230/2, 265/3 u.-ęay 11/3 [= 12]	uğraş-: uğraşmak u.-mad¼¼ 649/6 u.-şıp 681/3 [= 2]
uyęan-:	uyanmak u.-d¼¼m 457/6 u.-ur 230/2, 231/5 [= 3]	- ¼¼ - ¼¼: ¼¼ ¼¼. 5a/8, 9, 80/1 [= 3]
uyęat-:	uyandırmak u.-urs¼¼ę 400/6 u.-magil 409/5 [= 2]	¼¼n: ses ¼¼. 231/1, 329/1, 339/2, 560/3, 571/2, 725/4 ¼¼.+i 230/2, 296/3, 506/1, 536/3, 700/6 ¼¼.+idin 230/2, 332/4 ¼¼.+in 563/9 [= 14]
uyku:	uyku u. 230/2, 293/1, 566/1, 568/9, 569/6, 573/1, 574/7, 576/4 u.+da 20/7, 409/5, 426/7, 560/4, 613/5 u.+daki 20/7 u.+d¼¼n 84/5, 400/6, 613/5 u.+m 453/5, 660/1 u.+m¼¼ 662/1 u.+s¼¼d¼¼n 408/6, 457/6 u.+s¼¼na 84/5, 293/2 u.+s¼¼ęa 63/6	¼¼st: ¼¼st ¼¼.+din 420/4 ¼¼.+e 194/4, 205/3, 274/7, 306/7, 368/7, 416/3 ¼¼.+ide 107/5, 109/2, 163/1, 165/3, 286/1, 388/4, 417/1, 529/4 ¼¼.+imde 383/14, 664/5 ¼¼.+inde 116/1, 138/2, 154/1, 164/1, 295/1, 295/2, 295/3, 307/3, 368/3, 375/1,2, 406/2, 413/7, 420/4, 428/6, 454/2, 495/1, 505/1, 549/3, 560/4, 566/2, 577/7, 608/5, 683/9, 715/7 ¼¼.+indeki 205/5, 221/4

ü.+ine 55/3, 155/4,5, 278/1,
370/6, 436/1, 437/6
ü.+ığa 621/1-7, 692/4
ü.+ümde 678/2, 679/4
ü.+üme 304/5
ü.+ünğde 578/7
ü.+ünge 109/5, 439/4, 662/7
[= 66]

üz: üst
ü. 245/6, 246/4
ü.+inde 218/2, 221/4, 64/6,
569/3
ü.+ini 64/6
[= 7]

üz-: koparmak, kırmak, üzmek,
gönlünden çıkarmak
ü. 246/2, 247/7
ü.-gen 658/4
ü.-mek 149/7
ü.-üp 431/3, 681/6
[= 7]

üze: üstünde, üstüne
ü. 3/9, 7/7, 14/5, 68/3, 70/1,
85/2, 144/4, 149/1, 152/1, 155/1,
7, 182/3, 188/5, 204/2, 205/3,
208/3, 240/4, 263/3, 292/5,
325/1, 361/4, 468/7, 538/2,
568/1, 598/2, 598/5, 608/5,
614/6, 624/6, 645/2, 685/1,
690/6, 691/1, 707/6, 723/2
[= 36]

üzre: üstünde, üstüne
ü. 1/6, 19/1, 23/5, 29/6, 34/3,
37/6, 44/2, 49/5, 52/1,2, 55/3,
61/1, 66/2, 3, 68/3, 70/2, 71/7,
74/3, 92/4,5, 106/3, 107/5,
109/4, 5, 111/4, 113/4, 114/7,
116/1, 128/4, 129/1, 133/4,
138/5, 142/3, 144/7, 145/2,
147/6, 153/4, 154/2,6, 155/1,
156/6, 165/1, 7, 166/2, 167/4,
186/7, 189/3, 192/5, 193/2,
199/1, 220/2, 221/6, 228/6,
230/4, 231/1, 240/6, 249/4,
250/4, 260/6, 261/1, 269/6,
277/1, 278/6, 9, 285/3, 6, 7, 8,
286/2, 5, 287/4, 292/2, 295/2,
297/5, 302/7, 306/1, 307/2,
313/8, 323/3, 324/2, 331/3,
333/4, 338/3, 7, 346/7, 349/1,
351/4, 356/5, 358/3, 359/1,

361/4, 5, 365/4, 368/7, 370/7,
375/2, 383/5, 401/3, 406/2,
423/7, 426/2, 432/1, 436/5,
440/1, 441/3, 457/3, 465/3,
475/3, 479/6, 491/7, 492/4, 7, 8,
493/1, 2, 494/3, 495/1, 509/5,
511/2, 521/6, 528/4, 529/3, 4,
530/1, 3, 534/1,2, 536/4, 545/2,
547/6, 548/5, 550/7, 559/6,
561/1, 575/1, 576/3, 577/7,
584/2, 585/1, 586/3, 588/1,
615/3, 616/2, 5, 627/5, 628/5,
629/4, 633/6, 634/2, 636/3, 4,
637/3, 650/2, 5, 652/8, 653/6,
654/2, 658/3, 663/6, 672/6,
673/4, 674/5, 680/3, 690/5,
691/1, 700/9, 704/3, 711/5,
718/5, 719/4, 725/2, 729/1
ü.+dür 138/2, 188/5
[= 186]

üzük: yüzük
ü. 370/4
[= 1]

üzül-: üzölmek
ü.-di 355/1, 538/1
ü.-gen 355/1
[= 3]

- V -

vir-: vermek
v.-ip 33/2
[= 1]

- Y -

yafrag: yaprak
y.+dur 192/6
y.+ı 292/2, 6, 669/1
y.+ıdın 217/2, 534/3
y.+ıdur 164/1
y.+ları 187/2, 307/7
[= 9]

yağ-: yağmak
y.-ar 6/6, 164/6, 200/4, 302/3,
539/3
y.-dı 49/3, 174/6, 184/3, 225/3,
300/1, 383/14, 490/5, 559/7,
615/4, 664/1
y.-ıp 109/5
y.-madı 603/5
y.-sa 166/6, 271/4, 555/1

[= 20]

yağdur-: yağdırmak
y. 22/1, 192/2
y.-am 479/6
y.-dı 129/2, 133/4
y.-dılar 209/2, 476/6
y.-madı 653/2
y.-magil 412/5
y.-miş 455/8
y.-uban 662/7
y.-ur 42/2, 302/3, 380/1, 441/6,
637/2, 723/4
[= 17]

yağın: yağmur
y. 22/1, 603/5, 700/8
[= 3]

yağış: yağış
y. 313/1
[= 1]

yağlıg: mendil
y. 276/2
y.+dın 562/2, 565/1
y.+dur 71/1
[= 4]

yağ-: yakmak
y.-aram 14/5
y.-manğız 439/5
y.-sam 5/9
[= 3]

yağa: yaka
y. 309/5, 339/1, 365/7, 588/2,
668/2
y.+m 380/7
y.+nğ 495/3
y.+sı 631/6
y.+sın 280/1, 365/5, 378/2,
381/9
[= 12]

yağdu: aydınlık, nur
y. 566/6, 567/6
y.+sıdın 567/6
[= 3]

yağşı: iyi, güzel
y. 36/9, 15/2, 64/5, 90/7, 126/1,
174/7, 176/9, 179/7, 185/5,
186/4, 187/6, 194/6, 321/4,
321/7, 322/2, 365/3, 381/6,

484/7, 485/5, 494/6, 494/6,
504/7, 523/7, 535/6, 547/3,
562/6, 568/7, 588/6, 598/6,
600/4, 607/6, 614/1, 620/3
y.+dın 562/6
y.+lıg 338/5, 446/7, 535/6
y.+rak 577/2, 611/5
y.+rakdur 504/4, 711/4
y.+sın 588/6
y.+ga 15/2
[= 43]

yağıl-: yakılmak
y.-dı 274/4
y.-madı 652/8
y.-saydı 302/2
[= 3]

yağın: yakın
y. 41/7, 479/1
y.+dur 84/4
[= 3]

yalan: yalan, krş. **yalgan**
y. 561/6, 586/5, 598/7
[= 3]

yalan-: yalanmak
y.-ıp 312/9
[= 1]

yalak: hayvanların su içtiği kap
y.+ıdın(yalagıdın) 521/4
[= 1]

yalbar-: yalvarmak
y.-magım 449/6
[= 1]

yalın: çıplak
y. 653/6
[= 1]

yalgan: yalan, krş. **yalan**
y. 467/4
y.+dın 38/3
[= 2]

yalguz: yalan
y. 241/7, 448/9
[= 2]

yaman: kötü

y. 15/2, 446/7, 484/7, 485/5,
494/6, 504/7, 523/7, 547/3,
562/6, 598/6, 607/6
y.+dın 562/6
y.+ı 187/6
y.+ım 185/5, 186/4
y.+ımdur 15/2
y.+lıg 126/1, 523/7
y.+ga 494/6
[= 19]

yamğur: yağmur

y. 77/3, 424/7
y.+ı 6/6, 109/5
y.+ın 437/6
y.+ınıng 3a/7
[= 6]

yan:

taraf, yön
y. 9/2, 23/3, 40/4, 54/3, 55/4,
56/2, 6, 57/7, 64/6, 72/7, 81/1,
82/2, 107/7, 128/4, 140/3, 147/6,
154/5, 162/5, 172/7, 194/5, 7,
195/7, 197/4, 205/8, 228/3,
231/1, 236/2, 259/1, 263/1, 3,
269/2, 272/1, 275/7, 280/1,
284/1, 286/5, 287/3, 290/4,
291/1, 292/5, 294/2, 297/4,
307/4, 5, 325/1, 339/1, 6, 361/1,
363/3, 365/3, 370/3, 381/8,
383/4, 405/4, 420/7, 426/5,
439/4, 452/3, 459/6, 467/3,
471/3, 507/3, 523/5, 549/4,
556/7, 560/5, 564/1, 569/2, 3,
576/5, 577/1, 581/3, 590/3,
592/6, 602/4, 608/1, 609/1,
610/5, 623/4, 631/5, 657/6, 8,
658/5, 663/4, 665/5, 671/1,
673/7, 676/4, 687/8, 688/2,
700/9, 713/5, 720/7, 724/5
y.+a 369/5
y.+dın 138/4, 187/2, 191/4,
198/2, 205/7, 210/3, 237/1,
241/4, 249/2, 268/3, 275/2,
363/6, 383/14, 496/5, 525/2,
575/4, 579/2, 715/3, 728/8
y.+ga 287/5
y.+ı 416/3
y.+ıda 36/5, 106/5, 114/1, 161/5,
162/4, 196/6, 455/7, 510/4,
571/1, 4, 633/1
y.+ıdın 511/8, 539/4, 540/1
y.+ıma 601/1, 616/1
y.+ımda 268/2, 473/6
y.+ımdın 313/11

y.+ımga 268/3, 482/1, 575/4
y.+ında 1/2, 144/5, 162/6, 169/7,
360/4, 368/5, 403/8, 405/1,
561/7, 565/6, 605/1-7, 613/6
y.+ındadur 140/5
y.+ıngça 461/8
y.+ıngda 381/4, 576/5
y.+ıga 56/8, 528/2, 631/1
y.+ga 659/4, 661/4, 700/6
[= 169]

yan-:

yanmak
y.-a 235/7, 606/1
y.-adur 228/1, 229/4
y.-a kel-215/1
y.-alar 207/1
y.-ar 47/4, 72/4, 134/4, 207/1,
270/5, 418/6, 506/3, 559/2,
599/3
y.-aram 415/6, 510/3, 545/1
y.-dı 414/1
y.-dım 457/1
y.-gil 568/6
y.-mağdın 364/3
y.-mag-ile 382/5
y.-mak 494/3, 528/6
y.-sa 47/4
y.-gan 506/2
[= 27]

yana:

yine
y. 2a/2, 6, 2b/1, 4a/4, 4b/14,
5a/4, 9, 51/8, 56/7, 64/5, 67/4,
100/7, 105/3, 150/6, 152/6,
169/1, 178/4, 181/5, 188/7,
190/1, 195/2, 6, 197/4, 198/4,
224/7, 231/7, 251/4, 6, 268/5,
278/2, 4, 285/2, 296/2, 304/7,
321/6, 343/6, 365/2, 6, 375/4,
378/4, 397/5, 398/3, 5, 399/3,
429/2, 433/4, 448/6, 454/5,
457/2, 475/5, 477/2, 483/2,
484/3, 485/3, 486/7, 497/9,
503/2, 505/2, 506/4, 508/6,
513/1, 516/4, 522/5, 527/2,
573/9, 574/1, 583/4, 586/7,
588/1, 590/1, 7, 591/1-7, 592/1-
7, 597/3, 607/1-7, 608/1-7,
609/1-7, 619/1-7, 619/8, 9,
620/1-7, 621/6, 626/5, 627/1, 2,
627/3, 5, 6, 7, 628/1, 628/2, 3,
628/4, 5, 6, 7, 632/2, 646/4,
655/4, 659/2, 3, 661/3, 9, 667/3,
674/2, 675/5, 678/7, 680/5,

685/6, 686/2, 690/3, 7, 691/4, 7,
698/3, 7, 700/1, 710/1
[= 164]

yanış-: yanaşmak
y.-aşıpdur 217/3
y.-tı 719/6
[= 2]

yanak: yanak
y.+ıñg(yanağınğ) 390/6
[= 1]

yanıñıl-: yanılmak
y.-ıp 80/5
[= 1]

yap-: yapmak, kapamak
y.-ar 436/5
y.-dı 115/6
y.-dınğ 436/5
[= 3]

yapış-: yapışmak
y.-mas 442/6
y.-miş 65/1
y.-kan 71/4
[= 3]

yapışdur-: yapıştırmak
y.-duñğ 697/4
[= 1]

yapıl-: kapanmak, yapılmak
y.-ıldı 455/5
y.-ılmış 284/1
y.-madı 652/7
y.-miş 284/6
[= 4]

yaprag: yaprak krş. **yafrag**
y.+ın 23/1
[= 1]

yar-: kesmek, yarmak
y. 183/2
y.-ıp 455/1
y.-ğanda 692/6
[= 4]

yara: yara
y. 34/3, 114/3, 158/7, 353/7,
353/7, 458/4, 525/6, 594/3,
595/1, 680/3, 4, 689/3

y.+dur 176/3, 223/1, 4, 224/1,
225/3, 226/3, 227/2, 371/4
y.+lar 674/2
y.+lardın 64/1
y.+m 689/3
y.+mda 442/6
y.+sıdın 385/7, 519/1
y.+sın 356/6
[= 26]

yaraş-: yakışmak
y.-ıpdur 217/2, 218/2
y.-tı 719/4
[= 3]

yarat-: yaratmak
y.-mişdur 41/6
y.-ur(yaradur) 223/1,3
[= 3]

yarıl-: yarılmak
y.-ıp 559/2
[= 1]

yaruk: parlak
y. 360/4
[= 1]

yasa-: yapmak, düzenlemek, süslemek
y.-duk 5a/2, 8
y.-lı 307/5
[= 3]

yastan-: yaşlanmak
y.-dım 457/2
y.-mak 455/5
y.-ur 231/3
[= 3]

yaş: yaş
y. 120/2, 125/2, 168/2, 174/1,
206/7, 239/9, 270/5, 271/3,
301/7, 302/1, 324/4, 448/6,
476/1, 496/2, 508/3, 529/3,
549/1, 554/6, 576/6, 603/5,
610/1, 614/2, 654/6, 682/5,
693/4, 711/5
y.+dın 205/3, 542/2
y.+ı 30/5, 77/4, 98/7, 170/7,
171/2, 7, 187/5, 192/2, 218/5,
255/2, 424/7, 485/1, 558/1,
590/7
y.+ıdın 147/3
y.+ile 346/7, 454/7, 724/5

y.+ım 4/7, 27/3, 52/2, 98/1,
103/3, 126/2, 144/8, 145/1,
153/5, 163/5, 165/4, 176/2,
222/1, 227/4, 299/3, 313/7,
316/3, 359/1, 369/2, 386/3,
411/3, 417/5, 432/8, 433/4,
438/1, 466/5, 477/2, 567/2,
583/2, 598/2, 612/5, 614/6,
616/6, 641/6, 650/4, 652/1,
671/1, 684/5, 686/5, 707/1
y.+ımdadır 182/5
y.+ımdın 104/3, 199/6, 358/2,
471/4, 500/5, 514/6, 592/1
y.+ımdur 402/4, 522/1, 644/1,
661/6
y.+ımı 661/2
y.+ımınğ 271/3
y.+ımını 232/6, 392/2,
466/1, 718/5
y.+ımınığ 592/5
y.+ın 206/1, 216/3, 386/1, 569/7
y.+ını 216/1, 680/7
y.+ınğ 41/2, 442/7, 539/7, 553/7
y.+ınğdur 417/7
y.+ıyla 40/5
[= 116]

yaşar-: islanmak
y.-dı 663/7
y.-mişdur 673/4
[= 2]

yaşıl: yeşil
y. 408/4, 422/6, 423/7
[= 3]

yaşur-: gizlemek
y. 291/5
y.-am 480/7, 598/3
y.-dı 661/5, 681/1
y.-ma 402/5, 423/6
y.-mağum 449/5
y.-up 422/7, 656/4
[= 10]

yavuk: yakın
y. 360/1, 680/6
[= 2]

yay: yay
y.+a 354/4
y.+ı 8/9, 631/1, 686/3
y.+ılen 270/1
y.+ın 55/4, 107/3, 349/7

y.+ını 206/5
y.+ıların 236/2
[= 10]

yayıl-: yayılmak
y.-miş 284/3
[= 1]

yaz: yaz mevsimi
y. 313/8, 313/8, 450/6
[= 3]

yaz-: yazmak
y. 250/4
y.-dı 68/3
y.-dım 81/9, 369/2
y.-ım 80/9
y.-ıp 351/1, 437/8, 576/7
y.-madı 561/5
y.-mağdın 668/2
y.-miş 301/1
y.-mişdur 325/2
y.-sa 401/9
y.-salar 436/7
y.-sam 325/6, 437/5
y.-sañgız 437/4
y.-ğan 126/3
y.-ganda 127/4
y.-gaymen 34/5
[= 20]

yazıl-: yazılmak
y.-dı 11/5, 325/3
y.-ıp 82/8
y.-miş 5/1, 427/1, 588/4
y.-sa 325/4, 344/5
y.-ur 236/6
y.-ğan 601/6, 624/3
[= 11]

yazu: talih, kader
y. 573/7
[= 1]

yazuk: suç, günah
y. 360/2
y.+dur 360/2
[= 2]

ye-: yemek
y.-mek 612/4
[= 1]

yeg: daha iyi
y. 498/4

y.+durur 492/5
y.+dür 41/7, 56/3, 72/2, 237/2,
329/3, 520/7, 535/5
[= 9]

yelek: yelek
y. 383/13
[= 1]

yenği: yeni
y. 16/2, 189/7, 197/3, 274/3,
294/6, 440/6, 520/3, 593/1,
648/5, 670/5, 689/2, 689/7,
721/5
[= 13]

yer: yer
y.+e 491/6
y.+in 530/1
[= 2]

yet-: ulaşmak
y.-di 4b/13, 5/7, 29/7, 75/2,
87/3, 126/4, 190/4, 191/4, 197/7,
220/2, 228/6, 229/3, 259/1,
263/6, 307/5, 318/1, 318/3,
322/4, 328/7, 395/7, 414/1,
442/3, 449/1, 450/2, 459/5, 465/3
486/3, 522/4, 525/1, 539/7,
588/7, 629/5, 631/2, 631/5, 6,
662/4, 684/1, 707/5, 720/3,
722/7
y.-diler 106/3
y.-dim 39/6, 428/3, 606/3
y.-diğ 4b/5, 4b/6, 515/1
y.-dük 5a/8
y.-en 244/3
y.-er 84/2, 84/4, 275/6, 491/2,
496/6, 503/7, 589/1, 618/7,
631/1, 637/5
y.-inçe 63/6, 72/5, 365/1
y.-ip 81/5, 310/4, 322/7, 385/5,
651/6, 691/4
y.-ipdür 491/9
y.-keç 169/4, 211/5, 232/4,
296/5, 305/5, 338/1, 356/7,
380/4, 398/3, 400/3, 426/4,
443/4, 486/7, 533/5, 537/2,
605/4, 619/2, 638/3, 642/5,
700/7, 702/2
y.-keçin 162/7, 213/6, 287/5,
302/7, 449/6, 523/8, 691/5
y.-ken 62/4, 197/2, 377/6
y.-kende 31/4, 477/3
y.-key 29/5

y.-kil 362/3
y.-künçe 127/2
y.-medi 14/6, 111/3,
113/6, 171/4, 178/7, 181/2,
221/7, 323/4, 395/7, 423/2,
465/6, 537/5, 647/2,
688/4, 708/3, 719/8
y.-mege 54/7, 112/4,
166/1, 460/6
y.-megi 236/6
y.-mediler 55/6
y.-medim 340/5, 441/2, 481/6,
504/6, 522/6, 630/8
y.-meding 477/7, 616/7
y.-mek 2/4, 196/2, 233/5, 243/4,
251/1, 262/3, 432/2, 452/8
y.-mekdür 436/6
y.-mekni 36/1
y.-men 616/2
y.-mes 264/4, 526/7, 637/1,
687/6, 728/9
y.-mese 72/3, 129/5, 564/1
y.-meseng 515/1
y.-mesün 109/5, 405/5
y.-meye 333/5, 338/5, 555/6
y.-meyip 19/5, 359/4
y.-mezem 243/5
y.-miş 116/4, 248/5, 372/4
y.-mişdi 120/7, 690/3
y.-se 2/8, 50/8, 118/6, 149/6,
175/3, 181/1, 231/2, 290/4,
321/6, 374/5, 381/4, 385/8,
405/5, 418/6, 439/3, 470/7,
525/5, 618/7, 631/1, 638/1,
639/1, 723/5
y.-seler 174/4
y.-sem 193/2, 271/1, 651/6
y.-señg 384/4
y.-sün 3b/9, 57/7, 600/1
y.-ti 217/3, 244/5, 269/5, 270/1
y.-üpdür 525/7
y.-ür 177/7, 296/7, 630/5
[= 205]

yetiş-: yetişmek
y.-di 596/2
y.-keç 181/5, 633/5
y.-medin 541/5
y.-mek 557/4
y.-mes 393/6, 728/8
y.-meye 163/4
y.-mez 8/6
y.-se 573/5
[= 10]

yetkür-: ulaştırmak
y. 3/4, 238/7, 389/2, 490/6, 497/8,
572/7, 584/7, 618/5, 714/1
y.-di 104/1, 118/1, 235/4, 454/1,
454/3, 659/7, 723/2
y.-düm 546/5
y.-dünđ 587/4
y.-em 479/5, 480/6, 481/2
y.-mediň 674/7
y.-se 121/5, 417/3, 555/3, 637/4
y.-seňđ 136/3, 280/2, 426/6,
491/2
y.-üp 1b/1, 56/5, 539/2
y.-ür 42/2, 161/6, 318/6, 452/6,
619/5, 637/1, 6, 723/4
[= 41]

yetmiş: yetmiş (sayı)
y. 41/2, 555/3
[= 2]

yetür-: ulaştırmak
y. 85/7
y.-di 365/2, 661/3, 662/3
y.-düm 323/2
y.-dünđ 709/6
y.-geç 482/7
y.-gil 377/2, 461/4, 491/9, 555/3
y.-mek 271/1
y.-mez 59/7
y.-mişdür 631/6
y.-ür 329/1
[= 15]

yığ-: yığmak, biriktirmek
y. 338/2
y.-dı 661/1
y.-dım 399/5
y.-ıp 499/3
y.-sam 198/4
[= 5]

yığıl-: yığılmak, biriktirmek
y.-dı 606/6
[= 1]

yığla-: ağlamak
y. 74/6
y.-dılar 436/4
y.-dım 312/4, 343/2, 346/4,
359/4, 633/4, 654/5, 666/6,
683/4

y.-dınđ 709/7
y.-dıkça 363/4
y.-mas 694/7
y.-maz 212/7
y.-makka 477/1
y.-r 199/2, 270/6
y.-ram 79/3
y.-rsam 241/6
y.-sa 33/2
y.-sam 247/4
y.-yam 643/4
y.-yıp 64/6, 239/2
y.-đan 297/1
[= 25]

yığlaş-: ağlaşmak
y.-ıp 722/7
y.-urlar 616/7
[= 2]

yığlat-: ağlatmak
y.-an(yığladan) 195/3
y.-dı 443/7, 505/3
y.-dınđ 411/7
y.-ur(yığladur) 657/2
y.-ursın(yığladursın) 77/5
y.-ursız(yığladursız) 254/7
[= 7]

yık-: yıkmak
y.-abilmes 673/7
y.-ar 400/3, 501/6
y.-dı 58/6, 588/6, 606/6, 698/3
y.-ıp 556/4
y.-madınđ 397/3
y.-mak 435/5
y.-miş idi 549/4
y.-sa 685/4
[= 12]

yıkıl-: yıkılmak
y.-dım 493/6
y.-đay 581/4
[= 2]

yıl: yıl
y. 268/6, 293/5, 408/2, 422/5,
423/1, 2, 425/6, 508/7, 623/1
y.+çadur 559/5
y.+da 197/1
y.+dın 364/6
y.+lar 625/6
y.+larda 457/5
y.+lardur 677/3

- y. +lik 62/4
[= 16]
- yılan: yılan
y. 206/3, 245/4, 420/4, 491/1,
498/2, 552/6, 604/1, 672/1
y. +ga 550/3
[= 9]
- yılduz: yıldız, krş. yulduz
y. +ı 3/3
[= 1]
- yırt-: yırtmak
y. -ıp 512/4, 668/2
[= 2]
- yi-: yemek
y. -di 368/7, 681/6
y. -diler 383/3, 418/5
y. -me 147/2
[= 5]
- yiddi: yedi, krş. yidi
y. 2/7, 14/3, 34/7, 41/2, 43/2,
43/2, 52/3, 52/3, 54/5, 54/5,
57/6, 113/1, 165/6, 187/5, 347/4,
347/4, 400/5, 436/7, 436/7,
479/3, 486/1, 577/9, 601/5
[= 17]
- yidi: yedi, krş. yiddi
y. 658/6, 662/4, 681/7, 719/8
[= 5]
- yigit: yiğit
y. 73/1-7
y. +ge 638/1
y. +ler 670/7
y. +lik 375/4, 534/6
y. +likde 385/6, 729/5
y. +likning 729/5
[= 15]
- yil: rüzgâr
y. 96/2, 166/3, 410/6, 442/3,
453/6, 466/1, 623/3
y. +din 416/2, 563/1, 571/2,
708/4, 726/8
y. +ge 181/8, 643/1
y. +i 122/1, 129/5, 253/1, 368/5,
417/3, 452/6, 479/3, 481/4,
578/5, 642/5, 659/4, 661/4,
662/1, 677/5, 688/4
- y. +idin 96/3, 98/4, 198/4, 219/6,
238/5, 292/6, 352/1, 374/4,
418/7, 453/4, 486/5, 488/4,
490/3
- y. +ining 225/5
[= 43]
- yir: yer
y. 3b/1, 44/4, 50/8, 66/3, 91/6,
101/6, 109/3, 129/2, 271/4,
290/2, 309/7, 313/7, 333/3,
340/6, 353/7, 394/4, 418/7,
421/6, 439/6, 456/1, 459/1,
481/4, 484/8, 487/6, 496/2,
499/3, 504/5, 527/3, 545/4,
584/5, 9, 652/1, 653/1, 709/5,
721/4
y. +de 40/4, 63/3, 66/2, 104/4,
106/1, 113/7, 169/2, 196/1,
207/7, 237/5, 274/7, 279/5,
365/5, 391/7, 402/5, 421/5,
422/4, 496/4, 522/3, 548/3,
567/7, 629/4, 630/4, 672/5,
712/3, 719/6
y. +din 355/3, 382/3, 681/7
y. +e 21/3, 146/9, 169/3, 252/2,
261/7, 270/3, 364/7
y. +ge 75/1, 78/3, 79/4, 80/7,
438/1, 481/3, 520/6, 659/2,
670/1, 719/2
y. +gedür 670/1
y. +i 149/3, 168/1,
196/4, 229/5, 344/7, 506/2,
666/6
y. +im 298/5, 435/4
y. +in 282/6, 496/7, 528/6
y. +inde 416/2
y. +ine 69/3, 290/5, 573/1, 690/3,
726/7
y. +ni 654/6
[= 101]
- yiryüzi: yeryüzü
y. 168/7, 466/2
y. +din 506/5
y. +n 77/4, 441/3, 496/2
y. +ni 316/3, 353/6, 466/1, 683/4,
694/1
[= 11]
- yohsa: yoksa
y. 71/7, 286/7, 389/4
[= 3]
- yok: yok

y. 1b/8, 3a/5, 6/3, 7/9, 11/2,
15/5, 20/3, 20/4, 22/2, 31/3,
34/4, 38/5, 38/7, 40/1, 40/6,
44/3, 46/3, 46/6, 47/3, 56/4,
60/1, 61/3, 61/7, 69/2, 71/4,
80/8, 85/2, 87/4, 89/7, 93/6,
95/3, 100/6, 9, 104/4, 108/5, 7,
111/2, 113/7, 114/4, 127/2,
130/2, 4, 132/4, 134/4, 134/5,
135/4, 148/2, 176/9, 185/5,
193/2, 4, 200/1, 208/1, 2, 6,
212/4, 220/6, 228/2, 236/6,
237/4, 6, 238/2, 241/2, 258/2,
261/7, 263/5, 269/1, 283/5,
284/2, 5, 294/7, 303/5, 307/2,
309/4, 311/7, 313/4, 6, 7, 326/3,
347/3, 353/1-7, 354/1-7, 355/1-
7, 356/5, 6, 362/6, 364/3, 369/1,
377/2, 378/6, 383/10, 385/1, 6,
389/5, 391/7, 395/3, 401/4,
403/8, 412/6, 7, 427/2, 430/6,
433/5, 437/2, 444/1, 7, 445/1,
446/6, 450/1, 451/4, 453/7,
458/7, 461/1, 9, 466/4, 471/7,
473/4, 7, 483/7, 485/2, 488/2,
490/7, 492/9, 493/5, 495/2, 6,
504/7, 512/8, 523/9, 526/1, 2,
529/6, 534/6, 542/3, 545/3,
549/2, 556/5, 558/5, 560/7,
563/5, 564/3, 8, 565/5, 574/6,
584/8, 588/6, 589/7, 603/2, 7,
604/6, 607/4, 608/3, 632/3,
645/1, 2, 650/5, 657/5, 683/7,
685/2, 685/4, 689/7, 696/6,
701/2, 705/4, 7, 709/3, 725/3,
728/9, 729/2
y.+dur 36/5, 39/1, 48/1, 60/4,
75/2, 77/6, 82/7, 84/6, 9, 120/5,
133/2, 240/2, 241/6, 250/2,
255/3, 6, 7, 267/6, 281/4, 293/6,
309/5, 327/7, 333/7, 339/5,
351/7, 355/6, 363/5, 390/1,
391/1, 394/6, 406/4, 423/1, 6,
440/1, 446/5, 455/9, 488/1,
489/3, 491/4, 507/4, 526/5,
533/6, 535/6, 543/6, 550/3,
554/1, 563/7, 619/3, 633/2,
645/1, 4, 648/2, 682/4, 688/6,
689/1, 6, 695/3, 697/5, 699/6,
703/6, 708/2, 711/7, 720/4,
721/6
y.+durur 437/8, 449/8, 454/4
y.+ı 427/2, 543/6, 563/5
y.+ın 590/5
y.+ındın 664/7

y.+idi 29/2, 119/4
y.+ise 87/6
y.+luğunu 482/5
y.+luk 463/5
y.+lukın 383/6, 522/5
y.+mış 403/9, 604/3, 656/3,
695/4
y.+umdın 15/2, 186/3
[= 282]

yokla-: yoklamak
y.-yıp 64/8
[= 1]

yol: yol
y. 9/6, 60/7, 112/4, 120/5, 417/6,
432/8, 513/5, 580/5, 594/6,
653/7, 696/2, 703/5
y.+da 114/5, 292/1, 300/6,
385/5, 437/9, 537/5
y.+daş 174/4
y.+daşıdur 204/1
y.+dın 339/3, 526/6
y.+ı 653/7
y.+ıda 87/7, 265/6, 469/3, 597/2
y.+ıdın 50/1, 113/5, 275/3,
494/1, 547/1
y.+ın 53/1, 342/6, 379/6, 481/6,
499/7, 505/6, 585/6, 592/6,
681/5
y.+ına 15/5, 339/3, 384/1, 415/3,
479/1, 610/3, 681/4
y.+ında 45/5, 264/4, 270/7,
436/6, 511/3
y.+ını 73/5, 504/6, 513/5, 594/6
y.+ınıñ 71/5
y.+ınığa 482/3
y.+ığa 118/4, 230/5, 419/6,
485/1, 503/7
y.+lar 473/5
y.+ları 223/5
y.+larıdın 134/1
y.+nı 713/3
y.+unda 255/4, 300/6, 348/2,
639/5
y.+unğ 49/5, 703/5
y.+unğa 11/2, 15/4, 16/6, 116/6,
137/5, 176/2, 211/3, 429/3,
432/8, 439/2, 480/1
y.+unğda 272/9, 283/6, 557/7,
575/7
y.+unğı 584/1

y.+unġġa 139/4, 203/3, 215/7
[= 93]

yol-: yolmak
y.-ġan 201/2
[= 1]

yoldaş: yol arkadaşı
y. 300/6, 300/6, 610/4
[= 3]

yoluk-: ansızın kavuşmak
y.-duġġ 85/4
[= 1]

yor-: rüya yorumlamak
y.-up 506/6
[= 1]

yorul-: yorulmak
y.-mas 243/4
[= 1]

yu-: yıkamak
y. 579/5
y.-dı 369/2
y.-dum 532/5
y.-sam 497/2
y.-yup 239/3
[= 5]

yulduz: yıldız, krş. yıldız
y. 241/2, 245/9, 443/6, 569/7
y.+lar 663/6
y.+ları 212/2
[= 6]

yum-: kapamak
y.-dum 493/6
[= 1]

yun-: yıkanmak
y.-sam 497/2
[= 1]

yut-: yutmak
y. 76/7, 77/1
y.-am(yudam) 480/4
y.-ar(yudar) 351/5
y.-ar(yudar) 505/4
y.-aram(yudaram) 122/5, 597/1
y.-armen(yudarmen) 239/2,
411/4, 527/1, 540/4, 642/3
y.-arsın(yudarsın) 558/9
y.-dum 448/3

y.-dum(yuddum) 439/1
y.-duġumça 387/3
y.-madı(yudmadı) 552/7
y.-maġil(yudmaġil) 531/3
y.-mak(yudmak) 275/5
y.-masun(yudmasun) 727/3
y.-mak(yud-mak) 450/2
y.-mak(yudmak) 450/7
y.-maġa(yudmaġa)kan 650/1
y.-mışam(yudmışam) 46/1
y.-sam(yudsam) 101/2
y.-uban(yuduban) 419/7
y.-up 611/4
y.-up(yudup) 309/2, 359/2,
398/7, 479/2, 519/3, 568/5,
583/6, 632/8
y.-updur 216/3
y.-kan 672/1
[= 37]

yüġür-: koşmak
y.-di 660/3, 661/2, 681/4
y.-em 480/1
y.-mekdin 243/4
y.-ür 301/7, 575/3
[= 7]

yük: yük
y. 370/6, 621/7
y.+din 440/7
y.+i 213/4, 497/7
y.+i-çün 668/7
y.+idi 202/8
y.+idin 344/5, 440/7
y.+in 138/6, 323/4, 621/7
y.+ini 616/5
y.+ni 616/5
[= 14]

yümür-: yuvarlamak, döndürmek
y.-di 660/1, 661/1
[= 2]

yüngül-: hafif
y. 417/3
[= 1]

yürek: yürek
y. 66/4, 275/3, 301/2, 383/3,
552/2, 685/5
y.+i(yüregi) 316/2, 552/7
y.+im(yüregim) 146/8
y.+imde(yüregimde) 223/1
y.+ni 168/6, 297/4

y.+üm(yüregüm) 92/2, 97/4,
108/3, 243/1, 269/4, 410/5,
494/1, 514/2, 597/6, 726/4
y.+ümni 383/3
[= 23]

yüz:

yüz (sayı)
y. 3a/1,3, 5, 1/2,6,7,8, 7/3, 8,
8/1, 19/7, 21/1,7, 26/1, 29/7,
30/1, 32/9, 33/1, 36/5, 40/6,
42/5, 44/6, 45/1, 47/7, 48/5,7,
51/8, 53/5, 54/6, 58/1, 3, 60/4,
68/4, 72/7, 78/1, 79/1, 83/3,
84/3, 4, 7, 87/1, 3, 90/5, 93/3,
102/8, 108/5, 111/7, 113/8,
115/1, 3, 6, 119/1, 120/7, 121/4,
122/4, 130/4, 134/3, 142/1,
143/2, 6, 9, 144/7, 145/7, 146/2,
147/8, 149/5, 152/3, 156/1,
157/1, 8, 159/1, 3, 5, 6, 160/3,
161/4, 162/1, 163/1, 4, 165/3,
166/4, 169/1, 170/3, 172/2,
173/5, 174/6, 175/8, 177/6,
178/2, 182/6, 183/1, 7, 184/6,
185/7, 187/1, 3, 190/3, 191/1, 3,
192/1, 195/4, 198/1, 199/4,
202/8, 203/2, 206/4, 207/6,
210/6, 215/3, 6, 217/4, 5, 219/2,
221/1, 223/1, 224/1, 3, 225/2,
226/6, 227/2, 4, 5, 231/5, 234/3,
236/4, 237/2, 240/1, 4, 244/3,
245/1, 246/1, 247/1, 250/3, 6,
251/5, 253/7, 262/5,7, 264/1,
265/2, 266/1, 4,6, 267/5, 268/1,
6, 275/6, 280/1, 281/3, 282/1, 3,
285/1, 290/2, 293/5, 6, 296/5,
298/6, 301/5, 310/2, 7, 315/6,
318/5, 6, 319/3, 321/6, 323/5, 7,
326/5, 327/7, 335/4, 340/5,
341/1, 342/1, 6, 345/6, 346/6,
349/6, 352/5, 356/1, 2, 359/8,
364/3, 365/1, 2, 3, 369/3, 370/1,
371/3, 372/2, 374/5, 377/4,
378/5, 379/2, 3, 387/4, 393/2,
394/7, 396/6, 397/3, 399/3,
400/4, 402/1, 403/2, 403/4, 9,
405/5, 407/1,2, 3, 4, 408/2,
410/9, 412/5, 414/1,2, 416/4,
422/7, 423/1, 6, 424/2, 425/2,
426/3,6, 428/4, 5, 430/1, 431/5,
438/3, 440/4, 444/5, 446/2, 3, 6,
447/5, 449/4, 450/3, 451/4,
454/2, 9, 455/7, 456/3, 460/5,
463/7, 465/6, 466/6, 467/5,
468/1, 4, 470/5, 472/2, 4, 475/3,

6, 477/4, 478/6, 481/6, 484/4,
492/5, 495/6, 498/2, 502/1,
503/7, 508/5, 7, 509/3, 510/4,
512/7, 513/2, 517/2, 518/2,
525/1, 529/6, 554/3, 556/1,
558/2, 6, 559/5, 563/2, 8, 9,
564/7, 567/6, 7, 568/7, 576/2,
583/1, 586/1, 587/4, 588/7,
589/1, 597/3, 598/3, 600/1,
601/6, 606/7, 613/6, 615/7,
616/1, 623/1, 2, 3, 624/1, 626/4,
627/6, 630/6, 631/3, 632/5,
634/7, 636/4, 637/2, 4, 6, 638/1,
639/1, 4, 644/2, 4, 646/6, 648/9,
652/9, 653/2, 5, 654/5, 7, 655/5,
657/4, 661/3, 9, 665/4, 667/1, 3,
670/2, 4, 674/4, 680/4, 690/1, 6,
692/1, 693/6, 7, 695/3, 696/1,
701/3, 705/1, 5, 706/1, 708/3,
709/4, 714/3, 716/4, 717/5,
721/3, 722/2, 5, 723/7

yüz:

çehre, yüz
y. 4b/13, 18/5, 19/1, 21/6, 23/3,
67/7, 70/1,2, 89/5, 97/3, 134/8,
150/9, 168/1, 191/2, 195/2,
238/3, 241/5, 254/6, 283/5,
286/1, 304/2, 323/1, 331/3,
342/3, 355/4, 362/1, 367/3,
373/4, 388/4, 393/3, 396/2,
406/4, 418/4, 425/2, 431/7,
433/7, 452/4, 464/3, 483/3,
512/2, 531/4, 533/4, 554/4,
561/3, 565/5, 570/6, 589/5,
615/6, 637/3, 707/2, 722/1
y.+de 4b/1, 3/3, 70/5, 71/2,
106/3, 175/2, 198/7, 432/8,
644/3
y.+din 56/4, 142/3, 194/3, 307/2,
337/3, 380/9, 557/3, 645/3,
718/4
y.+ge 71/1, 91/2, 332/4, 450/1,
480/3, 655/3, 656/1
y.+i 2a/12, 4/7, 14/1, 17/5, 30/7,
40/6, 51/1, 52/8, 87/3, 92/4,
133/5, 156/4, 159/3, 159/5,
170/1, 189/1, 202/6, 213/1,
217/6, 218/4, 220/1, 221/3,
227/5, 233/3, 237/6, 256/1,
263/2, 265/3, 279/3, 284/1,
290/6, 307/1, 4, 314/2, 315/2,
330/5, 338/7, 340/1, 354/3,
362/3, 373/7, 394/5, 419/2,
424/6, 428/7, 443/4, 444/1,
448/5, 473/1, 474/1, 475/7,

496/6, 500/2, 501/1, 503/2,
514/6, 520/1, 531/1, 534/3,
538/5, 565/5, 567/1, 568/1,
573/3, 578/4, 586/5, 602/7,
607/3, 621/5, 623/2, 628/7,
647/5, 660/4, 7, 668/5, 671/1,
672/2, 675/3, 689/5, 700/4,
724/5, 728/2
y.+ide 17/6, 262/6, 520/2, 614/3,
642/6, 704/3
y.+idin 71/1, 87/3, 190/2, 388/5,
426/2, 434/2, 520/3, 658/1,
684/2
y.+idür 199/6, 340/2, 513/9,
624/2
y.+ige 658/1
y.+in 12/6, 13/2, 52/4, 73/4,
76/5, 82/6, 84/5, 137/2, 151/3,
155/5, 159/3, 167/7, 219/2,
234/1, 237/3, 265/1, 268/2,
272/4, 285/2, 286/3, 306/6,
307/7, 334/1, 334/3, 334/7,
358/1, 384/1, 384/6, 403/3,
447/6, 453/4, 456/2, 456/4,
469/6, 518/5, 523/3, 10, 563/7,
568/7, 581/7, 590/7, 598/2,
599/3, 603/4, 607/5, 615/7,
626/7, 628/6, 681/3, 683/5,
684/2, 694/3, 694/7, 707/3,
708/7
y.+inde 43/7, 66/3, 87/1, 107/1,
114/7, 162/3, 163/6, 444/2,
535/1, 695/3
y.+ine 4/8, 52/1, 61/1, 70/1,
70/2, 115/6, 118/5, 133/5, 154/6,
217/3, 220/2, 251/3, 276/2,
277/4, 278/1, 285/4, 286/6,
302/4, 306/1, 330/2, 331/3,
332/2, 338/3, 345/6, 412/6,
422/7, 423/7, 443/7, 444/3,
529/6, 536/7, 554/3, 658/7,
669/1, 676/2, 684/1, 697/4
y.+ini 29/2, 35/5, 37/4, 83/2,
86/7, 126/5, 174/3, 175/1, 218/7,
253/6, 270/2, 270/2, 282/7,
332/5, 375/4, 383/12, 426/7,
430/2, 435/7, 439/6, 442/7,
459/1, 484/8, 505/3, 570/1,
624/4, 655/1, 656/6, 693/4,
710/2
y.+iniñg 140/1, 241/1, 307/2,
545/4, 623/4, 704/3, 712/6
y.+lü 416/4
y.+ni 122/7, 301/7
y.+nüñg 292/2

y.+tek 560/7
y.+üm 22/4, 45/2, 359/1, 468/5,
545/2, 573/8, 582/3, 658/2,
712/2
y.+ümde 168/2, 206/2, 392/2,
394/1
y.+ümdür 356/3
y.+üme 653/5
y.+ümi 654/6
y.+ümni 30/5, 343/6, 669/3
y.+ümniñg 343/5, 498/5, 700/2
y.+ümga 292/7
y.+ün 486/2
y.+ünde 675/3
y.+ündedür 250/7
y.+üni 389/2, 652/9, 686/5
y.+ünig 1/2, 7, 5/7, 6/1, 7/5, 8/4,
20/3, 22/3, 23/6, 30/6, 31/1, 2, 3,
35/3, 4, 48/2, 50/3, 54/3, 55/1, 3,
59/4, 60/4, 66/2, 68/3, 69/2,
81/3, 83/4, 5, 84/3, 85/4, 105/2,
114/2, 115/5, 116/1, 118/3,
123/1, 124/7, 125/4, 140/5,
143/8, 144/8, 145/6, 149/4,
150/7, 8, 152/1, 154/2, 155/4,
157/5, 158/2, 165/1, 167/3, 4,
169/2, 4, 171/2, 188/5, 192/6,
194/3, 199/1, 207/4, 210/1,
215/7, 221/5, 6, 224/5, 230/1, 3,
235/3, 239/7, 243/1, 3, 263/3,
274/2, 276/1, 4, 5, 277/2, 7,
285/7, 8, 291/4, 292/3, 295/5,
306/1, 2, 312/8, 322/4, 323/2, 3,
324/2, 325/4, 328/2, 334/6,
339/5, 353/4, 360/3, 361/5,
374/2, 378/1, 380/2, 383/5,
386/3, 387/2, 389/5, 393/2,
404/4, 405/1, 406/5, 410/1,
413/2, 419/3, 420/4, 422/3,
427/3, 428/1, 432/8, 434/4, 5,
448/1, 453/2, 454/6, 455/7,
459/6, 463/1, 476/1, 5, 480/2,
483/5, 485/6, 489/2, 5, 492/4,
501/8, 509/5, 510/4, 511/5,
512/8, 513/7, 519/6, 524/3,
526/2, 530/1, 3, 4, 536/1, 539/1,
541/1, 550/1, 557/1, 559/1,
565/2, 7, 567/5, 6, 570/5, 573/2,
574/4, 6, 7, 580/3, 584/1, 6,
586/2, 588/5, 603/5, 606/1, 4,
608/2, 611/2, 614/7, 615/1,
617/4, 619/3, 627/1, 2, 628/3,
629/4, 633/7, 634/1, 2, 635/3,
638/4, 642/1, 643/6, 646/3,
648/7, 650/2, 655/7, 661/6,

669/4, 672/6, 684/5, 696/2, 4,
701/1, 2, 703/1, 704/7, 712/4,
713/2, 715/5, 719/1, 720/4,
729/6

y.+ün̄gde 23/1, 80/2, 96/5,
168/2, 182/4, 189/3, 200/1,
206/3, 216/4, 273/3, 279/6,
294/3, 301/7, 321/1, 324/1,
325/1, 5, 436/2, 446/2, 475/6,
492/1, 565/3, 4, 566/5, 576/3,
581/3, 593/4, 602/5, 674/4,
719/4, 729/1

y.+ün̄gdedür 116/3

y.+ün̄gdin 21/3, 220/5, 237/3,
245/3, 328/4, 412/7, 480/3,
485/7, 495/2, 541/3, 546/1,
551/5, 553/1, 720/2

y.+ün̄gdür 255/6

y.+ün̄ge 36/2, 133/3, 197/3,
276/2, 277/4, 291/2, 307/5,
330/2, 332/1, 2, 334/4, 349/1,
363/2, 392/1, 453/3, 463/2,
522/3, 528/2, 542/1, 553/1, 4,
574/5, 577/8, 659/5

y.+ün̄gge 240/6, 418/3

y.+ün̄gi 3/2, 35/1, 42/5, 43/6,
69/4, 149/5, 172/4, 218/1, 244/1,
253/3, 362/2, 428/2, 432/5,
487/6, 581/4, 612/2, 663/3

y.+ün̄gle 392/7, 409/2, 422/5,
460/2, 719/2

y.+ün̄gni 5/5, 40/2, 97/2, 139/2,
5, 170/5, 178/5, 207/1, 212/2,
249/4, 265/7, 273/7, 346/1,
350/3, 373/2, 380/1, 397/4,
413/1, 463/3, 497/3, 502/4,
503/4, 518/1, 537/3, 553/1,
554/5, 566/2, 568/2, 570/2,
589/6, 624/7, 628/4, 666/5,
697/6

y.+ün̄gniñg 164/1

y.+ün̄gsüz 420/1

y.+ün̄gün̄g 193/5

y.+ün̄gga 150/1, 557/6, 575/1,
657/5

[= 1063]

yüzlen-: yönelmek

y.-ür 23/6, 230/3, 231/1

[= 3]

2. METNİN İNDEKSİ

METNİN İNDEKSİ

'Acem 65/9

Ādem 94/2

'Alī 60/5

Altay 20/6

Anūşīrvān 3a/17, 3b/13

'Arab 5a/4, 65/9

Aras 28/4

Bāyāzīd Hān 2b/11

Behrām-ı Gūr 237/4

Bilāl 295/3

Cāmī (Abdu'r-raḥmān) 729/7

Cem 44/2, 58/6, 103/7, 237/4, 278/6, 438/4, 461/6, 491/7, 492/5, 554/4, 590/6,
625/4, 694/6, 713/4

Cemşīd 3a/13, 44/5, 58/6, 93/4, 94/5, 96/7, 102/8, 147/9, 177/6, 228/3, 370/4,
438/4,5, 498/7, 588/6, 716/5, 729/7, Mūs 6/5

Ceyhūn 81/6, 319/4, 324/4, 460/4, 496/5, 500/5, 628/1

Çin 3a/10, 83/3, 136/3, 151/5, 285/9, 286/1, 444/3

Dārā 2b/14

Dāvūd R 36/3

Dicle 496/5

Ebū Bekr 60/5

Ebū Leheb 65/8

Efrīdūn 44/5, 278/6, 491/7, 625/4

Eyyūb 94/3

Ferhād 19/2, 65/9, 85/3, 86/6, 93/2, 121/2, 124/3, 145/7, 149/2, 174/4, 180/6, 181/8,
192/7, 198/3, 199/5, 202/4, 205/9, 208/7, 210/1, 252/6, 262/7, 308/6, 319/5,
337/3, 339/2, 352/7, 355/2, 362/4, 395/3, 432/9, 434/7, 446/4, 472/2, 487/5,
496/7, 498/3, 501/5, 509/4, 510/1, 518/2, 527/5, 532/1, 593/6, 600/2, 601/6,
610/4, 619/9, 644/5, 645/3, 661/1, 667/6, 670/6, 677/7, 679/2

Feridūn 278/6, 491/7, 625/4

Fırāt 81/6

Firengistān 3a/10

Hāfız 729/9

Hātem-i Tāy 3a/13

Hıtāy 3a/10

Hızr 1b/7, 3b/10, 6b/4, 4/4, 28/7, 40/7, 55/1, 80/2, 82/4, 93/4, 102/2, 106/1-7,
141/3, 148/3, 151/7, 212/6, 248/4, 260/5, 288/2, 299/5, 303/4, 318/3, 338/6,
390/3, 404/3, 422/4, 427/5, 436/9, 450/7, 452/3,5, 462/3, 463/6, 472/6,
473/9, 478/2, 493/4, 495/1, 511/5, 536/2, 601/3, 605/6, 606/3, 607/4, 613/5,
618/2, 621/1, 631/2, 649/6, 651/4, 662/3, 665/7, 679/5, 693/7

Hindistān 3a/24

Horāsān 3a/10

Husrev 498/3

Husrev (Dihlevi) 729/7

Hürmüz 3a/10

İbrāhīm Pāšā 4a/11-15, 4b/1-6

İrān 2b/8

İsī 25/5, 78/5, 95/1, 106/5, 151/6, 161/4, 212/6, 299/5, 326/3

İskender 2b/14, 3b/10, 19/7, 37/2, 40/7, 93/4, 94/5, 438/4,5, 665/7, 694/6, Mūs 5/5,
Mūs 6/5, Mūs 6/6, TB 60

Ka'be 24/6, 25/3, 41/5, 113/7, 138/4, 207/7, 215/7, 249/2, 258/2, 295/3, 296/5,
320/2, 438/7, 473/3, 476/3, 487/6, 581/7, 683/6, 684/9, 712/3, Mūs 7/6

Kārūn 212/4, 319/6, 338/6

Kemāl (Isfahāni) 729/9

Ken'ān 288/1

Kūh-ken 308/6, 511/3

Lāt 720/5

Leyli 29/2, 33/3, 35/2, 93/2, 103/4, 121/2, 149/2, 222/4, 268/2, 316/1, 379/6, 386/5,
387/4, 390/4, 396/6, 425/3, 430/2, 432/9, 456/4, 500/1, 530/7, 550/4, 558/8,
588/4, 590/1, 622/2, 641/2, 648/6, 652/4, 673/2, 694/3, 708/4, 710/3, 724/1,
725/3, 726/7, 727/4, Muh 7/1

Māçin; 3a/10

Mecnûn; 19/2, 29/2, 33/3, 35/2, 49/2, 65/9, 78/6, 85/3, 86/6, 93/2, 103/4, 121/2,
140/2, 149/2, 174/4, 180/6, 192/7, 202/4, 205/9, 207/5, 208/7, 215/3, 231/4,
241/7, 254/4, 262/7, 268/3, 269/2, 288/4, 319/5, 329/5, 352/7, 355/2, 362/4,
379/6, 386/5, 387/4, 390/4, 424/2, 425/3, 432/9, 434/7, 446/4, 456/4, 472/2,
487/5, 490/5, 496/7, 497/1, 498/3, 500/1,7, 509/4, 510/1, 514/1, 518/2,
527/5, 530/7, 532/1, 550/4, 564/5, 593/6, 600/2, 601/6, 619/9, 622/2, 641/2,
644/5, 648/6, 670/6, 673/2, 679/2, 685/3, 686/6, 694/3, 708/4, 710/3

Meħemmed Muştafâ; 2a/10

Menât 720/5

Mesih; 8/6, 16/7, 26/2, 27/1, 31/5, 36/5, 45/4, 59/5,7, 62/4, 73/3, 82/4, 95/3, 97/6,
106/1-7, 156/2, 159/6, 161/4, 170/1, 219/5, 235/5, 240/1, 246/3, 261/2,
267/2, 318/2, 326/2,7, 327/1,2,, 369/1, 382/3, 404/6, 462/3, 475/2,6, 495/7,
512/4, 522/2, 528/5, 605/6, 610/5, 613/6, 643/3,5, 646/5, 651/4, 713/1,
714/4, 719/6, 723/6, 728/9, Mûs 3/1, R 36/3, 605/6

Mûsâ; 60/7, 668/4

Nevayî; 729/9

Nûh; 94/2, 137/7, 212/4, 554/6

Nûşirevân; 3b/3

‘Oşmân; 60/5

‘Ömer; 60/5

Pervîz; 145/7, 181/8, 252/6

Rüstem; 3a/15, 3b/13

Selîm Ğan; 2b/11

Semender; 588/1, 657/9

Sencâb; 20/6

Şîrât; 323/4

Sikender; 3b/2, 6b/4, 44/1, 151/7, 194/7, 478/2, 493/4, 554/4, 606/3, 729/7

Süleymân Ğan; 2b/11

Süleymân; 3a/16,28, 4b/4, 44/1, 137/7, 370/4

Şat; 28/4, 324/4, 460/4, 500/5

Şîrin; 85/3, 93/2, 121/2, 124/3, 149/2, 181/8, 198/3, 210/1, 308/6, 339/2, 340/8,
395/3, 432/9, 501/5, 645/3

Şu‘ayb; 60/7

Tebrîz; 47/7, 145/9, 146/9, 252/7

Tûrân; 2b/8

Türk; 2b/9, 5a/4

Tācık; 5a/4

Vārnık; 19/2, 205/9, 434/7, 437/4, 527/5, 593/6, 601/6

Yāfes; 94/2

Ya'ķūb; 94/3, 350/5

Ye'cūc; 194/7

Yūsuf; 3a/5, 4b/1, 7/6, 119/4, 159/1, 196/4,5, 350/5, 416/6, 510/5, 617/2, 668/3

زینست . نیایم ایروز مال بزجاہ . ایستراتی بل وانش سراسر ایروز ماہ

یہ جو جہاننا بضرہ آتی احسن خدیوہ . خالق ایسب خلق و ہونیت و فراست

ہر ایسب خدیوہ بن سرتیست و معظم و مآرم و حکمتہ مرتبہ ای ایسب کرم حق بل و عرف

کہا و حق . بیان اتنا کیم

احسن تقویم ایچندہ آتی ہر اقبال . حق انکا قیدش سرخ عالمی شہما اقبال

چون کیم آتی جہدہ اشتہا وین اعلم و اعظم و اکرم قیدی پس کھا مندہ پیدہ

ذکر ایست خدیویم

آویم کیم جہدہ شوقین اعظم تبتی و اعظم . بس کا بان و انکشتہ ایسب قیدی و کیم

آویم و ایسب و ہر ایسب خدیوہ انسان بر کزیدہ زلفان . وقت و کون و مکان

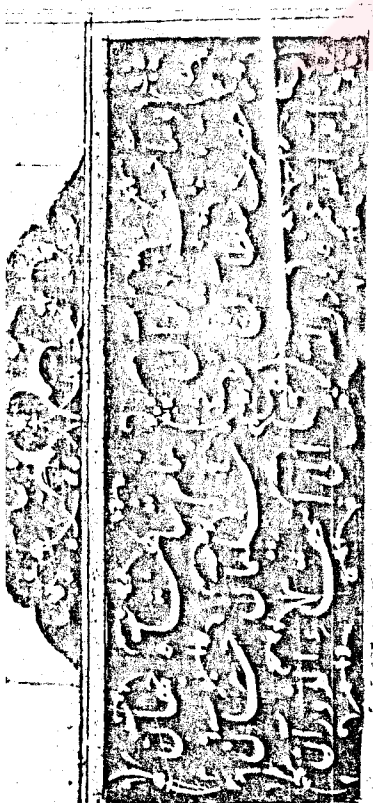
مجبوب و ہر جان . سبب ایسب ایسب اہم . صدقین خاتم النبیین

قیدی و صدیق استانتہ . عذیبہ و علی آلہ اجمعین الطیبین الطالحین

عبادت قیامتہ بخوری نور بدیہ . جہانینہ انکاف حیرت جہان

الکیم جو جہا بضرہ منت ز دور . سرخیب جمع انبیا دور

کس لغو شغفہ و زنت ہر دور . انکا جو جہا ز جہاں فرا دور

تجدد و سبب اس سہ سہ تاش بی قیاس اول کیم و کار ساز و ذوالکمال . ذوال قیام کیم بی

نیاز و ذوالکمال . و اول حسیم و بندہ نوز و ذوالکمال . با اہل او با اہل انہا علم کیم عزت و

وقدرت و عنایتی بر لہ یو کما تبتی عدم یک بین وجود قلمندہ نیو کرب مرتبہ و ہینا فنا

حکونہ کو یسب ایسب کما تبت

جلہ ذوال سوسون انکا مکانات

سرتی آنکسب بر لہ کو لہ بی وجود

وصفین م قیاس فی ناک کا ذات

کیم و ذوالکمال و بی نیاز اول

رہ . ذوالکمال و کار ساز اول

بیر اول دور کیم اول یوق ابتدا تبتی

بیر آخر دور کیم اول یوق ابتدا

از لہ بین تا اہل اول بی اول دور

خداوند و تقویم و اہل دور

یو کما تبت نک ایچندہ داعی نہا تبت وجود اناسرتبت . بی آدم بر لہ جہاں فرا

و مرتبہ و زین قیدی و پنجو ک کیم . حق سبحانہ و تعالیٰ کلا سندرہ و دور کیم

ادیب دیوانه تک دیار بیدین زمین قیدلوق
 حبیب احبابین تیفان خان
 انک اصحابین اولیم وانی
 عیینه یزنی یارب ایلین نیکل
 الهی امرکی قیل برکا رهبر
 حمد سناش و نمنده صیحه کله اصحاب کبارنی کوم باوقیلدوق
 لازم دوریز کاکیم دیوانه زینت برکا بیز پادشاه روی زعیان
 برکه یعنی که خلیفه زان خاقان جهان کشورکنشی ایران و نوران
 خلاصه عثمان برکین اوم شامنته عالم صاحب ممالک ترک و العرب
 والعم ضابط البر و البحر باسیاسته و الکرم فاضل و کامل و عادل عالم سلطان
 بن سلطان سلیم خان بن سلطان بایزید خان خلایق
 فی الارضین خلد الله سلطنته و افانتر علی العالمین بره واجب

دولت بیل بول مارا دارا و اسکندر
 شوکت بیل باکر سخا خاقان بیل فیض

کوشجاشیر لیل یوز سینگ ستم وستان
 جویجهان زان بول کنگ سنگ راونک
 کورده انت بیل یوز سینگ نوز شروان
 موخه فضل و علم و عدل شوکت ایلدالار
 یوسف صحرفی که بر احسن ایلد ماغدی
 جمله آفتابین کهنسان بولغانی کسکنا
 ان کوششما هوادش یا سغورننگ فیضه
 سنی سلطان عالم بیلش اول یوز ایلم
 تا اید پاید بولن شانه غار کنگ سنگ
 فی فرنگستان فراسان چین و ما چین خط
 حن سخا بیلش خط جو و و سخا عالمه چو
 نصر ایلد ز ما ندن بولسا کریم انی شاه کرم
 عالم علی برله حبشید جهان جنبش اولن سناک
 افو بیلش بولش کیم اول

کورسا تنگ ضربی ایلد ایلمک
 بیرونک بیلک مملکت فتح ایلد
 سریری یوز یوز ایلد عدلک کور حیران
 سنا آدومین قاجان کورس کچان بولور
 جو بلوغ ایلد سر قونک یوز یوز کسکنا
 قبه ادیب مهرنی خر فلک قانمان
 مادی اطلب برک کاکو کسپاتی ایلور
 مرقونکده لطف ایلد بیل سناک نظر سلطان
 حکم و تدبیر تک بیلدنی فرنگستان بولور
 کیم طبع امر کنگه سر بر زیندستان
 کرد که ارشاه الخانبین غنی ایلور
 لطف و احسان تک بیلدنی کچان بولور
 بخششک دریا بیج که ایلد سر کورمان
 نه و کرا کس سلطان بیلد خاقان بولور

دولت و محبت و سعادت و بر لولان و بران
بجبه کم بر سر لولای مکنه کردان بولور

سکندر تخی و ملک سیاهان
کوب ایران فالو عدلکنی عالم
بولو پید و چون ایشک کنار الیتر
جهانده تو پید مکن کفر و صلاست
بودت بر لول حضرت کم سنکند و
بوخت و دولت ایلد ایم او کل
فلک تختک کونش هم تا جنگ اولسون
فلک او جینه تنیو عراج و اولمکه
حضرت کیمی جهانده جا و اول بول
بیترو در سنک چون بت و حضرت
عالم اولسون لکنده جام ایله می
سکنا جا کر محبت بر لول رسنم
بودر صدقین کونن بنده بیازی

سلم و در سکنا یا آل عثمان
عدالت بر لول مینک نوشوران م
سکنا ترح اولسانی ناکنه ترق و ناکنه
زبون اولسون سنکا جا و ولایت
بوشوکت بر لول حضرت کم سنکند و
بوجاه و حضرت ایلد ایم او کل
جهان خان قانلاری می جنگ اولسون
جهان ملکنی و سنسولیا تینی اولمکه
سکندر کیمی هم صاحب زان بول
بسی خونا ریلد قیلا عیله و حضرت
لجام اولسون سنک لطفکنده مرثی
سکنا بنده سخاوت بر لول عالم
بولان سن جهانده عالم فر فر لولای

جیمی دور بر سر محاسن و عاکوف
قرون بولسون سنکا خاصان کیمین
آنجا هر کون عیان تبارانی کونش رون
بحش سوره طه و یاسین

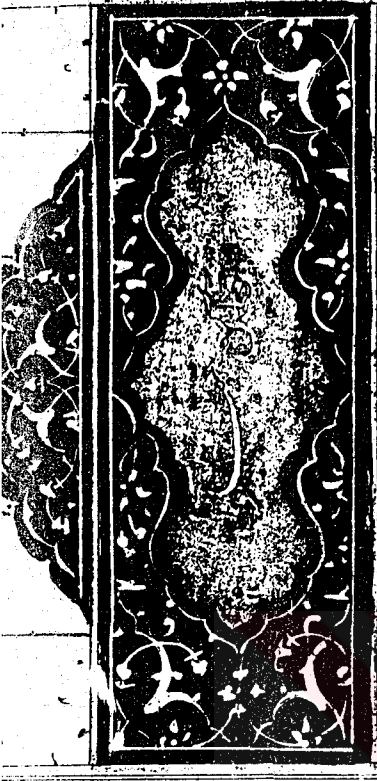
ینه حضرت و عظمت بر مینک در کیمتای شوکت و زینت افلاکی مکنه مهو عالم راکی
سیاست و عدالت اقدیم مکن کشتور کاشمی مصادق و با اذیت و زراست جوامع
سببی لطافت و عنایت و سخاوت عالی مکنک محبتی بیوک حضرت
دفت الدلما یکتبه ویش الی یوم الدین
تهنید بن سنکا ایم اضرام اولسون عشرت می الککنده امام اولسون
روزی سکنا دولت بیله کام اولسون جنت دانی جو را یله مقام اولسون
ای کولوش در رخا و لطف فی بیان سنکا
باغ اولم جو روی و ش بر سنک بولش سنک
راست رولر قدری تک او قار کوز نینه ساخا
اوی سنکند پیدا بولدی بر سنک کیمی
سر کیم کم لطف واحسان مکن بیله قبله کمنظر
اولی اعیان خاص ایلد جان قبله زربان
نی تجب قبله سخن عالمی بزدان سنکا
کوییا کم بولدی مادی روضه رضوان سنکا
سرخشی کم بولسا کزور لولک بید و بان سنکا
سوخ خلق و ذم کم بر مشین و روکجان سنکا
اولی اعیان خاص ایلد جان قبله زربان سنکا

۱ و سانی چو بر سر مستور و مکل و مزین بولد بی پروا شی لاس کوی تیغ زبان یکسب معانی جان
 فتح ایوب جهان نایب و کلام باقی در جو امری نظم سالیب حرف ترمی بر لب پروان بیان
 ۲ عالم از نظم المین کم حکمتش تیغ زبان فی حب جزئیست که نظم دیده در تمام جهان
 ۳ بیست ترک و تانک و درین شوقی تنقیدین و ستافونین در امانع موش لولنگ صحت کارانه لرت
 ۴ منت و استعانت لری بری کرد کار او یوب فیض و بدایت قاپوشی کو کجی بکلیه سینه
 ۵ اعلییب بر اضراء و انی پیدا ایدیب باد کار قید و قیام اولی نظریه مرکز که شعرا
 ۶ خیال قلمش لر اول اضراء و بد و کوز ایدی بود و کم حرف ترتیبی بر لید دیوان
 ۷ کیسا ووق دیوانه در هر قید کم میدوک اولی اول حرف بلای کج و انی بدایتی ووق
 ۸ کیم اول کله لر مجبور است ننده دورینه اول محبوب لر نشانند پیدا قید و شعر لوج کلک لری
 ۹ حرفت غزل لری ننگ اول نده انشا قید ابتدا بر اینتیا به دکنین بر لید دیوانه
 ۱۰ تمام قیلدوق و الله علم بالستواب و الله المرج و المآب
 ۱۱ سر کیم که بود یوانی او خور حضرت انکا بر خیر دعا ایلا ساینک حمت انکا
 ۱۲ اول الف حرفه الله تبارک و تعالی امری بر لید ای غزل بیان ابتدا و ک کیم اول
 ۱۳ غزل لر ننگ بری نویب و بری سنا جاست دور

۱ بیرون کم بود بر جبهه اوله نورن بیان دور سر
 ۲ من کجی نظر ایدین احسان کجی قید و رخ
 ۳ پاوشه لر باد شامی کم کجی قیدت نظر
 ۴ آصف تانی سلیمان زانو نوبولعاف
 ۵ شام شربت کایدت کمری شولید
 ۶ انی صلی کجی ننگ شاد و اوب نغمه
 ۷ چون کیم بوهان مجیده جسم و جانز عالیغه نظر قیلدوقی کور کیم جسم و جانز عدم علیینه
 ۸ وجود مزین اثر نازکیز داغی عشق با زلیق قلیب مجبور آب رویدین کوز کوز کولخیز
 ۹ بوستایغه سویر سرب طبعز انده تیغی آذین محذی بولوب نظم و ایات در و کوسری
 ۱۰ ایچره خواص کچی و شوب غیر از اضراء غزل بری پیدا ایدیب اوزور ایچون کوز کوز قید
 ۱۱ عشق برینه جینی و شندی چون روز اول در نظنده بولوب و برید کار لری غزل
 ۱۲ عشاق از عشق اوله جی اثبات کجی ز ایلدیغه میل انک میهانت کجی
 ۱۳ شایع الیوتی جی او قاست کجی یوز سر سانی ننگ نظم ایلا ایات کجی
 ۱۴ نیش کس پاس اول نایب کیم ننگ شفقت و نصیبت و بدایتی بر صاحب کمال لر ننگ
 ۱۵ کرامت و منت و کستاقی بر جسم کشتور زنده کولخیز خاقانی ننگ نغمه سنی نظم و ایات

کیم قندور ساجی بوجیم ویراندین جدا	نقد ایمانی یارب اول مان دک کلکمال
خشت و حوری یله نوزوس خصوا نوزوج	استرم وصلنگه خج ایما سکنک اربنا
لطفک انجی بولسا من زار ویراندین جدا	جرم و خصیان جاننه ووشنام خیم نغم اگر
کیم بولور سریر شتر بوجسم سوزاندین جدا	سانا تک نغم دور نلکده بولدیر لاش قاشق
سوخیم کیم شعله بولونور اولقو افغاندین جدا	بدی داسویر لیدی کوک اول اولسا نیش
قیل قی تین جدا ایک تیمکی آندین جدا	خسته جانم تیا اول ای فصلینه کرای تک
یارب اولم کیم بولور کار فرسما ندین جدا	اعمال عیالین جمانی ایره لطف ایوب
نشته دور با شغفه یا نشت الاربون ایما	کوز و غز تک بیر له قنک کوکالی ای اربا
وه فی امکنه ندر و رجا تم سنسرین ای اربا	کوز سیم یوز نغمی چون کیم بر نفس جانم حصار
بولدی کیم تزامانک بدوزنی نیرن	یوز ده خالک دور تر سراج بولغان لطف
ساقیا شکور قاجیم ای لاین وونک ای	چرخ دورونه ایل جاسینی بیز کاد و عدین
بولسا خم کوک کنبه یی ای شفت کون تو	اول کونش الکیله ایچم قاسا بیز ده
کیسه مرکز کور عیث دوزخشن زور دینه	ای سبجی زور و شقم و غنم دم اوریم کیم
رحم ایله دیدیم بوجا انجی کورسب نیا بد	ضعف حال ایله سور و نوب دوشورم کیم

کون ایندین حوالور ایله کوک ندین زور ایما	جمانک شمید ریغ الیمه کیم بولدنی پیدا
الکیریر دوده بولسا بوز کونش کرون اربا	یوز تک یا نده کوز مکی کوز غزوره بوز تک
فی سنسین ابتدا طاسنی سنسین انتها پیدا	الزلیربن آباد ساقی اور کجا جمله وور فانی
اکر دیسام بقا طاسر و کر دیسام خیا پیدا	سنگ لطفکل قور کنه بین بولوپور ورا کیم عا
نم تک بولسا سر جر مدد جنک کوک خطا	سنگ کر در تنک دریا سوج اویوسا اثر
بولور سا باشم اوزر و یوز تو سنج خیا پیدا	سکاسه وور و فایز و قیلور سن کیم بیز
بیری کوبیری زنده بولنی یوز وور لولونوا	یوز تک مانندی وور چون شمع وکل پروانه و
تخده بوز غنا طاسر با شمه و سنک لای پیدا	وه سانک با عا و چون کیم فراتنگ چرخه بوز
الهی رحمتک یرن انجا ایکنک ورا پیدا	جمیل عیانت عصیان پلین کیم بولدی عیازه

قیلک یولونا توان کوکلخنی ایما ندین جدا	یارب اولم کیم قیلور حسد سجمی جانین جدا
کیم قیاس و سوج حمت لیدین ایل عیالین جدا	قیل سبکنی شغیم یا الهی اولان ان

زاور اسسور اول با محب ربان بر
سوقد تک جری اوق با محب جانم را
نخست خطک خیالی و دستا بران کنگ
خطو خانک فکری بر چاک خاک اغانی
خط و لعلک شوقین اول دم سبزه روز لاله
صدقه ایدب لفظ خانک کوزم زین
اولو آسم اچره بولش کونک خالار
فالو یا شتم مد اسم جالبین بر کل خیر
کوک انکلیک یا چیت لم کورب جز نکل
وصانکی استر جمیلی داغ جران کور کوز
بیرالت دور کم بار پیش وال این کوز
چاک اولوب تنک سلیک کونک خم بوستا

سرسی کوم بودی سمده املک بهداری
کیم جلی خنک سبب لغش تمنا طرز
اول انک دور کور بولی جان را ای
مور ضیالی ایلایش نام وطن ویران ارا
بیرضه دور و روشدی کویا طوطی بر اغانی
خضر سویری چون کنک رنگ کونی بولی قرا
جوسر جان لب لعلک خنک بدیم زلف
اتشین کل رود راجیت ناز و این سبنا
بوزی کای سر و زانمده بار کین سبنا
بوزینه تون اوزا سورتوب و زانمده سنا
بی نوا سبوت تک عین سبب استر نوا
اول پری تنک قدی کیم سزین زلفی ارا
ایله دور کم سوبله کای خنک سبب جلیقنا

قیحیب دوریم سبک کبان بولور سره روز
دیلم کور کورده شکل دور و اسی در صفت
زلف ارا بوزن کمنی ایلمک طر سرب ایلمک
آب حیوان کچر کون شوق و شوپدر خیم
بیتنی بوزنک نور بیدین کون شیمین چون زره
کور ایدرب کوزن کونک اوده یا نسامنی
ای حبیب عالم املدین کوز دور کیم
ریش اولدی ای کون عالمه چون ای
سامنه ایله ای آشنایا بولور سبک بولور
جون ارا کیم بوفا و بوزن بوزن کوز
دوشدی کوسوم چاک بوزن کونک اونه نور
اشک رآسم ز ایدر عشق سبب منک اتمک
با و نوا شایست کیم یا غار اتمه و رقص
استانک عین خان اولی تانی بوزن
ایلمک

زلف و رسا زلمک برین پرو روز کونک دور
کونک حرم ایلمک کونک ایلمک کونک
طلعت کونک اچره پیدانور ایمان بویا
عارضنک کونک کور و وندی جام ارا ای
آنک ایلش سلمه سالدی عالی نه لغا
کیم شک بولدی بولدی بخت هر دور
کونک کونک کیم کونک نه جنس آبرون
سرسی بوزن کونک نور بیدین اونی
تن بیلک چاک ز ایدر خان کونک آشنایا
بوق و با بزم صبر و نام کونک قیل
نوله کور چاک اوزن نیسانک ای منک
عالم عشق اچره خوشد ابر کونک بویا
حانه قدر فرق ایوه رند اولسا یا تو پار
کیم پرو کونک کونک کونک ابر و شنایا

ایسا حال یا رب وصالحین بولہ جنت طای
 ای جمیع جنت و جوری و علما بزرگ کعب
 بارہ صلحین بے نام کی کم واصل اولیٰ است
 ای گوشه غنیمت کردید بولور کلازارا
 دردتو بر اعدا غنیمت سیزده روز غنیمت
 المیکم یوز بارہ بولدی سو بیله کاعنجمی
 غنیمتی بر حال بویب دور سابقا حال بد
 اور دلو پر روانہ نت جسمی کو بویب کشری
 ترک ایوب سو دین باج و شدنی غایب
 کیدی کلکون خلعتین برب کانت غایب
 اول پری دیوانہ کو کلک بند ایبر سنی بعب
 بیخ ابوالی منتقش در جمیع علی بود
 بولسا پوز جوکان ایچون بر کوی کریدان
 جان اکسیند انف کمرکان کی می سر ناز
 بارہین بخت اور خا بولور میل در روح
 بارہ صلحین بے نام کی کم واصل اولیٰ است
 ذرہ جہ انکند عباد امانت کبر رضا ارا
 انکند ایک بچکان انکند کو رکاب جموزار
 چاک ترینکند سالیب دور بود الکل ارا
 بولسا باری پاک نسی سال کعبه خا ارا
 کورسا بوز ناک شمعی ی منہ کنہ دور ارا
 کشت ایچون بوست ننا کم بزی جویان ارا
 حقدی کلکون خشت اعزہ کل باغبان و ارا
 کیم آنکند بوریست کرہ بار زلفین ارا
 بیرو فاختنی کو بوق بو طاق سینا کارا
 بوز دل سر کشتہ بار سر زلفین جوکان ارا
 راست فادکند جری و فی دور بوز نوز جان ارا

دور و صومبریں چنان پندہم بیزیر بود
 زلف و بوز نکت کفری دور دم بوز و خ کو کلکند
 صر صر و خ آہ و اشکدین کہ بولدی جرایب
 اول سبح انفا سبب جو کلم بستمز وہ تی
 اولورم بوز شکرین سرور بولور ایلم کوزینہ
 جبر شامین سامنا کوز کیم حرج ظالم جورید
 فاشکر کف کفرین جمیلی کو کلکینہ سالکند و لی
 وہ کہ بولمان وصلین موجی فی حیران و میخا
 کوز کوز اولو سبب اشکر بزرگ بر میان جبا
 فی عجب دور بولسا کوز ملکا کوز کلکین کلکی
 بیخ شوق او نیند جسم کو میسون پروانکند
 ایچمدی باو فی دور اندہ جسم کیم جمار
 فی عجب وصلنکند و ان پاسبان فادکند
 وہ فی نوع البولور ای من سر جو بیزیر خلاص
 از دماج ایلم بویبیش در ایجا ویران ارا
 فی عجب فاسلام کرا اول نوع ایلم طوفان ارا
 نعمہ داوودی طایر ایلم انفعال ارا
 کوز کیم ظامرفیلور اول جا کوم میمان ارا
 دوستدن مظلوم آسی دودی کند کوز ان ارا
 ایلم با بی سالدی کیم جسم بر قربان ارا
 جعفر انیسرم بونی زار و نوز جان دور
 باقہ قالدی حایب کو با کحیران دور
 ای کو کلکینہ بیزیر جنتہ ... سالکند ان دور
 بزم ارا کیم منتقش اول شمع تابان دور
 بی خا لایک فنایغ جا بین آسان دور
 ناتوان کو کلکیم جی کم شمشع سوزان دور
 غصہ جا بین کیم دور ناسانی دور
 غصہ جا بین کیم دور ناسانی دور

مرا و بنیان اولی تا قیام او دردی جز خون بد
شع و صلندین کیم آنکس بومدی روشخ
ای بیسی دور ایامین هم بوم نوشن مایا کس

راستی با اولی انت کیم بومدی بدی خانی
تیره بوسا روزگاریم کیم عجب جران را
چون که عمر تک کون کیم کجکده دور دورا

نیم کیم قیاسم نیاز اول شوخ ناز ایلام سنگا
وصلی شی برله ایل کوزنی روشن ایلام سنگا
زایا اعتشک مجازی دور وید طعن می
باشده غمغ و دلده و سهر والد فاله اختیار
من انکاهم و حجت کور کوزوب قیاسم وفا
بو کوی قلیغ دور خیال اولی ازل اولورین
ای جمیلی اوقی بیگانی آنکس جسم ارا

جور و ظلمین چوق و مهر و لطفین آرایلام سنگا
جری اوتیله ایشم سوزون کدر ایلام سنگا
کیم حقیقتی تعین عشق مجازیلام سنگا
شبهه و نازنی کیم اولی اولی ازل ایلام سنگا
زای کیم جور و عفا اولی سوز ناز ایلام سنگا
جبری شای و ضعیف شع طراز ایلام سنگا
تیل بو لوب و دور کوی با اشتی راز ایلام سنگا

کویلم ایلم دهرم دلدر اینی قیاسم سنگا
کوز لهرم در مدله اینی شیش ارا کور کوز بوز
اوز کار تکس مجری بولدی نمی خرم بوم ایلم

وه منی عکیده تکیب غمغ اینی قیاسم سنگا
وه کیم اولی ازل ایلام سنگا
یار اولوب اغیار وه کیم یازنی قیاسم سنگا

ایلمی عشق تکس نمی تنک مترینی نظم ای بر
آنیم کیم قیاسم غمان بیلنگ اول کدرین
چون ایشتمز ای جمیلی بونی اغمان دور

شمسه ارم سکریب جالان مدره دوران
نازه داغانی چاره غرق اولور دور لاک
لعل ایله غمین بولور دور کوی کیم ای بر
تیر کوز و آرب حیات اولکان لری قوط
کیم که بود بر ابراج ایستر کور سیه کشت
نی عجب ایلمی و فانیغ قیاسم و عفا
بولدی فانیوس خیال ایلمی کی صورت
عارض تکس نکری که پنهان دور اول دوران
عشق تکس اوقی کوز کوی کلکلی قور قور بونی
میر کیم ای مرغیب دینای خیال کیم کولک
دوشکلی لعل کینکده نایم کوی کلک قوشی

کنج مخفی دور قالیب دور کویسای دوران را
ساجنی بوت در لعل ایلمی لهر و کوان را
شتر اولوب کیم با ناز بودیده کربان را
اول صبیغ نکر بوش کیم دوشدی درم

واییم اول بر باد لاریغ رینغ مینار سنگا
 بیخ غم اندیش بر خردارینغ قینار سنگا
 قاستنک نخلی کیمی رنقارینغ قینار سنگا
 شیخ خیلت بیخه برنگارینغ قینار سنگا
 تون و کون زلف بو زوری جری مایه مایه دور سنگا
 جری برین آوارینغ منکی سنگم دور سنگا
 توکسام شکر بوی دریا سوچی جرم دور سنگا
 سوز جراندرین و مادم آشنم دور سنگا
 بیخ کیم ادا بیت با فرم کویا کیم دور سنگا
 آتش جری را سدم بیخیم دور سنگا
 عالم شش ایچ چون کیم روز کا عالم دور سنگا
 بیخیم بیخارنگه بسم تا تو اندور فر
 من میان سن با بیخیم کیم آشنای من

بو سر جان لب لعلنغ لیم قیلدیم طبعیل
 کوز کوکونک کوسر و لعلینی ساجدیم بولنگا
 دو شکی عشقنک بولیند بولشم آواره چون
 لبرنگ با بیخه قیلدیم کوزورم قان سنیل
 کرچه خوبار در در جان و حسن جانم ولی
 بو سر جانم اولوب لعل لالانکنغ فدا
 بیر کونش حریکی آی ایله فلک طاقی ارا
 دسر بو سینه تاشه د و صبور خیم
 زلف شکینگا آشفته کوکونک صدق بولون
 بیخ کیم بولسا جهان باغی ارا کاشتر و کل
 بولنگا جان برسا نئی طغیل بلا شتم
 نئی سدر جان حسی کر خضر بیر ترج
 جوی کیم بیخیم تو کون خردوش تا ارا ارا
 جملده صاعده هم مع W مدور در

اول یوز اور زره خط موود و با سینه دوز
جان میاریم دل اییم تن خواریم کورب
دروغی صحت فاندو انا لاله زار اولو رانخا
عشق اولی تنک شعله سی چینه سر عا شوق
تیا سب و صندک نخه کشم اولما و شیله کور
کویا سبت کورب دوزخ تنقا سینه قیلور
نی عجب ایست جینی بر کنی زاننده تنک

کیم انکف شوقی که کویو دم شوق
وامق و فرما و مجنون قانل نی نصرت
کیم که بوسا عشق برود و اغیار ان
عشق ملکی شوقی دور زربعت بیکت
نی عجب جرم که فاسام غم بیلد خدایت
کویونکی کیم که کورب ایستراوزین خدایت
کیم ایتر یوز منک کندرد و شمش اولاطی

دوشکی کورک اولنک فوری کونکاکا تن را
دوشدی چون کیم کونکلی ای ماه منک شمش
بولدی رازه کاه یوز تک کیمی کشتند چون
ایلی قتل ایتمک بیلد ماسر کوزنک فاندوی
جر تک ایچره تا مدیم شیدا کونکلی ای
شما و کولین مسکا اطای سنجاب ای
ای جمیلی او یقود کوردم جامی کلشن

سریری سرتیخ اولو پودور کویا حرن را
نی عجب دور اندین اوت و شمشا بوجان
فانکف کنگل تر یوق سرو اوله بوسا
نی عجب استا اولو پودور بار اول بون
دور مز اول بوانه سنیزوه کویو کول
بولدی کیم خت جاسده عم سخن را
وه نی کل بر تک بولور او یقود کوی

تندره تو کون لر مید و ردر و عمد سینه
صورت فخر تک کیمی ایلی سکن چران
خانقچه ایچره منی ایستمد ای شیخ کیم
دوش ای انکف غم برین زانل یوزی دور
یوزیده اول کلر خف عالی بود و غم بر
بس که جمیل جکار جور اولی ایچره
ساقیا لعل سبک عسکی دوشدی جام را
دوشکل لعلک خیالی کونکلی ایچره ای
عاضکی خیرین زلفک را کوز ستر دیم
اوز کا کور کونکی قوش برین صید ایتمک
یوز و زلفی جریده میره و شمش که تم
نوش اید سب ایلی م و صندک که دوران
جان ایچره اوت دوشو کویو جمیل کوی

بویس بو عو لمو سید و رنصف بن را را
ایلی تمنی اول قار تک بکدی بودی اول را
قیلدی قفصا سکن کلکبه خارا را
صحف اکرو و شمدی شسته زانارا
بویس که زانغ سیه دوشدی کوزارا
بویس جفا شسته دین دهر سکا را را
بیروی اولی بر جان طبعی کویا کلام را
غنجی تک بوشش و دور کویا کوز اول ام
دیر که سب کیم کوردی کوی شمعنی انعام را
باغدا ای کونکلی و شینی سندی تک ام را
کوز لر مدین روی قانل سبج اولنجی تمام را
زسر جرنک و رول اولو جان نصیب جام را
غم برین خالین انکف اول راض کل تمام را

چون بود برون در عاصم ساهو بی بی ای

عوس صورتی به نیسا مد با جها بود

عیش بر کل وقتی بسایر کرد بر بوستان
 کرد قدم خیم قیلد رای کمان بروشنگ
 کون بوزنگدین و تانوب کیری بر کول
 نجب قفس کجی سات ساجب افغان
 کورسا ایلانی ن ولسام رشکی بر لانی
 باغ اراکل آچیلدیش و عیانک اول بوز جزی
 ای جمیلی مرونو موم باشینغوز زینسک سانی
 سوغ ایلقم ک قیلدنگ وقار نای غاور
 چون وفا کننگه بوقی اغوش پیمان
 عین زلفک مود و روح اولدی بوزنگ
 عارضانه کیم کوزنگ مودید خالی
 ساقیا دور قیج قیلیم انجا بوز علاج
 فیلیور ز تار و بست غنی سیدین ایغافنا

تاز بوز سیک زان ایلو کونخوش و قان
 راست اولنگ ساندان ایم کینک کمان
 ساندوز خلک زوریدین بولدی نمان دوران
 دوشدی کونخوشی جرم کیم آتش حیران
 سکریب آتیریم اول چایک کیر امیدان
 اتم او تندن شرور دوشمشن ل بوستان
 اول کمان برون او تیدین بون بریان ارا
 سوسیلد اولکان شی فاسانی غیاغبین ارا
 بیل فاقلماق غنمت ترک بیدر بی بی
 بوخسه سنکنجین بیلد خفظ ایدوب دور
 دویس کوز توبن بوز خانک
 دسرار دوران غنیمت کبر ساستلا
 المانک موزین بیلان ایلامکان بر فنا

سادی جو کل پیراغی بروشت زلالا جی
 چشم قناتک خورج افرا بنگل ان قن
 ضعیفین قنغوز نور تودوم خود کین
 عشق و روی نجب و در اویش انک کیم
 تا توان جسمین آرتماک فانی کورین
 کون بوزنگ شوخه کویک بوز لانا کونک
 باوه صافین صافی معجب بر ایجب
 او جمیلی بونفا ویری را سور کین صفا
 بو لغالی غنم انک زلفی کیم بولدی فرا
 وصل و بحر اندیربانک کنه ایدر لارا
 تا توان بولغان کشیک چون کرک کیم
 سانا کیم کیم آق زخم فانی بولدی
 بولدی بر قربان کیم ایتمه کج اوق

یا بوزنگ کل جیلدی بیله ای مو لغا
 جسم زاریم تا توان جانم قیلدیم
 اشک ایلدیر بیان الف لرحیم اول بول
 ککنده عاجز اولدی تا بیغی سر کوز و
 کیم لب من تمیشت آغز بیان تم او زلفنا
 ساعده غمشای شغف کورون ارای دلربا
 ای جمیلی بونفا ویری را سور کین صفا
 بو لغالی غنم انک زلفی کیم بولدی فرا
 وصل و بحر اندیربانک کنه ایدر لارا
 تا توان بولغان کشیک چون کرک کیم
 سانا کیم کیم آق زخم فانی بولدی
 بولدی بر قربان کیم ایتمه کج اوق

مخلوطی جلوه سیند تیکرم کر نظر
ناحی نندک بلیج چون خیل از روزی
ماوی اطلح در رسکا دورانه چترای
ای جیبی آب حیوان و نسا کفرض بحر

تا که جلوه قیلمان دل هر دوران بولدی
سرتور کس سود اندک زبان بولدی
بو که الیغ کوید چستر آسمان بولدی
ناخصیب دل لعل شونده فان بولدی

چشم عشق لیلی اولورک بولورعا
اولدی حیوان بی یوزنی کورب من کو یوزی
دورخ ایدین نغم اول کیم کیم زاید
سرکا جسمده بولسا عشق اولی شنگ
ایستاکان زرد ملا تدرین تو توناق دور
جام آکسیده شفقکون او زره مرجه
دیزارا کیردی جیبی ناکم عشق سید

جان پرید وه ناولان کولم دورا نالغ
یوق ایوی اولکا نده باندین کیمی حضرت
جرار اسکس بولور دور شله نزلت
شبولوب کویا بولور زربفت لیک طولت
فی مدام بحسون کجکاکی حجت و شرت
کنبد اولوب خج تک بار لعل کت مایه
سنت در سوبولوب آندینی نوزانت

تو کندی شنگ چشم چون بولور بولدی
ایستیدی ناملر کیم بولدی بولدی

بوزین نده بوز سیک باوه بولدی زردان
کوزین بولدی بایک بوجسم ناولان

اور دورون کویو کاکا کولم کولم
ای جیبی بی بچ پر شمشق سید

کویا کیم کیم کیم کیم کیم کیم
بافا نایم زین کس قیاب یقنا

کوزنک کاتاق اولور اولک شاق
کولک کله ده عقین نغم ایوانی
ایلی بولار طراف کیمی کراروز
کر کو کولم پر شمشق اولور کولم
نچ کیم کیم کیم کیم کیم کیم
دور دوران بولور طراف کیمی کولم

سول جان شنگ کیم کیم کیم کیم
کوزنک کیم کیم کیم کیم کیم
خج کبر اول بولور کیم کیم کیم
شوق ایدین جان ارا داغ نماند
چون کیم اول عیب روح اندر نمانی
اول بولور کیم کیم کیم کیم کیم

ای جیبی بی شمشق کیمی کیمی کیمی
بیر بری جرم کیم کیم کیم کیم
سول جان شمشق کیمی کیمی کیمی
نچ کیم کیم کیم کیم کیم کیم
کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم
کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم

آسیرن اولک کیم کیم کیم کیم
اول سیم سید کیمی کیمی کیمی
فی ملامد سوزن کیم کیم کیم کیم
کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم

غز سینه کیم ای قافل کوزنک قلم
عاشق شمشق کیمی کیمی کیمی کیمی
شخص قصدیم ایستایم کیمی کیمی

اوسم آنک زخیر برین بینه
کویا شمشق کیمی کیمی کیمی
باده بولور برین بینه کیمی

ای سیم جانف آغدنک جان بولدی
سین کیم کیم کیم کیم کیم کیم
ناملو یا کیم کیم کیم کیم کیم
نلام جام جهان سینه سینه ای جان
ای بار کس سینه برین کیمی کیمی

چشمه لعلک کیم کیم کیم کیم
دم دم کیم کیم کیم کیم کیم
لاله دورونک شمشق کیمی کیمی
کیم کیم کیم کیم کیم کیم
دور شنگ کیم کیم کیم کیم کیم
جلوه کیم کیم کیم کیم کیم

سالم کیم لعلک کیم کیم کیم
قافان کیم کیم کیم کیم کیم
زاده کور کیم کیم کیم کیم کیم

اول حاجت کیمی کیمی کیمی
جان ارا کیم کیم کیم کیم کیم
کیم کیم کیم کیم کیم کیم

انگلیز که کمان شمشیرین امانی مکرر نشان
توان و کون درو آرم چو به نر آسان پند
کیشتم قالمو باقی چو به نر آسان پند
ستم شناختن کار بر در سانسها تک بولاق
کر اول آن یوزی خورشید برتسا ماکان
فلک چو بود برب کرشته اوزین امان
ولی سادگان فرسیدین کچکشنه دور
خم زانک کچی دوران اربو اوشب پند
منگلیکجا نوبت او زمر سالور کو رو کاوه
سیخ افساسین بر کرانجا اولر بود پند
ترک ایدرب چور و فانی ایسانک برود
کیم می نام ایدرب امان قیامک رو
الور ارم اکی جانانک انجا بوس

فناورین اراقلدی ایلی کیم ایلو کیم
دوم اورماک ختر بختدین ایلی ایلو کیم
یوزینی خه سور نام ایشیکک تورانی خه
یوزنک شوقن کیم حراقه ایلو کیم
تبع خور ایلو کیم فلک چو بود پند
کونش رانی یوزنک نوری بولاق
اکر یوزنک خیاسیدین یوز بولاق
بچوک کیم چرخ ایلو کیم کیم مهر خور بولاق
کبک تینین کیم اول قاتیکو که کاکان کیم
لینک شوقن پند ایلو کیم بولاق
ای طیبیم درم ایدرب مرور بود قیاسا کانه
کرشکایت ایسانک سنون روان دور ویا
سابقا چو بد کیم دفع غشم ایلی امان

ما تم کیم کوردی با بل باغ اراچک
ای چرخ کرشکین چرخنده اتم او
نیش اوبوب مکر بو کنگ کیم جسم
عاشقم چو دور بود پند کیم کور کور
بچیب یازغانی کون کلک چو چینه سپهر
اولک نشانی خونی چو یوزنک کور کور
ای جمی اتم او بقی بولاق کون کون
کردون ایلای می یوزنک کور
مجنون کلک با ایلی امان
یوزنک کیم چو بولاق اولر
بولش می بچیب کلک کانه لاف
قتل یوز چیلینی دیل ایلی ایدرب
سهم کور کور کلک کلک کیم

بست اولوب سبکی بو کلک توغی وصال ایلی
برق آفت بولدی اتم کو کلک بو دوروی
چون قضا تقیر برین بولدی نصیب شایسته
ما توان جسمتیغ خلدین ایلی امان
ورد و شفقند و اصرار یکنی قیلدی کیم
ای جمی کور زانک کور ایلی امان
بولغانی دیوانه کو کلک بر بر غصه سیاه
سیلا سا ازوره کو کلک انسرین نای بستان
اول بری هر لیتی من دیوانه خرم ایلی امان
بولغانی خج و محبت اعلی بود بولدی
کایما بوق میزورین جان جانین جان
آرزو کون شوقن یوزنک بولاق کیم
اولر دور و رسن کور ایلی امان کلک کلک غم

کل کربان پاک ایوب تویی انکس بر اعزاز
 کم تشبیه و رو کو کو بوزین کو کین کوزون
 بس نبون دور سر جو بس اسم اوزده بر
 عاشق صادق نم نمکت بوتق و رو کو با کسینا
 سر سر اول استخف بولدی غشقیون
 بو عدم و ایزینی کیر مای کو کین بولکینا
 بیروم او لسان اول م نامور با ندین
 کردون ارادی میوزنی قیلغانی پیدا
 مجنون سخا بولدم سنکاسن بولغانی
 یوزنک کونشی بر لوجسج اولدی نوز
 بولش نی نجب نخل قونک نلف و نونک
 قتل ایوه جیلینی بولر ایاح صدار ایوب
 آدین بوزینی کو رو کوزور اولغانی کجا
 بستم که قیلور کو بو کجا ننگنی تبت
 جام و اغی ستر بنگا بولغانی ماوی

ننجب کو صر کراوا ب دورا
 دلر مار بوزین ووا دروغا کراوا
 دوغوز لوج بر اوعده غده
 کو رو کوزوب مهرور بر جفا
 من کی شوریده بعلب جب قبا
 کو رو کوزوب جور جفا سوج ونا
 غم و جانکند دور جیل اول پری اند
 سنکاسن نوز خلوب عشق ایلینا
 بولغانی قائل کو نونک زلف
 ناز لنگش رشته جانغونان کجا
 کشتی جسم بولور ساراز صر کراوا
 بار ما خولبر کوزوب نوزیم سنکاسن
 سایه نصیر کتو کم بدم سر سنکاسن
 ای جیل ننج اول کو رو کجا ننگا

کوزوم و اغی استر قیللا بوزکا تاشنا
 دیر اچر قنح ورتدی منکاجون بربنا
 اچم دور بومی بولسا ورتوز کلبه خضرا
 بیرومده کونشت ایلسا بوز ننج سبجیا
 دیر اچر ملاسنا و من بولغانی رسوا
 قیلغانی نجب باؤد کاکو فی تبتنا

Ve kahu

بخته اسما نجب دور لارا ننگ ننگ کوزا
 روزگارین آب جیوانی استاب لکنا قرا
 نایاب این ایش اول شیخ سیرج قرا
 دو اتم ایلیشت کون بوزینی اکثر قرا
 شعله سی نغ اولنج اولدی لیکر اکثر قرا
 شوخار و شادین اولدی جسم اوزره موزا
 داغ عشق ایش ننگ حسینی سر ناسر قرا

کو کلم که دیلر وصلی سردم سنکاسن
 سبجیا ایچده ز راه ایله دور غم نلف
 بودر ایله بر ساقی مهروشالی برله
 جان بخش لنگ یا نیده هر زده جیوه
 ای شیخ سلاسنه وک خانقا اچره
 بولیش لنگاشنه و مجوز بیا

قاتر کوزور لنگش اولین یان پرن قرا
 بیروم روز اولدم ننگ آب ننج کوز کوزا
 رنگا و تبا کوزیدی جسم تره و نونک
 مهر حسین ناما کوز ایش تراغ نونک
 عشق نغ اولنج کونکل اچره دور سوز بوز
 عشق کوزی اچره نایم دور شمل ای دوستار
 دیما کوز ننگیش حسینی قرا نام ورتوب

Ve lehu

تایمی عالی مدبره سبج کیم نوع انسانه بدین
 کور مدتی سبج کیم حمانه کو کخله ایان
 ده که سر کر کور مدتی اول عملی یا ایان
 جان بر سبج ده تا بدی هم کر کر جانان
 بیوق انجان چون دسر باغده کاسه نماندن
 کور دود کین اول پری من زار و جیران
 بیوق وفا چون کیمسه تا بر عمر الجانان

قیله کیم بود و رسکا حسکا کماله ان
 کافروستی که زنا برین سالیب دور
 کور با کاشنک دیسن بوانی ایان
 آنی عشق کجری کور آینه سالمه چوین
 ایمدی اوله و پنجه ارماسنه بار کور
 نم بکلیب دیوار بولدی دود آینه قران
 کیم بوی هم نشتر اوله بیلیجا و زانک

نچی کیم کور من کرا اول شوب دور ایان
 دبر بار دین وفا کور دود و عا کرا ایان
 دود و بلوغ یورله و ناسر و عدو غی قلیله
 کور کور زوب هر و وفا چور و جاکور
 من کیمی شورید به بلبله نجب قیله افان
 کور کور زوب چور و جانی بیغ و نالیله
 عمر و جانک دود و جانی اول بری انورین

حسکا نهورا دود شوب شتی ایینه چور
 بولدی اول قاقا کور زانک زلف سبه کور
 تار زلفک رشته جانم و قاتیم خوش
 کشتی جسم بولور سارار و سر کوران
 بارما خول کورینه کوریم سکن چوین
 سایه نصیر غنیم کیم سر شکر سباز
 ای جمیلی انج اول کور کخله کتلیا

ساقی و می چون
 ای بوی کور زوب
 ای کور کخله عشق
 قیله وطن قشدرین

فی اسبغ کور کک
 بدی دوزخ بلبله
 عاقبت زور زور
 با ده کلکون کسب
 ای کور کسب

Ve lehu

مونیخ ای جان سبج قیله ایان
 کور کور زوب بوزنگی کور قیله کور
 ده بیخیران نیاز بیخ کور کور
 قالیق سر برندن سر بر و انک
 ملک عالم بولدی و بران قالیق
 من کیمی رسوایغ اونی سر بر
 کور بکب فتح ایلا سناک بولسا کور

وهی سوید المار و اشک کجری ایچک
 وهی سوید اولسا باشک اکت
 کسوت ای تی چوین سنا شتی
 کافرخیر بولور کیم کور
 رندا اولور اندر غلام اولوب
 چون کیم اول شیف ده بیخیران

Ve lehu

دور بوستا نیده یوق
 آج کیم بولم کور کور
 چور و است غنا سکا سر
 تاوان جسمنی کم بریان
 کور زوریم باشک
 بار سو اولوج
 ای جمیلی خضر

چون غارت کیم
 چون قیله آتی
 اطلس کیم
 دین اول
 کسب دین
 زله از بد

اژنهنگ و بوزنگنی کوردی تنگنی لقا
 اژنهنگی کون بوزنگنی زلعین اژنهنگ
 کوردیکی کون که تنگنی اژنهنگستان بوزنگنی
 کوردیکی کون که تنگنی اژنهنگستان بوزنگنی
 کوردیکی کون که تنگنی اژنهنگستان بوزنگنی

Ue dehu

جرننگ اچره بوزنگنی بولدی تنگنی
 سارغاریب بوزنگنی اژنهنگستان بوزنگنی
 جرننگ اچره بوزنگنی بولدی تنگنی
 سارغاریب بوزنگنی اژنهنگستان بوزنگنی

بود و سیر اژنهنگ
 ناما بوزنگنی اژنهنگستان بوزنگنی
 نجیب دیوانه کون که تنگنی اژنهنگستان بوزنگنی
 ای درینجا اژنهنگستان بوزنگنی
 سارغاریب بوزنگنی اژنهنگستان بوزنگنی

جرننگ اچره بوزنگنی بولدی تنگنی
 سارغاریب بوزنگنی اژنهنگستان بوزنگنی
 جرننگ اچره بوزنگنی بولدی تنگنی
 سارغاریب بوزنگنی اژنهنگستان بوزنگنی

ای حبیبی بوم و عصیان غدیری بر بولموسم
 جرننگ اچره بوزنگنی بولدی تنگنی
 کوردیکی کون که تنگنی اژنهنگستان بوزنگنی
 ای درینجا اژنهنگستان بوزنگنی
 سارغاریب بوزنگنی اژنهنگستان بوزنگنی

جرننگ اچره بوزنگنی بولدی تنگنی
 سارغاریب بوزنگنی اژنهنگستان بوزنگنی
 جرننگ اچره بوزنگنی بولدی تنگنی
 سارغاریب بوزنگنی اژنهنگستان بوزنگنی

کیم سینه اور سانس و نغمه بلاییم آید
کو وفا بولند، من کی کس بو بولند
بودی جی توں طعنه کر کے قلمناشی سلو آید
ای جیسی سرتی نعت کیم کس کج قلمناشی
کچھو تا کچھو بدیستم لعلناک غم نہ غمزہ
فی نجیب دیسام کو عام کچھو کچھو کچھو
شریترت لعلناک زین اور کجاوق دروغ پزیر
آجا سب چنان خوش کچھو کچھو کچھو
کھنکھن او زدیو بر ایو کچھو کچھو کچھو
جیفا اولاد و زین سنگم و سوسا کچھو کچھو
لطف الی پر لکچیک بولکچھو کچھو کچھو

سنین اولو ساس غم و غم نہ نصیب
من کی عشق مانا سنگم کچھو کچھو کچھو

بود کسیر دردی چون تپند در مان فکر کنی
آیا ایم جیوان مرد و ناعلمید جان بد میرا آید
فی نجیب دیو با کچھو کچھو کچھو کچھو
ای درینا یا را شین کچھو کچھو کچھو کچھو
سنی کچھو کچھو کچھو کچھو کچھو کچھو
مر کچھو کچھو کچھو کچھو کچھو کچھو
کچھو کچھو کچھو کچھو کچھو کچھو
کچھو کچھو کچھو کچھو کچھو کچھو
تکرک ایوب کچھو کچھو کچھو کچھو
پیرا شیم بوق لاطف لایق کچھو کچھو کچھو
کچھو کچھو کچھو کچھو کچھو کچھو

و کچھو کچھو کچھو کچھو کچھو کچھو
حق سنی قلمناشی جیسی آید کچھو کچھو کچھو

رخا
سکھا
کویستم پروانه سنگ
صدم اولو دم ای بری کچھو
تیر باران بلایا سنگ
دسرا بی ایچہ کلر خ کچھو
غزم کچھو کچھو کچھو کچھو
جلوہ قیلسا سر کچھو کچھو
اغز کچھو کچھو کچھو کچھو
سن کچھو کچھو کچھو کچھو
وہ چہ کچھو کچھو کچھو کچھو
دم با دم لعلناشی کچھو کچھو
کو ز لرم کچھو کچھو کچھو کچھو
کل بو ز کچھو کچھو کچھو کچھو
شام غم اویش کچھو کچھو

سکھا

باغ ارا فریاد و انانی قلمناشی کچھو
کیم یا زار وقتا دوستوب تا کچھو کچھو
شکلم جو کیم جیسمتہ قریب اویش کچھو
سن بو لوب سرتا اویش کچھو کچھو
شهر تر زرا چرہ بو لوبش و جیسی چون آید
سج سن ای کچھو کچھو کچھو کچھو
کون شعیر بو ز کچھو کچھو کچھو کچھو
سج ایلی اربو نالی کچھو کچھو کچھو
عشقناک اویش کیم کچھو کچھو کچھو
یورث اویش کچھو کچھو کچھو کچھو
خلق ایتری جی قلمناشی کچھو کچھو کچھو
اول عشق قلمناشی کچھو کچھو کچھو کچھو
جان خیزی بو یو ورسکھا سا کچھو کچھو
مملو قی و ناعلمی جیسی کچھو کچھو کچھو

Ve lchu

موقت و در و روی وفا کلمی سکھا سوئے ہو
کو بسا جسم عشق ارا قلمناشی کچھو کچھو
چریدہ جو روجنا کچھو کچھو کچھو کچھو
سرمکون اولوب فلکدین بو کور سار کچھو کچھو
کو روی خوبروین ستم بو زین بو کچھو کچھو
ایل چرہ جو روق و در و نالی کچھو کچھو
سراج تونی بولند کچھو کچھو کچھو کچھو
شوقناک اویش سالو و زین ملکت
اوت ایچہ او زین قلمناشی کچھو کچھو
کو بو کچھو کچھو کچھو کچھو کچھو
عشق اعلی سکھا جان کچھو کچھو کچھو
طاعت مزاولی سکھا بار کچھو کچھو
بو یونو ناک کچھو کچھو کچھو کچھو
صدای کچھو کچھو کچھو کچھو کچھو

بومدی کو کلمه اتقی تک شتای تنه
بحرا شکم تک که کرد آینه دو شد و جزا
بیرتم قبلما لعینم بر دم جانخی
فضر جانک تیباغ ایوانی خدای شه بود
ای جمعی بودی کو کلمه کسورین حیران ارا

فالمی فاشاک بارق اتقی حیران بون
وه منی وار و قالدیم آندو سر کردان بون
وه که جانمی المادی علی تک خندان بون
کیم بودو آه اف اول سر یک کسان بون
آه و شکم تک سری صر سر بر طوفان بون

در شکم اوزره شکم زلفند و دروا
جام لکنک صرند کنوز ارا انا کو
آتش عشقم ارا درو بری و امو پرش
کود درانی حیران اتقی جسمنی انگلیک جان
معتد ابر میرین باشم برق آفت دوز

کویتم پروانه شکم شمع جانکنی کورب
معموم اولدم ای بری بخون تک آمو بریاد
بیر باران بلا باشم یا خدی کویا
در باغی ایزه کفرخ لرزه قیامان التفت
غنم کاشک ایلاو تک چون کفر تو تراغ

صبح عیشتم تیز بومدی زلفه جانکنی کوز
بوی شتم یوانه تا چشم غم انکنی کورب
ناوک غم تک بندش بیلا انکنی کوز
جنت کویون تک ارا حوری تنانکنی کوز
سالمشم بون تک اوزه رغبه ناک کنی کوز
طوط که یا اناز بو خوشی تنانکنی کوز

بیر بوری کل حسرتند و شکم کلمه ایزد
برم ارا اول ساقی بریزم بزدم نشانی
واغظا جنت شراب غم خیر چون کن
فانقدی کل شتم در بر چرخه ای بریزد
می بریب دیم البیب زنا زلفین کویا
جز بیره وصلی تو شمس سید تقدیم و چشم
ایلاو تک نوش مصانک بر ایلمنی کمران
زلف ارا بوز باره کو کلمه جمع قیلت تک
ای حبیب اول بر خوشیم کلمه ایلاو رغبه

صرتشم ط سزایتم ترک تک نام ایزد
عصایم ارا ترک بدشک و باد ایزد
ست و رسوا بولیشیم در بر چرخه در دانا ایزد
دم بدم صومیل شکم ای بری طالب ایزد
با غلامی بو نمونعه و کیم غارت اسلام ایزد
دانه قیلیم کوز یا شمشیر جان شمشیر دانه
بیشتر چرک تک زیر بری ای بری ناک ایزد
ایلاو تک اتقی پرشان روزگار بوم شمشیر
استم آندین و فاکر خیال خام ایزد

بیر نفع می بر ل شایب تک فلو کو کلمه
بس شکم حیران اتقی سن عدم اولما انا
اول بوزی کل حسرتین کویا کوز
ای حبیبی اسم اتقی بر سر طایفک
جز ارا کوز یا شمشیر بولین و قضا قیلیم
قیلما ای سرک شتای تک کوز تک اول
کوزی دور اسلام ایلی جانیند آفت تم
ایستما سکنک حق اتقی قیام سوسای قدر

سن که دوش تک زلفی سوید سنا تک کویا
دوره چه کون شمشیر ایله جسمی کوزینه
دم بدم علم نشان کوی کوزی کوز باریان بون
کوز لرم سبلا بی بخد اتقی کیم جسم انا
کل بوز تک جز دانه کو کلمه ایزه خار ای بار
شام غم اویست سبک تک خیالی جسم

بوجودم دوری م اول بون و انکنی کوز
من پریشان بولم آشفته خانگی کوز
جابه قیلت نه سکنک شمع جانکنی کوز
کوز بولیدین باری کو کلمه نظر نظر و انا بون
فالمی جسم بونی آندین بون بون بون
باردی کوزون ساقی غم و قیلت سبک بون
بیری جان قیلت کویا چشمه حیران بون

Ve leban

Ve leban

کبری مادی علمیت کیم محمدی اولی جرح
نیرنگ جنت سین یی مانی حوری سر
تبع اورب سالانک جمیع کولمدا نونان

زوجه کلیم نور سحر بوسا بور سبل
دوخ جران خماری برله کلیم چوق ندر
رخ بسمل کت ساجیب فان قیلدی بری باران

Ve lehu

دوغالی خانلخو زلفک جان خوشی انان
ضصفت یایم سار غار شت غنزه او غار
کل یوزنک جز نده نیک باری بری کولم
کولم کوزدین زلفا برله سلولم حصار
ای کوشه دو تناسل کتخ توغز اولم
چیم کیم صور دوم لمان یوزنک سرتین
جز نده انورین اوله ونک ای جمیل جوج نیک

انان اچران دانه دو شکان خوش کتک انان
ایلو کیم اوست سار غار کورم اولور غی غنزه
شیت لردور قیلدی یار کیم انان غنزه
برق یلمه باران دور انلاری ساجا کویا
میری کولک سینه بولوب بی دی دکر بولسا
پیز زلفا کتک سینه قیلدی مرکز وای
کله شت یوسلینه یارنک نیکه ای کتک شت

Ve lehu

زوجه کون شمنینه قیلان نظر یوزنک کور
کولم اولی کوز با شدریح ونکی جوج سابق
ایلی زلفک دور موروزنک زوره یوزنک

خضر نوشیل یکنان زلال جان لب لعل کتک
زورنک کچر منور کیمی دین اولی سوز
ایلی شهار اوله بلار کچر او کتک حلقه آرا

شمع نی حاجت جوروز بر
تقدیمار شسوریم کورینه
ای جمیل بولدی کرباره محمد

دو رنگ زوره سنک زلفک دور وای قات
جام لعلک حسرتدن کوز ارا اولو کولکل
آتش عشقم ارا دور میری دامویر شسور
کوبورای جران وای جسمی انکل جان کوزن

بوشه ابرایت ع دور لون یوزننه نانتو
قالو یاشم اوزره سرور کور کوزور کلکل
میری زبا داعی اشک اچر دور میر نظر
کیم یوزن کور کلکل انک بولسا سون جم جاب

حسینی کول قیلدی او کیم کولکل اولی
میر قرح کتک دور سینی کلکل وای
ای شمنکدن سور کلکل یغ باران
سنکل یوق ووق جوق کیم فنا
ایکلن کوز و محبت نیکه یازیم

غصه ابریدین بجه برق آنت دو کلکل
میر قرح می برله شادایت غلوه کولکل ساقیا
بس کلکل جران اولی سن محمد اوله اکل
اول یوزی کل حسرتدن کویا سر کور کولوم
ای جمیلی آم اولی سمیدن کلکل

زلفه کوزان قاتقان اولدی جوج اورب
پیرت زور کلکل اندیر بر کچر کوز کلکل
نیشنه کوزان قاتقان اولدی جوج اورب
من دو تیغی سینی نیکه عالمی قیلدی ترا
منده دور آشفته نیکه زلفی کیم جوج تار
زلفی دور آشفته تقوی اصلی یوزننه طاب
بولدی اول صفه دنا قیلان غیر خدیجین

اول بری و ش کیم این جز بولدی
کوبی یازیم کیم کور و غنزه لرد
چون غنیمت بلشتم دور تو ب کدالین
طفلی کتک او بیار جمیلی شوخ لرب

جز ارا کوز یا شتی برین دوغما قیلدی شت
قیلما ای کشته نیک کوزنک اول جوج
کوزی دور سارام ایلی جانینه آنت تم نیک
ایستاسانک حق ذاتی قیلن سوسی تقدیر کیمی

زلفی دور آشفته نیکه زلفی کیم جوج تار
زلفی دور آشفته تقوی اصلی یوزننه طاب
بولدی اول صفه دنا قیلان غیر خدیجین

تیر باران قیدی سربان سلاکین قورس
کو کلم اوقی سرب جسم شسته سینی کوبود
آنچه کیم جمدا بالا با با مرکب کردون سوز
ایستاریت محرم اوله کسه استندانه و

ve dehu

قلمدی ساکن آلی کوزم باشه سوزوز
قاناری کیم قیدور اول شمع با هم سیندوز
کیم من طوی قیاسک نکل چون اولدور
بس نوزور سوز کجور کیم کیم کیم کیم
مخت دور دایت کیم کیم کیم کیم کیم
و تی بزوانه جیران قالدیم انجا تیکور
و چه جفا در ملازمی انون منو تاش ادا
شاه لریا نیغ سوز کوز بار نام تاش دور
موتی زایا بویش کیم کیم کیم کیم کیم

وده قانق دور کوز کیم اولدور کیم کیم کیم
شمع نی حاجت دوروز کوز کیم کیم کیم
تجدیدار شسته داریم کوز کیم کیم کیم
ای جملی بولدور کیم کیم کیم کیم کیم

ve dehu

حسبی کیم قلمدی و کیم کیم کیم کیم کیم
بیر قاج کیم کیم کیم کیم کیم کیم
ایستکلن کیم کیم کیم کیم کیم کیم
سنک بوق و رفقاجون کیم کیم کیم کیم
ایکما کوزور محبت کیم کیم کیم کیم کیم
اول بری و ش کیم کیم کیم کیم کیم کیم
کوبی دیوار کیم کیم کیم کیم کیم کیم
چون غنیمت بلیتم دور کیم کیم کیم کیم
طفل کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم

سکار جوا قیدی و کیم کیم کیم کیم کیم
نه انکان دور و فاکور کیم کیم کیم کیم
سنک کیم قلموز ساقی دور کیم کیم کیم
دقیقا روز کار یعنی قرا کیم کیم کیم
منی اولدور کیم کیم کیم کیم کیم کیم
الهی غر کیم کیم کیم کیم کیم کیم
حسبی عشقی در دینه طیب کیم کیم کیم
انوی ریز کیم کیم کیم کیم کیم کیم
جان سوز دور دور کیم کیم کیم کیم
من کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم
ای غنیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم
چون حبیب احباب کیم کیم کیم کیم کیم
نوبه ایست کیم کیم کیم کیم کیم کیم

روزد سوز کیم کیم کیم کیم کیم کیم
طاسوا او رفق کیم کیم کیم کیم کیم
نچی میک سلام الیم کیم کیم کیم کیم
انم اوقی جوجان دینی کیم کیم کیم
بارت نام اوقی بیت الاوان کیم
بیتی کیم کیم کیم کیم کیم کیم
کولخ کیم کیم کیم کیم کیم کیم
یوز کیم کیم کیم کیم کیم کیم
کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم
دوسوز دور جانه کیم کیم کیم کیم
سایب دور عالی طلعه کیم کیم کیم
قیل و روانه کیم کیم کیم کیم کیم
بیزدورت ساقیا دور کیم کیم کیم کیم
جمعی خوش وقت اوز کیم کیم کیم کیم

ve dehu

یوز کیم کیم کیم کیم کیم کیم
کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم
دوسوز دور جانه کیم کیم کیم کیم
سایب دور عالی طلعه کیم کیم کیم
قیل و روانه کیم کیم کیم کیم کیم
بیزدورت ساقیا دور کیم کیم کیم کیم
جمعی خوش وقت اوز کیم کیم کیم کیم

تا با ویم شمع جان کیم کیم کیم کیم
شمع اوز ب جسم سوزت جان کیم کیم
ایکما رسوا اولدور کیم کیم کیم کیم
صقدی کردون کیم کیم کیم کیم کیم
ایستاسا کیم کیم کیم کیم کیم کیم
و کیم اول کیم کیم کیم کیم کیم
لبا کیم کیم کیم کیم کیم کیم

کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم
کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم
ایستکلن کیم کیم کیم کیم کیم کیم
دیمانک کیم کیم کیم کیم کیم کیم
بو کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم
اهل بیانه کیم کیم کیم کیم کیم
بودوران کیم کیم کیم کیم کیم

Ve Dehu

اگر چه درین فایده بودیم آنجا خام فایده
اگر چه در مدد یکسایم جنگ خا آنجا فایده
که آنزین باندنی هیچ کسب سرفزی بی فایده
سنی رسوا قیود در دو دم بوزنگ تراید
اجا کو یکسایم اولش فراخکدرین جیاید
مکنایا از اینک روزی هر محمدین جاید
انگامحت بیوزنگ جیایم جیاید

Ve Dehu

در زجه فهم ایلامک بوق کیم چون غیب
گفته نهان بوسای جان بوسای آنجا
صبح کیم کوسوم شگافی قیدین بجا کیم
بوزنگوشن بوزجه اولایه بود و شگاف
بوسا بوزیم بوز عثمان علی بوز صیب
کیم شتاب آبی کندی کدی بود و آن

مکنایا از اینک روزی هر محمدین جاید
انگامحت بیوزنگ جیایم جیاید
مکنایت قیلوم سانی دور ازین بجا کیم
دقیبا روز کاریمی قزایم ایلامک و ایم
منی اوله و ملک بچون کیم ایسی ایلامک و
الهی غریخت جیایم چون آف کونده لطفکلی
جیایم عشقی در زجه طبیبایم کیم و مان

اولی

دیرا

شیم بر محب

بوسای

سایبای ملک ق

اولی کوشش

جنت و صا

دو صغی و غفور

ای جیبی چون

جسمی یار ایلام

فی جیب جسم

اولی بوی کوی

دیده کیم یاری

رستی اولی نوع موسیفه عصا سوری
لیکن اولی بوی بوزینه بولادی و قوزنگ جاید
نام عشقک بر لاله بولیدیم مست و غراب
قیدینه قیلام محب عشق رشته تا بوزنگ
وصلی نیک سوزین بشید بر دم ایلام غراب
نایمادی کوزنگ ازین آخیم قیدگی شتاب
بیرسی دوزخ بولوب آنک بوی بولدی غراب
یوقه بیکار ای کیمه غیر نظر و سوسر مک
جسم بوی عاقبت دوران بوزنگ جاید
صبح خبر دار اولیم کرمیک تا بوزنگ
جنت بچه کوزنگ و بوزینه دانی حساب
بیز کوزنگ و کله کدی کوزنگ سبک ایلام
عاشق خون خوار جانی بچه و دوشی جاید

دو غزوی بول بولدی جیبی برینه قدرت

Ve Dehu

اگر چه دوزخی ملک کون او زره بر بولدی
کوزنگ است بر زمین قاسم ایلامک قاید
ای بوی زلفک کوزنگ و بوزنگ کوزنگ
سایبای کوزنگ از آنک آرام ایلام
جزا از کوشش دوزخ ملک هم من کیم
شام جران بچه نایم کیم قیدگی شتاب
بوزنگ و بوزنگ جیبی بستم جام سرد

بوقه بوزنگ و دوش و بوزنگ جاید
سایبای بوی بولیدیم جیبی کیم شتاب
دیرا بوسا میسر باده بر بوزنگ
اولی جسم عملی بولیدیم بوزنگ
سایبای بوی بولیدیم بوزنگ جاید

سویعه زهر در سوسن بزرگ
دشت اوقیتی دودنی است که سیاهی بر آن کشیم
و بموم عمل کنیم که در چوبی که بر آن کشیم
بولدی باشد که داخل اول یا همچون بزی
است تا نریزیم تا زمین که ز اول بارنگ صفتی

دوغ از زنده سرمه بولدی بولدی را ریختن
غشجک کوه کوه بولدی و در ته ته کان باغلا
کو بوکنا با رسام شمشخ اینه آنی بوکنا
ای جمبلی بیخ است تک داش او را در تو قولا

چون با پیشش بر سر شترین کبیرین کبک
دهر با بلند بر اول که کهنه فرسند انا و کند
ایه خود ندوزم خود در در کبک بلیکم که طیب
بس دور او رسام آبا کف تو را غدی جوی نیم
ای رسام علی سر و عشرت کم آنک جریه
شسواریم با شمی جولا کبید و کوی اریب
بیز کم از و وصلی را در این استا را و زین شام
قیلدری روشنی ای نصف اونی دودی تر چون
تا می فریاد و حب خون دور جمبلی کم مکر

صو رسام آن زمین رسام سوزم جو باغ غیب
بیز که نه رنگ بولسا به بولسا سون باری
با دیه کفر نم سر ز غای عیث و طرب
استا رسام بولسا با شستی سکا کراب
بیز کاک جاس بولدی و ایم زنت و ز غیب
عشق را سر کشته یک تکیه شمشخ آنی بسب
دردی در مان بولدی و در بیز که ده کم و طیب
بیلداری شمشخ بنونی اچور تک بولسا
عشق را بولدی ای شمشخ شمشخ سر بولسا

دادم جام لعن کندین
بوزکف اوزره دوشتر
فلک بوزنده ای
ایتیکا طوب اول
بجوم اول کرب
حسبم سکر بیدور
جمبلی بوکنا
یشا و ایتا زان
خان داسا لدی
لعل لیدین شمشخ
بند ایتدی بینه دامنه
بیزی ای کف ای
قاسکش کف کوه سا

اول ای سیکون صم دور زنده چکان با بک
دیر اراغ الکبیرین اچدی جمبلی باه چون
بار دور و سر نظره می کویا که بر باقوت
جنت پاره حور اندان بستتر جام ترا
Ve lehu
بوی شمشخ عشق کیم سنت و خواجه
بوفنا دیری اراغ شتر ابون همور بید
ساقیا لعنک قاتنه اچرم آب حیات
اول کوشش بند شمشخ عشق قتل بولسا فلک
جنت و صله آنک ای کو کف شاک الیکیم
وصلی و بقیوب خد با دریم شام شتر چون
ای جمبلی چون آنک عشقه فدوا اول کف
Ve lehu
جسمی بار ایتلاری خم بند پلار چون بشلا
نی غیب جسمدین و بنین دیش بیا کف
اول بولی کوی ساری مندر بن فاجا شمشخ کول
دیم کیم ای نا ص اول ای عشقی قتل کیمندان
بار دور و سر نظره می کویا که بر باقوت
جنت پاره حور اندان بستتر جام ترا
Ve lehu
بوی شمشخ عشق کیم سنت و خواجه
بوفنا دیری اراغ شتر ابون همور بید
ساقیا لعنک قاتنه اچرم آب حیات
اول کوشش بند شمشخ عشق قتل بولسا فلک
جنت و صله آنک ای کو کف شاک الیکیم
وصلی و بقیوب خد با دریم شام شتر چون
ای جمبلی چون آنک عشقه فدوا اول کف
Ve lehu
جسمی بار ایتلاری خم بند پلار چون بشلا
نی غیب جسمدین و بنین دیش بیا کف
اول بولی کوی ساری مندر بن فاجا شمشخ کول
دیم کیم ای نا ص اول ای عشقی قتل کیمندان

یوز و لنگی کو رکالتی دا ولنگی
 کل وقتی جو کونجینی شاد ایدی تیا
 بویرانه کو کخی بوسا نی تا تک او تکا کلا
 بو لور چو یوزوخ باغ توروغ سر و سنا
 بو کلکبے آیریم ار اسر فطره اشک
 یوز تک اوزه فطنه بو سنکب و خسه کلا
 حل لیله یوبن یازدی سنک شکینی کلا
 بولدی مسکا سر کوشنده یوزوخ مه صا
 بویش زح مز اول رت مکیدین برائی غا
 نیکیت حرقصنا امری منی خولده کلا
 کو کخی دورا ننگ سچی وئی نه خوراب
 بولدی ریم شادین تا صبحی ست خوراب
 زلف و یوز تک عکسینی کم دیه کو دوروم
 ببلونک شوقنده اشکم برینه کم تا کلا
 مهر دورونک نوریدین اشکم بولور مانگا
 محرم اولونک قیاحون غزیشی تجلی کلا

کو پونک ایچر باد کا اولونه
 تابو خور کو کلا جلی جلی نیند
 یوز اوزه زلف سیب قیل
 برقصین آلی تیلی خور اول
 رکوشین آلی اول کونک
 مهر یا بلوغ قیلدی اولی ر
 فطره خوریدین ایچر دور
 ای اوی نه قیلدی کلا
 مانی کلکله سیر له باد
 مادی یا غلیغ دور مواتی بو
 فطره فطره ترکیم ای - یوز
 پاره پاره کو کلا کیم سا جلا
 اینتر تک سمد کینه قدر

دام جام لعل کندی لب لب
 یوز تک اوزره دوشتر زلفنک چورم
 فلک یوز نده اجنم کیمی قیلیم
 ایشکا طوف اول چشمی زلف
 بخوم اولپ اگر کتبه خولار
 جسیم سکریه درم کوشین
 جیمی بو بخ افغانک ایشندی
 شاد ایتسا نی تا تک کم سن اول غنجه سیراب
 جانمده نواسا لدی توزب ساری طرب
 لعل لیله چن خسته کو کخی تا پوی دو کسین
 بند ایدی بنده امده کوشی تکی کیم
 سیزی ایچنک ای طرب کم مزه مردم
 فاشنکده کوه ساله آنجا بجه قیلورن
 ایچ اوپام سناک ای سینه غنچ
 قمریز له بولور سیریزه عطره
 سیر اوزره کوه سر اشک کلا
 بنه سیر له یورک قیلیم اشک
 بولوب دور اول پیری و شیا کنت
 آنک کنت دور کونش برقی ایتدی
 سکار حم ایدمی اول بار بار
 ایلی کو کخی شاد ایدی چو کلر تک غی غا
 جان شسته سینه دکلی کولکیده خراب
 بیاره شفا یزوی تک شربت خا
 دیوانه قیلک کونجا اول طرب
 دورانده نصیب ایدی نصفا ز سر ایلدونا
 چون شهبه بولور طارنده کز اولانی خراب

Ve lehu

کوبو کنگ اچره با کاراوانغای کوبو بدین کنگ
تالو نو کونگلخی جیبی ننگ خرم زلفنگارا
ایلم کیم دام اچره دوشگان بوشو بوش

Ve lehu

یوزاوزه زلف سیاهین قیلدی هو اول سوغا
برقعین آل آتدی هو اول ای یوزاوزه خرم
روش سیاهین اول کونش بو تیر کلک شنگ
هر با بلنج قیلدی اول ای دردو حانی سوز
قطره خورین انجمن ای سوز ده قیلدی کنگ شکار
ای پری دیوانه قیلدی چون برت آن کنگ
ساقی کلچره سرله باده کلکون کنگ
یادوی با بلنج دور حوای بو کنگ قیلدی شنگ
قطره قطره سیرکیم ای سوز قیلدی کنگ شکار
پاره پاره کونگلخیم سا بلنج دور وانا کنگ
ای تیر کنگ سدم کلکینه قدر غم بوق کنگ شکی

Ve lehu

ایلم خورینه کون بوز برین بوشه مانع بو کنگ
دوه اول ج ایلد انجمن ظالم بتر آفتاب
سیخه کلز کیم سراسر انجمن سا بلنج شنگ
بولسام اول بیلدیا نلارینه با شنگان ترا

لبه کنگ
یخ
کوز
جام ایلدین
بیر ارا بولیش جیبی

نوش یارب لنگ کنگ
سجده قیلم سمنه در اچره
اول بری کیم سالدی زلفینه
فرقتک شای را کیم کلک
اول بری ننگ زلفی بود یوار
ای کوز انجمن کیم کوبیده
زاهد ایلی جیبی سوز خورش

شیشه کنگ کونگلخی کیم بزر

عشق بولی ننگ لاسی اصحا چودو کنگ
سجد و محراب ارا سونجه ندوز ز پیرا
صاف کونگلخین جیبی ننگ رعایت
بیرضخ سر سیر سو او ز سیرین آن کنگ

Ve lehu

بو کونگلخیم کیم دورا اول تندر دو لبر سیدت
بونه ایله بریلک برین اولوم کیم در سکا بانه
بو حیران حشیرین سروزن کچان برین اکر کون
یا نار پروانه کنگ جسم جانک شمعید بری آرد
بو حیران اچره آلامی جانگی تگری بویون کنگ
کونگلخ مرغی جهنا باغنه قیلدی چا طوطا کنگ
جیبی بولدی بوز سیک حشیرت او قینه شای کنگ

Ve lehu

آدوی نسلنه سن کنگ ای ملک سها بیگیت
لطف واحسان قیلم ایشد کرله رفو بر ا
کورد وک با تدر اخی بر شوخ بولی روا
بیر کانی جو ر دستم دور سیرین ای تیر ترا

ای کو کلان کجایرین طایر است
 ایسترم عشق شکست سید فرزا اولو
 اشک چشم بر لاله ام در دو جو
 که روزم باشی در تو شب بر یوز بوز
 سیلا دور حسن مهر جو رنگ
 چون قضا تعویذ برینه تدبیر بود
 قند زارین کسب درین فنا
 کو کلان کجایرین طایر است
 خرابی آرزوی کو کلان
 با شمع عشق کجایرین طایر است
 لبالب جام اجر حسن
 لبیک کم مراد لوک جسم
 چو قافایه بیله دردی چون
 حبیبی فی عجب

لبر کف دور جانم از نظر شکست در افتاد
 یخ عشق کس کو کلان کجایرین طایر است
 کوز لب بوی جان جان را آراسته
 جام علیدین تنباخه قیاس کجایرین طایر است
 دیر بار اولیبت شعلی پست و پادشاه
 نوش پدید آمدن کجایرین طایر است
 عجب قلبم تنه در ایچ منکاح حیات کم
 اول بری کم سالدی زلفین شکر از زهره کن
 فرقت شامی را کم کجاست ایوم جوق خار
 اول بری منک زلفی بود یوانه کو کلان قیاس
 ای کوز آنجی سینه کم کو کوز او ساسم کرا شکست
 زاهد ایله ی جیبی سر خوش و دلین دیه کل
 شیشه شکست کو کلان کجایرین طایر است
 آفتاب عالم آرا عارف شکست در آید
 عالم ایچ کو کوز ایوم اول جان ایله ساسم کجایرین طایر است
 منزل آیدم چون کوز ایوانه ایچ کوز شکست
 باهنگ قاشق تو کوز اول قشچ شکست
 کو کلان کجایرین طایر است
 نخب بوسام کو کوز ایوانه ایچ کوز شکست
 کم نمی پر خرب لبی سینه کوز قیاس شکست
 دوشدی هم دیوانه کو کلان کجایرین طایر است
 نخب سنت اوسام ایوانه ایچ کوز شکست
 نخب کرا شیکند بوسام ایوانه ایچ کوز شکست
 سسل شکست کجایرین طایر است
 کم اول کوز نین آتی شکست ایوانه ایچ کوز شکست
 نخب دور نیسام خاک تمنی بر کجاست

چاک بونان کو کلان کجایرین طایر است
 باغلاب زار تنه عجب قشاق استرم
 دور ایوانه لب لب ایوانه سرت
 جرم و عیبان مغز دی و شسته شکست دور دور
 شاقا دوران ارالکلون قشچ دو کلان کجایرین طایر است
 ای جمیلی نخب ایسا کف ناروز شر
 آسم اولین کوز روی کو کوز جاسید کلاکون شکست
 جرح طلسم لب لب ایوانه شکست
 چون اونا عزم کجور سام و قشعی عشق سید
 زاهد کوز تر زار ایوانه ایچ شکست آرزو
 عاشق کجایرین طایر است
 اندین ایرو موخ کجایرین طایر است
 وصلیده مکر او زکا شکست شکست شکست
 بونر امکان شیشه شکست چون آنجا شکست
 قیلین ای منجه دیر ایچ باه سیر شکست
 دم بدم دورنگه قیلد کجایرین طایر است
 زهد و تقوی قیاس بر لب بولیدم چون ایوانه شکست
 کیم بر سار یا بری کرا کجایرین طایر است
 کیم سنستی ایلاب دور باه شکست
 ساقیا اول شکست جام ایله کجایرین طایر است
 دم بدم ایچ اوزک غم خندان اوز شکست
 جام عیشم منج ایوانه نایج شکست
 اول اوزکا آرزو اول تدبیر کو کلان کجایرین طایر است
 ایرو دور کم کوز بوزین و قشعی شکست
 می بر لب بر خطه سن عجبی ایوانه شکست
 جگریده حسن ای جمیلی ام بدم خوانه شکست

لعل نانی خضر تیرین مدم خون فانی پوت
اونو کو کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
ای کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
سین غانی کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
نولیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
ابله اولدور کیم هر و خشک الینه موزم او
کلیل چیلی بر لای بی کاشی کنگ مهرین باب
تقدیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب

ای کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
ایسترم عشق کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
اشک چشم بر لای بی کاشی کنگ مهرین باب
کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
سین غانی کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
نولیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
ابله اولدور کیم هر و خشک الینه موزم او
کلیل چیلی بر لای بی کاشی کنگ مهرین باب
تقدیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب

کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
ای کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
نولیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
ابله اولدور کیم هر و خشک الینه موزم او
کلیل چیلی بر لای بی کاشی کنگ مهرین باب
تقدیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب

دوشو پودور کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
نولیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
ابله اولدور کیم هر و خشک الینه موزم او
کلیل چیلی بر لای بی کاشی کنگ مهرین باب
تقدیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب

جویری ای جیرین کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
نولیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
ابله اولدور کیم هر و خشک الینه موزم او
کلیل چیلی بر لای بی کاشی کنگ مهرین باب
تقدیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب

بوله و با جانده مو نور صوب خاست
قلبو زمو را لیل بوب عدالت
مکر کیم تا پوری یغنی کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
ششم و نش اولنا ایلار و ایلار
مکر عیبی کیمی بار آنده حال
بس روز اوزوری بیل ایلار و ایلار
لبسی عاقده کیم کوروی جهانت

کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
غراب اولی کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
باشم تیغ غمکنده بر کادوش دی
لباب جام پر من دم بدم کیم
لبک کیم سر اولوک جسمی و و جان
چو عاقده کیمی کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
جیبی نی غمک دیوانه بولسا

کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
ای کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
نولیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
ابله اولدور کیم هر و خشک الینه موزم او
کلیل چیلی بر لای بی کاشی کنگ مهرین باب
تقدیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب

دوشو پودور کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
نولیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
ابله اولدور کیم هر و خشک الینه موزم او
کلیل چیلی بر لای بی کاشی کنگ مهرین باب
تقدیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب

جویری ای جیرین کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
نولیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
ابله اولدور کیم هر و خشک الینه موزم او
کلیل چیلی بر لای بی کاشی کنگ مهرین باب
تقدیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب

Ve lebu

سرسریدور بر ملک کویا بار آنده ایلار و ایلار
کونی نوزنگه من لبک کیم بولشم آبی
نا توان کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
نولیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
ابله اولدور کیم هر و خشک الینه موزم او
کلیل چیلی بر لای بی کاشی کنگ مهرین باب
تقدیر کور و لطف کونکلی کاشی کنگ مهرین باب

اونقار کیم کیم ای سر دم جانده ای جوری
طلعت ایزه بوله ای کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
عازم کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
اونقار کیم کیم ای سر دم جانده ای جوری
طلعت ایزه بوله ای کونکلی کاشی کنگ مهرین باب
عازم کونکلی کاشی کنگ مهرین باب

bn onaks page
at beyaz

اولوش کوسلر بوردن سرخ بیدار
کیم صفاتین قیلن انانات ائنگ بوق
بیرتله ایاکول کلخلر قلاویب دوات

چون برانسان تمام اولعاج برکاج صواص
کویکل مرشی نی زاید صفارت کوز
ای حبیبی خج یازیم سرخشتنی که بار

کیم اولا بو کمنه بار اقا اناسر بیان ناس
فلکت اچره لبلر کمترین چاشنی کر تا با
عیدلر کورنی کریم سی قدر و برات
کوزومه بولدی عرم کلر وجود کابنات
برقدیرین تر زورسکلان چاکلم بولیش دور
کرجه بولدی سرکوم چون بوم کوزم فرات
باده میرسکانت قیاداری بیوش کلقات
بلکوروب آن کرانک بیلر توم اوشانت
ای حبیبی کوز سوز بونین فرکوز دین دوات

انوان کونخلم خوشینه غز اولقارینات
خطک اچره لبلر کمترین چاشنی کر تا با
زاف و یوزنک وصلینی کریم پاریا کویا کولور
ای کوشش چون زجه زنگ نشانی کریم
سختن ایتیب رکانک اولکوم میهات کم
جز او تیرین جان اول کویدی کلک سواد تیدی
نا اصل جامین اچینی بولیا مو شمشنا
حسب شی شیشه سین سندر و زدی کمالی کر
نامه شومنی یازیم دلم بار غنقلیب
جان بریب ده لبلر کمترین تا قدم آجیما

سنته کیم شفا سید پدایت عات

شیرین لیلی کور کالی سیلی

عیلی بی جان برک کور کاج صومر

بوزوغ کونکلر کم بولیش قاشق شنگل

کوروب لمان کونکلر شسته بولوزون چون

غیب قیلا کمال کایم حسنا

فران اچره یاقین دور اولکوم چون

ائنگ بوزون کورب دوشده اعا اولور

چوبوق قدر یعنی ریخی غمز دین کج

اینا نور صغیر مدون عالی بار بریندا

سکلان اویور پیری دوشده

عیلی دهر زنگ بک فریندان فلک

میرکم کور بولور شفا شقی اکلک

میرکیمسه ده بوزوغ ایلم کیم حالت او

اولقار ائنگ کیم ساجلیب میران کلک بوزون

بیرسی تند اولیش ائنگ برسی کویا نیت

صومر سام اولکلرین آبار بورا تا اولان عالم

ای کونکل ارای بولر اناجر خط نبات

کورکان لیل کیم ذره جلا غز فیلر انفاست

لاف در ایوب اولر کمنی عشق باران دوات

شام حرم کور قرا بولوب فلک دوز دور دوات

بیخه لر کیتی سنکلر کت قالدی چون بوکانات

سوزجه کور کوز در اول بوزوغ سرو با میجور

بیری اول بوزوغ بولر چک بوزوغ اناجر بوزوغ

سنکلر کت فیلدی حسن اچره سدا چون

تون کونکون بستن باده اناجر جده بوزوغ

داغی اول بوزوغ هر کور کور موی بار بونین بوزوغ

اوجس کویونک سار کور کلک انجب قاشق

لله شیشه تمین ای جان لبلر کمن صومر

ای سچم خضر سوی دور لبلر کویا آن

سرکشی کم بولدی آشفته ساچنگ دیوار ای

ای کونکلر کمنی فیلدی فلک بوزون ائنگ

قلب جم اولر کمنه جوا ل بودی بو خاور کیم

یازیب شرح غم سینکدین بری اولر غم

ای جیلی خوش کچور غز کمنی باروی بیلد

کوخلر حظه کیم فیلدی عیان اولر جده بوزوغ

بچک کیم قیلدی اول طاهر قدر بوزون کوز

انزل قاشق کیم جلدی جانک تعشینی ای

قدک طوبی لبلر کوز بوزون کت کلک

کچر زلفک کوش بوزونک عیار قیلک کیم

خیالک تعشینی کونکلر حورنت باغلا دی کیم

سابقہ سرور سے دین و دہن ہو پونو
ساقی سنگامی میرکم ایجب شا اولا اولم
دیر پیر کہ کیرب منجی لبر لری لری
وصلنگنہ جمنینی توری ررحم ایجب ایجب
بادکنگ کہ سنگنہ بولدی نم جسمی قوت
خوبیغ بیله قیلما کنستی منج کیسیہ ما
دورنہ المینہ دامه اولا کاش ایبورور کر
جمنده سنگا سوچکہ جورا ملاوی اول شوخ
دورنہ اونی سنگنہ صغینی واعظہ اول منیر
عشا ق ارا غاشقلینی کوردرنی چورمرکم
دیر پیر کہ کورب منجی یوزنی جمیلی

جود بود پونوان سو علم و نور اولیادی حیرت
عمران ارا اولدوردرنی غمی بیله جمنست
عیب تیا کنر انار ایله دورورون سنگا
عالمندہ سالور پورخو کیم اول سنگا قوت

Ve lehu

فکرکنگ داغی بازنتہ دل اری عید صحت
دوندوم سنگا ناکم وال جان بیله الفت
کورسا منی کوریدوردرنی آتشت قوت
وصلندہ اگر قنقم ایبر جانده منت
عشقم اوتنی کورکالی کیم ایله دی حیرت
فرما دایله حب و خوف منی تنگدی نسبت
بالله که داغی بستر اول جورا ایله حیرت

Ve lehu

قاشکده کورنده داغی بار ایله یوزرافت
آدوده داغی بولور ایش منجی اول حیرت

یوزنده اننگ برنجیم بولدی لطافت
سیندن اننگ جور اولک بولدی بیا

کریقیب کنک قیام ای سروفا
غرام ایکنگنده ایلکا فتنه سال
اولو ککایروی جا اول سروفا
سلامت بانی ای استوفت
نظم کورکالی ایوب سید
علاج ایکنک جنونمنده کور
چمنده سروکنک قدکنک خیا
ایشنگان درود و عالم بیزنگ

سابقہ سرور سے دین و دہن ہو پونو
ساقی سنگامی میرکم ایجب شا اولا اولم
دیر پیر کہ کیرب منجی لبر لری لری
وصلنگنہ جمنینی توری ررحم ایجب ایجب
بادکنگ کہ سنگنہ بولدی نم جسمی قوت
خوبیغ بیله قیلما کنستی منج کیسیہ ما
دورنہ المینہ دامه اولا کاش ایبورور کر
جمنده سنگا سوچکہ جورا ملاوی اول شوخ
دورنہ اونی سنگنہ صغینی واعظہ اول منیر
عشا ق ارا غاشقلینی کوردرنی چورمرکم
دیر پیر کہ کورب منجی یوزنی جمیلی

سابقہ سرور سے دین و دہن ہو پونو
ساقی سنگامی میرکم ایجب شا اولا اولم
دیر پیر کہ کیرب منجی لبر لری لری
وصلنگنہ جمنینی توری ررحم ایجب ایجب
بادکنگ کہ سنگنہ بولدی نم جسمی قوت
خوبیغ بیله قیلما کنستی منج کیسیہ ما
دورنہ المینہ دامه اولا کاش ایبورور کر
جمنده سنگا سوچکہ جورا ملاوی اول شوخ
دورنہ اونی سنگنہ صغینی واعظہ اول منیر
عشا ق ارا غاشقلینی کوردرنی چورمرکم
دیر پیر کہ کورب منجی یوزنی جمیلی

Ve lehu

اننگ کنک کچکده عالمده بر جان نوزن شوخ
اننگ کنک دورو کور باروانده حیرت
بسنکرین بد حسرت کورکنکرین کچکده الفت
یوزکنگ کورسام کچکده چون کچکده حیرت
ایرا قیقندین تیا ریزونوع جانده تانکده
قالب دورو کور کورکالی اول حیرت
خوش اولانی کورده تانکی جهان میلانیت
سنگا یوزنوع اگر قنت قیلور انجیا رعت
قیلو مرغی کچکده کورسای پوری دیرا حیرت
سنگکان یار اولور بولسا اولادری کرتت

Ve lehu

حاجت دوا کورکالی کچکده زلفت اول
حاجت انجا اول نشله کور بونوع داغی نسبت
فرما دایله جنونمنه منی حشتمه ایله نسبت

سیرکن کور بولور شنلا مشتی آنکاسوت
مرکیسه دونه بونوع ایلم کیم اولور دور
شیرن بسکی کورکالی ایلمی ویش اتمه

مسیح کیمسه ده سسنگ دانغ بون لطف و
 قیاسنگ نزلان قمرنگ کم ایدس لطفنگ
 ای راهرا کر بوق ایسه اوندنگه خلافت
 بیلسایر انگ بولیده بار بونجی خفت
 قویا خلق جهان بچیه نیاست
 ولی برمنه دین سن بول سلامت
 بویاشته راستی قیلدنگ کز است
 اگوشنگده من بولدوم سلامت
 دوانو بدور داغ ننگ چون استقامت
 بری لر عشقیدین منده علامت
 جمیلی کو نکلیده قیاسنگش انست
 قیلدور اش اولسا کونکلنده سز است
 ایستنگان درد و حال دین حکایت

دوش وصلنگه شجران بر سب ای چو
 نوم بوم لعل سنگ شوقیده کو نکلن قان
 لوسوی چاک ایندنگ ایلک بولن قان
 شیخ جگر کدین بوزولوندا
 ای بری کافر کو زوز مارا سنگن
 سرونگ سرکش قدنگ جرنی جه
 کرمانان قیلدی جمیلی جانده اولسه
 شیخ رو بونکلده بولوشدی ای بر
 بولورک دینیه مردم خیب بولسوا
 نایسام عالمده بیر مردم تجیب
 بیوری اوز زلف تیغ اولدی نکلند
 مهر شمعین سمانا کز مرغ اوزره اوا
 جان تو ش کو بیسا جو میندی ملی نکل
 ای جمیلی اولدو نطقن کنی که سالده

نیچوک دربان بولونسون اوردیم کیم
 کوزنگ جان آساروح اوزاننگ
 کو نکل بر کمال ایب عشق ایلدی جان
 جانکف مصحفده ایکی آیت
 دیبای زهدش میدین خلاص
 جمیلی خیب قیاسون شیخ عشقنگ
 خم زلفنگ که بار بند ارادت
 بیور درخسته لقیقه خسته جام
 سنی غزنگ شهید ایدی چو نامنا
 کند سیر کز منی اولدور سه اول یار
 منی اول قالدور کیم ایستر
 نصیبنگ منی که بوسا رانی بولوب
 جمیلی سجا تیل اول بنده مردم
 اولور در بوم کیمه قیاسم حکایت
 بیور جان ایلاب عبین غنایت
 بیور زلفنگ دورور و شیرین لعل
 چوشدین دورور عیت غرغایت
 دیلار سن زاهد اشع هدایت
 کویوق عشقده حسنگ ننگ نایت
 بولوب بیور بونجا خوق سعادت
 صور اکلنگ ننگ ایبر عیادت
 ایکی کوزنگ نکلور انج شادایت
 نغم سنا لیلنجه بیور چو عادت
 سنگ اولنگکم باریور ارادت
 طبع تیلدوانغی آمیزین زادت
 کوبولیش تیغ سکی یا شیخ عادت

دوش وصلک شش جران یسب ای جان
 ایل ارا بیلدک همی رسولای دوران عجب
 بزم هم لعل سبک شوقید که کلخ فان بود
 نظره قطره بولدی کوزین پوز کا غلط
 نوکسوی چاک ایدنک ایکی بولدی فاشن کلا
 عشقک فلق باندن توین ایل پنهان
 شیخ جرمکین بوزلدی ناتوان کلخ ایوی
 ایلادی اول سبیل آنت انی بران عجب
 ای پیری کا فز کوز زانار زلفکن کورب
 بولدی بودیوانه است ورتشان عجب
 سر و تنک سرکش فونک جری جهان با را
 سایه تنک قیلدی فی پیر پیریکسان عا
 کرمان قیلدی جمیلی جانده اول لب شوقین
 ایلیکا فاشن تندی انی کوزین آنا فان عا
 شیخ رود بونکدین که دوشدی یوی عالمه
 فی عجب دور دوشسا کرا نوبن تی اوت
 پور کوم زخمینه هم خیب بوسوان ای حکیم
 کم سالو کور کلخ اولی تنک شهادت می عجب اوت
 نایسام عالمه بیر مدم عجب تنک فاکر
 اشنین ایلر چون کم سالورم مدم اوت
 یوزی اوزره زلف تیغ اولدی تنک دوشدی
 اشنین رض بیدین اول سبیل بر فدا اوت
 مهر شمس سانا کزیم اوزره اولی جرمین
 اتم اوتدین دوشو پور کیند اعظم اوت
 جان تویش کویسا جویندی تنک پروانه
 کم آنک شخ جمالیدین دوشتر خمر اوت
 ای جمیلی اول تو نظمتک تی سالو تک عالمه
 فی عجب دور دوشسا انک سوزین عالمه

ی پری دوش بیلدک آب حیوان
 زهر ایلیکا عشق حریفین آنک فاکر
 کرا شیت تنک لعل جان بخشید
 عاشق زاری بیلد تنک بی جارا
 ای جمیلی عقل ایلی بخشیدین
 کورب کویکده کلخ تویشی قضا
 کورکلر تویش لاری کورب یوزک
 کورکلر تویش لاری کورب یوزک
 میثور سام آنتی لولک خیار
 و جان چون قیلدی دوران فنا

شوبونکده ور سنکنک چون کم نمانده کلا
 شخو ک شیرین لعلی تنی قویدی سنگا میرا
 منم یونا توان کور کلخده دور یوز لعلی غازی
 بولوب حر و ضم خضر تک سوسون پر اولوم
 فنا یغ خانقا سیده اولونکنی ایلاب منت
 ریایر لامل سنک فرسین بوردوم ای ارا
 سنی خالو کم عشق ایلادی دیوانه و سوا
 همانک زرنی دور چون کور کلا
 اولور سن عاقبت امل بولوس
 بلا دور دور جران چکک ایون
 دمام ساقیا ست اولامغنه
 جمیلی جام مرک ایزرسن ولسانک
 سنگا حرم ایلیکل بولسام چوک پونک ارا
 باریب فرما دوشون قیلدی عشقیندی وارث
 که بولدی عالی بیخ فلکنک سرخی عا
 بولور ساما سرکشی اسکندر حریف کرا
 بغا کور میده ای شخ مرکز بولام کلک
 کلا شیت سوری ایله زنجیر بولام کلک
 جمیلی اول ایلی غیر پیری و ش بولدم عا
 کرک دور بولوسک انا نه عا
 اکر آدم و کریم نوح دبا نش
 سنی ایوب و یعقوب ایتدی وار
 لباب جام لعلک اولدی با
 اکر اسکندر و جمشید نالنت

ی پری درش بسکه که آب حیوان بملدی
 زهر ایسکا عشق حرفین گنما کنز ان عاشق
 کرایستینت که لعاب خنشت زینک خنتر
 ناشق زاری بیله قیامی حال و احوالی
 ای جمیع عقل اعلیٰ بخشیدین باک ایله
 کویسایم عین ایله جسم فی جان تیلدی
 کورمدنی کج کجسه چون دیوانه انسان
 ای سی یاقوق محب جان بره جان تیلدی
 بیلدی کیم عیب ایوی قول لر سلطان تیلدی
 غم و کول چون بلن غرقان بره نوان تیلدی

حرفه و جویان
 سنا حله و نور لیل

نمال قاشق که جان آتور ایلیزین غلام ایلیج
 سخا غریز اولدولک جوای سه و خزانام
 چنده ناکف سیدین رو میان خنشت دیوانه
 کورب کور بولمکه کور کلوقی قصیر قیلیم کور
 کولکلر توشلا کورب بولمکه وانه خانی
 بیشتر سام آتیش لیلک خیالراق کور کولمکه
 دفا چون تیلدی دوران فنا دیرنده چشمده
 دلکیر جان بره رایلکی لیلک شیرین کلالم ایلیج
 کج کج سایی غم سن شتاب ایله غلام ایلیج
 بولو پدور قانغی غم خانی قیلیمکه سلام ایلیج
 کونتر صیدین ایلیج غم ایلم کور مقام ایلیج
 کونتا اولدولر زلفک خنشت ایله ایلیج
 دوشتر جانغوت بونج ایله سوزلایم ایلیج
 جمیل بادایج ساقی الیدین ورجالم ایلیج

غان باغی سید اول جند اسمی کو رکاج

ال المادی ہم کہ رخ زردین بو جیبی

غنمکدین کو کلم ارا با بند کت سنج
انی وصلنک آبا و بند کت سنج
ولیک سنج فی با بند کت سنج
سعی وصلنک لید او بند کت سنج
دو غنم کو یکا ندو زیا و بند کت سنج
سنگانی ایکنک ارشا و بند کت سنج
انی وصلنک ارشا و بند کت سنج

شما سنجسته فی سنا بند کت سنج
کو کلم ویرانه دور جرنک غمیدین
چیا کت کره سین دلان بو جیبار سین
بچو کت جرنکله بستیم بولما سون او
جیب حاشق سین ای پروانه غنمه
بندرسین بز سنگ کیم آندو ای سنج
جمعی بولدی عکیر جرنک ایجره

بولدی ناکم ای طالعده انکد و غنم ناچ
غفل و صبر و خوش انورین کجا بولست و غنم
چون بولوبدور حسن شانی ظالم و ناکم فرج
وصحای عابین جرنقو ناپسند قلدیش استراچ
دوغانی مکن و کولیم بولوبدور ایلیان

لج وقت ایلی بکشمین خاک یا بی احتیاج
کو کلمک کت سنا ساطع ایله دی شستو کولون
تندرا بولوب سارویم جرنق ناکم غنم غنم
وصل بکشمین ابن ابن و ناکم کت قسام اول
چسب کم نظاره قیدیا غنم کت سنج کت غنم

کو کلمک کت سنج ایلا کت زلفکد انام ایلا کت
سادی اونی کت سنج انانک کت جانا کت سنج
رود شیب کت کت قتلان انانک کت سنج
جور کت سنج یور کت سنج پیر و دلدی سنج
بجر کت سنج اونی کت سنج ناکم کت سنج
سرت ایلا و لیش ای کت سنج کت سنج
ایلی جمعی فی غلام ایچ استشر جران ارا

قوشنی چو کیم اولدور و روسته دام ایلا کت
باده کت کت سنج بوز کت کت ایلا کت
بوز کت سنج سنج سنج شام ایلا کت
بهر کت سنج سنج کت سنج ایلا کت
کشمین وصلنک رابیل کت ایلام کت
اول سنج لعلدین بوسه ایلا کت
کیم اولدو کت سنج کت سنج ایلام کت

قاز بولدی با شمع اعلی زلف کت کت کت
بکولون کت سنج سنج سنج سنج
کونی سنج سنج ایلیون کت سنج
احم سنج سنج سنج کت سنج
سنج کت سنج سنج سنج سنج
کونیا کت سنج سنج کت سنج

توز بولدی کونوم زلف بوش کت کت کت
کو کلم ایچندو اونی بیلک سنج کت کت
سسن ایلا روسته سنج کت کت
بکده قیدو اول سوز خان سنج کت کت
صحن سنج کت سنج سنج سنج کت
کوسر که سنا چار و کیم و ناکم کت کت

کونیا کت سنج سنج کت سنج

کوسر که سنا چار و کیم و ناکم کت کت

خضر ساقی بولسا آنی انجزم الا فدیج
ی سلین و ولوقبیل بر کمل نشا ملا فدیج
باری نکت وصلی و ذابولیش و درالجا
بزم ادا کیم نوش ایر اول ساقی زینبا فدیج
بیر قدی رعنا سلین بر لبوی کویا فدیج
دو تقالی بر دلم زینبا فدیج بیبا فدیج
دوتسا دیر ایرجه سنگا بر دلم زینبا فدیج
دم بدم صون کمال لباب لباب صبا فدیج
ایچرم بولسا لباب سبیلی کون فدیج
کوز لوم نکت بریری اولدی بیخام خوز فدیج
ساقیا کلک فدیج دین دلد و لب لولون فدیج
زسر غدی زو ایکا انجزم و بی بخون فدیج
دم بدم کیم نوش ایر اول سلین بیخون فدیج
زسر قاکلیرین دو بولیشش بدم دوز فدیج

ساعت غم ایرجه کر بولوب سنگا آب حیات
غلو کولخلمشا اید ساقی ساقی ساقی
جر در دینه کسر عاشق بولوبید و ربتا
عارضین کلک قلب لعل لیلین کین قیدر
طوبی و کوز سیرتک ای زیدای و ستون
سیند و رب تو منی رسوا بولوم لیل ایرجه
بوز نوسن جشید جادین فزون بولور کر
ساقیا شاد ایلا سناک غم جشید ایلی
ساقیا دوتسا نکت دام و در ارا کلک کون فدیج
لبه نکت جامی بی شو قنده جانام بدم
قالمو یاشیم روی زرد بیده کورب و کلک ساقی
اور کالیر لاله چنده باد سسلی لیلی
قطره قطره قان دما کویان کوز میرین شو قند
ساقیا دوتسا یاده کیم دوران آرا آیزو

ایت تو دوز بولسا انجا اولک کیدی اوزکا یون
کیم با پاردم نضدین تیره لیک شوش بیجا
سویله سر کر کوز کوز اوت و شکان
یون نجب انلا غم چون کون بولور
ناوان جانم بولوبی لعل جان کشتک غلام
کوز کولخل قانی با بیت جام ایرجه امیر
شاه اوز کاشنگا کلدی قیوب تیق فوج
ایلا دی صحرای کلک شاه ایدوب کلور
علت عسبان بلور کیم بولیشتم نازک فوج
کولک سیر کوز نش دین قیلسا کیم خوت فوج
سندین انکام عناه و فادرا ضیاع
جنت ایرجه کوز کوز بر بولور کوبا فدیج

واجب القتل اولدی دیوانه قیلسک قانی
صاف کولکل و درمکد قانی سوز کونک
دلده فیلک فکری و شوق و قند نکت
ای جمیلی و زلفک دوشسا خولور غم
چشم کرانم بولدی خاک پایک شیح
فی نجیب خوانمه لریو و سام سنگ شو قند
سن کولک کونک عالم شاهی سلطان
ایلا و کونکل ایون طغنه آبا ایلد کیم
بیر برایت شرتی بر لشفایا رب سنا
بیر بیلد کلسان قیلور دسر لالی آفوزه نمود
سرنه قیلسک قندی سنا کولکل کیم خوش
دور ارا دوتسا سنگا بر دلم زینبا فدیج

دیوار اسکی سفال بچیدن بچک باهنگ
ای جمیلی جام جدرین دور سسکا افزون شرح

یودی خزون کو کلا اول حل شرح افزون
بلوری شوقندہ آنکف سابقا می صوبیم
قالو یا خمیر نیر ماکف کو کجیجیجیجیجی
کو بدین آنکف جدا اول کجیل ای شیدا اول
یادین مرنی کجیلک فوش دور و روالد
عشق دریا کسندہ و شد کف دیکم ای جز
ای جمیلی شکر لکیم بو عکسین کو کجیل

ساقیا بزم ارا کیمی فی دور و توب ای کلا صلا
ایلا سا زا ہد کجیجیجیجیجیجیجی
بو لشم عشق خمار ی پیل جان چوسکا
اولی بوسا بیری اونی دور و بوی قشیح
بو فلک جامی را کل جان کجیجیجیجیجیجی

عکسین ایل کو کجیجیجیجیجیجیجی
کریا رسام آب کو تر تا بزم اصلا شرح
بولی کجیجیجیجیجیجیجیجیجی
آنہین در کجا میرہ بو یق چون کم کجیجیجیجیجی
یا وفا یا خود ججا یا جریا غم یا شرح
بیردی آنہ سکنی کجیجیجیجیجیجیجی
باہہ بر لہ بردی اول شرح قیجیجیجیجیجی

ایلا کف ایچیم اونی بولہ کجیجیجیجیجیجی
زلف و بوز کف دیکم ای پیری شام و صلیح
بلور کجیجیجیجیجیجیجیجیجیجی
قیلکہ کر عاقل ای کف مہر و کجیجیجیجیجی
ای خوش اول کیم البین قوندی کجیجیجیجیجیجی

قیلہ سوس اول صلح اول عرصہ سستیجیجیجی
ایلاب فاسد ایشک ترکیبی توبہ قیل اول
ای جمیلی عمل صلح ایبیب ایل صلح

خط و لعل کجیجیجیجیجیجیجیجیجیجی
بیرنی طلعتہ نہان بولہ بیری کون خمیرہ
خط کجیجیجیجیجیجیجیجیجیجی
خضر عزم کیم با غبت از خط و لعل کجیجیجیجیجی
سبزہ و سو نیجہ بولسا خضر و عیبی یا بند
لوحجب عمر ابوبوسا کم کورب خط و لعل
ای جمیلی خط سبزین لعل جان کجیجیجیجیجیجی
بیردہ کو کورہ او نا نوس اولی نہان خضر و صبح
خط و لعل کجیجیجیجیجیجیجیجیجیجی
آب حیوان و کونش خرم نا کمان خضر و صبح
نیجیجیجیجیجیجیجیجیجیجیجی
ایلا دور و خط و لعل کجیجیجیجیجیجیجی
اول لکی بولدی سسکا چون زمان خضر و صبح
کور سنی نانک جبرتا ایبیب بر سا جان خضر و صبح

بوزندہ خط کیم اظہار ایتدی اول شرح
قیلہ فایلی نہانہ زلف سینی وام
قاشی با مین کجیجیجیجیجیجیجیجیجی
کور نوم عالی کجیجیجیجیجیجیجیجی
کو نخل خوشین زلف ز ایتدی اول شرح
اورب کو کجیجیجیجیجیجیجیجیجیجی

باشخف سالفای سودای زلفین
آجیلدی کو بیاسروا کسینده کل
بوک زون جانفونطق اوکترندی کویا
جیمی دیر ارا بوینونکده سریان

ساقیا جام شفقگون ایچکی لیرن کم دورا
ابوسالانک طرف کولک اوزره سیرای جریزید
تسون بیا اوکستکنا یاغیب جواوش یاغی
ده که سیرای جریزید سرشام غم خالک کورب

غنجی اغزنک باده کلکفایم یورسربار تلخ
اورکا سیرلیم کیم با لب ساغواچدیگ
یورکوم فان یوردولسا نی غیب کیم غم کیم
ساقیا سیت نی کیم تلخ بی سیرلیم
ای که دورسیر تلخ اجل جان سیدین اوزکا
نی غیب اولسام نی دیوانه زمر جریزید
جام جراندریک بویشور دور جیلی تلخ کاک
ناکمرن کرکشتنکد جانیند جران بولدی

ای تیبلی دمه کولک ایشیک کولک کورکوز
جیلدوز ویری کم ایچکنا قیلدی تلخ
تقدیرین ایلریشور وورکویا ایچکونون
یب قیلک ای مسلمان اودسام کام فواخنا
سیریکیم قیلدی نکر سیریری رو عشقینه
ایله و ناولان لر اچره ایستاب اوزینه میرید
آدمی سر ساینه کردی کوی خوش یایید
یا خیال نیک اییی یا فصل شیطان بول

جام عیشینی که قیلدی اول بوی ضار تلخ
زمر فاقل بوی اناک با تده کیم اول عدل تلخ
کولک شکیلر سحاب کیم کیریا کولدی
بیریری کوستیده حکم سلا فوان بولدی

جسمنر خاک ایچک سیر سیر لیکسایان بولدی
آدم اولی نیک توتونی اچره پنهان بولدی
باشکادورده ای کوش کویا کابوان بولدی
صد سزانان کولک شیشه سیران بولدی
بولدی نایم ناکم ناکم آغنه خالکان بولدی
اوزی نکت ناولونک ونسی بیما قیلدی تلخ
سر میردان کونیا یغ تمنا قیلدی تلخ
کم خلاف شرع ایستلا اسکنا اقلدی تلخ
ایدی اول بوی تم اوزلور یوروشیا اقلدی
اوزیدین داغی سز ناولی بولدی قیلدی تلخ
خوفه ده حیا و سیرن صبر ساقیلدی تلخ
ای جیلی سرکراماتی کراقتنا قیلدی تلخ

عشق کوی سیرین نی منع ایلامدی ساروش تلخ
دیزم سادانی دیزرس و لیکن لادوش تلخ

زیب و زینت آرزو چون بون آنومیانی
 عشق تو خورشید ندان آنکجا تمدی بر زده
 بیلیم می او ز بر حشر صحرایان حسد
 عجب دگر و جلد و تریوری تک تر کلب
 آدمی لریکی زندان بر بنه گیر و در ارا
 چشمدی مرکز حبیبی سارده رولر ز سیدین

عیب قیلم کنر سخا کربسام آنکجا داغ
 نجیب دور ظلمت پاره فالسا از افکاد
 نجیم حقیقا سوار ز سایبان سجاده
 بولدی پیر افنا و بر نده بر آرا داغ
 فرقه و سجاده یکی هم ایلمه رسن با داغ
 کربصن ابدی قانی بر دمه نو زینک سا داغ

بیم از ننگه دال ننگه جرمین بری بر تو
 محنت دانی بولوی دور ایلمه کیم کو ه احد
 منده چون درد و ننگ صبرین کجک دور
 ده خویبول بر دی انت ننگه راستی قائم
 اول بری سلی خیالی دو شکل جانم را
 جان بریب لیمیدین ننگه عیشم جانم

خم بولوب قدیم اوزاندی کجک نالده
 چکلک اول دانی مندرین اوزکا دانی بوق
 بیر مسکنا جام لبامنی پایی بی سده
 بیچکا تیلدیم نقال خیل کم ای سرو قدر
 فالمدی مرکز دانی بوانه کو نخله نه
 نجیب دور بوسا کرا زین سخا کرا ابر
 قیلماق آنبرین دور سنی ازل بولیده ایلمه

سر و قدنک جرمین سر آسم اوقی بولدی
 ایلیب عشا نکی متبول محرم ای بری
 باغ ارا کل قوتی بی بر کیمین بر نکم ساقیا
 نظره قطره زاله دوشدی کلشن اوزر و خیم
 چشمدی عشق مرکز روز غر و بولیدین آنجا
 زنده خفاشی قانور سه نی عجب ظلمت ارا

بدی کو کد برین کجکی آنک سر بری ای بر تو
 سگری ایچون کیم نمی جرم ایلمه ساقیا
 جنت و کو تر غدا اول کجی بولوی دور رسد
 دانه دانه خونی طایر تیلدی ای اول آنجا
 عجب کیم کمر زولوکی او کو کندی ازل اول
 عشق تو خورشید ندان آنکجا تمدی بر زده

نیک دور کا کلدی ازل ای جهانی تر قافان
 طلوع ایسکاج کوشش نجیم کجک نیکان بولور
 نمنی سر سر تیلدی بر اسر کیم کجک اوق
 نجیم کیم سنا بیوانه کو نخله نایما ز اوننج

ایکی یاندنه دال کجکی خم زلفین قیلمه بوجود
 بوزنک موجود اولوب اول نوح ابد کرا کونجی
 کیم کیم قیلدک آنک سر برین بر تیغ زمر لود
 نولابوق وعده سر ای بری قیلمک کجکی

سنگا سو دور بیان سوزنی دیمالک شمشیر
قیب چون خاندن سزین مکان در فاطم
جیبی اول پری یوزنده خالی اوزر حقیقتان

قزاقو ایله قیلدی عالی اسم او تیرین دو
همان باغی ارا کو یا آجیلان لال بولدی
سنگا چون عشق باز نده نقد صولجی دورودا
دوشویدور زلفنک فالتک خیالی کو کاجیم
یوزنک عکسنی می کو دورم آلام زخمی
نمی سوا یوزینه شیخ وزا پدایشکین بادی
جیبی بی برینه ریاضی شیخ دین موی

یوزنک اوستنده خط مبر لود
منی ای ساقی بوکشن بادم
یوزنکده دور صدم لو تک بو جوی

بو بولده فی زبان فالتک شمشیر دور و دور
کتور سون باده فی ساقی توب سب انج عریب
آنک تک دور و دور توب اوزر غیر حقیقی اذن

چهار سار یوز کوشش بر زره نورا تر انجا
قزاق سبین شلاخان دانغی کو غلجک بولدی
اکبر دیده یوز سینگک کور سام آسیران
دمون شنگ و خزر دور حیا درم سام غلجک
سکاست لاله غنودین چون دیوار تک
دو کول چانه و دوبرایشکی یوز شگم کور
حقیقته چون اول قبول اولور دور بو بولدی

آنک تک دور کور حقیقت بو ت اوز دور
باب جام لعلک قیلدی خشنود
ولی ذره کور شیرین اولدی بو دور

کوکلن کیم جان برین عشق کیم
قیب کو بو کند هویخ ایلی سبول
نثار ایتدیم یومونلکا اشک و صبر
جیبی جانبعی غم او فکدین

سرکون اولدی فلک طاق کیمی ای سوشند
زرق ایله ای شیخ عالمه بسند اولاق فی
کاشف اسرار غیب اولاق قطع قیلک تک
سین کیم ایکنه قیلماق کیم ریاضت ایله
کوبور دن خرقه سبیرن کیم کو کلنک کور کور
شیخ خرومی کو رنگ ناپیش ر اویزوی
ای جیبی جی باقی بین تبار کیم مراد

برق لایع دور سرکون کیم شتاب کیمند
فالتک وصفین کیم یوزنده قیلدی کیم پری

بو سو دور بین کج غمت غیب سو دور
نیدرین کیم ایتد تک زری اوز
کوز کو کلنک ه بودور بودو نابود
آنک مصلوبی دور چون کیم تصور

کیم که اوزنی فلک اوجی کیمی روتی بلند
کس ریازتاری دیر ریچر بول علی پسند
آجیلان طالع کورنگ ظلم کورنگی ابله بند
اول اوز اوزنک کاقیل ای زاها کیم ابله
تاجا دین کو کلنک حال اولان سزین بوند
افوی منصور دین سوزیش کور لود دور
فانی قیلما دین اوزنی بو ت اذن کیم ابله بند

قیلیدین اولان صفت جانبعی کور کور کور
سوزوم دور کیمتیر لوسر و فکد کیمت

یا غفر نیل ایلی کو زین بران کجیل بیاں یون
استار تک بو لینه کرم چکک ایچون مرط
کون بو زینه فار شو مانع بولدی بو آسبا
دروین مرکیسه غم بیسای و دورانی
ای جمیلی تاک بولد تک عشق ارا بحر عدوان

شکریم او زین لیک شهنینه مانده
عجب لبیکا قلیسا بیتم چین ایچره
لعنک غمده کوز کو کلک قان قندی
یوسف کیم آنکف بولوغ البیه قندی
تخبیر رالمه بند اجدی دیوانه بیغم کم
می دین می شیخ اجمه جوق ای ناخ نادان
مام بیله غم کجیوه بند اولدی جمیلی

فردکجه نکره سبوری بو لودو ره جانال
خونسند
جهان باغی ارا بایش ارا کجاستی مانده

یا پور تک اوتنه کوزم در مین اکیچسند
ایلا کجیل ای چاکوم بو بیونخه زلفکنی کند
یا که نه مان قیلدی اولی عارضین شکیله
کوقول تیتا انکا عالم اراس دور بو بند
در نظر کند بو لودو پودو اعلی علم بهر بند

تیشلاب آن قیل سندی بیوز قوع ایله کند
کوز کو کل کل خندان سینه سینه کشت خند
سروم لی نجب بولسام او شول غمی خرسند
اول داعی ملا خنده سکنا بولادی مانده
موشنی نر زون قیلما دی افسوسه نر ایله پند
دیوانه سوز برین مرکز ایشتمیز چور و بند
کولخی دور آنکف تاک سنک زلفک ایله بند

جهان باغی ارا بایش ارا کجاستی مانده

بوز صبر کیتدی قان باس آنخه قالدی کند
بجوک جسمده بولسون ایله بی شک باره
لب لعنک کوز کو زوی کل خندان کوز
نه سودی بار کیم ای ناخ سخا درم سوز
که بو پول پر بوق قورستی نیک نانی غمز بند
آنا خه بکوردی چون خصلت ایله بولدی هرگز
تیشین بوز باره ایوب قیلدی هر کولدی هرگز

سایب کولکلکده ای بسیل شکم بو جن اولد شاد
سنک تک حسن ایله زیاده کول ایله بیله نین
کولخی بند یزیب زلفکده آزا ایتد تک کر
کچ عم نیمی با و ایتد تک مرکز ای قار
چور تک اوتی کول قیلدی چورم کوم بوروب
خوش اول ندره باقی که دایم دور درین
جمیلی کویری کول بولدی تو کور آتیشین

کویری کول اول سا جعفر آنور شاد وز

کود و زستی شوق اولی ای حور و بری زاد
تق کلب سی تشکل بوز ساسا بولیز
ای سیم بریم کز لیدرین قانی کو کلکند
غز تکف منی بوز تیغ ایلد قتل ایلا دی کز
سن او زکا لر ایلم کیم ایچا رس ایچا کلک
نی نوع وفار سمیرین بر اول قدی رشنا
کل کور کالی بیسینجه کم ایلا دی خاضان

جسم کولین آسم بیسی ایلا دی بریاد
چون ایل ابوی سو کتر تیرین قالما دی آباد
قالما چونان بولسا بولور اچیدیه ولاد
حجم ایلم بر تیغ ایلد قتل ایلا دی آباد
من فانی و دیوار ام رشک ایلیب ایچا بوز
کیم قیلدی توز کور کور و فاسر و ایلد تشاد
اول بوزنی جمیل کور دین ایلا دی فریاد

کوردی چو بوز تک کلشن ای حور و بری زاد
زلفنخه کور کلخ و کلشن آنک منینی تیر
باغ ایچره اکر بولسا ارا زاد و سیکین
توبین که بنفش ایلیب اول هر و قیلور کور
لعلی می شوقی بیله مست اول و لعلی آنک
می نوش بر بیان ترک ریلا ایلا دی کیم تیغ
قتل اولادی الکنده جمیل آنک تیغ

بیل کیمی دیوانه کور کل ایلا دی فریاد
کیم دانه خوشش و قملکی تیغ ایلدی سیداد
قد کلمنی کور ب بندیه بولور سر و بیله تشاد
کویا که چین کلشن ایدر سو کور زاد
قیلا دی داغی با ده کلکونی کور کلخ یاده
بودور سکلچون دیر فانی بر دین رشاد
قتل ایلا دی سر کیمی کور ب اول کورنی حاد

دینا بولدییم بر خط دل شاد
فرا قتلک خراب اولمان کور کلخنی
سنک شیرین لب لعلک غنچه
پیرت نه زلفنکی آشفته کور کلخ
کوز دینین باردی کور کلخ قانی مردم
نولا کز تشاد ایلیب آزاد قیاسک
جمیل قیلدی جان تبرکین چو کوردی

اوزومنی کور دیم بوغدین آزاد
وصا نکلر نولا کز قیلسک آنک آباد
ستم فرخا و ایشید و راه فریاد
کوروب دیوانه بولدی ای بری زاد
لب لعلک میمن کیم ایلا دی یاد
بوغشم لردین منی ای کور و ارا
بوکون بوز تک سنک ایچتم خاد

کور کلخنی انالی اول چیستی جلاد
کوز دین قظره قظره بار دی قانی
بورعنا قدر لایحه بولنک ایرو
بوز تک کور ب نی تانک کز تالیس
ایته کلک بیلسا سنج تیغ سو کیم
نه سوو ایله می ایتک طاقنه قد

چکار قصدینه مردم تیغ سیداد
چو قیلدییم دم دم آنک لیرین یاد
نچو ک سوکون لایحه سر و ارا زاد
قیدور کلشن کور ب بیل چو فریاد
انکا قان و کسون ایچیستی جلاد
قد تک قیدوری بوکولک چون کیناد

که بر بوسه ای که روزگرمین علم بر سر باد
نی غیب عشاق آرا بوسه ام که بر کمال عشاق
چرخ آراشکوه بولوت سمانک که پیدا
ایلمارام چون دم بدم اول لبوری بکونی باد

بجز این در دینیم هیچ ایلمارام در دینم
ز در عشق غافل لب و لسانم که بدم منزل
زرد کاجی که کمر زندی روی ز بوم کویا
بار ساریان سبیل اشکم غم نظرمی بارور
دلبرم دور خیم کیم حسن علی بجز من فرو
باده کلکون کیم ایچ کنگ کل لردی عاتق
بیر ایل کلکون می بچند کیم آنوقت بورد

هر عاشق و عاشقانه که کوی طاقی بوزینه قیلدی
نی غیب بر بر لبکسان بوسه ام اول بچ
ایلمکم طاق اوزره خوشه و رالتون با ایلم
باشته یا غم و روی آنت دانشم غم تبرک

جمیلی فی غیب دیوانه بوسه
جو کو کلکون آدی کنگ بر پری زاد

ایلمکل غمکلین ز کیم حسن خلقک بر باد
نوش بیدند دم بدم کلکون می آلتون بیدند
صفحه حسنکده خانک کور مورموظا با خان
غجنگ کو کلک و دولیت شادی شب خوران
ناک من دیوانه کوردم اول پری رش نور
بولما سوران علم ارا عشاق ایچده بردانی
کروفا عدین قیلدی ز دنیا تروسی ای نوق
دور ایدیب هیچ عاشقک کیم بجه کابین بر باد
چون کنگ لطیفی آوزون وری بوسه قیلدی

میلمک اول فاقه قیلدی ز با بار کلک
ساقیا دور قدنی تر قیل کیم بو قدور
صفحه حسنکده خط سافنا افسون در کبار
ایلمکم کلکون کیم بوسه روان سو کورسه شاد
بر داغی دور ان بزمه شکو بجز غم اعناو
کاتب صنعت آدی کو کلک آلفا قیلدی سواد

ساقیا دور قیغ قیغ تیل کم ایجای برینکلا
 نازه قانغ و اغر کو کلکم آجیش
 عشق او تیرین حرارت و تیشته ایول
 عالم توجید قصد ایستیک سنگا صلح اول
 ای جیبلی درد و حالنکسی بی یلو بر شیر

دور اولار
 شت غنچه دور دور بوغزل لر

ملرنگ ذکری کم اولدی بی حیوانین
 یوق کلا سنگا غیر برین غزیده شیرین ایلیم
 لی عجب حالت دور و ریاریک غفلت
 دیدر لعل کله شیرین جانین و غنچه
 ای جیبلی کور مدیم بالله فضا در یوق ارا

صالح جان بخشیکه دین بولیش همس جانین
 لی او قندیرن کم یا سب دور حسته عالم
 جسم اولار درین اول مرغ دورانده کرد
 قایسی غنک کلتنه آجیل اول نوع
 دی سلی تک تیساکو کلکدرین انجان آسرد
 قبلما دین اراج جانین زاهد اولرکنی نور
 اولرکنی زدنک بیلور کیم بولینانی اول هم
 اولرکنی زدنک بیلور کیم بولینانی اول هم

ساقیا سرخ زهر ایزانک اگر جام ارا
 چک شیرین کلام اولسا شکر لیس ارا
 جانفر انطی جیبلی سنگ بنک شوننده بار

ولسه

قصا ننگ امر یور چانغنه ناند
 اولر کافر کو زنگ و نمنی چون بار
 سنگ تیغ غنک دور چاک ایدره
 اولر کوزک سانا کت پوق چون بار
 جیبلی کوزنگ اولدور دی شیخ
 رشده رعنا فاشنلو دوکشش باکی راهان شوننده

اون تیکلیسون کوزیمده دس باغی ایچره کر
 بولدی رضا رنگ وجود بندم اونکسنگ
 غبرن زدنک دور و دور شونده نجانج اوتو
 سیم یا غدودی دانش اول شیخ عشقنی سلب
 بولور اول بقده مکنک بوز سر حرا لور
 بولمیش دور اول کلام شکر اوشا بولین
 شیرین جانین الذم آیم جویون
 طفل دانش آتانی کی بوروب غایب اوزره

مال پولیش دور دور کو زکو یوزینہ انک
 بخود استدی جانی جزئی آنک گاشکی
 بخیر دور انورین دوران الیونین ایم
 بس کہ بسیل نال قبلدی کاشن پرتین
 اول پری سندن سلع رضای فیضالی کو سیا
 بلکنک شو قندہ جو تکستی کم بزم کسر
 قدو لعلکنک جری اوقی صبر سانی خلدالی
 اشک چشم الیہ دریا دور کہ کردانی
 پنج بست اولسام خلاص کنانی یوق عشق
 جبر اوتینہ دو شکالی مندرین تریوق زرق
 الیکنک لکلیج جودم خطین ای متغ فنا
 ای زین اولسام تم باراندر کجا نانشکلی
 جنت لجره دور کو زین بکام الدلی کو خلی
 ای جمیلی سی قبل کمل بر تخمین المکہ

یوزی عکسی پولیش اول کو زکو یوزینہ
 الیہ بخود بولسا جان بولسا ستر انورین
 دور بار اغین سابقا دوستا مک مکان دور
 نشتر اولوب جانی تصدیرین لایش آنک
 ای جمیلی لکلی اوندو جہان و کو خلکنک دور
 کو زیم سنک بول لرین دور اورین خانلار
 ایل کو رب انی سانور تمیش تندہ بشکر
 ای فلکنک یوز سنک سنک کند کردان
 کم یانار پروانه جالاک اولسا تہ کسر
 الی کم دور و جبر اولوب بولدی بید انور
 کم جہانک منحنہ قانلاسون انور
 لیک اولساسون عبد و لجره مندرین
 یوحسنہ کو بندہ آنک یوز لندرین بولدی
 چون یقین دور کم کشتی عادلہ لکو کین عمر

بدیم و علمت جہانہ جاندرین خبر
 زاهد و روح اولدی قورقوز بوز سنک سخا
 کو زکو کلک کور و لعلی فدادر وده آنکا
 اول پری روش اخشی نوش لاکیش کم یوق
 ای کچم جرج جاسین و ت سنک کونین
 پیم کلدی و کندی دسر ارا اکل سرور
 ای جمیلی جاشکی شکر اند منتہ ارا اولدی
 قانی پری باری کرسلیکای دور و حالمدرین خبر
 خم بولوب قدیم کہ کلیم دم بدم آہ ای
 نولہ بوختون کو خلکاک مردم ای اسوی جینی
 ای فلکنک کتر کو کلک و کشر انک لیشا
 چون اف تک قاسمیدرین یوم اول سرواز
 لابریش نذنی سنک سودا سیدرین یوانہ

کچم کچم تا پدی چون امر نشتر
 بیلیش اولسا بیدکنک کرسندانی خبر
 بیتر اول پاکیزه در بوجر الیک انورین خبر
 یا اورین بامع تک زار و جبر انورین خبر
 کم اعیب بولای انی نانشتر دور انورین خبر
 بیلدی سر کز بیری جو پیش کو دور انورین خبر
 اول کیشیکایر کہ پرو کو کلکنک آفانچہ
 قانی پرخاکر کم صور خانی ملالمدرین خبر
 لکلی بر کل ملکنک نورس ناملمدین خبر
 رحم اویب سیکور سنک اولشا غازی
 بیر سنکا اول ختر فرزندہ فالمدین خبر
 وہ نہ بیلسون لغی تک بو قندہ الدین خبر
 اول پری روش بیلدرین آشفته فالمدین خبر

ای جمیلی چوین کونکله دینغ اوردونم
نوت عشقنک بیان دور چو کده کوم چو کده
دایچ چکلک لیکما سورنک پوزنیم کیم
ست ایوب اوزنکی شیار اولانی بیهار

دورخ اولمشه ورسنگ سنسین بهار ای کلخار
کوزمه دورخ بو کور چنت بو زنگی کوسلم
عاضنک کاز ای باغ بهار بیرین جدا
ای بهار حسن کیلک کنک شرسنک کوز
ایلیکم قیلدی بهار افزون جنون دیوانه
جون بهار ایامی دل کلا خوشی کور من غیب
غنج سنک کونکله جمیلی غم دین صهار سنک

سوزه الوش آنک کون بوزنک سنک شانه دور
بولدی اول ایلیش سن صلیب چو خوشید اولکل
سامان کونکله کون بولوت بران کلک طاری
غیرن خالی آنک برکوی اولوید و کویا

منی والیل زلف غیر افشانه دور
دایما حبس نون کی جران بیانه سوز دور
آتم اوستینه زور که بیعتدی جیب خاوانده دور
حسینی میانی ارا کیم زلفی چو کانه سوز دور

ای جمیلی جان ندانم کیمه کون ایلیکم
قیلغا قلنک بر و اول شوخ وظا دلخیز

وه که جرازاری قیلدی ما توان جانینی ادا
ایل بوزین کور سا آنکده و بخره شکلیتیم
قان ایله دانی نوزخ کونکله شکنت اولیش دور
کور سا سنک نیل نیت ییلدیا زنگی افغان
جسم و جان و کونکله کیم ایلا دیم صدق و سکا
تاروبی پایان قیلک دور شام حرمی
شوخ عمر ییلدیا مکنی نایب سنک سنک

جرا دارا دایم منم زارا اولم غوم پستریچ
تازه قانع دایم کیم غم کونکله اوز دور
اروز کیم قیلور سا اول خیال اولال
کیمه دور کویا که قهر منک ایسنی تصدایلا
بچه زور سا که کوسوم اوزور و دوشدی کرف
ترک ایوب وصلینی قیلدیم من ای جرایبار
قاسی غایب اوکستنده بولیش دور آنک لاله
یا بیلک قوجانی باغ نونکی او یک کلا
کلدی بچه قیلدی بریا نون کجانی کلخار
دردیشک جرونه دور دم اشک زوره قطار

می دین اولمش لیکن بونگه هم از ننگه ^{اول}
 سابقا بی پروفا اسلمین اونوتنه دورا
 نقل ادرکسن کونگه سترنج چینی ^{دور}
 صورتنگ نغتنی که کوخلم بیت الا فرزند ^{دور}
 خوبلو عتک دور زنده بی به قیفا عشا ^{دور}
 ظلمت بچه خضر نوش اشکان الا ننگه شتاب ^{دور}
 دیرانش نسخ عالمه کوکلک اونگه کجی نغمیش
 جاندرین افزون نغند رود کویو سیاه جسم ارا
 بولیشتم اشفته و دیوانه تا کیم اهل ارا
 سگ کون بولسا جمیلی اشکی مردم نجب ^{دور}
 نوش وصلنگ شو قیورین کم خسته کوخلم ^{دور}
 دور تو براخی بوسوسن برین لمان ایلاد ^{دور}
 ایکی زلفنگ ایکی بوز دیون قدنگ وز زده ^{دور}

صعلک ایکی لاجی مکت دور کیم ایکی یا ننده ^{دور}
 کیم وفا اسلمین اونوتماقی مرغ دور انده ^{دور}
 قتل قیل ای قالم اولم اینک سانه ^{دور}
 اول پری ماضی دور کیم قضمک اوانده ^{دور}
 خوبلو عتک تک بی وفا نغ بونج دور انده ^{دور}
 خط سبزنگ بچه لعلنگ آجه اوانده ^{دور}
 قیل نظای قاشی یا کیم قانی بیکاننده دور ^{دور}
 جو سر بیکاننده کیم کوخلمک کارنده ^{دور}
 خسته کوخلم اول پری زلف پریشانده ^{دور}
 کیم لب لعلنگ خیالی جم کر یا ننده دور ^{دور}
 بیش بجر کنک بر آنکا بونوع ایلد ارا دور ^{دور}
 بونسته تیونک اوجی حقیقان بون خار دور ^{دور}
 یا ایکی ساینک دور ایکی شعله دین لمان دور ^{دور}

آنی دور دور کرد نده کوکوب اریله یارب کم کوب
 غم سپا میدین بجه پنهان بولام چون کیم عینا
 اورکا بدیل ارغ کویاری قیلور دور لاریغ
 زاهد انبیا کیم منی سجا خود عوت دیر ارا
 بسک بار اشوب و استیجی چناننگ کینگ
 سر کجه ناصح است کیمی او روز نماننگ نجب ^{دور}
 ده کیم آنیز جسم و جانم بر میرین زار دور
 جیتی تک عماراننگ ساناننگ کمن ولدم
 اول صم زلفن کور چون کافر عشق اولتم
 جرد شتی قطعی اید بلیسام حسیب ایتمکنز
 خانانده شیخ سار کور کیم چون کیم منم
 سر کیم کیم بولسا دور خوقی خمش اهلین
 روح بخش اولدی لب لعلنگ منی چون قیا
 لشت کشتن قیلانی از ننگه بونگه باو آید
 قطره نزل بر سر لوبو خسته کون کجی کبر خسار دور
 کوندر ز آرم دوری کجه کوخلم اوقی بار دور
 وه منی بیجاری بی دل قیلان دلدار دور
 ست اولوب قونورده سینه پیلر چون ^{دور}
 عشق آینهی فاموسه نغند و شوار دور
 ای جمیلی چون که یارنگ شب دور و یگار ^{دور}
 بول زاریم ایکی سندن دلمی بترار دور
 من کیمی بوز کیر بولکی ننگ زنجیرین بمار دور
 ایستگوم دیر فنا ده سینه پیلد زار دور
 کیم تم ختم دوشیدین باشد ایلان ای دور
 سکنم دیر فنا ده کلبه خار دور
 منده جرنک اوقی خوقی و دیور اولم تعداد دور
 قانی بویوسفه آننگ دور نده کیم شیار دور
 کوندره بیکان بولوب دور و رخ و کل خار دور

توش پوشیدین کو کلک با بخلو بیگانک
دفعه دفعه غیبی رفتنه دوشسایان
بیارم گلشن تاشناسنی بوزنگ یاد
مرجانستی کو فوگند خیلے ورتینی
پوشتم بجانده و نه خواره و در سحرای خلق
کل جاعی کلخ لرا بلدی لیب کل پرآیند

و بس

سرو اول قائل کم ایل پیره با الینر اولور
کم کو روید و رفتن کو کوز الیم عالم
شله سوسیر له اکثر بیدن یا رلیکن اینک
صبح وصلین اولستی تا بمتش اینک کم خرازا
کو چه ایل کو بخلینی و شایا ایلا دی لکین منم
که لایل فانی بوزکوب بوسا کوزنگین
عشق ایلمدی بخلک بیش بولدی بزای ایلمی
ایستاسام کو بوزنگینی با بوسین جی خزان

ای جیبلی غلظت زلفش بخیل شیخ ایلام
کم آنک مر ناری بوز بیلدا تو بختی بار دور

بوس که کو کلخ لیر و سیر کل فارخاری اورد
یارن ایل محرم قیدب اغیاری محروم ایلا
وصلیتک نوشیدین آنکده محرم استبدنی
سبز کوز طست بیکس که عارضک عرض ایلا
یارب اول کوز دور دیده زلفک بولدی
چون الف نیز نقطه نیز جان بولدی جانم
بچه کم خورش اوزره انجوشش ای بولدی
دو اسم قانویا شتم زلف و بوزنگینده
ای جیبلی جی جیب قیل فسن اینک بجز

تصدرا بوس جانم دروم کوز رنگ خوز
نظره نظره فانی بکر بوزکوم اوزره ایلا
کوز رنگ جان قصدین تیا دم بدم بوز
فانویا شتم بلسنک بلسنک بلسنک بلسنک اولور
سربلنگه وانه دانه لعل مست بوز اولور
صف صفت اولوب سرافانی بیلا ایلمی

کیسا جنت کشتی کو کبریا برهگان بزرگ
ای جمیلی بین فتن سنن آنجا ترزا بود

عمل نایبک شو قدیرین ای بر کوزم بیا
ذره غزنک عیان قیسا سخا از امان
کو کلام ای بر کوزم یا کشیدین عمل
و و غم ای دن خر عشقه کوزم حلال است
دم بدم کوزم کلام ای بر قیسا م غارت سو
جسم از در کوزم سا بران عشق اوئی شکلات
کوزم سا د امو اسلی کر حالنی حیران ایند
باردی جون کشید کوزم کل مندر کجا بود
کر اعلیٰ سیرین حبیب جشید کندی شون

بیل و از غنک خوزم بیل کوزم برین بیان
بیل کوزی کو کوزم بیل و از غنک بولندور
سیره خطک بیل عمل نایبک کر کوزم
بیل و از غنک خوزم بیل کوزم برین بیان
بیل کوزی کو کوزم بیل و از غنک بولندور
سیره خطک بیل عمل نایبک کر کوزم

کوزم سا لعلکنی کوزم کوزم صدیقان
غم غمب سیمده اول عالم کیمی بیان بود
ای بری ناکم سیری صر صری طوفان بود
کیم دکوشن بو کر داینه سر کران بود
کون کون کیم کوزم سیمایا برین بود
بندینی ناصح و نوبت حال صیران بود
د امو افی امارت کوزم و زوض بود
قیل آنجا سند غنی خوزم کوزم ای کوزم
ای جمیلی با دایح ساقی حوزم جان بود

تو حقایق و او یک لادن ده نای جان کوزم
بوق تمنا کوزی کیم نایماف دلم نادان بود
آنجا کوز یا خضر بر کوشه حیوان بود

زلف و رخسار کندی بر کوزم کوزم زانی
کوزم کوزم جنت کشتی دوزخ کوزم
وصلن شین بولی کر کوزم کوزم حیران
ای حبیب قلیله خرملا قدرم کوزم خیال

بیرری کوز کوزم کوزم کوزم زار بود
بوسا یاری کر کیمت لیلی و شیر کوزم
فاخ اولوب دور حوریدین حبیب کوزم
شاه جوان فخر اولوب اچا کوزم کوزم
بوزنکی بوز کوزم خدارتیا کیم کوزم
ابل عشق اول فخر اولوب جان حیران
ای حبیب سال کوزم اولوب باغ کیم آنجا

زلف و یوزنک کوزم سبب اشغه و حیران بود
سبب کیمت کوزم ای بر کوزم کوزم
دولی کوزم کوزم کوزم کوزم کوزم
مر کیم کوزم کوزم کوزم کوزم کوزم

عارضه و کوکوب گشتی جزون کوکوب استر چون
بولمدی جو روی می رله ملک انواید
لال برب عیسی تا اربلا کوکوب
یا رله افیای کوکوب ده که شک آنک
شاه زلفک صحیح یوزنک قید مهرین کوکوب
یوزنک و خطک سنکالی کین سله تون
یوزنک زلفک بدین جهای جمیلی و شکالی

میرسی آنک بهارستان می پور
دلربای سنج شیوه سنده ایلم که انسان
عملی کوکوب بولوب آنک حسن کم زرخشان بود
وصلیدین که کیمک با لیدینه تیران بود
ذکر علم سور و السیل و اوج بود
کاشکی کیم علم کیری کلید رجان بود
نور و ظلمت کیم کیم کیم کیم

وهیج سیر این برین کاکور خورای
ششع مجلس الی پروانه بوسالی
کوکوبین یوزنک یوزنک کیم کیم
یا راکر اغیا رله کلباسی از رده من
عارضه کیمین متقی زلفک شکنا کیم
نکته ظاهر قیسا کیم کلان ایلم یا راکر
ای جمیلی ضرر سون کیم بدین سودی بار

کیمی و الکاکور شیدر لای بود
اول اینکون شعل هر جان آری بود
عالم المیدین سخا اول مدونی روانی بود
کلبا یا ریم سخا ایلم پروانه کیم
همدایلی در وجه غن کلبا کیم کیم
مطلق عیسی کیم قیاس بونوع روح افزای
کیم سکندر بزرگ الب کیم جهان باری بود

کوز روی جو یوزنک اوز بوزخ حال بود
دیوانه کوکوب لای می زلفک کیم و شکلی
سکن کوکوب کیم مالاتی بوزنک اوز کوش
جسم جامیدرین جزون اول و بر پیر کیم
جنت ده اسکی طوبی کیم زان اید کیم اول
آشنه حال بولوب کیم یا کیم کیم
یک کیم قوجوب و اوز کیم او یک کیم کیم

قاسک کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم
سودای بولوب اول کیم کیم کیم کیم
درد و غمش کیم کیم کیم کیم کیم
الکندره کیم کیم کیم کیم کیم
یاغ اچره جلوه کیم کیم کیم کیم
آنک کیم کیم کیم کیم کیم کیم
بایعاق آنی جمیلی خیال کیم کیم

عارضه کیم کیم کیم کیم کیم کیم
بوک کیم کیم کیم کیم کیم کیم
غزوه خون برین ایلم کیم کیم کیم
قاسک کیم کیم کیم کیم کیم کیم
قاسک کیم کیم کیم کیم کیم کیم
کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم
کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم

آب کیم کیم کیم کیم کیم کیم
مهر نوز دور و اول کیم کیم کیم
آفت جانند و رومیا کیم کیم کیم
بانهال ناز اوز روزه کیم کیم کیم
یا کیم کیم کیم کیم کیم کیم
کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم
کیم کیم کیم کیم کیم کیم کیم

ای جمیلی بیلدی اسرار عشق کیش
سریکه بو مشکلی بیلدور ملکنک آسان دور

جان نوشینه دانه لری خال هندور دور
کاشن ایزه ایکی شهار اولدیور بو خوش
کوز لرنک صیاد اولوب صید اندی خوش
عشق ای طام اولدیور است اولدیور خوش
کوز سالیب سر بان سخر اولانک شنگلی
جسم اورزه طرف اسکی توکان اولدی
نوخ طوفانی بوددیور بیلک قویدی عالم

سوادوکل دور بودیور قدره رضا رنگ
ایکی سرک دور بودیور حجاب چنده ای ری
سردغنا دور بودیور جلوه ایلا اولانک شنگ
کاشن ایزه ای طوطی دور بودیور پیری شنگ
کوز نورن شنگ کون اولدور تخریش ای ری

دانه لر اولک استنده دام اول بو خسه کیم دور
بوزنک اورزه طرف دین عزیزین دور دور
یا که جنون بر اول الفت قیفا ان دور دور
آلار یی هوش میدن سر دم پوری دور دور
عین عزیز دور اول چشم جام دور دور
یلا ملا شطاسی بوزینه کوز کوز دور دور
ای جمیلی بیلک کوزنک تو کوز دور دور

ایک شیر جان بالوش با رنگ دور دور
یا فاشنگ آتند ای کیم چشمه بجا رنگ دور دور
بوضه ای کل رخ سننگ بود قدر فاشنگ دور دور
کل بوزنک او کیم ضعیفا رخ فاشنگ دور دور
عاشنگ او کیم شنگ سنبل ای کیم دور دور

کاشن بلخ اینه تی شفته کونکل بیلدین
سرخ اوزه کوزک بو باغ غم یی سرنگی

اول پیری کیم عالم حسن ایزه استنای بار
لسان شید کیم جان برودی ای لکا اولک رخ
ست اولوب نیجانه دیر حقدی کوا اولک فاشنگ
قدی طوبی بولیش انکتم بوزنی حبت کللی
دکز کیم استیما کشف عشق ایلدین یی زوللی
سرک انچه کیم چاک شنگلی فیداری بولور
عشق دیر بیلدیم کیم بولدم آنکتم کونکل
سن کیم دیوانه بولسان یی حجب دور ایلا
چشمی اولدور سه بیلدین یی غم چون کیم آنکتم

بربری کیم بوزنی دیوانه کیم شید ایلا
کاولو کیم کتریک بر اول پیری کیم شفته

یانی شیدا قیطان کلر از رضا رنگ دور
ای جمیلی خاوق بی شنگان تن اولدی دور

نایب سر کوشنده بوزن کیم شید ایلا
لیک فاشنگ کوز سلیله ایزه نیجانی بار
فتلح قی با ایلا دی کیم لیل ایزه غم ایلا
قایی بو کستان هر کل بر آنکتم متاعی
نولار اول ای حیریده چون آه و اولکل
چونک شدا شنگلی نکل از زار آنکتم سو کل
قایی دیر بیلک بر آنکتم کوز کیمت ایلا
کیم کسن کیم بر پیری بیکر ملک جاسی بار
بولدی کوز قاشنگ کوزی هم لعل روح اولدی

نایب عشاق کوز کوز استنای بار
چشم قی با ایلا چون لعل روح اولدی

قائسی بیل ناله و زوی و درویم کی کوخل
ای جسمی قایسی برق و ابرو باران دور
سیر کل خندان غنم، آه و افا کلجه بار
آنک اونی و دوی بر چشم کرمانک بار

دیسال حسن لایم دور یوسف کنانک بار
کر چه خوبلار قصه سیر له چور و دور و دوران
کوکلی آنک یوز برین جنتی قلمان
دیر طرور ویری و صفیر چون ایشتم
کشتن سوزنک چوقه عنایتیم ای جان
کر ایدر برین باغشلا درمیش ایل آب جیات
بولدی عشقیده رسوا من کیم کیم کیم کیم
بوم حور و پوری زایم دیرم یوز آنک بار
قائ دور سینگد برین اول مرتنه دور
چون منک آنک یوزی یوز روز و رضه رضو
آدی ایخ طوریده آنلار چاران سناج بار
یوزی سیر له علی آنک یوز کل و ریاج بار
اول جسم لعلی یوز سینگ جشمه حور آنک بار
ای جسمی عقیده کیم دور کیم میرا آنک بار

ساقی کلچر کم الکنده کلکون جان بار
باده کلکون ایجب جانک یایله ده اولک
بولسا یوز جانم فانیلسام آنک دور
ای خوش اول کم بر کل از ام کیم کیم کیم
ای خوش اول کیم که آنک دور زنده مانن
دیدم برین کیمی حور ایل حور انش بار
لعلدین بر بوسیم آنک منک انش بار
لب لب نوز آنک ایچون کلکانی بار

حور درینه دو ایچون لیل اولمش دور
وه فی ممکن صلیده در بیک کلخال اول قائل
قد یوز رنگ کت ملاحظت سیر له جان کن
کوسر لنگ غمیده در دیشتم میرا
دوشکل شکرین سناجک بوسه کسینه شکر کل
اول بری نکت عشقی بر من کیمی سوزن
وه کانی زور و کیم اول کوز کیم کل غمیده

قائسی باوت اول لعل و افشا کلجه بار
قائسی کشتنده یوز نکت سیر کل زیبار
قائسی شمشاد و صنوبر جلوه سی پستان
قائسی افشک لاک سید و رای کل کلک
قائسی امواتی دور کم ایری سیکونی
قائسی حصاد قانی نهران کرون
دویش حسن غزواتی بار ایلام کلکل

ای خوش اول کیم که الکنده سناغ و صها سناغ
قتل عشق آن یز بیل کیم ایلن غمیده غماید
قائسی باغشک سرو یا حور کل غماید
کوز که کوخل کلک کوز کم کت غماید
اول سواد لچه آنک سربا سواد
یوز سلا سینگ بیله دیوانه و رسوا سی بار
ای جسمی کت کت کلکلک کلکینه غماید

قائسی ناز شکی اول اف بریشا کلجه بار
قائسی باغشک کیمی اول حرم فت سناج بار
ای بری ناز ایله اول کسره و خا مانک بار
لعلی توفنده آنک کوز برین جان قانک بار
دم بدم کومیدور کیم سوز سوز انک بار
مطیع خورشید ایله چاک کر یا سناج بار
قائسی تیغ نکت زخمیدور کیم تیر کلکلک بار

اولا زنگید چون که سر یا بنده بزوالی
چون آنک بر شکله چشمه ننگ شکله
درد او بود و در کو سیاهی با بنده دالی
بیجا بدین بار جمعی قتلگنه عالی بار

خونی کوزنگ که خجری او سینه آلی بار
اخر تک عینی وجودی قیلدی عدمی
شکین سا چنگ کندینه دیوانه کو کلکی
بوز و دیله تیشیه فاشنگ بلایینه
فالو یا شتم و کیمز کیمی سر سور و ان دیوانه
کوز مرده نقطه شعله قیلور ایلم کیم آنک
سور و اولو جب جماننگ کوز دوزین سلفی

روشن اولغان بود بین کلکون بوزنگ
آقوب شکلی بیورم بوزنگ لچه شمع
بسم اولو شسته که یا اشک آنک یا غنود

بیدوش دوعا ایله دانه بیره دالی بار
غیر بن لنگ ننگ آنک کیم ترانه شوشانی
کیم که آنلار دین وفا سیر خیر خالی بار

مردم آنک سادی کو کلک توش ننگ پروازی
کو که بود کو توش ننگ نی عزیزن آوازی بار
سرخ شنگ کوز کلک ننگ جان کی مرانی
بوز سیسی جان پرو کو که کو خوک عجازی بار
آنی قدنگ یا بنده کور سام کیم نازی بار
بکوز رو زلت سکنجی خجری کوز خازی بار
مهر ابرو راجا سکنجی کیم آنک خازی بار

تندم جام ننگ آینه بوز فراب عالی بار
ای خوش اول کیم که الله جام مال عالی بار
بوضه اول کلک بوز ننگ بوز بنده شکله عالی

در بر سینه سینه صید سوری
نی عجب شفته کوز کلک فاس کوز طاعت ارا
ای جمیلی سیمبر در دین وفا قیلدی طمع

باغ ارا سر و ننگ کیم ناردین آغازی بار
ایشیدید طموش و خوزون بولوی کوشن میلی
رنگ اونی کوز بیدور جسم نی عجب کیم کوز
کوزی سید بون طایر یا سار و مع آنک
نازله سر و ننگ آغازی که باری سروناز
عزت و جاسنگه مغرور اولدی شه حاکم
ای جمیلی شاد و تخمین بولایم افلاک ننگ

شکسته آسم بیدید جسمی هر کم کو در سوز
 لاله راز اولیش نغمه دشتین باغ غنایم
 آتش بر مکنف شهید بر کم قلبی و در طوری غ
 سامان کنز کلکون بولوست و لشکر و در تون
 غفلت عصیان بر طرغ کنی آن اولایک
 کویا اول بر بلا برتی بو محنت غوغا
 آندوه اولو کو کلکونک فان بر ناره از داغ
 سلوکون آذین آنکف نفاذ ایلدیر تانغ
 اول شهید عشق شک بر باد اولان توراع
 ای جسمی قیل انابت ایلدی تور چای دور
 قیم شامی حرم اوزر شرور در و در بلانک
 ساجدی مشک عالمه غم شامی سواد
 نسی تور قومده ای و اعطای غوغا اولی غلام
 حب بو کو یونکنه ای اغزی برین سات چاق
 بشتک جریه زار اولو بو غیبانی تانک
 خار جریه ای غم جسمی اولیش ای سنا

فلک ساری کمر شب آسم اولی شک شتابی دور
 آیینغان بلبلان کیم آنکف ز لعی طلبی دور
 کور مدد سنا بوز انجرا اولی غنای دور
 آنکف کیم طعمی بو اولو غم مرنک کبابی دور
 فلکده ابرینسانانکف که آه شک غنای دور
 وصا لکنده انکار داران لکنک شرابی دور
 قانودور
 وصا لکنک بولسام اولوشنا اولو اولین بی
 ایانک آتینه ساینکده و در شکان چوس
 بوزنک کورب جو اولار کورس کورباک مندو
 حسن ملکده کاشته اوزر شهیدکین جان دور
 ذرا ساجمک ز اقدار کاغذ عالم اوزنودور
 سنا عیب تیریم کیم غم خیلیدین از اولان بو
 سامانای جسمی با زکی کیم سندی بر دور

شوق او تیدر قیل مثل یک زار جسمی طلبی دور
 جون یکک جاسیلست اولوی کو کلکونک
 شکل آسان را اولی ز صحنی تفسیر شک
 آه اولتد قانو یا شیم ظاهر ایدیم تانک
 عشق او تیدر خسته جام زشته لیکه غمینه
 زورق جسمی خلاص اولاق نه امکان چون
 کچو کوب کورمور اوزر بر برای برین غم

ایلم کیم کل یوزنک اوزر سبئلک قلابی دور
 سکنی جم اولم آنکف قاشلا رنک حرابی دور
 اوستیدر چون حال غفلت نعطه و غرابی دور
 جان دوست سامانای تشناک لعلی نابی دور
 اولی بری دشمنک لعلی سیرابی دور
 دور بریندی غلک شک غری شک کرابی دور
 یا جسمی شک بولایکی دیله بخوابی دور

سنا کایم اول ای عشقیده غری شک غنای دور
 آنکف وصلینه یجا بو کو کلکونک غنای دور

پرزو حطک جالی موزوع کو کلایا
دیشک بخزند و دیروزه کوز کوز قوط
کچای کهکشت آن سار و اوصان کی ووز
لینک شو قندای - ایلیکا مشق قاطع
پری روزی سومکدرین منخ ایلیکشت
بخیر یورانی استار کلکا طعمه لری قیدیم
بولوب بر بادو که بر روزی بوسانی عجب

نه دین قصدین بویب دور که ساکا زود
کوش پید بولان بزود بولوزره عیان کن
جیات آبی و صانی می تو کوبیش بریزه کو یا
چو کیم کی کون فارشوسه - کلک میر
فرا تکت کی سی ساغنا کسلا افلاک انجی
سودی بر دوزای ایلسکنا کوز نه و قوتی
جیلی کو کلک کتونی و شو پید و درام
لینک

اسک دود که لاله بر سینه بری دور
بچو که یوزنگه خودین دانه وانه در سلطان
بو کون کم کشت کلکندی کوشن سها خیا
کو کلکین او تلوا ایله کوز برین شید خان
سی یوانیه بوشنی ترک ایلیک نه امکان
کلک کلیم ارا اندا مسکنا سر دم جو همان
جیلی آه او شک کتکدرین کمر سر لطفون دور

که میر غزومی لاله بینه بزوع خنجر دور
سنکده یوزنگه میان بونفج نمانی شید خاور
اول کی سوسیلین ایلیک لب لک خنجر دور
کوش یوزنگه بیلیم اوزور بونفج سنوز دور
که جیتش نام او تیرین تون بر لشر زور
که کو کلک که کوز کوی عجب ریا بر لک زور
انک مس حطکی کو یک بر باند جینر دور

کو کلک آرای دبر لارا کم بر دالارا دور
شجران اراجوزون بولوزر نما نچو کلک
عجب و قیلسا عقل سلینی سم دودی سودا
کو کلکین بخ عجب ایلیک شنگ منخ نتوان بد
کوز غزنی دل جاننی آلهی کوز زور
فرا تکت و صالکینون سپاه منخ بیلیم
نه کوز دور لبک بار کتک شو قندره انک ایلیک

عجب که یازره کوز معدنی غمانده دور
کوز بر باشی فزون بولسانی تاک بزور
ساقیا دور قدتی تو بیله دین - جاننی
بیدی دیوانه کو کلک اول بری وصلینه
بانده شیرین زین کوز و قیلسا کلک
یکم کوش ابتدای نالیغ جایی بودوران

یوزی خورشید اولوب انک کی بیلیک
فرا لولا قفا تخم باعث ازان سربا دور
که با شده انک سر زلفیدین اوزون سوا
فنا و شستیدیم ایلیک صوا بول خوزون شیدا
یوزنگی کوز روی اول جالیله تن بیلکین جانور
چو بولدی ناک آتمختم قدیم کی با دور
جیلی کوز روی نکت فالو بایشی بر لور با

چوسر لعلک ضالی دیده کرانده دور
چشمه رسوبی ابا ایلیک تم طغینده دور
جسمر خاک اتمک چون کم خلک دور زور
حنت و فوفت بیلک حشرت کج کلک
چشمه حیوان سوبی کو یکم اولو کلک دور
حشرت باقی اتمک چون وضه رضوانه دور

نوح بوسا جیسا نظر رنگدروان
کوزی باشتی بر که کوکلخ فانی چون کم آند

سهر نگدین ای پری بر نکته کم میدا بود
پر دودین کس کم جفا رسا نکند کوش
فی بحب دورین کیجی بود بوسا ای
کوز کوکلخ چی عشق کدین کم کوزی
نایمادی بر کم که آندین و این تک کویج
نایماد اول نی جو سر روان کلخ موخه زود
کوه خم بولدی جیسی جی آند جیسه

کون کون کم اول پری و شس ایند بوسا
بوسا زهد اعلی حاجی شت فردوس
کنند و ابوانی دور در تک لذت اول فوج
بوسا یادی مرکب تک پری شخت
ایلاسا بوزیند ناسخ انکار پرو ایلاز

جسم ارا جانم کی جانم انکار مادی بود
ذره جہ قائما ز جهانه ایلد نایمید بود
مرکب تک باکی کس بر تک بوسا ای
کوز کوز ب کوزدن کون کوکلخ بر شیدا
صبح اولیجی ایستی آنک آه و اولاد بود
ایستا نایجی سابر تک جهان چا بود
کوز لری دوریم آقیب بران بوی در بار

دمدم شیدا کوکلخ سولای می میدا بود
شکر دله کم تیز مع کلبسی مادی بود
سبک کون طاقی میله بوکند مینا بود
اول فانی کوزین کی دیوانه و شیر بود
سر کیک یادی کس کی شون بوی بود

نوح دور عشق در مای را فرود اعلی
آند میدا چون سخاستک در کیتا بود

ای بحب بر ایراجه فیلسم مهنه نوحه
م بدم کوز دین زمان کم اول کوزید قاش
تنگ و آتک مکر تعلیلد ایر لری کوید
ذیرا اول ب ت بوزنی کوز سمر کم کویجی
عشق داغ و دوشبته زود بایله چون اگر
سرخشم ایلاک افشا بوسا سرد فی بحب
اخر آنت عشق یا غدی یا شمشق بوز کم
ای جیسی سل عبادت یا قستی صورت کوزی
کوز پدید الب بلب فانی بر سرد مای
کم بر لوت سقا بود بوب ما و صبا و آتش بود
دین و دنی خان مانی ترک ایوب قلاش
یتسار ابعدی همکا انلا بحب بر لاش بود
کیم لبتک شوقه کوکلخ فانی کوز دین قاش
کوسینه مرعاشنگه در ما قها بوزیند قاش
چون کم آنک نقشه یزغ سکا قاش بود

اول کوشش بوزنی کوز ملک چی فرصت بود
پورده ظنک کوز کوزب قاش قتل کونک
لطف لطف اعلی قستی غم ای دل سکا
اول بت کافر تیسرین جلکری غلامار کونک
موزه جده که آتینانی چون سخاستک بود
کون دور بوسا ای کم عالم ارا آفت بود
حلقه حلقه بون زور زنی آنک کسوت بود
کوشید ایگ دیار سه برنی غم منت بود

سمن کو کلم آلان سر در لیا دور
بی عشرت نی ایل ایسون که قنمت
ایچب بیخوب عشقینه باده
سکا پیکانه دور ایل ایل پری نا
فراق تک زمر برین بولوم چو عیار
اینگ سنیمان خالین قنیت (شیر)
چو یوز مینک حاتم چشمه باده دور
جیبینی وصالتکدرین نوایه
یتور کیم حرکت ایلدی نژاد دور

و

کو کلم سکا تا کب تملاد دور
بیر دمه باشمه مینک بلا دور
بیر لظمه ده یوز توغوشم اون
جام اراده که سپ نجلاد دور
طمن ایتمه که قسمت خدادور
قصیدیمتینه بونی روادور
کوردی چو کوزم یوز کنی جانا
جان دول تن سکا خدادور
صوردوم چو طبعه بجه دیر وادور
من خسته شترت لب سکنی

سه برین باقی اعلی حاجت بود
بیله ندرت بریر که بوشله زنت بود
چونیم آنده جام ایچره باده وحدت بود
نی عجب اولک سکا یوزم چو نخرت بود
نقد جان لعلک فاقده کرچه بی قیمت بود
جان میریب ستر جیبی لدرنگدیر کام دل

و

مغامر تا کیم اول کنج فنا دور
سبیل ایتمیم یولسکا فانویام
بچاق بیر قنیلیم اول خمی قنلم
تاموغ بیرن که جنت وضعی ویر
منی صافی قویا ندکم صداسی
انگ عشقنده رسول ایستی زاهد
بیره جور و صفا خوش در این
سکا اول سر و سرکش کیم بلار
جیبیلی زیمه یوق در دیم دواسی
فراقشم آنده بسکی بویا دور
لب لعلکنده م جام فنا دور
کو قننک تینی کو کسوتی برادور
فراقنگه وصالتکدرین ادادور
کلور ایچکیل و سب خدی برین ادور
سکا طمن ایتمه وقت بر خدادور
اکر ایچک طمع هر دو فله دور
دیمانک بالائی بلکه بلا دور
دواسی لریق سکا باشی دوادور

دشمنم خون و زودا و سنگ یا غنچه ناکه
درم آنتون جام یله کلکون بی ایچکیل حجر
ای جمیلی عارضه شک چون زرد و شکنگال

نالک غنچین کچ نخ اول آی حجر ییده ناشاد
بندی کو کلک اول ظالم الی ظلمی اگر
سرط ب کیم نوز ننگ خونگ قیامتین تیراید
آخه یگان سانجلمه و ر کیم تنغه سر طرف
چیک کیم جمع ایلا سام صبر و فرد او راقینی
بیم حجر یلا ننگ کو نخلم بسی خنک ایدی
ایلا یب ترک ریای شیخ می نوش ایلام
نچ ب درویر یاکا سیر حشمتین پرویز
سر زال کیم ای جمیلی عشق اراض ایلا یب
سر بر سیی ایلا عشقه عرض سهندا و دو

قل که غم ده جلا و بلا فاشده دور
سر طقدین سبک سیاستینی تم باشده
لا ننگ بولدی بیان رسنچ و دو شکده

وصف سنگه مراده بتمدی تا
حجر کنگه جمیلی بی نوا دور

سدم کل قوی اول ساقی کل اندام دور
ساقی کلخ که کلکون باده سوری قتل انگه
کل جانغ کدشت کدخ بر سبله و دورا
می سرب و نیم کادی ویرا سیر معنکا
چیک و کبریدن خلاص اولادی با خانقا
چون نخلنج و قادی آرام بر دم اول بی
زاده اسکی با قیتی یبله سدا اول ایلام

عارضه خورشیدی حسی و صید و فرار
وصف حسنگه بر اعشقه سر حلیت
کوپه قلم کسرخ فاعله کنگه لیکن حجر را
ایکلی عالمه یین کیم بر منجبه عشقی بیل
زاجیم و صلیدین کیم و روشدی حجر کینه

ایچکوم سنگه بر دم باده کلغام دور
بیر کاسه بی سر اکر نوزی شکر و بادام دور
ای خوش اول کیم که الله باده بر جام
زهد و تقوی جانین و قنای خایان دور
ای خوش اول کیم بر اینده رند و در انتم
زلفی ننگ دیوانه کو نخلم داغی بی آرام دور
کیم جمیلی باده نوش ایچک بیله بدم نام دور

آنده خانه کنگه منزه مثل کو کلب قبال دو
بیلیم و بکم بو سفیدین تیلینی لال دور
وده و وصلنگ بیله غم کو کو نخلم خوش طرا دو
ای خوش رندی کیم بود پر افرایع باغ دو
بیر زمانه بر بیک بلا خیلینه و با مال دور

نازه فایلیغ و اعلم کورکان و لوک جسم اوز
 آی یوز نکه قطره تر از فتنه سیدین اوکلای
 قیلدی بر کلنج غمده غمته ایکنای
 عالم آشوبن دیسام باشکده بار اول شونج
 دینم سا و اوزم کو یا کلیم اللدین

ساینور کیم طلمه یون از اخلر اشده دور
 خیل انج شکلی قهرمده او شاق و اشده دور
 روحاب روح کیم کلفا ملیغ باشده دور
 ایچ یوز نیکه دروفته کوزیله فاشده دور
 موش معجز کیم جیلی نظم پر باشده دور

طاس سر غم اوق کیم جسم عیاریده دور
 ایستاسانک غرتک اوقی سکانی قاشی
 غنجه تک فان بر لوک و کلج و سالی کلنج
 ایست کافورب زلفکنی دین ایلدی
 ایلن سلیمان قیدسا عابد عیب ایتمک
 خسته کونکلنک علا جین ستم سن آتی
 یارایب غم تو لاله کور کور یوز ایتقا

ایچ یوز نیکه ناک پنهان ان ابریده دور
 بونن زار یعنی یار اول جسم اخلاریده دور
 کیم لب لکنک ضیالی چشم خونباریده دور
 عقده بر اولیش کره لر دین زاریده دور
 کیم ایچیبی نشاه سی اول چشم خاشده دور
 چون کیم آنک درونی تک درانی دلداریده دور
 ای جیلی درستی ناک کفت ابریده دور

ملک و خلق نیت کیم اول کلک خزانده دور
 اول بر اوت دور کیم ستم بو نمان جانده دور

آتش عشقی آنک کیم خان دام کوبور دور
 جان و کونکلنی آیب بو نمانو جیم بیلدی
 بی ایل چاره بوسا عیب قیلمک کیم غم
 ایکی عالم دین نرون و با الله ای ساقی سکا
 آتش عشق ک که سادری برق آفت جانده
 بیل و غزینک ضاییدین آنک شو قوت
 ناکیم اول یوز شوقی اوقی و شوری جوم

سر بر کندی کیم کوز دین قان قان دور
 سر نه اندین بولدی فروز جوم و بر اند دور
 موش دور و فتنه کیم اول چشم قانده دور
 کیم سبجی ملاحات کو کلج انانده دور
 بو ملاحات کیم آکل شمع شسته نده دور
 کیم سبجی آشفته لیک طبع بریت نده دور

وه بی جان مان همین جان جهانم کوبور دور
 شوق اوتینه ساریک ناهام کوبور دور
 ناتوان کونکلنی آیب دستام کوبور دور
 بر قوج می کیم اوقی روح وروا کوبور دور
 یوق و باریم سر نه بار با قستی یانم کوبور دور
 بونن زاریده سید او نام کوبور دور
 ای جیبی سبجی کیم بار کیم کوبور دور

شع روين کيم آسب اوظافه ومام کويدور
کو کسوم وکو کلام را کويدور صد و اوع اول کلام
میل و اعزی فرقتده بار و بود قد من
عقل و صبر و بس و جان غنی سالیست شون
ساقا جان جهان بنوع روز و روز بر و روز
نرم ایما را کو کلامی هر کتب نمی شود فکله
ای جمعی سانه فرخ اوزر عشق سر شام

آستین لعل سیدین جسم و جام کویدور
عشق اوتنه سینی سیدا و انا کویدور
شوق اوتنه برینه کیم بار کلام کویدور
اول ملک سیمای پری بیستی نام کویدور
شکله سیدین کیم من جان و جهان کویدور
فانم آتدو بی تو جسم ناتوانم کویدور
کیم ای بو آتشین آه و فغانم کویدور

عشق کلامی غیب کیم جسم و جانی کویدور
سازد کل با نوا غلامی کشته بر بادین
عشق اوتدیرین معنی امکانی رضا و طمان
جان خوشی صیدا لایوی تکیه بود و تیج
پوری در بادین فرزون دور کچ بود کیم
شوق اوتدیر جان دل کیم تندی لای کیم
اول کیم اوتدوق جبره بره بولدی عالمی

بیر شرایین کیم اول فرخان جانی کویدور
آسم اوقی بر جیست اول بوستا کی کویدور
اول کیم مردم من کیمی روزا توانی کویدور
کو مار و کیم قوتش و نور آتشانی کویدور
کو کلام اونی بیک اربع سفت آسمانی کویدور
تو شمسایر کشور کار دیت با تخی نالی کویدور
ای جمعی عشق اونی بو جهانی کویدور

بهر روز دل دیوانه هیچ نوعیله تدر
دیوانه بیخ ایدی چوقصنا کو کلامی شمت
تدر بر ایله دغ ایتمک عشقنی نی ممکن
رحم ایله و کنگ افغانه بار بار کیم ای بار
خط کیم ایله زلفک مویوز کنگ اوزر دوری
کون صغی سینه بر ملکدین فلاموش
تدر بر ایله عشق ایله سینه چوقی قیلیم صحت
کچر کیم سن انکاه و وفا ایله مده کیم
اول بو عیله سیت ایله چو جیلینی می عشق

بو نامه انکاه پری زلفک سله نخر
مخیم کیم بند ایدم آنجا قیلدی تدر
قیلیمش کلام قسمت کیم آنجا کاتب تدر
دیوانه فسولین بره پری ایلاوی شخیر
زنگار ایله شک و لدی مویکل اوزر خزر
فغانش از صل صورتکی قیلدی چو تصور
تدر بر ایله رای واضح آنی چون بند تغییر
وه کیم سنگا اول جور و جفا قیلدی قصیر
بو لمر خیری محبت ایله آنی تدر بر

چون زلف و رخت جری سلیلی پوری طرار
جان بخش سینه شرمیتدین بره و کسین
زلفک کیم ج اوسا پوز کنگه عجب اولمز
وصلک تیلاب هر کیم ایله من کچر خرون

اولوی دون کون بستر آنی سنن و کل را
فانم کونکی کو رکالی جان بولدی چو چنار
کچ اوزر به بول و معلقه اوزر با بول چو شمار
بار موداعی عالم ارا ای شوخ و ستمکار

بقی بنگالی که سر بیا نین کلانندی آنک
بوتیم اول نیش ایبا شترین ایاتی کلان دور
زهد ایجا نه که سر سام منک ایبا نیل
کیم خسه ایبا نیو منک کلان خا دور
بیر کل کل کلن ایجره قالدی شادین بیج چون
باشای
ای جسی کوز لری تک خسته بولدنک چون
انک
زار ایبارن کو کلکلنی روم اول نیکی بیار دور

جان رایبر لارنج سنک شو نیدین بوز داغ دور
اوند تکیلیک سوسیر ساوه کم آنک جریز دور
نی نجب کرتوتیا دین ایلا سام قطع نظر
کو روز کلینک خیالیده آنک شیدا کل کل
کو که بوزینی دودی بو کلکلون بولوت لانی
دم بوم کل کل بوزیکسی دین بو بوی دور ایلم کم
ششق از اجنون یلد نر نما داووب کیم کم
ای جسی نر آنک که دوشنت وکای داغ دور

ساما کم کلکلون ایبا مین شاک قاید دور
ایچ کردو نخنجب بوقی تیشا اشک اوز روج
و کیم اول حسمه کو کلکلن شش سوزا بند دور
کیم اول ای جر نده آنک کوی تک طیفیا بند دور

جر تک غمیده آم اونی و حمیدین ایته
بیر بست غمیدین کانر عشق اولدی چو کیم
خم بولدی سکنی ای کیمی ایخلدی جسی

و

نیش چیران میل کر ایادی جسمنی کلان
خسته کو کلکم آنک کل بوز برین لانی
و کیم آسان کو روز نور وصلی ایبدی مله کلان
ایلاسون بادو میلده کو کلکلنی شاد اول شش
باغ آراغنجی کیم دور کیم ایخلدی سو میل
خیل غر ایلا سا فصدیم نی خم بار که سنکا
ای جسی دیو مله قصه بهشتی چو سنکا

و

باغ ارا کیم دیر کیم هر کل ضار دور
کل بیله نی نیدیر مین سا قیاقون کم سنکا
بو همان باغ خنده اول کل کل هر وصلدن بر
انیزین سرو کل قیلام نظر بوز عار دور
اول بری تک بوز لومل می مله کلکلار دور
خا بران بر ل جانیم ایجره بوز آزار دور

کو که جوشن ارا بولدی نمان کبند دور
دیو ایجره کیریب مین کیمی اول باغ لانی ناز
بو طلاق کدن ایجره قاشکنه میلدی برین بار

نوش و صیلدی نه قیلدی علامنی کلان
نی نجب ایلا سا بیل کیمی کر ناله وزار
کو که بوز نوز میلده چر نده آنک شکل بار
مین کیمی دور ایبدین خاطرینه تندی عبار
جسم ارا شینک ایزنسته کو کلکل بولوی کلان
بولیش لعل نجب و بادو میلده بر حصار
اول کو کوشن کیمی ارا سا نیسی سالدی

انیزین سرو کل قیلام نظر بوز عار دور
اول بری تک بوز لومل می مله کلکلار دور
خا بران بر ل جانیم ایجره بوز آزار دور

سن ایند اول پری حور و ملک مانندی
 یوزد لعلی سوزیدین کم بولیشتم بھارا ننگ
 ییخاوان اینج اینج وه کیم منی دیوانه
 کوکلی یوز پارہ تیغ ظلم ایند ک الماری
 نامھایند ایتمه جوق تیغ جنون المایب
 چاک لیم سالمیش ابری کوکلی تیغ ننگ
 ای سپی زار و سیر کند و جیل نالنگ
 ایل اراسا نالنگ آن کیم آومی فرزندی دور
 هم بنه بووردیدر دمان ننگ کل قندی دور
 اول پری و شش ننگ دما دم لعل شش خندی دور
 امدی ننگ سرائی غنزنه سیر کندی دور
 کم جنی جنون ایند سرد مده نامھایبندی دور
 اوقلا ننگ برین هم بنه سرجانی ننگ بوندی دور
 بوینیده سر بیان جنون زنجری ننگ بندی دور

اول وفا سیر دیم تا اوزکا لمر ای دور
 بگرد و صلیب بیلا ر کوکلی و لعلی و کول
 شیشه ننگ کستین قیلدی اشنک کول
 جاہ عزت ای نامھایب بوسف کیم کرم ننگ
 نسیب لور صایب بو سخی کویا اول کیمی
 نسیب لیم کت اوسا خولار اول آ ننگ یا
 سیرده کوکله کوکلی و لعلی شش لری لری دور
 من کدا ننگ لنگ اول چون کالم ششای دور
 اول پری و خواسی بو یوز ا ننگ لوطی دور
 کیم سیری زردان بولوب کیمی نزلت چایی دور
 کیم تو یوب بطلوبی تیغ صفوی بیجا بایی دور
 اول طاعت سیر چون کیم اونی مایی دور

سر و قد ننگ برین جدای فاشی یا جسم ارا
 یوقد و رور و پری لیک ننگ سندر بیج
 دوشدی کوکلی قوشی زلف ننگ دانینه دی ازا
 چون فنا ویرنده باقی کیمه فالاز حریب
 بار باقی دور مزوم بونف ویری ارا
 ایلی سید ارایون اولی آجرینده عالم
 قورقور و ایلی ناموغیمی جمیلی ننگ لی

کرجه ایل ای فاطم خسته کوز ننگ جباری دور
 نیلام دور این بر لعلی کیم کول ننگ
 زلفی یوز دین کوکلی کیم کوز ننگ
 زار کوکلی دور معنی کویا قان انجا
 کیم بولوم سانلنگ کوز دور ندره سر این بیخو
 زاهد اوی ایتمی کیم عاشق بیغ اهداری
 بو جسم یا جو صینه سر بیان کنگ رسندی

سر سوز ساخیله کیم کیم اوقی بیکانی دور
 وری لیک عکس د کول چون تدرین ابرو جان دور
 نیکبیل ننگ کوزن کیم یوز ننگ حیرانی دور
 دم قیل عشق ایلیه کیم خود لعل ننگ دورانی دور
 چون کیم بیلیم بار باقی غیری جمله فانی دور
 سر کیم بیت نامھی شرح قوش افغانی دور
 قورقور سانان کونکله دایم ننگ جبرانی دور
 لعل جان خسته ولی سرور بنگ تیماری دور
 لعل نالنگ عارض ننگی بیله کلاری دور
 سانلنگ کیم کون جباری بوز ننگ نوزاری دور
 سیم ادریش استه ننگ مران آران دور
 اول پری ننگ اتی بیلدین دوششیماری دور
 کیم شکایتی شتر عاشق لعلی اهداری دور
 ای جمیلی اول پری ننگ قهر ننگ دیوانی دور

... یقین بود و برین سخن ...

زلف و قدرت کبر برای بری مرد
 وصل کن ایستگان کج رو شش ز نام بوسه
 سخی او کز ندی کو کو بکل بسلی کل یوزنخا
 چاک ایر سس کو بکل ششکله سربان شکرم
 جان و دل درین کجیسا عاشق غیب کیتم
 زاید نمیدر خلاص احوال دیر بوسه ساسکلم
 صبح وصل کنه حبیبی بتدی ای نهی
 و

ای بری زلف ارا دیوانه کو بکل شاد
 چکاسر یازدن چه کیر بکل ششکله ششکله
 میر غلام کتری بکند بوسه ای ساسان
 دم بدم کو بکل کجیسا سینه ام زهر طاعت
 عاشقک معشوقی کربن جم بوسه جورین

کچه کو نوزد ز تنک و لیکن سید بر نور
 یکم سخا شمع و صافک ماه شب نور اولو
 سندن آری طای دور اول تو ششکله که نور اولو
 ای مکان ابروینه همه ناک و ک دل در ز اولو
 ایچی آه جان که روز ناله و لسوز اولو
 دیوانه کجیسا کیم آنده می طاعت نور اولو
 شام جری کرائف کوندر و زخمی نور اولو

کرائف چون آنده بوز سینه در دو غم بینا اولو
 تو بکل چون غمی خون کوزنک طاعت اولو
 غم شبیرین بکنه کیم کو بکل ز ناله اولو
 سر سر اسم سید برین و ناله بر باد اولو
 کوز لوی کریان کسبی زار اشقی فریاد اولو

... یقین بود و برین سخن ...

کل یوزنک حیرانیده آمدین و ناله کجیسا
 دم بدم سبو بولدی غم ششکله ششکله ششکله
 ترک ایوب جور و جفا عشق اینه مهر و وفا
 بولدی اول یوز توری کریان کوز بوز حضرت
 کچه دایغ شیش سیر کازدی فریادانی من
 قالدو یا شمدین دیارب سیر یوزی دور لعلکون
 قبل جیسا بکند فدایا نکل آنکلم ای غم
 و

کون یوزنک زده کیمی ترک شتایله کربار
 ای کوشش بزم و صافک حیریه و مه کجی
 دانه سانه بیچاره پیچ بوسه او ششکله کجی
 اشکین کل شوقیدین باغ ایچره بلبلان
 بوقدر و در و در همناسب لاله کوز لاله کجی
 دیوانه سیر ز تنک کتر شسته سر کوانی بار
 غم شبیرین کجیسا سینه ام زهر طاعت
 برق افت دور و در و در همناسب لاله کوز لاله کجی

کو که و کوب ناله کجیسا حقیقتش لاله کجی
 بوضنه فان خیمار هوا و المخر دور اولو
 قیل کجیسا ششکله کون بک جو بولنج دور اولو
 دوشه ساسکون غم ششکله ششکله سوار دور اولو
 قبله ششکله باغ سلیه غم دایغ قاریب شمسار
 یا بهار آیمای دوری و عالمی قیل لاله کجی
 آجیب و ان ایچکالی صانع کجی کجی دور اولو

کون یوزنک زده کیمی ترک شتایله کربار
 ای کوشش بزم و صافک حیریه و مه کجی
 دانه سانه بیچاره پیچ بوسه او ششکله کجی
 اشکین کل شوقیدین باغ ایچره بلبلان
 بوقدر و در و در همناسب لاله کوز لاله کجی
 دیوانه سیر ز تنک کتر شسته سر کوانی بار
 غم شبیرین کجیسا سینه ام زهر طاعت
 برق افت دور و در و در همناسب لاله کوز لاله کجی

و عطا چوقا مارا ایلمی حلتی یاب ایلان
ای جمیلی فانی اول دوران اراک ایلان
قیلمک کولکلک کوز کوسون ایلان
ساقی قاتی الیدین باده ایچک بی خار

عجب غنچه نکت فان بولسا کولکلک سنیزین
پرین بونغان کوز بولدی کولکلک تو تی کویا
کولکلک رول سناسی نین ای سوز بولون
نی سودای بارغان قیماق کولکلک هر اول
سکلبور دوجا جور یبار کولکلک سن تم یاب
ایمانده زنده ای شیخ کوز دوزغان قان
جمیلی بوز کولکلک ساق نکت بولکلک
ایبار

کولکلک کوز کولکلک کیم الی ای بار
شکسته دل لری ای دربار چوق
کولکلک آشفته بولیش آنی ناکیم
بارور سوغ اول کور مردوم چوجار
قیلب آرزو بولما کیل دل آزار
بریش ن سنبک قیلش کولکلک

اولور سام کوییده یار کولکلک غم
کیچک زلفیکه کوز دوز بوزی چوق
دیبه زاهد سکنا میخانه دین چوق
سکنا آغیر یوک ایلی زهر یوزشکر
جمیلی جسمی کول بول ناکیم
بو دور غم سودوی کوییدین
سعی هر شام حرج ایلدی ایبار
سعی قویوز جون اول ساقی خار
کویوب عشق اوتینه بولدی سکنا
آنی کویورودی اول اولت کوی خار

دلا بار آنده کیم جانانه لربار
قواقلکه سنسنت بوز دوز لوی جان
دیشکند یادی سیکه کوز بوزی چوق
ختم و چینه هر زبیر زلفکند
چوک مست اولما سون ال لربار
عجب میخانه دوز زلف کوز کولکلک
جمیلی نکت مزاران ای دلارام
سکنا حجب رنگه دی جانانه لربار
سکنا سر کوش دهنی نه لربار
بولکلک ساچما دردانه لربار
نچه شیدا اول دیوانه لربار
آخاکیم دم بدم پیماننه لربار
پریشان حال اولوب سنانه لربار
جمیلک شمیمه پروانه لربار

بلار ایلم

شیدا لیسید قیاسا لاکتاشا در عشق
فرنا و مخموران عشق اول باشا بر سندان مالر

و

کوز لر سگ یا شیر اول سرور اول یار
بورا ز زنا منی خلق ایچر عیبا ایلار
عمل لیسنگ شوقی تا دوشدی کوزم ایچر
کلکوز قیب اشکی یوزمده روان یار
یوزنگه کوب زلفنگ لهر قیله یوزمالر
کلکشنه عیلمان کوان قوش چوش کوان
اولکان لری تیر کوز جا جاش ننگ انجان
بیر غمزه جلادنگه یوز نو عیله قان ایلار
قاش باشی کم قوروی کیروکا او حین تر
بوجانی کونکلاننگ او قیغوشن ایلار
بو عشق ملا تلیغ کونیده منی بر نام
طعن ایتمک ای زاهد اول شیخ جهان
قان باشا تایدیب سر دم اولال زلفنگ
بخر نده جمعی ننگ داعلاری یان ایلار

و

جان دول سی بودوروزنگی کوروش لر
شیخ اوینده ایلمک سر دم یا نیر و اند لر
رخلانک ابن لیلاننگ کوروی کلخ شادان
کل لر آجیلغا نده خوشدور باره و عیاند لر
دوشن ایست بر بوزع کونخ اویغ کچی
ایلمک روشن بو یورای یوز بون جوزاند لر
ای یوزنگه شوقنده کویا بولدی قرشیغ
کوز عدین کم دوشاشکم اورداند لر

باغ ایچره یارب سرور او زونه مدکل اولیش
بوسر و بویو کلر ننگ بر خسه ایلمک ایلار
بیر کوی سرگشته مودر اول جانکنک سید
یا عشق باطل عویس بون کنی ننگ باشی
عشق المین اولدور مک سید استادا اولدور
اول نوع استادنگ اعل کویا قانده نانی
دشت فنا ده لالدر بر کوی جمی ایلار
یارب نما بدین نی مودر اولی بو نخیلان
محرابه سجده ایلمار کم کلخه آنک نانی
حسی زکات تیلده ملا رحطوط ابره عینی
ده کیم جمعی قانمورون ترا ننگ قانانی

و

قاید ک قلم قیلد یار جان قی ایلار
قاندورون کلکون بی ایچا کنک غیر لیکو کلخ صدون
خطف خنده فطره ایاشدین کبر کیر یوز
اول ای نکلک فکری بو ای کوزمده ایلدور
نور ایلمه حیوان سوی چوک بولسا ایلدور
کلیمور لردین ابروس لری زار کوز کلخ ایلدور
کویا کونکل بر کوی رود سید اشخ سید
سوسو ای سندو پی ایکی دیکه کادالدر
شکر سیر شیرین لنگ او کستندی کتالدر
بیلر ایلار باغ اراقا قوستنکنک نالدر
چو کان زنی بر لری یانین کلخ یار ایلدر

عزیز زلفک مجنون دوری
ایستاسانکه میروید بارنگ خاطر او
ای جمیلی فی تفاوت کعبه با تاجانه

سر سیر کویدور سه جسم آسم او تکیه
سر که ایم کعبه ای شعله سیدین کسوفی
قصیده کیم روی ز روی تو بدی نشانی
سخ عشق الدن که قتلده پاره پاره کلی
خاک لایکسان اولان عشقان حاسین زیندی
چون کولر لکری بوق تهلر خ قیلده مرمی
ای جمیلی عشق داغ و دشتینه دوشدوم

وصیلدین انکنتی بچاره نی کیم سویدر
اور عالی پیدا او تمین جاننه اول اویگان
فان تو کوب کوزوق خون بولد قی م اول

عشق آتشکامی بجزین کویدورم دوست
نیمه عشق املی مرکز ترک بایرین ایارا
بذل و چاه بولسا عشق املی طمن ایتمکوز
مرکز مدد و بر قنح املارنی کو بایلمک
ایستکنکه ایت کیمی باش قوغای ترک تجوی

کل یوزنک شیرین لبک شوقنه دل فریادیر
اور کار که سن پرو وصال بایب اساطان
سانانک اول ای باشینه مریا نوزین عیلاک
فامی تنک قولوغیده اول پری سروی
سامری خرنده داستا اولسا سر سار کورنک
سیندور ویر دود بوزوغ حال جانان
عشقینه تاسیلا بولم انک کونکلر بون
شات اولور که کل خوشی زلفینه بند افواج

دشمن اولیش لر که کولک کولوم ساور
املارنی زده املی طمن بایر اولدور
کیم کورب اول و ربانی دل لار بون لودور
شوقی کلکون قبی قانلار سیر دود لودور
استنا نکلرین جملین خیم کیم سویدر
باغ ارببلنج کیم داغ ارا فرما دایر
ظلم و سید ادبی وه کور کج منی مینا دایر
کوک ورق لودور که آسم طرف بر بادایر
راست کوریش در بسند بایب آلا دایر
نوزه می شاگردین اول حال جانان ساور
کولکلینی عشق کاشیمش اگر اولادایر
نور و لطیفی بر لکه دیوان و کابا دایر
ای کیم افعال خوش در تنه کولکلینی دایر

شسته جانم خلافت فیه کس کس کس
سپه لارام عیسی دین یا خود خضر سوس کس
ای جیبی سر کسب جانگنی کورب شمع اگر
سیمالان از نجان کویوب کوشک تو کوفت این

حجر بیار کسب در مان سلیدین جانان
تا توان جانم در مان لب خندان ایدر
سیمالان از نجان کویوب کوشک تو کوفت این

بر بری عشقی که من آشفته دل بد حال ایدر
ز دل سودا کس کس کس کس کس کس کس
منده قوی تر نطق بد حال ایدر لب کل زنی
زلفی جز مندی نامک بیج اوسا جسم وارنگ
شسواریم سکر دیدیم بدان کیم جفتی
بخوک ولان رشک ایدر افان زانی قلیان
ای جیبی کیر خرابان چرخ کس عشق امینک

زلف و یوزی حمی خیم تا روشم آل ایدر
لعلی جز اندر جانم خراب حال ایدر
ایلم کس فصل فزان بسیل تیلیسی لال ایدر
منج عشق کس فاستین غم کویوبی چون ایدر
کویوب سکر کشته با شمع کویوبیا مال ایدر
بشکابین نوبت منک کیم قلمه حال ایدر
رود کویوبی در ضمیم جام مال مال ایدر

کوخا شوختگی کیم بر بان بولوبودر
سختن کلزار رضا رنگ غمیدین
غمکدین و بدو لکر بان بولوبودر
ای ششم بدیل کیم افغان بولوبودر

چون لبک من لب ترک اولی اظهار ایدر
طوطی کویوبیم خطک بر لبک من خنجر تپودر
رود طام صورته کلسانک ایاس سلطان
منج عا شقلیه آنکار ایدر کسب ایدر
شیخ داغی صیف آنکار کسب عشق ایدر
عشق اراقیله شقایق زنی زنه ایدر کسب
سپیل شک ایدر در تن خاک منی دنیا دیدن
جنت پیره اسکی طویب حوضین ایدر
فی عجب شیرین در زکین در حسیلی کیم

ایل داغی بو سندن آسب آنی نجرم وار ایدر
بیز رنگ ایدر کسب کسب کسب منقار ایدر
کوسر اشکینی کوزم بولنگ ایسان ایدر
سرسر موسیر تیل اولوب عشق تو ایدر
بیخ بیخک بکشینده اول دعوی به آنکار ایدر
بخیم کیم جو روضارنی سکلان ایدر
عشق صحرای کسب ایدر دین ایدر
باغ ارونورس نامل کورکان ایدر
اوقیبا خا سبیدن آنکار کسب ایدر

لبگر کس عشق دما دم کوز کیم ایدر
ماه شش لرحو کور کور کس بوز کس ایدر
ساقیا دوت بادنی بوز ایدر کیم کس
غیبتک آنکس خیا کس کس کس ایدر
ایلم کیم بولوبور کس کس کس ایدر
ایچاره طام اهل بوسم ایدر کس ایدر

بزرگ بسی مل عالی بونوب که نزار است
سنتق اسلی نوب قائلو شین شوی
بوز مکده لب لعنک کور کار کنی جان
روشن دل تا ایم نجب نویرین اوسا
سروش کوزی کم جیش اسلی قلمه عود
عشق وی ایله کولخلکی گرم است کجلی

فایز ایله کم کوز یا شینک بی ایشیدور
کلکون تون ایله بولدی آنک فاتی بنا
شکین بی دور کوم آنک تدی یوزینه
دیوانه لری قیدینه زنجیر ساجینک
دوشناسی نجب بوزینک اولو ضلع دون
کیش مودور اولو طعت زربعتی باچوز
کولخلک قوشی نوع جمیلی بولور آرادو

زلفی جمی کاشک آنجا حکم دوشینیدور

جنونم بولدی پیرا ای پری تا
قیامت صمی دور ایلیکا سکاؤ
طیبا شربت لعنک که صور دورم
ضیالی سر کجه زلفنکه خانک

دل شمع رخسک نارینه روانه کلیدور
تا کوردی سنک زلف رخسک بول
مجنون بولوبان من کئی یوز عاشق رسوا
دور قدی نوش ایله کور جام فلکچی
ناسمی مین پیجدی آنک بول بول
بوز جام کور بولسا طفیل اتمیشم آنجا
بولنگنه ذرا قیلدی جمیلی دل جان

عشقک غمی جانم اراسک کور دوتودور
کوزم یا شینی کولخلک اولی قور تودور

سنی دیوانه ناکه سنا سندی بر پری بکر
 آنک ای پوزینه بندی منبر خطیرین
 نی کوز درویم کو یارب تو تکلیف چون درم
 قیا قفا نده سر ساعت منی جز و رضای
 بو نو عیال که قیلد کند ای جا قفا اضطراب
 زمان ایله زمان سلطه بوق هر وفا مرکز
 جمیلی رنگ عشق ایوب وفا قیلد یارب

بتر فک سرباره سی خم داغیده بر لاله
 بو کول پر کنده بو داغیلد خون آلود او ب
 بلد کند یاره دور کمان ریشتر کنده
 اصل اوزنده ریز انجو بغیبه بولیش دور
 نرد بو بو تکیم بوزنک کردینه دور تک
 دام بر لاله غنمیل ایلاماز کو خط قوشی

حبیب هر قطره زریخ رضکنی خوشنبار
 خیال عملی آن شکر قیلد دو کو کلام
 تحب قیلما کز دیوانه موسام ای بلخ
 بو کو کلام اونی تنگیم شده منی قیلدی
 منی دیوانه من راز و سیری اولیری
 لب جان بخشیدیرین تنگیم جملی کام اکثر

چوسرنا محرم اول هوش جمعی جز محرم
 کورن لطف بوزیر بوز و هلمه بولدی
 دیوان اول اربانی بی وفا سر و عده
 سنی سودم نوز اربا سربلی حسن بی
 جو کس کن کلامنک ای کلام مریلاوند
 مذر قیلک منی قیلد صحن مریلاوند
 مقرر دور سنا خون بوز که کیم فرورد

دو شوب سر زلال کل برکی اوزنده چون ابر
 خیم کیم جانم آلم قفا خم آنکله شوب
 کوز نکا کما کیم بر پری بوزی سنا
 نه سو دی یارب کوز نم صنف باشی کز با شوب
 کوز زنی دایم کوز کوز قوش حکم و کوش
 ملکیم کوز کراج اول قلم زنی قانی شوب

منی بیچاره اندین منی خم ضعیف عام دور
 منی دیوانه اندین بر پری دور و مالک دور
 اکوست اولدی جم جمده جور ایگده حکم دور
 بیخیم کوز بوز و بوسا خوشنبار جمیلیم
 کوش تر بولوب نین سنا نطق بکر دور
 کوز نازک نمانی کوز کلام سنی بیدین خم دور
 جمیلی داعی قفا کوز شوق ایله سنا

رادویی عشقشکده که گوشه دیروز من گنجی
 یاد می دوران عین ویرانچید دور ار ارا
 زلف و بوزنک جبرید کچه و کونودزنگ
 کچه کوب کونوز آه ابدی کوخل کم کم
 شسته و چهار دور و ده که جسمی سینه
 والدی و میران بولوب عشق چاره دور
 منجب لبر لبر که کیمسه که می خاره دور
 او بلادی سر کوز مک کوب سیاره دور
 مبلع پروانه غمشق ابله عکاره دور
 مسیحی کوز و کوخل کون سن کونی بزاره

شسته جانم تا نیم اولی آفرین چاره دور
 بر سه نامه بان وصلی که بولاش داود
 اول بری الکیله یا خدی موخه دستار
 غنچه کف نان بر لکه کوخل و سوسوسه
 دم قیل آمد بری نازک نامل چو قباغ
 دینه انجی کیم فراقکات سید بر تریک
 نی غیب دیوانه یغ قیلبا جمیلی اول
 ناتوان کوخل و دانی تن ملکیدین آواره دور
 تیغ جراتی بیله غملو کوخل بوز یاره دور
 بس که سن دیوانه باشی مرط فزین یاره دور
 شسته جانم سیلیم اول انجی کیم باره دور
 سیندی آتم سیلیم کونک دور شدی او خواره دور
 اشم اونی دوری بر لکه روز کایم خاره دور
 چون که یاری بر ملکچه جاری خساره دور

جسم کوزیر کاششع جانک و سید
 جان و کوخل کوز انک آساج و کول
 توشن انک کصف سله آرتلدی
 لیلی قتیله سی اراجنون اوزین لور
 قیلیم سی و سر و سی نکا صینی
 کویا تم یا شتم ارا اولونق قتیله دور
 و ایم الازنک ایشلاری کم کونویله دور
 پا مال یون باشنی منم بو طوطیله دور
 کرچه کیشینه اور خالی ایشل اولتیله دور
 کیم بار تیغ باطنی ظمیر جمیل دور

غنچه کف انجی غنچه برین پور لکه یاره دور
 نجبه بد نام اولایم عالمده رسوایع مله
 سر سبز نور تجلی سنکده کتای بری
 که علاج وصلینی استر و احلو کوخل
 ای جمیلی ایلانک ناکیم مایا داغدن وطن
 خنجر حرنک آنی سردمد و نوز کز یاره دور
 کیم از لبرین بولن چار سیله یاره دور
 آفرین اول صانع بوسونک سردم یاره دور
 دیر کم اول جرا ایدین رسم لیکه انجی یاره دور
 مرط فزین منمشکده بول بری سر یاره دور

درد و غمشک پیر له نا جان کوخل یاره دور
 خنجر حرنک سله بری یوز یاره دور

۱۰۰
 شمع که تا شوق گفت او بی بر جسم یانه دور
 مدد کند بوسه بچشم بوق انج خراگین
 جام چشمیدی شیر مر بلبل کند شوقند کم
 یکجگ چشم ابینه تا جیا لنگ قوشلار
 اول پری زخیر ز لیدین صیفت محبت کو مغل
 سر شستنان لجه بندی فرقیه تنخ اوز تنغ
 ای جیلی در عشق ابتدی بوزوغ کو کلنگ
 جسم پر خسته کو کلنگ بر کو پوک پروا
 شمع ابله پروانه چون فانوس را نمی نهد دور
 کوز لرم قاطار سیر بریان دور و پویا دور
 غم بیلدیم که بر کو مدین دام اشک دانه دور
 توبه قلبیسا قیلا نکر با دریم اول چو دانه دور
 تا که شمشک یا شتی اوز ز باج زر شامانه دور
 چون که در ایم اوز ما اسکنی ویرانه دور

ناکر شکیں کا کلنگ سرنه حرم شانه دور
 دم بدم کرمیان کوزم لعن کند قان ووز
 روی ازویم کیم سار تنغ تو شنگ بندی کویا
 ز خود و روز را بدینی تا مواتی سرائیلی
 سر خزان فصلند بیل باغ ارا نام دور تا
 ده که سن چا رویی ایلان غولونک
 غم سپاسی خلیفه آشفته کو کلنگ خاند دور
 لب بلب کویا کو کلنگون بی بیلدیم چاند دور
 کاه روی که با شتی اچون روانه دور
 صد سزارانک کیمی ام او بیغه یانه دور
 ای خوش اول قوش کیم انگه ایم پری برانه دور
 اشک کند ریسیسینه اول سر بکدانه دور

اولمدین جسمی کندی توش تو شمردن
 بوتن زار عم شنگ طرافنده ای برو کلنگ
 عارضه ک طرافیدین کم قطره تر آقوی
 خان دمان تکر خلیب چیا بوشنام قی
 بور با طایره اقامت قیلا کلنگی
 ای جیلی جسمی یا شیدین یا قی کلنگ
 ۱۰۰
 سبیل اولدوبن جو صید المایح باره یاره
 سر سر مواد قتلار تک بیجا کلنگ برین یاره
 سانور ادم دور قهره کو کب سیاره دور
 کیم می دیوانه ایدین سرین خساره دور
 کلسا کسر کار بیان نوزانیه وان یاره دور
 سحری شنگ و افنده آنک فایر لاره

۱۰۰
 ای پری کو کلنگ ارحم بیت زار ورم چا
 بولدی کو کلنگ علما بی تنغ جرنک مانی
 غیرین لنگ ک سو اسرین سیب دور
 بیز کلنگ و شستن آینه کویوز نو عابد
 ای یوزی کل غنچه شوق کند فان کلنگ
 بیخ زالی فتنه سیدین عافل لال کلنگ
 کی غیب نیتسا تک جمیلی بو خون شتی از
 عشق بر اوسلی ایدوانه و آواره دور
 قیلدی یوزر کند سر بکدیده یوز یاره دور
 دو واسمدین بی عالم کوز کلنگ فاره دور
 قطره یا تنم کویسیدین ثابت وسبب آره دور
 ده که غم تنی بیلدیم سر بده یوز مینک یاره دور
 کیم بی بر زتنه وید کاره و کاره دور
 کیم سنی دیوانه ایدون اول پری خساره دور

ای تجلی اول بری سنگ زلفینک ز غیر
 دو شکلی کو خنک بسی شفته و دیوانه زور
 چشم که ما نده ای نور تک خیالی آلا نور
 دیو پلار سوارونی او تو کیتور و لیکونم
 سحر لیکه ز تک قیلدج و زلفنگی چون
 با شما که کلر و کسرخ شلا برین چرخ نور
 سامانک عشاق بو زین رخا و عشق نور
 قانی بو مینو آنک من کی می کی دوستم
 آنکه قدیر لیه تجلی بولدی کرشته چون
 او بر سرب برین بولوت ج اوزر تا
 بیست صفتک لوسه سی قالمار و دور دور
 فایب که کو که یکدیکه او میسا اول کتی کیم
 عشق یکیشیدامی لایلا و غزاسا خون
 بوسا یوز سیک خفته سیدانی عجب اول ارا
 سوار او دشمن کوش عشق کیم خنک کیم پیرانه
 سبیل شکم او نیدرین بیجان شیلار او غار
 کنج خنک کیم بر نور تک ساری ادم بود
 ای کو کون سافنی کیم باشم اوزر آلا نور
 سیمبر لیر یوسه ساقا ساقا آتون کیم غار
 سرکش کلب عشوه و بازی کور کلب اوزر
 عزم چون کایان بلایب اول شمع چون کیم آلا نور
 دو دهم دور فغانم بیر له کو کجک اوزر
 قالمار آتاری خوشنک برق او خیز اوزر
 خادین کیم تر قیلدج زینه خارا کیم
 عشق قیلدج آتیب دیوانه لینی او کاز
 او یوقورین کاک فزنی با کیم چون کیم او غار

نصف حالده لکرا تجریدین تو جسم آنک
 نلسر رسوا قیلدج دیر لیرج و برین
 بیر بری کیم عشقه زنی شهید ایلدج
 ایستاسا عشق ایلدین قتل آنک اول اقام
 ایجتیم عشقی سبیل اول ساقی کلر نیک
 او کاز بی دل رخه کدم دلم بر سرب اول ارا
 وه کیم اول کلر کوزی بونا توان تن مکیدین
 باده کلکون ایجده لب لبدم بدم
 ایتبار ایلیج بی دیر ارا قیلر وطن
 اول بری دشمنی کیم دیوانه و رسوا قیلدج
 شیشه کو کلر دادم قیلر ایچون بریز
 نیلارم رخسار و قدین کن سلیم سر تک سخا
 شایه لیرج و برین نقدین برین خنک اول
 ایلی نازز لعی کو با بیر برین جونا نور
 سرخ کیم خار و ناموی جمیلی خار غار
 ایل ارا دیوانه و آوار و رسوا قیلور
 وه منی بیار منی شاق ارا پیدا قیلور
 سامانک سر خوشش بوسا و صحرای قیلور
 وه که من لال غم سخا ناز و ستم غما قیلور
 عقل و صبر و درین دانش نقدی بیخا قیلور
 قان یا شمی کو سر لولک غمی اریا تیاور
 وه آنک آنده مقامین برین تر ساقور
 غم سبیلی خنک کو کلر کشورین غما قیلور
 وه کیم اول سبیل بر کولج ایا خار قیلور
 جلوه سبیل کیم اول بوزی کاقی غما قیلور
 کیم اوزرین سرخ عشق سید رسوا قیلور

وهی سخنان بملک اسحاق سلمی طایر تریب
ای خوش اول درویش که در نو فایز تری
ای جمیلی بلب جامی کیچک دم بدم

عبرن ز لعی اراو الی پوزین پید ایلور
ده خیب عجز و نیاز یعنی اسخان عرض اسخان
اول بری سر خوش قیصیب میخاندن آذوقه
اد میغلرین زنت نی باغز اندین کرینک
عالم خشتکجه دوشدی هر کله ای تنها حسن
ایستامک ایلدین فابهرین برین طایر
نی غریب بربت اوسا جمیلی در ارا

کوزو کچک آشک و آبی بر لیم کچک طوفان
عاصراو لیم کچک طوق و اوانک کوز
ای بری و ش زده قیلسک کوز کوزین
عیان

بده زلفکدین موام عالمه بیکور دی
لور کک و لکان لکه کرجان باغیش لاری سیح
سیح خیب ایلاما زای جور مرکز دور ارا
کر جمیلی کوز کلخین آبا و ایلاما فکر وصال
و دینه ویران آن اندیشه خزان قیلور

ای بری و ش زلفکد کوز کوزیم ارا کوز سا جیلور
وه نقاتی پای روی دور و قاشلا کوزیم او قلا
تسخ ظلمک ناتواج جمع دور سا کوزیم دم
عبرن زلفک کیم اظهار ارا ایلور اول پوز شله
اول بری شخند من دیوانه حالین صحر مار
نامه شوقم اولی خجی امکانی بوق
ای بر کله کوز شوار کت و لای کسکند
مقدم کوز یا اسخان قاشک ضیالی با قیلور
ناتواج جمیشیت طایفه سر بیان سا جیلور
بندیمیم بر برین کوزیم ارا کوز ایلور
کوزیا بر ازان دوز و آوز برین کوزیم سا جیلور
بر کشینک طایفه صوز کیم اول ویز ایلور
عشق او بندین کوز کوز خدی کیم ارا جیلور
بوجمیلی کوز کلخ زلفک طایفه برین سا جیلور

کوز کلخ جاک ابتدی عشقی بیغینه کیم قیلور
ای قیاس جری دی دور کوز کوزیم سا کوز کوز
اسخان خطینک ضیالی کوز ارا کوز ایلور
یکد و آندین پوز قوج کوز لالین دور سا کوز

اسما سماعه دو سنوب سر کون اور پور ر
 دوت قنح ای نجب چون بون فادری با
 لبزنگ شوقه نوکده کو زرم شور باد
 خورودین اثریوق فرقه صمخ کیمی
 منغ ایدر اغیار بار زدن جمیلین کرد
 سن بولوسری پری و شوق کایر کردید
 توکدی چون نم زنگه صور سام عجب پوتلی
 یوز قدنگ جریده اسم اولی تنگ شوقه
 صبر و مو شتم باری قاریط و دل لاریم
 چون صبادن ساری کیمز شمع دیم نجب
 کوزری یاروست ایش آنکیم دیبا
 ساقی غمگین جسمی باده سیر و طرز شاد
 ای کوکل چون سندن و نکا باره کوکلان
 رودن اولدی که یوز کوزلی سب بر زور
 جام ایله حمدین شاقیوق ایلمک هر کم کور
 بهر شپرن سوزی چون سیر برده بولوق
 چون بولوق اولی یوزی بولدی کوزلش کیم
 بولسا چی آنک مینی قیلور اغیار کرد
 سندین و نکا یاری کیم کرد قیلان اغیار
 کیم صور درایم شقی قانوسینی قیاد کرد
 که بولوب کل ریز که بولدی مولی ای کیم
 قیلیم ایدری شکم ساقی و مو شتم
 کلمه اسم سبیلین فار شوم اول کل غدار
 می نجب قنحی بولوم اسوک و عمار و زار
 دم بوم جام باب انجا سیکور زهر
 سنلی شمدین کیم سیر و نکا یاری

سواد من دم بوم جان عیال سب کل کوز کوب
 کیم کوزنی شاقه شکم کوزنی خلوت
 نجب دور فغان بولسام ایبر سب خیار
 اول کوزلری محرم ایبر و هنی محرم غم
 عارضنگ باغیدین آبر و مو شتم کوزلیم
 کوزلوزنگ صلنده بولمان کیم بر فغان
 خسته ایبرم نازیلیم عیالت ابلا ب
 انجیاش آقیدیم واضع غباری یاد آید
 سر نه ایش خصم و سبیا قیلیمش لری آسک
 دولت سنکوز مغرور اولما یی خولوشی
 ناینجب آل ایدری کیم نایوان نجب کم
 اول قدر یوز شو قیدین اولدم چو پور غم غم
 نارضنگ جرینده قانیغ نازده داغ کوزکل
 ناصح غمغیرین زلفنگ و شندی یوزنج
 اول کوزلر سربال سب باده نوشن ملازنگار
 قیلیم کوزلری باری باشین یوز سبیلین
 نایوان کوزکلیم که انج کل سبک غم کوزی بار
 ایلاز سن شیشکنده باغ داغی اعتبار
 جو یبار اولدی سکا ای سوز قدیم عیدار
 کیم زلفنگ جریبرین نایوان باغی کوز
 صور شتم حالنج کلدی و کوز جام الدی بار
 ای جسمی سیر لندی کوزلرم دوز بری غبار
 طاس اولدی خط و لعننگدین یوزنی ای کوز
 کیم زمانه دوتی تنگ انجا بوق دور اعتبار
 قانی نجب قرار دی کوزلر کنگ ای کل غدار
 سوز ایلمکل ای کس بولسا سکا شمع مزار
 آتین کل لرنجیب کیم کوزلر ش لار دار
 قنح اولدی دو سنوب کیم کوز کوز باغی

باصفا نیک با هووی رضا نیک
 عقل صبر و سوسندین بولدوم جدا ناک
 ای جمیلی قرظ نیک رشته دور نیک
 ز کج چرخ نیک ز ما نیک
 شناسده زور بوش نیک
 عیان قلمی نیک نا اول پری زلف نیک
 نیک در و آتم قیلدی خ شام نیک
 ایچیب بر زده قوی نیک خان کوی نیک
 فلک خم دور سقوس نیک شاد نیک
 جهان باغی را سر و کل نیک
 لبیک چرخ نیک سارا نیک
 کوز نیک نیک چرخ نیک
 بوم کوز و کوز نیک
 ناک بولیش و بر نیک

قیلدی ع استحقاق نیک
 پیری و شخی کوز نیک
 کیم زمان بولدوم بوز نیک
 ز ما نیک نیک نیک
 شناسده زور بوش نیک
 عیدین او نیک زلف نیک
 انجا نیک نیک نیک
 شفق نیک نیک نیک
 آما نیک نیک نیک
 نیک نیک نیک نیک
 نیک نیک نیک نیک
 کیک نیک نیک نیک
 جان نیک نیک نیک
 ایچیب نیک نیک نیک
 کوز نیک نیک نیک
 بوم کوز و کوز نیک
 ناک بولیش و بر نیک

باصفا نیک با هووی رضا نیک
 عقل صبر و سوسندین بولدوم جدا ناک
 ای جمیلی قرظ نیک رشته دور نیک
 ز کج چرخ نیک ز ما نیک
 شناسده زور بوش نیک
 عیان قلمی نیک نا اول پری زلف نیک
 نیک در و آتم قیلدی خ شام نیک
 ایچیب بر زده قوی نیک خان کوی نیک
 فلک خم دور سقوس نیک شاد نیک
 جهان باغی را سر و کل نیک
 لبیک چرخ نیک سارا نیک
 کوز نیک نیک چرخ نیک
 بوم کوز و کوز نیک
 ناک بولیش و بر نیک

باصفا نیک با هووی رضا نیک
 عقل صبر و سوسندین بولدوم جدا ناک
 ای جمیلی قرظ نیک رشته دور نیک
 ز کج چرخ نیک ز ما نیک
 شناسده زور بوش نیک
 عیان قلمی نیک نا اول پری زلف نیک
 نیک در و آتم قیلدی خ شام نیک
 ایچیب بر زده قوی نیک خان کوی نیک
 فلک خم دور سقوس نیک شاد نیک
 جهان باغی را سر و کل نیک
 لبیک چرخ نیک سارا نیک
 کوز نیک نیک چرخ نیک
 بوم کوز و کوز نیک
 ناک بولیش و بر نیک

ز دای زهروم آلای دیر سیری
ریای زهید چوین تیره دور دل
جیلی چیشی اولای جیری شای

خوابات املی چون باونی سوز
انگنای سانی می نورینی کو کوز
عیان قیلدی بودد توز کو کوز

اول بیری و شایم کنی دیوانه خور کوز دوی
یار اولوب نینکدین بیری چون کوز دار
اول سیم لعلدین بیری بوسه غنیمت طایفاناکر
سطر با سراسر بوسون تونز کوز سینه سیر
حدین اوتدی نسیف عالم ایفای جانم
دم بدم ای سانی موش لباب ایلاب
زلف و قدغنی جیلی کوز کالی بوستانان

بیر ادا سیمک صبر بیری قیلدی بیری عشقی تونز
ای کو کلخ بیری فادین کسند اغانی بونز
بیر سیان آسام منجما بقده کیم اول بوز
بولسا کوز فانون چک و عود وطن بوز
خسته جانم رک کوزن دز شسته زلف کوز
دوت شفق کون فی بیلدیز کافک کوز
کوردی بیری لیک سنبل اگری بیلدیز تونز

سرونازیم نازنین لیک باغیده کوز
اول بزمیده ایل کو کلخینه ناقیلنی اثر
با چاغوم سرو فوش ریشید بون نعلمانز
کیم بیری اید بیری ایل فانیس کیم اول بوز

تایم بوزنی کوردوم ای شمع دل فروز
تیکلک کوز کلخ چا کیمی کلسان عجب دور
وصلیفه مین مدد منجما بوز آچار اولای
کون شمع ننگ آتنده فلک میانی بوز
من محنت ایله سر شرب آنجا صبح سعاد
رسو امین و دیوانه چو عشق قیلدیکان
پروانه کیمی کویسا جیلی نی عجب دور

شوق کف اوتدین و شندی اوجانم اراز
جانده الف شمشکی اوشونل و کوز لوز
دایم آجیلو کل چو بولور موسوم نوز
بولدیش دور اولای میندو کی کیم کوز
می نوری بیلک میندی بولوب طالع نوز
پندایتمک ای امل صلاح و فوآموز
اوت سالدی ننگ جانینه اول شمع اولوز

بیری و شمس لک بیری دور اگر بوز
چو عینکین بولیشم دیر اچره ای رخ
کوز کلخ زلف کف بار مادی بوز کوزین
صبا دین نی عجب خم بولسا زلفک
جفا نقشی نید و رومو خنک کوز کلکی
دیلا حسن بار بیلدیز ننگ اولاق

بولور کوز دین نمان آجسا اولای بوز
فتح دور بیلدیم بزمینی دور
چو قیلما سیمک شرب رولون کوز
سیلان تبر انجین چون بولدی دور
و فاطمین دور ب نقش جفا بوز
آنک غفر بیلدیز ننگ کیشسته سن اوز

بهره روشنی قیدنی که درین جهان است
بمدی سلطان بمله قول سنگی جز عشق
سوز غنچه کنکین صد قلمای حبیبی ای
چون که سرگز ایلامس او درین عهد خرا

گشت اوقینه نشان لایزنی اول سرو باز
ای کوخا بواه و افعای ندرین حاصل سخن
سوز ساز بی جشنی فیما سدی قشنگ
ناکور عشق ایمنه بنیاد اولای چون ای
باه حکمیر که غمخیزین عناصر اولای بود
آسا فال چشمک ای جان طبع خوش خالیه
چون آنک بوزنده در سر ج ملاحت آتی

جری او قیدین قیدنی که کل خوشی قنات ساز
ناز ایلی بولوب اول چو نیاز املی بولون
کوزنکی نظر برین نی کند بولغای آتی کیم
خوبلار بوزرین آصدی قضا قیدنی نظر

ایض ایض سعلاسام وصلکدین آرونی
راست قدکف ساید سنده در خر و اولی
کشم در ایرجه چون شرح طرب قیدین
ای جمیلی استاسانک اول ماهه انجلی سخا

قیدنی چون از دره جام خصدین اول خر زوز
چون خیال تبا که کل آنی او زنگار شکر
کوزنی روشنی قیدنی حکمت قدسه چون
خضر سوبی بودیم با خود می عیبی نیک
ای جمیلی کویا کل البصر بولیش نیک

ناغ اراک جلوه قیدنی سرونگدل سرو باز
سجده اول بت کویته سر با نبرین تیرم ایلم
کوزنک کل ساعده در غنچه نیدین کل آنی
قد و نورنگی کوزب کوز کل خوشی دوزنی

بهره جسمی در زخم سینه سیر جز الکی اوز
سرنالی کیم توز اولدی سایی می هم بولدی
مطرباسن ساز توز ای نجیب سن باه بود
اود کا مو شونک محبت رشتن سیر کوز کل آنی

موزی جو را تبا ساسا کهنه کوز کل آنی
وه چوک بولغای کوز کل آنی کرانی کوز کوز
کریم بولیش در کجا نیک فالی بر تیر
بیر غنچه مینک اولدی تیر کوز در چون سیر
کوز کوز کل آنی نیک تیرش اولغیدین چون توز

قیدلار جار ملان فدا کوز کل آنی ایلم ساز
عالم املی مطرب دین کسوفه صلدی نماز
زاهد امیدی کجا بی حقیقت دور مجاز
سرو کل اوز دره چوک کیم لیل اولدی نغمه ساز

سرخوش نیواول سوج جیب و در اول
تغییک سبله یوز یاره که بوزار کوکلی
بان احره نمان مشغلی سرچی که قیدیم
قرنک اوکوش از لطفکی چوق کوردی جمیلی

لبه لعنکیم اولدی باوه آمیز
ایکی قاشق کتوردی بریره باش
اگر سوا و تفت سیکت بری ایم
فراقنک و صانک یسنا بایم
شنا یا سکا ندره خشک نعلانی
فتیل عشق اگر بولشدی فراد
جمیلی باوه اراج کل بر یسیم

شام غم حاله شمع اولدی کیم اشک بر
دم بوم اصل لبک شوقده و کم سابقا

تین باشین تولدی داموم کوز کور کل نورک
ساقیا دورنگه تی برین سزی خوش حالک
لبلک شوقلو کوکلم کویدی و وسود لکند
تیزه لیک کسندی کوکلم کور کولج لوال کلم

بو سا کوش کوشنی ایلیک قیامت و نه تکنا
ایستمن کیم کوکلمک چاکینی بو نوا ایکی کوز
ایتری اوکینه سر کندی ساسیبت کتک
اسی وری و شن ایسترم سوم بو نوا کول
کونی نوز تبا کوز جینون ای اسل فرود
چون ایسترم بند کوز شنیدا کوکلمانی ایلدی
اول بوز لوب شوقدین اچ شسته دورای
دیج ایچ بیغاد و ریزه نولیر ای شوخ لور

چون ما شنیدک کسیندوردی اشم اول حم سیز
برق او تیلین حرج کویداردی بوز بون ایکی کوز

زواستغناستین استیزین مکان اول یارب
 طبری و جنستی مرکز ارز روز قیامان منکا
 مخلو کو تکلم و قیل وصلنک میدانی لویا
 نوس وصلنک جامیدان شاد اولادیم دورنگون
 بسخ جانی شفقکون می تو لادلسا منکا
 سن یکسب تیغ ستم ای فایلم قیماشت
 ای جیبلی یوق بیش خربلا در چون هر وفا
 سلمی تو قنده منکا جورین قیلاس یارب
 حاجتم بوق کسب و مبعیغه در ایجره منکا
 ای رفیق بوسیرت ظلمتی بس ایگسن
 بس قیای مدست منکا تیغ جفا کیم قینت
 ایباکوسون شاد تیغ نسرین کلکدین تیغ
 قیلا ای زامدنی مسیخه و عکوت چون تم
 نجب قیلسون کو تکلم سلم ستم اغیار بس
 بوحب ان باغی ارا اول سرو کل رخسار بس
 فوشنک بی ایلاب لیمه یکنکا ازاب بس
 نیش حرکتدین قیالی بی کو تکله آداب بس
 الی سبغا رسام سنوز اولاد اول انوار بس
 کیم نمی قنات انیکه اول غزه خو خوار بس
 آمار تکلی اضا ناکونک ایکنی زینهار بس

نخبه کیم صور رسام لعل یسیدین انکله خوتی
 در فشان بوسام بولنده زنجرت کیم کند
 بولادوق سیزدین اراق ای پردیرو نخبه
 فتم قیلمان کیم یوزنک دور یاکوشن جواتلا
 اول بری برین جمیلی فایضا نکر تا بنابرین
 سده رولویجره سیرکا اول بری رخسار بس
 قیلا نکر دیوانه کو تکلم بندینی زینهار
 سیر لیلاب باد کلکون اینک کیم نزار
 نیلا خوت شش اسلی سوبینک کیم تیغ
 اور ماکیل تیغ ستم جانغنه قوناق تیغ
 فانقا شیخی خوتی غرض تا کبیل کیم زامد
 ای جمیلی نیلام جورده شتی کیم ستم
 بوسنکا معلوم اولو کیم انکا یوقند و تیغ
 دیشلی نیکتحریرین سیر کونوز و نبر
 بو فنا درنده سینه کجا چون میر و نبر
 سیر تیریدین فرقی یوقند اولیم کیم یوشن
 اول و چوب چون کیم ضعیف لیکسن
 سینه یوشن سینه یوشن
 سینه یوشن دور یوشن
 ستمن لایجره داعی اول یوزی کلزار بس
 انکا چون کیم اول بری و ش زلفی زین نبار بس
 سیرکای ساقی زادم و بدنه تو نبار بس
 غل قندیک جلدی زین ملاده رفتار بس
 کیر بوکینک اوقی سیلان چون کوکونا انکار بس
 بو فنا درنده سیرکا کلبه خار بس
 اول بری نیک کوی لایجره دولت دبار بس

ایلام و در علم ای پری و در سدی حکم او در س
پیر او را از خردی جسم ای پری او نفس
سختی عمل یعنی ما توان بود علم هو سی
توی و تالافتک از نینه ایشینک او ز صفتی

سین ملامت بلعی غی بونانی کرد و نفس
سین بلک شو قیده جان بر ما که دیار من ای کس
ایلامت او در سدی کو تکم ساعد سیمینکا
دردی کو تکم و تیش آرنک و ام زنی ایلمیم
محل چشمه و در ایلام اعظم ای مضع الی
اوم صاف اولمش اول کم قویوب زهور یا
اول کوشش بر زده اغزی بر نشان پیر من
سکا

سب علانک بی خنجر اکل برک ز بولاس
نکته سر و سکن من بو سفیدین کسر و چون
نکته شنبه تنک نه انکان بولانی ای کلن
ای علانک لای تنک خیالی بر له خوش عالم

اکر کل برک ز بولاس ایلامه شکر بولاس
اکر رخا را و بولوب کل بولاس اندوه چون بولاس
سکا پروانه و دبیل کجی بلان بر بولاس
دوشه نده سوا حبیب رتبه نده قاناق اکرو ملک

وه فی حاجت بود بع بوانه غنبدن چون
ای جمیلی اول بری تنک زلفیدین ز مار سیر

اول قوشا سنا سکن ز کور بلیش و در بوع غور قوش
ایسترم جسمه دای جان آخه کم بار در نفس
ایست کجی چکلک قیل بو نغفه زلفک بولاس
فایا تنک بابو سفید صدم دور اولانی در
کرده در یا جرح هیچ کم کوردی کم کوردی کوشش
سجج الکیدین او لور بار و پیر کا ملتر
ایلاماس روم جمیلی کو بولخان باراق بول

اول رقیب رو سپه کجمنه کرمکنی بول
سرخنی کم موس قلیسا انقا قیلما غیبان
ایسکون فریادیم ایشیم قوی بی دیوانه
دور باغی بجره قیلما سر و کشتن شستی
ضرسوسری بر له جام جمی حلمان انکاس

قیلیدی لیکن بولایش ز اغ ایلام بل مختصر
کیم بو سر تی سلیکا لایق دو کول بر بولاس
ای در بیجا اول بری و ش بولدی فریاد بر
لیکن عالمه سکا بر س رو کل خاص بر
نموان جان غنجه لمانک جامید و در جوق س

انگ تکست خود بولیم عشق تکستی
نهان دور اول بری تری او زنده کو زین
اوستی بحر بولس یوز توش فرما و این خون

او تکلفه ایاقا بقی بسینه سیر بولان
صوردوم لب لعنکدر نی یوزی کلوش انز
یوز تک اوزده ای هوش بریان کویق حط
باشته دوشود و راول انگ غ و سورا
کیر یوک اری ساجیلسا کو کلکلی انگ غ
ایل بندی اداینه شفت پیدا اول شد
پیکان لری له و دلدی جسمی که جیلا تک

چون که خزون کو کلک مرکز خاک ایلان
دلبار لایر خزون کو کلک لای و بست
فایسی یار اولدی کم اولاس تری غبار تک

س اول ک مقصدینه عشق یوننده اری
بر ارا ویم که نمی ست ایلاب اول نجبه
بم عشقک بر لایله خود اولدوم کم
ای جمیلی آنک اونی قیلدی هو دوشی

منی عینک شاد اول یار قیلماس
کو کلک جوبین کورب برود یوزینک
دوان کون زلف یوزی حوی آنک
منی چشمی تک اول چار قیلدی
اکر سر و عن نه قیدیم وفاس
سنگ عشقک بولیده منی کیمی سچ
لب دوز منکی کم کوردی جمیلی

دینک بولیش بوزون کو کلک اول درانوس
دینال و سانی زاریوم سبیر نی قیلماس

عقل و صبر و هوش قید بر سبک ایلان
عینر افشان زلفینی بویون خورنا ایلان
حشر غوغاسی دانی مرکز خضر ایلان
اول کونش کو کلک کم بوزده جکا ایلان

جو بر قعدین یوزین المهار قیلماس
انگ ترکیب کیم یار قیلماس
بو او یغان غمتی سار قیلماس
لیدین دردیمه تیار قیلماس
ولی عهدده وفا اول یار قیلماس
دانی کیمسه اوزین بیچار قیلماس
دانی سبیل نی و کلر اقیلماس

کیم انیز بولدی یوز دور و بلا دم سنگ توش
کو بولیش دوز خیالی دلبار آنک سنگ توش

بارب در ز عقل صبریم او فایز سیرت
 سکون قیاسم بلا کینه روز خست
 سکا نوسن بیم کرم سکا جو او خفا
 چکار سن یوز نو ایر کر خنده تاکه بولیش در
 جمیلی نجیب دور بوسا خرب فی فاجون

کرم بولدی طلقه جان لانا بق بکدرن التماس
 چشم قتا کلفه جان براک دیلارن اسیح
 ماکم کوردی بنی شسته باش یاغینه سالیب
 شمشه بولیش دور کوشن قصر تک ارا ای شاه
 شاه لوز بفت خلعت کیدر لوز شکریم
 کسوت زه بر یار دین کر خلاص تیا تک ارا
 معرفت اسلی فرج تابدی جمیل طیندین
 سنین حرفه شکر خند

سکا خنده دور بولیش نر لار

ان کاش کفایم اولدی کرم کیم سرفروش
 ایاشید اولوشم بر سبیلی ورن یوزن کورب
 شهر ارا کیر سام منی مجنون فی ایلار جوم
 صبر و ستم قالدی کو کلا ارا چون سنیرین
 کو کسوت ک جاکینی تنگ کاشیغ ایوشه
 دیکه بر کون کمن بیشینه سیرم دور ارا
 ای جمیلی کفایم کاشک نقدین قیل کمل عوض

سیر سوری کوش کوریمو ناکما نیرین بولدی نوش
 عالم اسلیدین فایزیم مجنون کیم حرامین
 یار کوریدین بری قوتها برع و در ایلاری
 بوراکوم قانی لبتک شوقنده ای ارام جان
 بینه پی چون دوران غمیدین نقد هانم اونیم
 یلسا جان منی موافق کاشدی مع ایلما
 ای جمیلی نی ریایم حاصل اینت تک زهد لیله

کرم کیم حاصل اینت تک زهد لیله

نطقین لال بولدی کو باطلو قیاسک بوزوش
 بولدی کو یاکیم منم یاغده بکون اسل شو
 دشت ارا بار سام کلور یاغنه بر یازین
 ای بری سب ایتمه کوروان تک قیلام نوش
 کیم نینه جاک ایلار قنی تیج جران بولوش
 کل ساجیب بوز میل اگر کلر تک بینه قیلام
 کرسکا بر سام بی عملی سین بولدی نوش

وه منی دیوانه ده اندین اریوق عمل نوش
 دو تنکلی مر یان کلکب دوستی کفایم
 ای عدو سیر سیرم قیلام کوز دايم اوروش
 خم اچنده منی کیم چشم او تیدین قیلدی نوش
 ای سب سرفرح می بر سکا ای فریوش
 ای بری چون کیم بولوب دور دایم سورا دراه
 کرم خلاص و لاق دیلار کسن آندین بر یازین

ان جملی چون آنک زلفینه کو کنگد اولدی
نیج دوریزه لیک بر سر کنگد چشاش

کو کنگد نک بازه قانع داعی سران کنگد اولدی
بهار ایامی باغیند ورکد کو یالار اولدی

کنگد کلیدی ساقی کنگد سلامتنگ سکانی دور
ملاست دانتشار بیور اول کور چورده چشاش

چا بلیمتس حر سهاری کو کنگد کور وصال لکی
پنجیم کیم انبر ایو کنگد چشاش

کنگد ایچره ویرسام ای لکون بویرین بو دور
که مای خلعت ایله باغ ارا اول کنگد اولدی

ساقچنگد کلوی قاقلیسا عجب روزگار بینی
طردا کیم آنی کو کنگد بریشان روزگار اولدی

ساقی کیم خلعت دور شدی عالم ایچره ای نهوش
دتم بو دور آسورین باجنگد چورده نار اولدی

تم خالی اراقاشنگد خیال کیم کیم روز چورن
کنگد ایچره ملالی کور کنگد مانع غبار اولدی

چو افسوسکنگد تویراغ او بویرینس آتیمه
قصا بویرین کیم دور اول کیم کیم کنگد پادار اولدی

جیللی اشکی قانیدور لب کنگد فراغده
وصال امید لای جان و کنگد کنگد کنگد اولدی

تم خورون کیم غمشنگد غمده کیم کور اولدی
غم و حوران ارا کنگد بی حورون فرار اولدی

پشان زلفنگد ایله کنگد اولدی کیم کیم کیم
تم کنگد اول داعی شفقت حال و کنگد اولدی

بویرنگد ده طرف خلنگد هونطاس ایلازنگد
فرورنده بویرینس فرورده آسکار اولدی

عزیز اویرین قاشی یاشی کیم آندی اولدی
جان بیلدک کو کنگد ایتدی حسدین دور سوار اولدی

بیر کورب بویرینی بر دیم کو کنگد ویر
بیر سالییم جامی کورب آنک بویرین کنگد

کوننی اولدور کونقون قنته کنگد اولدی
بس نیرین دور باش کنگد بویرین کنگد

ناوکنک چکانی طراسر کنگد حیمو قان
سو دور شوب تویراغ کوربالا دور کنگد

بیلرنگد شوقنده عالم اولم کو آسورین یان
کوز لر عیدین بو لاسا کور مانع کنگد

کوبک باران مانع کنگد کیم کنگد بر قیادور
کوبک حوالی نیرین سوار چ ادر کوبک کنگد

اول پری یولنده قیل کنگد کیم کنگد
ایو جملی بولاق ایسترن کور حالده باش

چون تیرور کنگد مکن اول سیشنگد کنگد
تیرور کنگد مکن اول سیشنگد کنگد

نیج اولاق مکن کنگد سیاه ویرور
کیم کنگد بویرینس قراق اول کنگد

یا شنگد آسورین اول کنگد کیم کنگد
سورور کنگد کیم کنگد کیم کنگد

فرانک کنگد کورم ایچره کنگد ایلاز ام
یا غسا کور کنگد کیم کنگد کیم کنگد

بولدی کورال کنگد کیم کنگد کیم کنگد
بس بویرینی قانع کنگد کیم کنگد

شاه کنگد کیم کنگد کیم کنگد کیم کنگد
نفر کور بند کیم کنگد کیم کنگد

باشکند او را ز لوب که کلمه خوشی باشد با آن
که در لب چون کرم جالک نمیدانم بر او اندازد
کوکل در دور دور لبش خنجر کتک قاتل بود
توسکده تو که لریا قوت حور و زلفا را در لبش
کوزنی کی آنکف مست و خمار او لوله و شنگ
لباب جام و دوقانم بدم اول کلخارا در لبش
جیبلی فرشتک بجز دیمه صبر اضیاء آینه
که روزگش کورب اری بری بی خیا را در لبش

دو شاکف هفت سنده فرود منی نهان لبش
بومسیندین غمیش لری کی کو یا فرودان لبش
اگر غنچه ایچر کل نهان او لور ولی باقی
بورنگ تم کل ارا غرنک کی می خنجر نهان لبش
قرا در صبر و سویم او لورین کوید روی لبش
اول ابو لورنگ میرنده سبکی غم نشان لبش
علاجم قیلیم کی لیک طریب او تو نمون با
آنکف شکر لور خنجره جهمر عیان لبش
دل جان تم آنکا دقا قیلدی ولی دل آی
سکنا ما هر با تمنج ابوب ایلکا هر ان لبش
منی بجانده سر خوش کورب منج اتمیانی به
سکنا غم خیلیدین بجانده چون دارالان لبش
جیبلی اشکی فانی دین کوزنده نظره کو یا
نقطه لبش در آنکف اوست اول بر دره
فانده لبش

دو شور و دو عشق اولی جانم تا کیم نده جان لبش
تمده جان می جانم ارا عشقک نهان لبش
او تنک کو کلخاک بر باندین که ساغیلیم حور
کو قوش بولیش لرا اندر اوقلا آرشا لبش

اب لعنک فراقنده بزمیر لیر یوراک فانی
کوزوم سنگ بو لیر لیرین دروم سمری زان لبش
قرا خان کوز لور کلک لور لبوت مانند بود
آرا درین لسلورنگ شو قنده در کجا قطع فانی
منم خویانه بود ما قیر لیر جرده آنکف حرم
وصالی بزمیده کردی بچسب ایلی کلخارا لبش
زمانا آشوبیدین جانم یوز غمت بیاهرم
جو فم بیدر آنکا باعث اول شو فانی لبش
جیبلی جانی ایچر عشق اولی سنگ دایمیدین بر یان
مننده جان ننگ ایکی نقطه سمری کیم نشان لبش

لوت شمش رضا رنکده زلفک سنگنا لبش
لطاوت شامی ساچک لیر یورک ماسک لبش
چو کیم مادی یا غنچه یوز کلک لور لوی تعالی
فلک ایچر کورنش بویینه مانع هم محراب لبش
قدو خسان لیر سر و ایل کلک ایچر کور کوروی
جالتدین بری تراب بری لبی لبش
یوزنگ باغده بن کورن کیم لور کیم کیم سانی
کوربانی بو کو کلک بیلیمه اضطراب لبش
سنگ زلفکی کورده یوزنگ کلاریده ناکیم
تم باغندن کو کلخا خنجره تیج و تاب لبش
آرشیکل ترغبارین جان کوزین فیانی لبش
انی کورسکک کوزین جان کوزین تعالی لبش
جیبلی بزم عشقک صبر و سحر عزت ایلی کیم کیم
بوقان یا شتم بیلیم غم شراب ایلی کیم لبش

جانک زورهای درش اشک منیع کلک لبش
فانده کو یا کورچن شمسین خار لبش

بوز مسک نورینه کونجی فاجان لاج لو لور
نیسب اولانی ککایجانه دسته فزایق
بوز نکا عین زلفک نغاب لیش مو ای
کسب غریبی تیغ عشق جرقه سینه ساجلیش
اولور سام زنجاب ننگ کیم کیمک بدین
جیلی ری شمعیتم زلفک لیلاد فادت

کونجی نورینه اولی خط سوسو ویند قلم
بینه اولاقل هوش جوق دوریل اسروش
و فایز انکلاب عین خوش اول نوز ابات
کچیل صیبا زیننه کونیدن اول انک
پنجرک اول مانی هوش کچیکش باه کلکون
فادیری اراسکی حال چنده می ایجان
اکر سجدار از اهرامی کلک صبر اوردی
خوش اول رو با سب بو عالم جور دوت

کسج کیم کوربری کیم زره منع افکاب لیش
غرضی سکر کونک او بی چون کیم فراب لیش
فلکده کون بوزینه فارسیا تیره می اوش
غم زنجوان اول کونک ننگ ویند کیم لیش
کیم کیم کیم کیم اول غم بوزینه شفا لیش
بوز نک خورشید بوزن کمن شرفک زلفک

چو کیم مند الی اوسته خیل غم لیش
کوشق ایل تصدین قیلدی کمن غم لیش
که جام می باب یابی بر دم بوم چکیش
سحر کیم مهربان به اتون علم لیش
بوسکیم عاشق چای غم فو اب غم لیش
انک تک دور فریدون حتی اوزره علم لیش
ولیکن برمن بر ایزه آنک صنم چکیش
فنا اقلیدن اوزری ملک عدم چکیش

بوز سب اول کلک و ملام چکدی کلکون می
قجان کیم اولی هوش جلوه ایوب ای کما ناز
آنک تک ندره سغف قلبه در حب ایل اولای
بوزی نورید بر ایل ای شمس ایلی کون بوز

فدا قلدیم آنکا کوزو کولخده اشک ایلم صبر
کشی یا کدیلمن سر برده بود سیل حرم آنی
بوز تک کوردی حتی نوزی ترکیبه آنی بلی کیم
خوش اول جان کیم آنده باب جام ایست

بوزی نورید بر ایل ای شمس ایلی کون بوز
منی غم نسته ننگ لیش نین سوزو کولرا ناز
بچیکیم اول کجا جوینی جوق هر بی زانیش
اکر دیر ایزه کیم سیش اولی کونک جدا نیش
صیقت عالین بولیش زین غم ننگ ناز
جیلی م بوم ایچیب غمی سنا زانیش

سکایین کوسونک مران یانک تیغ ملاک
نولاری کونش بر زره هر یک کما بکونیا
بنانک نوز کدین کجی آیش اول کیمسه
دام بیلر تک شوقه ای ساتی سکایینی
رسا فلکده بولوب ایل شاد و فری بری ده کیم

جیلی خان بودوب استیز لرم اوزره ایش
کورب جو دور ملک شویونک ترک ایش
فلک ایزه ملک آنی کورب عرض یار ایش
منی غم نسته ننگ لیش نین سوزو کولرا ناز
بچیکیم اول کجا جوینی جوق هر بی زانیش
اکر دیر ایزه کیم سیش اولی کونک جدا نیش
صیقت عالین بولیش زین غم ننگ ناز
جیلی م بوم ایچیب غمی سنا زانیش

یفا سینه سته جام اوزر نوع چال ایش
سنی حق نوز پاک ایوب بری چون تره ناز ایش
کونیک نغشه نین آنده کونکین پاک ایش
باب ایلاب صون کمن غم در ناک ایش
واقفکد جمیلی غم و غمت مالک ایش

اول نام وصلی کرد آرد که هر دو وفا طبعش
بندین یارب فراخنده زه جو و وفا طبعش
انگ فاش که روز زلفی نمده بی عیب و بیم
بو اسم اونی ز دوی روز کار غنی قرا طبعش
نو کاغذی تمیل تیساهم اورماس تر از این
بو کاغذ خوشی فصل بحر بود آینه و طبعش
انگ ترکان قاشدین مالاک و ساجد
قضا اول نوع المین کم قصه یواقی بر ز طبعش
باشکنده ای و کون از هر کس بویم سکاوان
فلک آنکس برین آبر بری تم انا قبلش
سندنگ غنیدین جتهقان هر که قلم کی گنگ
سی عشق املی اول که لایز کوزینه تو طبعش
جیلی قبله مشوق و رفی تر کین عیب ایتمند
انجا جوانی صلاح املی نصیب آتی قضا طبعش

اوزینه اول سر کانه و شنی آشنای طبعش
انجا سربسین هر دو وفا که طبعش لیر اول
انجا سربسین هر دو وفا که طبعش لیر اول
انجا سربسین هر دو وفا که طبعش لیر اول
انجا سربسین هر دو وفا که طبعش لیر اول
انجا سربسین هر دو وفا که طبعش لیر اول
انجا سربسین هر دو وفا که طبعش لیر اول
انجا سربسین هر دو وفا که طبعش لیر اول
انجا سربسین هر دو وفا که طبعش لیر اول
انجا سربسین هر دو وفا که طبعش لیر اول

عند درج او لب کویونکده قلم از روی طبعش
فان کونکه ایلا که استلار کدا کور ب غلو
داع جام لبک جاسینه تشنه بولغانی کند
خیالی کوز لرم کرمین قبله بغربنی سوزش
بارد کوز دین حکم قانی دام کم کینک تشنه
کوکولده غنجی تک فانلار زین صلاب تو طبعش
کو کولدی کم قیب دور چار باره خنر خرنک
ملکم عشق بازارنده آتی چار سو طبعش
یوز روز لغت کی کلیر اسلا سبلده لطافت
جمالیک باغی دانی خوش قضا رنگ لایز طبعش
چو جو خوی کسین بولد رنگ ای عاکده سن
بولونکده شاسلر شاسی کولایع اردوس طبعش
اکر بلبش هم اغزیگ و جوی خورک ای قائل
جیلی قنینه قوتاق نه دایم نعت کول طبعش

اول ای یوزی کم سر یانکانه قی طبعش
کون شمعیه کنیز کیم ایزه تا طبعش
کلار جاننده که سحر اغزی کوزونان
برنج بوق آند ولی یوزکل اراجیلش
عینی سبدر و کمر اول نطق سبسی
اسدو کج قاسو عا جان ایسین طبعش
غم دخی بولور چون کفا و بریده جی بین
سست ایلا شس آندین اوزین اول کیم طبعش
وصفک ای ابر بیل چلک کی یوق ایکان
کونخار اسما و زانک که چا قبلش
آنجی شخ فلک طلک بکشتگان اویکل
جسم چو خفا و شتی بنار یل طبعش

ای امل جزیر جمیله بصیحت
کیم نور دی که دیوانیه عقل امل فانیست

غنج کنگ کو خنجر کز کسستان ایلام
باغ اراکل و قتی قش اچره اول ساقیه
نخج کو کنگ و شمشیر صید کیم اول
انجرو اطلال و الا کنگا ساغانک کیمین
میر کا اول سلطان حسن تمشد و دور قوت
عارض اوزره اول کمل کوزه قنده قیلدی
غیرین خنجر کیم یوزنگ اوزره پیر اول
زلف مشک کیم دوشدی یوزنگ اوزره
بو جمیلی کیم یوک و فاشنی آنک کولکالی

عزیز با صین کیم اول یوز او کسیده چین
عاضی اوزره کواشتان قیلدی اول سیراق
کون یوزین کیم جیسا صیدین طار ابر صیل

نجانم بلبل کیم کواج یوزانغان ایلام
باوه کلکون کیم یوزین کسنان ایلام
دام زلفین نه عال اول ویره بریشان ایلام
ای ایله کون شمیمی اوزرینه جزان ایلام
کوبه شه لوق اول یغی لطف و احسان ایلام
یا کسما نده قوا نر کسنی فتان ایلام
حسنی اول نیر اول کل باغ وضوان ایلام
کوبیا صید کیم ای دور قصداغان ایلام
ناوان جان اول وق و باغ قربان ایلام

شکر صین کوبیا صین قصد کیم کین ایلام
الطاهر کل اوزره افشان کیم نرسین ایلام
ایلمی شاد ایدیب می چراغ و گل کیم ایلام

سورمه چلکان کوزی اولادی بختین کیم
زلف کیم اچره عارض خنجر بازر افشان
کون یوزینه فار شو پید اولدی کوزی
ای جمیلی اول بری با ماغیده حتامو دور
یوضه کیم قانک توکوب کیم نیکول ایلام

اول ک حسن سلیمه ناز و عشوه کیم ایلام
چلکیش اول ق قیلک قنق عشق نیک
طلو کیم کون کلکیش اول یار ایلاتی کوزی
صفحه حسن اوزره قاش از اول کیم یانک
یار یار نیغ کیم بیگ کیم و برش آنک
سورمه کیم ییوه و نازینی قنیم ایلام
بس ک عشق امل آنجا کیم نستم ایلام
بوغری بر بان کیم سب ناز و قنیم ایلام
زلف و اغری عشق کیم بر کیم کیم ایلام
قصد ییوه چلکیش قیلدی با قنیم کیم ایلام

عارض خنجر کیم خورشید رخشان اولام
حضرت خنجر کیم اول کیم بختین کیم
فدک و اغنک خیالی کوزی کیم کیم ارا
نیم قیلک صید بر اول و دور و خنجر کیم

سک کیم کیم حسن اوزره ما کیم ایلام
طلعت کیم کیم کیم ایلام کیم ایلام
سرو اول کیم کیم کیم ایلام
چون کیم کیم کیم کیم ایلام

درد اول و اول بوع اه ایام در اول بولوی ملا
فصل ایام اسلام ایلیک کافر کوزی آنک
کومر اشکک که ساچونک در دیشی خراب

فلک بحر جو مردم آسم او تیرین اثر بولیش
قیلوسرع اعظا و احواقی تنگ شترینی خو
آفتدیم سیمکون شکنجی چون بیجا یک دیم
او قندین ای کمان ابرو تدمه طرفین کمان
کوخ قوشی بارب شمع جانکنده و شراکلی
کوزم قانی میلین نیکدیج بولوی بیضیک کوا
نه سودا میدی دالی عشقی لایق قلم اخذ
منی رسوا میدین کج حقان دلقق شتر
آنک تک که زیاشم عالمه طوفانی لایق کم
بویکم او تنه و شردیم سمد بر بر لبر وانه

صورا و میدین صخر ایلیک الما لافان جوان
قیلما تک آتیرین حم اییدین کیم مسلمان بولان
ای جمیلی کوز ارتک تک جرمغان اولان شتر

دیما تک آند تون کوبک تون برین اثر بولیش
مکر آسم او تیرین کجا بر زره اثر بولیش
منی کریان ایدین حیران ابر ایسجه بر بولیش
آنک تک که دور کربوه غلجی در دنده مکر بولیش
مکر پروانه و بلبلدین آند ماه بالی بر بولیش
انی یا لعلکون ایدین بسی خون کرا بولیش
جمیلی عالم بحر سر کیم کیم بو بحر بولیش

باریم هر صلاح علی ساری بندین قدر بولیش
سیر و کولک لیلینه بوز نوح جو حیدین مکر بولیش
مکر الما در خم بر زره عشق دین اثر بولیش

بصورتی بوی بوی بوی بوی بوی بوی بوی بوی بوی بوی
نظر کیم سالی شام مردم لبی ساری بار تک
نکت زلف و بوی مجربده فرق اتقان بی
جمیلی خان و مانیرین کجیب تنی کیم کومر و تدمه

او قندین یا قاتل جسم کوز بولیش
عشا و غضب ایوب هر تک فراریب دور
سین خیر لایق کجا تک جرم کله نم بونشم
جرا بحر منکای نه بوز تک خمدین کل بر
یا شور و میدی ناصح عشقین کجا اول شو خند
سرداشیم کیم ارا طفال قصیده نم کوبا
آفتدیدی وطن ترکدن زنده جمیلی غنه

کلیا فراغی سو اوزره و در شکان کیم کل و کل
بوی بولده فبا بولاق الما در خم شتر بولیش
جمیده یا شتم اوزره کزنده کیم بولیش

کوکلم و شیشه سریان ساچونانی بولیش
یا اتم او تیرین کل بوز کجا اثر بولیش
لعل تک موسی بر خوناب کجا بولیش
اتم او تیرین مردم کومر شتر بولیش
شهرت بیلدیم کیم ایلیک طاس بوز بولیش
من خلی ملامت اول چور دمه مکر بولیش
دیما تک که سفر بولغانی با دمه مکر بولیش

نون می سیماسیدین دولدی بو جان
 دردیله تن زاریم قطع ایلامدی تنگ
 عمل لنگا سریان تجان که جمعیت دور
 کل یا فراخی باغ امیر اسم بیلدین یاد
 باغادری منع ایتدک بوزنخه جلیتی
 اولدی فی کورب دروشده او توغنا کلام
 آشفته کوغنا بوز کورب اولدی
 خوش زنده فانی توغنا ورو اولدی
 حوری سلیم جنتی نیلار من یاساتی
 بوز سبک اولوک لرنی بیزده قیلور زنده
 نابونسا کوغنا قوتی بودور غیب اولدی
 سر بادده جیلی اولدی دین کور ایلی
 بیله اغنک فراغیده مردم کم دوش
 کسک لیکنه شاکت مانع جوغوش
 کنیرکی اوزه کوریا اول بوزنخه گوش
 اولدی اوجا دور کوریا دورا حشر گوش
 اندین سنگا یارب کم سوبولدی ضرر گوش
 لیکن غمیدین او توغنا کلام اولدی
 ایل او توغنا سینه باعث اول توغنا کلام
 کم باو اوجیب موش من برده ملام گوش
 دور کورک سنا جون کم جی نه ملام گوش
 عیسی کی اولدی کم جان بخش کلام گوش
 بوز نوق بیشو کبرله جسم انجا ملام گوش
 غم زهری بیلین دور کوریا انجا ملام گوش
 اتی تا ماق خیال ایتدیم اولی حال گوش

زوبله ساری ساری غم موسی غم انلاسا
 کورم زوشن بولور پوز کورک خاشاک کورب
 آینی آتسه دوشنده بولوب لکی کورک حال
 انگ بواو طلیه بیدر انگ تک بوشتم حال
 او تانیب سرنکی آینی عجبی دورین حال
 لیکی زلفک جمیلی کوغنا قوتی بوزنخه
 لبیک کی بری موش جی واندین لال گوش
 او توغنا ورو بیلنکده بوشنده بزنی جوغوش
 قاشک او سنده خاله اوزه بین ایشیده کلام
 سنگا بوز بیلنک فکر بی من ایخه خیال بوزم
 طلوع ایتدی بوزنک سنگا بیلدین ای بری
 سنگا ایخه زلفک حرمین ناملده کورک
 در اشف کچر سی اوج جمیلی بونی کورکم
 اولدی بونک ساری ساری غم موسی غم انلاسا
 کورم زوشن بولور پوز کورک خاشاک کورب
 آینی آتسه دوشنده بولوب لکی کورک حال
 انگ بواو طلیه بیدر انگ تک بوشتم حال
 او تانیب سرنکی آینی عجبی دورین حال
 لیکی زلفک جمیلی کوغنا قوتی بوزنخه
 لبیک کی بری موش جی واندین لال گوش
 او توغنا ورو بیلنکده بوشنده بزنی جوغوش
 قاشک او سنده خاله اوزه بین ایشیده کلام
 سنگا بوز بیلنک فکر بی من ایخه خیال بوزم
 طلوع ایتدی بوزنک سنگا بیلدین ای بری
 سنگا ایخه زلفک حرمین ناملده کورک
 در اشف کچر سی اوج جمیلی بونی کورکم

سنگ کرم سبک چون بوی بوی سبک است
سنگ کرم کفک لیلند کرم بوی بوی است
سنگ ای شخ انزو که از خوش بوی بوی است
بولو پودر و خانقاها شخ فوج چون از نوا
سنگ از اسدا که ایشیک یا خلود و بار
فوضا کم بی لعلی پله اول نوع کیم یگان
فوج در بی تیر ایدر سبب جفا بی تیر اول

بهار یا آغوش ایلیا سنگا انیزین عدا
ایکسب بی منجیر ایدر سبب خشرت اول
سنگای ساقی کلچره بی اندازه بی کرم
منجیر لور کانی سبب قوی جراسکی بی
اوجوق بوجوقی بکلون لبرنگ و زنده بی
کیسب کلکون توین کیم جلوه بیلدی بی
جهان باغده چون آماز جمعی کسب و

سنگ اول سبب چون بوی بوی سبک است
سنگ کرم کفک لیلند کرم بوی بوی است
سنگ ای شخ انزو که از خوش بوی بوی است
بولو پودر و خانقاها شخ فوج چون از نوا
سنگ از اسدا که ایشیک یا خلود و بار
فوضا کم بی لعلی پله اول نوع کیم یگان
فوج در بی تیر ایدر سبب جفا بی تیر اول

کولوب طالع برق و سیمنا خان بزم سبک
فوش اول زندی که در ایدر سبب است
کرمده خار غم بولکش بی جرمه بی حساب
کوزدین فغان با در سر بان بی سمان کیم
جی باب اوزده سر بان خشم کیم طام طام
شوق جوانی بی جرمه کوه یا اضطراب
الکامر دمه بوزینک خار جرمه طام

سنگ خالص سنگ کرم ختم و آرایش
سنگ در گمان سید قاشق خونی بو کول خال
اگر خدین مخلص اوراق دیلار سبب و بهنگ
الکامر و قاسم بی نهایت قیامت مبارک
ایسب بی خجریه و بیمن کیم ایلا دی رسوا
بولو پودر و ایلای عشق اعلی عشق و اودیس
جیبلی با دایح سبب کانه ده ساقی الی برله

سنگی بی دین کیم اول بوی بوی سبک است
سنگی بی تا کیم بیکانه بوسا غلام بوش
سنگی بی خجریه قان یا شخ اقیسم الی عجب
سنگی بی خجریه کیم بولور چون آه و قور
سنگی بی خجریه کیم بولور چون آه و قور
سنگی بی خجریه کیم بولور چون آه و قور
سنگی بی خجریه کیم بولور چون آه و قور

کوب قاشق کوز و زلف کیم کول کول سبک
انگ تک دور کیم زبان اراوق بر لیا
اوزین شاد ایشیک کیم کیم بونوع الی تان
نیدرین جور و جفا آن برین سنگا بی انتها بوش
سبب زما لیلین با غلاب سیریم برین بوش
کیم سیر مورینه آنکله طوم بوزینک اوزما
کرمده اعلی ایشیک سبب ارا از سدر یا بوش

کوز قاشق خمدین روزگار کیم بوش
کیم بولور کوز کول اول برین سبک بوش
کیم اول کلچره بوی بوش کوز کول سبک بوش
سنگ زخان و قاشق سنگ سنگا اوق بوش
سنگ کیم بوش ایشیک خمدین کیم بوش
ایلی تو زنی الی سنگ کوز کول کول بوش

تجلی ترک زهر آتش آنجا طعم آینه ز راه
که ز سد اصلی آتش تنگ لازمی بزم آرزای

نهان عشقی است ایگالی فاش
ایار و تک کو کلگی ای دلریا چون
ایاخ ایجسام انگدین داعی سرگز
دمادم بیلر تک شوق ایاجان
آیبدین نقدین ایخ باده سیر کیل
فنا یوننده یولر اش بس تک کم
ایب دور جان کو کلنک ایجلی

منع سنگله میر طلع بول پوسته قاش
سویوراک قانی نیر کالسی بویش غدا
ایستمان موعنی چون دوران نمیدن
بولدی پروانه کو کرب جان شمعینه
سوخ لار با شمع سیر و شلار آنجا آتدی کم

باشما پاعدی اطفال الکیدین باش
کلیب بیرو داعی آساکت جان کاش
ایا غنکدین کو تورتون کیتباش
اعتیدی کوز لریمدین سکون باش
خرابات بجز بولدوم چون که فاش
بو یولدا بولمادی هیچ کیم یولداش
سنگ اول سرور کوز و سمد لول فاش

بو خسه قدرت کاتی باریش لکی صبح
بلر تک شو قنده املار دور منکا
جامه قاتساک ازب داروی بهوش
بس بیدین شام وصا نکلده اوز بی قلد
جم اولو بدور ایدی یوز یوز خنجر اوز

ستم زنگین تور کو کلیدین آراستگ
ایجلی یوزنی میدان قلم کاک اول طرف اوج

بولدی اعلی تک شو قنده کوز دنج کلخ فانی
کوز کوز برب ربی وفانی سویرین چون شیدا
سانک آخ کیم یا غا اطفال اش باش
زاد اول بون بون سجه تیلسام قیلد
دور اوار و دستا سکا اول سالی توتوش باغ
ستر عشق کنی خج بهمان قیلام دور تک
ایجلی جسم اول فاشی یا سنگ سراقوی

اول پری مکر بولمشد و معلن باده کش
مجن ملاحظت سیر لری شوخ الدی کو کلگی
کیکالی ای شیب نرور ز خلعت سنکلی
خنجر نوش ایجان جیات آینی ایجان ساقیا

نیج کلدی مناسب آنجا بونج ایلی باش
کوز اولوب کوزوم و کوز کلخ اوز یا قیلسا یوی
یاغ دور دور سراقوی بر طرفه سیکدی دا
کیم بولوبیدور آنجا سیر خراب سکا ایکی فاش
نوش ایوب آلمان ایغیدین آنک اولو کوشه باش
ساقیا جی پیر کیم ایلیایم سرتخی فانی
بیگایین سکانی اوزره جان وراق قلدی

کوز ساکنز عیب تیا کوز ایم نی یوانوش
نی تفاوت حسن لیدر و نی تک اولیاسا باش
حسن ایلیا دلاس تون و کون کون سوتنی سیک
عمر جا ویدر ایسترم ایوب بلنکدین تر جوش

تا خنانک کو حکم اچھو حاضر دلاری تھی
 ای فلک چکر ملائکت تھنی قصید غمکم
 اولسا دفرین بدکت جیلی صینی در پراچھو

سنگ عیشک غمی دور کچھ نہیان
 کورب مہر کنی اوز کا سز کا سراج
 وصالک دولتی پائیش اول

چور قلاب زانک اولدی کش
 یوز وعلکنی تا کور دم بو بودو
 دما دم ساتیا دور نگہ سزکا

یوزنک اوزرہ کھنک سزنج ارمیش
 فی وجه الیہ کوش یوزنک جو دندہ کور
 بو عشق اولیکہ کوجان تندی داغ ای لاریج

وفا دین نی عجب باش کسا اولغ
 باشمنہ کو یا تو پدی قیامت
 تمف سردم اطفال الکیدین ایش

کوش یوزنہ کو یا تو ان دون اولدی کش
 کیم اول بر تریک یوزنک قاتندہ کالوم
 فراقتک پڑھ وصلک سبب اچھو کار کوش

جمیلنی سینه دیوانہ وزار
 کوز و کو کلک پید آب لاش
 نولاد و تسک تک لبا طبع عیش

کورب عالم علامجدہ بولوب عارف حکیم ایدو
 من اول موش غم با یلم کفر من طواف
 کورب سیرت یوزین پراچھو قیلد و حکم کن

کوزنک کیم فان قیلک نمانہ پوش
 لیلک با قوت واغندکھ لعل
 سکا ناستمان ای پری دیش

کیم اول موش غم با یلم کفر من طواف
 کورب سیرت یوزین پراچھو قیلد و حکم کن
 جیلی شلہ ای کوشدیر کجیش ای پوش

ای پری مندین ابراق سنک اعلای کوش
 بوم اول ای شقی سقی کسدی کو حکم اولدی
 دیر لیکندہ پنجه ابر بولدی با دوش

متم کو حکم انج ویرانہ بولیش
 غضب لہما قید و رجائانہ پوش
 کسجرا نلک ارامر دانہ بولیش

منی دیوانه و شهید اقیانان کم بر روی بولیش
 کل اوزره زالر رنگ زینی بوزدین بر روی
 چو بر اچره می بیدیم خج برین کلانیا
 آنک کم فاتی تنگ جلهک سینی باغ ارا
 قولانک در می دندی کونش کجا
 جمانک کلشنی خوی بر لبولش دور زو
 کورب مخرب بوزین کونش ایلادی قد
 عجب و دیسام اولی بوزی هر طرف
 آنک کم بوزی تنگ دورنده در ز بوزین
 سیر سی خفتک حوری بری کوزی بولیش
 دیدیم طاروس ری دور بو با یک کل بولیش
 فلک اوجده اول ک با سعادت انگریز
 بچو کم باغ ارا میراب کل بر کل بولیش
 جیلی بر پری تنگ کم کرم چاکری بولیش

سکا عشقک نظر ایتمک عشق حرمی بولیش
 وفا تو جوان دور آنک غم و زنده بود
 کلان بونانی کلن ساغناک لوت کول آن
 آنک کل بوزی حرا نده او یان کوزی
 کونک دورنده کیر کول با سالی فلین تان
 قاریب غم و اینی تنگ شهیدش بولیش
 جیلی ایلایتمش فنا دشمنده غم و فانی
 آنک مرتبی عشق ایلنه بر بیت اخزن بولیش
 سیریه یا غم بوی با بنم ابوی انده وطن بولیش
 بو کلکل اوت بولوب دستنده کول از دونه
 که سربان کیر کوم تنگ سیر بری بولیش
 کولکل از خلیفه سربان که بقدری ضعف کل
 چو سیر برین ضم تنگ عاشقی هم کول
 الخاب لالو با فر اخلاری انده کونش

زلف دورخی اوج کلک اتش ز جو اولش
 کینه شو فنده قان بود و فانی کم کلیدی
 سیر سیم نمی بر جوعی برین است ایندک
 بیغ از آنک فراقیو کبار کول بولیش
 اگر کوسوم شتاف اولسا ایتمک بچو قدر
 اثر ایمان وجود برین آنجا تا بوشه فانی
 کورب فاشک جمیلی که قدر برین کیر اولد
 نش آتم جلای بندین حقیب کول اولش
 منی نام بولوب اول بر سکا بولوب اولش
 بوسه داوین سکا بی سخی در اچره سود اولش
 خیال برین سکا تنگ لالانک بود و خود اولش
 تده تیغ حرا ایلسکلان آرد و اولش
 ز عشق اولیت سکا کوم عدم آنون بود اولش
 بری آنک کوم اولوب سیر بریم چو اولش

دصا آنک اچره کم لازم سکا جزو نیاز اولش
 نیاز بند و سکا لطفکل هر کیم کیم کیم
 کولوردم کول برین کورک فاما فانی
 د شو بدور سر و تیر تیر متیب کل کلار شتاف
 منی تیغ ایتمه جوق خول بری سوز کلین کم کل
 بچو کولمان کعشق ایلنه می جزو سینه آنک
 فراقک اچره کم دایم سکا سوز کول از اولش
 سکا بر دمه و بوزینک کیم سینه برین تاز اولش
 دیدیم بوزی نور خج سیم اولسا هر فانی اولش
 جهان باغده کم اول کول کلن جلوه نیاز اولش
 حقی عشق بولما قفا سبب عشق حیا نیاز اولش
 جفا سی بولسا چو قدرین جوق وفا سی نیاز اولش

مجا از سنگین قیاس حس بی چون کیم کمان نهد
انگیزت جری ننگ طوفانی ز بار آوازش

شع رخسار ننگه آمه شعله می ماند آیش
سازدای هوش عم ش میت زلفک جری
کوییا اغنک غمخیدین باغ ارام غریبه
کو کلام احره اولقاز ننگ تنگ تری قاشی
بچودی ننگ عشق و تی رین کیج دیالک کون
سین ملاود دردیخود و ندم اندی شایلیغ
دو رخ او تیرین غمی بوق زله اول کتیم
چون اول یار استوری معانم ولینش از لاد
عشق ملکی شای دور زرش تو نیک کویا

سر طرفدین جسمی یار استوری عم دوری دیش
اتی نعلینه کونم سوزتده بیوند اونی
فانشی باسی بر سر دم آتوی غم و اولقاز

بطلاد و یوم بوخدییا ننگ لغت کوزین کبکری
نوبخه افغان بس نود و جران الیبریت
ز اندر اسع الما ما عاشقینغی انکلاب
جسمی کم لعلکون قلمیش ننگ جری اند
طوبی خینی کاشن ناچه کویا قلمیش حن
دوش یا غمینه جمیلی یا ننگ ایت آنکند

و که بر آت جری لم بعد ایدیب اشک آیش
بانده کویا کایان زده انیم دور دین دور
تیغ جران بند بدم یاره پاره ایلهادی
فانش رو کوزی نظره قالی بوق کوزن ننگ ده
ختم ایدیب می به یورنگه بیون بندین بیور
نایان بوق ایسجام عجب بوق ساقینا ده کیم
نعلکون بو ولینش یار ایایی عالم دیمه کیم
باز فصلی کر کلا آتیلوی معالی زور سکنده

صفر سوره دو شوب لغت کوزین کبکری
چون که طالعاب بر لده در او ایسکیم کیم
اندین اورکا ایش ننگ کون کم قضا
کو کلام او تیر دور کوزم دین قان تر غم قلمیش
سبزه خطنک پوز ننگ باغین خضر قلمیش
اول که بو بینکده سنکند زلفی ننگ بر باغیش

برق آمدین ننگ قلمیش دور اوت ساقینا
بو خسه اسم دوری غم ش میون قافو اولقاز
طوبی چون جسمی یار استوری کیم اوروی دیش
دیدیلار یارب کیم آنی نونمغ ننگه دیش
زره که چون ختمه سی موجی کر کلا سر کولاییش
ور زخم لعل ننگ شوقده قان اولقاز
لعل ننگ شوقده سیر بوق قانلویا شوقده
قدنک زوره عاشق ننگ کل آتیلین باز قوش

در دید شکله شکر لعانک غنیده کویا
 عبرتین از خلف اراد و سخنان کرده دور
 اوقی کسی بار خالی یا غنید برانی ابرو کمان
 نکته عشق کنی ظاهر قیلای دل زینهار
 آنچه شریض جملی از آتش لشکر خوب
 صداد زنده و صاحب حسن صانع ساز
 دور بر پیشتر لر

خوشم کوریک بولمان بتلایغورن خلا
 سر کوزی قاشی قرابت عشقی بر لور ارا
 محنت و غم بر لور و در بیگانا اول کیم ای کول
 اول کسی بولیش با ملکیتی کم قیلدیش ازین
 ای وفا ستر تولدی عزم افی بولماده
 داغ عشق کف ایسترم ای لایع از نوح
 ای جیبی دیو را رخ بر لور بی جکلیل ملام

کوز لورم و بر یوب کیم بو کلرم بو کلدی
 ای بری دیوانه کون کلرم قصدینه سبل غلام
 یا قدیمونه سر صفا ملک شکر قیلدیم کیم
 کیم سکنا بو کنتی عشق املی نهان عشق
 تیلد و نطق کوزده شکی داغی آنک قالد
 صافی برین صانع ساز
 بولسام دیو را بر نی آنک اوسیا لایغورن خلا
 بولما ایم رسوا بولوب یوزی تر لایغورن
 دل را بر لور بولدی شکر نایغورن خلا
 بو فایع کویلی پر خوره خدایغورن خلا
 سن وفا قیلدای قیرین سبغ وفا لایغورن
 بولدی سبیل م ایستاب کد لایغورن
 ایستاسک بولاق بیایی بار سا لایغورن

از خوابت پر بولمان روسیا لایغورن خلا
 دن کعشق املی سواد الود بولیش برنی
 یا دشته لر باد شاهی آنجا بولیش خور کدا
 چون مراد بی نو البیغورن و فایع دیرید
 وحدت باقی عیلا سر کیم فایع دیرین
 دیو را ای آنجی الکنده کیم بر طام
 شکر تدا جیبی اول فر بولما و تک
 شکر کیم بولدم بر یایی بار سا لایغورن خلا
 بولدم عشق ارا بوزی و لایغورن خلا
 کم قیلد و خوشی پر اوزین بادشایغورن خلا
 قیلما کیم بار سبب می بونی نو البیغورن خلا
 بولما غوغی تا عاس ن فر و نایغورن خلا
 بند اولوب یوز نوح تا مان بتلایغورن خلا
 خولما کویلی اراسر کز لک لایغورن خلا

غم عشق کف می خور و نوح و در خاص
 سنک فخری لیک شو قنده کویک
 دو تو بد و در قطره یا شکر میر یوزینی
 تونی کون شتی کیمی رشکش اینک
 وفا قیلما نک طمع دور این لیلدین
 کوزی تکست بو مار اولدیم تا
 جیبی فردا اولوب بد و عشق خنده
 چور در یایی بولک مجنون و در خاص
 تم تک بو دکی بر خونه در خاص
 کرا بتم کترنی کرد و نوح در خاص
 سنک کیم کترنی روز افروز و در خاص
 وفا سیر لوق چور در نوح در خاص
 لطافت اول بی بولکون و در خاص
 سنک عشق کف چون اول خور و نوح

مانی محبوب اندن جام کلکون و غرض
کجا جانی کلکشن ارا بر ساقی کلک خیمه
گشته دوزدم رفته طبعه نوز سیک عیله
قالو یاشم کیم لنگ شوقده دونه عالی
بوفنا نین ساقی کلک سراسرین لایق
دسر ارا اول ماهه مری بکا بولمشد و مرا
ای جمیلی تا خیال فاشلاری جانده و

چون بلا طکک چون کو نکل یارا ملاوی
جان بریب لبلبرین بولدم آنکلی
خط سرنک باخ شکانا جیقتانی
قیددی محروم حقیقت میران زینی
ای جمیلی سال نکل عشق و نکر نیه اوزنک
دنا و حرفنده نغمیری روکشنی ضریا کیز نش

نارضنگ عشق دوزد و نوز سید خوشا نین
جز دشتی قطعیرون کو بونک مرادیم الیم
عشق اونی تشله سیک فیمینی قیلاق دور
بال باکس ج انده وصلبرین یاد آید
عشق دا وادی سینه بر لبی دشتنگ عشق بیل
زهد الیکام حور الیدین کو ترا اولدی کور
احیب آبی بزم عشرت قیلاق افزون غرض
بوجمان باغده بیزکا جام کلکون دوز غرض
بحر طبعه برین آنجا چون در کمنون دور غرض
سر کو زیدین کو بیس آب چیمون دور غرض
عشق کو نینده سنا نوما و دجون دور غرض
عالم املینه اگر کین فارون دور غرض
قاسلاری شکل نکل جان برین کجا نوز دور غرض

نماک بولمشد و ضمیرنده آنک اواغین
حاجم بودر که یارب تیره کو نکل اویونه
تلق و لعل کنک تیردی فیض نوری عالم
امل فیضنگ صحنه حرم اول کیم تا ابد
نانه شیمی بر آنک ساکن زامد افشینی
زاهد امین خانه دین بر ارا کیم کسکما
عشق فیضی نوری غامی جمیلی بونالی
تیدی آنین جمی عالم املینه آنافیش
اول سیج الفاس علیدین بیوز اواغین
قیلادی خضرو سیج اواغی ابله املانه
اول کیمی محروم فالدی بلا دی آنکار فیض
دیر بریدین سکا جم نوز سیک آبی لایق
یکور و یوز شیخ صوم کوشه ده غام فیض
کشف اولوید و رانجا جم که سر سراز

طایفه طایفه مرصده طلعتی زیبا طایفه مشتکین چینی
شسته شده دور بوخسار لور

طایفه مشتکین پوزنکده کور بیلدوم
عرصه کرده نذر انزله ای می کور کلی
نوعروس دسه آدامانک غافنج پوز
وصف حنک قیلانوم اشترن غول
وه ای امکان در منکا بار بیلدوم قحط
یتساجر کنکین منکایر وده کور یوزنیک
ای جیلی عشق اراظم ایلدوم ساکنک صراط

دیر سری الکیدین می نوش بیدیش و
قلنسکی پاک یلاکلی کور سرحده است
نامحاشع ایتاکل و قنده کلخ لاریله
کوزمه لعلک خیالی بر لرم فان و قو

سنبیل و کلدرین نایارامک غولچون کور
شاه خوام رضینانی و جد ایلدوم بوش بیاض
سج کیم بولماس باغملکی چو برکلی باط
من کورانی قوی که قیلغای باقتی حنک
دوره نمک دور کول خورشید ایلدوم
دفع ایدرانی نین فکر و صاکنک برین شراط
در منی حج ایدیب قیلانده باقتی اربط

قیلدی مریم قیلادی زهرا علی بر لرا اختلاط
سند و در اول کچ بنیان باقتی قیلک
باوه کلکون بچ کلک ایلدوم قیلک
کوزمکلونک خیالی بر لرتدی بیاض

قیلایل چوق طلم و میداوک کافر سیری
قی جیلی انکلیتت غیرن دنون قیلایل

قیلایل چوق طلم و میداوک کافر سیری
قی جیلی انکلیتت غیرن دنون قیلایل
صدناران شریات الماریت ورتو
اوجاخ و دروخ خیالی ناداغی فکر صراط

قیلایل چوق طلم و میداوک کافر سیری
قی جیلی انکلیتت غیرن دنون قیلایل
صدناران شریات الماریت ورتو
اوجاخ و دروخ خیالی ناداغی فکر صراط

نوعروس دسه آدامانک غافنج پوز
بوزم ایلدوم کور سرحده طالعده چون
نوعروس دسه آدامانک غافنج پوز
بوزم ایلدوم کور سرحده طالعده چون

نوعروس دسه آدامانک غافنج پوز
بوزم ایلدوم کور سرحده طالعده چون
نوعروس دسه آدامانک غافنج پوز
بوزم ایلدوم کور سرحده طالعده چون

ای جسمی اول بری بین آویسینغ شینین
 قیلا کیل کر نطرح کم بویش اراق غلط
 یورنکده عیان قبلونک مریان ستر
 اولک تب ضعیف ای مدیر مطلع ایق شینک
 کردوخنا ضنک تا حقدی سنکاتی
 کل یورنک پور زیسا اول سینه ضنک
 دیوانه کونخل لر نیند انمک یون کون
 قولوغه قبول تجاس اول نغ نغ یور
 بیر ننده مخلص دور زینهار جیبینی
 طحی سر ننده ظلم انیمک یون ظهور کلام انیمکی طریف ش

خط
 کویا کل اوزه اولدی مشک بل طر خط
 اییب نی یاز بیت دور کون صحنه ستر
 کون دورینه کویا کیم یازیلدی مدور خط
 یاز یلسا بیور زینت آکا فخره اخضر خط
 زنجیر معنیر دور بیور ننده سنک خط
 سرخی انخا یاز سام دیورین بویا بتر
 قولو قدین اییب آزا دیور ما انخا خط
 شانه ده دور بوخشنه نر ارا
 ظلم یون کم طار نینک ای کشک قنقا خط
 بلونک کویا سیح اولمشد و رای ارام
 عیسی انخا سید خضر تک بری یوق جام

لعلک قلدیم قد جانم قیل کر ارفظ
 جان بیور سایلکام ایلایب طهار
 جانغز انلنک کله سرقیلدی کومر ارفظ

ای جسمی اول بری بین آویسینغ شینین
 قیلا کیل کر نطرح کم بویش اراق غلط
 یورنکده عیان قبلونک مریان ستر
 اولک تب ضعیف ای مدیر مطلع ایق شینک
 کردوخنا ضنک تا حقدی سنکاتی
 کل یورنک پور زیسا اول سینه ضنک
 دیوانه کونخل لر نیند انمک یون کون
 قولوغه قبول تجاس اول نغ نغ یور
 بیر ننده مخلص دور زینهار جیبینی
 طحی سر ننده ظلم انیمک یون ظهور کلام انیمکی طریف ش

خط
 کویا کل اوزه اولدی مشک بل طر خط
 اییب نی یاز بیت دور کون صحنه ستر
 کون دورینه کویا کیم یازیلدی مدور خط
 یاز یلسا بیور زینت آکا فخره اخضر خط
 زنجیر معنیر دور بیور ننده سنک خط
 سرخی انخا یاز سام دیورین بویا بتر
 قولو قدین اییب آزا دیور ما انخا خط
 شانه ده دور بوخشنه نر ارا
 ظلم یون کم طار نینک ای کشک قنقا خط
 بلونک کویا سیح اولمشد و رای ارام
 عیسی انخا سید خضر تک بری یوق جام

لعلک قلدیم قد جانم قیل کر ارفظ
 جان بیور سایلکام ایلایب طهار
 جانغز انلنک کله سرقیلدی کومر ارفظ

ای جسمی اول بری بین آویسینغ شینین
 قیلا کیل کر نطرح کم بویش اراق غلط
 یورنکده عیان قبلونک مریان ستر
 اولک تب ضعیف ای مدیر مطلع ایق شینک
 کردوخنا ضنک تا حقدی سنکاتی
 کل یورنک پور زیسا اول سینه ضنک
 دیوانه کونخل لر نیند انمک یون کون
 قولوغه قبول تجاس اول نغ نغ یور
 بیر ننده مخلص دور زینهار جیبینی
 طحی سر ننده ظلم انیمک یون ظهور کلام انیمکی طریف ش

خط
 کویا کل اوزه اولدی مشک بل طر خط
 اییب نی یاز بیت دور کون صحنه ستر
 کون دورینه کویا کیم یازیلدی مدور خط
 یاز یلسا بیور زینت آکا فخره اخضر خط
 زنجیر معنیر دور بیور ننده سنک خط
 سرخی انخا یاز سام دیورین بویا بتر
 قولو قدین اییب آزا دیور ما انخا خط
 شانه ده دور بوخشنه نر ارا
 ظلم یون کم طار نینک ای کشک قنقا خط
 بلونک کویا سیح اولمشد و رای ارام
 عیسی انخا سید خضر تک بری یوق جام

لعلک قلدیم قد جانم قیل کر ارفظ
 جان بیور سایلکام ایلایب طهار
 جانغز انلنک کله سرقیلدی کومر ارفظ

سنگار کنی که از آینه سنگی یار
 ساجک ایچره بوزنگین شادمانی
 بسنگ فکری بیله بولدوم فرخاک
 دیشکنی با دایرب شادوم چون
 بسنگدین کامه تندی این بکن
 سنگی کوردوم بولوب بسیار خط
 قیلور ظلمتده چون انوار خطوط
 چو بولدوی منی اچیب خار خطوط
 تاپیب بولیش ز شوار خطوط
 چیلی بولمادی ای ار خطوط

و

نولاجام بسنگه بوپ تابع
 کلور شیرین سنگدین ای سوزون
 بوز اوزره غیرین ننگه مو باخود
 بولوبین زره تک سرشته جویم
 یکه زمدیر ای زاهد دون
 سمندک نولیدین چتقان ار
 دیاضت پیرله دور سر کون چیلی

منسودی بار زرق ایلیچ اوان مبدوم
 سنگار ایلیچ جوق ذوق ایون مریل
 صمدنگ ذکر دین صمدرا غفلت بنگد
 تاپارسن مقصد اصلی کرب در خایه
 اگر صد قیل اول هوش منم کوبین طرافتسا
 قدح ایلی ننگ باده دین هودی بار
 چیلی بر سر ی ننگ برین بولدی صوف
 عین حرفده عینی ستملا عارضی زینا عالی قدر مجبور

و

بیوردور کونجینه ظننگ ریابر اول
 که ذوق او تیدین بولمادی شتم اولی
 دیاننگه در ایچره کراگه نینگ بر ضم
 دیاضتین جووننگه کونجینه ننگ
 صمد کونجی کیم قیلور طوف حرم و اغظ
 اوزیدور اول ایلیچ ایلیچ ایلیچ مضم
 بولوبدور کادری زرق کوشتم
 ششازده دور بوغش نزل لر

ای تک یوزن کم قلمده اول انا تک
بی تا صبح ممدردیم بولوش کین تک
باشون بندیل شوق اولی ایغ و اشید
تیره کوکل اولی روشش بولدی یوزن تک
مدن تک کوکل خوش دوری هر کوشین
کیسایروانه کوکلنه بولوبدورخ هر
ای جمیل کویدورایدی جان خوشین و
تیره کوکلنک اجه کم قلمده یوزن باش
مدم اولدی ایلمیک فانوس ارا پروانه
ای یوزن تک شوقنده ساهان اشکلون
تیره کوکلنک اجه کم قلمده یوزن باش

قیسا سر اصل فغانیا قاسندان طبع
پرده جسمنی کویدور جان یوزن اکلنک
رس قیلنک اجه یوزن اکلنک
ایضا سیردیم یوزنک جان کدور موز
تیره کوکلنک اکلنک جوردخا سیردی
از کده هر و وفاسیدورم انا تک
ای جمیل ایتمه عاشق ایتنک صولت
در دینی ایتنه عان قلمده اکلنک

بولیش یوزنک ای ممشکدن طبع
اشفته سنکده ووشدی یوزنک طبع
کویدور ووشدی او قلمنی یوزنک
خوشدل من دیندین ایل خوشنک
کویدور جمیل جسمنی کویدور یوزنک

جان یوزن تر کین قلمده یوزنک
کویدیم سنک دردی قلمده یوزنک
تاپسا کوکل کندی تک ایدی قلمده یوزنک
جیفه لوزره ایتنک بی طلم اکلنک
سوزنش برده سنک تا تمیله یوزنک
خوشنک اکلنک بولوش قلمده یوزنک
ای جمیل عالم اجه کسین کبی بود قلمده یوزنک

در زلفک یاد ی بدلی کلفت نه با نواج
ای بی عشق تنی آید صحنه بی هیچ
چکدی و هم بر کسین هر کس از با بیغ
کند بولاسن تر آنک تک بولادی

اول بری قهر ایله چکدی عاشق اولدور
اهل کوشن سیمای قطلت که بولدی همدم
عاشقک اوزره که و شدی غیر افسان سنبلد
جان فدای شیرین کبکجه قیدم اما قور قارم
کردیلا کسن تیه آزار بیغ ایلدین کخا
عدال واحسان قیلماساک حالنه ای اطلار
ای جلی سبو مکیل دیبا و عوسن کم کر
عرض یریب حسد و خاندان کقله کنت
داغ ارا شیرین لبیک شوقی بیلد و نامک
سندق ایله عشقک یولینه با صمیت نام
جان قوشی رلفنک سیری اولدو خانگی کورد

کل بقا چاک ایلا دی کوبوروری ارا لاداع
دوشکلی همدریم اول ناله اولون فوردی
کرکیدر با شتم بولورین چکسام کر لایغ
چون که دایم دانه کور کچ قوش بولور بند

و قاقان حاله اول بره بولور نای طلع
ای شطاط املی ای کخا شاد و فوردی نام
عشق اولی شک و فیسین اوره طبع
کوبوروری عشق اولی حکم کور مک اولدور
ای شرم غمزده لعل کبکدرین نجه کیم
ایستاساک دوران غمیدین خبر اولدور
شکر عشق ایجا سیمایا چا بندایم
دین حرفه غزاله کوزلو غمزده چا کج محبوب

کیم دیسام سبکد زری بولاس برینه سن
کیم کوکلده درد عشق و غم بولور و جمع
سرنی کیم قیلسا قضا کج نوع بولاس من
بن جباری جان کوز بون بولمایا من
جسم ایزه بولسا جان بولاس ایلم من
ست اولوب دوران ایشیدین بولور من
شمعیدین پروانه نی منع ایلمک و بلش من
کله کج کیمسیه اولوغ ایله جلا دینغ
قیله دی شمن لرا چون بیلدیر صلا دینغ
کوردیدین بوز بون برین غم و غمده فزاد
تیر آنک تک ایجا شمش عالمده تیر ستار من
کیم سوزن بالینغ چصار بیکدی کیمای منغ

شاهنده دور بولور غمده

بزرگ برآی چو درین وصله دود و در کز این
 بی دل بهوش بوسام نامحاسب ایتیم
 دم بدم بر خجسته فتنده غمستی بید
 ان اهل قرقه جوق اولدور یک بل بازنکند
 راست و در مهرینه الدانسون افلاک
 خسته کو کلخانی عجب لعلک لالریست
 لعلکون در دهر روزی جمیل شک افلاک

و

بر پیشش ایزم کم بولدی ایشم دستار این
 ایشی ب ایغاق اولدی ایزم ایت لریج
 در ارا ایزم خجسته فتنه کردیم بولدی چون
 کوزی رگانی اوقی سکا ندرین هر نظر سو
 هر زمان بری و فایز شک جفتین کو یک
 زبانی بولیم کم اوردی سروک اول کفر

ساقیا جام ایزم کم بولدی ایزم شک
 کوییم ایزم آندره سریان رکوز دور ویر بولان
 بیرمدی سچ کیم خیره آنخیم قیلد بولان
 لال بولون ختی قرا بیل دولان سازان
 ساقیا دران ارا و تکمیل انخاک کازان

و

یوزی عکسی اده ایزم در شدی ایزم بولدی
 بولسا ایزم ایزم اول زندان بولور با ندر
 دوو اشدین قراخان لکی کم بولدی
 جراتی بیدارین آندره منکا بولغانی فران
 هر طرف جسمی در اولی ایزم بوزوغ وان
 بیز سر ویر او فکدین قالمدی جسمی ساغ
 شک ایسیورین ایزم ایلک اضعیف اولدی
 کیر بولکست سینه ایزم بولدی ایزم شک
 ساقیا انخا اباب اده بولور دوست

شام خ اول سالی نهوش بزم صوندی
 باغ و گلشن بیز در و آنکف خنک انجا
 نجب کوزم قزسی بولساغ اشک ایت
 دوزخ اوقی ساری اشدلک کیم ایزم
 بیدیم وصلنکده چون کیم ایزم اوقی
 نقیب عیار در اولسام اکرانی قاشی
 بیزین زلفنک جنون فواج اولدی
 چو کسکنده شیرین شک فرود ویر و کولم
 دم بدم عکدین جمیل کم شک شو فتنه دود

وصلتک ایچره کوه ستر سیر جمیلی ساجکتا
نایدی اول دولت بیلده قارون تملار کین

دوغر کتک سیر لقله نیک ساقیا عیتم اصنع
دم بدم سکن کم شکر خندا اولونک ایچاری
ساند بوم درخیدرین دورو کولم استغ بولسا
دانشلار با شمه اطفال رودی بوخار اولون
دغران کتک دور بوم نیک کیم عشق بولون
سکن با شتم سیدرور ببولون قیلدی نکلان
عشقی کیم سیرین جمیلی حقیق اولون دانه نکل
فی عوخذده غننه اکینز فرشته صفت
سوخ لر نش بنده دور بوخستزل لر

فتنه لوزنیک کیم تنی لقلور کوسوم شکتا
جوسر لملکده جار بیدر بولدی ساقیا
دیرایش سن کیم که عاشق دورو کتک قیلان
عشق لایق قیلدی کیم قیلادی جان فرا
بیلیم آنکیم دعویسی بو عیبده بولدی جان

نجب دور عشق بو کیدرین کیم یلسا قام
اول پیری کیدرین تنی دیوانه ف قصه سلا
چاک چاک ایددی جمیلی جسمینی تنی آنک
ایلمکیم سودم بدم دورو شکر ییری قیلدی

کوز لوتک جلا دی تنی کیم قیلور جسم شکتا
کرنی دیوانه دیدریم زلف کوشک دیدر
عقل اگر عشق بیلده نیکس جلال ایا کیم
ای ک قیلدی کیم دعوی عشق ایدر جان کیم
دو نیک عشق آبرین زاهد سلاست بول
تن عشق دور بیا بوزینه کوز کیم ایلمکیم
ایستاسانکیم بولان سیرین اول کولکن شید

کوز لوم بوزنکی کوردی قالدی جیران طرب
جان قوشی کوبونکی ایستیر سیر ایه چون کیم قننا
ده کوسن دیوانه فی اشفته و جیران و نار

قلم بولور چون دایما یاز یلسا عشق اننده
کریچه دایم ایلار اصل چون بولور جان
ایلمکیم سودم بدم دورو شکر ییری قیلدی

قانتلا نکلرین بولور قائل آنک کویا خلا
ای پیری خوی ایلایم قیلدی خطیر خلا
مور خیل اوز دایم لر قیلدی ای رخصت
بیر مدهن جان مرن کیم دیر کس بیلانی بولدی
دورخ اعلی کور بای عشق اوتینی بولیش
کوز کوز بوز عکسینی سوزرمان کیم بولدی
ای جمیلی ایلایم کیم عاشق کیم خنک افرو بول

بیلر کیم شو قنده قانلا توت کویا جان
بولدی آنک سا نجلیک اولتیر نکلان برن
ای پیری و ش قیلدی اول زلف برشک انظر

سازد و بی سستی بیدری نالی

عزیز زلفش که در تیشش در روزگار
شکر سندی و کویس او را در
شکر سندی چشم طلاوند چکب ای قائم
قتل ایدر عشق قتل ایدر نگاه اول
کر شرف بوسام وصلنگه ای شمع زلال
ایستازنک بزنی ایدر سگابین
نمزمیم چکبک ای در صبرین طریقه
بار مناسب از طلاوند کب و خوشید
سین کی با کبیر ز احوال کب
قیلایوم یوز شرتی ز ندر بار کب
اولا تانکه تا توان کب خوشید قیلای
شادمانده در روز و شب

ببولدی بو کوخل اول قاشی سلاله
جام دانی بولوپور و سعی زلاله عاشق
شش زانکه کورک عین چون ام بلا و
کوخلی دانی بولوپور و اول زلف و خای
کل بوزنک کورک کم او تا بون قراردی
نی تا تک عیان قیلایع کب بوسالای
بیلان نظاره در و سر و چین ایخده
بولدم چو قاتشک تک نازک نما کای

بعلایوم لجه سولک بو بولک و...

اول کمان ابرو او قیدین قیلما شرح غم
سالمی یوز آشوب قنده عالم اول
ای حبیبی عالم اعلی اوزره ناکه قویما سون
اغوی مزین آنک بول هر کشته تو
عشق فیضینی تا پار زهیر یا ترکم آید
یلمسا اعل فرود حالت عشق تو تک
ای کونش قویما نایب زه صبی بوسا
دیو ارا سجده قیلک بتغوی ایچسا ایغوب
لعلکون پیشش در روز و روزن خانان
کوسو سونک چاکل ارا تیب لوبدی بیچکان
آلما نیب میدان ارا قیفاغانه جلال
حاضر اولکم کوز لرنک باشتی ارطوقان
تا چمادی بوخده ملکینکم ایلا دی تو
کیم که عشق آلی نیند مکرین لیدر بره صرود
چون کز نادان اربوه یوق حالت معنی تک سون
یدی دریا می اولوب بیوی فلک آنکاظ
چون که عارفلیغ ایلد بولدی جمعی اوز

تبع عشق بولدی کوخل یار قیلدی بیرو
من ضعیف اولسام فدای بولنده کز کنگ
وه کم اول پاکیزه بولدی بولدی بولدی
لطف حسنک هر بی نی نوع جان قیدین
نیج بوسام منی خرو زون کز ارا زنج
ایچ اولسون صحت ایلد بوسون اول قاش
من بولویجان چون فی آوده نایب اول
تندرم لطفی جرمم ارا بولدی لطف

مدر و صوفی امری ای شیخ بزرگ و فیله
شکالی جانان زین برود که خزون
دلای شوقند آنک فاندوشم سبک
عشق ار استانه بود لکن ای حجابی
میر بود پدید در پیر پیران بزرگ ارستانه
بیر فاندو ایلهادی بوزنوع ایله سید عشق
ناقوان جسم ایوب و قویای ای عشق
سندین او لکن کلبه جنون پل و نود عشق

عالم پیر مین کمی بر عاشق بیاره یوف
سر سر یوم تمیز سیر تیل اولوب کویا
باغ اراسر و کله قیلام نظری باغبان
کاشن پیر مکل بوزنک شوقیله ای ناری
ام لومی ایله سوقیله ش کانت و پشالاری
بیر بوزنی دوشمش ایله کوب اشک کیم اول
باره قلمیش بودید کیم تمیم جمیل جسمیده
خان رومان ترکین قیلبک آشفته و اواره یوف
شاهد عشق بود پیر پیر و اخی انکار یوف
شیخ قیلمه فرصتم چون اول قتل و رضا یوف
اولم کو کخل غنچه سی تک بر کل صید یاره یوف
کوسه و اوارا قفا مویخه ایسترم بر خاره یوف
کتر بیت ایله کوزنده نایب و ستاره یوف
بیر سر میر قایب دور مولا کانه یاره یوف

میری کورسانک آنک جانانی یوق
بیر قوروز قایب سبل انجالی یوق
بیر ولایت کیم آنک سلطان یوق

میرم که بودی سن بوسع ماله عالم
مجنون کی در شوهر در دشت فاندو
کوردک نیلار جمالی حجابی آنک

عشق حونی غیر پیرین کریم او غیر یاریت
عشق حونی در سینی سلیمک تیلار سیرین
ام اولی شمله سید و کورید و رواق
کدشت اوزره قطره قطره و شوقی بیوشم
کوک کخل فانی کوزدین راس اول لوب
حق دین اطلد و رایب کوم کوم جهانه
شمع و روانه و کیل یارین جمیلی بر کیم

جسمی کورید و کی کم ایلهادی نیلار
غزوه سنیب لملک ایله نیلی اول قانم
بجز و افسانه دور و حسرت بود ایله افسانه

اولم تو آنم سیدین قیلمی کوم بودی
قیلمی چون قیلمه آنک کوزدین جهانه
جمله سینه بودی بو ایستنده و ایستاده

هزاری عاظم آجی سکه آم چون تولدی
 بوز معدور زعفران کنی تمدور ریشه سحر
 جانک شمیرن چناندا شمشکند اورا بوب
 خیال کو یو گلک زخم آتسا کو گلخن غیبت کم
 اگر یوق اعتبارک عشق ارا بو مبر لیمور
 جیبی جانی بی کس لیکیدین آلدی غم کم
 بوزع آب و هوادوخ بک و کش بار اولاق
 دلیل عشق اولورونکی سارین صبر اولاق
 چو کو یک لیکد عشق اعلی کرک پیر اولاق
 کتر بجز ده ششس عزان آوزر اولاق
 کعش اعلی لعیندین کرک عتبار اولاق
 فی خوش دور اولک شی غم بکج اولاق

سرکه قلیدم وفا کوردم خاسین ای رفیق
 سرکه قلیدم وفا جاننی ده کم قلیدم
 سرکه کم ایلام هم و محبت ایلام
 تیلما کیم کس ایلیدین کرک زوفا سیرنج
 بان و کو گلخن تو شتار بی سحرین جو بلور
 سراقین کیم اوروی اولاق بل بو خرون
 شیخ دیبا تو بی قیل می درین جیبی ایلام
 وه ایدیب بوز هم قلیدم سیک لکان
 سرط فیدین چکدی یوز تیغ حصارین رفیق
 بیرینه کوردم آنک سیک بجز سیرین رفیق
 کوردم چی چون آنلانک سچ کم و کسیرین رفیق
 کیر یولی و قبله آنک فاشی باسیرین رفیق
 مرم اولیشین مل آنک سیر سیر اولاق
 کورما مل لال شیده جو مرغ بری رضا سیرین رفیق

زار کو گلخدرین جوا آنک بوزی
 اول پری سنک فاشی کو گلخدرین جوا
 آه اولیکه صبح شمیرین روشن آیت
 درد و عشقک دور بوزوع کو گلخدرین جوا
 عشق در دینه چو بولدک ستملا

کوشش اولیش باسیرین لای یوق
 یایه سکر کم آنک قربانی یوق
 ای کو گلخن چون غم تونی بیانی یوق
 سغانه بو ویران ایونک مهالی یوق
 ای جمیلی اولکد سرج ارمانی یوق
 اور لکان غنجه کورکیم آجی اقلی یوق
 ستم کع عشق ارا فریاد و جیونک شتالی یوق
 آلا آنک دغی اول یردی اعلی اقلی یوق
 اگر بولسا ولی قدناک کیم نورس نهالی یوق
 آلا آنک چون قدناک کیم صدا عدالی یوق
 سی بهجو سیر چون کیم آنک اقلی یوق
 میل و غم کدیرین و کاکوز کو گلخن غنجه یوق

سنی دیوانه فی بانک بر پری جگر زور
 اولاق
 آنک عشقنده جان ترک قیلت اختیار
 اولاق

و کیم آنسیر یوز تومس اندوه و محنت اویند
دیشلر یلدیلدی ننگ جرمیدر سهرم آننگ
ای جمیل کوز لر ننگ کوز نر نشان ایتدی

و کیم او اربابان سلیتی نوع انبای برین ایلوق
قیلما و کت قلمی یاروق دور و بی ای قالم
ضغیفین نام کم اولماس کل یوز ننگ جرمیده
سورلوق ننگ یاننده نجه آزاد اولدیم
مشکلف اوتیردیر یکنکلس بر شرتوروی نجر
قبر ننگ ایشیک سیر اولوکا چون کیر ارسن عاقبت
ای جمیل نجه کوز کنگ زحینه بولسور علاج
خف حریفنداره کاکلی مشکلف بن کیر کوی ناک ک
سوغخ لره سنا ننده دور بولور کولی لر

سج اولوب کیم دورندی سربان سنل تر کا
فاسکلف کیم برابر کاکنگ دور غی عجب
سروالیه ننگ بولما دی سنل قوی بو ستانده

کوز کالی کوزیم یوز برین اشک نمار ایتدی
قان یا شمدین روی زرویم لاله زار ایتدی
عشق اولدی ننگ شکم سیر نامک علم ایتدی
اولدو کوز کلک سانی کوز سولم اچره اوز ننگ
نجه دیدم عشق شکلف اظهار ایتدی سراه ایلدا
دوشکالی وه اندین ابرو ایلدی اوزده
ای جمیل خلقت جرمینه دوشد ننگ آننگ

یوزم اوز زره لاله کون باشم رودان ایتدی
عجب ننگ علم ننگ شی جرمه موم قان بون
دوست و عشق کوز لب اولدی پیغلار تان
یتیمایب وصلکنده ایزم پیلا ویم جرمه کیم
تا یلادیم جاناسنک جان بخش لیدین
بولما دی عشق املی ننگ سینگین بونوع
جان و مان و جسم و جانم تر کیر ایتدی بون

اویما دی سر کز چون انتظار ایتدی نر
جانم اچره عشق کواغدن اشک ایتدی نر
شکل اوزره نقطه سیر ننگ شرت ایتدی
قان قیلیم لعل ننگ آنی غنچه وار ایتدی
وه منی بر معنیده بی اختیار ایتدی نر
ناله سیر لیرینی ایلدین شرمسار ایتدی نر
زلتی ننگ آشفته کوز کلک بی قرار ایتدی

جان اراوغ نمانی عیان ایتدی نر
وصلنک ایتدی بیلد کوز کلکی قان ایتدی
محنت و اندوه سیر لمانا توان ایتدی نر
بره جری اشک ننگ اچره نمان ایتدی نر
بونن زارا اچره آنسیر قصد جان ایتدی نر
کیم نمی عشق اچره رسوای جهان ایتدی نر
بوغنا بیغ کوز بی آنسیر مکان ایتدی نر

کوردی کج یکسه کچه سرواوزه سنبل
اوت اوزینه دوشدی عشره طوفون خیم
کوخلنک زجهینه سالماق بسیندور قاتی
بولدی زلفنکدن جمیل دیوید اشفته یین

کوخلنک چو بیله باغ وصالک
کوخلنک چو بیله کل یوزنکی چون کم
اول یوزنی کل اشفته تکیل اوچونال
حیرت قیلد فرما دایله جنون کسکی کور
کوخلنکی غیب ایستنا سردرم نیکی کم
فقرا علی کم اوزغنی فنا ایلاوی یی شه
چون صورتی کوخلنکده شمشهد جمیل

غنجسین تا کم صبا صد یار قیلد شدر
دو اعدین قرار سا کوخلنک چو بیله
کلنک
ناکسین اوزون قیلد رو آنش کلن
یوزنک چو بیله یار ایبر برشان کلن

صح دو دیو چو کینور بشتینه سریان الیم
تی نری عکسین قیلد چون شادینغ بروی
آبد دیوانه نوسا کئی کوخلنک یوقدور
شع رضایر کعب اب جان کوخلنک و شلا
ای جمیلی شوق اوتین جانکنده اوزون

غیر نقشیدین تیار سه خاطر نک بوچینی پاک
جام اچره ساره رور عشق باکی ووشکالی
بوز اچک کعبور سه جسمی خم یوق الیم
ایچ کم جانده عشق تری قیلد کم زمان
بان قونش زلفنک اولدی بیلا نک و الیم
تی بیله یین بولد خنجی اچره سر دران تم
ستلا عشقنک اولمشدی جمیلی کم سنور

شام چرنک تینی و کم ایلاوی کوسون
صح و سکنکده تیجه قیلدی جانم نیلاک

او لور بشتکنده سران غنر اشتان کلنک
تیجه کم عکسین بولوب تیر سیریا ووقی زلفنک
کیم ازل کونین بری ووش لوبو یوزون
بشتینه پروانه تک سیراین آنتانک
بوز کلنک کوبیدی آتین کککاسا ووردی

صح فیکسنی بر خطیر له قیلد عیب ناک
کوز کونک اشلک ام اوت و سوتی قیلدی
شع اوتینه یا غایب دین قیلداوی پروانه
تیجه چرنک ظاهر ایدی یاری کونک
دو عاوی صیبا و صیدی دام اولدی کلک
اشک اچره طرف آباردی آهوی کلک
بیر یوز جمیل اولمشدی آتیش با وونک

صح و سکنکده تیجه قیلدی جانم نیلاک

زکات بوسه ستان ادا بر سر و کل اندام کرک
 بزرگ سرخس که می بر سینه نق اندک
 بیدم کوم بیل نون آن و قوس کین که سبک
 زامده جور الیدین کون ترا و نور کچر مراد
 بولدی دیوانه کون کحل یا کج کج سیرده قرار
 پیشه جران بلده که کج کج نام اولاس
 مرغ جانگنه جمیل تنیا سناک کام مراد
 سایش سر و پله هم با ده کله کام کرک
 غنچه و زک سیدین بسته و با دام کرک
 بوز و زلفی تنک آنک صبح بیل نام کرک
 سنگا ساقی الیدین با ده بیل جام کرک
 اول پوری زانیده چون کین آنجا دام کرک
 نوش و الیدین آنک ایمنی کج کام کرک
 حال زلفی تنک آنک و اند بیل کام کرک

با ده عشقین که سردی بر کا اول ساقی تنک
 سیند و رب بونی بی احسام بی عیب بی بند
 زار کون کلم دور منقی برم عشق ایوه آنجا
 خطنگ و قدنگی یا دایب که کیر دیمغ
 عمل عشقنی بر فنک سلی کونور سا آنجا
 ساقی نهوش بیل بی کوم سیدین زانجا
 شوق پاک اوزره جمیل زهد قصد ایکنجانی
 ایچ آنی نزدانی ترک ایلا و اون و نیک
 که بودوران ایوه اول ساقی بولوروشن
 سیم اوکسته زده الف تار قدرم بولدی
 سهره سی خچر بولوب کونزکا سوسر بولور
 بار سنا ساقی ایله کونزکین ایکی یا بند
 تیر کونک کجک و قلم آنک او شوق کونین
 با ده صافی ایچ اوکسته بیدی کوماک
 چونک

رحم الیریب حالده سال سوزده شغلانی
 قونیا ای غم دین خیره کم کجست ق ایون
 آم اوقی او چتو بیدور و رخ اوزه کونک
 سانغانی تیغ ملاکس کونک سوره اول قلم
 واعطا قوروق تکامل لاملوانی
 عشق اوقی کون قیلدی جمیع کین
 نور پاک ایسا تنک خرمین بولیش ایسام تیره
 قیلدی جبر تک تپی بران ناتوان جسم کار
 غم نون کم بولوردم اول ای جبر دین اندونما
 سر طرف بونا توان جانم قاسم قیلدی
 کیم که کوی بی عشق او تنه آنجا دور طهران
 غیر نشیدین جمیل کونک کونک کونک ساق

بیره و شنگ عشقنی قیلغانی تناک
 کونک سونی تشیب کونک بوز زخم بوز
 ای ایل نظر یار تنکی کورک جیسا تنک کر
 کونک خنی دیانک ایل کونزکین تنه نسا
 کونک کاکا تخم جراوقی تنک بیز شری بس
 اسر و ک چیقیا ان وینه اول کونزکین
 دیوایر کرب با ده ایچیب خچر
 بوز نوح ستمزنی سکنای سکنای ایلا دی افلاک
 مرغزه اوقین آتدی چوقا قاسی جالاک
 اوز تنک بیلدور یا قشقی آنی ایلا کایل اوراک
 عشق اوقی تنک ستمه سی کوی دوروشنی بی پاک
 برق اولی فی حاجت کیم اول کوی کجک خاناک
 اسلام ایلا تنک قیلدین الیریب اولدی
 ست اولدی جمیل زنجب قیلسا یا قاسم

اولی اور زور او تینی کیم اتوق اول ابرو کمان
بوجھیا جسمیو بولین شستوک اور تہنوک

دیرارا تا کیم منی ای نجیب زارایلا و تک
ای بریب دیتم آسب کم دیراراسا لند تک
باغ زاناضر ابدکن کنی کسب ای سرومان
بوتند سرسونا و تک کین باره دور
ایش کنکد سر کچھ شمل غ حاجت سحر
خست جانم لہو کنکین تربت ایتر حلال
ای جسمی نجیب سا تک و زلفت عالین
کم فنا دیر بند مسکن کوئی نما آریلا و تک

سفنک اتی بر لہ خون کو کلزارا لایلا و تک
بوسا یوز عیسی دی بولماس علاج ای قائم
لہار تک عین غیا تیدین ظن قیدہ می سخا
کرتی مقصد غیر سر رشتہ دین شمشیر
آونالہ ادریب ایتم صحرین آ وقت شام
کیجے تاک اتوقی وہ جسمنی بند اریلا و تک

اول جسم تری کیم سوزدہ او کو قیدہ تری
درد عالم شرمین اولی بیجہ بیلسون کا
باغلامانک آفت اتوقی زحمتی جسمیو بویڈ
کو پور رب غاشا کی کو پیا شملہ دود لندی
تبع غرغ تک کو کسوی چاک اتیدی جونی
دور ادر پرم بری و شایلیہ فی نوش آتید
ای جملی خل غر تک کسما او قان تک

خبر خبر تک کہ قیدہ بی روزینک تہنوک
لاکت بوسا نجیب و چاک چاک و فغان
عشق وادی حسد و ماکت اس عشق
دور اراجشید بوسا تک یک بیان وہ
فلذت سخا لایق و کولای و روش
بولیش اول جسمی نازک ابد کیم تک

کھک

بسا در اندر ج - کجا بر مده بوز سیکم
 بزنج غنسیه بی ریشتیما نس فاشک اول
 شکر آردیم جمیلی حی ایچ مرست او تو
 بو فضا دیر ارا ایچانه سکن ایلا دیک

لبد سر طرفین خالی آنکند
 خضر و آب حیوان اوزره کویا
 ییلاک سن جاوان جان آنین اول
 بولوروم سیکب لیکه قایلیق
 نیدیر مسرین طلق عیسی که لوش
 تم عیار و کوزیب آرد اول زار
 لبدن صورت بآغوزن آیدیک سنج

بو کوکلن کم آشفته قیلور زلف پرفشکند
 نکایب ایتما کیله آه ایستام ای بو کمان
 کوزک ایلم بر زره که کوشم عینی ای
 سنکد ناکیم بیان بولدی مکناهر در شاکند

دروغ غشفتگی انکاسوخ نمودار ایلا دیک
 اوزنگی و ایم سیم کوی خایر ایلا دیک

دانه دانه خال ایله کوکلن و تشبیر ام ایلا دیک
 سنج که کلکون ای ایچ کوزنگی کلکام ایلا دیک
 تاشی ای بیچی عشق ایله بد نام ایلا دیک
 یوز روز نلکد جبریده کیم صبح شام ایلا دیک
 اوزکا لکاه و رطوف ایستی عام ایلا دیک
 سر کوکلنکایر خدین چون کیم آنکد ام ایلا دیک
 فان ایله مروج ایوی سری کیم آشام ایلا دیک

جرنکد و تیلن بزق ایلا ماک فری ایلا دیک
 نایچ سوئی بریب کلش فرین ایلا دیک
 جسم اوزده سراط او قکلر روزن ایلا دیک
 صبح و قی سکن کم ای کلکرم کلش ایلا دیک

چون سنکس کارحم ایلاما س اولالدرغ اول
 ای جمیلی بربری سنک مری بو لک

طلقه طلقه زلفنی قصه بریم کیم دام ایلا دیک
 دیر پی بولسا کلس تا بیچ ایچ
 سجده قیلیم سبت کوشیفه دیر ارا قی
 نایچ بولسام بریشان و سیر روانی
 سیر کاجور وظیفه کیم خاص ایلاب دی وریا
 نایچ اوسا کوکلن زلفنی زلفکد بچه
 ای جمیلی بربری کلک ایله سیکون جبریده

شمع وصلکد بر لیلکوزین که روشن ایلا دیک
 باوه نوش ایویب یوزنگ کوزکوسینه مز
 کورک ایچون جان کوزی بوزنگی ای بو کمان
 ناکیم میلیم خرم بولوب نلکده سرو ایلا دیک

کو کلخه نوع ایلدقیسسون فرانک نامی شرفین
اجل حاجتین فلکده عاصمدین الیزکائی
می لعلینی اول ساتقی کم ایلکیروی ای اید
جیلی لام بدم کو کلخه نوع ایلدق اوزانی

سه کلکم زامدا سر تکی هوش تیا ائند
یتورکیلسا قیادور قده حنی بلب اید
می و محبوسیلدی نه ده خوشحال بوسه ایم
ایص بوز سر طرفدین یری س طوبه کم
تجرب قیلوبولسام ای یری دیوانه و شیدا
کیریب میداند ای قاتل تو کو عشق نامی
کو کلخه نوع تو عشق زینتی پر اول کور
مالا تیرا کر عشق قی غمینی لویع اوج
نظر قیلما قدین ایل کورنی کر صبره ایلار خط

و ن

تجو کیم قاسنک دور سور و عنا قدین
زاندکین فلک کیم ساچدی کجه کو کلب
سکالار بدیدی کوشورامیدی سر ل می ایچ
حیبت میخانه دین سر خوش بنه الکنه تیغ
چو خیزت تینی قیلدی تا توان جسمی نوز یاد
عجب یوق لحد رضا ری پرله کویا کوم مردم
جیلی آنک او تین تران ایلد تو تون جوش

دودوزای بولدی کوزکاک دور و عاس لاس
زانتک تینی بوز ایلچاک ایدکی می قاتل
مالا ایلکلکیر جانی بوز مینک تیغ ظلمت
دوشوب کو کلخه کشتنک تیغ و نسیم اولای
سه فلک در ختنک برقی چاقیسا تونه
نادریری ارا ایلی شوق پدی قالمکین
جیلی وصانک جامیدین شادایت کیم کی

بولوبودور آتشین کلکون کلکونک آتش
وصانک حسرتدین تم قاصیم تیغ ایل
منی نعلیش کور اول نادانی اوزنی کیمی ایلارک
فاچکلای عالم ای بولیش اوق آتلی خاک
هم اول سوسیرله کلک ایزه غیره نعتین ایدیم
بولوبودور ما توان جسم آنک کوبید چون
ساعنه ستم بجرکنده عیان دور اچم اولک

عجب بولوسا کول ام اوتدین بودودوزا
انی سر کیم کور سه بوزی سیر تین بولوبوز
جوس عاشقی خوزیری بام کیم کلکونک
چو بر کوشوراکا اوت و شتسا کور تم تارک
منم بوانه نکت جوم کور اول نوع کیم کاشا
اوشول مجنون قیلدی اوی عشق کونکین
انی چون کیم فرانک ز سر بر ل ملاونک

که قیلمش اوله کوزو کونجلی باک
سنکدن دور عمان قیلمش اوله
سچارقان قیلمش نجس اوله
اکو آسم اول قیلمش قیلمش اوله
قیلمش باک اوله باک اوله

جرو اوله کوزو کوزو کوزو کوزو
اوله کوزو کوزو کوزو کوزو
اوله کوزو کوزو کوزو کوزو
غم سببی کوزو کوزو کوزو کوزو
ایدی کوزو کوزو کوزو کوزو

قیلمش اوله عاشق مستوق جلوه
اکو بار کوزو کوزو کوزو کوزو
بولوب شاه چین کل فرود
نیدور بس خیم بولوب کوزو کوزو
جیمی دور فراباست لچه اوله

عشقه اوله کوزو کوزو کوزو کوزو
بریم ایست اوله کوزو کوزو کوزو
چون کوزو کوزو کوزو کوزو
جرو کوزو کوزو کوزو کوزو
یا ناعلیله ای جیمی بولوب کوزو کوزو

قیلمش اوله کوزو کوزو کوزو
رشته لطف کوزو کوزو کوزو
کوزو کوزو کوزو کوزو کوزو

ایست کوزو کوزو کوزو کوزو
جرو کوزو کوزو کوزو کوزو
استانک ایستاری کوزو کوزو کوزو

بولوب کوزو کوزو کوزو کوزو
عشقه اوله کوزو کوزو کوزو
بولوب کوزو کوزو کوزو کوزو
عجب موی بوسین قیلمش اوله
تیلار کوزو کوزو کوزو کوزو
بلار پاد خلدور و با شمه افلاک
نچو کیم کیم برق اولدین کوزو کوزو
فرات کوزو کوزو کوزو کوزو
چو اول کوزو کوزو کوزو کوزو
لبنک شوقده ای قیلمش اوله
کوزو کوزو کوزو کوزو کوزو
خرابات لچه کوزو کوزو کوزو
دوشوب جسم کوزو کوزو کوزو
جیمی کوزو کوزو کوزو کوزو

کوزو کوزو کوزو کوزو کوزو
نیدین بار کوزو کوزو کوزو
کوزو کوزو کوزو کوزو کوزو
کیریب ایست کوزو کوزو کوزو

مؤمن برحق ایسا تک قیلو داغی آنک
 ایلیب اوز تک فاسک کنجی نسیل کونک
 شمع رخصیه آنک کویدوره پروانه
 ایلی جسم سنک کو رک آنک آنک او
 بحر محیط اچینه ایله که دور شدی تک
 زو تنک
 یوق بود و پیا نی سج بارب بو بوخ
 می میان کو خلک اوت سات عالنه و سون
 حورو کو کبر لای زامدیندن جن تنک
 بو لاسون کر کریم اوم ضعیف پر لاف تنک
 فردو کیلیم بو بوله ایلی لیکه و آفتک
 فارلقه چون سکایوق سودی باله تنک
 کیمدن خوشن بندوبس کنجی تنور تک
 سر ضعیف این تک این دت بندت بیسی
 تا که حق ابره افکاره باقی وونک

ل و اخو دور اول اوسر و باطن دور اول
 ای ریادین اوتوب جان جهانه کونک
 تی ابر بوله اول کیم که دل و جانینی
 سیر نظر آنک بو زین که کورک اوسر اوم
 روشدی جسمی آنک عشقی و نگیری ارا
 بس که چلیم وصل امید پر لای حسرتک
 کویدور دور دور ان خمینی چون کیم ساقیا
 یاری سیر کنجی خوتال اولیشام نیامده
 ایستاساک اسمی زمانین بی و فانی کونک
 کیم ایلی عالمین ی طالب تنب طلبونجا
 قیاسکت لیکه عبادت ترک عیسا ایلایه
 نور توان اوم تی تنک یاره سیدین کونک
 چون کاتی کیمیه فالما قوت باز سله
 کیم بو نیو دوسیدین ای جسمی فانی اول

ناو کند برغ فغان نده کم سکایکان کرک
 ایله دور کیم جسمی اوروک و شویب سالیب کرک
 نکته ظنا سر ایلی کسیدی کو خلک این ایشک
 خشتی کم باسین کویدور سنک خار سار کونک
 سیر چکنده اولور اوموق بدین و شندی کویا
 غالب اولدی خیل غم مندوبه لوبیکه کونک
 کسونه بوق تفاوت شال بوسا ایلیک
 دم بدم فغان سیر لر زکین بولد ای اکتین
 ایلی عالمده آنک یوز بی کور کور کونک
 جیمادی سج کیم موایه باشینه باجیت
 چیرین چرتک قضا کسوتوره سیر یازین
 دور می قارنوسینه فغان بولور کونک
 خلق هس این هروری ایلی سیر فلک
 فی عجب اولسا کوسر سیر عالی مقام

چاک لایب کو کسوی ربان ب تاخیل ایلی
 چشمه خورشید بر زنگ زره ای طایف
 اغوی بوقلو قسیر کانی قیلوشیم آنک شک کرم
 تخت و جاه اولیش سنک کونیده آنک کویا
 کوزم اوق اولدی ماسوق تنک شکدرن حرقه
 جسم و جان کو خلک ایستی انج غم خلیله
 شاه دور ویش اولما و کج کم لیا سلیله
 الکنه تیغ الدی که قن غشا ق ایلاما
 زاهدک کج حور جنت دور اوی
 چوق اونا خاک سیر لای شنه دونه اونق
 یاغدی باشنه ملا کردی ملکر کیم ایلیش
 ای جسمی اوم اوق ایلی صدی کیم آنک

شونیا اچر دونه مار جور برین بولدنگه
ای جمیلی چون که ترک دونی دون یان باونک

تخلیه سر چاک خشقی بر اورنگ دروناک
عشقی پاک اولاق نی سواد اولاسی که شوق
کوبیدی جانم چون که خشم او تیرن چسبون
عیب قیلانک دم بوم که کوسنی قیلانک
دولتی خوشی غیر برین بولاس علاج ای حکیم
من کم آنک فرقی بنشیدین اولدم دروناک
شعله دور شمع او سینه بفرموده باکس و
بوز قدانک جرین کم ای بی اولدم
ناکه که درنگ ایل کوزینه مانع اولو بوزید
ای جمیلی نعل آنک کوبی ارسیمکی خاک

دسلیق یانتاب خزارا کم کیم اودوناک
چون ییستاس انجا بوزیاد و امدین یاناک
کوبیدی اولدم بوزینی چون کم آنک چینی
کوبینه بکوبور سرکشتتم بونانی خاک
دوبوم کوهلکلی کیرملکا خیا آنک نی عجب
ایلاسام کوسکونی عشقک تینی بر چاک
سنا جان بخشید که جان انان کورنگ کاتی
بیلسام بار دور حیاتم بوشیم بولدوم
بک یورنگ تک چو کیم خوب دولاچ بوی
عم جمیلی کم عشت ق اچر بوقه عشقی پاک

کوبی خولارا اچر بوقه دور
لیک عشتا فلکله بار دور وظم بی یرو انک

غنجی کنت کوهلکنی چاک ایوبک محزون
کوز یاتتم کور ایدین افزون تیرنگ ای حکیم
فانتک جبرده سر منی کیم قیلانک
دیر ارا ای شجره شیری کیم سالدنگانی
وحشی رضی غلو قیلدی با شمع و ش
ای کوزم آنک بی شوقنده اشک فانی
پامادی کوهلکنک اونی تکی کیم چلی کیم

کوز لرم ییشتن آنک فانی کله کله ای
سرحباب موهوبی آنک اده کرون ای
کل نوزنگ شوقنده قامان شمع افزون
فوقه و سجاد سینی فی مرمون ایلاونک
تانی ای ایلی و ش شغله کجه چون ایلاونک
قطره حسین مرموم کیم سالدنگانی خون ایلاونک
بیر کوزنگی دلمه بر کوزنگی چون ایلاونک

نا توان کوهلکنی کم شوقنده جزو ایلاونک
نی عجب دور کوز لرم باغی پستان لانی
بلرنگ شوقنده قانار بورد و عوخر
یوز نوسن منجون خون قلمی بندین لور
زایا بولدولک ربانی بهر و جندک بر
دیر بر برین که حق سترن ایشته کیم غلط

بلرنگ تک کوز لرم ییشتن چو کون ایلاونک
کل یوزنگ شوقنده کیم شکر کلکون ایلاونک
جام اچر کوز لرم خوابین افزون ایلاونک
دهمی ای ایلی و ش اول شوخ منجون ایلاونک
دیر ارا سجاد کیمی کیم فی مرمون ایلاونک
مویخی افسانه دور کونی غنی افسون ایلاونک

زینت ایچون بوزنگار زلفک پیرت ایلا
 کیروزنده لاله کون یا شمنی قیلد لاکلنگار
 مراد قف پیکانی دوریر قظره سوانی قاتی
 عجب اغزنگ نصفتی مورپرون کو کخده ای پر
 ایلا رنگ آرزو قیه قودخ سورد اولقانی
 کل پریش ن بولدی سرور لوزه دور شدی
 کل بوزنگار عجب اغزنگ حسرتدین هم هم

خوب رولار بوسا نهانانی عجب اغزنگی
 نیلارام عیبی زمین باخود خضر سوزینگی
 قی عجب جنون کی دیوانه بوسا هم ایلا
 ساقیا سرسانک فلک مدین شنگار
 که بخت غنک که دور افنگ بوقا غنک ایلا
 ای جمیلی می ایچیب قیل سجده سفید رازا
 بولدی چون سرخج عشقی بیله رسوا بولدی

یخب اوچکای منی سانی دور افنگ
 نه حاجت زینک ایچو شمع سرب
 فقیب و جوری و کوثر بیله هم
 سککا جلوبوری زینت سانی نماند
 خیال خالی دور اول امرغ ننگ
 مکن اول قدری رضا کو بی بس دور
 جمیلی نیل وطن می نه کجین

که عدم بود قدر او ایچکای اغنک
 چو بار دور اولو کو کلم غنک
 سن و سن ساقیا لاله ای اغنک
 که بولیش ای کو کلم کو رنگ بولدی
 دیمه ای کو بونعای نازه دانغنک
 سککای باغبان سر ویله مکنک
 که اندین اوز کایر ده بوق غنک

زلفکیم نه چالندک عزرائیل ایلا ونگ
 ای بوزنگ شمعین بیان بوسا بر اقام بوز
 قی عجب روانه ننگ بوسا م بخت کنگه اوز
 سهرن زلفک کجی غمی کم قیلدک سا
 مرینک غلبدین اولار دور شدی حاجی کولم
 زین اراد اول کل تولاغینه تیشماش و زانم
 نه قان بولدی کو کنگ ای جمیلی هم هم

جمع بولیش کن ضرب کیم نخریش ایلا ونگ
 کوزیله افلاکی حسنگه جیران ایلا ونگ
 کیم بوزوز زلفنگ کنگا شمع شتاب ایلا ونگ
 غنجه ننگ لعلک غنجه کو کلم قان ایلا ونگ
 سن کیم ای چاکتس ایم هم میدان ایلا ونگ
 بو کیم ای جان قوشی مدین کنگ غان ایلا ونگ
 غنجه بلسر هریری کیم آنده نهان ایلا ونگ

ای جمیلی تمیزی فریاد و سخا اول آنی سود کم خلک کا بندی آنسز آه و فریاد آنک سنگ
 شسته جانم و در العاشق شکر خندنگ سنگ
 ای طیبم آنجا در مان بولدی کل قندنگ سنگ
 کیرو بی اوقی بملین م بولدی پیوندنگ سنگ
 ای اعل جری داعی م بولدی باندنگ سنگ
 ایستار ی سنگ بفرود بر کند کندنگ سنگ
 و دهی سود ایستار آنجا بوز نوع ایستارنگ سنگ
 تا که بولیش و در جمیلی آرزو دنگ سنگ سنگ

آرزو کا کلین لرینی هرنگ کو کوز ب شاد ایستارنگ
 ایجاب افاس اونگدین جیام عجبین
 ستادنگ کو کلخدر میر نیبا و خم وصلنگ سنگ
 عاشق بویب کل بوزنگی جان بلبندنگ سنگ کم
 ساقیا ویران ایوبی کو کلخدر ای غدی بربانی

بخرنگ شوقه بخرم ته بته فان ایستارنگ
 ساقیا لعنک تی فرین ایجا وین کو کوزنگ
 ویرا و روزنگه دی بر کلین سنگا ایلی نجبه
 راست قدنگ مجرید بری ای سرود و تها
 کل بوزی شوقه کوز فان کوزنگ ایستارنگ
 بیلع اغز بدین ضببک بوقدرو ای او
 بار باقی تا یاق ایوبی شکل بوز شکر کم

کز چه قیلدی قصد جانم و بیدارنگ سنگ
 لعل جان بخشنگ بولدی کز روح افروانگ
 سن کی بوقی نجبه شیرین لیکه حسرت سنگ
 ای لیکه خورشید رخسارین زون بوز و رفا
 باغ اراکیم محرم اولدی اول قوی رعنا سنگ
 دانه و دام ایلیب خالی بیلد زنی خجین

دم بدم سر قطره سین بوز بده خاطران ایستارنگ
 کوز روز لعنک تنگ منی بو شاد ایستارنگ
 چون منی شفتک بیلد رسو ای دوران ایستارنگ
 خم قدیمی ساینک بر سر لیکسان ایستارنگ
 فاستین یو ایلیب کیمر آه افغان ایستارنگ
 کیمر نیاز و خراجکنجا بیدار و بهنایان ایستارنگ
 ای جمیلی فانی اولوب سنگی آسان ایستارنگ

لیک بولدی فوت روم جمر ایا دانگ سنگ
 قیلدی لیکین قصد جانم جیتم جلا کنگ سنگ
 من کی بوقی کیمسه عشق ایرو با دانگ سنگ
 بولدی م طوبی دین علی سرو ازانگ سنگ
 بولما سونای باغبان سرو بید شاد ایستارنگ
 بولیش لرانی مرغی آنک تنگ جیتمی صیبا دانگ سنگ

اولدورور و چوق عقوبت لر بیله چران
ای جا و کیم آنجا کسن داعی ایلد اولما
شسته جان تصدیرن ی قائل حمدن کتیب

بخیلم کیم صبر و صلاح اورا قی سغدیلم ای کوخل
ای فلک تیغاس سواول ای جزئی کیم شسته
دوشدی ایلکا حشر غوغاسی جمیل تا آنک
انلاری سیم صبر ایله ابر بار اولما
کیم سنکا ظلم ایلا سبب آنلکا ایلد اولما
حجریه و صلیتی یا اولوب کیم فریاد ایلا

کوز یا شمدن کیم سنکا ای عشق بیدر اولما
صورا اولی طایر بوروب قوی قیامت کویا
لطف و مهر نیک کور کوز بیلکای نینه یارب
من کولانک قلیتی قیما قتا ای سلطان
ایلا شسته کند جرم ایله کوخل ایوبین و ران
خانقا شمشخ اراترک ایلا ویم چور یا
قان بودوب غمکین جمیلی بویوش لولوی

کولانک غمکین لر نی کروصلنک بیدلنا ایلا
ای کوخل جبران کوننده بس ک فریاد ایلا
بیر کای شمشخ ظلم بیدر کوننی بیاد ایلا
کیم کولکننی تیغ ایسب چشمکنی حلاد ایلا
شکر قدر کیم آنی و صلنک آبا اولما
تا سنکا ای دیر بری عشق ایش اولما
ساقیا صلنک عین برب آنی شاد ایلا

کوه من غمکنکا سچر کند بیدر ایلا
زهد ایله کوخل ایوبی تم نادریم و ران
ساقیا شادا اول کمن خوزلی زینکده
زهد و عجب برین خلاص برب ککای کپر

شکر قدر کیم منی و صلنکده تم نادر ایلا
عشق اوتیلر روشن ایسب آنی آبا
بیر قرح می بر لوبوز سبک غمدرن آبا
شکر کیم قمر و فنا تیغ رحیم ایش اولما

کیم ک بویوش دایما ایلا باری کند
با چسب بیزجی الکیدین اولدم بت پرست
هم اوروره اولقاری زخمیه هم قیلا کز
شکیدین انجیمیش ایمنی نال زاری کند
با غلاب دور بونونه چون لونی نای کند
کیتسون تا تاوان کاجدرین ازاری کند

ای کونش ایله عدم بولیش کس ازنگ بوقدر
 عبرت نغنگ کیم اولدی حلقه حلقه ای را
 کوز رنگ کور لیه و جان غیب کیم کیش
 اول کس بی یارب شوک بولور امین قصه دوز
 تا چادی نقصان می بیجک بر اول کیم ترا
 چون شفیع الدین بولدی جمعی شفیع
 ساقی سیر سانسک ایغ او پیام ایغنی
 دم بدم جام لب قیاس سانسک
 دلر بار سیر لک کون می بیجک کل بر آید
 اوغوان و لاله سانه غایغ ارای باغوان
 لاله نظر عشق تو عین ای کوکل باشوریم
 کور منک حاکم ایشیدیم عالم ای کورون
 چون وطن ترکد قلیب یار کنی بستانویا

و

سح وجود اقلیدر بر فرزه آتاری آنگ
 غیب دور بولسا ایل بر مرکز قاری
 منی کیمی او یاسه بولسا ایکی یهاری آنگ
 یاری آتدین جلاقیما قعا اعیاری آنگ
 فقر الیه بولدی موافق مشرب کای آنگ
 سر ملک یاز سانه کما مین سل کنکار دی
 سرباغ بر کوخه اویسام بوز دور داغنی
 اویوب الکندر یارب ایسام یاغنی
 شکر باری ای کوکل بولورم فراغنی
 قالمو باشم دور که رنگی ایدی یاغنی
 فاش بیدر سر سیره قالدو شکر داغنی
 کور و کربیش قضا کوز و قولاغنی
 ای جمعی بولسا سون حج کیم سراغنی

ای کوبولدی خسته کوکل بیلر زانگ
 دوز آصب کیم حله قیلدنگ کیش
 سرسلان کور دی چون کیم سن کافر بولدی
 بی غیب برودده کور بوز سیک بلاغ
 بو تنم باغی ارا کیم بار دور اول روح روان
 بیز کا طوبییدین مراد اولدی قونک ای چور
 درد و مختدین خلاص اولماق فی انکادور
 ای کوکل آنگ فدای ایل بوق و بارنگی
 نجیم کیم یار ایشیکدن سوروی بوز دور
 ۹ قصده بی شکر بار لذت کھنار لطیفه رخسار
 شمع لر شانه دور بوسر لر
 کیش قلیغانه لبه فطنتی نقاش لر
 آصب کرسنه تانته دانی بولسا حکون
 ای کالمانک جان غیش لاری وی شوک
 زلف و یوز رنگ کور کالی بولیش دور اولدنگ
 ده نصیب اولسا کمال از رخسارنگ
 بولدی یوز وجه ایل آده کل خیر ازنگ
 دین و دینی آدی بوز شیم عیارنگ
 ای بری بیکر بولور سر کیم رنگ
 اهل منی سلیمش آتی سرور قنارنگ
 آب کوز دین رخسار لعل بارنگ
 ای بری و ش بولدی کیم زار چارنگ
 کچه یاننده آنک بر دور بوق و بارنگ
 ای جمعی بیت کیمی حج بوقیش عارنگ
 کویا کیم آنلار کونج لر زنج رایتی
 کوز لریم قالمار که نوکیش لبارنگ کور کال
 خضر سوری بر عیبی نظیدین بولدی بول
 میر سیم شام ابدیم بر می حج اول

تاوان جانم فدا قیلسم سنگم دور سوز
جریمه یارینه سو واتیم سنگم جون کی
بحر عشق پر حمله بولدی که سرمدنی
کر خلاص دنیا کنک منی جز آن سنگم
ز سر قاتل بولیش آخ آب حیوانی
درستی دور وی آندو سوبیدی چون غزل

شکل قیماق کون بوزنگ قاتند بار
دوشدی جانایله کیم زلفنگ باغی
بیرالف تکلیکی لایم زلفنگ پر حوص
دانه رود ماخ ارا که یاکه دوری محو او
یتا که بوزینک طالت برفانم کی کون
سیاه کون برده خوک کیم بولاس کی کون
عشق حوایتی جیلینی چون لیدی برود
بیل زلفنگ فرقتدیم ادریدور
جنت اچره که ترازو زلفیدی هوسدور
عقل و هوشم باعثم بولدی چون بیخه

کون کون شمشیر یابنده لایمیش لای
کل بیلده خورشید یا عینه ووشو پرورام
ایچه قیلدیم که تیلیم بومعینه و او اول
خط سبزنگ اچره سر یان کیم کورونی اول
ایچه اولسون تیسون کیم زده سوزکلا
بار بیلده عدم لیلنگ بولدی سنکلام
ز سر جراتی بولیش آخ آنوش
و
و همکاراناری تا باق بق ضیالی
کشت چننگد یا بولیش لنگ ارس
ست لایم قیلسم زایم بی بر اویس

راستی ای سرد بود قدر و جویان باغی ارا
سوزیم کشته تیک قیلدی فلک دوران
سن کیم ای چاک سوا بوم غم میدان لایک
ای جیلی ووشی یار ایستامیش جرای
بوز و قدرنگ سنگم ساکی کل بیلده
که رودی برای بوزنگ تک باق شنگ
لایع عشق اسلی باشتر قیلسم زلفنگ
تا یکم کیم کوز ادرنگ که ادر ایتنگ

تاوان که کلکمنی تننگ بولم بوزنگ
عزین زلفنگ که بولیش دور پریشان
بکراس اول فاست در خسا که لای فغان
غنجنگر تمیش اوزین بار زین جوانی
کوز کوزب غلو کونکل تا شاول اول اول
ایکا بوندنگ چون بیا حجب لیم سوز ای
حاجی بود و جیلی سنگم ایکی عالم ارا
و
سیرین بر ایستکایر غنی فرسند قیل
بوز دایوانی مر ناری بر بند قیل
باغ ادر سر و بوز نوع ای کل بیلده
زالدین تریش بیل سن لای بوز کون
ای تصور صورتی کیم سینه مانده قیل
اول اوز حالنگ بیل ایخ ادر چا قیل
یار اب ادر احسانکاسنی جان بوند قیل

ایچه بیلنگ جریده حاله جان بول قیل
ماهوش ارا که کورماس کرسا بوزینک
ایچه قیلدیم فکر نی کیم ز ارسیم بولدی قیل
ماهوش ارا که کورماس کرسا بوزینک

ترک ششک قیلا سام سن کجک جان بند
 ترک وصلیت سن کرک بارک حمران کلیل
 تیغ فلنگک برر شکل بولدی غشا فلنگه قتل
 غمز درین برناو کنگله قلدن آسان کلیل
 کوزری جاننگ اوردیبر لکی کوکل قلیه
 اول کی قاتل خیر جاسنگی تران یاز کلیل
 اغزیننه شکر تده کچون غجب اوزین بی صبا
 یوراکوم تنک اچنی آنک دوغان لایل
 ای کوکل چون کم حوایی بولدنگ اول آج
 میل کچی باریب آنک کونیده افغان یایل
 غلو کوکل دم بدمش دایایب روان
 ساقیا جام لبایب برک احسان یایل
 عالم حکمتده بود روزا پدایم باوه نی
 اوزنگ اچیب اوزکا اوزین نی یایل
 ای جمیلی باش اغز تنگ یوز ترایغ کرک
 بارایک جسنکده جاننگ ترک عسبان

ای بری سنی نوایه برتر حم لایل
 لطفنگ اول ساغضب برل تکم لایل
 چون سن ظالم قلیب در حقنی مظلوم آید
 نجسه نخطوم بولسام تن ترک لایل
 قانده یا شم اقدیب تم ایچنگ چون نی
 آلهو آهنی کوسب باری توتم لایل
 من کر قالمار بود مرین لنگه شوق نیل
 سن کی کلکون اچسب مردم تنور لایل
 لبلر بوزین صور بوزین اول منکیم نیایم
 بوخا لندین جو دم ای فلکیم لایل
 مست اولوب اول ساقی ادریش آنی بیدار
 ای نغنی ساز ایلد و کنگه ترک لایل

زار جسم جامی بولیش دور انز کویا
 قان بیلده رکمی قزبل سکان او فلکدرین بید
 دور حریفک جام زسری برلینی قانید
 دهر باغی اچر بولیش سر و کله کیشا نزل
 لطیفین سستی اولوب قهر بدین ازاد
 شکر دی ذکرین ایلیان فاصل ایل کتق نیل
 پیچ بولغانی حسن بولسب اهور برلنی جر
 عمرنگ آه بولدی غفلت او تنوس بدین نیل
 ای جمیلی آسما ننگ کجی باقی زایقی
 ماسوی لددین جدا اولوب اوزکمی قان

اغزنگ ویلنگ خیالی بر انچه قانوب
 ایلامدیم و هم عدم بولدی جویم اکلایل
 کل یوز کلکونجه لمانک شوقیدین مردم
 اوت سالیب جام اراکو کلکون رخون قنایل
 روی زدیوم بر لدا شم قانیدین کلکون
 باغ ارا مرکی کو کورسنگ زنگ ایلسا نزل
 ز سدا لیل کو کلکون ای کیم تر بولیش دورانی
 یاده نوری بر لای ساقی متور ایلام کلیل
 او یقود اول بت قاشیده مجده قده اتان
 زاهد اولدی غلامک سبغنی اویغای کلیل
 چکده دیریم اولو کو کلکون بر لایه کتک
 چکسام اول وت سوت ایلامد بودی بو سنانی
 ای جمیلی قلیک مرکز عشق ایلی می ترکی
 کچیا نرنگ کچیم حسن بولیکه کجک نیل

یوزنگ آجده لای کو کون شینی نوزان لایل
 اول زمانه بود ایله جاننی حمران لایل

غزیه ایجره ایلام کل برک ایشیش روزنهان
عارضینتک نعتی آنکسند نهان دور
ای سبلی بل تشنگ بولدی کینه چاکری
کر و چورنگ کشتوری اوکستند هلاکند دور

موجده سیلان تک حمیتنی ایل پرچره حالنه
کولسا کاف ظام نهان بارق نیشم ایلام
و

تاکر یا ندی جام ایجره شمع الفت ای کول
دوبتی زهرا سلی سلامت کجینی بوزنگ
کرتبار سن ذوق و حالت پر بولاق
چون نم ملکنه شه بولدونک ناکت بولاق
پروفا اسلین جهانده تاپیا ونک چون زهنار
دوشمکا اول ام زلفه دانه خالی کور
چون وطن زکین جمیل قلبدی قیلسانی

جرنگ اوتمین جانم چوق اورا کویل
برق عشقک بر لب دور کوویا کول
نوشته جهلنگدین سکنه جان آنک
شیشه کولکلکلی جورنگ شبنم
ای فلک بر آیدین آرو باشنه
چون بوزینه با قما بوق طاقنک
دولت حستکنه بوق چون عماد

ایستسانت حق ذاتینی بیلدی بیکانه بول
حرم اولوب ایستسانتک و نیند جنو
ایستسانتک کج قناعت ایجره کجینی
کرتبار سن تیش بولاق بری و شاد بیلدی

ای پری و شمع کولکلی بوزنگی چیراندور
بادورین کل بوزنگ بولغان کول
بولغانی و کیم بناسی بولادی غلورین فلک
وهی ملکچ دور و دانک وصالی غیر برین
چون کیم انبیر ستلای دور و حوران و کول
زلفی تلکچران اری مهر و سمان و کول

عبرین زلفکنک کی ارم ریشان دور کول
چاک چاک اولوب غمکنک تنی بیلدی قان کول
حوضکنک عشقک غمچون بیت لافان دور کول

کولکل
دوم
فلک

ای کو کحل اول المعی میگویند شوق دیدنم ز میزد
فان لویا شتم می خدیب نوزم کباب کج اول
ترک عشقم دیدم چاکل تندی که کسوم و بکا
کیر شکا بولد می عشتم و ناخ انرون ای کو کحل
ای جمیلی فان لویا شکند دور و دور کو میزدانک
یا باغی آتینه دوشدی بهار یابی کل

قلیاسم سنکما اول بوی بی سنک خلیل
زلفنک کچی کبرینه برور دور و دور سنس
بیلنک بیله غزنکنی خیال تندی محال اول
عاق که قیلام بر بیدی ملاناری عقل
شوقنک او تینه دوشدی تم تو لغائب
اول نوع کع چ اولدی و شوب بوزنکا کل کل
خسنگ چینی چیره بوز و زلفنکا مانند
بولماوی حصبان باغید سر کل سنس
بزم بیدار قاتم ایچب کوز زلفنک یار
دایم چو کرک باه ایا نلار کار سنس
دل و تیغ بیکانی اوقنک بردی ترقی
سوسیتسا یا نار او تغیر و ر کدی منزل
کویا کیم اول ای جرید حشر اولدی جمیلی
آنسک بیلدین سر و کو کا دوشدی

پروانه کورب شمع زلفنک کو بیدی جوانی کل
رشفنک و فی بیلد جسمینی کول ایلادی بیل
سنان چنک سر و کل و سنبلنه کوز
بر سر و کرک اولدی بوزی کل سابی سنبل
فی نوع بوزنک جریده کو کحل ایدر آرام
قیلحاس چو باغ سوسو بین برن اول سنکل

ای کو کحل نواص بحر عشق بولاق ایسنک
عشق در باغی ارادوشن کو کیر کانه بول
یا نرم شوق او تینه اشکم تو کوب عشق
ای کو کحل یارنک جامی شمعینه پروانه بول
کدیبر اولاق تیلکس غم سابی خنینه
ای جمیلی می ایچب سرست اولوب اول

اول بری دیوانه سی کروی کیش سن ای کو کحل
سبیل اشکم ایو طغیان تندی کیم جرانی
ساقی کل بوز بولوسا نکت چیم کل کل
زاهده کهور العنان ب کو تر دور و دور
کریانا یوسف بولوب اولسا نوجا حمان
ای جمیلی دیو علم ضایع ایتیم عشق ایلد
عاشقنده کول جان شنگه
کویا کیم بیدی کو کحل بولدی کول ایچنده و و و
کریانی ایچب آیم بلی کو بونکده سیکه و سینی
ای بری و ش بیلیم کور حوری سن هوا کل

اوستیده پیدا بولوب و رسا قیاس کل کل
کویا کیم اولدی اول کیم فی نمان قیلدی کل
در دم آخردور و کوضف ایچیم دور و دور کل
اوق سنبلنده پیدا بولادی سن کل کل کل

عسلی الی اول نوع رسو اس کی عالمہ منی
تیر کلم روشتن ایندی کہ عشتم ستلمدی
فندہ بن قلیت تولا جو فینی کم حرکت قضا
بوننا در بندہ آفر سیریل کیسان بولور
ای جیسی کہ چرسن زرد کھا قیدنگ فنا

دیسام ای ماہ غزون کو کھیو ہر ایلاکیل
بوزنگ قانی ریلے ریلے بولوبو پور پور شکم
بیج شیح ایدم سکھا غانی کون بوزنگ
حضر و عیسی سیروہ کو کہہ ظاہر اولاسن لارای
بیر کوشس بوزنگ لیلی کی کہ زلفنگ بر جلا
اور بولور پروانہ نگ ہاشنگ کو کلم بلیلی
نگ دل ایک غنجنگ موبخ بیدو پوریا شو

یوندو رتقاوت جبراکر کو کون سا کور
چون زرد بن بر قطرہ دوریا سنگ لیر کھیل

چیتسانی عجب دور تو تو نوم ہاشدین یا
زلفنگ خمی شرتی نگیم بولدی طول
کیر یک یوفنا یونینہ مشکل دی آسان
لنگک غمیدہ فان یو دوا بیخ خودا دود

سین اشک سنیر زاری سروران کسوک کول
سیر علان جری لیلی کریان کوزم بولیش کر
نا توان جانم ار اسندہ الف مک جراتوق
دور ایور زلفنگ پوزنگ او شندہ موم
کہر خلقہ جان بر و رطل ایک ای قائم
اشک ایلار آشکارا عشقگی کر جان ارا
پارہ پارہ لالہ بر کی تک جمیلی کو کھاننگ

چون کوشنگ عالم ار سنکھا حیران در
چیتیم کور یو دین شمع وصلنگ شدہ سا کون
سین زاری آرام جان زسوزہ جران دین

بولی سنگھ و شہا دوں قلیو راج پور پور
کوزنگ سنگھ خستہ من پور قاشنگ سنگھ جود
ساختہ سنگھ و حکم الی و پور و انہ علی
کرتکری شاہجہاں پور سنگھ پور
کیم اور قصور و رخا پور پور سنگھ ملک سنگھ
نہی کی و پور خوش کرب کر زو پور
جمیلی خانہ و پور خان پور پور

بولی قدر و قیامت دور کور کور کور
یوز روز سنگھ کور کیم حقیقی پور
منجھندانی عشا سنگھ راجھو سنگھ سنگھ
کرم قلیو کور کور کور کور کور
تیلار سنگھ کور کور کور کور کور
فاتی پور کور کور کور کور کور
تیلار سنگھ کور کور کور کور کور

عجب ہو چلو قلیو سا پور سنگھ سنگھ
کوزنگ سنگھ پور پور سنگھ سنگھ سنگھ
تیک پور سنگھ سنگھ کور کور کور
پور پور سنگھ کور کور کور کور
انکھ کور کور کور کور کور کور
فراکھ کور کور کور کور کور کور
پور کور کور کور کور کور کور

قدیمی کور کور کور کور کور کور
کوزنگ کور کور کور کور کور کور
انکھ کور کور کور کور کور کور
کیم کور کور کور کور کور کور
بار کور کور کور کور کور کور
نولا کور کور کور کور کور کور
کیم کور کور کور کور کور کور

کرتکری سنگھ سنگھ سنگھ سنگھ سنگھ
شخ کور کور کور کور کور کور
پور کور کور کور کور کور کور
پور کور کور کور کور کور کور
کیم کور کور کور کور کور کور
کیم کور کور کور کور کور کور
کیم کور کور کور کور کور کور

اول ای جانی غیر پور کور کور کور
ایل سنگھ پور کور کور کور کور کور
ککون کی کور کور کور کور کور کور
کوزنگ کور کور کور کور کور کور
پور کور کور کور کور کور کور
سور کور کور کور کور کور کور

قلیو سا کور کور کور کور کور کور
کوزنگ کور کور کور کور کور کور
کیم کور کور کور کور کور کور
کیم کور کور کور کور کور کور
کیم کور کور کور کور کور کور
کیم کور کور کور کور کور کور
کیم کور کور کور کور کور کور

پور پور کور کور کور کور کور کور
پور کور کور کور کور کور کور
کور کور کور کور کور کور کور
کور کور کور کور کور کور کور
کور کور کور کور کور کور کور
کور کور کور کور کور کور کور
کور کور کور کور کور کور کور

غنج سنگ و هم جلی تهنه قان دور و گل

بوزی کلکون بی میگون شمیده دم دم

لادنک بکی گنجی قان یزیزه نماندور و گل

دم دم سنگ غمیدین غنجک قان دور و گل

کوزوز سنگ نینک نینک پوتشت دور و گل

نوتشت بویب اصل نیک جام بی بون ساقیا

تسنگ غمشنگ غمیدیت لافا اندور و گل

کوسر اشک ساجا کوزوز خز بیدین بون لخن

عاشق و شیدا بوبوب بی باک روزا اندور و گل

بیر صحبت دین و دانش املی غم نم ناسجا

ناتوان بیل کی بوختی زانغانه دور و گل

چون کم افغانک کورب دم اتیاس اول کورج

اوروب پروانه تک کو بید سوز اندور و گل

سافا کوزر شام روشن کوبین سنگ شمع

قیلدی اول کوزلا زبیده سم سنگ بوز اندور و گل

ای جمینی اول پری او قیلکه کوزوز کوز کلکلی

کوز کل

اول سواد اچند سرم بولدی بوز سوز و

عزیزین زلفه ناکند دوشدی پوشیدا کول

کوز کل

اویزنی جنجون و شیدا ایزک دانا کوز کل

کوردی بریلی و سنگ بوزنی و هم ایلا و

کوز کل

کانر عشق اولدی کوز کوزج بربت زسا کوز کل

دیر ارا کورب غمی طم ای تاک ای سدا لای

کوز کل

بیر پری و شنی کوز چوب بولدی بید کوز کل

ایلا ساد دیوانه بیع حبیب ای تاک لای لای

کوز کل

کیم سنگا ز قیب ایزر و ترش ایلا ما کوسا کوز کل

ایستادی غمیدین خلاص اولماق مکر دور و ان

قانودل کم قوز قاش زلفنگی بازار خیال

ای کوش صورتورم سنگدین غم کوزون دوز

علکون غمی ایشکوزین قزارد تک جسم

عشق اوتینه دوشکالی ماه مهرنگه زره

خط سزنی یزیه آنک اصل این بخش صورت

فی حبیب آنین مزلونان حسن طریب رود

ای جمینی کم کوز فتم ایتدی سوزنگه دم اوما

کوز کل

سنگک یادی بیله کیل کم پیرت ان دور و گل

کوز کل

باغ حسن یز کورب بوز غمی جوان دور و گل

کوز کل

ایلمک کشتند بلیل کل کورب وال بولدی

ده کم آری طاق دانی آنین فی اسکان دور و گل

کوز کل

جان برب جانان و صابینه کتبد کوزج

کوز کل

کوز کل

لاله راز اتمیش عیان کوزردین قویق قانک

کوز کل

کوز کل

بیر کمان ابرو فراتیده و صالیرین اویز

کوز کل

کوز کل

کوز کل

کوز کل

کوز کل

کوز کل

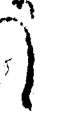
کوز کل

ایده شاد و دلپسنگان امکان غم نون شده
بهر کندین اچکانی جام نشناظا نو کو
بولغانی بر در باربانک ستلاسی الی را
ای حبیبی ایلاوی رسواسنی شیدا کو کونج

دم بدم ایلار لینگنه خسته که کلخو کینیل
عبرین زلفنگ کورب کو کلخو شی ایلاوی
کیر یو کوم کوزدین اوزب شک ایلاوی ایلمکم
زوع کو کلخ ارام تخمینی امکان زبان
ای سعادت اختری میکیون لینگه قیون
سیر کو کلخ شوک خلاص اولغانی کم ایلمک تصدیق
نور و نظمدتین عرض کم یوز زلفی دور
ایلمکم

قدین یستلار کم انک جرد قیدین لولم
ای کبوتر کومینه بیگنی صدنگ بارانک
شع رو یونک بولدی چونی خورشید خشتلار
جنت فرودس کو یونکلر و خوشن چو زین
بهر کندین اچکانی جام نشناظا نو کو
ای حبیبی ایلاوی رسواسنی شیدا کو کونج
ایلمکم

سستی کو کوسا شوک رشک ایتیم که یوزنی
زراف تنگ سید کوسونی کم چاک ایلاویک
ایستاسانک عزت قناعت ایلاعا
یوزده فان یاشیم طیب یول کوز در ناز من یول
عشق ایله فرهاد و محمودین حبیبی دور روزن
عزفده ملایم مهربانی ماه لفا شوخ خنجر
نشاند دور بوخشنیل لور

ایلاوی چوان ک هر اول هر بان منم
عدال انصاف ایتسنگ نی ناهربان منم
دو قاسون نایم سنی آه حرکاس منم
کهر بانک بولیش اکیب چو کاس منم
یوق عجب مردم قایونکده شی لایم منم
نایم الدی کو کلخلی کو بیور و خا لایم منم
ای حبیبی ناک بولیش عو نظر کاس منم
ول

مهربی خاص ایندی طلقه تهره درویم منم
 تو فرخ او لسان ساد و لب او کوی لای غم
 نچیم سرکشسته لیکه قلیله رنگ طایرا
 سیزه و کلکش تا شاکستی قلیله اینج
 اولو کو تکمل کاش اویش هر شراری بار
 درو عشقک برله فرود ایند تک عی کر ایلا
 ای جمیلی شکر دد عشق وادی سی را

قسمتم عشق اونی درو درو بلا بولیش منم
 ناتوان جسم غم تین اور خاله اولی غم
 کوز لرنک فکری بی یا قلیشته ورنی
 فی حب دو رقصه دیم قلیله غم ای مدنی
 کولم اونی کوید و رب جانی تم جسم لوبن
 نیشه اعمال ایند تک ای فانی غم قلیله
 ای جمیلی اول پری یوز بی تا کوسه کونم

بونالی کوز دین نهان جوان کردیم منم
 یوسا غایغ یوز برین بل کوزینه کردیم منم
 تا چایغ خخش کشتادی وای کم زویم منم
 خطه یوز لرنک کوز کالی ای ناز پروریم منم
 کل یوز لرنک جرنده کوز آتینج رویم منم
 دهر ار اسن بول سلامت ای فریم منم
 واقع فرخا و جیون بولدی تم دریم منم

عشق اونی دروی بلیغم ترا بولیش منم
 بند بندم بری بریدین جدا بولیش منم
 لبلر لرنک خسته جاننده و اولو لرنک منم
 کیم بریم دوران ار او برفا بولیش منم
 بیفاق ایچون کوزیا تم سبل بلا بولیش منم
 سن بی قتل ایلاج کایم روا بولیش منم
 دو بو شیدا کولم ایچا بسن بلا بولیش منم

ز حال دستنه کم ایلا لرنک زلفکنجی نام
 سانه خانلکد و یوز لرنکده سر طرفین کم منم
 ایز لرنک و زلفکنجی کوز کراج بی خود و اولو منم
 لبلر لرنک شو قیده ای مد کوز کانتان کوزدم
 دروشکالی کوز کل زرخا انکده بیدنک زلفکنجی
 ایچ مرادی کایمه تنگده و رکجه یاریدین
 یین کوز کوز او راقینه بیدی و کوز بولسا مداو
 دهر ار ایچون و جان قلیله بس بولسا کی بر
 سرخیم کم ایچا جان برور جمیلی ای خضر
 عشق یولنده سکا یارب نمایینج ایلام
 یار سا لار شرح غم مینکد برین بری بولاس نام
 سابقا خوش دوت او رنگی اسکی بری برلام
 دوت مینکاسنج ابد م جمیان برلام

حاصلی عشقده سر عاشق کیم آنک او رسد
 الوداع اوسون قاموعتا قییم بیانی
 نانه راریم بلیله کولم اونی تنک شعلدی
 واقع فرخا و جیون قصه سبیل ای عشق

بند او لوب کولم خوشی اول دانه بر بولدی نام
 کوز لرنم در ملرید و رانده و قییش و در مقام
 قلیله ای بل کشتین حاصل سکا اول بجم اولام
 بیغلا و یلار ایز کیم بولدی سر شکم حاصل نام
 ایلام صیبا و قوش کوز کراج یا پارچا اوزده
 عشق یولنده سکا یارب نمایینج ایلام
 یار سا لار شرح غم مینکد برین بری بولاس نام
 سابقا خوش دوت او رنگی اسکی بری برلام
 دوت مینکاسنج ابد م جمیان برلام

اولی درو بلا و در اونی چور دست
 عشق صحرا کینه با شدرین کیم با همیم
 عشق ملکدین ای لایله و سکا طبل و علم
 یاز سا کوز اول غم قلیله آنده ز غم

شیخ نویدی آتش ششم بیلید پروانه هم
 تقدیم وصلکله چون چرنک و تی نکت کت
 شام غم سمانک شفق کوک اولورده اوم اوق
 سال تنی ای رخ فدا دیری رایجانده
 جزار اسیر و سکون وقتی حال اولوش
 کوردا ایستام فی تا تک بر اتم ابره
 ای جمیلی جزارانی صویط تک بارکم

بودی کول شهنده بسیل اول یوان هم
 کویدورب جسمینی و شندی کلکله اوان هم
 سیر یوزین کویدورودی جقدی کند کوان هم
 کیم غم دغینین قیلوردرور فضا میجانده
 کم قیلور کلکین چمن کشتی بوزوغ کاشانده
 یا غدروردر کر ذفای رخ فلک بر اتم
 آشتا کورب غلکین بولور بیکانده هم

کوزم تنک لشکی پیر غرق اولوش ایرو هم
 اتم اوغینی ای خرج اتسام بارور سکونده
 کل حر اولور و ازرق سوکسین جبرین لیمده
 بصیفت چو خاتمه دین نجانه کبرین
 ایشیکده اینک اولاق فی صدم اولوق
 بار مدده دولو بیکان پنج علاج بییم هم
 کوز دین سوغولدی شهنک جهد ایله ایچلی

کونخلک اونی آن تور و دستا بودی هم
 اولی غمیده یا تک کر قدیم ایلا کون هم
 میل کاجی کویسایم کتدی الارغده هم
 ای ساقی باده پیرس جانمی لدرین هم
 بولورم اینک ایاتی تور اغیدین انی هم
 زخم ابره بولسا چوق سوبایشما سر کون هم
 بوزیری کورک اینک کوزک سوغولدی هم

قدیم سخا ای طایم چون بوخه نظم
 لوتک کلماتی که اولوک جسمیر دور جان
 دو دهم چوری و شتر یله خوشکالی حب
 اول یوزی کونوش و صلینه کجاصد
 کوینده کی خارانی آنک قبلغانی بستر
 یولور کیمی بر قطره سینی تو بیام اچیب
 بیخانمدی جسمینی اگر قدر ایوب اول شون
 رحم ایله بو مظلوم سقا قبل هر تو هم
 حیوان سوبی و ازیدور اول بو خسته نظم
 دیوانه تک ایستام او ز او زیم لر تو هم
 سایینی کورب تم قیلورم اتمه تو هم
 ایله ساعیندورن آنی بولیش سقا قائم
 کوک کندی کور بولسا مسکا باده دلو تو هم
 لطف ایله باقیب یوزینه تم قیلوری تم
 یوق کیم ایل را ادره اول بولمادی تو هم
 کون شمیدین بل فری که ایلامدی تو هم
 صین شکر دیور یوضه قیلور منبر لزی تو هم
 خلق ایلامدی خالق سنی طایم می مظلوم
 نی نوع که هر ایتدی جصب ظلمتی ممدوم
 اول کاتب قسمت که درق ایلامدی تو هم

لعلک می خگر یله ام ایوب زین
عالمه جمیلی کچی بوق فاسق محروم

عشقده منی غم زوده زبر و ز اولدم
لعلک می شوقی تلبیه کیم نمی خزون
حضر اولسا اولو کلار تیر یلیب اولدم
صومر مادی نمی دکنک حاشی اولدم
عشق پیره جمیلی جویان جانین و زین

سیریم کوم بوق اندین تر اندین تر اولدم
دل سوخته و خشک لب دیره تر اولدم
اولدوخ ایله عشقکیمی دین بخر اولدم
بو یخه که که اکنک ایل ارا در بر اولدم
فردا نیدر عشق اراجون اهر در اولدم

و

اگرچه نوش وصلک بر اولد اولم اولدم
کونش یوز کده کیم بر زده صاف غم نمی ختم ایتم
کهن بر اولیش ایتم شک یوز نیک بائی کیم
اگر فرما و جنون غوغ و دشت تیدی طنم
اشوبوق و رانک کوییده چونم و نشاند
بولوب نامرمان دل سخا بر زده بوق نام
جمیلی زمدو عجین قیل ای دیر پیری کیم

دیکین شمشیر کیم اولد اونا توان اولدم
منی دیوانه بوز نوع ای بر پوش فزندان اولدم
کورب بر طره هوش نیک جالیم غم اولدم
فنا کوییده من بی فید اولدو خانه مان اولدم
منی چاره عالم ایزه بی نام و نشاند اولدم
اگرچه جان بر سرب بوز نوع اکنک نامرمان
بولوب و دریا قشیلیم سندن کچمن نام

وصالین ایستای اکنک فراقی ایزه زار اولدم
فراق جوریدین نومید اولوب و تایلیم کز
چو عشق قی قی خاکین قیلور اول چاکم نام
اگرست اولدی اولد و رعد سینه بی قفا
نیدین یارب کم انیاره بولوب دور و دور
من دیوانه غم صبر اختیاریت دیدی نامح
خدنک غم غم آشفته زلفیه کور اکنک
جمیلی دلفکار اولوب بریشان در کار اولدم

و

یوزنک حکمتی کور کله سوار شکل دورانی
کیجه آ ایلاسام ناکه بولوب بیدار عالمه
لبنک شو قیده فان یوزنوم خادو بر نیک
باشنده دور اسم نازده غم سر سیر تنده
اکنک قدو بوزی بولدی چینی ایزه سکا و لوا
چخه قیلسام نمان جان ایزه قدو بولوب تک نتون
انلی خرنیک ایله چون کم ده دم صبر اسم
دل سیج قیلما دی گسنی آ سحر کاسم
بویور دور باد زینکیم اول بر سندن جام
فرا شده ساریب باشنده تر اولدو کیدی چون
اگرچه سر و کل ساری قلیب و ریل و نام
عیان ایلا رینه فان یا نشا یله بود آ کام

سابتیا جام با لب دوت سکناد در سکنده کم
 در عالم صور ما سکنک بود در کلکدرین
 ای ری دیوانه من اول نوع ایلده کو بونک
 علق و خوشی صبری ایش ایلک ای
 کو کلکنک او تیلده ساوغ آسکنک بارشده
 ای جمیلی ضرر سوین ایحسام چون بار
 دیم بدم اصلینک حکیمی پیدا قیلدی
 چون خلاص لدم در بادین ز امداعن
 ساق کلرخ الیرین خوشد و رور جام بیج
 یوز کوشش حقیسا اکریزه نوری یون کلخ
 ای دال انفا سنک سکنای سودی با قیلما سرا
 اول پری دیوانه کو کلخ خوشینه قصد ایلادی
 کرینلی دیسا توبه ایلادیم ایحسام
 میدی قان بود ما قیلک لکنک نمید و ز تنم
 بیر سو کوب یوز نوع ایلده حال قیلک تنم
 کیم قیلور دیوانه سربستی که زخم تیب تنم
 امید کیل جان کو کلخنی اول بولاد و رقاق
 دسر ارا بونوع ایلده کچر منعم یاز دیشتم
 خط و عملی شو قیدیرین چون کلک بود ما قیلتم

اندین او زرو باش کو تونون ساقیا وی دین
 خانه ترکیب قیلیم چی نه کز قیدیم ختم
 اول نفس کیم ششم ایلکل جلا تانیا نام
 بیر کایر ای جبریدین اول نوع بولدی بیره
 دانه اشکاک حیران توشلاری کیم بولدی
 دانه ایدوب غیرین خانین شکیلی نی دالم
 صدونوب آنک بوغزینه تو کلک بیره در دالم

تجیب قیلما کفر کیم دیو بیره میرید اولسا
 وفا بوق سوکسج هر وینه چون کفران
 تیار من اول کوزنج کو بیدیه یا لغوزونام
 منی سرکنکته دین که قیلور اول بیره که تم
 منک عیب ایتما کز کوشتیرین آنک بولسا
 جمیلی ایل سنامان کیم سایه هم بولما قتی هر تنم

تیدی چون کشا کینکته بولدی شیرین باغ
 کز پری زادا اولسا یاریم نید و روخ سنا
 چون تیری قالدک بیه جوا پر وطن تانک
 کز کلکنی قیلما دی اتم اوقی یوز سنک تنه
 مشتقی کیم آنک لایب طلق ایلاب زده کشتان
 قتل ایدوب ایلی کیتع اورماس یا سنا طلق
 ای سنا رام هر کنگه اولک ایل سنا طلق
 زلف دیوزنک جبری بیره کچر کونوزنی
 ای جمیلی خاک ایدوب چمنکلی بر بادیت

یوز کا بوق کوز مردی دین زکا سوار غن
 اول پری عشقیده کیم هوش بولما قوزتم

بوکه سیریل کسکه کچ روح رواندورنم
کوسا ستره پاره یارینی سبیلی فرقی بوق
یا خود اول سرو اول بازار شستاید نام
بوسا استنبول کوسا اور سانیان

لب سینه کیم شکور دی جام با ده جانم
تو کاکا توم استندم سرم لنی سود ایلا
بوکم اربهار بربین فلک ننگه قن اوقی قندی
ویدیه انک محرم بولو پورو اور کان محرم
کیلا سانی هوش قید قنوح نوری بیک روشن
پوزنک صبحی کم کور دور جانم کم کوید
بنک شوقی جانم خیره لی نکا دور نما نینا
صونتی کورب مندرین اگر اینجی ننگه یی واضح
بهرنی بالاب پوز پاره آنکا طوق قیلخان
بارب تنبک بیلد کوسوم دیو جا کک ساغ
سکا عاشق بولو جیو کوریم با غلا زینار

کوب شوق اوتیندوم سانیان
سکایر بر قنوح دیم آلب اناسلام

ساقی هوش الیدین محمدنی فرجام
کرها ریا نی خوشدور الیک با خرم
خضر سوبی دور بوسو بیان اربور
ایلا خاندان
ایلا خاندان

مرک جانی خرم دور بوسو او کوسو ستره
بیکورور اسم بکی بوکنه جسم الیز
فالامدی بر کیمه عالی ن سکا جانم
اوز کالار کر کاکا ستره کاکا پیشتر
ای جیبی ماسوی اددو بر کیم کاک نام

ساقی مردم بنک کسینی پوز اقلدی جانم
زلت و بوزنک عکسی می بوسا انجی
ایلا قام ای وصفین ایلا و ارجای ده فا
سجده تیلدیم کور کالی بر سر و قنک بوز
تاکم اول ای قنوجی قیلدی اسمی بلند

کیم طلال اولدی زری اول ای انک غیر نام
لیک آدین نر کاکا شوق سانی بوی دور
یا خود اول ب جیم طرف ایلا خرم
لاکون اشکم بولوب اسم بولور چورین نام
خضر اوردو نسا لبالب ب حیوان ارب نام
بیر تصدیه دیسام اولاس اولغ نام
ایلا دنگ ای سانی کیم کیم قنک نام
لیک ناکام اولما غنوم نر کاکا مقصود اول نام
لی مع اقد ننگه مفا بیدر سکا بونای نام

کویا ایلان سبک ایتدی اولی بوز نام
کچی کونوز می بچیب دیو ارجه قنک نام
کویا جولدی مشا به بوزنک ماه نام
تاکم بیلدین تم بولوب سرو ایتدی کاک نام
چشم جادوی آنک م ایلا دی و قنوم نام

با شمع تورب که کوخک است سالما تون
 منی که یونک اراکورب پنجه که دانش دروب
 دیگه بیخ ز اورز که کوکب کلخاونی تنگه سرتز
 فلک دوری که تریات قدح دوری تریاتی
 منی که یونک و منج ویرا یخ قیلدی روس
 کچور دوری عصبی لب لب اولی ایوی
 جمالی ایتدی که کلخا قانیکه ز کیشین
 سو او رنگ اسخا راکر سانی اوت بیلدی
 ینه کلدم ایشیک کوشینه است کجاست بیلدی
 غم تی ارا سردم که اولی ساری ایلا دیوم
 آنی ایچک بیلدی که غم خیلنه فالما دیوم
 پنجیل ارده مان نام و فاموسی که قانعا دیوم
 نی سو دی بار که باری غفلت او توت کیشین
 بی تنک شو قیلدی آنک بکی سیورنی ایتدی

و

عزیز زلفینه آنک کم نظاره ایلا دیوم
 ایل آنک بریمید مقبول اولدی و مردود اولوب
 بولدی هر جلک با اول عالم آنخا قیلدی نظر
 اول خا کاکورب جم تجدی و پنجه کم
 ایلا رنگا طبعی کولون دم بدم ای قائم
 عشقنی جانده نهان قیلما قدرین اولدوم و دی
 روز کایم دو داسم بر لره فالره ایلا دیوم
 من اراقدرین که کی آنخا نظاره ایلا دیوم
 وه که من حیرت قیلدی بربن کدایره ایلا دیوم
 اینسیرن باشا بیلدی که کوسونی یاره ایلا دیوم
 تیغ عشقنی کیر لره بزم یاره یاره ایلا دیوم
 سرنی بولسا بولسون ایله دی اشک یاره ایلا دیوم

سین در

منک که قمر لیسیت تنکنکی کلکندک مردوم ای
 منی بو یانه یا ستا ناق عجب عواری پری کویک
 و مام آتین اول آنک کم تیشلا و کنگ ای
 بو رنگ یا نینه بو رنگون کوز روزه زنده کلک
 منی شست فلده ایستاکان تو فلح ارا
 خرابیات یخ بر سانی شوخ خوش طراشتی

د

ای بی بوسین اول خوشی آنک مدعا تیلدی
 آردی اول کوزی قاشی قرا بون بون نیلی
 منک هر چی کم ناز و خصا سین ایلا دی اول شوخ
 قیلور سارم نی عجب مجنون کی سوسالغ ایلا یخ
 بقا منک بیسرا اولادی بون بولما دیوانی
 و صا آنک یخ بزم کت سوزین من آنک
 بو قیلدی خانه شیشه بی بریا و عجبی از خون

فنا لیل دیری برینه حسیلی ایتدی

ای جمیلی در درگت سبکدین برین تو بیدار
ده که درویم سوخته بی درو ایسکا نظر ایلام

نخج ایسکای سن آنجا عرض عالم
تلازم سن ازین درین بیلک آنک
سنی نتاوا ایسا وصلک فکری یی جان
بیتور کیل ساقیا دوقدخی
سنی بری بیله خوشال قیل کیل
نیدر برن جام جمی چون که پوشش
بیل واغونک خیالی بر لای جان
مکر جان تا پدی سایه فاستکدین
کورب اول کوزنی ایله خسته من کم
که یوق سوز لشکرا کورک حجام
ولی تو ایسه به بار کور حجام
فراغک یاد ایسکای رانا رلام
بیزی خاک اتمدین دوران ظالم
که بوسون دایمیر اورگان عالم
الده می بیله اسکی سفالم
واماوم ایلی بیل با رقیل وقالم
بارور بانگجانی نازک نالم
جمیلی یوق بر بیلک اهتمام

قدیم بر ما سن وصلک مردم تنها ایلام
لوق بیکیل سون کوزمه قد کوزیغ نکاتی
تلفانی خط و لبک صوبینی جانا ایستان
ایلام افسانه حضرت و سجا ایلام

صورتیستک زخمین ای قانم جمیلی
کم حسابی یوق آنک سوخته شاره ایلام

اول کوشش یوزیری یاد ایسکای که فریاد
سوز و غمجه اوق و یگان بولدی نیر حتمه
بحرینی ایلامی کو نکلنی غمکین وانی
صبر کو نکلده کو نکل بسوره و کم دور
غم سپاسی تیری بوزان قیلدی کو نکل سنو
سینه و کل نشتر و خار اولدی بران
ای جمیلی قیلادی کو نکلنه اولک آنک
نعت حسنگ صخره کو نکلده نصور ایلام
کل یوز نکلده سر و قدر کورده کوردم ایلام
اول بری عشقده بو دیوانه کو نکلنک
کو بیاسیر اولدی چون سونای شطیله
اول کوشش کو نکلنه و میرزه تا تیر ایلام
رشته جانی چون بار باره ارسال تم

بوسه سوزین اعلیٰ یا کافر یوز و زلف کز
چو ز کونک عین ناستدین نظر قلیدی سخا
کویر کنگ یچره عاصک بادی قلی قلیام
عقل دسبر و جان دلبرین کجیب ایبری ای بری
دو رخ اعلیٰ یلیم جنتنی ابلار ارزو
نایعب خود و قاعنوم بی کس لیک لیل ایلارا
ای جسی چون کون جانم قصدنی ابلار خار
دایم اوزنی نیم کوی خاریب تارام

و

صلک تیاب کو کلک کوزیم باشن قیدیتم
شاد اولدیم ای لاریخ تا دوشتم بیزین
قلیم کسک کور جو فافا اوزره و ناسنیزین
مهر کنگنی کور مسام عالم کوز کنگ توره دور
ای مانی نوسش کنگ سنیزین جه اوداران
بیر شاد و خندا ایلنج سخا و صلکده کونکدی
شده دور جیلی کیم کوشش املینه مردم انخا

باغلاب ناز بخته سجه قلیدم بی کجیب
نجه ای دیوانه کو کلک بار عالی رابونک
ایستام و نیاه و سیدین وفا بار ایلیم
دیر ایلمیجیب عشقینه بی نوس ایلیم

و

ای بری یوزنگ کورب جور و خانی نیلام
لعلی نایک برله قده یوزنگ قلیام نظر
عقل و صبر و جان دل کتدی یوزنگی کونک
چون ضمیم دور فنا کوی ارا سر کنگ
اغوی فکر بیده انگ ای قوه مین اروه منم
چون کیم انگ خط و لعلی شو قیده بولدم تا
ای جیلی کور مسام اول یوز کنگ شینی بیز

و

دس باغی ایچره من لک دلداز استارام
بولسا سرتا زلفنگ رشتنه جان ای

ایلمه صحف دور بیده کیم بیلدیر اریستارام
من و انی انگ کیمی اوزنی سبار استارام
نایعب بیل کیمی خون باغ و کلزار استارام
داو بی عشقنگ ارا اوزم سکبار استارام
بهر ارا و صلکنی ای جور نی اریستارام
تایسام اغیار غم برین بوخ کیم باریب تارام
دایم اوزنی نیم کوی خاریب تارام

و

بهرنگ ارایار بندور بوخه مکن دور اولم
سینه دوه دوروغ اوزره داغ کو کلک دوروغ
دایم ضیا اوزره جه ایتدی ستم اوزره ستم
کون شتی پیدا بولسا کتاس همانون چون
کیم ز سر جانی دور و دلو ایسام باسام جام
بوز یوخ ایلد هر کله دور کو کلک غم کوزونم
ای لک کو کلک شعلی بوشش دور و بطونم

سیدیه پدید چنان برآید
اوق آزار و قصدینه اول پاک صیدانکم
وصلیده خندان بولوب جریده انگشت

دور ارار جام ده هم ز سر بال با دور هم
آنچه یوز مینک بلا جانمده حاصل دور هم
جان کوزینه برده جسم چو جایل دور هم
هر خم زلفک که بوینونه جایل دور هم
نی بیله خم زنی کو کله برین چو زایل دور هم
لعل جان کشتنکده کو کلمه ناکه مایل دور هم
کم بلیت آبتی ش نمده نازل دور هم

لیارنک شو قیده قان و لیلته ایشام خم
باد لعل لیلنک برین بوغالی کام خم
کعبه دور کو بونک بو لوبور و آند او انم

نی بکم که قاشور و تسام جان و صیدان
ای جمعی جون و فایوق وصل و جریده پند

بیخ ارار قصدیم ده و ده کم تیغ قان خم
عشق ارار نوز و محبوبون حاصل آید وی ر
تن غبارین کو بیدور رب رفیع الی جران
یوز ملازمین دور کوبان یزی میکر نکا
ساقا شاد اینک ایستار سن نی است
حضر سو بی بر لعیسی نظمین اتن آرزو
ای جمعی دیو آسایش حدیث جانمده

ای یوزی کشتی سرو کل اندام خم
ای کوشش آلا کوزنکا آرزو کو کوشون
ای بری دیوانه دیب بران کوربتی

ای جمعی ایکی زلف و زکسی فکری بیل
سر کچه آشفته و سر مست ویدار ادر هم

ساقا نکریم و انده و شکله و ضو لیلنک
بیر بری عشقیده من دیوانه و رسوا علی
شکر لاد عشق واده سی ار صید المادی
اول بری منک خطی بر لعیسی نکت فایده
کیلسا یوز آفت باشمقل عب آب است
شخ و صلیک بر لعل برین و شق قیلما
یتساکر تا مو اتی جسمه تشکله یک بری

عارضنک جریده قانوا شاک ارار قانم
زلف و قدرنک حسرتیدین تیغ جرانم
صعدی بریان کو کلمه او تی شملی بی و بون
کلهشن با عتک نکل عرض اید و قی با بیبا

کلهشن بره کو میا کل فونی دور هم
بولدی و هم کیم کینه ده نقل و کسک کلم
او قارنک بر لعیسی کرجیم ایوبده
میت الا انم که بولیش قان با شدرین

ای سحر و سحر کار کن لب زنگ جراحیده
لاذ رو نو تک شوقی اونی بر لوه کر کلارا
ایستاب مهر و وفا سندن کوب جوب حیا
کوخی خستگنی کلاری آدا اولدومینه
ای سحرم کون یوزنک بعل جان خشک کوز
تون و کون زلف دیوزن کوزنک کونخله دور

و

کل یوزنک جریده جان پیر نهان تم
ساقیا بیخانه اجره سر کیم من ناتوان
کرطواف کعبه قلم کویو کونخ شسته بیز
اوقلا زنگ بنگلاری کیم خیلدی کوز کوز
زلف و یوزنک فکری بر کیم کوز زاری بر
شیخ لار شک ملاکت یا شمه یا غدو دیلا
اول قدر سا خیلدی وقتک کیم جمعی حیمینه

او فلار تک زخمی ننده سنا جسم ولدی
مضطرب کو کلچم جوک جسمه دارم ایلمان
صو رما کوز آلدن بده چون کونک لوش
زاعدا سن نیک نام اوله موایل عالم
ای جمیلی دوستا کز خضر آب جویا طابینی

و

ای یوزنی کاشق قبی سرو و رو نم
جور و طنک بر که کونک منی بر ایلمان
اشدین لعلکدین ایدت مکتبه جام کوز
کر چه سن خستگنده جان قلمده قد اخاص
ناتوان کو کلچم غم نکت مع بر زخم آید
خام و نام جسم و جام اشق حیرت کید
اشک و اشک بیره لوه کیم عالمه فاش

و

ای جمیلی جان را عشق نام
یخه ترک ایدیم سنی جان کجام
قیاسم آه ایتمک من یوز نام
شوق اولدو ایلمان کوز جان نام
وادیریم کیم بو ایشده بد کلام
دو کیم ایلمک طاسر ایدتک کوزده فاکس
کوبدور و کرسن نیچ اونی مهر نام
ای جمیلی جان را عشق نام

ای جمیلی و بیسام لیکن فلان بدین کجشم

تعلو زلم
چیتسم با فتن با ریب ایل برین اراقین

من دام قان بود بجر بوده انگ آه

بیوی کوک اوراقین اسم بیلی بر سر لاسا ورم

تا توان کوک و کلم خوشترین حیران وینت کوید ورم

ایستارام بخانه به امید و زنی نونم ورم

نچه کردون اور زه اسم او فلان زنی غدرو ورم

ایستارام بعدی کجا آرزو جانم تا بشو ورم

باستی بودی کلور دیب بودنجا باقی ورم

نچه کلن لارا لارا که با تیب او نور ورم

نچه ایل بجر و نو نگین از کجا بود کجا تیل ورم

کووم اور سام می بودم کو روزم جام می ورم

بیر باقیب ویم نچه باشنده سودا کلبو ورم

کره کچی خان و مانوین جسم جان بدین ایل

نچه زوال می چقا دیب بر لینه باقیب تو ورم

نچه ایل بجر و صا لیده لبالب جام لجب

بازی در با سوبی ج اشکم تو کوب ای نچه

شع و سلنگدین جدای نچه بر و زنگ

ز سر جرنگ نوش دیب تا جان چو وصلنگ

ز خین انجم المایب قان شفق ختم شناید

ای جمیلی اول بری دیوانه کو کلم آلدی چون

نچه ایست کچی سندنک ازین لیب بوک ورم

کایوزنگ بجر بید بیل لارنگ انجا فلار

جام بجر و عشقنی ایل و عا سون دیت ایل بری

ایل غرق ایگیل منی بی سینه کیم قیا

باشنده سودا و شر کو کج آنک زلفی چین

بیلما ما قفا سر خوش و ا قفا بیاه قیلنم

قان یا شتم بر آبی کو زون روان قیلنم

تا شقادی که خطنی جانک نشا قیلنم

دین دل بدین کجب آهه بود ترانه قیلنم

نوش دیب غم بجر بدین وزم لانه قیلنم

نقد بدین سر یا سیدین جام معانه قیلنم

آندین آرو بوخج آه بخودانه قیلنم

وهی خان مان همین لکی همان بدین کجشم

عشق ارا اول ایک و غم جا و اندین کجشم

من دای دوران اصل مان بدین کجشم

چون که عشق بجر اول م و نشا بدین کجشم

تا توان جسم سیده از دره جا بدین کجشم

ای کو کخل کر بو سا نو ز کام آخه اندین کجشم

با ده نوش دیب کیرا دکنی فشا نه قیلنم

اصل یا یک یاد دیب بری که بجر ورم

جام بیجانک اندام کجا بوسون لارا دیب قیا

ویرا ابر مشجب خه والد و مرست آرو

ز اندامی زور قتی ساقی الکیدین

تا قح دو تدی سکا اول نخجای پرو بر

تجدتک غم شای اول آبی جمیلی و می سو

عشق کو یینه دو سوب کیم خانی مان بدین کجشم

کر بیستر دور سکا ملک سکندر عمر خضر

چون زمان امید میر کو بوقیش هرود

بوسا نام و نشا نم ایل اعب ایجا کوز

چشم قاتک بیله جانک نشا لولنگ بجر

ترک جان و خان مان قیلماق بند کجشم

ای سبیلی حرا را بی نوع قضاغی حسن عاقل
سوزنا دکانا نده ز سر دقان پیش و نه

یوز بلای من که سیر مهر با ندین کو درستم
ظلم الیدین کو رمدی سیکدین برین طون
فانوان خانگی کم قیدیم خدا جانان
بیردم آسیرنا توان جانم بچوک آرام آید
کور کوزرب هر دو خانونی بوم دوندیم
نخج کچکام ملا کو کج کو تکیم باز
ای جلی دین اول آیی دور باشم اوزه
تا پیغام غدین آمانی تاکه شبار او شتم
کوزونک تک لبونک شو قیده جاراو شتم
شک باری عشق بولیده سبکبار او شتم
سر سر جراو قلایریدین جسی انجار او شتم
ده نی بوانه ضصف الیدری وار او شتم

سایقی صورت جز اندومیدین رار او شتم
شرت لعلک سلیق کم علاج آیی
کچشم جان جهان ترک شوش عقل آید
سر سر جرای غمیده و کون کورون کمی
چون کور و فاس اول روش انجان کز او شتم

در صریق لب آهمنی کم یا شتی طونی نا ایلام
ساقا با ریا میدین میر یوزی اولدی اولدی
طون بیتا کنای ایل قور و قویق قانی شتی
سیر مانصیت کو کلکیم ناصن من کلک
جانانه تک جانکنده قنای و یانکی بی شوخون
کلک خجی تک کو کلکیم یوز پاره قیدری
اول کلک خجیدین خار کم بار ایدری بو خانم

خل عشق تک بیوه سی و مان پیش و انکلادیم
عشق وادی سینه کیرکان چاغده حیرن
ساقا تک اول کلک خجیدین مرین تمدره خانم
و غده وصلین تک تیلدیشی بو شجر آرا
من اوزم حیران بلو دم حسینه آنکلتین
تیر یوز دور دور قدرتی سابقا دور کدکم

نامد یاز سام انکا نظم بدیدم غم خیز برین خاکند
 سجد و سجاده ز راه بدیده زند او گسسته
 عالم او بسین عیان جام همان برین کعبه
 خم قدیمه توز لوک لنگان بود و زور و زور
 ای جمیلی تا ما دیدم هیچ ازین استاب
 و

جگر تک چرخه فان یا شمع کمر کما تانوی
 دیدیم ای جان بسز نکرین جان بسی کلدی
 قصیدیم ایسا فانیونی قدور و مکنجا کم سب
 سابقا اسکندر و دم فرزون بولسم نی
 بولسانک اسکندر و یا حشید افرونی
 ای کوشید چون زره از غنمی کور و دم
 ای جمیلی چون کبولر تک یا رنگی فی قوتبار
 و

آتشین لعلک غمخیزین فان بودم دم
 فخر تک کونکله فان دور تبه کوزور دم

دریشک فکریله کوزم خیز نیدین یونک
 چون فراتک تیبی بر ل اولم ای بی وفا
 حوری رحمتک تا شاسته کیلسا ای
 یا فاکرم سمنی اول ای تیبی ننگ زخمیم
 سبی قلیله کور کولج اول تب یونین ای بر
 کیتی یاییم چون نی نکرینه تیشور دم
 و

راست قد تک اوزریم با طر طرار خم
 دور و لریغ دور و لوق و درایت و لیس
 کونکله اما صقا بولوب خم کیم کما لکله دور لیم
 چله تارتیب ایل محکم خم قیلدی یانی غالی
 عشق ارا کونکله کیمی توتور قیلر دور و بار کانه
 نانت لار تک یادی بیلر خیز کوره ای بر ایلاک
 عشق یونکیرین ای کیم کیمی جمیلی غیب
 و

دانه دانه کوسر اشکم سا چار من دم
 بیساکرتیغ اجل دانی منکا انور نی غم
 ساجسار رحمت کعبه برین او سکنگار باری
 اولورم حمیدین انک تیبی زخمی بولسم
 میرا پوب ساغما کیم کیم ایلا دم قدیم
 ای جمیلی اولورم با دنا تک رشکیم

دست سروز روز سنبل بود و اول عقار خم
 راست قد تک بولوب دور و لریغ خیار خم
 قوشتی این و سنا ندنه ایلا قرین ای لارا خم
 نازشکم چکدی قدیمه بوز ایتیه بار خم
 اکوی کوز کونف سنا لور چون کس یونین بار خم
 کیمی ای تک ضعف ایله قونینی کرون ای خم
 چون کیم اول یونکیرین بولوب دور کیند و ان خم

کجاست آتازدی اول چایب تیارم
آه و اشک ایلاوی پاک عیان هر آنک
کو کلام او تین مشغول دید آن اوکی تیارم
ای جمعی عشقینی جانده خجیه باشم

خجیه تویم خجینی نفسم ایلیک سندرورم
لاله رخ لاله شو قیدین شکم چم آل ایلیک
چون کیم اول بولدی بحال و جیده نکلانی
سیریلد افاق نکل توزع ایله اورتینی
شو قم او تیغی چوش این میرما شکم
تیم مقصد غه زنده ایله چون ایونق تیارم
ای جمعی خجی سهو ایلیک زوم اولم اولم
سروی و خشی کوش رب دیوانه کو کلام لاله زوم

نولا یا نمده کبلسانک نازیم
وهانلک ایستاب نجی قیلیم
سنک ای شاش قیلیم ای ناز
سنگ ای منجیب ویرا یوره می سر
منم بر لطف بوسانک عفتیم
که ایدری ریش اینیش دورجه نیم
کوزدین یولغا ورتیم
سنگ قیلیم فدایون نصرتیم

کی ن قیلدیشم انزومده یوقلوقینی
نیدین اول قاتم تعینن یکیدور
جمعی تشین لعلینه اول می
چو نمده ظامیرانک بارهتیم
اگر تیارای قتلنه کسیم
یتو رکجی کو بیدی بوجان خجیم

آتشین لعلینه کیم جام الدی جانم خجیم
ساقی نوری سیرایا لایکی روشنیم
یوز و لعلنک شوقینی مردم چیلور ایلیک
قاسنک یاد ایلا سامخ ایچره سوزون
لاله کونشکم یوزنک شوقیده کیم قیلیم
کراولن سری از پیش دور فنا جانی ارا
ترک عشق ایلیکین سبب قیاس از پوچیم
آتشین لعلینه کیم جام الدی جانم خجیم
ساقی نوری سیرایا لایکی روشنیم
یوز و لعلنک شوقینی مردم چیلور ایلیک
قاسنک یاد ایلا سامخ ایچره سوزون
لاله کونشکم یوزنک شوقیده کیم قیلیم
کراولن سری از پیش دور فنا جانی ارا
ترک عشق ایلیکین سبب قیاس از پوچیم

بئنگ شو قیده چون بون ترخ قیلدی قان
ساقی عالم ایلیکی که دوست دورسنگام
سنگ طعن ایچکم هر خوش لونه او مشدوریم
جیبا قیلام آیم زورده کو کلام زخمینه منم
فزانک شاشی ام دووهای نانی تو اقلش
بیه سرست و لوب رسوای عالم بولدم ای

چون بیدارین قاجار من بر کوشش مستعد و

جیبی چون درسام سزنی بولاس اولان عجم

ایله آه ایدیم که بدی کوئی بر باد ایلایم
کل ساری قیلدو عیاشا سبیل شمش و ایلایم
تتو کیک کلدی سکا ده موغ کیم داد ایلایم
عقل و هوش ایله چیم کیم الی با ایلایم
قدرتی یا ایلایب کیم اه و فریاد ایلایم
من کیم اوز طبیعتی کیم کیک کیم صفا ایلایم
ای جیبی نجه کیم صبر بوی بنیا ایلایم

قاید بولغانی کدم اولان قشتم بولیم
ز اعدا من خود اوزم رسوائی علم بولیم
وصل ابر طرف من کیم شاد و فرح بولیم
کیسه غه دیوانه یغین من کیم کدم بولیم
عشق ارا فریاد و حبسونه مقدم بولیم

من کسیرای فرقتده وصلینی باه ایلایم
باغ ارا کبرویم چون آنک قدر بوزیرین یاد ایلم
تدبیری دل دینه سلطان اولان اول شاه سن
عشق ایدیم سیل و بران قیلدی کیم کل کوش
سر آسم ییلدیرین چیکدی صدا بوسنان ارا
اختلاف طبعیدین اینک خلاص اولسام
سپیل شکم سنج آباردی بنه بسپار دی

دیم اول بیکانه و ش بار لیدم بولیم
بیر کیش و ش دورنی یوانه و شیدا ایلان
حسنت و قدرین خلاص لالی قلی انجان بحر ارا
اول بری ننگ دور عشقینی کیم ایوم کیم کج
چون بولور اول تو تون فراوانت اندون اوز

چور سولورم افشا ایلاب عشق من سولور
اگر چه خانک سزنی آدم ایلادی نهان
سکنا چوق دی کزانی عشق ایله شفتک برین
اگر زهرونی ترک لیدب بولویجان عشق
سکنا دیر اوزره واجب دور بر اوبوب قیلا
جیبی تاک باریدین جدا و شنده جدا بوش

اگر بوز نوح سهار ایله نیکسام اخرین عجم
ولیکن قیلدی قلفنک نهان ترین عجم
که بوانسا نه ننگ بولیش زور اولی بولان عجم
بویا شیدین قیونک قیلسون من یاقتی با ان عجم
کور با ایت نوزنی قی عجب قدم ایتم عجم
کونخل آبرین کونخل برین ای ننگ اسپرین عجم

کوزم یا شی بولین کیر بولوم سد بولدی کیم
اگرم اوز سام در در دل برین لیک بولیک
فراق اولی ننگ دوری با عی قزاقیش
خلاص اولورم غیدین عالنگ خوش بولویم
کنسام ایلارم اکر عاشقینم بولیش
قد بوز ننگ کرب تا کیم بولورم رسور کولک
دور شوب کونک ارا قدر بوز ننگ بولیش
سختین نجه صحنک نهایی ستوار اولسا

ولی آبرین کونخل قانی ترشح ایلادی عجم
که در برنی دیکک یوق سکنا عالم سیر عجم
منی ساغنی کز کم دوریمت انیز بنه ماتم
سکنا عالم سر خوش لوز برین ارج عجم
نی غم بوسنیده قیلسانی ایشی با مان عجم
انگنه اچنده اوق بولوب ننگ نجه عجم
جهان باغنده قیلا دی نی چون سرو کلام عجم
نی سودی بار کمرنگ ننگ نهایی بول عجم

کشته اوزندن جملی سابقا دورنگ ارا

کعبه کو تو کعبه ای بت سجده قیدم مرزن
کام آسب وصلیده ایل آنک جمیع ده
بوزکی کورکاج خان پیر او کجا خرم بوزیم
جزیره محروم اولوب صلیفه خرم بولیم

جوارا ناما کام اولوب ده تا کعبه وصل اچرام
دم بدم عمل لیکت جام بی شوقی بیله
کوراکی رغنا قدر تک سر و صنوبر باغ ارا
دام و سنبل و یانک اولت زلفی ننگ زلفی
قیلری قوشلار آتشیان مجنون باشنده چون
چون فی لکچ بر لاله اولدم بولوب عین
صبح و حتی ای جمیلی تو بیه الدین باه
قصه جانم قیلدی خرم دوت سانیایی پر لاجا
قطره قطره اشک چشم بولدی ده کملطف
تایک ییلدین خرم بولوب سردم سکا ایلاز
قیلدی دین قصه سی سنبل آتدی جانم صبری
داغی غدی باشما و شتلا رنک بولادی
سانیا نیگور سنکلا دورنگه جام می بلام
چون که غم رنگ سخا دی یوق اویجه وقت

کعبه بار دور ایلال لار خد منده کیم کیم
بیرک اولی بولیش یوی خرم دم مرزا
توز بار و راسم اوقی کرد و رای ای
کجه دوروی بولسا آتدین ریشانی
بولدی یلی کو کعبه خرم لیکتم کو کعبه خرم
ای جمیلی خجه بولسون آتدین خرم لیکتم

عبرین زلفنگ کو کحل انما نده یوش خرم
اردو حالتی صورت کیکسک ایا عین
غنی غنک کیم ککله کیم خرم ک ایلا دی
اکی کوشش بر زده جو بدو و جودین نشا
نایب آتم کو رب مندرین تیری ایل لیکت
اول سیلان تک دور که تو ش قصه بی قیلدی نشا
جانا راحت تیار باشمخه نیگور سانسک فتم
چغدی جان تدرین جانم فالدی درماقا
قیلدی غم رنگ فکری کو یاکم وجودی خرم
ای قدری رغنا بولور دایم صبارین و خرم

ای یوی دیوانه کو کجاق قوشی قصه بیدم
صبح یوزنگ شام زلفنگ خرم بده ذکر خرم
نوش وصلنگ غیرین یوقدو طلای اری
لاله زحلا عشقیدین کو کعبه در جان اری
کردیم کو کوز یوزنگ زلفنگ ایل اولان
بزم اولکل رنگ می نوش و رولی بولان

شعر در ستایش دوزخ و عسکر

آنرا که کفکلی کا را تیا س ای نامهربان
 دوشما و ایش روز که راجه برتا نوقی ایلار
 لالار اولیش مکر کو کلم فنا و شتی را
 سرطیم حقیقت آنک نازده داعی اوزره
 کجیم بیجان و همان بر عشق کو دیدنه و بیوز
 ده مکانی شهر و کشور فخر و بدوری خانی مان
 دمرارا انیز میسر بولما سون یار سکا
 حضر عمری تک سکنر مکر بولسا جاودان
 کلشن ایچ کلوه سنجی حسن یوقی جوانی
 دسر باغی ایچم بیلیده یوقی من بنفان
 ای گان برود و فکدن کم میقلدیم قوشکی
 باشنی سالد کوزونی بوسدم خرم ایچیم حقیقی
 اوجی و گانی جمیلی جسمی بولدی کم مکر
 جراتی بیگان و پری برله دولیش و رحمان

نظره نظره بوره کوم فایده واری ارام جان
 فزونی کیم بر بوکنک اوقینه بیکان لایله
 شمع نیک باشنده اوت بونوبده هم شمع اوزره
 بولدی ششاق ارا سکر فنا ییغ و بریده
 ای سادست اعلی طبعی نکلنک کتا رسو الیغ
 موی کیم یا قشقی با مانع ایل باقلید نظر
 دم بدم لعینک غی کوز بولیدین قیلدی
 قتل یون ایچا بنه اتما قات ای برون کمان
 شاندرین یا صبح یا نمان کلدی شانده مان
 من کیمی بری کس یو چاره یوجان و مان
 کو کلک الدی چون بر اولغان یان بر نوجان
 کور مدیم یاریم کیمی یا مستی اوزم کیمی یان

کوزوی سورتوب یا قیاسم تیان آنک
 دیر ارا کم الکیدین اچیم باده فی
 دوزخ جرنک غدا بدین خاص اولان
 رحم ایدیب ایدوی جمیلی تو کلیلح
 صلحک

عین زلفک دوشوب بوزکده بولونخ غم
 من کسینر شاد و خرم بولما دی وری
 اونک و کلنکی بست ارا کولک و حاشند
 بوزنک اوزره خط جعیش بوشه توت
 دیر ارا بولسام کدرا الکده بیره بیغمان
 واعظی دنت سوزین قوی کم کلک بولیش
 نایب اوزره بولسا اولیا ایل الکیدین
 طوطی کوز بیری چون کولک اونی حدک
 یوق جمیلی نیک و جودی دره بولیش کور
 نون کر خنده تا مهربان نرسک لری قتان

طل قلیب کوزم فراموسینم غم ایل کلک غم
 کویا نخت فریدون اوزر و کلیم کوم
 جنت وصلنکی ایستاب نام لر قیدیم
 بس کس جرنکدین تیب دور آنک آنک اوزم
 کوز لرم قالمار تو کور کلیدین آنک دم بدم
 نایب بوی بولسا کور کولکده غم کوزم غم
 صدق کور کولک غم جانم فدا صلنکده غم
 صحفه کون اوزره جکیش تون بود اوزم
 بکلر و رور این کلک ارا کولک اوزرینک کلیم
 قدی طوی اعلی کوز غرضی مانع ارام
 کور میستیم چون کم غم اوزره غم اوزم
 دفعه دفعه جعدی ایلیم علم اوزره علم
 اول کوشش نیک کوز و زلف و لوی غم

دم بدم لعل لبک سوزید ای کل خج زند
تت بنه بولدی جلی کو کلخ و هم دولون

لعلک اوزره خطره بید اولیش ای بر
خطره نوز نگیز عجب بوق بوسا حسند
کیر بو کو مدرین کینه قیل کوزر کر بر تار
آتشین کلار دور اصلدیش سافعی یازار
کو بو تک چره سر نوز بدین کاسو که تار
صبح وصلنگ حشر شای تری قیلدی ایلم
نی نجب اولوب تریساینگی جمیل ایلم

بسی شوقی کم اول سوزنگ قیلدی دور کلان
سچون دوتیباشش لب لکیر بر لک
لبنگ سوزید سردمداری کو کلخ کوزره
نولای کسیر کو کلنگکی و سیرام روی
لبنگ سوزنده سردمدارین کوزم تنگ لایق

یون سجده ساد او ساه با بر علم از سر
بلای غلغله دشتین وطن قیلدی جمیل چون

کرده ایلمک علی سیدین بولدی فرد ازون
کوب ایلم شغ طعن لیدر و متغ و بویر
بو کو کلخ اچره دور کوزر کنی بر کل غمی برل
ایچ در جام وحدت سجه دوی اراکشخ
فلاح دوری بیله شاد ایلمک ایلمی سانی موش
دیشک وضیفه سیرم لایست کوسم نظم
لویو بادور غم نوکی کو کلخ کاسر ساهت
باشما سیکو اول ایلمی با جود جانی لکیر
جمیل چه کیم می نوشا پرب شاد او ساهت

کیلن سانی سکا دور نگیز کرایه کلان
سیلان نسون سیلان بند او ساه ایلمک هم

اسک سر نام ز سعید سیم عالم لب
اولور کونده برین برزی آنکار و دایره

سهم سیر سیم شنگ عشق علی سعیدین چون
یوسام کیم تاسی نی یوسام شنگ فالو و زانی
ولی اول خار غم علی اولیش می کلکون
ربانی فوزه سیر کیم کیم غی ایلمش بر
تعی غلغله نیلم دوی دور انده چون دور
انگ سر نظیفه کوزون فدایلا دور کلون
قیاب دور کوز سرد سیل شک دانی نامون
سکا جور ایلمک حقی دانی بدی دور کلون
بنه اولی و صابین دایه سیم کلخ کوز
ایچ تاشاد اولام غمین خلاص لیدرین کرد
میرانی دور کوز دانی غلغله سیر نیتدین چون

دل بوری می بستی بستم
 نوش ایادی و دل غیر ایله سرد می کلان
 چشمی آنک که قلیب دور منی عیار
 لعنی غمی سستی بیله اول فالو یا شندین
 زلف و قدر و قاشکنک قدر بولسون
 خود دومی چیلی چوری لاریله دایم
 دل بوری می بستی بستم
 زلف و بوری مجریه کرده فانی اولسام بایزین
 کجه ایلی عکین و در آنک ظلم ایله دیدین
 نی خجینسا نتم شینم آنک بولا دیدین
 قوش قوش تاملی س دام ارا فریاد بایزین
 بیله ایشتی کوردی شیرین غنی فایز
 کیم سغیا کونک کلنکده درد غم بویون بایزین
 جغتای سرگز دیر پیری امر و ارشاد بایزین
 ده که شاد اولدوم آنک کل بیلد شاد بایزین

کجه و کوندوز امان ایمان آنک بیدارین
 سن بولورمان شاد و غم قیلسا اول جورتم
 خاطر امانی تیلاریم کونکلی ایستا در لرنک
 ای کونکل اول لر با زلفیدر نالکدرین ای
 علمی شو قیدین که فایزیم کونک بیزین
 عکین و لسانک با ده کجک ایله مدد ایست
 سانی باقی ایله دین ایستا ناک جانما
 بونک و قدرک غلبه بونجه قلیله کشتی باغ

فراکنکد تیر لکدرین کجا وصلنکده اولک
 چو سیم وز کورب دایم بونوش لار بوز
 ریانی شیخ در ایلم شطنتدن طوق نکت
 جیلی قورقورلا سلما سن اولوم کلنکدرین

شیخ مصلح کیم قیلور اول طایب این غون
 اول شیخ مزورنی کورنک کیم خجین
 سر شیخ سنیب زرق بلده زلفیلا جیرا
 کمره قلیب ایلی سکلنوخه نیدور ای شیخ
 اول شیخ خلاص اولدی ریادین کیم بایز
 سر کیم کونقوش شیخ بی شیخ غمزور
 دوست شیخ بویون قوی انکدرین که جیلی

شیطان لعین و لور اورا زلی طالبی ملعون
 غفلت غم سالیب دور بایز ایفساندا
 اول کیم میل آلی کونک بوزیر قوی فارون
 تزور ایله افسون و ریانا ایلاک افزون
 تسبیح ایله سجاده سینی با ده غمزور
 سوزین که دو نازار دین بایزیم و مجنون
 ناکسنی بر شیخ مصلح ایستاسون آزون

غم و شسته سر کشته غنی ایلاوی کردن

عشق بولیده دوستی بیز قدم او رکبلی
سر قدمه سکنی بوز فیضی تیار بوسه بکون

صلی ایک شوقین کو کھنکھاتی فاندین نشان
آتشین گل کو بیور و ریلین چون کون آتش
دم بدم خروان کو کھنکھانستر ادوی کی کردی
یا قیسر اقدار و راکانک مهر و وفا سیرین
بیر نه ناهار بانگ جبریده سیر بر که کوک
عقاص علم و زهد ایلد چون تمیزیم مقصود و
ای جمیلی یا قشعی ازلک بلا ساکنک انصاف

اول پری سناک ایلا ریتنه بولدی چون علم
چهددی جامه جیجادی جانایم بولدی به
گل بوز بی کوز کوز سب کیم قیلدی قیلدی
کیم که کلکون پی اچار یاریدری بوز فغان

منه که دردم مر زمان ظلم و ستمی پارون
نی اسنج بیلیک انفا نکلرین کی کونکلی
ایلا سلام کشتت جین سرو و کلده سیل ایلا
کونکلی کوز دین عرض بوز نکی کونکلی
کوز لرنک کیم ایلاک سناک فغانی نام
کونفا بوز خانی رور و اوزنک فغانی
ای جمیلی غلو که کلکون پی ایلا کیم شاد

تاکدیخ ستمه جواد ششم اول سیم بوز
سکلی کوز دوز کیم بولسا نکی بوز کیم
اتش عشقی اول نوح ایلا ایلا بوز سناک
ایلا ششم آتم اولی دودی قزایون کیم بوز
ایله محو ایلا نغم عشقم اولی ایلا کیم بوز

عاقبت ملکیده کی جیتی باو ایلاک
قوی دیل عی و گیل عشق بولین کونور
درد و عشق ایتمیش جملینی بلال ایلی
عشق کونوی پیره کو کلک دور و پریشان
کیم فو ذنگ ایسن آسنگ کی و غیرین
کیم فنا یغ کونوی ساری قیدیلار جسمین
عشق کونوی پیره کو کلک دور و پریشان
کیم فو ذنگ ایسن آسنگ کی و غیرین
کیم فنا یغ کونوی ساری قیدیلار جسمین

عشق کونوی پیره کو کلک دور و پریشان
کیم فو ذنگ ایسن آسنگ کی و غیرین
کیم فنا یغ کونوی ساری قیدیلار جسمین
عشق کونوی پیره کو کلک دور و پریشان
کیم فو ذنگ ایسن آسنگ کی و غیرین
کیم فنا یغ کونوی ساری قیدیلار جسمین
عشق کونوی پیره کو کلک دور و پریشان
کیم فو ذنگ ایسن آسنگ کی و غیرین
کیم فنا یغ کونوی ساری قیدیلار جسمین

عشق کونوی پیره کو کلک دور و پریشان
کیم فو ذنگ ایسن آسنگ کی و غیرین
کیم فنا یغ کونوی ساری قیدیلار جسمین
عشق کونوی پیره کو کلک دور و پریشان
کیم فو ذنگ ایسن آسنگ کی و غیرین
کیم فنا یغ کونوی ساری قیدیلار جسمین

عشق کونوی پیره کو کلک دور و پریشان
کیم فو ذنگ ایسن آسنگ کی و غیرین
کیم فنا یغ کونوی ساری قیدیلار جسمین
عشق کونوی پیره کو کلک دور و پریشان
کیم فو ذنگ ایسن آسنگ کی و غیرین
کیم فنا یغ کونوی ساری قیدیلار جسمین

عشق کونوی پیره کو کلک دور و پریشان
کیم فو ذنگ ایسن آسنگ کی و غیرین
کیم فنا یغ کونوی ساری قیدیلار جسمین
عشق کونوی پیره کو کلک دور و پریشان
کیم فو ذنگ ایسن آسنگ کی و غیرین
کیم فنا یغ کونوی ساری قیدیلار جسمین

عشق کونوی پیره کو کلک دور و پریشان
کیم فو ذنگ ایسن آسنگ کی و غیرین
کیم فنا یغ کونوی ساری قیدیلار جسمین
عشق کونوی پیره کو کلک دور و پریشان
کیم فو ذنگ ایسن آسنگ کی و غیرین
کیم فنا یغ کونوی ساری قیدیلار جسمین

آشنین لعلک شهید تبری در ره سطر
عاشق باری بولند که مراد اولک د کول
بیردت چره دوشتم لعلک شوقیه کم
قدک دیونک مواسی تیر کو رور او کمال
فان شگفت خم قدیم کشیده دندگی
تیر بلبل کو عیاسون لعلان قلب بر روم
سرفان اول یکم غم ایسا فانیان
ای جمعی شکر بولدی خرتیه سنگا

یا کون

اوسام اول کوی خردم بر ننگ تنی
ای سن بر گل اوست و سخل تو ندر کوز
چون سنگا کوز سالدمای خولای شوق
ای جسم غیب غریبه که بسا کقدم
نی غمی خرمی سال در بارای بر دور
و اخطا جوق ذوق اونی وصفی قلبی سنگا

قلیدی یوز دلدا ریشخ ای لسخا سر دم چو
که ملاک شهید که غم داغیده ایسا ننگ کنی
خم نخ زلفنگ که دور دم یوز ننگ اوز راه
کوز لایم قانلار بولسا با لایعجب
ای جمعی بری بسکون فیدین دورا

ش

سیر بری شهیده وه اول عیله دیوان
ساقی دوران امیرین باوه نوش ابریم
شخ رود بوک کورکاج ای کل فنی افغان
ای کیمی کیم طلوع ایلار سن ای عدا
خود روش اول ننگ جوسن ایله افغان
ای بری سکر منی دیوانه کور دوشنی
تا وطن ترکین جیبی قلبه شتم غربت ارا

ش

سیرین کر باغیر سام کوز دانی تم
سرو اولقدور سهر نشتر برک میکان کن

پاره پاره بزم بوی پود کو که خون بدین
حجر اراجرا بی باغ تک قدیم نون باده
خسته کو که شترترین سر ایل افیون باده
تاوان کو که خوشترین آنکه دونون باده
قان یا ششین همه زردی کلکون باده
سکا شرط اولدو که ترک دمی دون باده

نی غم بار بیتساکت که حشتمه حیوانه کن
غنچه لعلک شو قیده کوزدنی کو که کمان
ساقیا صو که کلبه کمانی دین و لوبانین
ایدی ای دل قانع اول جو با به حرا
فیجب که عقل و صبر و موش ایل کمان
کیم کولوب ل شمع بول کمانی کو که کمان
ای جمیلی حرفت فرج بتمه سرمانه کن

بختی حشر تندی شک کلکون تنیب
بچس خرمونی با مال بیدبای هرورون
سکر لعلک غنچه ای طسیم چیم بو
بچ اولی خیر رفعت داین بیدبای جم غم
کل بوزنی شو قیده آنک بچای بزونی کل
ای جمیلی حکیم جورنی درد نک دینک

ای کو که کلچون بندک اول اصل بی خندان
بافسانک بزونی کو که کلکار هم ایدب
دور ایل دوران را که کلچون بید و چون
چون بیدبای س نکت وصلی لاندان
درد و عشق و غم بیلای دل چو بول کمان
اتن خضارینی کو که س نکت کویساک
نورنگه اس چون سوزنی او که کلچون بید

سخت ظلمک بر سر قیلدک که میرد ممال
قیلایم کیم کشت چمن قدو بوزنک حرا
دیر در کاسیدین سماق استاساک

نوبهار اولدی نینه کلدرین خرن و حرن
اول بری دیوانه کو که قصد نینه مردم قیلد
زلفی اچره حاضی در حشنی یا غنچه کند
سرفزان فصلنه کل شو قیده میل باغ ارا
یا روصلی بولینی ره روز اچره نامعانی
زاهد اولدی بیب یا دین خلوت کو که بول
قطر تریزیم کوزنک شمعده بارای قانع
ایستام جام نشسته سیدین کو که کلکار
ای جمیلی بهمان غنچه کیم اول شو شکت

ملبلنک حسینیه با تندی سر برندان مرن
خیز زلفی ارا بوزنوخ ایله چین و شکن
ایلمک کله کشته سنبل اچره دور برکن
بسترین قیلدیش کنگوزین ایلایسه برکن
شکر قد قیلدیم اول بول قطینی او زکا
پرده بندارین ای کوزون آنکه قیلدک
قیلدک اول غم بیله سر شتم قتل کن
نامعانی آرا حشمتک تا کیم انا کت
قدو بوزید و مر او بوم سوا کلا کت

بچه سزنی ای بری در دلمه خروان کت
بچه کلکین کو که کلکار عشق ایل کت

بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی

که تنده دور ما یب قانم اقا رتی بر کسید
جها سیدین هلال ولوب مان قان قان
بیم زنا را اید با غلاک کین یوب سیدین
نی اکی زجان پار مان بیل اکی تیغ ارا سید
انک جری امانم دونوب جمان برید
بویتر کوزوی و شش بوزنگ شعی ضعیف
جز ادور سر بلانی چکسا ایوی اتماسیدین
جمالی بندی عشق یوب قیاس چو اندر

بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی
بوزنگی کورب شنبه پروانه بوزنگی

وه که بیل کی بر کلج خجین زارین
وصلی نوشی بر لانتک تا ما جرم بزرگ
تا بریک من قضی غم قلی قیلند و غم
بیلیم که چنده انک دیو کیم و شواد و
س بوالی بومر و خور و از خرف خلید
سرفه کوم بر تیل بویم عشق اوزاد
خیم بولسا بریک بر جع عشق بیل
ای جمالی بی حبیب در راه خور و غم

چو کوز باغید. کل کد انگ بوزی
جالی کوز کوزی پوز کوز نمک مروی عجب
بخو کوز بوزی بوزی انگ نو بوزی کوزی
عجب نو ازوی وزی بخیدین بوسا
کد انج ایادی جام بیدین او کد انگ
دیوی نه فلک و ریله هر اولدی کوزی

پس ایدی لازم اولدی کوزی کوزی کوزی
نظر ایینه نم اولور انگ بوزی کوزی
نیکی آیم نشانه بولدی قاشی کوزی
بولور مردم بدار کوزی انگ کوزی
جوان شستوی سر کوزی و کوزی
قرایر کوزی کوزی کوزی کوزی
انجا کوزی رهشت و جوی کوزی کوزی

دوش سر قطره فان دم کوزی کوزی
چمن چرم دین کم خوسین بوزی کوزی
پر بلار نوزی بوزی کوزی کوزی
چو الکنده یا بنگدین بوزی کوزی
بیزیم با دیسه با ده بوزی کوزی
دیلم کوزی اول بوزی کوزی کوزی
قصا و معانی بوزی کوزی کوزی

انگ کوزی در ایلیغای تاز و لاله
بنگ کوزی شو قید ای کوزی کوزی
خیال عارض کوزی کوزی کوزی
منی نشسته خدای سوزی کوزی
چین ساغان کوزی کوزی کوزی
شکر و در نظر اولور کوزی کوزی
جمیلی استامهر و فاسق کوزی کوزی

تا کوزی ایلی کوزی شو قید کوزی کوزی
خون کوزی الدی جام بوزی کوزی
نیم کوزی با قشام بوزی کوزی کوزی
خط بوزی کوزی کوزی کوزی کوزی
اول بوزی کوزی کوزی کوزی کوزی
تیمم و حضور و چون کوزی کوزی
ای جمیلی سینا ساکن کوزی کوزی

کوزی لاری بوزی فان بوزی کوزی
اول کوزی بار کوزی کوزی کوزی
کوزی کوزی بوزی کوزی کوزی
طوی و در قید کوزی کوزی کوزی
سوزی کوزی کوزی کوزی کوزی
بیر کوزی کوزی کوزی کوزی
قوی کوزی کوزی کوزی کوزی

کوزی کوزی کوزی کوزی کوزی
خال و رضا کوزی کوزی کوزی
جوزی کوزی کوزی کوزی کوزی
ایلی کوزی کوزی کوزی کوزی
سایب کوزی کوزی کوزی کوزی
ایلی کوزی کوزی کوزی کوزی

ایلی کوزی کوزی کوزی کوزی
بوزی کوزی کوزی کوزی کوزی
بیر کوزی کوزی کوزی کوزی
داوی کوزی کوزی کوزی کوزی
قوش کوزی کوزی کوزی کوزی
چون کوزی کوزی کوزی کوزی

اسم بوبیدن سدی سیمان مال کلدی
قیامت قوددی عالمده کراول سر و قاسدن
نعم کو یکیکیم اول شلادین دور بد خیر ندر
عجب بویتس کرجانمدر احوال اول اول
جنون میدا بدین اولدی مو با خفتن شکر
سکنا بولاج کیم وقت تو پیدر سور فرزند

کولدن
انگن شوقند کویک بر لبیل قری وقت
عجب یوق کوی کوم بوسام جلال سکندر
سکنا ای شنی انکان فرطاطر اول قلیق اول
اوزینه ایلا دی فرزند شرت ترک غلدرن
محبت شیوه سید فرق بوقدر و شکر
دانی سند اسمی سوری لر مرکز جلال اول
جمیلی جنبته قیاسن و بیخ اول بدین

سیتی کیم صیب اول بدین بدی روی باره
انگن قدی نهالی جلوه سی کیم الدی اول کلدن
جهانک شیمی اول کوزی روشن قیلدی کلدن
سنگن فرزندک اوقید کیم کیم جسم دور در
باشنده ناسه بدین باره تمده بتغدرین باره
جمیلی نامو اوتیدین بولور بوسیلک کویک

بهار یاری باغ اولدی مری آنش کلدن
سکلاف و پورنگن جبریده دور تون کلدن
بو کیم زخیر انک بر اولدوم بوی با غلیق کلدن
عجب فرزند هذات اولد کیم اولادی رارا کلدن
قوی سر عشق اسمی سنگن مرکز انلا کلدن
طریق عشق اراجر کیم بوب رورو مسافرن
صر او کسقیم اولدی سکنا راه شریعت کلدن

منی بلایسج بر چولیم سترن اولدور
تاج و خوشک کوزنش بر لک لک دور
کرکد ارشاه اجل قتی قوت بوق کلدن
کوکا کلان اول بوزین انگن قیلدی کلدن
ای جمیلی جان بر سب جبرینه انگن کلدن

یولکل اولوب زخم خاک دلسام آریغ کلدن
چول اولدوم بر ملک ساری کورک کلدن
بوزنگن جبریده نام اولدی چکا کلدن
تم اولدور شنه بکر چکلیش بر سیر کلدن
سنی ای بیخ کورب چوزین قدین کلدن
فرانگن شامیده شمع وصالنگ کلدن
جمیلی روبرو یا ایله اولدنگ کلدن

طلان
ولی بر خطه خالی بولادی عشق چرا کلدن

عین زلفک ارشع زلفک ای بر جین
 که بود و لعلک صدی شریعی کم ایلام
 بیلتک دیشک غنجه جسم اوزره قطه ماش
 لعل نایک او کستیده اول غمخانیک
 ناز کستمتنا قیلو غمخو نیاریم کورسه
 چشمه خورشید ایچده کوریه بزوق
 ای جمیلی بو کجاس دورهما ندنم
 ایله دوریم بولدی بنایک ظلت کورون
 بولدی کویا اوزیم ایچ نیشه بر لعلکین
 ایله دوریم او کجایلیک شسته زردین
 ای بر پوشش بوضه کم روشدی ش اوزره
 الدی بر اولان نده کور کجایلیک جوانین
 ختم لول ال ای بوزنده روشدی بوز طبع
 کم زبان تعین کجک لولک عالی شوره

عین زلف پر بوزنگ اوزره خال عین
 کویدی نغان قیلدی مبل کی کور کجایلیک
 کلشن ایچ کویا شهار اولو بوز روچ
 کسز کسنگه ای سلطان کج ایلیش کنگ
 جام ال عیدی غمخوبت بر لای حیران غنی
 زلف غمخورد مور لولک بوضه کم شاک خطا
 سندی دور شک و غولاره خیر اولی
 باغ کسنگ کم کل ایچیش عارض کنگ
 زلف کسنگ کم بوزنگ اوزره روشدی
 حلقه زلف ایچ بوزنگ ایله کور ایچین
 وصل قدر بر بیلدی بویوب جو کجایلیک
 عملی شکردور مور لولک بوضه کم لولکین

عین زلفک کی بولدی بر لای کسنگین
 سیل شاک قیلا سون بر بر لای کسنگین
 اسم اولی او قصوبی برق روشنا کسنگین
 حیرت ایدیب قالدیلار عارضه کسنگین
 سر بری سر خرخان بولدی ای جان کسنگین
 بو جمیلی اشک ایله عارضه طوفان کسنگین

ایله کور جان کجایلیک درو جان کجایلیک
 یوضه ای یا نینه آلتش دور سها کجایلیک
 نیلارام داعی بهشت کجایلیک بوز کورون
 یا خجای برقی کویورودی ملک کجایلیک
 کویا بولدم سیمک کجایلیک جان کورون
 اوجی یا عاقی بر لولده وادی کسوت کجایلیک
 ایلامی دایم کمال زلفک عدوی کجایلیک

کسی زنده مضدین ایلماسای پردرد
قوانی دیر مضدین دانشی هم بیانه دین

اول بری و شش ناکه نماند و زنی پروانه
چون بی بخاک برده دفع اندر ریای بی هاد
چون نمی است ایست الما بخت نمودن حلا
یوز خا ننگی کورب کوکخ تو شتی قیلدی
وصلنگا ننگ کوکخ نیشه کو دور و کسای
دعظا حوق نال قبله ترک عشق ایکنای
ای جمیلی سنسیرین سنا کریم که جنون طرد

لاله در را چیلدی جسم نانو نام داغید
دوستا کوکخ و شش بی اول بر کوشش
کوب سانی سرو کوشش شتی قیلان لوری
کوسده قتل اندر کی بل نزه بولدی کویسا

چهارم دین دانشی مرکز چندک دیوانه دین
ز اندر سر دم نمی شمع ایتمک نجان دین
من ای باشم که تو نور من خرم جان دین
یارب اولیا بو صید انگه بو آب دان دین
دیر که تو خستنی غم است شمع ایلمه بر اند دین
چون که عشق ایلمنه بود و دفع بوانف دین
ایله دور ایلمه فرود بر طلب دیوانه دین

جسم او زرقان چکانک حراونی سانی غم
دانه حال او زرقان بیانی جانم غم
سرو دین قادی غرض هم بوزنی کل باغ غم
آب حیوان بولدی پیدا کوئی ننگ تو غم

بس که یکدم کج کو نود روز زلف و بوزنی سر
خسته کوکخ دردی ننگ صورت در مطب خانه
رزقی چون خالق بیروز درون چون
کوکخ اونی شعله چلدی دو دو آسم اولدی سرو
کوکخ عشق ایلمی آنک کوز لرین چهار اونو
ترک ایلب خرب و ریای سمن کل اشخ ایلمی
بولسا ایلمه کر بولسا سوری ز پانا ننگ

وصلنی ایلب تننا بولدم آنک فرودین
اول بری ننگ ام دوی علی لندن شربین
دصل چون باریک بر و ریکه رتیبک شربین
ناکساند ننگ کوکخ اوج بور و قدر ننگ
کور مدیلا راجی مرکز او ز رتیبک صحفین
قدیر نارین کسب قیل بر پیری خدیبین
ای جمیلی اول سنگ میلدی چو کوکخ کلان

دستان عشق ایلبت نمی بوانم کن
ترک عشق ایلمیم دیسام سوزم اشتیایم
عشقله بولدم چور و سوا فاقا سالان نام
بیر بری و ششی کورق اولدی بولدی
ز سر طبعین بخه نوش ایلمیم ایلمی ساقیا

سوز دیوانک فرما دو مجنون لیل برودان
سوز قبول تجال شیشیا سروک دیوان
عم و طبع هم کوسیدین هم بوزنی کاشان
اشک کورساکم کورق اولدی ایلمان بجان
دی دین ایلمه و دانی هم ساغون جانان

فارغان چاغده سسكاجون تونغا تونغا سوز
اي جيلي تونده زخمك قاني ورتو خوشم
بيل شينك تونغا قنما قنما سينيكت ليك
آتش بيل كل آصيل ورتو راجسبك يانور

ولس

بو لغالي پيدا يوزنده، خالي لغني شامدين
كلشن لچر، ياده، كلگون چرپ ورتو ران
ايستاسانك غون صلاص لغاني مرکز ترا
شك كده كل حاجي كلشنده، نونش تيوركت
عشق مكر بولسا زامد مند عشق قارا
چون فاد ورتو مال ك عاقبت قنما تاشنيغ
اي جيلي غم بيلن كيم تهر، دورو كوكلخانك
دانه خانك قنما آفاق كوكل بيلين
حضر نوش ايستان لالي بيلارام دورو ران
چكراي زامد نوني نجان سجده كيم

ولس

دانه دورو كوكل خوش چون اول آفت ادم
اي خوش اول ندي كيم آدوي كا كل انو ايد
ايضا كيرب قنما آدو، ياده، سيبدا جامين
س قنما كلخ اندون ياده، كلخان بيلين
عشق اليك قنما قنما كير ورتو ران اسلايدن
سج كيم عالدو يوقدو ران قنما كيم
روش ايكي مرم قنما قنما قنما قنما
بو بهانه سیرله تا كيم او چكاي اول يوزنك
ساقيا دورو نكده كرا چيام لب لعلك
ايستامان كرا ورتو نوني شيد سراجي غلغلي بز

دم اولي جسمي كول قلدري چون كيم آستيا
سن و وطن برانه كنجين بلاكل اي خندا
اي جيلي بر دوركارنك قنما عجب بولسا اوزا
كولخانك كور كوستيني پاك بيلك حرم كور
سوق اوني كلشنده، كول قلدري كلشنان
چون كده سالدی كور يوزنيه اول كنجينك

ولس

كولخانك كور وركيلن كا ميني حاصل قنما اوي
منزل ايستام كورخانك او قنغوه وني سودي
كوباسون ايلك رما يوزنك قنما اوي چون قنما
اي روي دشس يستانك ديوانه كور كور
قالبكي پاك بيلن اي روه و پوبوله كور
ايستاسانك كور عالم با قنما اوزنك قنما قنما
اي جيلي چون كور دنيا جيفه مر دار ايش
قوشن بريان بياناس ايل چين كور بيلن
ييلج او قنك تير كيم آندو كور منزل قلدري
آتش بيلن رضا رانجا تا پورده جايل قلدري
مكن اولاس بند انجا زلفنك سلا سلا سلا
يغدي مقصد قنما تا اوزني قنما قلدري
كيم سني دوران بيلكاي قنما قنما قلدري
اندين وقت زنه رانجا كولخانك قنما قلدري

ولس

انجا بونزاله وصلنك لچر زلفنك تا پورده
كور ستر بولسا كور بونك سايه دورو اويون

سهم بوسم سپاه مین
 تفرقه بین دست سخا روزی بودی
 چمنهای دیوانه کوکخ اول بری سنگ لید
 با فاخته این کج چوق اینجندی کرده ای کم

عارض کم سار عا روزی بود رنگ
 دور ایام عین سگ و ریب ای ماتی موش
 در خطا قد نهی ستم قیل ای منع
 تیغ جرمک طرف کوکخنی کم چاک لیلاد
 سر کجایت نالومی نین دورانگی کوک
 نیخه اتونیزین که قوش بند اند بلاتر
 ای جمیلی و که سیرای حل بین باو لید

لاریکم اجددی بو تن فاکتک مریند
 داغ رنیکه و رو کخ اولی بیکه کوک قانین

چون سیر جام ایده ساس
 عکس دو شکج قصری دیواری راز
 بنده او لو پرو رانگا کوکبا زنی سنگ زمارین
 ای جمیلی آفاق اولاس کوک زانگ

ایلام آتی نزلت مردم سر شک قانین
 شاد قیل برنی که غمکین بر فلک دورانین
 چون غم داشی یا غار با شمع
 کوکبا سیر او دور اولی پدی شکست
 صبح اولی سیر او عادی جسته دل خانی
 او جامدی بوم ملک حسن کدا و برانین
 بدی افلاک او جینه فاکو کخ شک طان

داغ رنیکه و رو کخ اولی بیکه کوک قانین

ساقیا دوت لب لب کلرنگ دورنگ
 تا جامدیم چون کیم وصالی شیمی اول بوشند
 ای سنا دیم پروانه رنگ با شیشه او دورنگ
 غنچه پاره قلعه دی کر و وطن بادین غنی

بوزنگ ای دور یو با خورشید تان
 لب لعلک خیالی بر لب سردم
 مسکا قد و نوزنگدین پروای حور
 قلع سیر ساقیا دوتا سیدین اول
 او شکله که زنتان دور خسته جم
 دیباک صحبتش بو نوزین برق
 چمن رعنا لر نوزده دوشدی
 کج بوجی مغموم غم داغی او زره

سیری او تندی نوع غم برین بری طوفانین
 فان بودا من دم بوم چون کم فلک دورا
 بیزه بوسانی کج کوکخ اولی جریانین
 کینر له شیخ رضین و بوم بوسر کردانین
 دسر ارا کجیدی جمیلی چون کخ خان مانین

لینک کوکخ دور و دریا آب چوان
 بولوب دور بخنگ کوکخ اولی
 میسر بولما سون طوبی رضوان
 ابل جابین نزه ساقی دوران
 او قنایه شسته سوزین چن جهاران
 که کوکخ ظاهر اتمیش او قنایه افان
 چو کیردی باغ اول سر و فرمان
 که شکم سیلی و تندی دشتی یکسان

بیم ایل سلیدین بدین پادشاه
ولیکن بوقی آیماق بو قدر و راجا
که سر پریشانی دور بر رخ عیان
جیبی در اشکین نوک آفتاب کند

ای کس دقلور بو بخ که نوید الکدرین
آباد مادی جان کی کو جری جلاو الکدرین
اولاس دانی می جو در بری نو الکدرین
خکین قیلک آید تک بی نشا و الکدرین
سر کم که کنی کو در سه قیلور و الکدرین

یا نام خرق او تینه تا یا سلیسا صید
پوروم اوزره سر طفرین اقدور سید
بوقی اولوریدور یارب لجه سار و زنی نیک
خیکیم تصورا آیتیم سر و که لاشانین

بنوا اولوی کو کل اولوی آزاو الکدرین
غزه کنه کنی اولور و مدی آرخ دانی سیم کم
دیوانه کو کل زلفنگر بند اولدی چو لول
نوید ایوبیان ایچکالی ویم نمی ناکام
مشغله جمیلی دو کول آرخ که قیلور و داد

منی اولارا سار یور کوره کی ننگلین
دیش کی کوزنگا تا کم در صلی ننگ خجالی
دیا که کو کل وجودین بار اولانانی کوزدی
تا یا سلیسا موزی ننگ کی ایل کوزنگلین

لطافت سر ویدور قدر تک ایجا
کیجه لار زلف و حال تک حیرتدن
اگرچه خلقه بوق و ستوار اولوبدین
خمر زلفنگر خنیده چنیز کردون
قضا کلر شنده بیل قتل ایچون
سکندر سدری جسم تک بولسانی
چو عمر تک ضایع آید تک غفلت
چو بلبیل مایل اولدایم سنگلر
دما دم غم بلبیلر حیرتدین

ملاست منی دور یورخان حیران
کوزندور قظره یا شدرین کوزنگل
سنگا جرنکدرین اولک بولدی آسان
دم دو دیله سر شرب بولدی نهنان
قیلب دور سر و اوق غم خجیچان
اجل یا جوی کم آیدین لور جان
نی سو دا یددی بسی و لاق بیچان
جھسان کلاری او تورو باغی زندان
جمیلی کو کل اولیش دور و اولو جان

قد تک دور بو یوسر و فرمان
خیالی غمخه از تک کو کل آیم
هلاک آیتسانی کرب قیام

لینک دور بو یوسر کل رک خندان
بو لو پیدور ایلیم فان حیر چکان
منی اولک بولور هم آری حیوان

دلی بیستی بیدرس یادای صبر سبب چو ابروی جمعی بی عملی است از این

دو شکلی قد و نو زنگدین آروای سرو
اول ای کوزنک قرسی سبائی الایخ
شعله قیسا عارضتک نکشتن کور
سنگز اول و وضه دریم جلیتین ایلالا
لاله رو یونک شو قدین اشکی دردم قان
بیریکه مهر بر تخم وفا دین بجدی
ای جمیلی قیسا کرغم خیلی جانک قضیب

دم بدم علنک غی کو نکلنی قلدیغ ولوق
ای بری دونه کو نکل کو یونک ابرو یاجام
کونک م خوب رولا رویک اولدی ایضا
نعب کوزو کو نکل قانغ نکسا اول کچر
اول کونکش کو نکلنه دیکم ذره قیاس اثر

نخسید و رالانک کو نکل جمیلی نکل
مادی دورم اصحابه بیله جلدیم عین

سعل جان بخشک منک نکلنیم قلدی عیان
مشک او تپور نصیب درم کونکنا نیند
شام غم سر زده بوسام روشن اولور
من قنات سیر تو شکی فاسام فغان ایله
صفه کل اوزه او قیر عشق در سیک کویا
اغزی جری بیده آنک قدیم که غدرن بولدی
ای جمیلی لاله رو بوم شو قدین کو نکل ارا

منده رسوخ اولیکه قالمیاش اولش فرو
دم بدم نوزن جنونم بوسا ناکب بو قانی
عارضتک اوسته چشمک بولور پورون عین
دلی یونک بیتمیش لیدی اندوه دم کو بوسا

مادی دورم اصحابه بیله جلدیم عین
قان بولوب حاشی آنک بختده برون

تند جان نک سرین آنک جان لایق لیم
عشق نکل بری آتش بولیش لای سرو
شعله دین ترکیب اولور پور و رنده جسم ناوان
باغدرین سبیل او چو خاموش اولور فصل خان
صمیمه وقتی کلشن ابریم قیلور سبیل فغان
اول عدم ایچده کویا دال بولش دور عیان
دایه کوبار دور نمان بولدی عیان کونده

بیلسام اوتدین یون قانزین تند و نکلون
کون کون بولما قدده دور زبانی کونک
نرکسک بکشدنم قاشک شالی بولدی بون
اوقلا نکلدین کمان بولان کسرتین

دست خیزد رخ انکار صفای و چون
جان را سا ظلال الف تک و فعلی ای قاتی
بویشت از برون سخا نوال بیان
کوه پوشش در خیل قری زلف تک کدوان

کون بوزنگ شو فدا تم شکستین قیلیم
آتشین لعل لبیک شو فدا ده کیم دم دم
چشمک یوقد و زکندی لغی زلف ای پر
ایک شیدا ام که بر لبی شکست عشقی سید
بوسا سوادت نیز انکار چه سویت یک پرورد
سن غنی من حسیح املی و من مش من کلا
ای جمیلی اول پرئی تک فاشی از پرده چین دور

سنسرن ویرانه کو خلم کر ز ابا اولاد سون
کوز لاریغه در باقی پیر. ای از تک نزل
ای بت کا فریم تک بر مسلمان قصدیه

کوه پوشش از برون سخا نوال بیان
کوه پوشش در خیل قری زلف تک کدوان

بولدی کو که خترینه اول کیم التون سون
تعبته ای کل بو پرو و غنجه تک کو خله تون
اول سلا نچه چون نلیب دور سزا لیک زلف سون
کورکالی خون من قیلدی سخا طمع خون
ده کیم انک تبغیدین کو خلم اولی بولدی زون
نی خیر یوسام اکر کو بونک ارا خوار زون
یا قاشی تک شکلی دور بو بولدی هین لند زون

آنده هنک خیرین سح سخته بنیا اولاد سون
قامتکدرین و زکا سر سر و دشنا اولاد سون
اول حوالی کو زون تک شکلی کله اولاد سون

کوز بوزنگدن اوزکا کله کش کور ماسون با خود
اول ایت کا فدیج دوری ارا ای پیر در بر
چون سخی کور دور که غله شادا اولور اول سون

قاناکو که خلم که بار تازه دور کون کون حمان
کوبد دور و شیرین ولان سته یوراک چون ک
باشا دور و تان که خیا تک کب کو زیا شی بارور
دولدی او تک له تم زور زش بیان مدد ک
بیزی میانه دین ای ز سید املی مشع الملام ک
سر طرف جسمی جان رکلا ری سنا جانارده انک
غنی اخنک خیدین بود دوری فان ای کل

کوزوم بوزنگنی تانیم بولدم بوزنگ خیر
رحم المیم کمد فوسف کور چون ای شه

کیم سنک عشق غمیدین آرد و در شاد اول
بیر کای دورین او زکا داعی سنسار اولاد سون
ای جمیلی خاطر تک سح غمدرین آرا اولاد سون

لالانک غنجه سید و راملادی فاشی زون
آتشین لعل لبیک سوور عالی کوبدین اول جان
بخشیم کیم پیر تپه ده بولدی ای چشمه روان
قیلدر تک او تک غنچه نشان جمعی ای ابرو ک
چون که غم خیلیدین اول بولدی بزده اولاد سون
زلفی حرم نده مکر بولدی سخا نیجه سیلان
بس نیدین بولدی جمیلی یوراک تک دور و قان

آلان کوزم بوزنگدن کرجانک آلسانک
قلبت سنی همانده عالنه شاه سجان

زلفک یوزخان و شکیج هم ایتی چیم کا
مشفق کو کلم ایسا رقیماق نمان کن
ال جانی ای قائل چون کو نوک اجرم
ساما شفق جمیلی کچی فالو پاشکند

زآرین او قنا سالیب بولدی مکرسمان
برق اونی مرکز اولاس تره اویراجه نهان
ایختیه ای سیلا رکنی چسب کولکل اینان
دریاسی هوجی دورکم کوک یوزین ملادان کان

اول ترک کافر ایدی نیم یونی ویران
کو کلم کسک ایتی زلفک سولونج
درک ایلامان جالیغ عرض تیا طوبه
آیند کسکدر جام جم ایله آنکف
کو عاشق اولمشین کن کل نونکن کوز
کونوج دور بیره ایتا دو کولدی عاشق
منج بر لیلی یوج ویراچه ای جمیلی

بوسهر اینه یوقدور کوک ایدیر سلمان
بخی قز اولوب دور بوسانی تانک پیر
یوز وجه ایله چو بولوم آنکف یوز نیر
بولیش یوز بوی چون خول بلارقه بولدی
کو کلم بیزین بولوبورس خذنگ دولو
من تک فلک نوکوب باشین کجا قیلدی کوز
بولدک چو کافو عشق بولواغی شیخان

بنک شو قنده کوز خولانی اولمشین کوز
چسب کلکوی بولوت آدرن چیم کوز

مردم فان
مردم فان

مان خولوغنک تمش چون ای سانی شاد
نوصسوخ کوقیلم طلب منع ایتدی نهان
کوز منی عشق عینی بر لولوشن قیلام ایتی
ستون کچی قورم کربت کربت نهان
بولوب سن جمیل بخی بر لول چون مانده ای کوز

بیور کیم وور باغینی بره شکور کیم
ازد برین قیلدی چون قسنت سکا بولکنی روز
چوقانی داغی آتنده بولوب دورم قدیم نهان
ریایی زهد و شکند برین سخا تا عقیقه مردمان
جمیلی نظینه نعم است کیم اولسون دورم کوزان

بکندر برین قریح می نوش بوسیم کرم ووزوز
بلا درین خلاص اولماق لی کمکاندور کچا چون کیم
ملا دور و دغم نهان بیدین خالی و کول برام
بیتیب کو کلم اوی عشق کسکدریم اولون
سکا در بر سیر کانتک عشق کولکلک نهان
چو ک کورق و تیرن باران بوی نع ایتدی
جمیلی کو کلم اوی نه کیر عشق و غم م

ایجان
تیا سر جان چون اولوع زور توس جان قیقت
بلا جامین دور تا بر دمه نوزینک ساقی ووز
بوسنته جانفون جسم اوی دور کلده افان
چو ک کیم ایل بر اوی کیدی بر اوی ایلامان
فی نوع ایدیم نهان کلده آنان و کلا بوق
اویتی قیلامدی کبریت سیک بیک کلا
اوتکف لیتیلیب دور زان اولادی

انگسرا

زلفک دیوزنک خیالی خان
 کوکلک چشم و کوزده صرست
 یوزدین برین آینه تک سیرت
 بولدی شکا بو یقین کم ای مه
 کربولسا ایدی اول پری زاده
 یوزنک طفیل هر ایله ماه
 لعنک غمده جمیل کوزدین

و

کوزم یاشی قاتده جبرخان
 جانک عرض قیلسا نک پری
 جانک سخی قاتده کوزمکا
 کوکلک لعنک سولونه کوشدی
 پری زاده کربوق اولیق
 الوردین نقدین اول کوز کوزله
 قیلورمن اولسا اینک جانم فداکر

نمی بر لبی ز شمعون ایدیم
 جمیل جام بی بیکس لباب
 قیلد در چشمی کربان سمنی
 چودر اندین بود اسمنی برم

زلف دیوزنک جبرین بر دور شکانون
 چاک ایدیم غم غمی جسم کوزدور و جبران
 اول بار حسن زلفی صغیرین دیوانه
 دلخاک کوزغده اوزنک ساخانک کس زلف
 عارض زلفنکدین آروای سعادت خرق
 عین زلفنکده کیم سالدنک کراه اوزره
 انجانت و شاری باغدی جمیل باشینه

عشقک اهلای کیم بولدی قورق جسم
 دلخاک و صلک سندی بار سخی ای لوز
 کوزکلون بر سلبک شوقیه قان برله
 لعنک استنده اوجوق زخمی ساغخی ای پری

اتم اوتدین حقیقت کیم عالمی دندی توتون
 اوتار ایزراک یا اچون بارین شیک
 کم پریشان دور سوزم قیش کچنگ کم اوزون
 ساقیا سن می کوزیر کاعینت دور بونون

سر کونوم سیرتیک دور بور ایجه دور سر سوزون
 رشته دم ختم دوشدی تو کون زور تون
 سیر سواک جسمیه آنک فالما ای و کیم بونون

انج اولماکی سبل آندین شرار لوتون
 سن که خرنک اچر اولوم استظاریکون
 شیشه کلکون می سله دوسا چوانین صفت
 اوتقوده تیش برله دوشدانی ختم ایدیم بونون

چو صاحب کا رخسار سے ناز باغ ابرو پر خون ابلان
اغزی جز بندہ و جو دم کہم عدم بولیش
وہ جو کہ مہم بلیک بوسوس کسکا کہم کہم
فرنگ او قہن کر نماں و درونک جمل کو کھنڈ
نی عجب آہ ایلبیل کو کچ بوسا و لوتی
ایسکان جسم تمدن نہ جہ تپان
یا قش دین یا قش بولوس سہن بیا نون
قانی کو زدن کسب قیدی فیاضی

کو رو کو کلم لاشک و آمیدین خرم سالو طوطا
دیگانک کہم نہ دنگ المیدین لومضی بوز توین
کو کلکین زرشان کچکلا رنگ پوجوش ای
جنا خاری چی جانتہ اور ما در باغند
چو کسان دور جہا ننگ باد و بونی ای خوش
اہل قوی عجب قانی قنسا جلا و بولیش کہم
منی سر شستہ والد بوسام اول ای عجب قور
کو زلا نوح طوفان کو رنگ شکی سر شستہ
ار شستیکان صورت اور کو کسب جمل آہ و افغان
عجب موقیسا م اول سیر لیدیل بی عا ورا
نمان خیسام بولور کو کہ بوزینکدین ہرنان
تم اظراقیدین یا شعلہ کسکش آتش چران
سہ سہ کسک کل و بیلد قلماس جران
زمان اسلی را بیلدیت بیوق و بارین ننگ
فی ایکان فاش لیدر تغیر خ ایلدرین خط ایلدار
کہ بولیش انجم و افلاک ننگ بوزین
سایب دور کو نہ بوز طوفانی بوزینک کس
بولو بود را بخ بوز سراسی بوزینک آہ و افغان

رشتہ جانم از اسریان تو کند و در ایلم کم
کو رسا سر کم اسلج و رانبرین کر جو رسکم
بیوق تہمان باغند چون اول قور بوزینک
نار جسم اچرہ و دوشیش و در حو کلار ویر
بادہ نوش آیتسون آنجا جو رسکم کا رایتہ
ای جیبلی اولور ام اول قانت در خسار

نازہ داغدین کہ جسم اور زور و دوشدی قوط
کو بیوق قانی تا کو رنگ کورب ہلاک بولیش
کل پریشان برین بدب سر و دوشدی
دیہ خون آلود مکان بولیش آنی لملک
چھا کنگریت انخرین لرایب المیدین
رکستی عشق صورار و غر و دیام ایلدار
دنک اولو بود چون خان اولو بولوب جملی سا

عشق اوق جان پرہ سندنہ ظاہر اولشہ
یوشہ بیدا قیلدی عالم اچرہ ہرین سماں
کو کلمہ عم دوزخ اولدی ایسزین باغ تہنا
عشق اوق جان پرہ سندنہ ظاہر اولشہ
یوشہ بیدا قیلدی عالم اچرہ ہرین سماں
کو کلمہ عم دوزخ اولدی ایسزین باغ تہنا

یونی کل سرو قد کام کر دور بوت که سرو کل
سنگ اول یوزد قاسیرنی اول جانده دور
مشای عاشق صادق یانده جده کشیند
جیمی حمیده یوز کشف خیالی شکر آل تندی
الوجه کل ساریب عکسینی کل رنگ تمامیند

دوشونده لعلی کو که زور کینده بده روین
دوستانده لعلی کو که زور کینده بده روین
جو قانیو خیدین اولده رملکی بی پولیش ایتیم
بولور مو مو بیخ کافر بیخ ریکلانی بری بند
نمان ایلا که نشستی سانا عینش زیند
فراقتدین بیخ بولغای آنک کو کل ارا قانیو

اولانی یوزی عینی طر سو قیلور کو که زور
سقطه یا شمش سمانک درنگ دینی خرمیند
کوز خرمین ایت نبع کو سر بیله دور ایتیم
قیلما قیلاک ایلی بیخ بیله دور ایتیم

تندین باش کاشک شمشک اولنگ شمشک بی
فادوری ارا نی سن فالورین خون کینی
قدو اغز شک خیالی بر قیلما کشت کشت
کو کل دور و جرد شمشند فرارغان شوق اونی

فرد امی کو رب بخون حرم تده فالور کیر
کوش یوزی دیما ک کلکون بولونی ایلا
سنی دور کند سیری بر است ایکیلانی
که اشیه بر اوله فیر دور اولمکه چوقنی بو
کیچک زار الفها درین قیلما در ایتیم
دو او سر فنده دجهی حسن

جیو رب رسته ننده دور بو غزل سر
عیان اول وی با غلیندن جان حرمین دور
نظر قیلما قیلاکون کوز سینه جان دور
جبات ای یوزنگه ایلا کدرین بولوی نونقا
یوزنگه بغیرین خانک تور التند قالدش دور

انجا کاشک نارنگ تک قطره سولاریش
قدح دورین قیلای ساقی وفا قیاس
بوق اندوه سرو دلکشت ایله یوز غنچه
دیما ک کلکون غلین داغ ایله رور ایتیم

فدا شستی ارا جیون نی کور سه فالور حرم
غنده آم اوقی زخمی کوی بوزی قیلما قیلاکون
اکر یوز حشر بولسا بولیا ایلیا غوم ایجان
کچور ساکن عریک سن هم کرسکل اکر ایتیم
جیلی کلدی صمک امری کل من غلیمان
دجودی شریف

فلکدرین کونوش دور شلطان قیلدی
کرم خطا حرمش دور یوزنگه عکسینی ارا کوز
ترشح ایلاکون کوز چشمه سیدین یوز غنچه
کیرب یلکشت بیخ سولار غنچه اولدی زور

عالم ایشیدہ غزین قور تولا وولم کون
قار شومود پوزنک بولسا مەر رولری کون
کرزه عیان بولسا کون باق و کسیدن
شاه اولدی جمیلی چون عشق ایلیند سر

لعل لب اوزه مشکین خانک مودورانی
کون شعی نمان بولور تون قاز و سپیه
جسمنه او قنک کچلسا جان قاز و باور
بنیاد ایلد ای ساقی قی بر سنک دور کند
صون حمل مین بوی شاد بابت ساقی
بر و انی شمع دم اور ما بیان یا کیمیل
دل آینه سیر پا کیت کور آنده پوزنک
سریکا او قنک رسنک شکی لیل کون
اشک بخ آفتیش کم کوزین تراشیش

عی زین تی شاد بابت کم اولدور دوری نین
درک ایلام اس کشیانی کوز بولسا قار
پوزنر نمان بولور پوزنک م سالور قار
کوز با شعی جان بدن پوزنر دور ارازو

یا قیلدی شکر قسیدین بر پوزی قار اندر
پوزنکی سنک ای م نمان ک قیلور کسبو
ایل بویکا سمانی کیکه نوره صهار قار شو
بنیادی دور سنک چون کم کور دور سون
جر غوغو سینی نچر بوب و بچاسن قارینو
کمشن اراق بیل بوجنی غانور
چون یا شعی کوزور بوزیک ولسا پوزنک
کوباک تکتن بولوب جسمنه با تار
نی نوع جمیلی سنک کوزینه کلور اوتو

رخ زکده شکر خانک موی سن بو
کرده سنکی چکسام کوز حلقه سینه سر پا
مشکین چکنی ای کل سیران کت تاب
کونکلک ابوی قور قیلا باده سیر کور کیم
شاد اولسا اولمکدین اولن ای عجب کولم
بویزه کلیم اول ای دیدی ک روشن ایچک
غم شعی قطره کیشی حوق فاش ایدر جمیلی

قیلیم اول ای پوزنی کور سنک نخی ارازو
سیر نظر کور بوزنکی ای ستم سینگ قان
ایستمان صنتی کوبونک ایستام اولن نوع
ایستام لعلک زلاله حسنه جانده
اروز قیلدی کونکل بونک اراق پوزنک
چون ایچیم دیر اراولت پوزن کلین
ان جمیلی دیر سنک نعی امین کور کالی

یوخسه کم اوتقود شمش آتش برست
جان رکاری نی تا فنیب قیلام آتخ ترازو
سنبل اوزنده ناله کولایم اولدی بیخو
سر بویک باده کچلسا اول بویک غم کلور مو
بارور سمله فالما س سر کیده بولسا قانچو
ناسب اویچی کچ کیم کس کوزنکا اوی
بولدور چور کوزور بوق بولسا کوزنک

وه کم آنده مرم دور مند بسیار ارازو
بولدی سج کیده با ندر کم بو سدا ارازو
دوزخ اسلی ایلادی حشمتی ای بار ارازو
شریبت ایلام سر شعی چون بولسا چار ارازو
بیل ایلام باغ ارا چون سرو کلر ارازو
عیب قیلا کف ایلام کم ایلر تار ارازو
ایلام کم کونکل و شین آتخ کوزنک ارازو

لمی عیله ی جسمی ای طمست ای خضر بکورا اول ای حاجات آیله جام ایدی و

کیماس کوزومده کیم اول ای تجریره اوقو
سواجره کونوش عکسکی کوزومدی نیجه ای مه
ان یوزی کونوش سر و قدنگ جلوه قیلور
حزرا ایله کوزنگ زلفنگی کم ایلا دی ازر
خطک لبه خانکف تشنه سجا حجب اولما
غم ز شسته شیده اکونخل اول کوز ساری باری
ناح می منخ ابلا مکیل عشق ایله دی وین
بیر او میکا راضی من یا غین کرا ولسا
عشقک پنجه کم جانده تمام قیلدی جمیلی
او زوم غم و زور لیکورب ساینمورن

بیر باقیش ایله عقیدت ایسه ل کوزی و
در شدی جوانک خالی خیا کوزم ایجه
او زوم غم و زور لیکورب ساینمورن
بار و زور قاقو علم میله عم در د لیکورب قانیو

قیلور اول قویا نیده سرکش لیلک نیما کرد
قاسکنی کوروی تا کم پیشه دوشدی
اوزنی قدنگه کم تشنه ایوب دویغ
قاسکنک یانیده نیکور در ازار اولما
تا که کوروی سر و قدنگ جلوه سینی باغ
سبز خطرقا میننه اوزی نیک ناندینی
ای جسمی باغ اول سر و نازنگ جزیره

تا که بولونک روزه دین تشنه دیک
تشنه من عمل لیکنه ای بری اول قوش
لعنکا سوار زور بولور سنک کم روزه
نیج طایم لب لیکنه برسام روزه ده
تشنه لیکورن روزه دیال اولوب اولونک
سوی باروی اول کونش نیک روزه نیکون

بولما وین بنده انج چون بولما اول آزار
سیدین دین حکمت قیلور بوستان ارا فرود
صرصر آهیدین اولسا نی عجب بر باد سرد
قولا زنگ دور ضعت سز المکم تشنه کرد
باغ ارا سر کرم اول قیلکس انی بنیاد سرد
کویا طوی تیلی برله قیلور ارشاد سرد
اوق بولور کوزمکا قیلمام قاسینی ایزد

لعنکا جام فدا ایلک قیلور من ارازو
روزه بولغان چاغده قیلور کرا زونچ کوز
غنج نیک کونخلور غنجه باغلا نوقان و
ضصف تا بونک چورن کس بهوش اولوب
ای بری سلیمان شکا بار کنی حال اولوب
کوزنگ کورودون ارا نوز شیده نیهان بون

دوشومد نچر کو کار می و صلاکت
سنکده ای کوشش حریان که باره
بوروش کونخلی شکم قیلور ناز
کوکحل لوجینه یازب نقشینک
جیبلی غیر نقشتی اشک ایلدو

اولی کازابور کوزمدن کتیزی کرچه قالدی
عشق او تیرن تیزیش اوسا و او کر ای اعل
قیل نظر حالغه ای سه برینه سنکده
شکله بر سب برق اونی نچوکه تیزیر به پوتو
لهزک شو قنده دانه دانه لعل اولیش دور
اوزکالانی کام تیل نوتش صلاکت لکم
سنکده اوزر طرف فالتک طاهر طار
نزع سنکده خال بوزنکا کو کلک توش
ای جیبلی اشک اونی برله بدی دورخی

دوشومد نچر کو کار می و صلاکت
سنکده ای کوشش حریان که باره
بوروش کونخلی شکم قیلور ناز
کوکحل لوجینه یازب نقشینک
جیبلی غیر نقشتی اشک ایلدو

کچ اوزر کر ایلد که مارا کر وی و دوزو
جانغده آتیب سینی بارا کر وی و دوزو
طفلی یو کور و روسوی کنخا کر وی و دوزو
پروانه کیمی یاغ بارا کر وی و دوزو
تینی له کسر کو کسومو یا را کر وی و دوزو
کونده کرز اجدی خارا کر وی و دوزو
بولنکده سنکده سانه که بارا کر وی و دوزو

دوام لیلانک شو قیلد سه سو
اقتید کوز لر مدین قان ایلد سو
کتوری با شسته یوز قاره قانو

مغیر کلک کلک سه سو ای تر شرب

ی جمعی در سفالی ایچره دوش دوریا خیال سرفنی تیلنگ باه فی خلیق و بلا سرفندو بلاک اینک کاشی عشاقی سرفخو سرفسک

سرفخو لره شانه دوه دور بو سرفل لره
بیدور بو خستم سرفین بو سرفن طینه اورما
دیماک وصل ایچر شاه اولدور با سرفه اولدی
بوزنگ مصحف بو لوب چون کم سرفه سرفی
سرفسک لامکان جوانان کسک سرفوش سرفوش
ایسب سرفن طینت سرفن کده بی سرفق و سرفکلک
سرفکلن اتمیزی زاده قضا سرفن سرفینت اولدی
سرفیلار دور جمعی سرفن مرادی قوریلار سرفکلک

ملامت سرفی سرفانکنی تا کم دور سرفن بی
باشمدر غمقل دلدرین سرفلدرین اختیار اولدی
سرفکلک دانه دانه خال سرفق سرفلر بو سرفزون
سرفلیق بی دور قوز کوز کسک سرفی باریک سرفننه

کوشنی زرفه واند کوز سرفک السام تله
دریایم کوبو خالدین سرفن سرفچ بو لدرنگ که
کوخلده نازه نازه سرفی سرفان کوبدور دور
کلک کلک سرف سرفسک کوسام ای بی نوبنی

کوسوی جا ک بلا ک سرفنک سرفیل سرفی سرف
سرفخو سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل
سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل
سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل
سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل
سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل
سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل
سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل

سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل
سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل
سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل
سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل
سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل
سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل
سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل
سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل سرفکل

انگ مسدود منسوب بیدر بچون

کسیب قید وجود کنی بقا ملکنی بولاسن
جمعی کو رودی یاری تنگ بوزین کو بی را

سنگ زلف و قد و خا لنگ خیالی بر اثرم
بسیک شو قد و کو کلخ غنک تم ته قانو
بوزم سور توب یا غنک تو فرغینه مرط
چو فانی دور همان ملی بولوب غرور جا
دانی سجدار باشینی قوجاس سجده فر کن
بوگون در بر جرحی کو تو بولوب و زینجی خود
رقیب سنگ شیخ ابدر سنگ زکا ندر حلیتی

مصا بیدر بیه بدیر او نور مور مر لاری

فنا بوزند ای زاید من بولاسن
کی کو بر شش کعبه بید بارب اول بید

کسیب غلغ و الف کو کسومده کو بید و دروم
نوالا حلین آگاه اولسانک ای کل غم لایب
سنگ لای کو نوش مردم بولوب میاید
رودا کو رسنه حقیق کد لونی کو رب ای
کیریب دیر جرحه کیریم کو بولوبت مرتبیر
سنگا د اکلایم و ر جتده و عدده و اعطالده
عدو بولغان کمی اینک کرایم لاقا بولاید

تاکم نهان قلیت دور اول بوز بوز نوقت
معل لیسک شو قد و ده جان کو کل اولوق
ملیل کمی جرح کده و قیدیم فغان بچک

صاح ۵۲ مور لار راب ۵۲ ملاری ۵۲

روم او لور سندن براق اولسا کرام
شش ایلا و کسومده م جام لبان
بر کمال ساقی سیدین ولدی ضیبت کام

سن دو تا سن بولسن قلیت و کچم غم را
عازر ضنکده نا لنگ اوز ره خط جفا در
نا توان کو کلخ قومی عشقک پناه اینتا
غیر تفتین کو بید و درون کو کلخ و دست
بیر و کو کنی کول قلیت بر یاد بید من غم
درد آسم جیتی چون با عشق اولنگ ای
ای صبا اول بار کو بیدن کلیب فرقیه بو
کرواغت ناپسانک بلوغ سید بر قانع
سلطنت تابدی جمیلی فقر بله تا کم انکا

ده و سیرجان و نوحل صمدین جمیل جلاری

مژول که محرم دور سخا آتین قلیت مایا
من فغان بود و در شب افغان چکیم قلم بر قلیت
ایحسانک جمیلی اول می بر و داغی سنده

تا کورام ای موز رنگ اول بیدر لکاه
روم ایچنجه جمع بولدی سندن شایسته
کیم سندن غم بولوب و در ایما ندر تپا
خوشنجا بولوب و جو بنیزه و منت ارا کو پیا
چکام ای موز قنکده بیفت کر اولوا
نی غیب ختم کیمی بولسا بوزنگ آبرو سیاه
ضعف تا پنجان جمعی کو مینه نیکو چو کاه
میل کم ای درویش بوق عادل سرتک پادشاه
کو که بولوب و در صبر رفت بر بولوب و در وقت

شکر بندگی خرم باد و صورت بید
بیر پر عشقند زار اولدوم و خست بید
شاه رر شک بند طارا جان اول غرت
بوز بلایکوردنگ ایلیک مردم اول غرت
کور کالی سی قالمیش دور اول چرت
بو جان دور لیک رانته تک منی زورت
تیز کمل تنگری بون کم اولدوم اول غرت
بهدی اول جا یک غمدر اورز کیدر غرت

و

کلیف چاک ایندی بیلبله قیلدی باغ
ساقی محبوب اندون ایتم جان بخش
بیلدی و بخون ساقی کم با زلمیش صغیرده
سطل ای پیرله کون سنی بولور تیره کر
بوجا سنگه غور ایتمه کوجا جمل
سینه سلیمان خان قالدیم باغیب حسرت
کیر کالی اول سرو کلخ لاله کونک لطف بید
فیجب نایسا ابد عری اول غرت بید
باد اول راست سن تک من جز بون غرت
کیجه باکو ندوز عیان قیلانک بون غرت
بهدی حشید جهان سخی بون اول غرت بید

سلاسه رو بیده نو ۶۶ یازم اورده
ناو کنگ جان الکر بیدیش افک کنگ
بنده دور خولار کسکا انلار غرت سنه
داو خواس بولمادنگ وه بوخه فریاد اولم
سر که ایکم بولدی فانی عشق باقی بولسا
دور ایلی جور بیدین اولدوم راه اعیان
زاسدا چون خیر و شر تقدیر ایشید دور بوز
بو بید کا سر بر سنسن او بیدنه بولمیش
قاسنگ با بولم حقیقتی غیب کلخ بوز
مهر کس طایفه انجمن مناسب دور
تاک سن سن شاه عالی من کله خاک زار
بولسا اول هو لستی برسانت و باطین
ترک ایدر سحر بولمین نجانه کفر قیلدی مایه
بس جمیلینی کنه کار ایتلنگ بولدی
او قمار ننگ کیر ملکی بولدی سر بری چون
کیم کمن عمیدین اولور بیلبله کلکدین پناه
فیجب دیسام اکرای مانی هر کیه
اولدین دور اندوز چون کیم نیکد اولور
کیم طایان دعوی سیغی بوزی قزایغ دور ک
بنده اولور سروطق دیر خیر چیره اصل کیم
کیم خان ایلین جمیلی عالی اولمش دور تبه

و

تبع عشق تک کونکلر بوز چاک برین قتل
کیر بونکلرین قاجا بونک ری کلخ
مهر حسا راورزه خط ستر کم قیلدی نکی
سر که اغدر جم قیل دور ننگه ای شعر اولور
شاه عشقین ساغنا تک نازه دایغین کلخ
سر خم زلفند بیره شید اکونکلر ایلایم
فی بریب ای نجه در اچره خوشحال بیت

ده کمرنگ ایچله اعراضه کله قیلب
 قان یا شمی بر جمعی یوزین آل تندی نیه
 حقیقت جام کیم اولدی کانی نیه
 آستین کلدن نرین دور همان یانی نیه
 غار شنگ کلکون بولور دور و صبحی بولور
 تاپدی بشمترین طایا لاله بافرانی نیه
 جام الما قدده شریک اولدی فراتکلا اعل
 وه اصل یروی مان تو یادی و تانی نیه
 جمعی اول کافر جو کاس ام اعلی قان تو کلک
 وه فی الحکات ایلیک آنک تم طیلانی نیه
 فی عجب اول قاشتی ناکت اوقید برین اولسا
 چون کوزنک سورمه بولدی کوبی تو فرغی نیه
 عشق وی وی کیم بار یانی است اولدوم
 ناصحی بند ایتدی بو آشفته لیک یانی نیه
 صور تو ننگ کوروی جمعی صحه و صورتی
 قالدی خیرترین آنک آنزنده مارانی نیه
 قان یا شمدین روی زردیم لار اولدی
 جان اراوغ نماغم استخارا اولدی نیه
 شام ساند شمی اوچمش تر کلمه ای فریق
 اول سه نامه بان جرنده تار اولدی نیه
 رخ اراکلا شند غلکلو کلک شناد ایلیک
 سکی بری ساقیا کیم نوبهار اولدی نیه
 ده خوشنه کورکلک زلفینه سرد برین نیه
 اول کاکان ابرو او قیدین کیم حکم اراودنی

اول بری سولور بولور دور و صبحی حالت
 یوز یلاد یوانه کورکلک کانی آراوت نیه
 چون وصالی کمرنگ اعلی س جانی لالی اعل
 کیم خج انیز کور برین شکل و زنت بیده
 باوه بی حکیم کیم یوزم بولور برین چون ملاک
 اول کوی تر باغ عشقه غم و محنت بیده
 چون کبوتر لارا کتوروی ناله لاشش سلید
 کورکلک آنی قالدیلار کوبی ارا لغت بیده
 نیلارم کلن کیر سر برین سر باغی ننگ سخا
 عدم اولدنگ چون کیم ان اول یوز و نیت
 کورکلک کوزنک باریب قالدی کوزم حیرت
 کورکلک کوزم یوزنکی کوروی ناکیم ای پری
 اول عدم ملکینه باروی وه کور حیرت
 وه بی بری بی و شش بخون شال تندی
 عقل و موستم ایاریب آشفته قالدی
 فاش و قد زنی ننگ جرنده نال تندی
 فاش و قد زنی ننگ جرنده نال تندی
 ناله ییلماق بر حسب نالوغم اول پری
 ناله ارا برین مان برن کیم ای سرودان
 کورکلک باغنده قد کنگ جری نغم اعل
 سول غز ننگ بار و یوقین طیلانی حیرت
 ای بری و شش خرد و الما نقل و قال لندن

میلانی سلیمان پورین جاندہ سران حلالا
دولت عشق ای جلی با شہ توغیش کمر

تن راریم بولوب آج خانہ
نیدین ای قائل قان تو کوبین
کوخلدرین باش چکب تل کیکل
بوزنگدہ خنک چرخ خانک لوش
چوقصدیم قیلدی تم ای دیریری
دو کولور وراق و فرما و جیون
جیلی عشقین ایلیک ایلادی فاش

سوز لنگن قیلم نظاره
بولوبورور جالم خرق ایت
دیلم جسمده تنگ زخمین اغخ

ای سعیدین چیمان و تیز تر اولان
کوسرا شک ایامینا نثار اولدی

بیکدی داغور او قنقن نشانه
منی قتل انجی قیلدک بمانه
آنک تنک دور جمارا تیزین
نچوک کشنده سبز اچر دانه
سنگا سیر کیل دور بوجام سفینه
تم تک عشق ایله ایله نمانه
چوسرم چلدی آه بخودانه

قیلور منی آسم دودی قارده
سندک غلبدین حیفان شراره
قیلب دور او قنک بوز آغیا

بولوب چرک خسته و نه یان
فما یولینی مشکل ساندای شیخ
لبنک شوقین جمیع جانده کیزلار
وصالنگدین بنی چاره چاره
کیم آسان بولور اول بول بار باره
ولی کوز قانی ایلار آشکاره

تمده تیونک آغی قیلدی یاره
دوام غیب اغرنک حسرتین
دیغم غم شامی کیم زلفکدین برو
کوزم قانیله کونخل آستی او تین
طیبا حاله نظاره ایدیب
حسدین فاقان بوکاکوز قنقره قنقره
تیلار پاناماس مزوین بوخ ایلار

قراشده بکشنگده کورکاج ای ما
غشکدین آسم افلاک تیشندی
توتون چصدی تمبدین ملاویم آه
نولالاملدین ای بر بولسا ننگ کاه

اینگک

سر سبز نوع ایله ایلیک عیان بولدی
 بیل که منگاول یعتین ایدری کمان بولدی
 بوضه که جام از داغ نمان بولدی وه
 کیم که میان ایل اریزری عیان بولدی وه
 سرنی که وعده منگای قیلدی بلان بولدی

کوزری قان توکوب چوقصد ایلا و خلق جان کوکولخ فدا آنک غم زنی ننگ سنانه جانند
 غم زری ننگ او قناری نجب اولسا لعل کون جسمی راکه عاشقک با تری کجاده قاننه جانند
 قیلنج و شویلا اوردولوبانی بازر اول کم که یوزن کورب آنک عشق اونی دوشدی جانند
 داسی وصلی ننگ کیندی المدین آه کیم باشم ای غنینه سالیب ابرسام آستنده
 ایزین ایا رب اول پری صوری بویین صفاس ایدی که کسج اونی آنک دمانند

کوکولخ یوز در دیتسون ننگ بلام جان قیلسام کراکی سین داغی فزاجانانند
 تا نیاملا ریا سبب جسمنی آم دور مدین کیرس لاد فر مانا و جنون کلبه آه انند

سخا مقبول اولوب وه اوزکا بویوخ
 منی جو ننگ چوق ارزه قیلیم
 مردیم ضمت کورینی بولدی جون کم
 قاپونکده تولا زنگ چوق حلقه سینه

سرد می کلکون کم ایا غیر ییلا اول ماه
 محو اولسا عدم بولید جسم فی عجب کیم
 یوز طمن ایدر سلام ایلی بدل یغمه چون
 ای کوز و کورکخ اشک ییلا آه تا کیم انزون
 خولبار سخا کاکر ایدر اولارین ای مه
 اول ای ننگ شوقی که قیلدیش بوراکور چون
 اول نوع ایلمست اولدی جمیلی بی بی خیم

سخی تا و دماغسون بوانما کاه
 سخا عرض ایتمه ای شته خرت جاه
 جمیلی دور کینه بنده ننگ اشیا

سن قان بودارم حسرتیله و که چکیب آه
 بولیش و در آنک اونی خیالی منگای ترا
 کوکولخی آسب دورینه بیر کافر دوطا
 اول سوبیله دست ایلی سلاک انجینه ناک
 انجم سپه بیغه نجه کیم مهر بولوروش
 بولایی کوزم قانی کواه انلاره ای ماه
 حشر اولسا داغی دسر ایلمدین بولاس اول کاه

سخی غنمدین کوکولخ حریبه قان بولدی

بو پویان و دریم ای هوش بوزنک شمعینه
 از بدین جرعه کیم صوندنک کنانک سر آید
 که در ظلمت زلفنک اراد دوشدوم سنگ
 که چه زلفنک کونش بوزنک بولیش کز غریب
 تیار قاضی تو کما که زوزنک کو یکم کمال
 سینیلدی بس که بکانتک تماشائین
 یکب بوزنک طالانی سنک شفق کیم کوم
 نیچه شو فنک او تینه بون جان و کل
 ایچ بولدم آنی وه ای بری کست و
 و لیک خضر تنک تدم بنگدین آج و
 منی منع ایجا کیمیل سبل ایلم کز ایمان
 ایلی کار فر دور و قصد ایلام یلار سلسلانه
 آنک تک دور کیم اوسو کز تیر تیر لیدی
 جمیلی کیمی ای دلبر کیمه میده انه مردا

عالم ایچ عشق ایلم کما توان بولدوم
 جریلمه ایلم ضعیف اولدم منی دیوانم
 نیلارام جنتنی یا چوخلوه طوبی جویون
 خضر سوری برل عیبی نطقینه بون جاصم
 بربری پوزین کورب شفقت و صیران بون
 اول جاقیلده و قه مس قیلیم وفا کرا لالا
 بنال بی چاره و بی خان مان بولدوم
 ای بری ایلم کوز بدین کدی نمان بولدوم
 سن کیمی بر بوزی کل سر و روان بولدوم
 لیلار نگدین کیم حیات جادوان بولدوم
 وه منی دیوانه رسوای همان بولدوم
 وه انخا یا قشقی بولوب ایلم بیان لدم

کوز کوز کلخده کیم سنک سنک تکه بوزنی
 زمان سنکنا خور و اولوب قیلدی خضار
 همان باغی ارا ای سرو عساق اسلنک
 لیسک شوق فنده کوز دین کیم بار و دم کول
 تن ایچ غنچه تنک کوز کلخده زلف تیری نیما
 جمیلی کیم اول قاتل مان یرین ماس ایلام
 کونشین قدریم افزون در کر چه شبانه
 کوی پروانه تک جمعی حال شمعینه دایم
 فلک فر کا سیده شرب کونش پیمان
 خیال عملی ستیج کوز کلخه تا بی بدترین
 بولور سار کیمیک یاننده یاری مدم آنک
 سح و خضر ابد عمر کیم تا بایش غم طرب
 جمیلی تر و حد تیرین خمر طیش بولنک
 بیچیم جنت و خویلسام جهانک کوزنی
 که مرکز بوقیش رسوم وفا سنک زین
 الف تک راست قدرت نقتی اقدار خنده
 غمیر کال کسید و رویر آنک مر قوطه
 عجب یزوق بولسا پونه آنک تر نیما
 آلهی کوزیم اول قاتلی بولسون حق مان
 و لیکن زره دین کسوک اول مال یاننده
 بولور سر کیم کوز کلخده لایح لوزمان
 که دور ماس زره قدر اول بولکا یاننده
 نی نمانک جادو جان تایمان دل انج
 آنک تک دور کیم اونای وی کوز کیم
 کوز بجا بخش لیسک قیلما شتی لیدی
 فنا بیغ کسین بویب برولی کاه یه

کوز کوز کلخده کیم سنک سنک تکه بوزنی
 زمان سنکنا خور و اولوب قیلدی خضار
 همان باغی ارا ای سرو عساق اسلنک
 لیسک شوق فنده کوز دین کیم بار و دم کول
 تن ایچ غنچه تنک کوز کلخده زلف تیری نیما
 جمیلی کیم اول قاتل مان یرین ماس ایلام
 کونشین قدریم افزون در کر چه شبانه
 کوی پروانه تک جمعی حال شمعینه دایم
 فلک فر کا سیده شرب کونش پیمان
 خیال عملی ستیج کوز کلخه تا بی بدترین
 بولور سار کیمیک یاننده یاری مدم آنک
 سح و خضر ابد عمر کیم تا بایش غم طرب
 جمیلی تر و حد تیرین خمر طیش بولنک
 بیچیم جنت و خویلسام جهانک کوزنی
 که مرکز بوقیش رسوم وفا سنک زین
 الف تک راست قدرت نقتی اقدار خنده
 غمیر کال کسید و رویر آنک مر قوطه
 عجب یزوق بولسا پونه آنک تر نیما
 آلهی کوزیم اول قاتلی بولسون حق مان
 و لیکن زره دین کسوک اول مال یاننده
 بولور سر کیم کوز کلخده لایح لوزمان
 که دور ماس زره قدر اول بولکا یاننده
 نی نمانک جادو جان تایمان دل انج
 آنک تک دور کیم اونای وی کوز کیم
 کوز بجا بخش لیسک قیلما شتی لیدی
 فنا بیغ کسین بویب برولی کاه یه

دوسری مرتبہ
ایں را بود و نه و رسوائی عالم دورینه
معمل ایوم اول و اشقی کوزدین قان قان باش
کویو کجا سردوم بارورسن فی ایان کویو کجا
کوزلا ریم درمارینی یولینه درباش ایله
دوغ ووشتنک سیرین آیدیم فی عجب ایله
اول سیح انفا کوبنده اوجا رختا باش
مدم اولغان کئی ایلم یاروم قوداش
ای ماکه سیما پیری و ش اول ملال قاش ایله
جانده خشتنک اوقی چون تشکین ناراوان ایله
نور و ظلمتی نیدیرسن ایلم سیح و شام ایله
دانه فالنک که کوردی سنبلنک اولم
عارضنک زکین بولویور باد کافنام ایله

عجب دیوونه بوسم پریس بوسم
ای پری رحم جیبی شیم اول کورکشی
لبلا رنگ شو فنده او رسام کوسومه سرداش
ایتلارنک سیردر قینک قیلک آرزو نیک
اول پری همایون ایسا ام آنگ
عشق ارا فرماند و مجنون بولبل مارمهم ایله
اینگ کی کونج قوشی جان برده سین برجان
بوغوم در دایلم مدم بولم غوم خوش دور
بوجیبی سنک جنونین ملاونک سردم نزون
کونجور کونک میندن دور نما کام ایله
صحیح یوزنک شام زلفنک وصلینی کوم لستام
فی عجب کونج قوشی نیدار اولغانی دریا
قان یودوب هر قمر زاری ایلم کی فی و ش
عارضنک زکین بولویور باد کافنام ایله

شام غم یارب که سر بیان کوله ختر دورینه
اغونک یوزنک شاننن شاننه ای پری
شاه لارا کنده اطلب اسل ختر کنده
عارضنک بوسم پیش ای کوز کویو کجا
یا کیمی قاشنک اوزه زور یور دور یورن
یانی مرزا سدا پانیا زمدی امید پری برده
دوغ بولیش کن جمعی چون یون یون
بوضه ام آیدین جیغقان شزر دورینه
عالم ایزه اوزه خورشید طاوور دورینه
فرقی یوق تو فرخ ارا افر بر دورینه
یا زال ایزه کور خجان مرانور دورینه
بوضه ای لهوش ملال او کسند ایزه
بانی سرفاسق امید مخلص بی رودینه
اول ملک بیاموش حور سیکر دورینه
خفت داندوه و غم کونج کجا مدم دورینه
دودی رشیدین کرب دیواری مدم دورینه
جیکاسی ایقا نکر جسمه حکم دورینه
کیم سنجون شمع خلوت شعله غم دورینه
عشق اوتدین کویو کجا جسمه مدم دورینه
من که حرم اولدم انکا او کجا حرم دورینه
اشک و ام انجید و رسایه بی چون ایله
مانوان جاننک اول قاشی یا اوشش ایله
فی عجب روشن بولویور سار کیم شام
کویو کجا زکین کیمیز اشک ایزه ایلم

تا بیا دیم شمع و صابونی فراقی شامید
ای جمیلی بیل واغی ننگ و جوین ستمه
ویم که آنسیر کجی عمر بو خیال خام بید
کیم کسکنا اولدور خیالات حال و نام بید

غلو کو کلخ بولدا دی خرم دم عدرور ایلد
باغ حسن ابره کورب کل بورنی قیلدیم
کویدور و رشقی اعلی کو کلخ بیل سوغ احمد
جبریده آنک ایشدور و چود اولوب غم
اول ایلار حسن جن ندره آن بولدی تنکا
کو ندره زو ساشم عشق ایلد رسوای عالمی
ای جمیلی اول پری کوی ارا حسنکلی خاک

ای پری وصلندین آبرو کو کلخ زار ایلد
دیر ارا چون کاغوش اولتم ای بیخی
بو جهان باغی ارا کلار حسنکلی بول
ای پری دیوانه کو کلخ بیلین زار ایلد

اوسام آنک لعلین او یقود اولدور
احسن حال خن که سردیم یوز اولونی ترو
ناسکنا طمن اتمیه مرم سوزنک فتم ایت
ای جمیلی مرم کیم حق سترین نظر ایلد

سرعشقی ای کو کلخ مرم کیمسه فاش ایلد
چون که کو کلخ قیلدی اول کلچر دین قطع نظر
کو دورنک اول فاش نقشین کم نکا رنگ بوز
شمع ایلد رعشقی ربانی شمع زینهار ای
جم بولوب قدنک بشکنغ فته لری و
کوی دی شمشین فاش باشم که قیلدی کیم ایت
قاند قیلد شکرک بوزنک ایلاب اول
یا فتنی بارنک بوسا نیچی آن سواش ایلد
ای کوزم بور و روزیم خن فاش ایلد
ای دل ندرین اوزکا داغی سفاش ایلد
سن آنک ننگ اوزنکی ایشکنک فاش ایلد
ایسانا ننگ زینهار سبیل اول کوز فاش ایلد
اوسام آنک غیر بدین غیریم اوزده ایلد
مهرین ایلیکا ای جمیلی شمع ننگ فاش ایلد

دوشکلای یوزنک خیالی دیده کربانه
سبیل ایشتم قیلدیش ایدی عالی و بران که
بیزنک شوقی بیلد اولتار و وسویدوز
کیر بو کوم سد بوسا بیدی دیده کربانه

تو درین دم زور با صفت
تو درین دم زور با صفت
تو درین دم زور با صفت
تو درین دم زور با صفت
تو درین دم زور با صفت
تو درین دم زور با صفت
تو درین دم زور با صفت
تو درین دم زور با صفت
تو درین دم زور با صفت
تو درین دم زور با صفت

اول به نامهربان کیم کلمه می بری بانه
زلف و قدی کیم کوسوم اوزر تیغ بر
ای سمانا ندیدیم کیم برست کا فزید
تشنه دور حلیله کو کلمه کسینی لاقیلا
ای که دیر سرن در عشق یونی کو کلمه کوی
قالو یا شتم کرم تیغ و لاشام ده دو
ای جمیلی نانه زارنگ کو کرم بلبل قاع
سبحان الله

و
و
و
و
و
و
و
و
و
و

معدی سیمی دمده بو سیمی سمنده م
کوز روزگفت دور خوشنگ بی ابرو ایتم
یوزنگ دزننگ خنابی بر لک کولم ای بری
طمن قلبی کیم مکنای عاری ای سمنده
بیله کیم سن بولیشام عشق الیک کمال ایلا
بولما کمال آرزو کور سانسک با بیل ایغبارنی
سبحان الله

لعل ناینگ شو قدیرین چشم نولار کوفان
خط سبزنگ لعل جان بخشنده پیدایونانی
جسم اراجانم بیله پوست او فک سکنی
بیر کناه ایوب کیم ایلام کور ایله ندیم
چشمه شیکو زبونی ننگ نوتیسینینیم
جسم ایله جانم نی نوع ایلیک بوش بولدیلا
ای جمیلی اسم اول ایغنیایتم تو طلاری
سبحان الله

و
و
و
و
و
و
و
و
و
و

منقل اول سرو زاریم لعل و خساری بیل
بوخس کلشن اچر کافور دوروز ناری بیل
کویا ویرانه در کچ و شتماری بیل
عشق اسیری بولدی سر کیم قالادی عاری
بولما دیلده کیم عشق طلاری بیل
ای جمیلی چون بولور کلشنه کل عاری
سبحان الله

لیک کو کلمه اونی سو غاس بیدر کران بیل
ایله دور کیم خضر بولدی چشمه حیوان بیل
چکاک کیم جفا سون جانم غنی بیجان بیل
ای سمانا ندیدیم اول کوزلاری نهان بیل
شنسوار کیم کبر سیدان اچر کور جان بیل
تا توان کو کلمه دو تو بدور الفت او جان بیل
بیتا بروی کاش آنجا جانم داعی ایغان بیل
سبحان الله

و
و
و
و
و
و
و
و
و
و

بهره و بریده چادر و ساد و هبها
کم فزایات ایچره بولدنی قورور سووات

یوضه کم خضر اولدی پیدای حیوان اوستینه
یوضه کم حیثیت او چون اول خضران
نقش خانک ایلمکم دوشدری مکدی قان دان
عشرین زلفکننی دام ابدتک خندان اوستینه
سر سر یور تکران بوجسم عریان اوستینه
دورمدی وه کم اول عمد و حیات اوستینه
بار دور اول کو خلدکی بو کشتی قان
جان فدا قیاسم عجب بو عمل روح اوزا
دو چشمه جنون کی هر دم جنون محرابینه
قرین ابدی دایم اوز و نوانه شیدینه
دو غزاشکدین کریشدور اکرای قدیم یابینه

بهره سر سیرین ربه و وردی سریم
توبه ادریب زاسد اولمش دور حسینی بولما

خط سرنک دور و حقیقت لعل خندان اوستینه
ایل ایجا قیلمای حیوان سونی دور شیدینه
لبلا تک شو بنده قان اولغان کجخل ایچره
دو شکال کو کلخ توشی چاره زنجیر لک ارا
کل یوزی مجربده هانک بولیش ای جان
خمد قیلدی سوزین آبر و ایچمه چمانی
نام خشتنک بو کین قوید تک جیمی کو کجاش
دوشدنی چون یوانی کو کلخ بری سو اوستینه
وه که بریلریشنک سو کوزی فکری بیلد
ایلمک لطیفین یایب یارب نیندرین در اول
ش غم نه ملکی اتما اسم اوقین

بهره سریم
وه منکنا کج نیچن دور ناز اوستینه
ای کوش قیلدک کجور قورین بونک بیلد

کیم دور شو بدور عالم ایچره فتنه و غوغا بینه
تیکور ورافندار اول کل رخ کوزنی شملد
جان بیرو عیسی کی اول عملی روح اوزا بینه
عشقی ملکیده آنک بولسام جهان جان بینه
عشقی وادی سیده اول خضر ایچره من دانا بینه
حیرت ادریب کیند یلار کورس نی سو اوستینه
قیلدی وه کم سام غا کز بولغانی زانی دانا بینه
ایلمیش ایل ساغیند زانی شیب یلدا بینه
بیرونی خوشحال ابدی تک زلفیدین دور اوستینه
کر فرام ابصار اولان واقیت رغبانه
اول بت کا فر ملک سیما قدح بیجا بینه

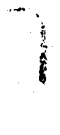
بهره رسب
رحم قیلدک ایلمک قیلدوتی سکا جی و
ماه وشت لاری دن همانده زورده بولوتور

دور ایچدن است اولوب اولنجی حقیقت کیم
کلکت بو کجکا با قان باغ ارا چون باغینه
بیعی زخمیدن سلاک اولسام منیم کیم جسمه
زلفی سو اوستیدیم کیم مرگشته بولدوم عجب
کیم که نادان دور خون لعلی ارا دانا اول
ای جمعی عشق ارا فو با دایله جنون کلک ب
اول بری عشیده جنون کو کلک شیدینه
زلفی سو اوستیدم دور دوی ظلمت عالمی
یاقستی سو اوستیدم فرخنا که لوله تجاری لک
روح لاری ضعیف بولوب حیران کجای مال اولوب
نقد دیم الدی بریب بر قدحی بی بر

و لوزن صسر تیرین بر نظر بوزیری کور کانی
بو اولو ملول ارا بیگانا دیرین دور نشان کویا
تیلار سترس فرخ اوزره جفتاق غنا صر فیض قیل
جیلی ناکورب نوز کانی عشق کانی ایش
منی خسته سور و نوب دوشد و دم آنک ده
آنک اول قطره لار خو برین کبار اولون
معبده بولدوی روحک چون بود و در کتبی
انی سور ما ایشکین کم و کول واضح بده

و قشک کجکین کم کور دم اول هوش هم بر
کور تیغ تیغ باشم طبعین تیا کک مستور
بو لور سام ایز سیری صبر صری صدق ایلد
کیریب بو دیر ارا سکی حال ایلدی کیم
اکر سجد ارا تیغ ایدر ازا صد صد ایدین
منی راه رو غن بولیش دور مدبر مقصدانی
کنکین سیر چون که بولما سکل غبار ایلار
بو پونمان سرکشک کم کجیب دور عرف غم
بود و اول قائل اول نور کانی منی تیغ ستر
کورب سر کم یکنی چون کم او تکوردی کور بر
فرید و حتی دور کور یا سکا اول جام جم بر
منم دیر اچرم دوریم بود و در کور صبر
چوسالار قیلدیم دشت فنا قطعی قیلیم
جیلی قیلما کیم خوار اوزر کی اولم بر

ناکه دوشدنی انتم کیرس کلار خاریل
سیل کنکین کم عیان قیلدی بو لوت فصلیار
بیل و قری دانی قیلدی غمان زاریل
بولیشم ماندا کجا بو دیده خرناریل

مرغیده کولک شکست عاشق خالی دانی
نی غیب آشفته و آواره بولسام ایزی
جر عیسا نوزین جیلینی چک لطف کیلد
ایل اراد حسان ایل ایلکده نکر ورسینه
دوشدی چون دیوانه کولک سبک سوسه
یا الی سا کیم ائی رحمتک در یکسینه

سکایوز بل بو لور سردم چو میرانی نظارند
اکر خنده بوز نوز ایلد کل بولدی بری کوز
پیرانی حزن دزه جسم ایلد خاک اولدی کسک
مطامین اغلا کلکش اراقیلدش موزور
پریش نوز کور کلک ایلد سا چک سوه کیده
ایر ماس کولکینی عشق اسل زلفک نوز
جیلی بید عشقک چو یار کیدین بویکند
نی کولک خاک لور اوز خاندنی هوشم قرارند
آنک بوزی کلک بولدوی سنی با
بو لور سار نوز کوشش پیرانان بو لور غبار
آنک خالی دور و سر بیان بوزنی سگ لاله
نولاصور سانسک آنک جانینی پریشان روزگار
ایر سانسک تیغ ایلد کور بند بوزین جسم زارند
نی سنده بار ایش بوجسک کی بار اختیارند

کره لار دین نش لار مور جیل ناک قطره
بوزید و کلک تیغ لیل لیلی دور بل سینه
آنک اول ارزش ن تیغ کورک بونو بون
نی بیر ستم کور بوز روز و آنک مرز غنی زارند
اوتما قدرین زمان بولیش هشت آنک
یار زیلان زعفران بر لوقیلد شکیان نوز

ای بری و شش عشرین زلفک پریشان
آب ایس جانی غزنک تیغ ز سر لوب
رند ایی رسن لایب می غنغنی بریان
دیر ابر سنج بوزین جمیلی کورکالی

و

عشرین خانک پیله نوزنک کز یادور
نوش ایدیب لعلک بندک لب جان
دردیشک که کور لعلک غنغنه کوزلام
تا بایم سرز اینک پابوسین آغی
اول بری تنک نغنی حیرنده می دواند
سیرت کافو زنی تنک کیر بولی خلیله
دیر اچینده بوم بیزنجب الکی پیله

و

انت عشق ایله کور بوم و می جنون
قیلادی تنکین اوقوم شکر لوبون حنون

بولدی کول جوانه کور بکل بیلدی بوزنک کوز
اشک چشم بولدی نوزن کورکالی کل نوزن
شام غم کورک اوزر اهنه نازنک آلی
چون آنک عشقنده کور بوم بر کور بکل شکار
ای جمیلی بر نوزی کلکون غنغنه مستمند
سایغیب اول اوتنی کل و کوبوری بونون
چون بهار یابی چشمه سوتی دور نوزن
انعم او قیدرتیشیلدی هر طرف کرون
کوز کور بوزین کور بکل دور شکیلرین
بولغالی بولدی خلاجک باده کلکون

و

یار پیله اغباری کم کور دور کور کلار ارف
برک کلارانی صبا سالیس بوزوشن
قامتم بوزور کیشی کل آجیب کم اولمک
بوزنک اوزر عشرین زلفک کوشیش ایتم
سرمه قیلدی کور زید اینک ایلی توغزین
دوی زردیم کم قویا قهرینه عشق اعلی
ضعیف ایله نوز اجه بره بوغوملار شکار دور
جام الدی کوز لار تنک کور کلار کور کل
ساقورام سدم بولور کلار اکلار ارف
بوضنی دین مودوشوریدر کلار اول
سایغیلور بیگانی بو فانیغ تن اکلار ارف
بکوشش میر میرده اول صحیف پیله زار ارف
چون کم اول کور نیکه مندی ولت دیوار
کاه برکی کور سیاه سوسته لور دور یوار ارف
ایله کم دوشیش توغملار اخیج و شکار ارف
صبح مسلمان بولما سون و هبتلار اکلار ارف

چون در دستیار و علاج امراض جمعی صحت عیب قیامک اظا بر ساطب حارعه

اینکه تمقل ایلمک بولیش موس اولی
قانی اوز بوشیخ دورین علی بن کریم
قیسک اولی غنده بزنی سرکردان کر
قطره لاریم برده شکرین زورب حصار
خاک تن بر باد اولوب جانموشی خوش
نی عجب بولسا پریش کنسندک زنجی
ایسته م لملک لالای خسته جانم علاج
بخدم چون مقصد یغنه خانقاه شیخ دین
با فادی سرو ایلمکش غمچیا باغلا

و

یتا قاشی بابی اوجی زلفی ننگ کچک یغنه
خضر ننگ بولدوم حیات جاوان کیم ننگ
وه نیجه کافر کمر اول مرز لونی ننگ زنا بید

چچ سادین در اسماری بر بولسا اولی بیتلا
قیلماوی کورک طاقینی سر بان قریشکون
بندی کویا ببل صافی قولایغنه کنگ
ایستا ننگ ایلدین وفا بریک دستاق
لعلکون تیر نا غلامنی قیلما ایضا بیلد
لعلکجا جان فدای قیلدی جیبی نا ننگ
سوسلمان کیم بولور عشقک زارانی نخبه
اسل سلام اوج قیلدیم زمان کفرم بین
بولسا سر تجان آذرین سننگ بولدو کنگ
بیر بریری نغنه حیدر قیلماق امر ایلماراکر
برخی کیم نغنه سیده ایلماسانک اوج برین
ست اولوب در پیر کیم قیلدیم سننگ کایا
شع و بی بریز کیم کیلسانک عیب بی تا ح
سرفوش اولسام من کور جسمنی می بر بورد

و

من کیم و کیم سیک کیم انک ایلماری ننگ ساد
دود احمد ور کیم سید می اوج ایوانین
کیم توشیش دوریق سی چاکینی دایانین
سالمش هرگز وفا تخمین هجان بوس نخبه
آبی کلکیش بر پینسا م الکک نش بونه
چشم جلا کیم چک نغین کیم بر بورد
توک ایوب اسلام ایلم کفر اختیارانی نخبه
دیر ایغنه قیلدیم آنی استخاری نخبه
سندین اوز کابوق سننگ چون آناه یاران
وه سننی کورک اوج انجانی اعتبارانی نخبه
بجه قیلماق نوم سننگ اوز باغی نخبه
بر سننگ لعلک سیدین اول غلساری نخبه
اوروروسن باشک اوز دانه واری نخبه
دیر ایغنه م سننگ ایلمک زارانی نخبه

پوست سب سیری یوحی بدیاری
 پود کول کوزیک آفت جریان کو رنگ
 غم دور کوزیک آفت جریان کو رنگ

ای جمیلی جون کو بولدنگ
 وینری براب

تک عشق اینک نی انکا ندور مخا تیر
 بولغالی دیوانه کو کلم داعی تیر اولدی
 فی بحیب یام کچیتا تک بوزنگ اولور
 ایست اینکیل نی کم ساقیا سورا تاسون
 اول بری وش بولدی بنان بولدی پیلانی
 فوق ایدیب دور برور سویل اشکینوز
 خاک اولوب دوروش جمیلی بوزنگ کو
 نام الف لاجورده لاد زلف لال عدوار لایعقل بوسنت

سجی لار شاندره زور بوعز لار

لام زلفین کزل شع برضن پیلانیا
 زده خورشید و ما تنک نویدین عیلام
 سریری و شنسی کورب دیوانه بولدورم
 باشم از رج اولوب کوشو خارا غوغا

خلف قزنگ کم قیلور جلوبه جهان کوسا نیند
 چون فلک دورنده بوقدور و عیادو بولمک
 کوزیا شوم خون کوزین بولسا رنگین فی
 سین اایم اخذ اینک شوقه کو بایم فلک
 سوا غور لارا کوز کلنگ رنج شعل اولقلا
 مور خلی دور جیب دور شکر او زور
 کلاش اچریم جمیل کل بوزنگ بولولای

سرو طوبی بلوه سین نیلار من آنک
 ای کوشش لر ایله ایلیک غولنیک زور ایله
 فان قیلور غم تیتمی کم کوزیک جریان
 کوی تک سرکشته بولدی سیل کاش قانید
 چون کباریر قطره سوسوز او قند کایید
 غبرین خلی کبارا تک لب خندانید
 سیر تنک دور سر کل آنک دیده کربانید

ت

ایلا تک کلکون بوزنگ ایشیران پائ
 بوزنگ او زور قطره ترکیم بولدی پیلانی
 اشک چشم روی زورم رنگینی تبدیل اور
 رشته غمینی کوناه اتدی سر کرد ایلمغ
 اغوی بولیش نقطه موسوم آنک اول سنک

ایلم کم هریم وزار شردور غم خوانای
 سیر جین بولیش دور اول کو بایکل سیر ایلم
 ایلم کم رنگی بوزور الو تنک سیر ایلم
 زلفی دور کو تاه آنک هر جموج و تاپ
 وه فی سود او لغالی آنک تک جوسر نایلم

بایستی آوزره یوزر بلا و فتنه و اوست ساو
لنگه آتش رنگی زین جانده اوست ساو
خانقده دین کلیمتیم مجانه چون سیتارم
بچه عقل و هوشنگ لیبی جمیلی ویرا

سرمی کیم ستملا اول کوز لاری ستملا قیلا
کا و چشمنگ داغی نیم ستملا ریجا قیلا
سرفق بیجا منی سست ایلاب رسوا نیلا
سزیری بیکر سنی دیوانه و شیدا قیلا

شکورو ریا شمنه سردم اول قدی غنابلا
بیر قیج می سرسا وه کیم یوز سینگ غنابلا
اول یوز اوزره خطله کید ایلابدی کیم
چون کبولدم ستملا می غیب نیکور سر
جسمی اول تاوان کوز کیم یولی اونی بیش
من کیم دیوانه و ششنگ بشمنه سردم یوز
اول بری سینگ فاش کوز و خطی هر یوزده

تجاس اندین بوندل شاد و اما آلابلا
یا غد و رور با شمنه اول شوق قیج بیجا
شوقیدین جانقده دور یوز و هلا یله ایلابلا
باشمایر سرمدده یوز سینگ اول زنی ستملا
خسته جانقده نیارای شوق دلی پرو ایلابلا
بیکور و رور و اول بری بیکر کلک بیجا
ای جمیلی بار خجاست یا هلاطت یا بلا

من کبولدم قاری جانده سر سینگ کلک ستملا
نمی آواره بلنغ تا بسام جنون کیم سید
کیم آنکف عشقیده قیدیم عقل ملکیدین جلا

بیم کیم کلک شنده کلک شمنه بیلدی حلی
ای جمیلی سزور و اول کوز کف تراغنی کیم
باغ حسننگ بجز یوزنگ سزید یادی
ناکبولدند اول کوزی قاشی تراغنی ستملا

یتسا ای که مسکایر دمده یوزر و رور بلا
اشقی عشقنگ بیلد جسمنی کول قیلا
تیره کول کلک و روشن یوزر و باره نوری پر
اول فای سیر لیم تا کیم آشنایا بولدم می
ای جمیلی چک بلا یولنده در و ریغ کیم
ساقیا دوت دمدم می دین سخن جانی تولا
ایلابدی سردمده وه یوز سینگ بلا غنابلا
تأییدی سچ کیم اودین بکدرین اردو بلا

وه کبولدم برم و فای سیر و لیاغ ستملا
ایستاسانکیم بولغانی سینگ تراغنی کیم
اول بری عشقی غمی دیوانه کول کلکدین بول
سحر در دینه و اول کلکدین از کا بولدی
دبرارا بولوب جمیلی دیر سیر نیغ مرید
بولسون من کیم سچ کیم بی و فای ستملا
بولمای دل کوزی قاشی تراغنی ستملا
بولدی و کیم بولغانی من ستملا غنابلا
بولسون سچ کیمسه یارب اول بلا ستملا
خانقده وه بولدی اصل باغ ستملا

نیمه بود و نه کو کلام اول بری شیر اقل
 عقل و هوش منی حرامی کو زبید بیما قیلا
 نیمه سر لیلی و شکسته شتی منی همچون آینه
 ابل ارار سوا قیلا دیوانه و شیر اقل
 لادر خلا رحمتی داغی سرین ظرافت
 ای کو کخل کوز قانکلی ایلیکا نیمه پید اقل
 بی بریب نیخانه نیمه منی است ایلا
 قوی و تویم شکستین اول قح بیما قیلا
 تنخ ظلمی بر که کو کسوم چاک ایوب اول
 نیمه عشقم ستمی عالم ارار اقل
 در دیش یک کو سر لعلی غمیده اول بری
 قانو یا شتم سیمانی یارب نیمه در یا قیلا
 ای جمیلی خج - بر پر حسنی بر منجه
 بی بریب دینک ایوب عالم ارار سوا قیلا
 بی حرقه یوزی کلنم
 یوز و سیر الیه غرا کل اندام یوز
 مثال دلارام
 شاهنده دور بو عذر لر
 باغ حسن بحر و آجملدی بی یوزی کلنک
 قیلدی بیلی آنی کورب یوز کو کخل بیلی
 دانه و دام ایلا دنگ کخل تو شنگ قصد
 دانه وانه خانک ایله حلقه حلقه کا کلی
 ابل ایلی علم ایوب بر قان یوز ادریم
 چون نصیبم ساقیا بولما سب لعلنک ملی
 دیر ارار اشوبلی کم بارانی دی قی خج
 رندانلی غوغا سید و ریا خود صری قلعلی
 کله شتک منگه موز اول دور ایلیغ
 کم آنکلی خج قزان بیلی جو فالما س بر کلی

ای جمیلی شوق او تیلد ایلا کلن جسمکی کول
 چون که کو کخلک کوز کوس بی با کور
 بیست کا فریری و شنگ کورب خصاری
 نعد و نیم عقل و مو شیم سیکای بریم بار بی
 دیر ارار بر منجه الکیدین ایوب باوه نوش
 بست فاشیده بی و قیلیم با غلاب نیازی
 زنده من بیجان منی لعل جانک شنگ سید
 ایلیک قیلما نک سجام خری اقلداری
 فالما دی اشک کوزنده سیملا یا حرام
 یا بیلیمه نطق کم ایوب غمک گفتاری
 کبل بول کون بر کبل بومده جسم جان کسج
 دانکلا تا پاس ستمدن بریب نیازی
 بیکوشش و برین قضا عاقلی یوز کونک
 چکدی دوزدوری و نیمه خری شنگ بر کار بی
 کو دوزدین ایلا دی اثبات آنک کول وجود
 ای جمیلی کل شتی شنگ غری بیس نیازی
 باد قلیش موس کلن آن اول بری خصاری
 فان یا شمد و طر لیمیش با جن کلاری
 بوز کو کخلی بند ایدیب دورای سلما تار
 کورب
 بیست کا فریری و شنگ ساقیا نیازی
 دانه خانلی اولی بوزده پید ایلاب
 جان قوشین بند ایت اجب نام زنیازی
 ساقیا بر جام می بران نی شاد ایلاب
 دفع ایله کو کخل کول اول بوز و غم نیازی

سیدین در صلب جوین
معراج بخشین کم نظما رتبه ای بلکا اواج
نظم از اول نوع ایله سوزدم زبان تخمینیم
عشق جری پیره کم دوشدی جمیلی زنجب

سختا سرگردان بولوبی کونک طلبکار اولدی
تندی یاریب طلب مقصد نه ناکیم ز امد
صیق و چونک قید دین کیریل عدم دوش
دو و اسم اولو کونکلورین کور قیلماک
کیم کوندوز ز زلف و یوزری جری برین شفقت
ایچدی هم در انده سیر کلکون قدح نی حار
ای جمیلی سستی فاش نیم کم علم الام را

سر کلکل کم آند سوز عشق جان اولدی
سر فراقی او ک یوقد و شمع نانی انک
چمیزیم کیم اچنده سح آنک جان اولدی

اشک و آبی ساغلا نکل کوی پیره ای کوزو
ناتوان کیشی غمده اول پیروش نیش

بیچیم عشق ایله یوق عاقله من شیدایی
ای فلک کور کوز بر سیری اوز و قوش
لیلیخ شیرین ستم فرما و مینون قلیب
سجده قیلسام قاشی حرا بنه طمن ایتلما
ایستاسانک خ کور تک و ایخ خا دیوزده
کوز قرارتیب قاشی اچک بسا نکل اولیغ
عیسی و خضر تک دم و سوبی جمیل یولدی

غزه خشنک ک کونکلر چاک اندر خیر کیمی
خبرین زلفک دوشک عارضه نکل اطرافینی
فانک طربی بولوب جنت کیمی بولیش یوز

و

کیم آنک تم قیلما سول بیب ترا و اربینی
صورتا دی و هم جمیلی نکل دل عاریتی
کسن ایلم یوقد و اول ما بهمان آبا کیمی
کیم آنک یوقد لطفی اول کیمی عشرتیا کیمی
قیلما دی یوز دین برین اول شوخ بی پروا کیمی
کم بودیر اچره یوقد و اول ب زیبا کیمی
شوقی شاد اولدی رند قوج بیجا کیمی
سرنده کوز بولما دی اول نرکس نکل کیمی
ایملکا جان بریک بیلد اول لعل روح انزلی کیمی

کیر پونک اوقی تیشتر یوزیغ م ششتر کیمی
کیم حسنک کویا حفظ ایش اول ازدی
لعل نایک چمیز سوز آورده کم کوشتر کیمی

یکم و اول کم در زالیین و شد که بچوب
 بی بری سلاقی شید و در کم ای کوخل
 فایسی جنون دور کم ای صلی صفت کوخل
 فی کوخل دور کم بنگ شت شو قدری زوان
 ایله رصین اولدی بکنای او فک کوخل کم
 جو برین جانکده یوز نیک تنگ کر صلی
 و

اشین کوخل کمی شرح سوزان اولدی
 قتل ایوردین سلین اول کا کوخل ای کمال
 اشک درین کم سچارین کوز دین ای
 بو قرخان هر طرف جسمه لعنت شو قید
 بو که ترک اتی بو دور دینی باشن ای
 عزیز لعنت کی طلاء خضر او ختمدی
 ای جمیلی من بچک اول مهرن ترک
 ایستاب ندرین کالین لاسیدین شمان اولدی
 بیلی ای کمی بو لب پیدا و نهان اولدی
 بغری بریان چشمی کریان جمعی بریان اولدی
 یانی کوز دور کم یوزنگ جرمه کران اولدی
 ابر بله چک اتی سر کوز امکان اولدی
 ای جمیلی شکاری تیغ جران اولدی
 کوز لایم تک بر نیسان ای کران اولدی
 ایلانم کوز این عدر چون کم مسلمان اولدی
 بیلکه کو سر حد تی لب سخنان اولدی
 کوخل اتی بولدی کوز برین قان قان اولدی
 دوزخ اتی دانی سر کوز سیزان اولدی
 معرنا بنگ چشمی تک آب حیوان اولدی
 کم ملامت بر لبه هر خشان اولدی

سابقا لعنت خیدین بود معان قان قان
 ایبری و ش بو نکت اوز کوز ننگ کوخل
 ای که برک چشمی کوخل کنده بنهان لایکل
 لاله کون یا شتم کظا سر بولدی وصل کنده
 کوزم اوز ره ککان دوشام جیمه چونم
 دیبری جرایر کسکه وصل قیام فریادس
 باوه صل بکنده بن ساقیا جان بو شتم
 بچه کون مهان سن بکنده باوه تی دوران
 ویراش سن ای جمیلی وصل آل جانکده پیر
 ایمدی بری کیم دانی خراب جران قان
 منده دانی علق و موش و دین ای جان قان
 وه اتی قیما قضا نهان دانی ای جان قان
 دانی نهان جان ایچم دوزخ جران قان
 سیل اشکم دوشا شت و سبار قان
 ضغم ایچ بولدی وه کیم منده افغان قان
 ایمدی اولسام دانی جان ایچم ارمان قان
 چون که باقی بو فضا برنده مهان قان
 بیلکه تک بو ترک کیم ایچم سکا جان قان

اول بری هر قیدی تیزی شید ایلمدی
 فی عجب جو روحا قیسا سکی عالم ارا
 دیر ارا اولنجی ایلمدی نوشا یلاکان
 بولدی خضر و سنج ایلمدن معان اول بری
 چون که شید ایلمدی کوز دانی بر ایلمدی
 من کی هر و فاسلین چو پیدا ایلمدی
 جنت و جوری و یا کوز قیما ایلمدی
 خط سیرین معان بکنده افغان ایلمدی

قایدیم بیستم جنون ککاسی دوروه
عشق ایله قیلدی جیلینی چو رسو اولدی
اول بری شیب کوز او جی نمانا قیلدی
وه کیم اول رسو افه داغی سئل قطعا بلدی

اولدی نوزوز آجیب غنجه کوخل آجیلدی
ایله پارودی که کشک سئل چوم داشینی
عقل و سوغ آیریب بر کزنی پاد آیدی
کورسا اولدی و شنگ آه کوکوزین چون
کیم که اجدی اولدی سئلینی برین فریق
بو لدم نوش و صالک ای بری و شی طغ
پاره لمدی تیغ و کز کون کوخل وه بتدی
دفعه دفعه شعله اوزره شعله چلدی خوش
ای جملی یوزینی یوز کونجه کوز ک اولدی

قلمدی بریر ککاشک سئل جسم سوردی
قلمدی بری و اشک آنجا سوبی با شنی اوردی

آشین رضای جریزه آنک ده کیم غم
که او خردین چن حقا رسن سر شفتن مندی
نیشه بو طان دیر بری ننگ موی صوق
ریشلا روزره مامو قار دور مالین تنه لیا
نی مبارک بولیش دیر فنا بولی آنی
اولدی بری کیم زلفین آجیب غنجه انشان بلادی
سانه مراتم خلک اوزره قزار غا ندوشون
کیرنه خلک کوز بدین ای کوزم آیدینی چون
تا که اگدی تم سهرین کوخل ایزه اولدی
بیغلا دیوم وصلین تیلایب یوز باره غوزون غلی
یوز روی دین همین ای خلک غنجه قالدی پاش
لا ف غفل او با جمیلی اولدی کیم جن بون

ماتم عشق قی بون کاکل پریشانی بلادی
اتم اوقی زخمیدور کیم کوک یوزین نال بلادی
کوز ماس اولدی دین کوز کوز ک پنهان اولادی
سوبی بو مرغشک تیغ ایله چکان بلادی
تیغ جری لن کیر کلرک خندان بلادی
کوز تیا بری قان بوجشم کیران بلادی
دانسی بونغا ملاری جیرت لمران بلادی

چو خند بسته در آنک ای غوی مانندی
 بری و شد ز تنک اول عشوه بین که درک بخنجد
 کوز بدین طفل شکنی سالور سالم خصلت کند
 ستم بوسه و کل رو بوضه سری نگر فاس بر گز
 کوشش نگر بوز نکتی کن اول جالی بوق
 خم خانی که کخل آبی بر باد اعدی سرگز
 چو کوز نکت عشق و دیوانه و زار اول عوم
 کونخل اول اسید و رو داغید خزان اول بوب
 جمیلی او تنه دو شگنی سندر بر پروانه
 کونخل و رطلوی کویا الا نکت آرزو مندی
 کم تو سینه او در عشق امار نکت شکری
 کونخل غایب و رو چه کوز نکت بولوری
 جهان با خنده بوز نکت سر و ده کانی نکت
 بچوک کم آنجا ای بکر نکت بوسه نکت
 او نکت بکام نیدن سر بان کم او نکت
 فی سودی با کسه نکت کچه کوسر کچه
 فدا شنی از اسام نکت تر اغا نکت لایر کندی
 کورب شمع رضین باز نکت سندر کونکل نکت

نکت بلبین اولی بوز بدین تاکه کورتوری
 ایشکین با سائب نکت بوز دوز بدیم
 ساندی بوسه نکت نکت سوز بوز بک کوش
 بو فانونا نکت داغ ایلو کوز نکت اول
 انکل حیران بولوب ده من کوز بوز بک نکت
 نیایت دیت بیشکین بکم اول بوی
 کبریم کوشک جستم او زه بوز بک نکت
 کشی کویا کلی سر نکت نکت کوش سندر

فی نجیب جسم ایوی بر باد و میران بوسیم
 در دیشک لعل نکت نکت شوقی فایم
 رو رنگا بریم رو دشمن اول پیشدردی و صافند
 جانده عشقم و اضمین اطرار ایلور
 ساقیا جام لباب صوان نکت دوران
 با ده دین کل کل نوز نکت بولغان کیش

دم بدم حلقه نکت غمی کم کونخلی قان ایلادی
 نام عتق قان یون کونخلی شبنم ساندین
 ای که در سیر بوزیش اول کدی نکت کاشک
 زلفی سو سو نکت نکت نکت کونکل قندلی
 آفتابین کل نکت نکت بوز کولوب و بوز خیم
 تاسنی دیوانه کوز دوز اول پری و ش بوزی
 با ده دین سو او رباغ ایلو خیم نکت

آه او شکم حرم صبر بر له طوفان ایلادی
 کوز با شنی دانه دانه بوز نکت خالط نکت ایلادی
 ده بیند تیره انی بوشام حمران ایلادی
 لاله رنگی نکت کوز نکت قان نکت نکت نکت
 دم بدم خزون نکت نکت ایل و ران ایلادی
 چاک چاک ایدب جمیلی کونخلی قان ایلادی

قطره قطره کوز بدین نکت بوز نکت نکت
 سر سوز ایشکین با سائب چاک کربان ایلادی
 ده سنگا اول کتی اول حیر بدین آسان ایلادی
 یا سوز بوش نکت نکت کوز نکت نکت نکت
 بلبیل سوز بوز نکت نکت نکت نکت نکت
 کونخلی آشفته زلفی نکت بر تان ایلادی
 ای جمیلی نکت نکت شوق اولی طبعیان ایلادی

ایک بوہان سریم اول ایلمادی روشن
اول تنجہ کہ با دہ سیریب کو خلکی الہی
دی این سب بکیشی کو تورسون بو جیبلی
عشاق اراکم عشقی آرتین جانہ اوردی
دیدن چھاریب منی ز پر اچھو کووردی
جام اچھو کم او ساقی بوزی عکسینی کووردی

سرخہ فازیب داغی کو زکام دیوردی
قطرہ با شمی سانک ایانی قیاریب
او کا سادو اول کم با قیسان شین لولین
کو دیدوردی انک جبری اوچی تینی
عشقی اونی با شجک اتھون جب اولما
بوز کنگ بیلمه انک غنیدہ مائلو با تھو
قلم بس ایوری کو بیدین اول قاتل باک
کو بیدوردی فلک لجر ملک لانی چو انہن
بوز نوع جمیلی خہ جفا و شاد این روب
بیدی فلک انک باشینی با تھو اوردی
ایسا سانی آنجہ نظیر سلی کووردی
بوز نوع ایلمہ جانغہ نینہ زخم بیوردی
جسم کو کین تم سلی اول با نینہ سادوردی
حاشا کہ اچھو شعلہ نیکدور کو یا سوردی
باغ اچھو دوشوب کال آجیان غنچ سوردی
جسم سوردو دوب وہ کو جھیرین او توردی
آسم اونی او چو تو طاری کو کین سوردی
ایت کی ایشک لیل اول ای نینہ سوردی

اولی جبریدہ سراق شمنی قان خم
سیریزند او سون بیدی ای سلا لاک
کو کو علم ای وقتی بیدی قات کو کون دنگو
بوزینہ با قانکر با غیب جملی کو خلکی الہی

منی جزونی اول قاتل کہ تم سیریلہ اولوردی
وصال تیزی سخا اول وعدہ لیکن جزینہ سادوی
منی حال قلبیشی فراقی اونی تنگ تانی
خران سلی بچک کل برکنہ سادنی برین
بو سوسانی غیب یوانہ کو خلک لہوردی
کو خلکی تنغ غمک چاک لہوردی کو کون
جمیلی بوز نوع اولدی کو تونکین سر صرعی
تنی تم سایب عشقی تنک اولچی کووردی
کلیب کو ککامنی خلکی سیرکا وینہ اوردی
ینہ اوز جا یلمہ انک نسیم وصلی کلندردی
کلنگ جبری اونی سلی برین با نینہ سادوی
کمر تنک ای بری اوزم یوم سخا کو زکام اوردی
ولیکن اولدی کج اچھو شمشیر سیردی
اسیب تو زغینی اوزم انک کو بیدین سادوی

جبران بونی اولی غمی اوزم اچھو
طالع کونشی و غمادی انبغہ نمو
جبران اراک شمشیر بولوب کینی کو کون
کو باو فلک طاقینی با شمنہ بیوردی
کووردی قضا بولوب ک با شمنہ بیوردی
تا بادی وصالک درون کو کون بوز کووردی

دشلامرک یا عدی یا شنی الکدرین ای برق
ساز غلظت فاعل و مخبر ای به او یکا
خلقت سخنی که در کف موزه خلکون بیل
جنت و حور اولدی بیز که در سر برنج
زار او بوب کو بنده اولدو که مگر کیم سلا
تیره بوسا تینی فاعلین آنجا سر و جلا
بیلک و انوک جملی قیل فالینه و شوب
سیرری دور با شنه بالله سعادت کمری
دوشدی فاعل آنک یا فاعله ملا انصری
عالم حسن بجز بولدک کو ساکی اوری
باده صافی تم آنک بولوی آب کوری
جمع اولوب فغان قبور و استخده آنک تیری
اشتر حرا نیدین کو چکان کو خلخا کسرتی
بار و یوقیدین جهانک کچی ناموی پری

جسمی شوق او تیغ کویدوروی تا کیم اولدی
غصه و غمدرین خلاص ایدیب دما و دوه
اشکک در یکسیدین کوسر سا چارین
وه فی قاتل و کوزک کیم بر قبا قاتیل
چون با ایایی دور بیل ای کک کک
مبیل آبی بیلیم بر با ایدر کل بر کینی
کوخلک کوز کوسکین بیری جلا کسرتی
سایا دور تک ایا ساسانک لک کسرتی
کوزا لایحه دوشدی تا کیم کلک لک کسرتی
اولدوروی یوز عاشق سر کوز کسرتی
ست اولوب پرواز ایدیب بیان توکل
اشکین کل شوقیدین بر باد اولوز ایدری

مردم بیک ایدیب کوز کیم اول خال
بولدی قد کوز خف صیام کم ای جان
اشک و تگری بوچی فلک و بیغیرتی
کوخلک نه نهان بولایم خیلدین آنک
کوبینه آنک اندی ملاکک چوصدورین
غم و دشخاری بی غدر و زبان او سنگه اولدی

جسته تم شوق او تیغ اول بیغ جلا
قیلسانی غیب اشک لولک کچی کلکون
بانغ ایغره که کشت اینکدن کلک کسرتی
انغ ایدری اگر کوز لوی کسرتی اشک
بوسام نولا اول ساقی هوشی کوز
کوخلک اولی آنک دوری بیل جقدی شر اولد
انغ و یغم شانی فلک بجز جمیلی
کیم جسم اول دوری طیب الکی قاناری
بو خون کوز کوز تا آنک بر لکه باردی
اونا ندی کل کل یوز کوز کوزی قرار دی
آلارینه زلفنک کچی غم شانی قرار دی
غم ز کینی تی بر لکه کوخلکین یار دی
بجز اوزره و یملک سر کیم بولدور لار افکار
حاله نظر قیلدی چو کوز کوزی یا شاره دی

و

یارب فی جور و کشتن پروردگار انوری / خدیجی خدیجی طوبی و کوشی
 با شتم در شر صراحی کمی یار ایغینه / سبکون بندگان چکاتی می دور ساعزی
 و کیم فی قاتل اولدی کانکنا عالی اولدی / عشق اسلی قانی نو ککدرین خونی کوشی
 رسم و فانی آدم ز او پر او ایستماند / چون کیم آلاوه یوق ایوی بر مهر چو بری
 کوردم یوزکننی نامنی یووانه سیلیم / آدم دویم موسنی یا حوریا پیری
 نوقت شبنده وصلین کیم کیم / کورک کیم عزین ابتدیری شتم انظر
 کوردی جمیلی بر طرف ان - فاسنی / ایلمر کوزینه ازجه خورشید خاوردی

و

بولوپدور و کورک کیم یوز کوشی کورنما / اگر یوز نوح ایله بحر الاملا سام با فاس نامی
 بولوبدور و کیم عیثم تیز زلفی کیم شانی / آنک تا اورکا لار کا شمع مجلس لیدی
 منی کوشی منک تیغ ز سر اولدی اولدور / بنه تم تیر کوز یوز کوشی آنک شانی
 کورک کیم فی بیلده غم ز کینی غم الاملا سام / چو بونوع ایله بولوش قنصانی چو زنگار
 سنک کیم کوشی دیشک بندگی غم کیم / منم چشم منک اولسا بر نسیان کیم یوز کوشی

و

فلک قصر نده کورک کیم کیم صغ سهار / بو اتم او قیدین بجان قیلدی انده سهار
 دو کول بو ماتم عشقنی بار ناهدین قلم شتی / ترا کیم یغایر تیب تیون ایلازل زاری
 دم عیثم یوسف حسنی غم قیلما نطر باند / کوز کما و دشکالی آنک خایا اول رضای
 کلیم الله تک قیلما عی موسی از ناسین / کورک کیم یوز کوشی آنک کورنما
 آنک زلف توی تیر نده ماتم دورین سبل / کورک کیم یوز کوشی آنک کورنما
 سلامت اعلی طوس ایتمک ملاست ایشته / کورک کیم یوز کوشی آنک کورنما
 کما ناه اولد او عطا دی یوز کوشی / تیر یول کورک کوشی آنک کورنما

و

بولوپدور بار دین کل کل و دام عام ضنک / چوک کیم دوشدی روشنی یوز نین لاله
 کلف یا یوز کوشی کورک کیم سور نام و دم تیر کوشی / کلک بر کیمی بیلنک کفار ایتمی چو تیر
 کورک کوشی قانی صغ کوزین زنی لاله کوشی / بنگ حالی کیمی جانده دور ناه و کوشی
 کورک کیم یوز کوشی کورک کوشی / قاورسانی غم تیر تیر ناه ایله کوشی

سرخ ستر اوج و در باستانه که ای کوش یا
تو ننگ ز کوشن بود یا خود لا جو دردی بولیش
نور و خ جسم کرم خاشاخی بو بود و سر طرف
وطن بجزه بولوب همه قاصو انبیا باریل
سرخ خورشید پروین خطی آند میان بولوی
ویار ز رسته مهر آنجا فرسیه آسمان بولوی
بلاد در دوحشت تو شلار نیمه شمشیر
جمیلی دور که او اوره بولوب خان بولوی

کو کلخ تو شمشیر در نان کم طر عینر نشان بولوی
چنده آتشین کل را ر ایلیدی هر طرف تا کم
کو ز سخا اول پر ی غنی کو نور کاسی کو کاس
کیسب در راز غوغای تو ای جوان هر دوران
بخو که نهان بود و قاصیب با غم در تلوان
ای که روزگاره بود و کرم خضیب لایله بوزنگ
جمیل هوی سو بولوی لب لعلک غمی بر
بلاد ای یور اول بو خسته توش بوتان بولوی
بوزی سو قیده اول مهر و کنگ غم قانی بولوی
کونشیدین لایله کم زره کو روز و کونمان بولوی
بوتان پیشید جسم و غشی رخا بولوی
توتوی کو کوره کرم بوزی آنک بولوی
ایکی سروک بود و کلک شند با خود ناتوان بولوی
نی بزی سو کو که سخی تم آنک تو قیده قان بولوی

الف قدیم تم ز آنک غمیدین کم نگون بولوی
بخو که ملاتت بر کس لیلیدین از وزن
سختی خورنده جنون زین خون شس و جنون بولوی

صفا عیله دی سخن سلیح سیاحت بولوی
صبا دین بخی کلک شند دختر قیلا کل بولوی
جمیلی آنک اولی بر صحنک که دی بولوی

دل و دیده نظر کاسی کم اولدی بولوی
دیجان هر دو فنا کو کلخ کایسه بولوی
اگر اولک املاره جانلار سیرت بولوی
اگر دوزخ اونی منک خوفی بار املک شنگ
فانشنگ جرمیده مغم تونی جسم خا املک
سغم جنون و زو مانک نموداری جو خوش بولوی
جمیلی کر چه سر اولدی بیکت لا عشقیدین
بویکا مار سیلب تلک بس لویج و روار ما
بیک تتر تلکده سنگنه اخی غضب جا
بود و بر برق افت دیردی اولد و بر ملادا

کو کلخ بر لعلی سیکه کنجینی تو قیده قان بولوی
خضر منک ایستمان با الله اندران بولوی
کو کلخ غریب خاص لودی کرب زلف بولوی
بیر کیدی قان یا شتم بر بسی بر این روان بولوی
سکاکیم لیدین بارنگ جیات ما دون بولوی
کو کلخ غم با میدین غوغی از الامان بولوی

آنکس که شکر ملازمی کم سابقه در خدمت جان
 بوزنده عزیزین عالی در اول کله درنگ یاد
 لب لعیدین و خالی قلبی قیدی بهره در کج
 بینه کو کنگ سنو ایلدی نورلی ای ساقی
 کیریب در قفا ایزر باحسب می غمجه بر لر
 جمیلی قاشکی کو سیده اول قاشق تو کیندن
 قضا جسمنی اول نوع اولت ایلار سوسوند
 یوزی اوتیغ کوزم مرونی دوریم پسند ایلدی
 جسته جانی عشق زانی بر لبه مندا ایلدی
 بو کوردیرو اول جوشن آنگا افسون ایلدی
 خوش اول منی کم او یزنی کچونوز اولون
 سنی عشق ایزر کورنی دولت ایلار جند ایلدی

اول ساقی هوش کم قصدی بیای ایلدی
 کون تخمینی ناز ایلدی اسم او قی تک دوری
 تیر کیدی جانان جان قیدی بر کین
 ای بی کیمی حکک سربان نمی اول چاک
 وصلیده آنکس اوز کا کام آلدی نین
 ظلمینی سنگا جحر تک اول کیمه بیلوی ایلار
 سجد ساری ای زاهد ایلار جمیلینی
 نعلینه آنکس بزم عشق اونی کی ایلدی
 اول ای بوزنده مشکین ایلدی کیم قاشق ایلدی
 کیم کیدی چو اول علم بو تر شتاب ایلدی
 بو نونغمه ساسب مشکین زلفینی طناب ایلدی
 جریده بزمه بو خشم ایلدی بیای ایلدی
 کیم آنکا داعی یاری جری ایلدی بیای ایلدی
 چون کیم آنی در ایلدی مست ذوال ایلدی

نوازهنگ کجیم شکیب ساجک تک هم اوزون
 بو اسم اوتیورین چون کم آنکس درم تو توان
 بو نوع ایلد اول قاشق عجب زلفنون اولدی
 بهار آرایید چشمه سویی چون کم نزون اولدی
 آنکا چون خرنک اوتلاری بیله بران کتون

تمغه اول قدر سا بیلوی اوق جسم نمان
 تمغه نیش جحر تک باره لار کم مر زمان ایلدی
 سنی است ایلایب اولدی کو زنگه توان
 ولی یوز ایزه کل لاری بوزنکده می عیان ایلدی
 آنکس شوقی جیزه غی ننگ غزینی قاشق ایلدی
 اگر چه برق اونی داشته دوشور ایلدی نشان
 نچم کیم جارا بیل تک اول وفغان قیاری

نچم کیم سر و قدر تک اوزان ایلدی
 دیانکس جیح اوزده کونجی غلنگ کین ایلدی
 کوزی جان آلدی کر لعلی داعی جان بری
 کورب کلر اسسیر عشق اوتوردی کونم
 جمیلی کو کلنگ یون عیال سلسله ایلدی

سنی قاشقی باکم جری اوقینده نشان ایلدی
 علاج اولدی بنه نوش وصال تک ایلدی
 کورنگ قاشقی ایزر کیم سگاری ایلدی
 اگر چه کلشن ایزر نی نیمان کونک ایلدی
 کلر خسانک اوزره غی اوتنگ کیم ایلدی
 اثر قیله دی مرکزیم بو اسم اونی کو کلنگ
 جمیلینی صالنگ باغینه کیم و زورنگ ایلدی

بو دیوانه کو کلنگ اول بری زلف کین ایلدی
 بو صید بی همانا اول کندی بر لبه ایلدی

من خود اولدم بیلابیل بار اولدو کونی
بیج میل لار دور سر آری جریده غمناک اولم
پنجیشتم بیز شخب عشقینه چی چون کیم
سما غم ای سرد در ایبر افلاک لاری بر
اوت سبابیسه کونخلک آنک عقل و شوخ
بیر ناغ الین کیم جبلی فازه ی غلام شه

بو بیکی یارب ندرین اول ارفیاد ایتدی
و کیم اول یی حیر ارب کون تی و ایتدی
دیر بری آنون اونکا نشسته ارشاد ایتدی
بیر دم اولما دی راکیم سیلی بری ایتدی
شنه لار اولمکنه مرکز بیله بید ایتدی
عشق ارا اول نوح ایله یاشاد تی زونا بید

عقل و هو شوم اول بری عتی کیمنا ایلا دی
بولوشتم دیوانه اوستمه غلو دور شکر کم
اکه قدیم بیز قیلدی کوی کت کت کت
خطی بر کور سر لعلی غمی بر هو شکر کم
شکر تقدور ارا بر ایز ایز قسام ازل
چون قدم کلیمک باسد کت طابک بیز کور بیز
اول بری عشق قارا کیم جیلینی نینه

وه منی یوانه نی عالمده شید ایلا دی
اول بری کلدی کوز اوجیده تمامنا ایلا دی
چون کیم چو کان عزیزینی اول شوخ وزینا ایلا دی
دود اتم ارب ارب شکر کیم بریا ایلا دی
فتم بیز شخب الکلده صهبا ایلا دی
سکنا بانی ناز اچون کونخله بیلا ایلا دی
عشق یله دیوانه و شیده ارسو ایلا دی

اول بری شکر کیم عشقیده شهید ایلا دی
داغ و دوشته چرخه قدم بیز اوردیم این
اشین رضای بری کیم قیلدی بنان اول بری
کوبیدین آنک عدو لار دور منی سور کتار
ایلم کیم خضر ایتدی بنان طلعت ایز اونی
نی غیب قیلسا ککان کونخله عشق شکر کون
دیر اراجام باب کیم جیل قیلدی نون

عقل و هو شومنی الیب عالمده ارسو ایلا دی
اوز لار برن زونا و جنون کیلدی بیلا ایلا دی
عشق اولی شکر کیم کونخله بید ایلا دی
سما غم کوز اوستمه ایتار دور کور غوغا ایلا دی
دو آنمدرین بنان بوطاق خضر ایلا دی
کیم سمدر شکر کون زوزیه ما و ایلا دی
کیلدی رندا اسلی آنخا بر بیز تمامنا ایلا دی

منی کیم اول بری بیچاره قیلدی
شب بیلد کیمی زلفی غمیدین
طلاست اولی بی دربی تمنی
چکیب اول قالم تیغ صخاین
منی آشفته تی جنون بینه اول
یا وونی کیماس سکا کور کور اولک

طلاست کوبیده اواره قیلدی
اول ای وه روز کیم قور قاره قیلدی
تیشب وه یاره اوزوره یاره قیلدی
بوجسم زاری بوز یاره قیلدی
سچی ستمن بری خضاره قیلدی
ایراق دین عالمه نظاره قیلدی

قزاقی زلفی کنگ بختم جو کوزم
کورد و در اول کوزی قاشی قزاقی
عدم ملکیده ای تا ر بوخه تا نامان
جلیلی صورت اب از نکلین نشان

چو دیوان کو نکلیم بیره بودی عشق کز پنجه
بنگ شوقیه مظاهر دور کوزم نکلیم نام
وصالتک حتی بر تله ر سحر علی بوضه
فراقتکده منگه دوزخ بو نور مو رونی فانی
الف تک او تکلی جانم ار سیدین جها تکل
بولونما س چونک عالمده انه نبر سحر نکل
زین قلده بی بر یوزینی کوک نو زنده انج تک
بسی بر شب که سیلا دم کوزم نکل کوزم نشان
چو کوزم اول بری سن تنگ زین دیوانه کوزم
قلبو آشفته و حیران نکل زلف پریشان
رقیبید رخ تم کو بیدر آنک کم قبول تمیش
روم کعبه قصد بیتکان کشی خا ر میمانی
ریای طاعت و زنده کنی قوی ای زنده چون
کیم اندین یوق تو اب تک خلیه حاصل یا ر حبیب
حقیقتدین خرمیکه سر شیخ اور سال اول نکل
خلاف تر شینی کوز سالک تقدیر بزین سالی
جلیلی اولوک سائوز فنا ملکنده کو یا جند
کلور ما تم دو نوب آنک قیله او کسنده

چو یرام اولدی جان کو نکل آنک لب لری تر با
یوزینه بندی رنگین یا ده تک تر با لاری قانی
نظاره عملی چو قدر لبیک اولدی یوزیرین کر
کوزم لکی ای یوزیرین یرام کوزم کیمی حیرانی

جلیلی ریحی اول ای عمیدین
باشینی کوز کوب سیاره قیله

سراق کیم کوز کوزم به جانم آوردی
انی جانم کیمی جسمم یا شوروی
بولوپه سن تشنه لب تا کوزم نکل
اول ایکی اصل سیرایی کوزم
من اندین دوسام اول کوزم نکل
نخیم او خا شیب یوزین چو دردی
سکر کیم کیددی یاریم طفل شکم
کوزم دین دوشدی یوزینه بو کوزم
کوزم جلیلی زلف نکلین کریم
فراقتو کجبه ده یوزین استوروی
جلیلی آه او قین کوز یا شتی بر ل
اوزب اوزب سمو کلایم کوزم
بیکب بیکب ایتمی بیدی ایتنگ
بیوی قات کو کیدله سیر دین کوزم
و

سنگی اعلتک دور آب زلفانی
عجب مو اول کوزم چون یان یانانی
فراقتک نیشدین بولدوم و عار
وصالتک نوشیدین قیام کوزم
ایب دین نعلینی ای نخبه سیر
سنگی دی دو لوجام دو سنگانی
سنگام قیله کیم جور و جفانی
ولی کوزم کوزم با ر و اخ نغانی

بسی شوقیده جو خوار اولدوغونسی تسلیماسی
منم است کیمی عی اولدوغونسی تسلیماسی
قدی تم کو کخی افکار اولدوغونسی تسلیماسی
سکنا ایدیب نم زار اولدوغونسی تسلیماسی
کیمی تا صحیح بیدار اولدوغونسی تسلیماسی
منی همچون گرفتار اولدوغونسی تسلیماسی
جمیلی چشمی خراب اولدوغونسی تسلیماسی

بولدی دوران ابره خطه کو تکلم فرقی
ایلم کم دریا ایدید کیز لاور سوادنی
اول بری اولما سیه بون بولمان آنکدی
ده که محروم بولوبت بولدی آنکدی
من داننی سر کو آنک زخمینه قیلان بری
وه مسکنا نیامس بولان مهرمان دروننی

کوزی مجرد بیدار اولدوغونسی ابره سلیماسی
منی سورا ایشک بیدین بیه کیلسام نیب
قاشی ننگ یایی بر لیم که کوی اقدین جمال نیب
قیلب هر دو فنا اختیار وه جو روح ضایع
کورب زلف و بوزنی قطره باشم ساینک
دیدنی کو بومده منی دیوانه دور بول اولدی
دل جانم بولوب غزون لب لعلی فرایند

بوفضا دیری اراکم اچیشتام جام غمی
آه او بیدین اشکم اراکیز لاور کوز مرونی
وه منی دیوانه دیرین بید او نهان دمدم
سوروی کو بیدین منی بستانه رقیب
منی زخمی جسم ارا مانعه مطلوب اولدی
منع ایدیب غممنی قیلدنگ زانده افکین

لباب ایلاب و سب سالم سوم سام دم بدم
آنک ننگ در که طلمت ابره تا بیدش جوی
ولی کو کخلو بار جانک غمخیزین داغ بهمانی
تیلما رسر ج دلت باقی او زنگی ایلامیل فانی
بیریزی زان اجناسون کو دایدیم غم خری طنیما
کیم ای ساتی موش بی وفا دور جرخ دور
جمیلی کیدنی خلاص ایلام ننگ بولدی ارباب
خطک کیم مهر رضا ننگ اوز کیش سوادنی
کره دین او ننگ بون چون غمخیزین زلفک لایق
باریب دیوانه کو کخلو قیلما دی جسم اوی اوی
کوزم ننگ اشک سیل سیه خستنا جسم خینی ننگ
فنا و شینی قطع ایون کیتی قیلدش از لار
ضمیر ننگ پاک ایدیب صحیح اعل کسیدین ارباب
مراوی بولسا یار ننگ مراوی اکی عالمه

عانا شنکنا یاب ایلام ننگ قیلدین مراوی
نی نوع ایله قیلما آنزین ترین کو کخلو ننگ
ایستیمب محمودی نچو کیم قیلدی دیوانه یایی
طرد ایلام آنکار چون کو کخلو آتی تیز باوی
یوراک فاقه غمخیز کماله سیله سوروز اوی
منه فاسد خیال ایدیب آنک قیلد فاسانی
الهی بر کبکیز کز جمیلی ننگ مراوی

سحق بولوق بیدنی سبسی سوس طلمت
غالب
اکوبت الا که کون باشم قیلور طرا سر بوز ننگ
ریا و چشمنی ترک ایلاب سی زا بهر خوین
الکدین ساتیانی زوروشن تو بیکه در کند
قلع دور بی تیز ایدیب جا مین تو لاوی
جمالی عید ابره دور کیم کیم کیم کیم

شعشع حلسه بوزی پوزی اور کالاکا تا سنگ
اصبع شیبه بی بو فو و چو او خم شیبه
ای حبیلی بو فو بو عالم بدین سنگا هو وفا

کو کخلی بوز جا ک تنگ بی بوی دا ایلاوی
آه او تیکه تیرت ایدوب فدار تک کجا کلا
جان کوز سیداد این زغینه خمت بی بنه
مست رسوا بو لیا قومنه طمنه تیرت زار ادا
سن آنجا قیدوم وفا اوزه وفا و اول تخ
بو لیا بو بو ایله کر بتا بوز کلس و اوزه
جز بید بی جیبی کو کخلی عکلبن وورینه
دیر پیری جون کجا بوز نوع ارشاد ایلاوی
تا توان جانغنه بیدار اوزر بیدار ایلاوی
کو کوزوب بوز صلوه کوم اول قوی شاد ایلاوی
وصل سیدی رانی کچم که شاد ایلاوی

کو کخلی بو وانه تا کیم اول بوی دا ایلاوی
تا توان جانغنه کیم قصد ایلاوی اول قاتم
غزه سینی تیغ ایدوب شنبه بی جلاو ایلاوی

حلقه حلقه زغینه سر بان کو کخلی سنگ اول بوی
ای حبیلی کیر کیمیش فرا کول اول سنگ

فاتم نقستی کبولدی ای پری زلفنجه
ای کمان ابرو سینی با و کلار تک بی کجا کلا
ساقی اعلتک سید بز کیم اچمه بر قیغ
سوزف ساهوردی جسم نو فو غنچه چرک کتلی
بیر تکک سیم کورب و ایلدیران بولم
چون کبولدور و عالم اسلیدرین باغوزها
حرم کل بولدی تبیل ای حبیلی باغ ارا

حسیند عالمه بو قدر ورسن تک بربودی
ایکجا سیرام اولدی شکیلی کورب و کیم کجا
باره قیدوم دیلا کیم روح جسمک تیغنه
ای بری سن اسلیدر تک بولر تک کیم کیم خانی
ماتم اولدی چون کور و فاس ای پری قاشنگ
سر حرات سن ک قیدر تک بولدی ای بزم گرمی

ساقی دوران الیدین بسنا ملک جام
 چهره ز دینی قان یا شایله قیلدیر لاکون
 ساقیا جام لباب دو تالی ساقی اہم
 سن کی چرسا لیلیم کیم بولدی عالمی
 یوز خضر ایچکان ز لالیدین فزون دورین
 ایستاکان کام اندین اوزین چون کیناک
 اولک کلکون می ایغیب یوزین کلف ایلما
 شو قم اونی کویسا اول سودین ارام ایلما
 من کی یوز عاشقی عالمده بولما ایلما
 یار الی سیرن جمیلی می کم آتاشام ایلما

خلعتین کلکون کم اول سول اندام ایلما
 دانه خالی کی کوکل خوشین کم قیلدی اہم
 کور کوزب یوزین می خوشونو و بیری
 می ایچیب بر ایزر سجدہ قیلدیر ورتی
 باوہ نوش ایچکان کئی سیر آتاشک حلی
 بولیشتم اسکندر و جودین فزون تاقصا
 ای جمیلی کینج کر او الکافان بیغلامان
 توکدی یارلی نینی سیر یوزین کلکون ایلما
 عزیزن زلفینی آنک قیلدیرنه دام ایلما
 نیک نام ایکن نینی عالمده بد نام ایلما
 چشکم تکفیر ایدریب رول اول سلام ایلما
 باوہ ساعاکیل کم آنی ز سر آتاشام ایلما
 قسمتم عمل بسکدین ساقیا جام ایلما
 بس قوزن فوزین شفقین بنکاشام ایلما

چشم کیم جمع ایلما بصر و فو او راقینی
 کوز یا شتم سیل ایلاری سجا صین منیا
 سجدہ قیلدیرم تنه می بی سجدہ بر لب
 غم جملینی سلاک آتیش ایکن جان بخش می

سرخ کیم عشق بناوینی ز ما ایلما
 نجسین عروم اولوب ایخا ز ایزد
 فی نجب جیل فغان قیلسا حسد زین باغ
 جان تو شقی قصد برین لانه خالی او
 و کمرین جرمیده قالدیرم تا پسام غم زین مان
 ستر خرمک کوکل حاک ایلیک قیلدیرم فغان
 ای جمیلی اولتو اتم دوشدی زین ایزد بوم

اول بری دیوانه کوکل خوشینی ارم ایلما
 خال ز غم زین آنک خام دانم دام ایلما

بیخه ارکسیدن اوزم سالقان تلبارس لیلی
قطره قطره سهو بولور بولور کویا بیجا لار
اندین افزون بولسا کرجه قیفاکدی فاکدی
یوضه بی چیدک آجلدی بیخه خستنگ کل
دیسام قندگی سرو اغونکی غنج ای بری
کیلدی بریزه کوزین مهن جاوری
کیم دور پودور رشتنه نطنینه در کوی
خسته کو نخل ننگ تجت قیفاکدی زویا
کوراننگ دور پیش کینده حاجیه بی
سیل شک وهینه بیقری ننگ بنیادی
درباغی ننگ نبرد بر سنبل شتایی
شاد او رور جزون کو نخل قیفاکدی وصلنگ
دیر بر برین جو کوروم عشق وی رشتایی

ایله اچلدی تم جز ننگ ارکیم ای بری
اولو کو نخل اچم کیم کیلدی سیلی او قلاک
کنت دوریم بولور بولور ای کیم دولمشنگ
بوز نخل لارلار یارشد دور دنگ ای شوخ
سرو ننگ نفا دی دور خوشی ننگ کنای
ای بوز نخلی ظاهر ای ننگ کوروی کیم
نظم ازابولدی جسمی کویا حور شتنگ
چون سکا کیم قیفاکدی اولی غلام ایله بری
مرغ جاننگ آب و دانه قصه بی قلیغان
عقل و بصیرم اوبینه قیلدی غارت بیکم
چون بی یوانه کوروم زلف و قدر کی بری
رو ننگ اچر سننگدی غم سکا ای لریا
نوبه و زنده ننگ سکا خلیقین ای شیخ اچم جو

چغتیا حراج نطنی زین بو کو نخل ننگ
کرجه بار دور و خورملا ننگ بوزنده بوزنده
خور و لار دین وفا کوز دور و قانگ ای عشق
غیرین اراد ایلیس بر عمر عمری بری شت
بولدی حشمت روزنی آینه انور سننگ
در نشان بولدی جسمی نظم ایله عالمه چون
اوت کساده جانده اولی شت برین لار
شام زلفنگدن یوز ننگ صبحینه بول اولما
بولدی عیسی نطنی ننگ جانگ شش روح ازولما
حرتا صبح وصلنگ ز شت بولدی ای
نخج دور و لسا کر عام شیم لطفیده
یون سکا بوی وفا کشتندی ایلیس بولور
طبع بر برین جسمی ز نشان بوشم کیم
خضر ننگ خضنگ خیالی کم بولور پودور صبری
لیک بو قودور آملار ننگ مرکز فایغی بولور
یوقیش آملار دور سر کیم حجت جوی
نوله کر شاد ایلیک ای سرو قد لار کور
حور پودور ایلار تا شاد ساعی حکم ننگ
اصل معنی صبحینه دوشدی صبحی کور
انجا تکین بری اول بوز و زنده ننگ کور
قیفاکدی روشن بوز کوشنگدی و در اترقی
بردی انجا جاشنی کویا که لعلنگ ساعی
آی بوز ننگ نوری انجا بردی جوشغ انوری
عالم ننگ اوتینه دوشمشغ روحی و جفا ننگ
کم سالور جا ننگه اوت سرتین کل کور
کیم دور پیش نطنینه ننگ معانی کور

سایه دود ملده ست بویب میخنی

و

باغ اراکم آدی اول کلخ ایجا جام فی
 یاریلدی نوش بده عیبت کوقلیدم هر کج
 دور ایلی دوران بیلده جوض و فادور کج
 قیلیمت پیر خج کفرینه دغنی بدل
 ساقیا عکس نیکیم جام را بولدی عیبا
 عیسی خضر نکه م و سوسینه لوقه و زخم
 دیر ارا کیردی جمیلی ست اولو کیکم

و

تیره کلیم روشن ایستای بری صلیک
 عارضه کئی استونک ای زرافشان لیک
 ساقیا وصلیک همین کیرلیم کجی
 ساقی موش یوزی عکسینی صافی جام
 دانه اش آقیدیم اول بستیمای چون

تدن ارا اوله اناک عا طرات ادنی

انک الکی بره اچیم باده کلخام فی
 زلفی تک انک غنیمت بیلیم اول اناک
 ساقی وی برله دایم خوش کچور ایام فی
 کیریمت دیر ابراه ایدیب ترکی نکلیم
 تنده جان بولدی و قی الیخ قیام اولام
 کربو لوسام باده لعل بیکدین کام فی
 محرم ایتمیش دوروی اچره دره اشام فی

و

وهینه ایلار قوا نقوانی حر انک تونی
 بارهنا سب آنجا سور نار کار یوزوم نکلیم
 غمده کلخ حر نیک اچره جلدی بوخ فایون
 ایستاکان کورک اندک قویا نوال کورک
 چون فرخا لولدی کورک اچره اصل بینه نکلیم

بچه با رس حضرت اسمی بر میب سر و کج

و

واعطاء صل اتمه جوق و اسوا و نکلیم
 وصل کلخاری شوک بولدی جهان کوشانید
 کشتور عشق اوزر شه بولدی جمیلی کوسیا
 ایستاکیل بر منزل امن و برف سنا
 من که انک جدی بوی سبک کشتی کین
 عشق ارا بر مده قیلدی یوز بلانده سنلا
 ترک ایدیب زهد یار اچره کیردی
 بیلدی قدر بری عشق تک ای بری اهر
 ایم چکار اول بجه ساری بید صلی
 محو ایدر بیگلج آنی حون کوکلخ اولی اهر
 بحر اوقیدین باغبین ایدری حور انکا و کیم
 کیم جناب کتیدین مرابن دور و دور اولی

و

غنجه تک لولک کورک ای جان کلخ
 خزه حسن و ملا ای کل زار ایدیب بیلدی
 اتم اوقیدین کورسم ایدری حور خلک
 کوکلخ اولی شله نی نکل دی جیصافی
 بولیش افغان بلا ک بیلیم کجی انک فی
 کیم قران بیگلج فادور مر بار نکلشنی
 بس بندین ای کسید و کورکوتور کج
 جسم ابرین تیش او تک ک قیلیم آه اوز

سایه باد بوسام باد می آرزون
ایلی کو زین کو را ملاسا باری کو بود
ای جیلی کو بسا کو خلک غش در کیم
بوسام کیم بچو دوست خوش نینسون
رشتک اونی چو کیم منی کو بود
آتشین معلق خانی تک بو بود و کینی

حسن باغی بریم اولدی یورنک خل
آتش عشق تک ارا کو خل تو شی ایلا و کل
ایلا و تک بر غزیه سر لاله جان و کل کل
بیج تک سر شسته جسم یونی تک اخل
یون سلو کیر شیدین یور کیم تالی زه
کوزو کو خل اشک قان کوزو املاری کیم
نازه فانیغ داغین آیدی مظر فدرین یلا
اول خجایش کیر لیشین در آنک جوش
سایه کور کو خل یکلان کراول فاشک
اوز کا کلخ بوزیده خطی کور اولدی تک

بوسام لالان آنجا ای جان تصور قیل منی
ایلم کیم بولیش زور و اوتورین مندر منی
کیرجه ایل سروق بیله قیلماس یکی صیدنی
اوقلاز تک بر لر تیشو لار اولدی برائی
بو یول تک غول میانی بیله باره زنی
بیر لیم ایزه یودو و رسایه کوم صدفی
ای جیلی تا کیم صحنک بولدی یخنت کیشنی

بیر کاسرم نی خجاک بی وفا بار ایلاک
کیم که بار بار استار آنجا ایلا خجای
جور و طلب تک تینی جوج ایلا بیدنی کو خل
کیم که بولدی عاشق صادق تعاقب و تیر
یون اچیب کیم اولی قیلدی نیری حیران
لعنیدین رسوزا شیدیم ایلم که آجیت
ایستا دی چون بار و صلیب جیبی بی بی

نور و نور ماهی باس ایزه انکاسیم
بس نیرین قیلدی عیان دغیلد فانیغ
سکنا یغ جینی وه سنگ بیت ایزه
فانک سر وینه جان کلشیدین قیلماس
ایله بو غزیه جان شسته مین لندک
کیتشوک لار و آنک قلا و تک ایل
وه یوز آنجه جور و ظمی دانی ایلاک
کیم که کل زور دی آنجا زده کیر جان ایلاک
ایلی خجاسی داسی تم جسمنی آنجا ایلاک
یا خجایا غو و وفا ایم که دلدار ایلاک
ز لعیفه دیوانه کو خل کینی کرفا ایلاک
جانم آندین فاندادی اول بو غزیه کرا ایلاک
ایلی حال دین کیم ترک بو ق و بار ایلاک

ای پستی اول بری بری بود چه بیعلا اول

و

عبرین پستی کمی اشغفه حال تبدی نمی
 کیم عیان قلیانج بوزی کنک و لال ندری
 یکیم اول پستی شمشیر شمان تبدی نمی
 زامدو زمین دزی کمی خیال تبدی نمی
 اکمه فاشنگد فکر ضعیف ایله مال تبدی نمی
 کیم عدم غزی کمی کیری خیال تبدی نمی
 اول که شکیون زغی کمی یا مال تبدی نمی

و

بولیشام تا اول بری دوش زغی کنک دیوانه
 چون بوز و پودر اول قلیح خون شمشیر صلابه
 باغلاب زمار و لودوم پرورار سوانی خلق
 ای کوخل سیکان بیع ایگیل آنکله سنده بی
 مزج چشمه بولیش که کوکله از دره قطره

دور در رسم موسی با سینه و سب

ای جمیلی بود قد و راغز بدین ضعیف فرج

و

کوکالی جانما کنک کنک کل سیر اینی
 ضعیف بدین کیم بوزم اتون کمی دور این سیر
 کعبه اوفان برده سغه سجده ایلا کوکوسیا
 بوخه قد و زلف و اونکن جربین یکیم
 اتش جرح کنده و کیم بیدار کنک شوقی بیل
 کوکالی اول ای بوزی کنک شمشیر غلاما کنک
 ای جمیلی تا آنک بولدکنک اسیر بر سر

و

ای سیم مرده جسم اول جان بخش کنک حی
 کل بوز کنک جربیده جنت کانت کم استنا
 باد صحر در و در خشک بوفه برق ای جانیم
 جام خلیلیم کنک کوکیده ایله مار منشا

دور در رسم موسی با سینه و سب

اول کوشش سیماری کنک بولغان اول

کیتدی ای کوکوزم کنک دوشده کوکوزم
 خیلیم تغیراتی نو کوکوب کوکوزم سیماری
 سجده قلیان کعبه و قوس قاشکنه
 کوکوزم سیر وصل شامیده بوز کنک
 اقیهه و رسن کوکوزم بدین کوکولکنه خوان
 زرتجه ایمن کوکوزم کاهرم عالم تاسین
 چککا بو سونکنه سالدی زغی کنک غلامانی

ایلاکس کیم بولیش آنک سیر زنده کل
 قد و لکنک بدین عدا طوبی و کوکوزم
 سیر ضنده سیکست فو بونی اول کیم تبدی
 اولاسون آنسیر میتر جام یا خشت کی

در سهراب رس زارین سپید
دوره اولین کوزک آهای ایله شومین
دولدی کونکلم ایوی دروغم بیلدک تقضا
ای جملی بیدیم زولیده ساجنگ زانگار
تیره کونکلمی یوزنک نوری کوروشن ایله
نقد عشقک بوسرینانی خزان ایلامدی
طوبه ایچون باشنگه اوستندوشین ایلامدی

دویم اولی و صلیدین کونکلمی نومید ایلامدی
اول بری عشقنده ده کیم قیلدی ترک جنون
عاضین دوروم آنک کونکلمی برق عشق ایلامدی
قدنک نکر غدی سبکدین برین باغ ایلامدی
دیر ادا اسکی سخال ملینکی نوش ایلامدی
ایکی عالم دین کیمب مندی تجرد مرکبین
دیر ارا بیخچ عشقی جملینی کورنگ

وه کسمن خردی برآی فرقی زار ایلامدی
عاضن زنی خیالین کونکلم اول منجب
کوزلیم انجیم کیمی مرکب بیدار ایلامدی
سافالی برینی بنت برینی زنا ایلامدی

قیل ضد عشقانی آسیدین و مادام ای رقیب
اول ک قیلدیش سن کمانی زاهدانک غیرت
قیلک عشق ایملی بیلدک آزده لیکن خوش می
بو ک قیلدیش دور جملی نوش مردم جامی

ساقیا سیکور سخال جام ایله آتش زنگ می
دیر ادا اسکی سخال ملین کیمی ایلامدی
ای کمان ایرونی حاجت ز منکسک ایلامدی
خضر سویی مودیم یا خودم عیسی آینی
دیر ارا کیم منجب الکیله می نوش ایلامدی
ایلمی او نودر سه نی غمز و چشم جلاوی کند
ز ادا سن خور ایویرین کوز ایت سنا

ایکیم اغیار آرخه مکر یله فن ایلامدی
سما غمکوز باران و رعیدنی بولوت کند
جسم ایویرین چمنسا کونکلم اتی دودنی
اول وفا یو یاری جانغده دشمن ایلامدی
کوزکالی حال تو کوشکین شیون ایلامدی
انجانت اونی سارین کوزون ایلامدی

نجیب سدا اولسا کو گل زلف صبا وار
 راست قد تک محری ای تو دم کار و
 جانده دور داغ بنان ای لاله کو کوز
 چون بان اولدی جمعی تو به سینی سینه روز

و

کو ز کجا دو شگالی یوز تک خیالی
 چمنده گل یوز تک کو دردی زار دی
 لبتکدین دور حیات آبی چو پنهان
 جو اجم بر مدی یوز دین برینک
 یا کسینی چیزی زور دیده کو رکان
 کو نوم تار و قرا خسته دور رنگ
 فیلبک دور لاله کون خون جگر دین . جمیلی اشکینی لبتک خیالی

و

کوشش یوز تک کورب کو زخم شقی
 آنک شوقی بیله جام تو ناشتی

چوز لفتک داسینی فیلد تک پریشا
 یوز تکده در کمی تر خوشنما دور
 تناس دوری لبت دور شرح لفتک
 اطل کو یا سیج اولدی او تانب
 سنی دیوانه من رسوا عیالم
 دریغ عیدی اول مهوشغ
 نوا ایستنا جمیلی بیدر رنگدین

و

لبتکدین ایچکان ایل آب حیاتی
 کوشش بر زره نوالبتش یوز تک
 کمال سننکر بندی نصایه
 تون و کون زلف یوز تک صبر بند
 تو پودر و ستر بیله کو غل ایوی
 تو بار ایل باشینه ناک قیامت

کو گل تر قوشمارای کاود لاشتی
 بچوک کم زال کل اوزر بر داشتی
 اوز اندی بر سر بنیم اولاشتی
 فراق تک بن کبر سر برده باناشتی
 کوزم تا اول پیری رویه سناشتی
 بدی قات کو کدین کم کردی
 کور اولغ نوانک قالی داشتی

حضرت تک تا پیادی مرکز عاتی
 آنک نینا پیمیش اوزار ذاتی
 حساب بیله بو لورای کون زکاتی
 بریشان بو گل تک یوز دور شاتی
 بچوک تجانه تک لانت و شاتی
 ایسی ای چاکوم سکر تو اتی

کوز رنگ قیلدی نظر پورانه کو نکل ساری
صورت ستم اسلی جیلی کو نکلک اولی کیم
عشق و شسته کیک لاریمل چون ایلا
راستی رسو آتی بر قوی بوزون ایلا

اول بری دیوانه کو نکلنی که خوزون ایلا
جامه ز رنگی اوزره آل شده باغلاب
لیلی حتی شیوه سیغه حاجتی یوق فریق
بولدی سوری پیره اول واعظ باروش
دیرا امر شیخ کم نوش تیدی وحدت
سرو تک قدک خیالی قیلمالی آم بلند
جر عشق ایزه جمیل ویشا رنگ صفت
نظم و ایساتین آنکه کون در مکندون ایلا

کو نکل اوق مو قرار تورانا دنگ بکلی
غیبت تک کو کلکده ای کل خارم کیم باری
عشق اوق بر تینکنی که بولدوم بلام
بوضه بریدر که مردم آنکسور تاقانی
ایندی اندین قیلدی ام او نکل بکلی
عیسی خاکسید حضرت کیم چشمه حبه وانلی

جعدی اوتنگ بر جان جسم برین ایلد کیم حتی
جان بریب من تا مادیم جان وصالیم
عشق ارا جنون برینه ایستایب اولدی
مرعاج ماتم دو توب جان بون فضل
عشق حریفی طوری رنگ بر کیم کیم رنگ
جعدی ایو بدین بیله نطق ایلد کیم حتی
ای خوش اول کیم بریدر جان تا یار جانلی
تا ماددی بر کیم کی دور ایزه کسر کردی
حاله فریاد ایدر سیدرین دینا تک لغاتی
حفظینه السون جمیل تک آیب یونانی

اولو کلک کیم بر و جان اول بری رنگ ایلد کیم
پریش ن خاطر اوسا دم نجب ایلا تک
چوک فان بود ما سون حیران اول شیم
بولوب سکا نه ایلدین و حتی نرغنه شنبول
خوش اول ندی که عالمه بدین کیردور کاوار
جمیلی نکل قدری تم روز کادی تم قرابول
مکر طاسر بودر آنک بیدر عیسی زغالی
که کو نکل شتر دینه دندی اری حتی نیجاسی
اچار کیم بر لیبینی شیخ و باده نیجاسی
بولوب جان تا که بر ییلد و شکر کیم جنون
نی دیوی یانی قیلدی کیمس وین بولدی
دوشو بدور بار شیشه نکل چو بر یانی

بهاره یان ارا نی کل سر و ایش کو نکل کاک
مرا دیم بود که کور کای من شول هر کل اندک

مکر سیمابین انسان بولدی شتیق دالما
کمال چره نوانی تک جمیلی دورک غنچه
که بولیش دواوزون هم همدون و نوناق
بو لوبودور حافظ الفطیبه سوز خضر و
جانی

مستزاد

اول ساقی سوشس البیدین دولوسال
بیمانه مردم
بیزرنگ اوزه زلفک کوزنگ لوبی بو حرم
ای تش نور
چتر ایزه بوزنگ در بوشنگ کی شتیق بوزان
دورنگ چنڈ
سرتازه و دوکون فالو کولغا اچیده بولیش
جران ولی برل
ان خسته کولخل شتیق فریاد کا دل آلی
جرانیده آنک
بوزرنگه لبنگ چره ویشنگه درویا خود
العل و الکلش
ای سبیلی پر خم
بیدلی تانی فرم
کاش اچیند شنگه ساجه سندی خ
ای سبیلی پر خم
جرح ایزه قره درینه باد شتیق بوزان
بیران کا عالم
اول نونعلیه مرکا شتیق ارا داغیله لاله
ای سرو بولورم
افلاک سبورونک چیم آبله ناله
چشمه قیابم
کلزار اچیده خنجه اراد شتیق بوزان
ای نهد و شکر خم

کوروب اول زبانتک فالو زنیوم کولکلر
خوش اول بولیم ای نجیب کی اچیک کلکون
آنکنت تشنه من ای مچکار من بوشن
کلکون بوزکیم قیلور لعلک سلیک غنچند
کولکلر کم در ارا بوش شقیه سرت اول
ریایی خاقا غنکغه شنگه اسل من دانی خ
جمیلی مریک اولسا عیوبی ضعف جانده
دالی

دالی

دوشر دم بوزرنگه فالنگ اوزه سنلنگ
عجب بوق شوق اوبیدین بولسا کولکلر
شی غمین خلاص ایلیک تیکاسرج در زنگه
اوزین عالم غمیدین فالوغ اندر کیم کونود
یکیت لیکده غنجهت یلن بام باغینی
مزادیم نور و طلعتدین چونوزنگ برک
که جانلار توش لاش این بندیمت آنک دالی
سکنا جان جومری برل برور ساقه کمالی
شنگه اون تی تولا بولسا دوقوز افلاک ننگ
نی جانده قالدور شکیخ خود کولکلر ننگ
نی بولنی یارب ای بر فر ابات نوناق
ایراق بولور جو کام اورد قی اول بوزنگ
نفس اورماس چو نیاس اول سجا و غنجهت
بولور اول آب دوانه دام اید کولکلر شتیق
جران باغیده مریم کنگ باک ننگ کال دانی
دوام ساقیا صونیکیل یارب ایلاب جانی
خوش اول ندی لر باوه اچیک لیم کیم شکیکی
یکیت لیکه ننگ چوبار دور کولکلر کیم کالی
شی اشغه آلا ر سیر بیز بوزن صبح نشانی

کیم ای طرب ملی
کودمانی اول غم

اختیار جو قیدیم وصل قیلان آرزو
چون بلاکش نه لایق بولاس لایق غم
غم غیلین کوردی بی یونوغ سعاد اولدی
بیریری عشقیده چون کیم دوغان انسان کورد

اوز اوزوم لرن یلارم دیوانه ترک کنت کو

زند و خاق خاوضک در ایلم کیم بندلا
کفر دین سیر سوره بولاق کچه بولادی
انلازنگ عشقنده دور تا کیم سکن بو ششم
فصدیه کویونکده سربان دین قیب تدی کیم
بیر کرا تک کیم آنی ایلار کور ک قیلدی غلو

غنجی تک ازنک بو یوش عارضه کوشا
ذره در کون ششمی اچره با قور و راه
بیلارم کلشن تا شامینی یوزنگ یازده
عمل بانک شتونی سیر عارضه ک جرای

اوت دوستوب خانم کوزمدرین قارقان برسو

ایلمک بونو غیله ای تپسج بیوا ایلمک
کیم سراج عشقک اوتین جانم دنیا و ایلمک
کول قیلیم صمیمین یوق بی بر ایلمک
جان تیار سیر کیم کور و افرا بنگ یا ایلمک
نی لطافت سیر لاری اب حیوان بولدی بو

کودلی

کیل بو بوران خاطر لطفک لایا و ایلمک
غم غبارین کونکده بین با ده صاف ایلمک

تبع عشقک سیر لهر بران جرم ارم بار ییب
جسم اچره بند بندیم سیر سیر دین آریب
طبع قیلیمش بر ایتک سیر باره سیر کنگ
اولا زنگ کونکله قوشینه مرفان باغلب

بیر بو یوبور و اوجاق ایستار یاری سیرین

بولما کیل بر لایقش یوزین کور کج خون
مثال قیلما کیل کونکله کمنی عم زونی کیم اشفه حال
وصلیدین شاد اولما آنک جردین کمال
ای جمیل و سرفانی اچره دوشدو ریاضال

سرفی قیلدی کیم با دانی قیلماق تیلار کسن آرزو

مسند کس

شعله عشقم بولوبور و با شتم اشته علم
غم سپاسی نی غیب جمع اولسا اطرافم
ایلمدیم غم سفر بولسون دین عشق ائی کیم
و نه کوز بونیک اچره بولوی کیم با صدمم

جرنگ اچره قان یا شتم کیم سیر کاندولی هم

تبع وصل کنگه کوزم کویا سار سیر سیر درم

بولغانی جان لبی کیل یوزمدرین آنک جلا
بیر زمانه فی غیب کسک اکر بونیک صدلا

دیدی ای جان بلبلان زنگین ایسی کیلیدی سکا
دیدی بوسوز دین کورقانی ایسی زینهار اوروم

بوسا حضرتک آب حیوانی سح انفا بی

بوسا حضرتک آب حیوانی سح انفا بی
کیروک و فاشکنکی قاتل قیاس و با

کیروک و فاشکنکی قاتل قیاس و با
ایلمونک ای طانی قصدین کم کما قد نک قیا

قصدم آیتسا فایعونی غدو رسنک کم ساقیا

بیر قرح وی پچسام الکنکدین قیلو یوز غم

دربا غی ایچر سنیز ایستانا عین غم

دربا غی ایچر سنیز ایستانا عین غم
لطف ایوب ای حی شای قیادنگ غم

لطف ایوب ای حی شای قیادنگ غم
ای کوشش جون زرد اخکنی کوروم نی عجب

ای کوشش جون زرد اخکنی کوروم نی عجب
کیم انک عشقی اگر قیلسا وجودی عجب

کیم انک عشقی اگر قیلسا وجودی عجب
کوز لری عکین بوسوب قوی نکون بوسا

کیم انک عشقی اگر قیلسا وجودی عجب
کوز لری عکین بوسوب قوی نکون بوسا

کوز لری عکین بوسوب قوی نکون بوسا
بختی تار او بوزی خوار زبون بوسا

بختی تار او بوزی خوار زبون بوسا
بیر بری یوزین کورب اهل خون بوسا

بیر بری یوزین کورب اهل خون بوسا
کیم بایب آینه تک جام چا مرین دم بدم

دیدی ای جان بلبلان زنگین ایسی کیلیدی سکا

دیدی بوسوز دین کورقانی ایسی زینهار اوروم

کوز سالار جان بخش لعنکنی قیلو آلازیا

ایلمونک ای طانی قصدین کم کما قد نک قیا

قصدم آیتسا فایعونی غدو رسنک کم ساقیا

بیر قرح وی پچسام الکنکدین قیلو یوز غم

دربا غی ایچر سنیز ایستانا عین غم

لطف ایوب ای حی شای قیادنگ غم

ای کوشش جون زرد اخکنی کوروم نی عجب

کیم انک عشقی اگر قیلسا وجودی عجب

کوز لری عکین بوسوب قوی نکون بوسا

بختی تار او بوزی خوار زبون بوسا

بیر بری یوزین کورب اهل خون بوسا

کیم بایب آینه تک جام چا مرین دم بدم

دوبل بل بولدی برس وچالاک
دوشوب می کربنه بوارا جسم
تون کون بولیشام اول یوشم خوش
سنی شاد دلد و صلک طبعی پر
ایچ بی دین انگ ننگ نشا بولسام
که روز شتر او بیخه بخود اوسام
یوزنگ باغی سویا کلزار اوسام
بجوک دل مرغی پرواز ایتسون انگ
یوزنگ نورینی افزون بلار اوسام
یوزنگ تک بولدی هر سنور
فتح دیرین تو رکیل س قیام
کتور کیل س قیایت جام
نی جم قالدی نی س کند جهادین
ایچ بی دین انگ ننگ نشا بولسام
که روز شتر او بیخه بخود اوسام

ایچ بی دین انگ ننگ نشا بولسام
که روز شتر او بیخه بخود اوسام
کوب بر سنی بولدو عاشق زار
ایچ بی خجبه مستقیم مردم
سکا جام سما شیر کیل ایغ
یوزنگ دین کوکلک یوزکل آجیل
وصالنگ طایدین قیل کل علاجیم
جو بولدوم دیر سری ننگ مرین
کتور کیل ساقیا جام با لب
ایچ بی دین انگ ننگ نشا بولسام
که روز شتر او بیخه بخود اوسام
چوخ دیرنده بولدوم ست بی باک
سختایب ایچ تانکو قیام قیام پاک
بغلی آیت سانسک دل یک یوز دین
صیترنگ کور کوسنی یلا کیل پاک
کوب ای یوزنگی سرکش تننگ
بولو بدو کیم کور اور و لور افلاک

سکا پر پیرہ پیر جام سفید
سختی ای رخ جو قیلد تک باو دود
ایحیب می دین آنک تک نشا بولسام
که روز شتر اولینج بخود اولسام

نی اهلکجا بچو ک قیلان که رغبت
قیلور قصدیم غم واندره و محنت
ایحیب بر سنج عشقینه باوه
قیلور سن دایما جو پر ایچره قدرت
سیر تک ای ز صدایلی جوری و کوثر
بیریم رخ الکی بر له جام وحدت
کنور کینک س قیا جام وصالک
بیوروی ز سر جرتک جانو اننت
بیور کینک س قیا جام لباب
سکا یکتا ندو بز سنک پر زوننت
چو مردم می ایحیب رسوا سن ای رخ
سکا عرض ایتمه سن تقوی و طاعت
جیمی می ایحیب قیا سجده تنه
چو قیلد تک دیر بری بر له الفت
ایحیب می دین آنک تک نشا بولسام
که روز شتر اولینج بخود اولسام

بویور شتر اولینج
سریکسه که عشق ایچره بنا رفعت آنکا
بسبب کم بولور اول دود و ملاحت آنکا
بولدی چو بری و شارب له الفت آنکا
دیوانه یعنی قیلدی قضا مشرت آنکا

سختی دیوانه ایحیب ای بری زاد
بیدر جانفده موخه طلم و سیر داد
نولیم لطف و مهر تک کو کوزون
بو دیران خاطر منی قیلا تک آباد
بو لویان بی سو سامان چو پیش
بو صبر و مهر شکر اوراقی بر باد
کو در ب سر شوخندین ظلم و ستمنی
سکا عیب ایجا تک تیا م دواد و دیار
سختی می مخب و دیر ایچره سالک
ایحیب می آنده بولسام غم دین آزاد
ایا غلندین کو نور من باشتم ای رخ
چو پیر و رقیب کله یی بیله ارشاد
دیوامه ساقیا می دین لباب
قلج بریب سختی غلندین قیل شاد
ایحیب می دین آنک تک نشا بولسام
که روز شتر اولینج بخود اولسام

قاشک حیدرین دور قبله بود
الخان بار سجده قیله قی بزم کاصفود
سکا تا استلامن ای بری و ش
سکا نابود او لویور بود و نابود
که ایلیغ ایلاوی اغن ز منی کو کلم
آئی یوق و عدو بر له ایچ خوشنود
دیشک جریده اشک بری هر د
که ظام قیلسا کوز کجا میر و رسود
فلک ساغما می باشتم اوروز
یحیبت آنم او تیرین اور و لور دود
قلج دوی بری تیز ایلا چو سکتی
کیل ایله می طرباسندانی دوز غود

یرنگت سکا قیلمی غا سر اول لب
اول لبین رنگ انزیم هوسام نجب
برنج سکا قیسا اگر قدر و غضب
دیما تک آنجا بو معینده نی بولدی

و

رنی کرسنت تمشکی ایلا دی رب
آیدین داعی انزون طلبک دورنی
قانع بول آنجا سنی سکا بولدی ضیب
آیدین داعی رزنکنی فزون تر طلب

حرف تا

ساقی بیزه کیل بزمک اربا ده فی دوت
می بر لب برین کونکنز او تینی ساودت
بویشش چوریم و بیزه تم سنگی کیم
نی باوه نی ترک ایله ونی صفی او زوت

ظنک ک کونش یوزده بولور و وظلا
آندوب لعلک داعی تم آب جیات
نشا بیله بار ایله کیم اول ضرر کیمی
ایجان کشی آیدین داعی نایجادنی

و

ای قاش لاری یا او فلا زنی جیمرات
تیمک سکا تا سکا اول بولقات
یا زلیسا غم شمشه نی کریمه سیج
غم شمشه نی قز بولسا فلک آنجا دوت

یا رنگین اگر ایستا رایسا تک هر و فنا
صبر ایله سکا قیسا بخر جور و جف
ظلم و ستمین برنجیم کیم قیسا سکا
آیدین اوزنخا قیلمه شکایتنی روا

دولت قیلا سا تک قیل اشنای لطف و نجا
دو خروغ ایله ایجا قیلب هر و فنا
ایلدین سکا بخریمه اگر جور و جفا
یتسا سکا لازم ولی بار جور و وعطی

کر بچرخ فلک اوزره مقام اولسا سکا
کون بچشمه سی کیمی داعی جام اولسا سکا
اول عشرت و اول جام بدم اولسا سکا
فانی بیل نی بخریمه کام اولسا سکا

کل وقتیمه کیم باوه کلفام اولسا
دو تعان آنی ساقی کل اندام اولسا
نوشن ایسکام سن اولام شرابی مردم
بو نو عیله دور انده سکا کام اولسا

لطفیله سکا ایله عنایت یارب
کونک کلسا سبب شمع هورایت یارب
اینگیل سکا احسان عنایت یارب
لطفکنه سننگ بوق چو نهایت یارب

عشق اری با ییب دور دل جان پر نهان
عشا و خفارت نظری تپید که شیخ
نی نوع که شد حکمی همان ایزه نفاذ
بار اری حنک یا قشتمی میان ایزه نفاذ

حرف را

کو کلم کم آنک کوی ساری قلدی کدار
سما ناک که خم آنج عین عاشق زار
کوزم وانی یونده یا شین اتدی نثار
سر کوشده یوز من تک آنک والی بار

کل یوزنی کم کوریشم ای لاله دار
سنیر سنگ ز نایم کیم او بور باغ و بها
بسبب کی بولیش دور ایستمانه زار
بوسانی عجب کوزمه سر بر کل خار

وصلک تلبیب چرک ایله بو لعلی زار
ای ساقی کلپره کتور با د ناس
سنیر نیلانا مرکز اولایغ و بار
کو کلمنی بو غنچه کی قانی اتدی خار

اولی که منی حیر ایله محزون قیلادور
غم و شستینه در شستام بوی که منی
سر کشته بکیر فک آخزون قیلادور
اول بسا و ششم عشق ایله محزون قیلادور

جسغون کوزم عشق ایله سودا باعث
انکار نه وانی بودل شیدا باعث
سرفوشس کوزم ساغ و صها باعث
باری سیند بر ساقی زیبا باعث

حرف خ

شتر که قوبو بودر یولکن آنج و فرج
بولدنگ ایکی ساقی شتی و شاه سنگ
جان تقدیری بل بسا لکن ایلا دی باج
بوسانی عجب حنک عالم حجاب

حرف حا

ز لعلکله یوزنگدور تیا کوم شام و صبح
عیسی نضیبی خضر سوبی برله نیتی
قیلنگ بنگا بو حاجی سن بولدیغ
سمل بنگ اولدی سکنی چون ریج دیلیغ

حرف خا

سر دم که قیلور عارضین اظهار اولوشوخ
بولدی سکنی چون بار و سکن اولوشوخ
ایلمار منی یوز دره کرفنا راول شوخ
بوز نوع قیلور کونکله آزار اول شوخ

حرف خال

ز لعلک خج کو کلم خوشینی ایلا دی صید
ای شوخ همان قانی بولدنگ نجب
بوز نوع ایله صیده کرک اول نوع ایله قید
کافر کوزنگ اسلام ایله ایلا بکید

نی حسد که قیام الکلی او بکنیم بوس
بوس ایستگ بوسا میسر نکاس
بهدوم جو ایستگ محمدی ای پیشی غزال
قیلسا کف لب نجب بو یونم زلفش ز

کو خلم که قیلور وصلکنا بکنیم بوس
سنیز که تا بوخ سخا دروالم
جگرکده ساغما که کور کورمیش

حرف سیز

کوز قیلدی سنک شو قیلده فال قاش
عالمه مکرنتنه سا اور اول ایلی قاش
کم بیریره تویشلا اکیسی بلیش

و

مهر رضین اول ای قیلد در سنگا قاش
ایل جانینه کم سا بیلور اول غمزه اونی
نوری سله دوسا نجب کوز سله قاش

و

دیر ایز که برب باده ای کم قیلور نوش
دین نقدین آسب منجه باده نوش
منده تی نجب بوسا که عقل ایله نوش

او تئور سینی کویوره اول قاش کر
مطلایا قیلور اول قیلما نظر
قاندین آنک تو فرغیده قاسا اثر
اغیاره نظر قیلسا غناست ملکه

اقبال سکنا دوستی و تا کر
یاروقی المدهوش دروت اوزنگی چو کشند
ایچیب آنی دور آقیدین ایله حذر
قالا س بو فنا دیر بیده جمنکدین اثر

حرف ز

بو لاق تیلما سا ز اصدرا که کاشف راز
مرغیه کم اول سجده ایدر قیلسا نیاز
عاشقین ایله قیلسون ایشین چو روز
بیرت قاشی بوسون آنجا و ایاغ

و

باغ ایز کم اول سرد قیلور جلوه ناز
ظا مرتیلب ایلکا بوزیرین دل شمع طراز
جانینی فدا ایلا رانجا اسما نیاز
ظا مرتیلب ایلکا بوزیرین دل شمع طراز

و

عشق اولی قویوب کو خلمو داغ ای قره کوز
قیلدک مکرنتنه کنتی چاغ ای قره کوز
اول شسته بولوب بولمدا قیلسا ای قره کوز
قیلدک مکرنتنه کنتی چاغ ای قره کوز

کوز مروی کم الماسا خالکنی طع
کونکلم کتیب وور باغ جانکنی طع

جانم سم ایدر مسزل رالانکنی طع
روحم ایدر اول منته نمانکنی طع

باشتم اقبید ورت آچسه یوز اول حسنی بدیع
ایم اوتی جغتای کوکاک بر سر عتید

بیر لاله رخ الیدله که نوشته تیدیم ایان
دو شدنی بیب کو کلچ ووصالندز این

یوز نو عیدله کوید وروی اول جانین
چشمی تک آنک خسته بو بولدی

ایلیکیم اول ای شمع رضین قیلدی حیران
بسبب کی قتیب می غیب ناله وزار

کوز سنانک منی سجد وده سلامت ای مرغ
قیلیسام نجیم ویرا چرخ فاست ای مرغ

پروانه کو کلچ بولدی قویوب جانین و مرغ
زندان دور ورت سیز سکن چون کلچ و مرغ

دیرا چرخه بیند ایلد ما است ای مرغ
قیل آند سکنای تی کر است ای مرغ

بیر ساجی مهوش که قیلور بار وئی نوش
بیر حره بیه جانم آتیب اول با ده نوش

ای زاسد اولوب اسلغها بزمنده خاص
حس فلما کور اوز کلچا بونوع خواص

عسیدین آنک ایلیک که جان بولدی مرغ
شمع رضیدین لاکستان بولدی مرغ

یوز نکرده نیدین قیلدی نمان خان کلچ حفظ
بیر شمع چو خطنک حسن کا کلچ زوال

مردم که اوتیر صوتیلدی قرآن حافظ
داود و سبج اولدی اول حالت ایلد

صفا و

ضاد

ط

ط

بود بر فاده منگک بیجان نه کرک
هریج که بی بر سا منگک یا نه کرک

میگون بسیدین باده پرست اولدم آنکند
زخیر سانی بر لوله چونده اولدی کوکل

سر کچه سا جف قدر و رات اولدی سنکند
خلفک که خضر بولدی لبند سوبلی آنکند

بیر شنه که نیا کوکک کرایوانی آنکند
تم حتمتی ننگ بولسا پایانی آنکند

حرف الم

مسر بو الهوس بلار و زاور پری لر خیال
صو تخال بیزرانی نوکون اول فکر غلط

فرنگ قلمی کوسوئی کم قیلدی شگاف
دیوانه کو کلک شگاف اول قیلدی جولا

دل مرغینه تندی سوب نورده و شرف
صبر خوش دریم صبری بوردی و وانک

حرف قاف

منجی کچی کو کلکم دو لوقان تندی فریق
راز دلی ایلکا عیا نابتدی شوق

علتک غمیدین کو کلخان پلادی عشق
بوز و جه الگه سینه بیجان پلادی عشق

حرف کاف

ای عشق ایلی من خسته بیه چاره قیلک
سر پاره کینه تم بیه چاره قیلک

ای ای رسنگد بولوی پورنگ ما تمام
نظاره کسیدین نول انک نیاسام کام
باغ ایزه کیم ای سروختک قیلدی خرام
خیرینه آنک بزرگانظر بولوی خرام

ایک تی نینه برنگد ار می نی مدام
بیرکیل سکا تا یم بولام اول بی سیکام
عمره چو بفا یون بوفنا و بری ارا
سرخه تریک بیزینه دو تکیل تی خرام

جنت سیرنگ ای زمدلی بیجا نیریم
بیز کو ترا یکنک با ده بیجا نیریم
بیجا نه اراستی جانا نیریم
سرخه کی بر سر بیجا نیریم

دیر ایزه کیم سیرن شیدا میلدیم
قبسام تی غیب دینی املارده خدا
سرخه غده انده تمام ش قیلدیم
عشق اصلی ارا اوز می رسوا قیلدیم

نی صد که پورنگ برله دو و انکلی ایام
ایک تی مکر دو قوق بر سکا تک غیب
بس دو رسکا اکنکله یا انکلی ایام
خوشحال اولوب اول مده بوق انکلی ایام

یول بولوی پورنگ
جند ده وانغی کیم بوق خورمال
اول نوع قضا بروی سکا سن کمال

خطک اچیده لعل زلفان بودور
کوزمکا کوزور کخان لب خندان بودور
یا خضر بیلک چشمه حیوان بودور اول
یا جو دین دهنه خور مان بودور اول

اول جو مر جام سکا جانان بودور اول
شوقده آنک خت کوز کخان بودور اول
هم لعل بی چشمه حیوان بودور اول
کوز دین بودور سرقطره سی غلطان بودور اول

ملکنی دیدیم چشمه حیوان شلال
کل یوز تک اوزه غنچه خندان شلال
نی چشمه حیوان ک سکا جانان شلال
نی غنچه خندان سکا جانان شلال

یوز نوع تیشو کلا ریلده شان بولوی کل
کوز دین جعبیان قانی تک بولوی بیان
هم لعل سبک شو قیده قان بولوی کل
کراوزی تم ایزه بان بولوی کوی کل

بسیار ریاضت و بندگی و بندگی و بندگی
جام پروردگار و پروردگار و پروردگار

بسیار و شکر و عشق و بندگی و بندگی
کوید و روی تمام شوق اوئی سائیت

ز آمد چون سکان بولدی سگانه
دیگر ایچره نطفه کیم سالورام سرایانه

کو نطفه کیم سگانه شوقیده قان بولدی
غز نطفه غنی اولدی و رسه نطفه چون کیم سگانه

ای روح روان ملک جانم صدق
مخل قد نطفه روح و روانم صدق

و صندلیه سبب کور او رسا و اولسام
باری بو توتم خاکینی کردایت فلک

بسیار کیمی و کیم سگانه سن زار اولدم
کیر بو کیمی اوئی سیرله دل انکار اولدم

جاننده دور اوق سرو فرمانک یون
کوز بر خیریده کوز سرب و دنا نطفه یون

قصده نطفه آتیب و قینی اول قاشی کلان
عشقیده جو طهون آتیدی سگانه یا قینی کلان

خیزنده برای نطفه چکارام اردو غنیم
آسان کوز و نور سرنی ستم ایلا ساریار

اول ای یوزدین سرخ کسموردی نمی
اول خیم کیم وصلیغ کیموردی نمی
کوییده بیب زاروزین کوردی نمی
آویب جرانینا ایستوردی نمی

بیرجوری صفت کیم بار آنک نازنی
قدوبی کیم طوبی و کوزرودر آنک
جوری سیکر کونی عجب اولدور سنی
کوبی داعی هم بولدی بهشتنگ چنی

اول سنی وصلنگه ستورمک نه ایدی
بوز جور بیلد یوزدین سنی سورمک نه ایدی
آفینه وصلنگه بین ایورمک نه ایدی
ظلم و ستنگ حدین اوتورمک نه ایدی

قاشکنک غمیدین درد بیلد یوسنتنی
زنگک کیمی سرکشه آشفته قلیب
قلدنگ داعی چشمک کیمی خمستنی
زنجیر ساچنگ ایلادی لبتستنی

چشمک غمی کیم ایلادی بیار منی
عشق ایدی چو حبه نونه نونه اونی
غزنگ اونی هم قلدی دل خان منی
زنجیر ساچنگ قلدی کونقار منی

عشق بحر منی غم زده چاره بیب
غم منی ایدیب کونکلی یوز پاره بیب
بولدم قلیب اول ای یوزر نظاره بیب
سرپاره بیب ایلادی آواره بیب

دل مرغینی چکدی باچی ج و غمید
سوداسی را قالدیم آنک مایمید
نی نوع که خوشنی چکار اثر و میل
کوز نملو بولوب قالدی کونکلی غمید

وصف لایم اول

چون ساقینی رحمت مکتابی دوتدی تولا
آنک بیلد شاد اولدی چو بوغلو گل
نوریدین آنک تیره کونکلی تا پدی جلا
اول نشا بیلانور و مکتا کوزر مشلا

غنیبا

بزنگک ارادوتسا کیمی نایب ساقی
چلدیم چو خار بیلد عذاب ساقی
دوریده آنک ایگشتنا بای ساقی
قییل ایدی منی دست و فواب ساقی

بزنگک ارادسا نک ارجام ساقی
نیلدکنک منی سوا چو قبح اچک ایلد
بزم اسلی غم دوت بیب مدام ساقی
ععلک بیدرین بر منکا کام ای ساقی

سیر پله نچه که پسخ کردان بونهای
نظم ایله جیلی که افشان بونهای

وله غزل مرصع

ای دیشی لولو ای بی مرجان	ای ساجی مندو ای یوزی بان
کورد مدی مرکز کبند کردان	کون یوز تک کچی مرموضان
عشق سلکین ای زاپودان	یوق ایش سنخ سیلکا امکان
انی بلیش اول عاشق حیران	سانم کیم اولا سر کیم آسان
کوسر لعلک جریدین ای جان	ایلا و تک ایشم کیم سینی غان
ای کمان ابرو جانم سربان	غز تک او قیدین ساینلو ریگان
فرت تک اچره ای کل خندان	بو جیبی دور بلب نالان

سینه چون نوری تنک دوشدی جمیلی بسی
وصلیدین مین چارنی ییلدی ک

مار

سکله که که قیسمت او هفتونه ایله
مرصع مثنوی

رویونکده ایاش قاپونکده هر دم
ایله مرصع مثنوی